

༡༡། ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ། །

ག་པའི་སྟོང་ཆ།

ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ། །

མཆོད་པ་ལོ། ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ།

ལྷོ་པཅ་ར་ན་མ་རྒྱལ་ལྷོ་ཆོང་པན་པ་དེ་ལེ་གས་པ་གན་ལྷོང་།

༡༡། །སྒྲོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲོང་
པའི་བཤད་པ། སྒྲོལ་མའི་རྣམ་བཤད། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་
ཆོགས་མཆོད། བྱུང་མཐའ། དཀར་ཆག་སྟན་
དངགས། དག་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་བྱ། སྒྲོན་
ལམ་བདུན་ཅུ་པའི་རྒྱ་ཀ་
སོགས་བཞུགས་
སོ། །

པོད་ག་པའི་སྒྲོང་ཆ།
སྒྲིའི་དེབ་བྲེང་བཙོ་ལྷ་པ།

མཛད་པ་པོ། ལྷུལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཆོ།

སྒྲུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འེ་གསུང་འབྲུམ།
ཐོད་ག་པའི་སྟོད་ཆ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐུ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཚང་ནས་
བར་ཐེངས་དང་ཐོར་དེབ་གངས་ ༣༠༠ དཔར།

© Namgyal Tantric College, 2014
All rights reserved
Compiled, edited and published
by Namgyal Monastery
www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང་།

NAMGYAL MONASTERY
P.O. Mcleod Ganj-176219
Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA
Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492
E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་སྒྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་
སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒྲོང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འབགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་པ་སྤྱེལ་ཤིང་བྱང་སེམས་དང་། རྩེ་བཙུན་སྤྱོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་
མ་བུ་སྤྱི་གཙུག་ཀྱིས་འདུས་པ་ལས་འབགས་པའི་གཟུངས་སྤྲུལ་ཡིག་དྲུག་གི་གངས་ལྗན་
མིའུ་གཏུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་།
སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་
ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་པར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྟན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཁའ་བཙུན་བཅེ་རུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་
གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀྱང་ལ་བྱུང་བར་རུས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་རྩི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་
པ། ཆོས་རྒྱུ་མཆོར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྤོང་གཏོད་མཛད་
ལ། སྤྱི་རྒྱུའི་པན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱུར་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། དུས་རབས་
བཅུད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ལྟེན་བཅན་གྱིས་སད་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་བྱངས་རབ་བྱུང་
གི་སྤེ་དང་། དགོན་སྤེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྲུར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་བསྐྱུར་ལོ་པཎ་གླིང་གི་སྤོང་བྱ་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་
སྤོང་རིག་བཟུ་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྤྱོད་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་

རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྤྱིང་བཅུད་སྣ་ཚོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་
སུ་ནང་འབྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སློ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་
སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱ་
བརྟེས་ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སློལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་ཕུ་བཅན་དང་།
རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་
བསམ་སློམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྟེས་པའི་མཁས་གྲུབ་
གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་ལྟར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་
བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། གསར་ཅོམ་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཅག་ལྟ་བུས་ཆེ་གང་ངལ་བ་བསྟན་ནས་བབྲངས་
ཀྱང་བབྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བམ་ཐམས་ཅད་
གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅེགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྟན་པོའི་དབང་སྐྱོངས་པ་སྟེར་བྱས་སོ་ཞེས་
སྤྲས་ཀྱང་ཁྱད་མི་ཆེ་བར་སེམས།

དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བཅུ་ལྷག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་ཐེང་རིམ་
བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་ཅ་ཆའི་རིག་གཞུང་ལྗོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྟན་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བཅུད་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་
ཤོག་བྱ་སྤྲུམ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་པལ་བ་དག་གི་མྱང་དོར་འབྲེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སློ་གསུམ་དགེ་བཅུའི་ལས་ལ་བཅོན་
པ་དང་། དུམས་དང་སྤྱིང་ཇེས་རྒྱད་དུལ་ཞིང་། ཡ་རབས་དང་གཞིས་བཟང་གི་མཛེས་སྤྱད་

རང་ཆས་སུ་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར།
དང་གི་དུས་སུ་འང་འཛམ་གླིང་ཤར་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་།
ཡང་སྒོས་ཆན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་
དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སློ་ཁ་སྤྱོད་གས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་
ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་
ལས། གྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ ༡༩༥༤ ལོར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་
ལྷ་བར་ངོ་ལོག་མཁའ་ལ་པར་སྒོལ་དང་རྒྱུད་རིག་གཏོང་བའི་སྤྱི་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་ཡོད་ཆད་
རྒྱུ་བཞེད་གས་སུ་བཅིས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཆབས་ཆེན་བྱས་པའི་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་
སྤོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀའ་སྤྱོད་ཡོན་དུ་སྤེལ་ཡང་སྤྱི་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་
ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་ཀོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ཀོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་
ཤིང་དང་བཅས་པ་པལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་སྤེལ་བའི་བོད་ཀྱི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་
རྒྱའི་བྱས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྷ་བུའི་ཁྲིད་ནས་སྤྱི་དབང་སྤྱབས་
ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལྔ་རྒྱལ་
མཆོག་སྤྱི་ཐོང་རིམ་སྤོན་གྱི་གཞུང་བཟང་པལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཤིག་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་
སྤྱབས་དང་སྤྱབས་ལུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་ལས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་
སྤྱང་བྱེད་དགོས་སྤྱོད། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་
པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་རྗེ་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་
བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་ས་སྤྱོད་དུ་ཅ་བརྒྱག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་
གཤིས། འདི་ཀྱན་བདག་ཅེས་སྤྱང་སྤྱོད་གནད་ལ་འཁལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་

ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བསྐྱོའི་རྗེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒོས་
ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱོ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་ལེགས་པར་འཆོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲས་
ལྟར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་གི་མཆོན་གནས་
རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱོ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་རྣམས་ལ་བདག་
ཅེས་སྤྱང་སྐྱོབ་གནང་བྱུང་པ་ཅམ་མིན་པར་དེ་བས་གཤམ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་
རྣམས་ལ་འཆད་ཅོམ་ཅོམ་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
བ་སྤྱར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན། ཡང་སྒོས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་
བརྒྱད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱན་འཛིན་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་
ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འབྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

ལྷག་པར་གངས་ལྷོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་
ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་མཆོག་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་
མངའ་བདག་ཡཔོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་
གསུམ་གྱིས་མཆོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཀུན་དུ་བྱུང་བཞིན་
པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་
མགོན་ཡསྐབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བསྐྱོ་ཉིད། མདོ་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབྲུམ་
སོགས་སྟོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་དམ་པ་ཆོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྐྱགས་པ་ལྟར།
འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་།

མགོན་ཁྱིད་གང་འདུལ་སྤུལ་པའི་རྣམས་གར་ཏེ། །

འཕགས་ཡུལ་སོ་བྲལ་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །

པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །

སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྱེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་
ནི། རྒྱལ་ཀྱན་སྙིང་རྩེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གིས་དག་
དང་མ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་སྤྱུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་
པའི་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་
ལས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་སྐུའི་སྤུལ་
པ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་
ཡུལ་སོ་བྲལ་དང་། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་
ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་
འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྲུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྩེའི་
བར་བསམ་བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་པོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སྐུ་ཕྱེང་བཅོ་ལྔ། ཡང་སྒྲོས་
ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་
བཞི་པ་ཆེན་པོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་བར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ནི། ལུས་ཅན་འགོ་བ་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒྲོས་པོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལྷག་དོན་སྐུ་བཙུང་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་བཅས་ལ་
གཟིགས་པ་དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་
བསྐྱུངས་པའི་ཚུལ་བསམ་བཞིན་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་པ་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་རྣམ་རྒྱལ་ཏུ་ཐེབས་པར་སོང་སྟེ་བ་ནས་ཆེ་
རབས་སྤང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་ཐོད་འབངས་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཆད་མེད་ཀྱི་བཀའ་
བློན་རྗེས་བྱས་དང་། ལས་སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲ་བརྟན། སྒྲོས་སྤྱ་གལ་ཆེའི་ལས་འཆར་ཆ་
ལག་ཡོངས་སྤྱ་ཆར་བ་འདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སྤྱས་ཀྱང་བཅམས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས།
ཡ་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱོན་དང་གཅིག་རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས།
ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་འབྲེན་མཆོག་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆེ་
ཡཞབས་པད་རྩི་རྩེ་ཆོས་བདུན་གྱི་རོ་པོར་བརྟན་པའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སྤྱད་ཐིགས་ནས་
འདི་ག་སྐྱེ་བཅར་རྣམས་རྒྱལ་གྲུ་ཆར་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོའི་ཟླ་
བ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉིན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེས་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲམ་ཕྱོགས་སྤྱི་ག་ལྷ་རྒྱུའི་
ལས་འཆར་གསར་སྤྱི་ག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཛུགས་ལྷས།

དེ་ཡང་གངས་ལྗོངས་སྤྱི་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལྷ་ན་མ་མཆིས་
པ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་སྐྱེས་པ་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་རྩེ་
བཅུན་འཇམ་དཔལ་དག་དབང་སྒྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་སྤྱིད་གསུམ་དབང་
བསྐྱེད་མཆོངས་པ་མེད་པའི་སྤྱེད་པལ་བཟང་པོ་མཆོག་ཐོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༡༤༡ དང་། སྤྱི་ལོ་
༡༠༡༥ ལོར་དགུང་གངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞིས་པར་བརྟེན། པན་བདེའི་མཛད་བཟང་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་གཟེངས་སྤྱ་བསྟོད་ཅིང་། ཡ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བློན་རྗེས་བྱས་ལྷ་བའི་འགངས་ཆེན་
གྱི་དུས་ཆོགས་བྱུང་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྱེས་ཐོད་འབངས་ཡོངས་ཅམ་མ་
བད། འཇམ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁབ་པལ་ཆར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་མིའི་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་
བདེར་མོས་པའི་འཇམ་སྤྱིང་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༤༡ ལོར་གྱུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ལྷ་བ་དང་ཆབས་

ཅིག་འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་
སྐྱེ་ཆེ་ཡེན་བས་བད་མགོན་པོ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རོ་ཐོར་འཆོ་གཞེས་གསལ་
ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འབྱུང་མོར་སྤྱད་བཅི་ཁྱེ་བའི་དུས་བཟང་
དང་། ལྷ་ར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡལོང་ས་ཡ་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས།
གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འབྲལ་ཕྱགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་པན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་སྲོག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་
བསྐྱུངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཕྱགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱལ་བཟང་ཉིས་
བཅེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སྤམ་བཅེགས་སྟབས་དང་བསྟན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་
ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཐུར་ཐུན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་
དང་། ལྷག་པར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་བྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྤྱན་
ཁྱེ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་ཞབས་སྐྱོ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱད་
ལྷ་སྟན་སྟོན་འབྱུང་ཁྱེས་པར་བཀའ་འཁོལ་དང་བཅས། <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་
གྱི་གསུང་འབྱུང་དཔེ་ཆོགས་>> རྣམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབྱུང་མཆོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྐྱེ་བའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་མེད་པར་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་དང་། གསུང་འབྱུང་ཁག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་བཅས་འབྱུང་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཁྱེས་དག་ངེས་འདོངས་
ཐོག་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱན་ཁྱེས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་གྱི་མཛད་སྟོའི་རྟེན་
འབྱུང་གི་འབྱུང་མཆོན་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་སྐྱལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱགས་
བསྐྱེད་སྟོན་ལས་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྤར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པར་གོར་མ་ཆག

འདི་ག་སྐྱབ་པའི་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཐུར་ཐུན་མོང་ནས་ཡལོང་

ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་གྲས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དབྱང་དམ་པར་སྐྱེ་ཆེ་
ཡུལ་ས་པད་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བཞེད་
མཐའ་དག་སྟུན་གྱིས་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སྤྲད་དུ་ཡུལ་ས་མགོན་པོ་གང་
ཉིད་དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་རྒྱུད་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྲུག་ཁྱེ་རྒྱུའི་
སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་དགྲུང་གངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་བརྒྱུད་
ཅུ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་ཏེ་གཟིམ་རྒྱུད་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་བ་དགེས་པའི་མཆོད་
སྤྱོད་དང་བཅས་འབྲུག་མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲུག་ལམ་ཁྱེ་རྒྱུ་མ་བཟོས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྟེ་
ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུག་པ་ནས་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་པ་བཅུ་གསུམ་པ་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོའི་བར་སྐྱེས་པའི་ཕྱོད་རྣམས་ལ་གསུང་འབྲུམ་དེབ་སྤྲོད་ ༤༡ བཞུགས་
པ་དང་། ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པ་དུག་པ་རིན་ཆེན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་དང་
ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕྱོད་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་བཅས་ཆབས་ཅིག་
པོད་ ༡ གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབྲུམ་དེ་དག་ཏུ་མ་
ཚུད་པའི་ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དེབ་སྤྲོད་ ༤ དང་། ཡུལ་མཆོག་སྐྱེ་
སྤྲོད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་ཐར་དང་བཀའ་
སློབ་ལམ་སྟོན་དེབ་སྤྲོད་ ༤ བཅས་བསྟན་ནས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་སྤྱིའི་དགྲུང་གངས་
དང་མཉམ་པའི་པོད་སྤྲོད་བརྒྱུད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་ཡིན།

ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་ཕྱོད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཤེས་མཆོན་དོན་ནི།
དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་སྒྲ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་
སྟུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྒྲགས་ཡིག་དུག་ལས་ཨོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་གསུམ་མཆོན་པས་ན། གསུང་འབྲུམ་སྐྱེགས་བམ་འདི་དག་ཏུ་འད་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ཆང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ཀྱི་དབྱར་སྐྱེ་ཡི་མཆོན་དོན་

དུ་མཇེད་པ་སོ་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེས་ཐོབ་ཐོན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་བར་རེ་དང་། བར་དུ་གསུང་འབྲུམ་
དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཆོན་པ་དང་། མཐའ་མར་ཐུགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་
ཀྱི་རི་མོ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབྲུམ་ཐོད་རེར་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་
གསུམ་ཆང་བའི་མཆོན་དོན་ཀྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཁི་ལོར་བུ་སྟེ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་ཕྱག་མཆོན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་སྒྲེགས་བམ་ཀྱི་རྒྱབ་ཤེལ་ལུང་ཀྱི་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་
སྒྲོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་ནང་ཡུལ་མཆོག་
སྐྱེས་ཐོབ་ཐོན་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་དང་། སྒྲུབ་བའི་སྒྲོར་གཟུགས་འོག་མར་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེ་
སྒྲུབ་སོ་སོའི་གསུང་འབྲུམ་ཀ་ཁའི་ཡང་། སྒྲེགས་བམ་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་དུ་ཕྱག་མཆོན་མེ་ཏོག་བསྐྱར་
བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐོབ་ཐོན་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་>> ཀྱི་
ཐོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་གི་བཅས་བཀོད་ཡོད།

དེ་ལྟར་ཡུལ་དབང་སྐྱེས་ཐོབ་ཐོན་ཀྱི་གསུམ་འབྲུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ལུ་བའི་བརྒྱད་
རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་འཆོལ་བསྐྱེ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་དང་། ཐོད་ཀྱི་དཔེ་
མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབྲུམ་ཀྱི་མ་ཡིག་ཐོག་ཕྱག་རྟགས་གནང་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱག་རྟགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྒེལ་ཉིས་འགོག་
གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཆང་མར་ད་ལན་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ཐུགས་ཇེ་བཀའ་བྲིན་
ཟླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ལྷ་སྐྱེད་དང་། ང་ཆོའི་ལས་གཞི་འདིར་རྣམ་བུ་སྟོན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་གཟིགས་སྐྱོང་ཟེད་དང་། འགྲོ་བྱོན་ནར་གཏོང་གནང་བ་དང་། མཁྱེན་
དཔྱོད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྷག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་
འཆར་འདིར་གདེང་འཛོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ལྷ་དག་
གི་རྟགས་མགོན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན། ང་ཆོར་བྱར་བ་བྱ་འདེགས་ཀྱིས་སྟོན་མེད་
རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བྱེས་རྣམ་ལུང་སྟོན་མོང་ནས་པར་སྐྱེན་ཐོག་རྟགས་རམ་

ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཁྱེ་བ་དང་
ཆབས་ཅིག་འབྱུང་འབྱུར་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལས་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་
དང་། རོགས་པན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་སྤུས་མཐུན་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་ཁྱེ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁྱེ་བའི་
བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གྲུས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བཟུང་བ་སྤྲོད་ཡོད་པ་དང་། ལས་
རོགས་ས་རྣམས་སློབ་གྲྭ་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྗེ་བྱུང་ནས་ཞོགས་སྤྱི་ལངས་
དང་། དགོང་ཕྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤིས་རིང་དཀའ་བ་བྱུང་བས་ད་དང་། ངས་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་
འབུམ་གྱི་ཡིག་འདུག་དང་། དཔེ་བསྐྱར་ཁྱེ་དགའ་དཔེ་ཐབས་འཛོལ། དཀར་ཆག་གསར་
སྒྲིག་དེབ་གཟུགས་རྩལ་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བཅོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཁྱེས་ཤིང་། ཡང་སྒྲིག་
རྒྱུ་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁྱེ་དུ་མི་སེམས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་རུང་ཞིབ་
ཆགས་དང་། བཟོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སྒྲིག་ཀྱན་ནས་འབད་བཅོན་ཁྱེས་
ཁྱེ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷན་བསམ་ལ་མ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཟོས་
མིན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཛོན་ཐང་། ཉམས་སྦྱོང་བཅས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བས་ཆད་ལྷག་ནོར་
འཁྱུལ་འབྱུང་སྤིང་བས་དེ་རིགས་མཆིས་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་
བཟོད་གསོལ་ཁྱེ་རྒྱ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ དགེ་བར། །

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

གཞུང་བཟང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ལྟལ་དབང་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེ་ཉིལ་པོའི་ནང་བསྟན་འགྲེའི་མཛད་བཟང་དང་། ལྷག་
པར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་ཀྱི་མཛད་པ་སྤྱི་ནི་
མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་རྣམ་དང་། ལྟོད་ཆ་གཡང་པ་ཆོས་རྗེ་དང་། སྤང་ཆ་ཆོས་
རྗེ་དཀོན་མཚོག་སྐྱབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར། <<རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་ཀྱི་ལྡན་ཤིང་>> སོགས་ཡོངས་གྲགས་རྣམ་
ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། བྱད་པར་དུ་ཉེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །

མཛད་པ་མཚོག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཚོག་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་གཙོ་བོ་
གསུང་གི་མཛད་པ་ལ་མདོ་སྐྱབས་ཀྱི་གནད་ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་འབྲུམ་པོད་གསུམ་
བཅུགས་པ་རྣམས་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་རྗོད་
བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉུང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱས་ལ། ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་བྱད་
ཆོས་མ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གནའ་དེང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་
པ་འདི་ལགས།

འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ལྟལ་མཚོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྐྱ་བཟང་
རྒྱ་མཚོའི་སྐྱ་དུས་ནས་ཤིང་པར་དུ་འཁོད་ཡོད་ཀྱང་། དུས་འགྱུར་བྱུང་རྗེས་ཆ་ཆང་བའི་
གསུང་འབྲུམ་ཞིག་ཆེས་དཀོན་པར་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྐྱབས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྐྱབས་གཉེར་

གནང་མཁན་རྣམས་དང་། རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་
འགྱུར་མི་བྱ་བ་ཅིང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་དཀོན་རིགས་རྣམས་སྤྱར་སྦྱོར་བྱ་བྱའི་འདུན་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། སྐྱེ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་པན་བདེ་ལེགས་བཤམ་གྱིང་ནས་ཡུལ་
དབང་མཚོ་གཤི་གསུང་འབྲས་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་ཆེ་ཆུང་འཆམ་ཞིང་། ཀུན་གྱིས་
གཟིགས་བདེའི་སྒྲིབ་དུ་པོད་རེར་བྲག་དེབ་སྟོད་སྒྲིབ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། ཁྱོད་བྲག་དེབ་བྲངས་
དུག་ <<ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲས་དཔེ་ཚོགས་>> གྱི་སྤྱིའི་དེབ་ཐོང་
༡༡ རྣམ་ ༡༩ བར་ལེགས་བསྐྱིགས་དང་། གལ་ཆེའི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་གཞུང་དོན་ས་
བཅད་ལྟར་ཞིབ་ཐོའི་དཀར་ཆག་ཀྱང་གསར་བསྐྱིགས་གྱིས་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱན་ཁུས་
ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོའི་སྤྱན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན། ཡུལ་དབང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་བཟང་
དཔེ་གཟུགས་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཤོག་བྲངས་མང་ཞིང་། གསུང་པོད་སྤྲུལ་མཐོ་
བས་དཀར་ཆག་དང་། ལེ་ཆོན་བཅས་གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་པར་སྤྱར་ཡོད་གཅིགས་འཛིན་
ཁུས་ཐོག་མཇུག་སྟོན་དང་། ཉར་ཆགས་གཅིས་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་སྒྲིབ་དེབ་གཟུགས་
སྟོད་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་ལེ་ཆོན་ཆ་བགོས་བཀྲིས་ཏེ་པོད་བྲངས་འཕར་ནའང་ལེགས་ཚོགས་ཆེ་བ་
བཅས་སུ་གཏན་འབེབས་ཁུས་པའོ། །

དེ་ལྟར་གསུང་འབྲས་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་དང་། ཆོས་ཆོན་སོ་སོའི་རྟགས་དང་གོ་རིམ་ནི།
སྤྱིའི་དེབ་ཐོང་བཅུ་གཅིག་པར། པོད་དང་པོ། ༡༩ རྣམ་ཆ་༽ ལ་ཆོས་ཆོན་བྱེད་དང་དུག་ཡོད་
པ་ལས། ༡༽ རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ༢༽ རྗེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར། ༣༽
སྤྲུལ་པའི་བསྟོད་ཆོགས། ༤༽ སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྟོད་ཆོགས། ༥༽ ཞལ་གདམས་
མགྲུང་མའི་སྟོན། ༦༽ སྤྲུལ་པའི་རྣམ་འབྱོར་དང་སྤྲུལ་པ་མཚོན་པའི་ཁྱིད་ཀྱི་སྟོན།

དེབ་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པར། པོད་དང་པོ། ༡༩ རྣམ་ཆ་༽ ༧༽ མཆོན་ཡང་དག་པར་
བཟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་པ་རྗེ་རྗེ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་

པོ། ཉེ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་དགུ་ཡོད་པ་
ལས། ཉེ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་
བའི་སྟོན་མེ་དང་། ཟེ་རྒྱ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡི་ཤེས་མཁའ་འགྲེའི་ཞལ་ལུང་།
དེ་དེ་བེལ་བྱ་ལྟ་ལུང་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་གྲུབ་བང་མཛོད། ནེ་བདེ་མཆོག་བེལ་བྱ་ལུགས་
ཀྱི་སྒྲིན་སྟེག་པེ་བེལ་བྱ་ལུས་དཀྱིལ་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ། པེ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་བསྐྱེད་
རིམ་འདོད་འཛོའི་སྟོང་པོ། པེ་བེལ་བྱ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་
གསལ་བྱེད། མེ་ཡི་དམ་སྐྱབ་སྟོར་དང་རྗེས་གནང་གི་རིམ་པ། ཅེ་དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་ཐབས།

དེབ་ཐེང་བཅུ་བཞི་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བདུན་ཡོད་པ་ལས།
ཆེ་རབ་གནས་བཟ་ཤིས་སྟེ་མ་དང་། ཇེ་གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད། མེ་རྣམ་འབྱོར་
དབང་ཕྱག་སྟོ་ཐོས་སྐྱས་པའི་མཁའ་འགྲེལ། ཞེ་བཅུད་ལེན་ཀྱི་གདམས་པ་རིམ་པ་ལྔ་པ།
ཟེ་དཀར་གཏོར་དང་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་རིམ་པ། འེ་དྲང་རེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀར་འགྲེལ་
དཔོངས་པ་རབ་གསལ། ཡེ་དབུ་མའི་རྣམ་བཤད་དཔོངས་པ་རབ་གསལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་ལྔ་པར། བོད་གསུམ་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས། རེ་
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ་དང་། ལེ་རྟེན་
འགྲེལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་དོན་གསལ་བྱེད་སྒྲ་མེད་འཇུག་དོགས། ཤེ་སྟོན་མ་ཕྱག་འཆོལ་
ཉེར་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད། སེ་འཛིགས་བྱེད་ཆོགས་མཆོད། ཉེ་མཆོད་ཡར། ཨེ་ར་
མཆོད་ཅུ་འགྲེལ། ཨེ་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྩིངས། ཨེ་དཀར་ཆག་སྟོན་
དག་སྟོར། ཨེ་དགེ་སྟོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གསལ་སྟོན་འདུལ་བའི་སྟོང་པོ། ཨེ་སྟོན་ལམ་
བདུན་ཅུ་པའི་རྟེན་རྒྱལ་སྐས་འཇུག་དོགས།

དེ་བ་སྤོང་བཅུ་བྲག་པར། རོད་གསུམ་པ། རྒྱུད་ཆ་ཤིང་ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས།
ལྷུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་བེའུ་བྱམ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། ཆོ་རིང་མཆེད་ལྷ། རྩེ་རྩེ་གྲགས་
རྒྱལ། གཡུ་སྒྲོན་མ། འཕྲོས་ལྷ། ཀོང་བཅུན་དེ་མོ། འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་མཆོད།
ལྷུ་འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩེས་གནང་བཅས། རི་ཆོས་སྐྱོང་ཁག་གི་
གསོལ་ཁ་བསྟོད་པ་དང་བཅས་པ། རྩི་ཆབ་ཤོག་སྐྱན་ངག་གི་སྒྲོར། ལི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲོན་ལམ་ཤིས་བརྩོད། ལྷུ་དོན་རྒྱན་སོ་ལྷའི་དཔེར་བརྩོད། ཨེ་བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་
བམ་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན། ཨི་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་སྒྲོར། ཨོ་སྐྱན་སྒྲའི་ཤིས་བརྩོད། ཨོ་བརྒྱ་
བཞིའི་ཆོ་ག་བཅས་སོ་བྱང་སོ་ཏ་ལར་བཞུགས་པའི་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་
དགའ་ལྡན་སྤྱན་ཆོགས་སྤིང་གི་པར་མ་གཞིར་རྩེ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེགས་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡུལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུང་འབུམ་རྣམས་འཕྲིན་ལས་བྱེད་པ་ཆེད་
དེར་དུས་དང་མཐུན་པའི་དེ་བ་གཞུགས་སུ་པར་སྐྱོན་དང་། སྤར་སྒོལ་གྱི་བྱེད་ཆོས་མི་
ཉམས་རྒྱན་གནས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་ཕྱིན་མ་
ཕྱིར་དཔེ་སྤྲར་བ་དང་། འཆོལ་བདེ་བའི་ཆེད་མ་དཔེའི་ཤོག་གངས་དང་རྒྱབ་མདུན་ནམ་
ཉིན་སྤིབ་ཀྱི་བསྐྱུས་ཏྲགས་ (འན) (འབ) འདིའི་ནང་བཀོད་ཡོད། པར་རྩ་བྱས་དག་བྱེད་
སྐབས། ཐོག་མའི་བྱས་དག་དང་། བསྐྱར་བྱས། ཡང་བྱས། བྱས་ཆེན་བཅས་བྱེད་དག་གི་
རིམ་པ་བཞི་ལྷག་བརྒྱད་ཅིང་། ཆོག་སྤྲད་དང་། ལྷག་བཅས། རྒྱན་སྤྲད་གསུམ་གྱི་སྤྲད་དང་
དག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་རེ་བྱང་དག་བཅོས་བྱས་པ་སྤྱད། སྐབས་དེའི་ཡི་གེའི་འབྲི་སྒོལ་
ལས། དེར་སྐབས་དང་འབྲི་སྒོལ་མི་འབྲ་བའི་རིགས་རྣམས་མ་དཔེ་སོར་བཞག་བྱས་པ་ལས་
རང་འཆོམ་གྱིས་བསྐྱར་བཅོས་གང་ཡང་བྱས་མེད།

སྤྱིར་ན་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་བྱས་དག་ཐེར་ངེས་སུ་རྒྱུ་མས་ཀྱང་། དེད་རྣམས་
རྩེ་སྤྱིག་གི་ཉམས་སྤོང་ཞན་པ་དང་། ཤེས་རིག་ནོར་གྱིས་དབྱུང་བས་སྤོགས་གང་ཐད་

ནས་མི་ལྟེང་བའི་ཆ་སོགས་སྟོན་དང་ནོར་འཁྲལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། རྒྱ་ཆེའི་
མཁའ་ལྷན་ནམ་པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷན་སྟེན་གནང་རོགས་
ཞེས་བཞུགས་ཀྱི་ཁྱེད་མ་ཟད། ལྷན་པར་དེ་ཆོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷན་བསམ་ནམ་
དག་གིས་སྟོབ་སྟོན་དང་། ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ལྷན་གྱི་རོགས་པན་གནང་མཁན་གྱི་
གཞིས་བྱེས་སྤྱི་སྤེར་ནམས་དང་། ཡང་སྟོས་མཐུན་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་སྟོར་ཆད་མེད་གནང་
མཁན་ནམ་བུར་བུན་མོང་བཅས་ཆང་མར་སྟོང་དབུས་ནས་བྱགས་རྩེ་ཆེ་ཞེས་ཀྱི་རྒྱ་བཅས་
བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ ལ། །

ཡུལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱུ་མཆོའི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

ཏྲ་ནག་རུས་ཆེན་སྒྲིག་སྟོན་དར་རིགས་སུ།

བལྟམས་ནས་གསུམ་ལོར་སྐྱེ་དབྱངས་ཐོལ་བྱང་གསུངས།

གནས་སྒོ་འབྲེད་ཅིང་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཅན།

མཚུངས་མེད་དག་འདུན་རྒྱུ་མཆོར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་གཉིས་པ་
དག་འདུན་རྒྱུ་མཆོ་མཆོག་ནི། གཙང་གཡས་རུའི་ཁོངས་ཏྲ་ནག་ཡུལ་གྱི་སོ་ནམ་པའི་བྲིས་
དུ་གསང་སྒྲགས་གསར་ཉིད་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྩི་ཆེ་འཆང་ཡབ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
མཆོན་དང་། ཡུམ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༢༩ ལོར་སྐྱེ་འཁྲུངས། ཡལོང་ས་རྩ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་མཛད་
ནམ་ལས། ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༣༥ ལའི་ལྷ་བ་ ༡༢ ཆོས་ ༣ ཉིན་གཙང་གི་ཏྲ་ནག་ཡོལ་
དཀར་རྩི་ཆེ་གདན་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས་ཞེས་གསལ། ཡུམ་གྱི་མཆོན་ལྷས་ལྷར་རྒྱུད་པའི་མཆོན་ལ་
སངས་རྒྱས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། དབྱང་ལོ་གསུམ་དང་བཞིའི་རིང་ལོ་མ་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་ཡབ་
ཀྱིས་སྐྱེ་ཡོན་བསྐྱོན་བ་ལྟར། ཡབ་ཀྱི་རྩིས་སུ་ཀམ་པའི་གསང་སྒྲགས་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད།
དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ཡུལ་དབང་གི་ནམ་ཐར་སྐབས། དབྱང་ལོ་བདུན་ལ་ཐོས་བསམ་
སྤྱིད་གི་ཀྱན་མཁེེེ་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་གིས་ཡུལ་བ་དག་འདུན་གྲུབ་པའི་སྤུལ་སྤྱུར་
ངོས་འཛིན་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲུང་ལེལ་མེ་ལོང་
ལས། ས་བྲི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༣༩ ལོར། རྩ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོའི་ཉེ་གནས་དག་སྦྱོང་སྦྱོལ་

མ་དང་། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་གི་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་ནཱ་
གཉིས་ཀྱིས་རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཏུ་ལའི་བླ་མ་སྤྱི་ཕྱིང་དང་པོ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱིང་
དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས། ཞེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤྱང་ངོ་། །

དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ཆུ་ལོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༣ ལོར་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་
ནས་པཌ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་མཛུམ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཕེབས་པ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༥ ལོར་པཌ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞེས་དང་། གངས་ཅན་མཁས་
གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཡ་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱོན་མ་རྗེ་
དགོ་འདུན་གྲུབ་པའི་ཡང་སྤྱི་ལོ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་
བཀོད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་གྲ་སར་ཞུགས་ཏེ་དགོ་བཤེས་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་
དགོ་ཆུལ་གྱི་སྤྱོམ་པ་མཛོལ། དེ་ནས་རུང་མ་འགོར་བར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས་ཏེ་གནས་
རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་དབྱུང་ཆོད་པར་གསུམ་ལ་མཁས་པར་སྤྱངས།
ཞེས་གསལ་ལ། གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནཱ་ཐར་མདོར་བསྤུས་ལས། མེ་ཏྲ་
(སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༦) ལོར་པཌ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་ནས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤྱོམ་པ་བཞེས།
མཚན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེ་རང་གི་དགྲུན་ཆོས་སྐབས་གནས་རྟེན་ཀུན་
དགའ་བདེ་ལེགས་པས་མཁན་པོ་དང་། པཌ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོས་སློབ་དཔོན་མཛད་
དེ་དགོ་ཆུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་ཞེས་འཁོད། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལས། པཌ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེའི་བྱུང་དུ་ཆོད་མ་ནཱ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡང་རྒྱགས་འབྲུལ་མཛད་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་
ལ་སློབ་གཉེར་གནང་། ལོ་དེར་གནས་རྟེན་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་པར་དགོ་ཆུལ་
བསྐྱབས། ཞེས་འཁོད།

དེ་རྗེས་པཌ་ཆེན་ལོ་ཤིས་ཅེ་མོ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་ཕེབས་པ་ཡོངས་འཛིན་
དུ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མང་པོ་གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བྲག་ཅན་ལ་སྟེན་

ངག་གི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་ལེགས་པར་མཛད་དེ་སློབ་ཤིང་གི་སྤྲོ་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་
རྒྱས་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་ལ་སྙན་ངག་གི་ཆོག་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོད་པ་བཅས་
པའི་དབུ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ཚུ་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་དབུ་པར་གི་
གཞུང་ལ་ཐུགས་གཉེར་མཛད། དགུང་ལོ་བཙུང་བ་ཚུ་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་དབུ་
མའི་འཛིན་གྲུང་ཐེབས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་སོགས་ལ་ཐེབས་ཤིང་། དེ་
སྐབས་སྤར་ཐང་གི་མཁན་པོ་རྒྱལ་བ་གྲགས་པས་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་ཡབ་ལ་ཏ་ཅང་མི་
མཉེས་པའི་དབང་གིས། མི་འདིའི་བྱ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་མི་ཡོང་བར་བ་སོགས་
གིས་བཀའ་ཤིས་སྙན་པོར་བཞུགས་བཅོད་མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། བཅོད་
པའི་གོ་ཆ་སྟོང་པོར་བཞེས་ཏེ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུར་ཐེབས་པ་
ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༧ ལོར་འབྲས་སྤངས་པའི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འཇམ་དབྱངས་
ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་སོགས་གིས་དབུས་སུ་གདན་ཞུས་ལྟར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཐེབས། ལོ་
གསུམ་རིང་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་ཆོས་གི་བྱང་ནས་པར་ཆད་དང་། འདུལ་མཛོད། མཛོན་
པ་གོང་འོག་མདོ་སྡེ་རྒྱན་སོགས་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་མཚུབ་བྲིད་དང་།
རྗེ་ཡབ་སྲས་གི་བཀའ་འབུམ་སོགས་དབང་ལུང་མང་པོ་ཞིག་ལེགས་པར་གསན།

གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་
ཐེབས་པ་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༥ ལོར་གནས་རྟེན་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་གིས་མཁན་
པོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་གིས་ལས་སློབ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྟོམ་པ་བཞེས་པར་གསལ་ཞིང་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
ཏུ་ཐེབས་པ་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་གནས་རྟེན་ཆོས་རྗེའི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྟོམ་པ་བཞེས་པར་གསུངས། དེ་ནས་བྱང་རྒྱ་སྤེལ་དུ་བྱོན་ནས་ཉེན་རྣམས་མཛུམ། དེ་ནས་
བསམ་ཡས་དང་། ལྷོ་ཁ། འབྲོངས་རྒྱས། ཅེད་ཐང་སོགས་ལ་ཞབས་གིས་བཅགས་ཏེ་དམ་

པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆད་མེད་སྟེ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལ་བཤ་ཆེན་མཆོག་ལྷ་འོད་ཟེར་གྱིས་འཕྲོངས་སྐྱུ་རི་བོ་བདེ་ཆེན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། དེར་གནས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེན་སྤྱོད་མོ་འདི་ལྷ་བྱུ་ལ་སྒོ་གྲོས་སུ་ལྷ་བྱུང་བ་དེ་འབྲ་བ་ནི་རྒྱལ་དབང་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་གོར་མ་ཆག་ཅེས་དད་གུས་སུ་ལྷ་བྱུང་བ་མཛད། ཁོང་གིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཐོག་མ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། སྒྲེ་གདོང་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་ཤིས་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་གཟིགས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་གནང་། རྗེ་མཆོག་གིས་ཅེད་ཐང་བྲམས་ར་ཆེན་མོའི་གྲང་ལྷེབས་སུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་འབྲ་སྐྱེ་བཞེངས། དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་པ་བཟང་པོ་གསར་དུ་བཙུགས།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་མེད་པའི་ལྷ་གས་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་ ༡༥༠༠ ལོར་ལྷ་སར་ཐེབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནང་མོ་བྲག་དཀར་བ་སྤྱིད་ཆོས་རྒྱལ་པོས་མཐུན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཏེ་བྲག་ཡེར་བར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་འབྱེད་དང་། བྱུང་མཐའ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་བཀའ་ཚུམ་མཛད། ལྷོ་ཁ་ཁུལ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་མདུན་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྱེད་ཀྱི་ཅིས་ཆ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་སྤྱོད་ཏེ་གྱི་བཤད་ལུང་སོགས་དབང་བཀའ་མང་པོ་གསན། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་འབྱེད་སོགས་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་སྤྱོད་ལམ་དུ་ཕབ་པས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱུང་བཟང་གང་བས་དགེས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་ལྷ་མེད་སྤྱོད་ལོ་ ༡༥༠༣ ལོར་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྤྱོད་མར་བསྐྱེན་ནས་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསན་ཅིང་། འཆད་ཚུམ་ཚུམ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་ལྷ་བསྐྱེངས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགྲུང་ཐེབས་པ་ཤིང་གྱི་སྤྱོད་ལོ་ ༡༥༠༥ ལོར་ཡབ་ཀྱིས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གདན་དྲངས། བཟུང་སྤྱོད་དུ་བཤ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་བྱུང་དུ་བྲག་འབྱེད་དང་། དགོན་པར་མང་།

ང་གཅིག་ཕུལ་ཆོག་པ་ཞུས་ཀྱང་དོན་སྤྲོད་མ་བྱུང་བར་ཡབ་ཀྱི་སར་རྟ་ནག་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས།
སྤར་ཡང་རྩ་སྤྱོད་དུ་ཐེངས་གཉིས་པ་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་གདམས་པའི་གནས་ཀླམས་མཇུག་

དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༩ ལོར་རྒྱལ་རི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ངོས་དེར་ཐེག་ཆེན་ལོ་བྲང་ཞེས་པའི་གཟིམ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་ནས་གཞི་པབ།
ལོ་དེར་དྲགས་སྟོད་རྒྱལ་དུ་དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོའི་སྤྱོད་མཚོ་མཇུག་བར་ཕེབས་
ཏེ་ལྷ་མོའི་སྤྱོད་མཚོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཨ་མོ་ལྷ་ས་སྤྱོད་བདག་མཇུག་ནས་ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཀ་ཆེན་བདུན་ཅུ་དང་། གཙང་ཁང་ཀ་ཆེན་བརྒྱད། མགོན་ཁང་ཀ་
བ་བཞི་བཅས་ཁྱོད་ཀ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་མོ་ཏོག་ཐང་གི་དགོན་
པའི་ས་མང་བཞེང་ནས་ལོ་གསུམ་ནང་ཕྱག་འདེབས་ལེགས་པར་བྱུག། རྟོན་གཙོར་བཟོ་བོ་
བལ་པོ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བཞེངས་པའི་གསེར་ཟངས་ཀྱི་བྱམས་ཆེན་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་ཕྱག་བཏབ་པ་ནས་བཟུང་ཁོང་ཉིད་དགུན་དཔྱིད་ལ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དང་།
དབྱར་སྟོན་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་གནང་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་
པ་ཚུ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཐོག་ཏུ་ལྷ་མོའི་སྤྱོད་མཚོའི་གནས་སྐོ་བྱེ་བར་མཛད།
དེ་ནས་དཀར་པོ་ཀུན་གྲགས་པས་བསམ་ཡས་ཞིག་གསོ་བྱུང་པའི་རབ་གནས་སུ་གདན་
བྲངས། ལོ་དེར་བཀ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་གདན་ཞུས་ལྟར་བཀ་ཤེས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་
ཁྱི་ཐོག་ལྷ་པ་མཛད།

དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་འོལ་དགའ་དང་། ཆོས་
འཁོར་རྒྱལ་ཁུལ་དུ་ཀོང་དམག་དང་འབྲི་གུང་པའི་དམག་ལྷགས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ལ་
ཕེབས་པ་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར་ཐོས་བསམ་སྤྱི་གི་སྤྱོད་མཚོ་བཞེང་གཉིན་དང་།
ཤར་ཅེ་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཁྱི་ཆབ་ཏུ་བསྐྱོས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས། དུང་དཀར་
ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲངས་ཤེས་མེ་ལོང་ནང་། མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར། ཏུ་ལའི་

ཆུ་མ་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོས་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་།
ཡང་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་དེའི་ཡ་རྒྱལ་བའི་ཆུ་ཐར་གྱི་སྐབས་སུ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་
ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་ཁྱི་བ་དགྲུ་པ་ཡང་
མཛད་ཅེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤྲང་ངོ་། །

ལོ་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ལྷ་ལྷན་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས་གནང་ནས་ལོ་དགྲུ་
བཅུ་གོ་གཅིག་རིང་བསྟར་ཆགས་སུ་ཚུགས་ཀྱང་སྤྱིད་ཤོད་ཀྱི་ཁ་བདག་རིན་སྤྲངས་པས་
མཛད་ནས་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་གསང་བ་བྱ་བ་དང་། ཀམ་པ་སོགས་ཁེར་རྒྱུ་གིས་སློན་ལམ་ཚུགས་
པ་དེ་སྐོར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་པག་བྱ་གོང་མར་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སློན་ལམ་ལ་ཞུགས་ཆོག་པའི་སྟན་
སེང་བཀའ་འཁོལ་བྱུང་དོན་ལྟར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་
རྗེ་ཉིད་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་དགྲུང་ཐེབས་པ་མ་ཟད། འདིའི་ལོ་ནས་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སྤྲང་ཡང་
སྤར་རྒྱན་ལྟར་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་ཚུགས་པར་ཐེབས། ལྷེ་གདོང་གི་མི་དབང་གོང་མ་ཆེན་པོ་
བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་མཆོར་ཤག་རྩེ་ཁང་སྤྲོན་མོ་རྗེ་འདི་པར་ཕུལ་རྗེས་
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བྱད་མིང་ལ་དགོངས་ཏེ། མཆོན་ལའང་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་དུ་འདོགས་པར་
མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ཐེབས་པ་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༠ ལོར་འོན་མངའ་རིས་གྲ་
ཆོང་ཕྱག་བཏབ་ཚུལ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་ཞེས་དུང་དཀར་མཛོད་དུ་གསལ།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་དུ་ཐེབས་པ་ཚུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༣ ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་རྒྱལ་བ་
བྱམས་པའི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་འགོ་ཚུགས་ཞེས་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་
ཤེལ་མེ་ལོང་དུ་གསལ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་ཐར་སྐབས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་དགྲུ་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་
དུ་གསེར་བྲངས་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་མི་པམ་མགོན་པོའི་སྐུ་མཐོ་བཙུའི་ཆོད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གསར་
བཞེངས་མཛད་ཅེས་འཁོད་པ་དང་། ཡང་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལས། དགྲུང་ལོ་ལྔ་
བཅུར་ཐེབས་པ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༥ ལོར་སེ་རའི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དཀར་

ཆོག་མཛོད་དེའི་རྣམ་ཐར་སྐབས། དགྲུང་ལོ་ང་གཉིས་ལ་སྡེ་སྤྱིད་ངག་དབང་བཟ་ཤེས་
གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་གི་ཁྲི་པ་ཡང་མཛོད་
ཅེས་གསལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དྲུག་ལ་ཐེབས་པ་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འོན་མཛོད་
མངའ་རིས་གྲུ་ཆང་བྱག་བཏབ།

གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་དང་། དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད། ཡགོང་
ས་རྒྱ་ལའི་ཁྲི་པ་སྐྱེ་ཐང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་མཛོད་རྣམ་བཅས་སུ་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༩ ལོའི་བོད་ཁྲི་ ༣ ཆོས་ ༡ ཉིན་འབྲས་
སྤངས་དགའ་ལྗན་ལོ་བྱང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཆུ་ལ་གསུངས་ཤིང་། སྐྱེ་གདུང་དབུ་ལ་གདུང་
ཞིག་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་དུ་བཞུགས་པ་དེའོ། །

ལྷ་སྐབ་པས་མཛོད་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དོན་རྒྱལ་རབས་སུ། དགྲུང་ལོ་རེ་ལྗེའི་སྤྱིང་སྐྱེ་
གཤེགས་པར་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་
མཛོད་བསྐྱུས་ལས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་ཅུ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤང་
སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཞེས་འཁོད་པ་འདི་དག་ནི། རྗེ་དགོ་
འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་དང་། །ལྷ་ཀྱའི་དགོ་སྤྱིང་དགོན་མཆོག་སྐབས་
ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་ཉོགས་བཛོད་དཔག་བསམ་ལྟོན་ཤིང་།
རྗེ་ཆེ་ཉན་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛོད་པའི་བསྐྱེད་ཅེས་ཀྱན་བཏུས་སོགས་དང་མི་མཐུན་པས་
ནོར་བར་སེམས་སོ། །

ཡུལ་དབང་འདི་པར་གསུང་འབུམ་པོད་གསུམ་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་
གཞུའི་ཆུ་ཆད་དུ་སྟན་ངག་ལ་མཁས་པར་གྲགས། གསུང་ལས་སྤྱིས་པའི་སྤྱོད་པ་ཡང་ཁྲི་
རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བ་ཅན་པ་ཆོས་རྗེ་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་མང་དུ་བྱོན་པ་བཅས་
སོ། །

དཀར་ཆག

༡༽	ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།	A
༢༽	དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	I
༣༽	མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྐྱུས།	1

དང་པོ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་བསྐྱེད་བཅོས་ཆེན་པོ་
སྙིང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིན་མེ།

༡༽	མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།	1
དང་པོ།	མཆོན་གྱི་དོན།	2
གཉིས་པ།	འགྱུར་གྱི་ཕྱག་	2
གསུམ་པ།	གཞུང་གི་དོན།	3
༡༽	གཞུང་འདི་གང་ལས་འཛོམས་པའི་ཚུལ།	3
ཁ༽	སྒྲེ་གནས་འཛིག་གསུམ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་ འདིར་བཤད་པའི་དགོས་པའི་དོན།	3
ག༽	གཞུང་གི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ།	8
༡༽	མདོར་བསྟན་པ།	9
༢༽	རྒྱས་པར་བཤད་པ།	10
༡)	སྒྲེ་གནས་འཛིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་པ།	10
༡	དངོས།	10
1)	རྒྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ།	10

2) ཡོད་མེད་ལ་བརྟགས་ནས་འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།	11
3) འབྲས་བྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པ་དགག་པ།	12
4) ལུས་པ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།	13
5) རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལུང་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ།	14
1) གཅིག་ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་ གྲུབ་པ་དགག་པ།	14
2) འགལ་ཁྲེལ་ལ་བརྟགས་ནས་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།	15
3) ཕན་ཚུན་བསྟོན་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	16
4) རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་ལམ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ།	17
༡ རྟོག་པ་སྤང་བ།	17
༡) རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་རྟོག་པ་སྤང་བ།	17
༡ མཆོག་དམན་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་སྤང་བ།	18
༡ རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོའི་ཐ་སྟོན་འཇུག་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།	18
༢ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།	19
༣ བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་མེད་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་བ།	20
༤ ཐར་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ།	21
༡) རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འཐད་པའི་རྟོག་པ་སྤང་བ།	23
༡ མཆོན་མཆོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།	23
1) རིག་པ་དངོས།	23
2) དེ་གཞན་ལ་སྦྱར་བ།	24
༡ ཏུས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།	25
༢ འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་	

སྐབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།	26
༤ ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེའི་སྐབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།	29
1) ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ལས་ཚུད་མི་བ་བར་བསྟན་པ།	29
2) ལས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་དགག་པ།	30
3) རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ།	31
4) ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།	32
༥) ལུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་དགག་པ།	33
༡ དངོས།	33
1) གཞུགས་ལུང་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	33
1) རྒྱ་འབྱུང་བ་ལས་འབྱུང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་དགག་པ།	34
2) མངོན་སུམ་དང་རྟགས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་དགག་པ།	34
3) གཞུང་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པར་དགག་པ།	35
4) སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།	36
2) ཚོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	37
3) རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	38
4) འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	39
5) འདུ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།	39
༢ རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ།	40
༣ དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ།	41
1) ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།	42
1) ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།	42
2) ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།	47

2) སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་བསྟན་པ་ལ་སྒྲག་པ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཚན།	49
3) དེ་ལ་སྒྲག་མི་དེགས་པར་བསྟན་པ།	49
༡༽ གཙོ་ཐོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མུང་འདས་འཛོལ་པའི་ཚུལ།	53
༡༽ ཁར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མུང་འདས་འཛོལ་པའི་ཚུལ།	54
གཉིས་པ། རྩི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་བ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ བསྟོད་པའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་འདུག་དོགས།	
༡༽ མཚོད་བརྗོད་དང་བརྒྱུ་པར་དམ་བཅད།	57
དང་པོ། ཐུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྟོན་སྟོན་བསྟོད་པ།	58
༡༽ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་བསྟོད་པ་མདོར་བསྟན་པ།	59
ཁ༽ རྒྱས་པར་བཤད་པ།	60
༡༽ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཚན།	60
༡) རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཙོད་པས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཐོར་བསྟན་པ།	60
༡) དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་བསྟོད་པ་མཚོག་ཏུ་བསྒྲགས་པ།	62
༡༽ བསྟོད་པ་དངོས།	63
༡) བསྟོད་པ་དངོས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་སྤྱིར་བསྟོད་པ།	63
༡ རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་པས་སྟོན་པ་སྤྱི་བ་གཞན་ལས་ ཁྱད་ལྷགས་པར་བསྒྲགས་པ།	63
1) རྟེན་འབྲེལ་གསུང་བ་ལེགས་འདོམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་བསྟན་པ།	63
2) གསུངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པའི་བྱ་བ་གཙོད་བྱེད་ཏུ་བསྟན་པ།	64
3) རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་མཚོག་ཏུ་བསྒྲགས་པ།	65
༡ རྟེན་འབྲེལ་རྩི་ཐུར་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་པའི་ཚུལ་དོན་བསྟོད་པ།	66
1) རང་བཞིན་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཏུ་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་ཚུལ།	66

1} རྒྱལ་པར་བཤད་པ།	66
1] སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་འདོད་པས་བྱུང་བའི་ བཞེད་པ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ།	67
2] སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ལ་བྱུང་བའི་བཞེད་པ་ མཆོག་ཏུ་བསྟུན་པ།	68
1 རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ཅིང་ ལོག་སྟོགས་ལ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པ།	68
༡། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོགས་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ འཐད་པར་བཞེད་པ།	68
༢། མཐར་ལྷ་ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་སྦྱང་བར་བཞེད་པ།	69
༣། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྟགས་པ།	69
2 ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ རང་བཞིན་སྟོང་པར་གསུངས་ཚུལ།	70
༡། གསུངས་ཚུལ་དངོས།	70
༡། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོས་ནས་བྱུང་བས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ།	70
༢། རྟེན་འབྲེལ་དུ་བྱུང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་པ། ..	71
༣། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་སྤང་འདས་སོགས་མི་རུང་བར་བསྟན་པ།	71
༤། དེ་ལ་གློལ་བ་གཞན་གྱིས་སྒྲགས་མི་རྟོག་པར་བསྟན་པ།	72
3 ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོན་པ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པར་བྱུང་བ།	72
2} བསྟུན་ཏེ་བསྟགས་པ།	74
2) དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ན་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་མི་རྟོགས་པར་བསྟན་པ།	74
༡) གསུངས་ཚུལ་གྱི་དོས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ།	77

༡ རྟེན་འབྲེལ་ཁས་སྒྲུངས་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་མི་འདོད་པ་	
བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་བསྟན་པ།	77
༢ དངོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་བོ་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་བསྟན་པ།	78
༣ རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་	
ཁས་ལེན་པར་འགལ་བར་བསྟན་པ།	78
༤ དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་མ་ལྟ་བུར་གྲུབ་པ།	79
3) རྟོགས་ན་སྟོན་པ་ལ་ཆད་མས་བྲངས་པའི་དད་པ་སྤྱི་བར་བསྟན་པ།	81
1) དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་ངེས་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཚུལ།	81
1] དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་གཞན་གྱི་	
སྤྱོད་ཀའི་སྐབས་མེད་ཚུལ།	81
2] རྟེན་འབྱུང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་འང་ངེས་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཚུལ། ..	82
2] ཉེས་པ་ཅ་བ་ལྡོག་པས་ངེས་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཚུལ།	83
3] གསུང་གི་དོན་རྟོགས་པས་བདེ་བ་སྟེར་བས་ངེས་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཚུལ།	84
༥) གསུངས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ།	85
༡ རྟེན་འབྲེལ་གསུང་ཚུལ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ།	85
1) ཐུབ་པས་གདུལ་བྱས་ཐུང་འདས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་	
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བསྟན་ཚུལ།	85
2) དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བསྟན་པ་འདྲིན་པར་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚན།	86
3 གཟུང་བུ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེ་བ་བཤད་པ།	86
༦ ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཐབ་མོ་རྟོགས་པར་	
བཞད་པར་འབྱུངས་པའི་ཚུལ།	86
1) ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབས་ཚུལ།	87

1) དེ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་འབྲས་ཚུལ།	87
2 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་བཅའ་བ།	88
1) འཆོལ་བའི་རྒྱ།	88
2) བཅའ་བའི་ཚུལ།	89
3) ཇི་ལྟར་རྟོག་པ།	89
1) ཆོག་མཆོག་ལྟར་མ་རྟོག་པའི་ཚུལ་བསྟན།	89
2) དེ་ནས་སྒྲ་མའི་འོད་ཀྱིས་རྟོག་པའི་ཚུལ།	90
གཤེ རོན་བསྐྱུ་བ།	91
གཉིས་པ། མཐུག་ཚུལ་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་བསྐྱུ་བ།	91
གཤེ ཚུལ་པའི་རྒྱ་མཆན།	91
ཁ། བསྐྱུ་བ།	92
གསུམ་པ། ཇི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲས་ཐོར་བྱ་བ་ལས་	
སྒྲིལ་མ་བྱུག་འཆལ་ཉིར་གཅིག་གི་ནམ་བཤད།	95
བཞི་པ། ཇི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་	
དཔལ་དོ་ཇི་ཇི་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་མཛོད།	103
ལྔ་པ། ཇི་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲས་	
ཐོར་བྱ་བ་ལས་མཛོད་ཡང།	107
དྲུག་པ། ཇི་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲས་ཐོར་བྱ་བ་ལས་	
ང་མཛོད་ཅ་འགྲེལ།	111

བདུན་པ། རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་	
གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོར་འདུག་པའི་གྲུ་རྩིངས་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས།	
ཀ༽ མཚན་བརྗོད།	113
དང་པོ། རྣམ་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག	113
ཀ༽ སྤྱིར་བསྟན་པ།	113
ཁ༽ རྩེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	116
ཀ༽ ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་ལུགས་བཤད་པ།	117
1) མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	117
2) དཔྱེ་བ་བཤད་པ།	117
1) རྩེ་བྲག་ཏུ་སྤྱི་བ།	117
1) མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	118
2) དཔྱེ་བ་བཤད་པ།	118
3) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།	119
1) གཞིའི་རྣམ་གཞག	119
2) ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག	121
3) འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག.....	121
3) མདོ་སྤེལ།.....	123
1) མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	123
2) དཔྱེ་བ་བཤད་པ།	123
3) གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།	124
1) གཞིའི་རྣམ་གཞག	124

2} ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག	125
3} འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག.....	126
༡ ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲུལ་པའི་ལུགས་བཤད་པ།	126
༡ མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	126
༡ དབྱེ་བ་བཤད་པ།	127
1) སེམས་ཅམ་བ་བཤད་པ།	127
1} མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	127
2} དབྱེ་བ་བཤད་པ།	127
3} གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།	128
1} གཞིའི་རྣམ་གཞག	128
2} ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག	129
3} འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག.....	130
2) དབྱུ་མ་བ་བཤད་པ།	131
1} མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	131
2} དབྱེ་བ་བཤད་པ།	131
1} རང་རྒྱུད་པ།	131
1 མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	132
2 དབྱེ་བ་བཤད་པ།	132
3 གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།	132
༡ ཞི་འཛོལ་རྣམས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས།	133
༡ གཞིའི་རྣམ་གཞག	133
༡ ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག.....	134

༣༥ འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་.....	134
༣༥ ལེགས་ལྡན་འབྲེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས། ...	134
༣༥ གཞིའི་རྣམ་གཞག་.....	135
༣༥ ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་.....	135
༣༥ འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་.....	135
2] ཐལ་འགྱུར་བ།	136
1 མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	136
2 གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།	136
༡། གཞིའི་རྣམ་གཞག་.....	136
༢། ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་.....	138
༣། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་.....	139
བརྒྱད་པ། རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲམ་ཐོར་བུ་བ་ལས་	
དཀར་ཆག་སྟོན་དངགས་རྣམས།	141
དགུ་པ། རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲམ་ཐོར་བུ་བ་ལས་དགེ་སྤྲོད་གི་	
བསྐྱབ་བུ་ལག་ལེན་གསལ་བའི་སྟོན་མེ་འདུལ་བ་བསྐྱུས་པའི་སྤྲིང་པོ།	
༡༥ མཚོད་བརྗོད་དང་། བརྗོད་བྱ།	189
དང་པོ། སྟོན་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།	190
གཉིས་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྤྲང་བའི་ཐབས།	191
༡༥ ཕྱིའི་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲང་བ།	191
༡༥ གནས་གྱི་སྒྲ་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	192

༡༽ གནས་པ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	192
༢༽ དེས་དེ་ངེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	193
༣༽ བྱ་བ་རྣམས་ཁྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	193
༤༽ དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།	194
༡) གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་བསྐྱབ་བྱ།	194
༢) གནས་པ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་བྱ།	195
༣) ཐུན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ།	196
༡ གྱི་དོར་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།	197
༢ འགྲོ་འདུག་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།	198
༣ སྟོད་སྐྱད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།	199
༧༽ མི་མཐུན་སྟོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་བ།	202
༡༽ དགེ་སློང་པའི་རྣམ་འབྱེད་ནས་བཤད་པའི་ལྷུང་བ་སྡེ་ལྟར་བཤད་པ།	203
༡) བཅ་པའི་སྡེ་བཤད་པ།	203
༡ མི་ཚངས་སྟོད་ཀྱི་བཅ་པ།	204
༢ མ་གྱིན་ལེན་གྱི་བཅ་པ།	207
༣ སྟོག་གཅོད་ཀྱི་བཅ་པ།	213
༢ རྩུ་དུ་སྟོན་པའི་བཅ་པ།	216
༢) ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ།	218
༣) ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།	228
༡ ཞག་གི་ཆད་ལས་འབྲེལ་བའི་སྒྲུང་ལྷུང་བཤད་པ།	229
1) བཅུ་ཚན་དང་སོ།	229
2) བཅུ་ཚན་གཉིས་པ།	236

3) བཙུ་ཚན་གསུམ་པ།	240
༡ ལྷུང་བྱེད་འབང་ཞིག་པ་བཤད་པ།	247
1) བཙུ་ཚན་དང་པོ།	248
2) བཙུ་ཚན་གཉིས་པ།	251
3) བཙུ་ཚན་གསུམ་པ།	258
4) བཙུ་ཚན་བཞི་པ།	261
5) བཙུ་ཚན་ལྔ་པ།	269
6) བཙུ་ཚན་དྲུག་པ།	272
7) བཙུ་ཚན་བདུན་པ།	280
8) བཙུ་ཚན་བརྒྱད་པ།	284
9) བཙུ་ཚན་དགུ་པ།	289
༤) མོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།	292
༥) ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།	294
༡༥) མ་རྣམ་ནས་འབྱུང་བའི་ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ།	298
ག༥) བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤང་བ།	301
༡༥) གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི།	302
༡༥) དབྱར་གྱི་གཞི།	304
༡༥) དགག་དབྱེད་གཞི།	309
ང༥) བདེ་བར་གནས་པའི་རྒྱུ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་བ།	311
གསུམ་པ། ཉམས་ན་བྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས།	316

བཅུ་པ། རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
ལས་སྟོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པའི་རྗེ་ཀ

ཀ། མཚོད་བཟླ་དང་བཅུ་པ་ར་དམ་བཅའ།	319
དང་པོ། མཚན་གྱི་དོན།	320
གཉིས་པ། འགྲུང་གི་ཕྱག་.....	320
གསུམ་པ། གཞུང་གི་དོན།	320
ཀ། གང་བསྟོ་བར་བྱ་བའི་དགེ་ཅ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ།	320
༡། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཕྱག་བཅའ་ནས་སྒྲིག་པ་བཤགས་ཤིང་ དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བའི་ཚུལ།	321
༡) སངས་རྒྱས་དགོན་མཚོག་ལ་ཕྱག་འཇལ་བ།	321
༢) ཚོས་དགོན་མཚོག་ལ་ཕྱག་འཇལ་བ།	322
༣) དགེ་འདུན་དགོན་མཚོག་ལ་ཕྱག་འཇལ་བ།	322
༤) སྒྲིག་པ་བཤགས་པ།	323
༥) དགེ་བ་ལ་རྗེས་སྐྱུ་ཡི་རང་བ།	323
༢། སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་མཚོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་ བསྐྱེད་ནས་འགྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་སྟོན་ལམ་གདབ་པ།	324
༣། བསྐྱེད་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་དགེ་ཅ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ སངས་རྒྱས་འཛོལ་བའི་བྱིར་བསྟོ་བའི་ཚུལ།	325
༡) ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་བསྐྱེད་པ།	325
༢) ལྷ་དན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ།	326
༣) དགེ་ཅ་ལྷ་འདས་འཛོལ་བའི་རྒྱར་བསྟོ་བ།	327

ཁ༽ དེ་རི་ལྷར་བསྐྱོ་བའི་ཚུལ།	327
༡༽ མདོར་བསྟན།	327
༡༽ རྒྱས་བཤད།	328
༡) གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་སྐུ་བ་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་དུ་རྒྱལ་སྤྱི་	
སྟོན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྟོན་པའི་རྒྱར་བསྐྱོ་བ།	328
1) ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འདུག་སྟོན་གཅིག་ལུ་ཉེན་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ།	329
2) སེམས་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་སྐུ་བ་པའི་ཐབས་གྲོགས་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་	
སྟོན་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྐུ་བ་པར་དམ་བཅའ་བ།	329
1 ལམ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་དང་གྲོགས་དང་མི་འབྲལ་བར་སྟོན་པ།	330
2 དེ་དག་ལ་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྐུ་བ་པར་དམ་བཅའ་བ། ..	330
3 སྟོན་པའི་ཉེན་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་བྱུ་བ་ནས་གདུལ་བྱ་	
གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་སྟོན་པ།	331
1) གཞན་དོན་དུ་རང་རྒྱུད་སྟོན་བྱེད་པར་བྱིན་བཅུ་ལ་སྟོན་པར་སྟོན་པ།	331
1) གཞུགས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་	
བསྐྱུས་པ་པར་བྱིན་དང་པོ་ལྷ་ལ་བསྐྱབ།	332
༡) གཞུགས་སྐྱེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉེར་ལེན་སྐྱིན་སོགས་	
དང་པོ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	332
༡) སྐྱིན་པ་བསྐྱབ་ཚུལ།	332
༡) ཚུལ་བྱིམས་བསྐྱབ་ཚུལ།	333
༢) བཟོད་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	334
༡) ཆོས་གཞུགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་བཙོན་འབྲས་དང་	
བསམ་གཏན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	336

2] ཆོས་སྐྱེ་འགྲུབ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ བསྐྱས་པ་པར་བྱིན་ཐ་མ་ལྷ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།	339
2] གཞན་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བསམ་པ་བྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ལ་སློབ་པར་སློན་པ།	342
3] རང་གཞན་ཀྱི་དོན་སྐྱར་དུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་སྐྱོན་དང་ མངོན་ཤེས་འགྲུབ་པར་སློན་པ།	343
4] གྲུབ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ ཡིད་བཞིན་དུ་སྐྱོང་བར་སློན་པ།	344
3) དམ་བཅས་པའི་དོན་མཐར་བྱིན་པའི་ཐབས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ སྒྲིང་བ་དངོས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།	346
4) མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་ནས་སྐྱོན་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྲིན་ལས་ཀྱིས་ སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱར་བསྐྱོ་བ།	347
3] དོན་བསྐྱུ་བ།	349
བཞི་པ། མཐུག་གི་དོན།	349
༡] བར་བྱང་སློན་ཆོག	351

༡༡། །རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་ལས་
བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་
དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིན་མེ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་སྒྲིན་མེ་ཞེས་བྱ་བ། མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །རང་བྱུང་
དཔལ་མགིན་མདའ་ལྡ་བ་དང་བདེ་སོགས་དཀར་པོ་འཁོར་ལོའི་ལག། བསྐྱའི་གཉེན་སོགས་
དེགས་ལྡན་ཀུན་དང་ཉན་རང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །ཞབས་སེན་ནོར་བུའི་རྒྱལ་
འཕྲེང་ལེགས་མཆོད་སྟོང་དང་ཉན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ། །སེང་གའི་ང་རོས་འགྲོ་ལ་ལེགས་
འདོམས་བྱ་རམ་ཤིང་བར་ཕྱག་བཞུགས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །གཅིག་གྱུར་རྒྱལ་
སྤྱོད་གཞོན་ཀྱི་ཚུལ། །འཇམ་དབྱངས་ཉན་མའི་དབང་ཕྱག་གིས། །འགོ་ཀུན་མོངས་པའི་
དབང་ལས་སྤངས། །མཐའ་དབུས་ཀུན་བྱལ་ཆུ་གཏེར་ཆེར། །ངས་དོན་ཡིད་བཞིན་ནོར་ཀུན་
ལ། །དབང་མཛད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡི་བདག། སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སྤྱི་བོར་བསྟེན། །ཐུབ་བསྟན་
ཀུན་གསལ་མཛེས་པའི་ངོས། །རྒྱལ་སྤྱོད་ས་བཅུའི་ཆོས་པ་ནི། །གསལ་དཀར་བདུད་ཅིའི་སྤྱོད་

མོང་ཅན། །བདག་སྤྱིང་མཆོག་དགའི་རལ་པར་གཟིམས། །ཡབ་སྲས་(ཤན)ལྷགས་བཟང་
ཤིང་ཏྲི། །མར་མེ་མཛད་དཔལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི། །མཁྱེགས་འགོས་ཕྱོགས་འདིར་བྲངས་
བ་ལས། །སྐལ་བཟང་འགོ་འདིའི་ཉིར་འཆོར་གྱུར། །འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུ་དུས་ཀྱི་
མཐར། །དུར་སྤྲིག་གསར་པའི་རྫོས་གར་ལ། །སློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་ཉི་མ་ཞེས། །གྲགས་པའི་
འོད་སྟོང་ཐོང་བས་མཛེས། །སྟོང་ཉིད་སྤང་ཅིའི་ཐུང་དངར་ཅན། བཅུ་ཕྱག་བདུན་གྱི་འདབ་
ཐོང་གཡོ། །ནམ་དཔྱོད་ཉི་འོད་ཀྱིས་བྱེ་བས། །སློ་གསལ་བྱང་བའི་དགའ་སྟོན་བྱ། །

འདིར་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་འཆད་པ་ལ་གསུམ། །མཚན་གྱི་དོན།
འགྱུར་གྱི་ཕྱག །གཞུང་གི་དོན་ནོ། །

དང་པོ། མཚན་གྱི་དོན།

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་མི་འབྲ་བ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དུ།
བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་ལ། རྒྱ་ཏ་སྟ་ཏི་ཀླ་རི་ཀ་རྒྱ་མ་དང་། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་
ན། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཏ་ཏི་སྟོང་པ་ཉིད།
སྟ་ཏི་ནི་བདུན་ཅུ་པ། ཀླ་རི་ཀ་ནི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ། རྒྱ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་འོ། །

གཉིས་པ། འགྱུར་གྱི་ཕྱག

གཉིས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་ལོ་རྒྱུ་བས་
བཀོད་པ་འོ། །(ཤབ)

གསུམ་པ། གཞུང་གི་དོན།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ། སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་
སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་འདིར་བཤད་པའི་དགོས་པའི་དོན། གཞུང་གི་ཆོག་དོན་བཤད་
པ་དངོས་ལ་འཇུག་པའོ། །

༡༽ གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ཅ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བདུན་པ་ལས། མི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྐྱེ་མ་བཞིན། ་འི་ཟེའི་
གྲོང་བྱེད་ཇི་བཞིན་དུ། ་དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཛིག་པར་
གསུངས། ་ཞེས་སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། དངོས་སོར་
སྐྱེ་བ་རྣམས་ན་རེ། ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། ་དེ་དག་
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། ་ཞེས་ལོ་ལ་ལ། ་དེའི་རྩོད་ལན་རྒྱས་པར་
འཆད་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་པས་ཅ་ཤེའི་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས་འཕྲོས་པའོ། །

ཁ༽ སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་ འདིར་བཤད་པའི་དགོས་པའི་དོན།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཡིན་ན། འདིར་སྐྱེ་འཛིག་
གནས་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྐྱེ་

ན། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཆོས་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་འདུས་བྱས་གཞན་
དབང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཅེད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གནས་མེད་པར་བཞེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་གཞན་
དབང་ལ་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། གཞན་དབང་གཏན་
མེད་པར་འགྱུར་ཁིང་། གཞན་དབང་མེད་ན། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མེད་
དགོས་པས། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ལྟ་ན། མཆོན་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐྱར་
འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་བྱང་ས་དང་བསྐྱུ་བ་སོགས་ལས་(༣ན)བཤད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་སོགས་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་པ་
རྣམས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་དེ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་
གི་མཆོན་གཞི་ཡུལ་སྟངས་གྲུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་གང་ཟག་འཇོག་མི་ཤེས་པས། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཆོན་གཞིར་བཞེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་
ལེན་པ་རྣམས་དེ་ཉིད་དང་། མི་ལེན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཆོན་གཞིར་
བཞེད་དོ། །སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་
ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཟེར་
བ་དེ། ཀུན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོད་ལ་བྱེད་ན། དངོས་པོ་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ཆད་
ལྟར་འགྱུར་ལ། བརྟགས་པའི་ཆ་ལ་བྱེད་ན་ཡང་། ཐག་ཁྲ་ལ་སྐྱུལ་དུ་བརྟགས་པའི་ཆ་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཀྱང་། སྐྱུལ་གྱི་ཕུང་པོ་འབྲིལ་བའི་སྟེང་དུ་སྐྱུལ་དུ་བརྟགས་པའི་ཆ་ལྟ་
བུར་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
བཞེད་ན། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཞི་
བ་འཆོས། རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དྲིས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲིང་བ་གང་མ་བཏགས་གཅིག་སྤྱོད། ཡིད་དུ་འོང་བའི་
རང་བཞིན་ནི་ཁོ་བོས་བཀག་པ་མེད་དེ། ཞེས་རིགས་པས་མ་བཏགས་པའི་གནས་སྐབས་
ན། གྲིས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་ཀྱི་སྒྲིང་བས་བྱུབ་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་
ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་འཛིག་(༣བ)གསུམ་
སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གདོད་ལུགས་སུ་འདོད་ལ། དེ་
དག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱི་རིག་པས། བདེན་པར་བྱུབ་པ་འགོག་པར་བཞེད་
ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་ནི། འདུས་བྲས་ལ་རང་མཆོད་གྱིས་བྱུབ་པའི་སྐྱེ་འཛིག་སོགས་ཡོད་ན།
དེ་དག་བདེན་བྱུབ་ཏུ་འགྱུར་བས། དེ་འབྲ་གཏན་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་ཡུལ་
སྟེང་ནས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་ལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས། ལས་
འབྲས་སྐྱེ་འཛིག་སོགས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཛོག་རྒྱས་པ་ནི་ངོ་མཆོར་བའི་གནས་ཏེ། བྱང་
རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བྱ་བཏན་པ་
གང་། །དེ་ནི་ངོ་མཆོར་བས་ངོ་མཆོར། །མཛད་བྱང་བས་ཀྱང་མཛད་དུ་བྱུང་། །ཞེས་སོ། །རང་
རྒྱུད་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་སོགས་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱུ་འབྲས་དང་སྐྱེ་འཛིག་
སོགས་འཛོག་ཕྱིན་ངེས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་གིས། རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་པའི་མིང་རྒྱུད་བཏགས་ཡོད་ཅམ་ལ་འཛོག་མི་ཤེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་
དེ་དག་འཛོག་ཤེས་པར་ཐལ་འགྱུར་བའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པས་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་པར་
བཞག་པ་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་ན་གཏན་མེད་ཅིང་རྟོག་བཏགས་ཅམ་དུ་ཡོད་
པས་ཡོད་གོ་ཆོད་པ་དང་། དེ་ལ་སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་སོགས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་འཛོག་
པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅུ་ཤེ་ལས། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ། །ཆོས་ཀྱི་མྱ་ངན་འདས་

དང་མཚུངས། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་ལས། འདིར་ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པ་ནི། མེད་པ་
བ་དང་བྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། (༩ན)གང་གི་ཕྱིར་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་དང་།
བྱེད་པ་སོ་དང་། འབྲས་བུ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོངས་པར་སྐྱབ་
ཡིན་ལ། མེད་པ་པ་དག་ཀྱང་། དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དབུ་
མ་པ་ནི་མེད་པ་པ་དང་བྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟོགས་སྡུ་མ་བརྗོད་
ནས། ལན་ནི། དེ་ཉིད་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་དག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་འཇིག་
རྟེན་པ་རོལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །མེད་པ་པ་དག་
གིས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ས་
འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ལ་སོགས་པ་དངོས་སོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན།
འཇིག་རྟེན་འདིའི་དངོས་སོའི་རྣམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དམིགས་ནས། དེ་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་
ནས་འདིར་འོང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་པ་རོལ་ཏུ་འགོ་བར་མ་མཐོང་ནས། འཇིག་
རྟེན་འདིར་དམིགས་པའི་དངོས་སོ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་སོ་གཞན་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོགས་སྡུ་སྐྱས་པས་དབུ་མ་པ་དང་། མེད་པ་པ་འཇིག་
རྟེན་རྒྱང་འཕེན་སོགས་མཚུངས་པར་ཐལ། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱི་སོགས་མེད་
པར་འདོད། དབུ་མ་པས་ཀྱང་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་གཉིས་
མི་མཚུངས་ཏེ། དབུ་མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞེད་ལ། འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་ཆེ་འདིའི་བདག་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱིར་འགོ་འོང་མ་མཐོང་བས་(༩བ)མེད་པར་འདོད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ངེ་ལྟ་བུར། །སྤྱི་
པ་སྐྱུ་མ་འབྲས་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་ངེ་ལྟ་བ་

བཞིན་མཐོང་བ་ན། སྐྱེ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་གྱིས། །མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟ་བུར་མ་ཡིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འདིས། སྐྱེ་བ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པ་ལས། འདུས་
བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། དེའི་ཆེ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་གྱིས། མོ་
གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ཉེ་བར་གཞལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་འཛིགས་པས་དེ་དག་དང་བསྟན་པར་མི་བྱེད་
ཀྱི། དེ་དང་མི་འགལ་བ་སྐྱེ་མ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་ནི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་
དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་དེ། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་གནས་ལུགས་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་
མཐོང་བ་ན། སྐྱེ་འབྲས་སོགས་ཉེན་འབྲེལ་རྣམས་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟ་བུར་གཏན་ནས་མེད་
པར་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེན་འབྲེལ་རྣམས་སྐྱེ་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་། སྤང་ཚུལ་
ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཉོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབུ་མ་པས་དངོས་སོ་
ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འདིས། ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པ་ལས་འདུས་བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྟན་པར་འདོད་ན་ནི། རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་གྱི། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་
གིས་ཉེ་བར་གཞལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་སྟེ། སྐྱེ་བ་སོགས་ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྟོད་པའི་རིགས་པས་དབྱེད་པ་ན། དངོས་སོ་སོགས་སྐྱེ་བར་མི་དམིགས་
པ་ན། དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་(༥ན)སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་དག་དང་བསྟན་པར་མི་བྱེད་ཀྱི།
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། མིང་རྒྱུང་ཅམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་འཛོག་པའི་ལུགས་དེ་དང་མི་
འགལ་བ་སྐྱེ་མ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་མཚུངས་པར་ནི་འཛོག་པར་བྱེད་དེ། དངོས་སོ་ལ་
སྐྱེ་བ་སོགས་གཏན་མེད་པའི་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་
བའི་འཛིགས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བ་དེ་དག་དང་བསྟན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་
ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དབྱེད་པ་ན། དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་

གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བས་སོ་སོ་ནས་དངོས་སོ་རྣམས་ལ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་ལྷག་མར་ལུས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དོན་ནི་དེ་ལྟར་བྱིན་གཏོང་སོ་རྣམས། རྟེན་འབྲེལ་
སོགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྐྱེད་པའི་རིགས་པས་དབྱེད་པ་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྲུབ་པར་
མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་དབྱེད་པའི་ངོ་མོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་
པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སོ་སོ་ནས་དངོས་སོ་ལ་
སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་མིང་ཙམ་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་ལ། མིང་ཙམ་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡོད་པས་
ཡོད་གོ་ཆོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་སྐྱེ་འཇིག་གནས་
གསུམ་སོགས་ཁས་ལེན་བྱིན། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པ་ལ་དེ་དག་གཞག་ཏུ་མེད་པར་མཐོང་ནས། སྐྱེ་འཇིག་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་ན། གཏན་ནས་མེད་པར་འདོད་པས་མཐའ་གཉིས་གང་རུང་དུ་སྐྱ་བ་ལས་མ་འདས་
ཤིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་དངོས་སོའི་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་ཀྱང་། མིང་ཙམ་དང་། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པས་(༥༧)
ཡོད་གོ་ཡང་ཆོད་པས། མཐའ་གཉིས་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བ་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་འདུས་
བྱས་ལ་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་སོགས་གསུངས་པ་དེ། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་གསུངས་སོ་ཞེས་བསྐྱེད་བཅས་འདིར་རྩལ་དུ་
སྟོན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

ག༽ གཞུང་གི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ།

གསུམ་པ་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་
པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

༡༥ མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། རྒྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བཤད་པ་དང་། མདོ་ལས་
དེ་དག་གསུངས་པ་མི་འགལ་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་གནས་པའམ་སྤར་མེད་གསར་བུ་སྒྲེ་བ་དང་། ཡོད་
ཟིན་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཛིག་པ་དང་། འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་དོ་ཞེས་
པའམ། འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་དང་། དམན་པའམ་མཉམ་པས་ཏེ་བར་མ་དང་།
ཁྱད་པར་ཅན་མཆོག་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་ཐ་སྙད་པའི་དབང་གིས་གསུངས་ཀྱི།
ཡང་དག་པར་རམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུའམ་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདིར་སྤྲས་པ།
བདག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ཏུ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་དག་
ལས། ངེ་ལྟར་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ནི་མེད་དེ། ཡོད་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་
སྤྱད་པག་པའི་ཆད་མ་གང་རུང་གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བདག་
མེད་པའི་རྒྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ། སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད། མཆོག་དམན་འབྲིང་གསུམ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱེ་གནས་(༤ན)སོགས་
དོན་དམ་པར་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བདག་དང་བདག་
མེད་པ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ངེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་སོགས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། ལྷ་རྟ་
ལས་འདས་པ་དང་མཚུངས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་
གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྒྲིབ་སྟེ།
དེ་ལྟར་བསྟན་བས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

༩༽ རྒྱལ་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་གནས་འཛིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་དགག། སྤང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལྷགས་རྟོགས་
བས་འབྲེལ་པ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡) སྤྱི་གནས་འཛིག་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

༡ དངོས།

དང་པོ་ལ་ལྷ། རྒྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་མེད་པར་བསྟན། ཡོད་མེད་
ལ་བརྟགས་ནས་འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། འབྲས་བྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱལ་
རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་དགག། རྒྱལ་པ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
དགག། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལུང་དོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

1) རྒྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་མེད་པར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། འདིར་པ་ཐོས་པོས་སྒྲིམ་པ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
ཞེས་བྲིད་དབྱ་མ་བས་དམ་བཅའ་བར་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཀ་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་རང་དགའི་ཆོག་
གས། འོན་ཏེ་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་
བྱར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅི་ན། འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་

རང་བཞིན་གྱིས་(༤བ)སྒྲིང་བ་རིགས་པའི་སྒྲིན་ས་བཤད་པ། བྱིན་གེ་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་བྱིར་རྒྱ་
རྒྱུ་ཆོག་གས་པའམ། སོ་སོའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་
པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུ་སོ་སོས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ན། ས་ལུའི་སྒྱ་གུ་དེ་ཅུ་ལུང་
ས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ས་ལུའི་ས་བོན་གཅིག་ལུས་སྐྱེད་ཀྱས་པར་ཐལ། ས་ལུའི་
ས་བོན་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་སོ་སོས་ཀྱང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ཀྱས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་
རྒྱུ་གྱི་ཆོག་གས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཆོག་གས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་སྒྲིན་
ན། ཆོག་གས་པ་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཀྱས་པ་མེད་དེ། རྒྱ་རྒྱུ་རེ་རེ་བ་ལ་རང་
བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཀྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར།

2) ཡོད་མེད་ལ་བརྟགས་ནས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ན། འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཞིག་གམ།
མེད་པ་ཞིག་གམ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྐྱེད་ཅེས་བརྟག་བྱང་ན། འབྲས་
བུ་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཅིན་པའི་བྱིར།
འབྲས་བུ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་དུ་གཏན་ནས་མེད་པའི་
བྱིར། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་གཉིས་པན་
ཚུན་ཆོས་འགལ་བས། ཆོས་མི་མཐུན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་གནས་པ་དང་འགག་པ་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། སྐྱེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་གང་ཞིག །རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པ་མེད་
པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་འགག་སོགས་གཞག་དུ་མེད་པའི་བྱིར།

3) འབྲས་བྱ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པ་དགག་པ།

གསུམ་པ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྦྱས་པ། འདུས་བྱས་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྔ་ན་
པ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། འཇིག་པས་(ཧ་ཅན་)ཉེ་མཚན་ཉིད་
གསུམ་དང་ལྔ་ན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱང་གསུངས་ལ། སྐྱེ་བའི་ཆེན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
བར་སྟོན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟ་བུས་ན། རྒྱ་མཚན་འགའ་ཞིག་ལས། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིར་བཤད་པ། རྒྱལ་འབྲས་བྱ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ན། སྐྱེ་ཚུལ་གསུམ་ལས་མི་འདའ་བས། འབྲས་བྱ་གང་ཞིག་སྐྱེས་ཟིན་པ་
དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་མོ་རྫོགས་པར་
སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནམས་ལ་ནི། ཡང་སྐྱེ་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན། ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འབྲས་བྱ་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན། རྒྱལ་བསྐྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར།
སྐྱེས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། སྐྱེ་བཞིན་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲས་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འབྲས་བྱ་ཡོད་པ་ད་ལྟར་བ་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་དང་ལྔ་ན་པའི་རྒྱ་
ད་ལྟར་བས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་དུས་མཉམ་པས་རྒྱལ་འབྲས་
བྱ་ལ་པན་གདགས་པར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ད་
ལྟར་བས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྒྱ་ད་ལྟར་བ་དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་

མཚུངས་པས། བན་གདགས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཡོད་ཕྱིས་ཞིག་ནས་མེད་
པ་དེ་རྒྱ་ད་ལྟར་བས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་(ཡབ)བྱ་ལས་རྒྱ་ཕྱིས་འབྱུང་བ་
རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་རྣམས་དུས་གསུམ་
པོ་དག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞིག་གལ་ཏེ་རྒྱ་ས་བོན་ལྟ་བུ་དེ་ནི་
འབྲས་བྱ་སྤྱ་གྲུ་ལས་སྤྱ་བར་བརྟག་ན་ནི། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་སྤྱ་
གཞག་ཏུ་མེད་ལ། འོན་ཏེ་འཆི་བར་བརྟག་ན་ནི། སྤྱ་གྲུ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་རྒྱས་པན་ཅི་གདགས་
དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། འོན་ཏེ་ས་སྤྱ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྒྱ་འབྲས་ཏེ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡིན་
པར་བརྟག་ན་ནི། དུས་མཉམ་པས་རྒྱ་འབྲས་སྤྱ་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

4) རྒྱས་པ་ལ་བརྟགས་ནས་རྒྱ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

བཞི་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་སྤྱ་གྲུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་། རྒྱ་ཉིད་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་
ཀྱི་གངས་མང་པོ་ཡོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་གཉིས་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་གང་དག་ཡིན་པ་
འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱའི་མཆོན་མའམ་
གངས་རི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། ལྟོས་གྲུབ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིད་ལེན་གཅིག་མེད་པར་ནི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མང་ཡང་འབྲས་བྱ་
བསྐྱེད་པ་ལ་མི་འཇུག། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མང་པོ་མེད་པར་ཉིད་ལེན་གཅིག་གིས་ཀྱང་འབྲས་
བྱ་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་ཏེ་འཇུག་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཅིག་གཉིས་ལ་སོགས་
པའི་གངས་རྣམས་ཀྱང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་
ཀྱང་གཅིག་མེད་ན་མང་པོ་མི་འཇུག་ལ། མང་པོ་མེད་ན་ཡང་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཅིག་གཞག་
ཏུ་མེད་པས། བན་རྒྱུན་བརྟེན་ནས་སམ་བཟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

5) རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལུང་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ།

ལྷ་པ་ལ་བཞི། གཅིག་(༡ན)ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
དགག། །འགལ་ཁྲེལ་བརྟགས་ནས་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག། །ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་ནས་གྲུབ་པའི་
རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་ལམ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པའོ། །

1) གཅིག་ཐ་དད་ལ་བརྟགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་ གྲུབ་པ་དགག་པ།

དང་པོ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྦྲས་པ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་སྤེལ་ས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་
ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་། ལུང་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་སྐྱད་ཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་དེ་དག་ཉེ་བར་བཞག་
པའི་བྱིར། ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིར་བཞད་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་ཡིན་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་
གྱིས་མ་སྐྱེས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལའང་ཁྱོད་རྫོགས་པ་མི་འཐད་ཅིང་། སྐྱད་
ཅིག་མ་དུ་མ་ལ་ཡང་ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་རྫོགས་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་
སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་རྫོགས་པ་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མེད་ཅིང་། སྐྱད་ཅིག་
མ་དུ་མ་ལ་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྫོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་
སེམས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་གང་གི་ལུགས་སྟར་ན། རྒྱ་མ་རིག་པ་

དང་འབྲས་བུ་ཆ་ཤི་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
སེམས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྫོགས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། སེམས་ཐ་
དད་ལ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ལུགས་ལྟར་ན། སེམས་སྐྱད་ཅིག་མ་དུ་མ་ལ་
ཡང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རང་བཞིན་(༡༧)གྱིས་རྫོགས་པ་མི་འཐད་དེ། ཡན་ལག་སྟུ་མ་མ་
རིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞིག་ན། ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞིག་དགོས་པས། དེའི་
རྒྱན་མ་ཞིག་པ་གཞག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་འབྲ་བའི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་པས།
ཡན་ལག་སྟུ་མ་སྟུ་མའི་རྒྱར་སྟུ་མ་སྟུ་མ་ཞིག་པ་འཛོག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་
སེམས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། དུ་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྫོགས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

2} འགལ་ཁྲ་ལ་བརྟགས་ནས་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་འདུ་བྱེད་སོགས་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བར་བརྟག་ལ། མ་རིག་པ་དེ་
ཡང་རྟག་འཛིན་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཅན་དུ་སྟོན་ཏེ། རྟག་འཛིན་སོགས་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
ཞེ་ན། རྟག་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པའི་ཕྱིར། བདག་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་འགལ་ཁྲ་བདག་མེད་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཙང་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། མི་གཙང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེ་བར་འཛིན་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟག་བསྟུལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་

ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཀག་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལས་བྱུང་ཞིང་སྐྱེ་བའི་མ་རིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། (༥ན)
འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

3} བན་ཚུན་བཟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་རྒྱ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་བཟོས་ནས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མ་རིག་པ་ནི་འདུ་བྱེད་པར་མི་འབྱུང་ལ། འདུ་བྱེད་ཀྱང་མ་རིག་པ་དེ་མེད་པར་མི་འབྱུང་
པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་མ་རིག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གཞན་འདུ་བྱེད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་རི་ལྟར་སྐྱེད་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱབ་
སྟེ། རྒྱུན་གཞན་ལ་བཟོས་ནས། རང་བཞིན་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་གཞན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་སོགས་རྒྱུན་གཞན་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་རྒྱ་མ་རིག་པ་ལ་བཟོས་ནས་བྱུང་བས་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་དེ་ལྟ་བུས་ན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རེ་ཞིག་ལྟ་སྟེན་པ་བྱ་གཉིས་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་སྟེན་གྱི་པ་དེ་ཡང་། ལྟ་སྟེན་མ་ཡིན་ལ། ལྟ་སྟེན་ཡང་། ལྟ་
སྟེན་གྱི་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ནི་པ་བྱ་བན་ཚུན་གཅིག་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་ཡང་།
ཅིག་ཤོས་གཞན་དུ་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅང་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་པ་བྱ་གཉིས་རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བཟོས་ནས་བྱུང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་བཞིན་
དུ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཀྱང་པ་བྱ་དང་འབྲ་བར་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་དེ། ཇི་ལྟར་སྤར་པ་བྱ་(༤བ)གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་
རིག་པ་འདིས། པ་བྱ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་པ་ལྟར། ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

4} རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་ལམ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ནི། རྟེན་བར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱ་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་གང་
ཞིག་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་
རྟེན་པའི་སྤང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཇི་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་སྤྱད་
དང་དེའི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡ རྟེན་པ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་རྟེན་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་
རྟེན་པ་སྤང་བ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་སྤྱབ་བྱེད་འཐད་པའི་རྟེན་པ་སྤང་བའོ། །

༡) རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་རྟེན་པ་སྤང་བ།

དང་པོ་ལ་ལྟ། མཆོག་དམན་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་སྤང་། རང་བཞིན་གྱིས་
དངོས་པོའི་ཐ་སྤྱད་འབྲུག་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་། བདེན་
བཞི་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་། ཐར་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །

༡ མཆོག་དམན་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་སྤང་བ།

དང་པོ་ནི། བ་རོལ་པོས་འདིར་སྤྲུས་པ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་ན། དམན་པ་དང་མཉམ་པ་དང་། མཆོག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་
ཆོགས་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་མི་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟ་ན། རྟེན་འབྲེལ་དེ་དག་རྒྱ་ལས་ཀྱང་ནི་སྤྱི་བ་
མངོན་པར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིར་དེ་འགོག་པའི་རིག་པ་བཤད་པ་བརྟེན་འབྲུང་
གི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས་ཤིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། བཟོས་
ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པར་(༡༠ན)
རམ་མ་བཟོས་པར་གྲུབ་པར་འདོད་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ག་ལ་
འགྱུར་ཏེ་རྟག་པ་དང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མ་བརྟེན་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་སྤྲད་ཅིག་གིས་འཛིག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རྒྱུན་ལ་བཟོས་ནས་འཛིག་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར།

༢ རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོའི་ཐ་སྤྱད་འབྲུག་པ་མི་འཐད་པར་སྤང་བ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་རང་དངོས་དང་གཞན་དངོས་
དང་དངོས་མེད་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་དངོས་དང་། གཞན་དངོས་དང་།
དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་
ཏེ། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །

༣ སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྤྲས་པ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་
པ་ཡིན་ན། འགག་པ་མེད་ཅིང་ག་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་
པ་གང་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིག་པ་འདིར་
བཤད་པ། དངོས་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ཞིག་པའི་དངོས་མེད་སྐྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་དུ་མེད་པར་
ཐལ། དངོས་པོ་སྐྱེ་འཇིག་གི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་
དང་། དེ་ཞིག་པའི་དངོས་མེད་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ།
དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་སྐྱེ་བའི་དུས་སུ་དངོས་པོ་དེ་མེད་པ་ཞིག་པ་ཡང་ཡོད་དགོས་པ་ལས་
དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་དང་། དེ་འཇིག་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་སྒྲིན་
ཅི་ཡོད། རིམ་ཅན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་སྒྲིན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དངོས་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་དེའི་
དུས་སུ། དུས་རྟག་ཏུ་དེ་ཞིག་པའི་དངོས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་(༡༠བ)
བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་དང་དེ་འཇིག་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དངོས་པོ་དེ་ཞིག་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་སྤང་ཡང་དངོས་པོ་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྐྱེ་
བའི་ལྷ་རོལ་ཏུ་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་པའི་དངོས་མེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་མེད་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་དེ། རང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུས་ནའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་དེ་ཞིག་
པའི་དངོས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

༤ བདེན་བཞིན་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ།

བཞིན་པ་ནི། དབུ་མ་པ་ཁྱོད་གྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་གྱི་ངེ་ལྟར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་
ཁས་མ་སྤངས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྟག་ཆད་
གྱི་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་ན། རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དེ་གཉིས་སུ་སྤྲོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་དགོས་པས་རྟག་མཐར་ལྷུང་བར་
འགྱུར་ཞིང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཕྱིས་མེད་པར་སོང་ན་ཆད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྤངས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁས་སྤངས་ན།
རྟག་ཆད་གྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་པར་
ཁས་སྤངས་པ་ན། ཆད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་སྤྲ་མས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་འབྱིན་
ནས་ནི་དངོས་པོ་འགག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དངོས་པོའི་རྒྱན་འདི་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་སྟེ། སྤང་(༡༡ན) བཀག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་ཞིག་ནས་རྒྱན་ཆད་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྐྱེད་ཅིག་སྤྱི་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མི་བྱེད་ཅིང་། ཐ་
སྐྱེད་ཅན་དུ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་ལ་སྤྱུ་གྲུ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། དེའི་སྤྱོད་ལ་དུ་ས་བོན་ཞིག་གུང་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་ཞིག་པས། ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞིག་མི་དགོས་པས། ས་
བོན་སོགས་རྒྱུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་ལས་སྤྱུ་གྲུ་སོགས་འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་འབྱུང་
བ་མི་འགལ་ཞིང་། ས་བོན་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོར་འཇོག་རྒྱས་གུང་ས་བོན་རང་

བཞིན་གྱིས་ཞིག་ན། ས་བོན་རང་རང་གི་དངོས་པོ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཞིག་དགོས་ཤིང་། ས་སྤྱལ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན། ལྟོས་འབྲེལ་འགོག་རྒྱས་པས། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱན་གཅིག་པ་དང་། ས་བོན་ལ་བལྟོས་ནས་སྤྱ་གྲུ་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། ས་སྤྱལ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རིག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ས་བོན་གྱི་དུས་སྤྱ་ཡང་གཞན་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟ་ན་ས་བོན་གྱི་དུས་ས་བོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སྤྱ་གྲུ་ཡང་ཡོད་པར་འཕུལ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ ཐར་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ།

ཐུ་བ་ནི། པ་རོལ་པོས་འདྲིར་སྤྲས་པ། རྣམ་བྱང་སྤྱེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་འཛིག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱང་འདས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུན་བྱང་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། གྲུན་བྱང་འདི་དག་པན་ཚུན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་བ་མེད་པ་ལས་བརྒྱུག་པ་རུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་བར་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གང་ཡིན་པ་དེས་གནས་(༡༡བ)ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུན་བྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རུ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལས་ཉོན་ཅི་ཞིག་འགགས་པ་ལས་བྱང་འདས་ཐོབ་པར་འཛིག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་རྣམ་བྱང་སྤྱེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་འགགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྤྱེ་འགག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། བྱང་ན་ལས་འདས་པ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། གྲུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་བ་མེད་ཅིང་། འགག་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐར་པའི་ལམ་མཆོག་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་གལ་ཏེ་ལས་ཉོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མུང་འདས་སུ་འཛོག་ན། ཁྱོད་འདོད་པའི་
མུང་འདས་དེ་ཆད་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། ལས་ཉོན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགགས་པ་མུང་
འདས་སུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཅིག་གོས་ལྟར་ལས་ཉོན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས་
པ་ལ་མུང་འདས་སུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་མུང་འདས་ཏེ་རྟོགས་པ་རྟག་མཐར་འགྱུར་
བར་ཐལ། ལས་ཉོན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་འགགས་པ་ལ་མུང་འདས་སུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། དངོས་པོ་སྟེ་རྟག་པའི་མཐའ་དང་། དངོས་མེད་དེ་ཆད་པའི་མཐའ་དག་ལ་མུང་ན་
ལས་འདས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མུང་འདས་དེ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བ་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ན་རེ། གལ་
ཏེ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་འགགས། རྟག་རྣམས་སུ་གནས་པ་ལ་མུང་འདས་སུ་འཛོག་
པས་སྦྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་འགགས་པ་ལས་
གཞན་མ་འགགས་པ་ལ་མུང་འདས་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འགོག་པ་རྟག་རྣམས་ལ་མུང་འདས་
སུ་(༡༢ན)འཛོག་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་པ་རྟག་རྣམས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྟག་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར།
དགག་བྱ་ཕྱང་པོ་འགགས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
དགག་བྱ་ཕྱང་པོའི་དངོས་པོ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སོགས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་འགའ་ཡོད་ན། མུང་འདས་ཐོབ་པ་མི་རུང་བ་དང་། རྣམ་རྟོག་
གི་སྒྲིམ་པ་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་དགོས་ཏེ། ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་
གཉེན་པོས་བསྐྱོག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱེན་གང་གིས་ཀྱང་གཞན་
ཏུ་བསྐྱུར་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱེན་ལ་བསྟོན་ནས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་ན། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་རྩལ་གྱི་མདོ་བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པར་བྱངས་པ་
ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། །རྒྱལ་བ་ཉན་ཐོས་བཅས་པས་དེ་

མཁའ་འགྲུལ། །ཐེངས་ལྷན་ཆོས་རྣམས་མཁའ་འདས་མི་འགྲུལ། །མཁས་རྣམས་ནམ་ཡང་
སྒྲིས་དང་བལ་མི་འགྲུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྟེར་རོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
འདོད་པའི་སྒྲིགས་ལ། སྒྲིབ་ཀྱིས་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་པར་ཐོབ་བྱ་
བྱང་འདས་སོགས་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

༡) རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། མཚན་མཆོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་
དགག། །དུས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག། །འདུས་བྱས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག། །ལས་འབྲས་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པ་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

༡ མཚན་མཆོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རིག་པ་དངོས་དང་། དེ་གཞན་ལ་སྒྱུར་བའོ། །

1) རིག་པ་དངོས།

དང་པོ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྒྲིབ་པ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། མདོ་ལས་
(༡༩བ)གཟུགས་རྒྱུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་སོགས་མཚན་གཞི་དང་མཚན་
ཉིད་འབྲེལ་བར་བསྟན་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མཚན་

མཚན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། མཚན་གཞི་ལ་བསྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་བསྟོས་ནས་མཚན་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་བསྟོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མཚན་མཚོན་པན་ཚུན་བསྟོས་པ་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། བསྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

2) དེ་གཞན་ལ་སྦྱར་བ།

གཉིས་པ་ནི། མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིག་པ་འདི་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་། འབྲས་བྱ་དང་། ཚོར་བ་དང་། ཚོར་བ་པོ་སོགས་དང་། བཟླ་བར་བྱ་བ་སོགས་ཅི་ཡང་རུང་བ་དེ་ཀུན་མ་ལུས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ལ་བསྟོས་ནས་འབྲས་བྱ་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་བསྟོས་ནས་རྒྱ་དང་། ཚོར་བ་ལ་བསྟོས་ནས་ཚོར་བ་པོ་སོགས། བསྟོས་གྲུབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་ཐོས་གྲུབ་ན། མཚན་མཚོན་རྒྱ་འབྲས་སོགས་པན་ཚུན་བསྟོས་ནས་གྲུབ་པར་འགལ་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི། འདི་ཀུན་རང་དབང་མེད་པ་སྟེ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ན་གང་རང་གི་ངོ་ཐོ་དང་། རང་བཞིན་དང་། རང་དབང་དང་། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི། ཞེས་ངོ་ཐོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་དང་། མ་བསྟོས་པར་གྲུབ་པ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་གསུངས་ཤིང་(༡༣ན)འདི་ཡོད་ན་ནི་འདི་འབྱུང་སྟེ། ཟུང་དུ་ཡོད་ན་རིང་བ་བཞིན། ཞེས་ཟུང་དུ་ལ་བསྟོས་ནས་རིང་པོ་དང་། རིང་པོ་ལ་བསྟོས་ནས་ཟུང་དུ་འཛོག་པ་དང་། མ་བརྟན་

པའམ་མ་བཟོས་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བཤད་དེ། ཅ་ཤེ་ལས། གང་
ཕྱིར་བརྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྒྲིང་པ་མ་ཡིན་
པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཆོག་གསལ་ལས། རི་སྐྱད་
དུ་བརྒྱད་པ་ལས། གང་ཞིག་གང་ན་ནམ་གྱི་ཆོ། །མ་བརྟེན་པར་ནི་ཡོད་ཉིད་མེད། །དེས་ན་
ནམ་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ། །རྟག་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་རྟག་གོ་
ཞེས། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དག་གིས་རྟོག །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་དག་ལ། །འཛིག་རྟེན་པས་
ཀྱང་དོན་མ་མཐོང་། །ཞེས་བཤད་དོ། །

བཅའ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། མཁས་པས་བརྟེན་འབྱུང་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་འགྱུར་
ཏེ། །མཐར་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་པར་ཡོངས་མི་བྱེད། །རྒྱ་དང་བཅས་ཤིང་རྒྱན་བཅས་ཆོས་ཤེས་
ཀྱི། །རྒྱ་མེད་རྒྱེན་མེད་ཆོས་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ལུང་རྣམས་བྲངས་ནས། །ཡོད་
ན་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། །བརྟེན་འབྱུང་གི་དོན་བཟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས།
རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་པ་དང་བརྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་དེ། དེ་དག་གི་དོན་དཔྱིས་
ཕྱིན་པ་ཞིག་གོ་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལྟ་བུ་རྣམ་དག་རྟེན་པའི་སྒྲིང་མ་པའོ། །

༡ དུས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་
གྱི་དུས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་རིག་པ་དག །དུས་རྣམས་འདས་མ་འོངས་སོགས་
རྣམ་པ་དུ་མར་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་དུས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་འགོག་
པའི་རིག་པ་འདིར་བཤད་པ། དུས་གསུམ་སོ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
(༡༣བ)དུས་སོ་སོར་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་པན་ཚུན་བཟོས་

བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ད་ལྟར་བ་ལྟ་བུ་དུས་རེ་རེ་ལ་བསྟོས་ནས་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་
པའི་དུས་གཞག་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན། དུས་ནམས་འཆོལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དུས་
གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་པོའི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དུས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དུས་གསུམ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ནི། བན་ཚུན་བསྟོས་པ་ལས་འབྱུང་
བ་རྟག་པས་ཏེ་ངས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། བསྟོས་བྱུང་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཡིན་
ཏེ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་འདས་པས་ཏེ་ཞིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་ཉིད་ད་ལྟ་བ་དང་། བུམ་པ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། མ་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ། མ་འོངས་པ་བསྐྱུང་བར་བྱེད་ཅིང་།
བུམ་པ་ཉིད་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཞིག་པ་འདས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་མ་
འོངས་པ་བསྐྱུང་བར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་དང་འདས་
པ་སྐྱུང་བར་བྱེད་པས་ན་དུས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་
དུས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་བརྟེན་ནས་སམ་བསྟོས་ནས་བྱུང་བར་བཏགས་པས་ཏེ་གཞག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༣ འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དེའི་ སྐྱུང་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།

གསུམ་པ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྦྱས་པ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི། སྐྱེ་བ་དང་།
གནས་པ་དང་། འཇིག་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྗོགས་པ་ནི་
འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་

རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར། གང་གི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་(༡༩ན)མཆོན་ཉིད་འདི་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་ལ་བསྟོན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་རྒྱེན་དང་བལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ། །ཞེ་ན། འཇིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་གསུམ་ལས་མི་འདའ་བས། མ་ཞིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞིག་ཟེན་པའང་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འཇིག་བཞིན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། གནས་ཟེན་བ་སྦྲར་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་པའི་བྱ་བ་དང་བལ་བའི་ཕྱིར། མི་གནས་པ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གནས་པའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གནས་བཞིན་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དེ་འབྲ་བའི་གནས་བཞིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། སྐྱེས་ཟེན་སྦྲར་ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། མ་སྐྱེས་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་འབྲ་བའི་སྐྱེ་བཞིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་དུ་མ་ཡང་མ་ཡིན། གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་འདྲ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཏན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅན་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་(༡༩བ)ཡོད་མེད་གཉིས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་འདིར་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན། དུས་

གསུམ་ཡང་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བཟོས་བྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བཤད་ལ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་གསུམ་གའང་ཐལ་འགྱུར་
བའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོར་བཞེད་དེ། འདས་མ་འོངས་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ད་ལྟར་བ་
ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་བྱུང་སྟེ། རིག་པ་དང་། ལུང་
དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གསུམ་ག་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སྤྱ་གྲུ་
རང་བྱུང་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པ་དེ་རྒྱས་སྦྱེད་པར་ཐལ། སྤྱ་གྲུ་རང་བྱུང་དུས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཛིག་པར་རྒྱས་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། སྦྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆ་ཤི་ཞེས་ཤི་བ་ནི་ལུས་ཅན་དེའི་སློག་གི་དབང་པོ་
འགགས་པ་འཕ་ཞིག་པ་ལ་བཟོད་ལ། དེ་སྦྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སྦྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལ། སྤྱུ་མ་ཟད་པས་མར་མེ་ཤི་ཞེས་གྲགས་ལ།
མར་མེ་ཤི་བ་ནི་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྤྱུ་མ་ཟད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྦྱེད་པར་གྲགས་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པ་ཡང་དངོས་པོར་བྱུང་སྟེ། དཔུན་དུས་སུ་སྤྱ་གྲུ་མ་སྦྱེས་པ་དེ་
རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆར་མ་བབ་པས་ལོ་མ་སྦྱེས་ཞེས་ལོ་མ་
སྦྱེས་པའི་དེ་ཆར་མ་བབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྦྱེད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་འཇུག་
པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གོང་ལོག་འདི་དག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་ཉིད་
རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (༡༥ན)བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས་
ཀྱང་། གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ་དེ་མ་སྦྱེས། །ཞེས་སོགས་དང་། བཤས་པས་བརྟན་འབྱུང་
ཆོས་རྣམས་རྟོགས་བྱུང་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་ལ།
དེ་ཡང་སྤྱ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་
སུ་བཀོད་པའི་ཆོ། སྤྱུ་མ་ཆོས་སྟོན་ལུ་སོང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་

རྟག་མཐའ་སེལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་
བས་སྐྱ་གྲུ་མིང་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ཡོད་པར་རྟོགས་བས། དེ་གཏན་མེད་པར་འཛིན་པའི་
ཆད་མཐའ་སེལ་བས། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ཏུ་སེལ་བ་དང་། ཡང་སྐྱ་
གྲུ་བཟོས་གྲུ་བ་མིང་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་དེ་རང་བཞིན་མེད་པ་
ལ་ངེས་ཤེས་འཛིན་བས་སྤང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཞིང་། སྐྱ་གྲུ་རང་བཞིན་ཀྱིས་མེད་པར་
ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ས་སོན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་མེད་དང་། མི་མཐུན་པའི་
རྒྱ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་སྤང་ཕྱོགས་ལ་ངེས་
ཤེས་འཛིན་བས་སྟོང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་བས་རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

༤ ལས་འབྲས་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་པ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ།

བཞི་བ་ལ་བཞི། ལས་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ལས་ཚུད་མི་བྱ་བར་བསྟན།
ལས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་དགག། །རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ། ལུང་
དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །

1) ལས་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ལས་ཚུད་མི་བྱ་བར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། འདིར་ས་རོལ་སོས་སྤྲས་པ། ས་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས།
མདོ་སྡེ་དག་ལས། ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡང་རྣམ་བཤད་མཐའ་སྐྱ་བསྟན། ལས་
རྣམས་འབྲས་བྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས། ལས་རྣམས་ཚུད་མི་བྱ་བ་དང་། སེམས་
ཅན་རྣམས་ནི་ལས་བདག་གིར་བྱ་བ་(༡༥བ)ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན།

ལས་དང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོན་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིག་པ་འདིར་
བཤད་པ། རྒྱལ་བས་ལས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ལས་རྣམས་གང་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མི་འཇིག་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། ལས་
ཅུད་མི་ཟ་བར་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱི། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། དེ་ལས་
ལུས་ལེན་པ་མི་འཐད་དོན་ཞེ་ན། ལས་ལ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་ལུས་ལེན་
པ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ལས་དེ་ལས་ཀྱང་ནི་ལུང་པོ་བདེན་འཇིག་སྐྱེ་ཁིང་། ལུང་པོ་
བདེན་འཇིག་དེས་བསྐྱེད་པ་ནི། མ་རིག་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་ལས་ལུས་ལེན་པའི་བྱིར།

2) ལས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་དགག་པ།

གཉིས་པ་ནི། ལས་ལ་ངོ་མོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན། ལས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་
ལུས་ནི་རྟག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ལས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་ན། ལུས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཁིང་།
དེ་ལྟར་ན། རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རྟག་པར་གནས་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལས་ཀྱང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམས་
པར་སྐྱེན་པ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུས་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བདག་
རྟག་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལས་དང་ལུས་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན། ལས་
ནི་རྟེན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཁིང་། རྟེན་མ་ཡིན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་
པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ། སྐྱེ་མ་དང་།
དྲི་ཟའི་གྲོང་བྱིར་དང་། སྤྲིག་སྐྱེ་སོགས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་(༡༩)བྱིར། ལས་དང་།

ལུས་དང་། ཉོན་མོངས་གསུམ་གཤམ་རྩིས་སྒྲིང་སྟེ། ལས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལས་བྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་།
ལུས་ནི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཏེ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་དཀར་ནག་
གི་འབྲས་བུ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དཀར་ནག་དེ་གཉིས་
ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྟོན་པ་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ན། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དཔེན་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་དེ་ལྟར་བསྐྱུས་ཐེན་པ་དེ་བས་ནའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། ལམ་བསྐོས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་བར་ཡང་དག་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་
ན། གང་ཟག་དེ་ལ་སྦྲར་ཡང་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བས་ལས་ཟད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། ལས་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་
བུ་སྐྱག་བསྐྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

3) རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྦྱས་པ། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། ཅི་ལས་དང་
འབྲས་བུ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ལས་འབྲས་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་
འདིར་བཤད་པ། ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ལས་འབྲས་
ཆེས་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱ་འབྲུལ་

གྲིས་ནི་སྤྱལ་པ་ཞིག་སྤྱལ་ལ། སྤྱལ་པ་དེ་(༡༩བ)ཡིས་ཀྱང་སྤྱར་ཡང་སྤྱལ་པ་གཞན་ཞིག་
སྤྱལ་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ། ཅ་བའི་སྤྱལ་པ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་
ན། སྤྱལ་པས་སྤྱལ་པ་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་
ཅི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ལས་ཉིད་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་ན། དེའི་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྲིས་
སྟོང་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤྱལ་པ་གཉིས་པོ་མིང་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་
ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱལ་པ་དང་། དེའི་སྤྱལ་པ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བས་ཏེ་དེ་དག་ཉོག་པས་བཏགས་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱལ་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་
དེ། བྱེད་པ་པོ་ཅ་བའི་སྤྱལ་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་། ལས་ནི་སྤྱལ་པས་སྤྱལ་པ་དང་མཚུངས་
པའི་བྱིར། ལས་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་པ་བཞིན་དུ། བྱེད་པ་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་
སྟེ། ཚམས་གང་རུང་ཟད་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་གཞི་ལ་ཉོག་པས་བཏགས་
པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ལས་རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་ན། ལས་ཉོན་གཉིན་པོས་ཟད་
པའི་མུང་འདས་དང་། ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྲིས་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་
ཡང་། དེ་དག་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པར་ཐལ། ལས་རྣམས་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པའི་བྱིར།
ལས་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་སྟེ་བདེ་བ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྲིས་
མེད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ལས་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པའི་བྱིར།

4) ལྷུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།

བཞི་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལས་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྲིས་ལས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བཅོམ་
ལྡན་འདས་གྲིས་གདུལ་བྱའི་གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་གསུངས་

པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་པ་སྦྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ངོར་གཟུགས་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་(༡༧ན)གཟུགས་སོགས་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་དང་། མེས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ངོར། བྱི་དོན་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་སྟར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། མེད་ཅེས་བསྟན་ན་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པ་དང་། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བསྟན་ན་ཡང་། ཐ་སྟད་དུ་མིང་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་བྱིར།

༡) སྤང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་སྤང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །

༡ དངོས།

དང་པོ་ལ་ལྟ། གཟུགས་སྤང་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན། ཆོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན། རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན། འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན། འདུ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །

1) གཟུགས་སྤང་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། རྒྱ་འབྱུང་བ་ལས་འབྱུང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། མདོར་སུམ་དང་རྟགས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་དགག། སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །

1) རྒྱ་འབྲུང་བ་ལས་འབྲུང་བས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དགག་པ།

དང་པོ་ནི། འདིར་པ་རོལ་པོས་སྦྲས་པ། འདི་ལ་འབྲས་གཟུགས་ནི་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ལས་འབྲུང་བ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ལ། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིག་པ་འདིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་འབྲས་གཟུགས་དེ་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་འདོད་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། གཅིག་གོ་ཞེ་ན། འབྲས་གཟུགས་དེ་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ལས་སྦྲར་བྱུང་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་གཟུགས་དེ་རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་(༡༥)ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་གཟུགས་དེ་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འབྲས་གཟུགས་ནི་རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་རི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་གཟུགས་གཅིག་ལ་རྒྱ་གཟུགས་བཞི་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གཟུགས་འབྲུང་བ་བཞི་ལ་ཡང་འབྲས་གཟུགས་གཅིག་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2) མངོན་སུམ་དང་རྟགས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ནི། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཡོད་ན། དབང་

མངོན་གྱིས་ཞིན་ཏུ་འཛིན་ཅིང་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མི་འཛིན་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། མིག་
དབང་གཟུགས་ཅན་ཡང་དབང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་རྟགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་
དབང་གཟུགས་ཅན་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བསྟོན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་
བསྟོན་པ་མེད་པར་ཡང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།
དེ་སྐྱོག་གྱུར་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་འཛིན་གྱི་སྒོ་དེས་གཟུགས་རང་
བཞིན་གྱིས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་དེས་རང་གི་རང་བཞིན་ལ་
འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེས་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་འཛིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་
མདོ་སྤེ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་། དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་
ཆས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་རང་གི་དམིགས་རྒྱུན་རང་བཞིན་གྱིས་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་
ན་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་སུ་དམིགས་རྒྱུན་དེ་ཡང་(༡༩)དགོས་པ་ལས། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཞན་ཡང་གཟུགས་འཛིན་དབང་སྒོ་ཆས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་དུས་སུ་མེད་པའི་གཟུགས་དེ་
ཡང་དག་པར་རི་ལྟར་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དང་ཁྱོད་ལ་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་བྱིར།

3) གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་དགག་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་གཟུང་འཛིན་
དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་ད་ལྟར་བ་དེ་སྐྱེས་པ། ད་ལྟར་བའི་སྒོ་
སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གྱིས་མི་འཛིན་པར་ཐལ། སྤར་རི་སྐྱད་བཤའ་བ་བཞིན་དེ་
གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟོན་ནས་བཞག་པའི་བྱིར་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་

ཀྱང་སྒོ་ད་ལྟར་བ་དེ་ཡིས་རི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རིམ་
པ་ལྟར་སྒོ་ད་ལྟར་བ་དེའི་དུས་སུ་འདས་པ་འགགས་ཤིང་། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་གཞུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དེ་དག་པས་ཐ་དད་པས་ཏེ། ཁ་དོག་མེད་པར་
དབྱིབས། དབྱིབས་མེད་པར་ཁ་དོག་རང་བཞིན་གྱིས་འཛིན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གང་གི་ཆེ་དུས་ནས་ཡང་། ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཉིད་དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཞུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ཏེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

4} སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ནི། མིག་གི་སྒོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བདག་
རྒྱུན་མིག་དབང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། དམིགས་རྒྱུན་གཞུགས་ལ་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་ཡུལ་གཞུགས་དང་བདག་རྒྱུན་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་(༡༩བ)སྒོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
བར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟར་བ་བཞིན་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ཚུལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། མིག་གི་སྒོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་དེ། མིག་གིས་གཞུགས་ལ་བསྟར་བར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིག་དེས་
གཞུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མཐོང་བ་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་མིག་རང་
གིས་བདག་ཉིད་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མིག་གིས་གཞུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མཐོང་ན།
མིག་གིས་གཞུགས་མཐོང་བ་དེ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མ་བཟོས་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མ་བཟོས་
པར་གཞུགས་མཐོང་ན། མིག་དབང་རང་ཉིད་ཀྱང་མཐོང་དགོས་ཏེ། མིག་དབང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་
ལ་མ་བཟོས་པར་གཞུགས་མཐོང་ན། རང་ཉིད་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལྟ་བུ་

མིག་དང་བལྟ་བུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོ་སོ་གྲུབ་པའམ། བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དེ་
ཐམས་ཅད་བསྟོས་གྲུབ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མཆེད་ལྷག་མ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་པལ་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། མིག་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། གཞན་ལ་བསྟོས་ནས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། མིག་དོན་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། ཁྱོད་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱང་མིག་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་
ཏེ། བསྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2) ཆོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ལ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། ཡིད་དབང་རྣམ་ཤེས་སོགས་
འདུས་པའི་རེག་པ་ལས་བྱུང་པའི་ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་སོ་
དེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་དོན་ཤེས་གཞན་རྣམས་དབང་
སོ་སྟོང་པ་(༡༩ན)ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་མིག་གི་དབང་སོ་གཅིག་སུ་རེག་པ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་འདུས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མིག་གི་དབང་སོ་
དེ་དོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ན། མི་སྟོང་བ་རེག་པ་ལ་དོན་ཤེས་མི་བརྟེན་ལ། མི་སྟོང་བ་རེག་པ་
དོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དབང་སོ་ལ་དོན་ཤེས་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་སོ་རང་གི་རོ་སོ་མི་གནས་པས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་དབང་
རྣམ་ཤེས་གསུམ་སོ་དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་རོ་སོ་ཉིད་ཀྱི་རེག་ཅིང་འདུས་པ་མེད་པས་དེའི་
ཆེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར།

3) རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་
ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི་སྒྲིག་སྒྱུ་དང་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། རང་དང་
ཕྱི་འདྲི་སྒྲེ་མཆེད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུས་ནའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་
ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ཅན་རྣམ་ཤེས་ཤེས་
བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ལ། ཤེས་བྱ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་
མཚན་གོང་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་པོ་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཤེས་
བྱ་དང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུགས་ཚོར་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་གཏོན་ལ་པལ་ནས། ཤེས་པ་པོ་
གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་ཞར་ལ་བསྟན་ཏེ།
གོང་འོག་ཀུན་དུ་འདི་འདྲའི་རིགས་མང་བར་སྦྱང་ངོ་། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྲས་(༡༩བ)
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། འདུས་བྲས་མི་རྟག་པ་སོགས་ཚོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་གཞི་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་སྟོན་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཅན་དུ་འདུས་བྲས་རྣམས་མི་རྟག་
པ་ལ་དགོངས་ནས་འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ནི་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་མི་རྟག་པ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཆར་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་སོ་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་
ཡང་དེ་ལྟ་གཤམ་ཡོད་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

4) འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འདིའི་དོན་མདོ་སྡེ་ལས། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཉི་
ཐུག་རྣམས་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་རྒྱས་པར་བསྟན་པས། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིར་བཤད་པ། ཆགས་སྤང་དང་
གཉི་ཐུག་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དུལ་སྟུག་པ་དང་མི་སྟུག་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་
རྒྱུ་ལས་ཆགས་སྤང་གཉི་ཐུག་རྣམས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དུག་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཚུལ་མིན་
ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་བྱིར་ཡུལ་ཡིད་འོང་
དེ་ཉིད་ལ་ཆགས་ཤིང་། ཡིད་མི་འོང་བ་དེ་ལ་ཞེ་སྤང་ལ། དེ་ལས་གཞན་བར་མ་ལ་ཚོངས་
པ་དེའི་བྱིར།

5) འདུ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ།

ལྔ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་སོ་སོར་སྟོད་ཅིང་འཛིན་
པའི་འདུ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་
ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་མེད་པར་ཐལ། བརྟག་བྱ་ཡུལ་གང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། བྱ་སྟེ། བརྟག་བྱ་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་རང་བཞིན་
གྱིས་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར། བརྟག་བྱ་དང་རྟོག་པ་དག་ཀྱང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་བཟོས་ནས་སྐྱེས་(༡༠ན)པ་དེའི་བྱིར་རོ། །

༡ རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལས་བྱུང་བའི་མ་རིག་པ་མེད་པས་ཉེ་བད་པར་བྱེད་ལ། མ་རིག་པ་དེ་མེད་ན་ནི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཡན་ལག་ལྷན་མཁའ་དེ་བཞིན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་གང་དང་གང་ལ་བརྟེན་ནས། སྐྱེ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་མེད་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། འཁོར་བ་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དང་འདུས་བྲས་དང་འདུས་མ་བྲས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་ཐྱངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་བསྐྱེམས་པ་ཉིད་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས། བསོད་ནམས་རྒྱུ་དུས་ཆོས་འདི་ལ། །ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཙམ་ཞིག་གིས། །སྤིང་བ་སྤྱལ་པོར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་བསྟན་ན། རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཆོས་འདི་ལྟར་རམ། འདི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེད་ན་ནི། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ངས་པར་འདི་ཡིས་སྤིང་བ་དངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། (༡༠བ)དེ་ནི་གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྟམ་དུ་དམིགས་པ་ན།

དེའི་ཆོ་དཔེ་རིམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱན་པོ་གཙོད་པའི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །

ཡང་ན་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་པོ་ངེས་པ་དོན་དུ་གཉིར་ཞིང་། འཐད་པ་དང་བཅས་པའི་ལུང་གི་
སྒྲོབས་ལས། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པ་ལས་འཁོར་
བ་རྒྱུ་ཆད་པར་བྱེད་པས། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་དུས་ན་ཡང་། འདི་ཡིས་སྲིད་པ་སྤྱལ་པོ་ཁོ་
ན་མངོན་ཏེ། དེ་འཛོམས་པ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སྲིད་པ་སྤྱལ་པོར་བྱེད་
ན་བརྟེན་འགྱུར་གི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོང་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་
འཐོབ་པ་ལྷ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། །ཐུ་
ངན་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། །ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་བར་བྱེད་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། མངོན་པར་བརྩོན་པས་སྐྱེ་བ་འདིར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་མཐའ་ས་མ་
ཐོབ་མོད་ཀྱི། དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱབ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་ངེས་
པར་འཐོབ་སྟེ། ལས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༣ དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་དོགས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་། སྒྲོང་
ཉིད་ལྷ་མོ་བསྟན་པ་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན། དེ་ལ་སྐྱག་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །

1) ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་དང་
འགལ་བ་སྤང་བའོ། །

1} ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།

དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་སོགས་སྒྲིས་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་
ཉེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཐར་པ་ཡིན་ན། མདོ་ལས་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་
(༡༡ན)བཅུ་གཉིས་འགགས་པ་ལས་ཐར་པ་འཛོལ་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་
ན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་སྒྲིས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པར་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྟོན་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་
དང་། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མ་རིག་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འདྲ་
བའི་མ་རིག་པ་དེ་ལ་བཏེན་ནས་འདུ་བྱེད་ནས་ཀྱི་ཤེའི་བར་གྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲིས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་བདེན་འཛིན་ནི་སྟོན་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་རྩ་ཤེལ་ས། མ་རིག་སྒྲིབ་པ་ཡང་
སྤེད་ཕྱིར། །འདུ་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དག །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་།
དེ་ལ་མ་རིག་པ་ནི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ལུན་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རི་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་
བའོ། །ཞེས་དང་། ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་མ་རིག་པ་གང་

ཞེན། ཁམས་བྱུག་པོ་འདི་དག་ཉིད་ལ་གང་གཅིག་བྱུར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ང་
ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་མི་ཤེས་
པ་རྣམས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་
འཛིན་ཉིད་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་བཤད་ལ། ཡང་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་
རྟོགས་ཤིང་ལོག་པར་ཤེས་ཏེ། མི་ཤེས་པ་ནི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་བདེན་འཛིན་ལ་ཡན་ལག་
བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །རྒྱ་རྒྱུ་སོགས་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཉིད། འཁོར་བའི་རྩ་བར་(༡༡བ)གྱུར་ཚུལ་ནི། དེས་
ཁོ་རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱེ་མར་གྱུར་པའི་བྱུང་སོགས་དང་། གང་ཟག་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུང་
བར་འཛིན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་སྟེ། དེ་ལས་ལས་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་
པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་དག་གི་དབང་གིས་དགོ་མི་དགའི་ལས་བསགས་དེའི་བག་ཆགས་
སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་དེ་སྟེད་ལེན་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་གསོས་བཏབ་པ་ལས། བག་
ཆགས་དེ་དག་ཡང་སྟེད་བྱེ་མ་སྟེད་པའི་རྣམས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་སྟེད་པའི་མིང་ཅན་དེ་
བྱུང་། དེ་ལས་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མངལ་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྐྱར་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་
ཤེས་དང་། དེ་ལས་མིང་གཟུགས། དེ་ལས་སྟེ་མཆེད་དུག །དེ་ལས་རིག་པ། དེ་ལས་ཆོར་
བ་རྣམས་བྱུང་ཅིང་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྱུང་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སྟེ་བ་དང་།
མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་བར་གནས་སྐབས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ག་བ་
དང་། དེ་ནས་སྟོག་འགགས་པ་ལ་ཤི་བ་དང་། འཆི་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གདུང་བ་
ལ་ལྷ་ངན་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པའི་སྟེ་སྟགས་འདོན་པ་དང་། དབང་པོ་ལྷ་ལ་གཞོད་
པའི་སྟུག་བསྟུལ། ཡིད་ཤེས་ལ་གཞོད་པའི་ཡིད་མི་བདེ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་
འབྱུགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་། ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་པོ་འདི་འཕེན་
བྱེད་རྒྱ་འབྲས་དང་། འབྱུང་བྱེད་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཤེས་དགོས་པ་ལས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ནི་མ་

རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་སོ། །འཕངས་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ལྗེ། །དེ་ལྟར་ན། གང་འཕངས་པ་ནི། འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ནས་ཚོར་བའི་བར་ཡིན་ལ། གང་གིས་འཕངས་ན། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་སོ། །རི་
ལྟར་ན། རྒྱ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །(༢༣ན)
རི་ལྟར་འཕངས་པའི་དོན་ནི། སྤེད་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན། འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་སོགས་འབྲས་བྱ་རྣམས་འགྲུབ་བྱུང་བྱས་པའོ། །

འགྲུབ་བྱེད་རྒྱ་འབྲས་ནི། རྒྱ་ནི་སྤེད་ལེན་སྤེད་པ་གསུམ་སོ། །གྲུབ་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་
སྤྱི་བ་དང་ཀ་ཤིའི་རི་ལྟར་འགྲུབ་པར་བྱེད་ན། ཚོར་བ་ལས་བདེན་ཞེན་གྱི་སྤེད་པའི་རྒྱུ་ཅན་
ཀྱི་ལེན་པས། རྒྱ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པ་དེ་ཉིད་སོས་བཏབ་
པ་ལས། ཡང་སྤེད་ཕྱི་མ་སྤྱིད་པའི་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་སྤེད་པ་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལས་
སྤྱི་སྤེད་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྒྲར་མ་ཐག་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་
ལ་སྤྱི་བར་བྱས་པ་དང་དེ་ལ་ཀ་ཤི་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་ཉིན་འབྲེལ་སྟོང་
པོ་ལས། གསུམ་སོ་དག་ལས་གཉིས་འབྱུང་ཞིང་། །གཉིས་ལས་བདུན་འབྱུང་བདུན་ལས་
ཀྱང་། །གསུམ་འབྱུང་སྤེད་པའི་འཁོར་ལོ་འདི། །ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་
སོ། །དེས་ན་འདིར་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པའི་བདེན་
འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང་། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་
པར་བཞེད་དེ། རྒྱས་པར་འཇུག་པའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་བཞུགས་ཅིང་། །

འོ་ན། འདི་པའི་ལུགས་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་བཞེད་དམ་མི་
བཞེད། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། འདུས་པའི་ལེའུ་བརྒྱ་བདུན་པའི་འབྲེལ་པ་སྟོན་
གསལ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་མཆོན་བྱུང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། སྒྲིབ་དཔོན་

འདིའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་(༡༡བ)བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། བདེན་འཛིན་
ཀྱི་ས་པོན་མ་ཡིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་མ་རིག་པར་བཞེད་དོ། །དུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་
པའི་ཐབས་གང་ཞེ་ན། གྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་ན། དེའི་རྒྱུ་ལ་སྟོངས་པ་མ་རིག་པ་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་ཏེ།
ཡང་དག་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་
འགོག་པའི་ཐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེས་
ནི་མ་རིག་པ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལེགས་པར་སུན་སྦྱང་བའི་སྟོན་སྟེ། མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་འགོག་
ཅིང་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགགས་པ་ལས། འདུ་བྱེད་ནས་ཀྱ་ཤིའི་བར་གྱི་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འགགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིག་པའི་དབང་སྤྲུག་
གིས། འདི་ཡུལ་སུན་དབྱང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྟོང་བར་ནི་རྒྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་
བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །སྲིད་པའི་ས་པོན་འགགས་པར་
འབྱུང་། །ཞེས་ངེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་སྟོང་བ་ལ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་
གང་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་པོ་ཉིད་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ཉིད་
རྒྱུ་ལ་བསྐྱེད་ནས། དེ་ངེས་པར་སྟོང་དགོས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་གང་གིས་ཀྱང་
བདེན་འཛིན་གྱི་ས་པོན་སྟོང་མི་རྒྱས་པས། སྟོང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ནི་ཐེག་པ་
ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་དང་། སྤགས་མཆོན་ཉིད་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་སྟོག་དམ་པ་ཡིན་ཞིང་། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་དོན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ན་(༡༣ན)ལས་འབྲས་དང་འཁོར་འདས་
སོགས་མིང་རྒྱུད་བཏགས་ཡོད་ཅམ་གྱི་སྤྲང་ཕྱོགས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ངེས་པར་མི་གཞོད་པའི་

སྤྱི་དུ་པན་འདོགས་པ་ཞིག་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་རྟོགས་པས་
པར་བཞག་ཅམ་རྒྱུ་པ་མ་གཏོགས་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ནས་བྱུང་བའི་རོ་བོ་ཉིད་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་
མེད་པའི་ངེས་པ་ཉིད་པ་ན། རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་བ་སྒོ་ལ་ཤར་ཅམ་ནས་
དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་ཆམ་གྱིས་ངེས་ཀྱས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལས་གཞན་དུ་དངོས་སོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་
རང་བྱུང་དུས་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པར་འདོད་པ་དག་ནི། ཉག་ཆད་གཉིས་ཀའི་
མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་
ནི་རང་བཞིན་ལས་ལྡོག་པ་མེད་པས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱབས་པས། ཉག་པར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ལ། དངོས་གནས་པའི་གནས་
སྐབས་སུ། དངོས་སོའི་རང་བཞིན་ཁས་སྐྱབས་ནས། དེ་ལྟར་དེ་བྱིས་ཞིག་པས་མེད་དོ་ཞེས་
ཁས་སྐྱབས་པས། ཆད་པ་ལྷུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་དངོས་སོའི་རང་བཞིན་
ཉིད་མི་འཐད་པ་དེ་ལ་ནི། ཉག་པ་དང་ཆད་པར་ལྷུང་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་སོའི་
རང་བཞིན་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། །

ཞེས་དངོས་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་ལྟ་ན། ཉག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། དེ་ཞིག་
པར་ཁས་སྐྱབས་ན། དངོས་སོའི་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་བྱི་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཞན་དུ་སོང་བས། དེ་ལ་སྤྱོད་འབྲེལ་འགོག་ཀྱས་པས། སྐད་ཅིག་བྱི་མ་
རྣམས་སྤྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་སོ་རྣམས་རྒྱུ་ཆད་པར་
འགྱུར་བས་ཆད་ལྟར་བཤད་པ་(༡༣བ)ཡིན་ནོ། །དཀྱིས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་ན་རེ།
འདུ་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། དེ་ལྟར་སྤྱི་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས། འདུ་བྱེད་རྣམས་
ཆོས་ཅན། མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་སྤྱི་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་བ་འགལ་ཡང་མེད་དེ། དཔེ་རི་ལྟར། བྱི་ཐའི་བྱོང་བྱིར་དང་། སྐྱ་མ་དང་། སྐྱིག་སྐྱུ་དང་། སྐྱ་

ཤད་དང་། དབུ་བ་དང་། ཅུ་བར་དང་། སྤུལ་བ་དང་། མི་ལམ་དང་། འགལ་མའི་འཁོར་ལོ་དང་
མཚུངས་པར་སྤང་ཚུལ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་འདུ་བྱེད་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་བྱུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། དངོས་སོ་སྟེ་དེ་
སྟེ་བ་དང་གནས་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད། དངོས་སོ་མེད་པས་ཉེ་དེ་འགགས་པའང་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སོ་སྟེ་བ་དང་དངོས་མེད་འགགས་པ་གཉིས་ཀའང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ན། དངོས་སོ་རང་བྱུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པ་དེ་ཡང་རྒྱས་བསྐྱེད་པས། སྤང་
བཤད་པ་ལྟར་འདུས་བྲས་སུ་བཞེད་དོ། །དེས་ན། དགེ་མི་དགའི་ལས་ལྟ་བུ་ཡང་། ལས་དེ་
བསགས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་པ་དང་དངོས་སྤང་བ་རྣམས་བཞེད་པ་
ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བཞེད་ཅིང་། ཞིག་པ་དངོས་སོ་ཡིན་པས། ཞིག་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པས། ལས་བསགས་ནས་བསྐྱལ་པ་མང་སོས་བར་གཅད་པ་ལས་ཀྱང་དགེ་མི་དགའི་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་འཐད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་ལས་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་(༡༩)དང་། དེས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པར་བཞེད་
པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་སོ་སྤང་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དེ་ཅུང་དེ་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་
རྟེན་དང་། དེ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོ་བའི་གཞི་ཡིན་ཞིང་།
དགེ་མི་དགའི་ལས་ཉིད་རང་གི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་བྱེད་དུ་བཞེད་དོ། །

2) ཐེག་ཆེན་གྱི་ཕུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ངོ་བོས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་འགའ་ཞིག་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་
ལོ་ཞེ་ན། དགོངས་འབྲེལ་སོགས་ལས་ཕུང་སོགས་འདུས་བྲས་གཞན་དབང་གི་ཆོས་རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱང་ངེས་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་།
གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་རང་བཞིན་མེད་པ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོན་པ་གཞན་དང་མཚུངས་པ་མེད་པས།
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ། དེས་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་
འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དམ་པ་རྣམས་པ་མི་རྟོག་པའི་ཇི་ལྟ་
བ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ནས། གཞལ་བྱ་མཐར་ཐུག་
ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་དེར་ཟད་ཅིང་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤམ་ཡང་ན། རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིག་པས་དབྱེད་པ་ན། རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཟད་ཀྱི། དེ་
ལས་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་
(༩༥བ)སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་མངོན་དུ་མཛད་པ་དང་།
དེ་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་ལྟར་དུ་རང་དབང་དུ་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་པ་ཉིད་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཐུན་པ་དང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་སྟོན་པ་སྟོན་པ་མེད་པར་འཛོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས།
ཅ་ཤེ་དང་རིག་པ་དུག་ཅུ་པ་སོགས་སུ། སྟོན་པ་ལ་དེའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞལ་
ཀྱིས་བཞེས་ནས་བསྟན་པར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་རང་ལྷགས་
ལ། འཇིག་རྟེན་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ཁམས་
དང་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་གཟིགས་པའི་དབང་གིས་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་དོར་བྱས་
ནས། དེ་དག་གི་དོན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་དག་རྣམ་
པ་སྟོ་ཆོགས་པས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
བཏགས་པར་མཛད་པས་ཉེ་ཐ་སྙད་རྣམས་པར་གཞག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

2) སྟོང་ཉིད་པ་མོ་བསྟན་པ་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན།

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན། ཕྱི་རོལ་བ་དང་། རང་སྡེ་
དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ངེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་
བརྗོད་པ་འདི་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ངེས་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་རྣམས་སྤྲུལ་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་པ་དགོངས་
པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་མ་རིག་པས་དེ་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་བསྟན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་ཆོས་བསྟན་པ་རྣམས་
ཐ་སྙད་ཅན་དུ་མི་འཛིགས་པས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་(༢༥ན)ཐ་སྙད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྟོན་
པར་མཛད་ལ། ཡང་དག་ཉིད་དུ་འཕམ་དོན་དམ་པར་ནི་ཆོས་བསྟན་པ་ནམ་ཡང་མེད་པའི་སྐོ་
ནས་སྐོ་སྐྱར་གྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

3) དེ་ལ་སྐྱག་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་རང་བཞིན་མེད་
པར་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྐྱག་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་
ལུགས་རི་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་དུ་དེ་ཉིད་ངེས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྒྱ་ལས་དཀར་ནག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱད་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་།
ས་པོན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱ་བྱ་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་

འདི་མི་འགོག་ཅིང་། ཆོས་གང་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བསྟོན་ནས་བྲུབ་པ་དང་། རྒྱ་
རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་གནས་ཚུལ་
དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་
བཏགས་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྲུབ་པར་ངེས་པའི་ཚུལ་ཇི་
ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚུལ་དང་པོ་ནི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཀུན་ཀྱང་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་ནས། །སྤར་ཡང་
ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བུམ་པ་ནི་ཡན་ལག་གྲོ་མོ་ལ་བསྟོན་
ནས། ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་གྲོ་མོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བསྟོན་ནས་ཡན་ལག་
ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་སྤར་བ་ཀྱི་བར་དུ་སྤར་བར་བྱའོ། །

དེ་ཡང་རྩལ་བརྒྱད་ལ་བསྟོན་ནས་སམ། མདུན་དང་། རྒྱབ་དང་། དབྱས་ཀྱི་ཆ་(༡༥བ)
ལ་བསྟོན་ནས་སྤར་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་འགལ་ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་མོས་ཡན་ལག་ཉིད་
དང་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བརྟག་བཞིན་པའི་
རྩལ་དེ་ལ་ཡང་། མདུན་དང་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆའི་དབྱེ་བ་དང་། ཚུ་རོལ་དང་། དབྱས་དང་།
པ་རོལ་གྱི་ཆའི་དབྱེ་བ་ལས་ཆ་ཤས་ཡོད་མེད་ཅེས་དབྱེ་བ་དེར་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་
རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་མདུན་རྒྱབ་དང་ཆའི་དབྱེ་བ་དག་ཡོད་ན་ནི། དེའི་བུམ་པ་ལྟར་དེའི་རྩལ་
སྤར་བ་ཉིད་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་མེད་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་འགལ་བྱེད་མེད་ཅིང་། མ་
གཞུང་བའི་ངོ་མོ་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་དོ། །ཞེས་བུམ་པ་ནི་གྲོ་མོ་སོགས་རང་གི་ཆ་
ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་བུམ་པ་ཞེས་སྒྲོས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གྲོ་མོ་ནས་རྩལ་སྤར་བ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་། རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་ལ་བསྟོན་ནས་སམ། མདུན་དང་།
རྒྱབ་དང་། རང་རང་གི་ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ནས། གྲོ་མོ་དང་
རྩལ་སྤར་བ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། དེས་མཚོན་ཏེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲུང་

ཡིན་པ་ནི། འབྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་དབང་སྟོང་རྩ་པ་རབ་ལ་བརྟེན་ནས། མིག་གི་དབང་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་རྩ་པ་རབ་དག་དང་། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པས་སྟོང་པ་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་འཇིག་རྟེན་པར་གྱུར་པ། ཡུལ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ། མིག་གི་དབང་སྟོང་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྩི་ལྟར་(༡༩)ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡང་རིག་པར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་ཏུ་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་བཞིན་དུ། སྒྲོས་བཏགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་ངོ་སོས་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་དེ་ལྟར་འདིས་ཁས་སྐྱོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ཅི་སྟེ་ཁས་མི་ལེན། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམ་པ་རང་གི་ཆ་ཤས་སམ། ཡན་ལག་རྩལ་རྩས་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་དབང་སྟོང་ལ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུག །སེམས་སེམས་བྱུང་། འབྱུང་བ་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུད་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཏུ་གསུངས་ལ། དེས་ན། མིང་རྒྱུད་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུད་གི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། སྟོང་པ་དང་བརྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་དེ། ཅ་ཤེ་ལས། བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབྱ་མའི་

ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་སྤྱིར་དེ་(༡༩)ལྟར་ན། སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། བརྟེན་ནས་གདགས་པ་དང་། དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་ནི་རྟེན་ཅིང་
འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གང་དང་གང་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་
པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟེན་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཆོས་དེ་དང་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པ་འབད་མེད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པར་འབྱུང་རྟེ། ཆོས་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་
དུ་ངེས་ན་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་ན། མིང་ཙམ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་ན། ཆོས་དེ་ཡུལ་སྟོང་ནས་
སམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་སྤྱིར་རྟེ། མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་
གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་
པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་སྤྱོད་མེད་པའི་སྤྱིར། རིན་ཅེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་
ཀྱི་དངོས་པོའི་མིང་ཙམ་སྤྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་སོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་
ག་ལ་ཡོད། །དེ་སྤྱིར་མེད་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཅེས་ཐ་སྙད་དུ་མིང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་
གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཞུ་ཡོད་པ་ནམས་མིང་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ལྟར་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་ཡུལ་སྟོང་ནས་བྱུང་བ་གཏན་
ནས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་། འདི་ལྟ་བུའི་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་
ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཤས་ཆེར་རྟེན་འགྲེལ་གྱི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་
གི་སྟོང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་འགོག་པར་མཛད་དོ། །

གཤམ་ཉིད་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་འབྲེལ་བ་ཐོབ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་གྲོལ་བ་ཐོབ་(༩༧ན)པའི་ཚུལ་
ལ་གཉིས། གཙོ་བོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་ཚུལ། ཞར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྤང་
འདས་འཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ གཙོ་བོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་ཤིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་འཆོལ་བ་ལ་བཅོལ་བའི་གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། སྤིང་བ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་
སྤིང་མེན་ཞི་བ་སྤང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་སྤངས་ནས། སྤིང་ཞི་གཉིས་གྱི་མཐའ་ལ་མི་
གནས་པའི་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་སྟེ། རྟོན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་
པས་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་ཚུལ་འདི་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གིས།
རྒྱལ་བས་ཆོས་བསྟན་པ་འགའ་ལ་ཡང་། བདེན་བར་ཞེན་པའི་རྟོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་
སྤྱི་མ་ལུ་བྱུང་འོན་ཁོང་དུ་རྟུང་ནས། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་གཉིས་
གྱི་ལག་རྗེས་འཛིག་བྱེད་ཆོགས་གཉིས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་འཕང་དེ་ཉིད་
ངས་པར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།

༡༽ ཞར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐལ་དང་ཉན་
མོངས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་སྤང་འདས་འཐོབ་སྟེ། ཉན་འབྲེལ་འདི་དག་རྒྱུན་ཉིད་སྤང་ཆོད་
འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཉན་འབྲེལ་དུ་རྟོགས་པས། སྤྱང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ནས་ལྟ་བ་ངན་པའི་ང་
བ་ཀྱན་ངེས་པར་ལོག་སྟེ། ཆགས་པ་དང་མོངས་པ་མ་རིག་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་ས་བོན་ཟད་
བར་སྤངས་པ་ལས་ལེགས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་སྤྱང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་དོན་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པར་བྱའོ། །

སྤྱས་པ། གསུང་རབ་ཉལ་འགྲོ་མ་ལུས་འདུ་(༡༢)བའི་གཞི། ངེས་དོན་རིན་ཆེན་མ་
ལུས་འབྱུང་བའི་གནས། །སྤྱ་སྤྱབ་སྤྱོད་མཚོའི་རིན་ཅེན་མཐའ་དག་ལ། །འདོད་དགྲུང་དབང་
བྱེད་འདི་ལས་གཞན་ན་གང་། །དེ་སྤྱད་བཅུ་ལྔ་བདུན་གྱི་སྤྱ་ཉིག་འཕྲེང་། །རྣམ་དག་བཤད་
པའི་སྤང་བྱ་ལ་བཀོད་པ། །སྤྱིང་ལ་ཆགས་པས་སྤིང་ཞིའི་ཐུན་པ་ཀྱན། །སེལ་བྱེད་ལེགས་
བཤད་འཕྲེང་བ་འདི་སྤེལ་ལོ། །རྒྱལ་དང་ས་བཅུའི་དབང་སྤྱག་རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས། །རྒྱལ་
པོའི་ཚུལ་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི། །གདུང་དང་མཛད་པའི་སྤོལ་འཛིན་ལྟ་བུ་ཙམ་
པོ། །འཛིག་ཉན་དབང་སྤྱག་བཀའ་ཡིས་བསྐྱལ་ལས་ཡིན། །བརྟེན་འབྱུང་རིག་པའི་མེ་ལྷེ་
འབར་བ་ཡིས། །ལྟ་ངན་ཆང་ཆིང་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པས་ན། །ཆོས་ཀྱན་རང་གི་རང་ཚུལ་
སྤོན་སྤྱམ་ནས། །རང་བཞིན་སྤྱོད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཁྱེད་པས་སྤྱམ། །འཁོར་འདས་ཆོས་
ཀྱན་རྟོག་པའི་རི་མོས་ཏེ། །མ་བརྟགས་དབང་པོའི་གཞུ་བཞིན་ཅིར་ཡང་འཆར། །བརྟགས་

[illegible]

༡༡། །རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་བ་
ལས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་
སྒྲ་ན་མེད་པའི་འབྲུག་དོགས་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལ་ཐབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་གསུང་བའི་སྟོན་ནས་
བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོའི་དོན་བཤད་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་འབྲུག་དོགས་
ཞེས་བྱ་བ། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་སྟོང་པོའི་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་བྱག་འཆལ་ལོ། །བསོད་
ནམས་བརྒྱལ་བྱེད་པོས་ལེགས་བསྐྱུན་གསེར་གྱི་བད་མོ་རྒྱས་པའི་ཞལ། །ཐགས་བཟང་
ཆོམས་དཀར་ཟེུ་འབྲུའི་ལ་ཆགས་རྟེན་འབྲེལ་བདུད་ཅིའི་རོ་བརྒྱ་བ། །བརྒྱ་བྱེན་རལ་
པའི་ཁུང་དུ་ཐོགས་པའི་ནོར་བུའི་ཚད་བན་བཟང་པོ་ཡིས། །བསྟེན་བྱས་ཞབས་སེན་དམར་
པོའི་འོད་འཕྲོང་གཙུག་ཕུད་རྒྱན་དུ་ཅིས་མི་འཛིན། །སྟོང་བཟང་གང་གི་གྲགས་པའི་རྩ་སྒྲས་
ཁོར་ཡུག་རི་པོའི་གནས་ལ་འགོངས། །དཔལ་ལྷན་མཁས་མང་གཙུག་རྒྱན་དོས་ལ་ཞབས་
རྒྱལ་ཐེག་ལེ་སྟོང་ཡང་བཀོད། །མཁྱེན་སྒྱུན་དེ་མེད་ཀྱན་དུ་ཡངས་པས་ཤེས་བྱའི་ཁྱོན་ཀྱན་
གསལ་ལེར་གཟིགས། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པས་རབ་དུ་བསྐྱགས་མཛད་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་

རྒྱལ་གྱུར་ཅིག། །གྲུར་གྲུམ་གསར་པའི་དཔལ་འཛིན་པ། །ཟུར་ཕྱད་ལྷ་ལྷན་གཞོན་རྒྱུ་
གཟུགས། །སྙིང་གི་མེ་ལོང་ལ་འཕོས་པས། །སྒོ་ཁྲོས་མིག་ཡངས་ཅིས་མི་སྒྲིན། །འདི་ན་
རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་འདོམས་པའི། །(༡༣)སྟོན་དེ་སྤྱོད་པ་མཆོག་ཡིན་ཞེས། །བསྐྱུགས་པའི་
རོ་ལྷན་ཆོག་གི་འབྲེང་། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོའི་དཔལ། །སྒྲ་མ་མཆོག་གིས་
མཛད་པའི་ཚུལ། །ཚུལ་བཞིན་འཆད་ལ་འདིར་ཞུགས་ཀྱི། །དད་ལྷན་སྒོ་གསལ་གཞོན་རྒྱུ་
ཆོགས། །རབ་ཏུ་དང་བ་ལྟར་བྱོས་ཤིག། །

དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་བཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་རོ་བོ་རྩེ་བཅུན་
སྒྲ་མ་བཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའི་ཚུལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ནས་གཤེགས་ཤིང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བ་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་ཏུ་མཛད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་
པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་བདུན་ཅི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་བྱངས་ནས་
འབྲིན་པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་འདོམས་པར་མཛད་པའི་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཟབ་མོ་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱུགས་པར་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་
ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །འདི་འཆད་
པ་ལ་གཉིས། ཐུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། མཐུག་ཅོམ་པའི་རྒྱ་
མཆོན་དང་བསྟེན་བཞེ། །

དང་པོ། ཐུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ།

དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་མདོར་བསྟན། (༡༧)རྒྱས་པར་བཤད།
དོན་བསྟུ་བཞེ། །

༡༽ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སློན་ནས་བསྟོད་པ་མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་ཅེས་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་
བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གཟིགས་ཤིང་འདོམས་པ་དེ་ལ་འདུད་རིགས་ཏེ། རྟེན་
འབྲེལ་གང་ཞིག་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་མཁྱེན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་དང་། གཟིགས་པ་ལྟར་
གསུང་བའི་སྟོན་པ་དེ་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་དེ།
འདུད་དོ་ཞེས་བྲང་རོ། །གང་ལ་ན། རྒྱལ་བ་གོ་བྱ་ཏ་མ་དེ་ལའོ། །དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་དང་
ལྟན་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གཟིགས་ཤིང་རང་དབང་དུ་འདོམས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྟན་ལོ། །དེ་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གང་
ཞིག་གཟིགས་པ་ལྟར་རང་དབང་དུ་ཆུད་པ་ཁོ་ན་ཡིས་མཁྱེན་པ་དང་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་
བཞག་ཅིང་དེ་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་རང་དབང་དུ་གསུང་བའང་སྟོན་པ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་རྟེན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་ཡུལ་ཡོན་ཏན་
དང་། ཡོན་ཏན་དེའི་སློན་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་བསྟན་ཅིང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་
ཡུལ་ངོས་བཟུང་ནས་བྱུག་འཆལ་བ་བསྟན་པས་ཏེ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཞེད་པ་
ལྟར་བཤད་པའོ། །འདི་ནི་རིག་པ་དུག་ཅུ་པའི་དར་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་པའི་དགོངས་པའོ། །གང་
ཞིག་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་གསུང་བའི་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ། རྟེན་འབྲེལ་གཟིགས་
ཤིང་གསུང་བ་ཡི། །རྒྱལ་བ་དེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་སྒྱུར་ནས་རྟེན་པ་དང་པོས་རང་
དོན་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་དང་། གཉིས་པས་གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་བསྟན་
ནས། རྟེན་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྟན་པའི་སྟོན་པ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
ཀྱང་བཤད་པས་ཆོག་གོ། །མདོར་བསྟན་པ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

ཁ༽ རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་(༣ན)ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
དང་། བསྟོད་པ་དངོས་སོ། །

༡༽ རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཆོན།

དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པས་བསྟན་པའི་སྤྲིང་པོར་བསྟན་
པ། དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ་མཆོག་ཏུ་བསྟགས་པའོ། །

༡) རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པས་ བསྟན་པའི་སྤྲིང་པོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པའི་
བྱིར་དང་། གཅོད་པར་བྱེད་པ་གཞན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤྲིང་པོ་ཡིན་ལ། སྟོན་
པའི་མཛད་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་
སྒྲོ་ནས་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་གསུམ་གསུངས་སོ། །ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་
ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་གཞན་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དེ་དག་གི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འབྲུག་པ་ལས། རྟོན་

མོངས་སྟོན་ནམས་མ་ལུས་འཇིག་ཆོགས་ལ། །ལྷ་ལས་བྱུང་ཞེས་དང་། རིན་ཅེན་འབྲེང་
བ་ལས། རི་སྤྲོད་ཕྱང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །ཞེས་སོགས་དང་། རིག་པའི་དབང་ལྷག་གིས།
གཏི་ལྷག་ཉེས་པའི་ཅ་བ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཉེས་ནམས་ཀྱི། །རྒྱ་ནི་གཏི་ལྷག་ཡིན་
པར་གསུངས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མ་རིག་པ་དེ་ཐབས་གང་གི་
སྟོན་སྟོང་སྟུང་ན། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་སྟོང་བའི་ཐབས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་ཡོད་དེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་གནས་ལྷགས་གང་
ཞིག་མཐོང་བས་མ་རིག་པ་དེ་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཅ་ཤེས་ལས།
མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །ཤེས་པས་དེ་ཉིད་བསྟོམ་པའོ། །ཞེས་དང་། བརྒྱ་བ་ལས།
ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །སྤྲོད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིག་པས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། (༣༧)རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
དེ་ཉིད་མ་རིག་པ་བདེན་འཛིན་དེ་དང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་
དངོས་འགལ་དུ་བྱུགས་པའི་སྟོང་གང་ཞིག །དེ་ཉིད་གནས་ལྷགས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོང་གིས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་དབྱུང་བར་བྱའོ། །གང་དུའང་མི་འཛིན་པ་ཅམ་གྱིས་བདེན་
འཛིན་སྟོང་རྣམས་པ་མིན་ཏེ། །འདི་ཡུལ་སུན་དབྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྟོང་བར་ནི་རྣམས་མ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའི་སྟོང་པོར་སྟོན་པ་ནི། སྟོང་གིས་དང་ལྡན་པའི་
མཁས་པ་ཡིས་ནི་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་དེ་ཉིད་གྲུབ་པ་ཁྲིད་གྱི་
བསྟན་པའི་གནད་དམ་སྟོང་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་
འགྱུར་བར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཁོ་ན་འཁོར་བའི་ཅ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་གསུངས་
པ་དེའི་ཆེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རིག་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ལུང་ནི། སྟོང་བ་ཞི་བ་སྟེ་བ་

མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འབྱམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་
ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིག་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཛུང་བ་མཛད། །ཅེས་དང་། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་
འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། །ཞེས་སོགས་དང་། ལྷའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་དེ་རྒྱལ་བ་ཡི། །གསུང་གི་མཛོད་ཀྱི་གཅེས་པ་ཟབ་མོ་སྟེ། །ཞེས་དང་། གཞན་
ཡང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་ཆེས་མང་སྟེ་འདིར་མི་སྤྲོད། །

༡) དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱགས་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་རིགས་སོ་ཞེས་བསྐྱས་ཏེ་གསུངས་
ལ། མགོན་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱོད་ལ་བསྟོད་པའི་སྒོར་ནི་མཁས་པ་སྤྱི་ཞིག་གིས་བརྟེན་
ནས་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ལས་ངོ་མཆར་བར་གྱུར་བ་ཅི་ཞིག་རྟེན་དེ་མི་རྟེན་པར་ཐལ། རྒྱ་
མཆོན་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟ་(༧༩)ལགས་ནའང་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གང་རྒྱུ་ལ་རག་
ལས་པ། །ཞེས་པའང་འདིའི་སྐབས་བྱེད་དུ་སྦྱར་གྱུང་བ་ལྟར་སྤྲང་ངོ། །རྒྱ་མཆོན་དེ་ཉིད་ལ་
དགོངས་ནས། མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱུ་མ་རྩ་བ་དང་། །རིག་པ་དུག་ཅུ་བ་སོགས་ཀྱི་
ཐོག་མར་ཐུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཐུག་མཛད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་
བྱོས་ཤིག །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་དོན་འདི་ཡིན་
ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ལམ། །རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པའི་སྟེང་པོ་སྟེ། །དེ་ཉིད་བསྟན་
པས་ཐུབ་པ་ཡང་། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱགས་པར་འོས། །ཞེས་སྦྱར་ཏེ་དེ་ལྟར་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་བཤད་བེན་ཏོ། །

༡༥ བསྟོད་པ་དངོས།

གཉིས་པ། བསྟོད་པ་དངོས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་སྤྱིར་བསྟོད་པ་
དང་། གསུངས་ཚུལ་གྱི་དོས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པའོ། །

༡) བསྟོད་པ་དངོས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་སྤྱིར་བསྟོད་པ།

དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་པས་སྟོན་བ་སྤྱོད་བ་གཞན་ལས་བྱུང་བྱུགས་
པར་བསྐྱབས་པ། རྟེན་འབྲེལ་རི་ལྗང་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་པའི་ཚུལ་དོན་བསྐྱབས་པའོ། །

༡ རྟེན་འབྲེལ་གཞིགས་ཤིང་གསུངས་པས་སྟོན་བ་སྤྱོད་བ་གཞན་ལས་
བྱུང་བྱུགས་པར་བསྐྱབས་པ།

དང་པོ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གསུང་བ་ལེགས་འདོམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བསྟན། གསུངས་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་སྒྲོས་པའི་བྱ་བ་གཅོད་བྱེད་ཏུ་བསྟན། རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་བ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབས་པའོ། །

1) རྟེན་འབྲེལ་གསུང་བ་ལེགས་འདོམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། དང་པོར་བསྟན་པ་མཆོག་མེད་པར་བསྐྱབས་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་བ་མཆོག་
མེད་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་གང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །ཤེས་

བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་གང་དང་གང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་དེ་དང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་
སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ཡ་མཆོན་པའི་ལེགས་འདོམས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་
མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཆོས་ཁུས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་(༤བ)རྒྱུན་
ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་གང་
དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཞེས་པ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

2) གསུངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོས་པའི་བྲ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། དྲིས་པ་དངོས་སྐྱོང་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐར་འཇུག་གི་འཆིང་བ་བརྟན་
པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་གང་དུ་བཟུང་བས་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཆོན་གྱིས་བདེན་གྲུབ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ས་ཐོན་སོགས་ནི་
སྤྲུལ་སོགས་ལ། ཁུས་མཐོང་། ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ཀྱན་རྫོགས། །འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བདེན་གྲུབ་གང་དུ་བཟུང་བའི་དྲིས་པ་རྣམས་
ཞེས་སྐྱོང་བ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་གྲུབ་དེ་སྟོས་པའི་བྲ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་
འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེ་ཉིད་མཁས་ལ་ཞེས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་སྟོས་པའི་བྲ་བ་
མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྒོ་དམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རང་བཞིན་སྟོང་
པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲུང་
རིག་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་རན་བྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དུས་

གཅིག་ཏུ་འགོག་ཀྱས་པས་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་ཡང་
ཡང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་ཞེ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱར་བྱས་གདགས་པ་སྟེ། །འདི་ནི་དབྱ་མ་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
ཚུལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་མེད་ཙེང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བ་
དག་གིས་ནི་གཞུང་འདི་(༥ན)དག་གི་དོན་ལྟོགས་སྟེ་སྟོན་པའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་རོ། །

3) རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབས་པ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྟོན་པ་ལྟ་བུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས། དེ་ནི་དེ་སྟོན་པའི་
ལྟ་བུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབས་པ། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ཅུ་ཏ་མ་ཁྱོད་
ཉིད་གཅིག་ཕྱ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་ཚུལ་འདི་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་མ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སེར་སྐྱ་དང་གཟེགས་ཟན་སོགས་ལའང་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
མ་ཡིན་ནམ། གོ་ཅུ་ཏ་མ་གཅིག་ཕྱ་རི་ལྟར་སྟོན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ལུ་སྟེགས་ཅན་སེར་སྐྱ་དང་
གཟེགས་ཟན་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་པ་མཆོན་ཉིད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལའང་
གཅམ་བུའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པ་ཞེས་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཕ་སྟེན་ནི་སེང་གེ་ཞེས་གཅམ་བུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་
སྟོན་པ་དང་སྐྱབས་དང་མགོན་དང་སྐྱ་བ་ཀྱིས་ཀྱི་མཆོག་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་མ་
རྟོ་ཞེས་པ་བཞི་ནི་ལྷག་པར་དད་པས་ངོ་མཆོང་བའོ། །ཚུལ་འདི་ནི་རིག་པ་ཡང་དག་གིས་
བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་བསྐྱབས་ནས་དེའི་རྟགས་ལས་དེ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་སྐྱ་བ་གཞན་ལས་
ཁྱད་ལྷགས་པར་སྐྱབ་པ་ཤིང་རྟེན་ཅིང་མེད་པ་སྟེ། རིག་པའི་དབང་

ཐུག་གིས་ཀྱང་ནམ་འབྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར་འདི་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དེ། དེ་
དག་གི་བསྐྱུས་དོན་ནི་འདི་ལྟར། ཆོས་ཀྱན་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བའི་བྱིར། །རང་བཞིན་སྟོང་
བ་ཉིད་དོ་ཞེས། །གསུང་འདི་ཆད་མར་གྱུར་བའི་བྱིར། །སྟོན་ཁྱོད་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་ན་མེད། །ཅེས་
གདོན་པར་བྱའོ། །

༡ ཉེན་འབྲེལ་ངེ་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པའི་ཚུལ་དོན་བསྐྱུ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་
ཚུལ། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ན་བསྟན་(༥བ)པའི་སྤྱིང་པོ་མི་རྟོགས་པར་བསྟན་བ། རྟོགས་ན་སྟོན་
པ་ལ་ཆད་མས་བྲངས་པའི་དད་བ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའོ། །

1) རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུགས་པའོ། །

1) རྒྱས་པར་བཤད་བ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོང་བ་དང་ཉེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་འདོད་པས་བྱུབ་པའི་བཞེད་
བ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན། སྟོང་བ་དང་ཉེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ལ་བྱུབ་པའི་བཞེད་པ་མཆོག་
ཏུ་བསྐྱུབ་པའོ། །

1] སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་འདོད་པས་བྱུང་པའི་
བཞེད་པ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། བན་མཛད་ཅེས་སོགས་སྟོང་པ་གཉིས་ཏེ། བསྟན་སྟོང་འགོད་གཅིག་ཏུ་
འདུས་ལ། ཅུང་ཟད་ཕྱེན་འདི་ལྟར་བན་པ་མཛད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་ལ་སྟན་
པའི་སྟངས་དུ་བཀའ་སྟུལ་པའི་སྟོང་པོ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པས་སྟོང་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲོ་མོ་བསྟན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲོ་མོ་དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲོ་མོ་དེ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཏེ་ཐབས་འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
རང་སྤྱེ་དངོས་སྤྱོད་པ་དང་ཕྱི་རོལ་པ་འདི་ཡིས་སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷགས་སྒྲ་ན་མེད་པ་འདི་རི་
ལྟར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་རུས་ཏེ་མི་རུས་པར་ཐལ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བའི་རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་དངོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་ལྷ་སྟེགས་
ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོགས་ཆོས་མ་བྱུང་པར་མཐོང་བས་ཏེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དག་དོན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་ལྷ་སྟེགས་བྱེད་དང་རང་སྤྱེ་དངོས་སྤྱོད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲོ་མོ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་སྟེགས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ།
རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟོགས་སྟོང་པ་དངོས་སྤྱོད་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་།
ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་མ་བྱུང་གི་ལན་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་དོན་བསྟན་
ན། བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །ངེས་བྱེད་རྟེན་འབྲེལ་(66)རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ། །འགལ་
དང་མ་བྱུང་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས། །བྱུང་བའི་ལྷགས་བཟང་རི་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་པའོ། །

2] སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག་ལ་བྱབ་པའི་ བཞེད་པ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ཅིང་ལོག་ཕྱོགས་
ལ་མི་འཐད་པར་བཞེད། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་
སྟོང་པར་གསུངས་ཚུལ། ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོན་པ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པར་བྱབ་པའོ། །

1 རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ཅིང་ ལོག་ཕྱོགས་ལ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་
བཞེད། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའོ། །

༡། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ འཐད་པར་བཞེད་པ།

དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་
པར་བྱབ་པ་བཞེད་དེ། སྟོན་པ་ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་
དུ་མཐོང་བ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་དང་། གནས་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་
ཅམ་དུ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའང་མི་འགལ་ཞིང་ཆེས་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཅ་
ཞེ་ལས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

༡། མཐར་ལྷ་ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷུང་བཤད་པ་དེ་ལས་ལྷོག་པར་མཐོང་བའི་དངོས་སྤྱོད་བ་དང་ཕྱི་རོལ་བ་
ནམས་ཆོས་ཅན། མཐར་ལྷ་ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་
ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རུང་ཞིང་། གནས་སྐབས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་བཅས་
པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྷུང་ཡང་ཅ་ཞེས་ལས།
གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

༢། རྒྱ་མཆན་དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྐྱགས་པ།

གསུམ་པ་ནི། རྟེན་པ་ཁྱོད་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་
ལེགས་པར་བསྐྱགས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་
འཐད་ཅིང་ལོག་སྤྱོད་ལ་མི་(༤བ)འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། གང་གིས་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོགས་དང་། ཅ་
ཞེས་ལས། གང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །མཐོང་བ་དེས་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་། །ཀྱན་
འབྱུང་དང་ནི་འགོག་པ་དང་། །ལམ་གྱི་དེ་དག་ཉིད་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
གནས་ལུགས་དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཀྱན་ཏུ་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྷ་བས་
མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷུང་ན་ལྷ་བ་ཐམས་ཅད་མཐར་ལྷའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ལྷུང་ན་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་དོན་ནི་འདི་ལྷུང་རྟོགས་ཏེ། རང་
བཞིན་སྟོང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི། །དོན་དུ་མཐོང་ནམས་ལེགས་སྐྱོལ་ཞིང་། །མ་རྟོགས་མཐར་
ལྷུང་ལེགས་ཀྱས། །རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་ཁྱོད་གྱིས་བསྐྱགས། །ཞེས་བྱའོ། །

2 ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ རང་བཞིན་སྟོང་པར་གསུངས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གསུངས་ཚུལ་དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚོལ་བ་གཞན་གྱིས་སྒྲགས་
མི་རྟེན་པར་བསྟན་པའོ། །

༡། གསུངས་ཚུལ་དངོས།

དང་པོ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོས་ནས་བྱུང་པས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན། རྟེན་འབྲེལ་དུ་
བྱུང་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྟན། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་མུང་འདས་སོགས་མི་
རུང་བར་བསྟན་པའོ། །

༡། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོས་ནས་བྱུང་པས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མ་བརྟེན་པའམ་མ་སྟོས་པར་བྱུང་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་བྱུང་ན་སྟོས་བྱུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟོས་མེད་ཀྱི་
ཆོས་ནམ་མཁའ་མེ་ཏོག་བཞིན་གཞི་མ་བྱུང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །འདུས་བྱས་ནམས་ནི་རང་
གི་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་བསྟོས་ནས་བྱུང་། འདུས་མ་བྱས་ནམས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་སྟོས་ནས་བྱུང་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདུས་བྱས་ལ་མཚོན་ན། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོས་མ་བྱུང་སྟེ།
བསྟོས་ནས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ངོ་བོས་བྱུང་ན་ལྷ་གྲུ་དེ་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་བསྟོས་པར་འགལ་

བའི་ཕྱིར། འདུས་མ་གྲུས་ལ་མཆོད་ན། རོ་བོས་གྲུབ་(༨ན)ན་དེ་གྲུབ་པ། །ཆ་ཤས་དག་ལ་
བསྟོས་པར་འགལ། །ཞེས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་
མིན་དང་། །གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་བཤོ། །

༡། རྟེན་འབྲེལ་དུ་གྲུབ་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་སྟོན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་
ཆོས་འགའ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས། གང་ཕྱིར་བརྟེན་འབྱུང་
མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༢། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཐུང་འདས་སོགས་མི་རུང་བར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཆོས་རྣམས་ལ་རོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་
ན་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའང་མི་རུང་ཞིང་མཐར་འཛིན་གྱི་སྟོས་པ་ཀུན་བསྟོགས་པ་མེད་
པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གཞན་དུ་བསྟོགས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཅ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་འབྱུང་བར་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་
པར་མི་འབྱུང་རོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཕྱིན་ཆད་གཞན་དུ་མི་འབྱུང་བ་ཞིག་དགོས་
པར་གསུངས་པའི་འདུལ་འཆོམས་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་ཅ་ཤེ་
ལས། གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཛིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་

པ་བཞི་པོ་རྣམས། ཁྱོད་ལ་མེད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཉེར་ལྷ་པ་ལས། ཚིག་དང་
པོ་གཉིས་འབྲ་བ་ལ། གང་ཞིག་སྟོང་དང་འགགས་པ་ལས། །མྱ་ངན་འདའ་བར་འགྱུར་བར་
འདོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྤྱིར་ཀུན་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་
ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཐོབ་བྱ་མུང་འདས་མི་འཐད་པ་སོགས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཚོས་ཀུན་བརྟེན་(ཨ་བ)ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །རང་
བཞིན་སྟོང་ཞེས་ཆེས་འཐད་ཀྱི། །གཞན་དུ་མྱ་ངན་འདས་པ་སོགས། །འཐད་པ་མེད་པར་
ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྟུས་པའོ། །

༡། དེ་ལ་ཁྱོལ་བ་གཞན་གྱིས་སྒྲགས་མི་རྟོག་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་བྲལ་ལོ་ཞེས་བག་ཆ་བ་མེད་པའི་སེང་གའི་སྐྱ་ཡིས་ཡང་དང་ཡང་
དུ་མཁས་པའི་ཚོགས་སུ་གསུངས་པ་འདི་ལ་པས་ཀྱི་ཁྱོལ་བ་སུ་ཡིས་འགོང་བར་རུས་ཏེ་མི་
རུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གསུང་གི་བསྟན་དོན་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་འཐད་
པ་དང་བཅས་ཤིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་གཞོད་
བྱེད་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཞལ་བཞུགས་ལས། །ཚོས་ཀུན་
གཞོད་ནས་མ་གྲུབ་ཅེས། །སེང་གའི་སྐྱ་ཡི་གང་བསྟན་པ། །འདི་ལ་སུ་ཡིས་སྒྲགས་མཐོང་
འགྱུར། །ཞེས་ཞེས་པར་བྱོས་ཤིག །

3 ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྤྱོད་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་གྲུབ་པ།

གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཉིད་སྟོན་པ་
སྤྱོད་པ་གཞན་ལས་བྱེད་ཞུགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བསྟུས་ཏེ་གསུངས་པས། ཞེས་བྱ་

ཆོས་ཅན། ཆོས་གང་གི་སྟེང་དུ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་
ཅམ་དུ་རྒྱ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་
ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་མ་ཟད་གཅིག་གོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བར་གསུངས་
པ་འདི་སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྣ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱ་ཅི་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱ་འདི་
པ་ཅམ་གྱི་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དངོས་སྣ་བ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྟེ་
བར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ནོ་ཞེས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་
འདི་ནི་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྣ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱ་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་རྩ་ཤེལ་ས། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་(༡ན)པོ་དེ་ཉིད་
ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར། །འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རྒྱ་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ན། འདུས་བྱས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
སྟེ་བར་འཛིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྟོ་འདོགས་པའི་རྟག་ལྟ་དང་། བྱ་བྱེད་མི་
འཐད་པར་ལྟ་བའི་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། དུས་སྤྱི་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་བྱི་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
རྟག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་སྤྱི་བྱི་སོ་སོ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་དང་དངོས་
མེད་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གནས་མེད་པར་སྟོན་
པས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་
བརྟག་པར་མི་རུས་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་བྱ་བ་མཐའ་དག་
གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ། ངོ་བོས་སྟོང་ཕྱིར་
རྣམ་གཞག་ཀུན། །མཐོང་དང་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །མཐར་ལྟ་ཀུན་ལས་གོལ་འགྱུར་
ཞེས། །གསུང་མཛད་སྣ་བ་སྒྲ་ན་མེད། །ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གཞིགས་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

2) བསྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ།

གཉིས་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ནི། འདི་ཀྱན་རོ་པོས་སྟོང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་
ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱི་འདི་ལ་ཆོག་དོན་དང་། འཕྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་བཤུད་པའོ། །ཆོག་དོན་ནི། བྱི་
ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཀྱན་ཐ་སྟོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་བཏགས་པའི་དོན་རོ་
པོས་བྱུབ་པས་སྟོང་བ་དང་། མ་བཏགས་མ་དཔུང་པར་ཐ་སྟོད་ཅམ་དུ་རྒྱ་འདི་ལས་འབྲས་
བྱུང་འདི་འབྲུང་བའི་ངེས་པ་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་གོགས་མེད་པར་ནི་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་
ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ་འདི་ལས་རོ་མཆར་དུ་གྱུར་བ་དང་འདི་ལས་མེད་དུ་
བྱུང་བ་གང་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། (༡བ)བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་
སྟོང་བ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བྱུང་བཏེན་པ་གང་། །རོ་མཆར་བས་ཀྱང་འདི་རོ་
མཆར། །མེད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་མེད་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐབས་པ་
ལ་ཡོན་ཏན་དཔག་དུ་མེད་པ་མངའ་བ་ལས་ཏེན་འབྲེལ་གསུང་བའི་སློན་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། ཏེན་འབྲེལ་གསུང་བའི་ཚུལ་འདིས་བསྟོད་ན་ནི་བསྟོད་པར་འགྱུར་གྱི་ཡོན་
ཏན་གཞན་གྱི་སློན་ནས་བསྟོད་པས་དེ་ཅམ་དུ་བསྟོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2) དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ན་བསྐྱེད་པའི་སྟོང་པོ་མི་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པ།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཏེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་ཤར་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་
རོ་མཆར་བའི་གནས་དང་། སྐབས་པ་ལའང་དེ་གསུང་བའི་སློན་ནས་བསྟོད་པ་མཆོག་དུ་བཤུད་
ན། དེའི་རྒྱ་མཆན་བཤུད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆན་གོང་གི་ཆོག་དོན་ལས་མ་

གཏོགས་པའི་ཟུར་བ་བཤད་མི་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བརྗོད་ན། དེ་
ཡང་སྤྱིར་སྟོང་བས་ཡོད་མཐའ་དང་སྤྱང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་བ་ཙམ་རྒྱང་འཕེན་གྱི་བར་
གྱི་བྱུང་མཐའ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྱན་མོང་བ་ཡིན་པས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དེ་
ལས་ལྗོགས་སྟེ་སྤྱང་བས་ཡོད་མཐའ་དང་སྟོང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་། འཇུག་པ་ལས། དེ་
བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་རྩ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཤིང་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་
རྣམས་ལ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་བསྐྱེད་བར་རང་ལུགས་ལ་ཁས་
ལེན་དགོས་ལ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདར་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་
ཆད་པའང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚུལ་དེ་ཉིད་གྱིས་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་
སྟོང་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ། །

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟོང་དུ་འདར་བའི་མཆོན་ཉིད་
གྱིས་བྱུང་བར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ཉིད་(༥ན)ཤེས་དཀའ་བ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་
མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱ་འབྲས་འཁོར་འདས་སོགས་
གཞན་ངོ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ལུགས་ལ་འཛོགས་ཤེས་ཤིང་བསྟོན་མེད་དུ་ཁས་སྤངས་ཆོག་པ་
ཞིག་མི་ཤེས་མེད་དང་། དེ་འབྲའི་གཉིས་ཆོགས་དེ་འཛོགས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲན་དགོས་
པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲན་པ་ཅིག་
དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྐུ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་
ས་བོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་སྐུ་གྲུའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་ན། དེ་ལྟར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དང་། སྐུ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་ཡི་རྟོ་བ་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་
ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐུ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་ཤེས་

བ་ཅིག་དང་། དེས་ཤེས་ལྷག་པར་འབྲངས་པ་ཅིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ཚུལ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་རྩེ་སྒྲ་མ་ལ།
སྤང་བ་དང་སྟོང་བ་ལ་ཉེ་རིང་བྱེད་མི་ཉན། བྱེད་པར་སྤང་བ་ལ་གཅིག་གས་སུ་བྱེད་དགོས་
གསུངས་པས། སྤང་བ་ལ་དེས་ཤེས་བྱངས་པ་ཙམ་ཀྱིས་སྟོང་བ་ལ་དེས་ཤེས་རྩེ་ཆར་འབྲངས་
བ་ཅིག་དང་། སྟོང་བ་ལ་དེས་ཤེས་བྱངས་པ་ཙམ་ཀྱིས་སྤང་བ་ལ་དེས་ཤེས་རྩེ་ཆར་འགོ་བ་
ཅིག་དགོས་ཏེ། དེ་འབྲེལ་གྱི་བྱེད་ན་སྟོང་བ་ཉེན་འབྱེལ་གྱི་གྲོགས་སམ་དོན་དུ་ཤར་བ་ཞེས་
བྱ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་སྒྲ་ན་མེད་པ་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྤྲས་
ཀྱིས་བཀའ་པའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་མོད། རྩེ་བཙོང་ཁ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་དགོངས་
པར་སྤང་ངོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེ་ཉིད་རང་དབང་དུ་འདོམས་པ་ཁོ་ནས་སྐྱབ་པའི་དབང་པོ་
ཡང་སྐྱ་བ་གཞན་ལས་བྱེད་ཞུགས་པར་གཟེགས་པ་(འབ)དང་། ཐུབ་པའི་བཞེད་པ་སྒྲ་ན་
མེད་པ་དེ་ཡང་མཁས་སྒྲོམ་གཞན་ཀྱིས་འབད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མ་རྩུས་ཤིང་། གངས་རིའི་
ཁོད་འདིར་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་ལྷག་པར་ཐུགས་སྟོགས་ཏེ། སྟོན་པ་ལ་ཡང་
དེ་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་ཡང་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་
ལ་བཞེན་ནས་ཞིགས་དེས་པ་ཞིག་དང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ་མེད་ཀྱང་
མིང་རྒྱུ་བཅས་ཡོད་ཙམ་ལ་རྒྱ་འབྲས་སོགས་འཛོག་ཤེས་པ་ཅིག་དགོས་པས་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུབ་པ་བཀག་ན་འཛོག་མི་ཤེས་ཤིང་། ཐ་སྙད་འཛོག་པ་ན་མིང་གིས་བཅས་ཙམ་
ཀྱིས་མི་ཆོས་པར་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་ཞེ་ཐུགས་སུ་འཆངས་པའི་དངོས་སྐྱ་བག་ཆགས་
གོམ་པ་ལྟར་མ་ལེན་ཞིག །བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་དེ་ཙམ་ལས་
མི་སྤྲོ། །དེས་ན་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པ་འདིའི་བསྐྱུས་དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་
དང་། །གནས་སྐབས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འཕྱད་པ། །ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ངོ་མཆར་གཏམ། །སྟོག་

མཛད་སྟོན་པ་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བྲམོ། །སྤྲུལ་པ། འདི་ན་རིགས་ཚུལ་བརྒྱ་ཡི་བྱེད་པ་
ཡིས། །སྟོང་པ་རྟེན་འབྲུང་གྲོགས་སུ་སྤྱར་བ་ན། །རྟག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་སྤྱང་ཅིའི་རོ་ལྡན་པ། །ཐུབ་
པའི་ཞལ་གྱི་པད་མོ་བཞད་པ་སྟུམ། །བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༡) གསུངས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྟེན་འབྲེལ་ཁས་སྤངས་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་མི་འདོད་པ་བཞད་
གད་གྱི་གནས་སུ་བསྟན། དངོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་བསྟན་པའི་སྤྱོད་པ་ལས་བྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་
བསྟན། རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་བཞིན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་འགལ་བར་
བསྟན། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུར་གྲུབ་པའོ། །

༡ རྟེན་འབྲེལ་ཁས་སྤངས་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་མི་འདོད་པ་ བཞད་གད་གྱི་གནས་སུ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགྲས་པའི་སྤྱོད་པ་ཅན་དེ་ཡིས་རང་བཞིན་
མེད་པའི་སྤྱོད་པ་མི་བཟོད་པར་གྱུར་པ་ལ་མཆར་དུ་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་སྤོངས་པས་
སྟུག་པར་བྲན་(༡༠ན)དུ་བཟུང་བ་ཡིས་སྟོན་པ་ཁྱོད་ལ་མཐོ་འཆམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
བས་ཁོ་བོ་ནི་དངོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་འདི་ལ་ཆེས་ངོ་མཆར་བས་ཉེ་ཁྱེལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
སྟོན་པ་ཁྱོད་གྱི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད་མཐར་ཐུག་པ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བ་ཁས་སྤངས་
ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་ང་རོ་མི་བཟོད་པར་སྤྱང་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཐལ་འགྱུར་བ་མ་གཏོགས་པའི་རང་སྤྱེ་པལ་ཆེར་འདུས་སོ། །

༡ དངོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ་བསྟན་པའི་སྤྱོད་པོ་ལས་ ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། ད་ཀོ་སྟེ་ད་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་
མིག་བསྐྱད་པའི་དངོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ་འདི་འཕགས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་འགྲོད་པའི་
འདུག་ངོགས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་སྟོན་པ་ཁྱོད་དགྱེས་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་
ལྷ་མོ་རྟོགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ་དེར་ཐབས་གང་གིས་ནི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དགྱི་བར་བྱ་སྟེ་བྱར་མེད་
པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དགྱི་བས་ཉེ་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་
སྟོ་སྟེ་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་མིང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ནད་གསོ་བ་སྤྲན་ལ་རག་ལས་པས་སྤྲན་དེ་
ཉིད་ནད་ཀྱི་གྱུར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་འདྲ་ལ་དགོངས་ནས་འདུག་པ་ལས་ཀྱང་། སྒྲོབ་དཔོན་
ལྷ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱན་རྩེ་དེ་
ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འགྲུབ་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིའི་དོན་ནི། རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ།
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྤྱོད་པོ་འདི། །རང་བཞིན་མེད་ལ་ཇི་ལྟར་དགྱི་ །ཞེས་གདོན་པར་བྱའོ། །

༢ རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ ཁས་ལེན་པར་འགལ་བར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོར་སྤྱོད་བ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་བཞིན་དུ་རྟེན་
འབྲེལ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་ཉེ། རྟེན་འབྲེལ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་(༡༠བ)པ་གཉིས་ཇི་

ལྷ་བྱར་ན་གཞི་གཅིག་ལ་མི་འགལ་བར་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྟེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་སུ་མེད་པ་གཞན་ལ་སྟོས་པ་
མེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་གང་ཞིག །རྟེན་འབྲེལ་ནི་བསྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། བཅོས་མ་ཞིག་
ལ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཅ་ཞེ་ལས་སྤར་བྲངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་དག་
ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས། སྤྱིར་ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་
ལ་བྱད་ཆོས་གཉིས་སམ་གསུམ་དང་ལྷན་དགོས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ལ་ཚུའི་ཆ་བ་ལྟར་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ། རྟེན་འབྲེལ་གཞན་ལ་སྟོས་
པ་མ་ཡིན་པ་ཕྱིན་ཆད་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། བྱད་ཆོས་གསུམ་ལྷན་ཞིག་དགོས་ལ།
དེའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ལྷ་བྱའི་ཆོས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གསར་དུ་བཅོས་པ་མིན་པར་གདོད་མ་ནས་
དེའི་གཞིས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་རྟེན་གཞན་ལ་གཏན་ནས་མ་བསྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང་།
གསར་དུ་བཅོས་པ་དང་། བསྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནམས་གཞི་མཐུན་དུ་འདུར་མི་
དུང་བའི་དོན་ནོ། །བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལྷ་བྱ་ནི་ཐ་སྟོད་ཅམ་དུ་གོང་གི་བྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་
དེར་ཁས་སྐྱངས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་སྤྲོ་མ་དག་གསུང་ངོ་། །

༤ དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མ་ལྷ་བྱར་གྲུབ་པ།

བཞི་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་
གང་ཡིན་པ་འདི་ཀྱན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པས་སྐྱེ་མ་རྩེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། སྐྱེ་མ་མཁན་གྱིས་སྐྱེ་མ་པ་ན་དེུ་ཤིང་བྱ་སོགས་ཏྲ་སྒྲུང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྤང་
བ་ལྟར་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གདོད་མ་ནས་ནམ་པར་དབེན་ཡང་རང་བཞིན་

དེར་སྤངས་པས་སོ། །འོ་ན་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་སྤངས་ངམ་ཞེ་ན། སྤྱི་འཕགས་གཉིས་པས་སོ་སྤྱི་ལ་ནི། (༡༡ན)ཡུལ་སྤངས་ཆད་དེ་ལྟར་སྤངས་སྟེ། སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་སྟོབ་པ་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ཤེས་ངོར་དེ་ལྟར་མི་སྤངས་སྟེ། ཡུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྤངས་ཀྱབ་པས་བདེན་འཛིན་གྱིས་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སྟོན་ཏུ་དེ་ལྟར་སྤངས་མེད་ཞེན་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡོད་དོ། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་སྤངས་སྟེ། གཉིས་སྤངས་འཇུག་པའི་བག་ཆགས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་བཞིན་ཏུ་དེར་སྤངས་བ་མེད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་ཉེན་འབྲེལ་སྤྱི་མ་བཞིན་ཏུ་མི་སྤངས་ཞེས་པར་མ་འཛིན་ཞིག །སངས་རྒྱས་ལ་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་སྤངས་ཡང་། གཞན་ལ་དེ་ལྟར་སྤངས་བ་དེ་སངས་རྒྱས་ལ་སྤངས་སྟེ་སྤངས་བ་དེ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་སྤངས་ཚུལ་དེ་གང་སྟུང་ན། དེ་སངས་རྒྱས་ནས་ཤེས་སྤྱོད་གཉིས་སྤངས་འཇུག་པའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ངི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པས་སྟོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཏུས་གཅིག་ཏུ་དངོས་སུ་མཛོན་སུམ་ཏུ་བདེན་པ་གཉིས་གཏོགས་ལ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་མཉམ་གཞག་མེན་པའི་མཁྱེན་པ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མེད་པས་མཉམ་གཞག་དེ་ཀའི་ངང་ནས་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་གཟུགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་མཉམ་རྗེས་འདྲེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ངི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དངོས་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ངི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པར་བཞག་པ་མིན་པས། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀུན་འཇུག་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་བྱེད་ལ་ཆད་མ་མིན་པར་འགལ། །ཞེས་པའི་ལྷག་ཆད་འདི་སྤྱི་ལ་འཕེན། མཛུབ་མོ་ནང་ཏུ་ཞུགས་པ་སོམས་ཤིག །(༡༡བ)འདི་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་ཟུར་ཅམ་བཤད་པ་ལགས་

སོ། །དེས་ན་ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ། བསྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དང་བསྟོས་བཅས་
རྟེན་འབྲེལ་འགལ་བའི་བྱིར། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི། །སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་ཁྱོད་
ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་བྱའོ། །

3) རྟོགས་ན་སྟོན་པ་ལ་ཚད་མས་བྲངས་པའི་དད་བ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ།
ཉེས་བ་ཅ་བ་ལྟོག་པས་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། གསུང་གི་དོན་རྟོགས་པས་བདེ་བ་སྟེར་
བས་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1) དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་གཞན་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབས་མེད།
རྟེན་འབྱུང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་འང་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1] དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པས་གཞན་གྱི་ སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབས་མེད་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་པས་གྱི་གློ་བ་བཤགས་
ཀྱང་སྐྱབས་མེ་རྟེན་པར་གསུངས་པ་ཡང་། ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་རྟེན་འབྱུང་གི་གསུང་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་དབགས་ནས་ལེགས་པར་འབྲུམས་སོ། །རྒྱ་མཚན་ཅིའི་སྤང་དུ་དེ་ལྟར་ངེས་

ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་མ་མཐོང་བ་ཤེས་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རི་ལྟར་
བསྟན་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྒྱུར་འདེབས་གྱི་གོ་སྐབས་རིང་དུ་མཛད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
པའི་གཏམ་ཆོག་པས་འདི་བཤད་པས་དེ་ལྟར་འབྲུག་པའི་བྱིར་རོ། །

2] ཉེན་འབྱུང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལའང་ ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱོད་གྱི་སྤྱི་བ་འགྲན་རྒྱ་མེད་པར་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་མཐར་ཐུག་
བརྟེན་འབྱུང་གིས་ལམ་འདི་ཉིད་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་
དཔགས་ནས་སྟོན་པའི་གསུང་གཞན་ཡང་ཆད་མར་གྱུར་པར་ངེས་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིར་རོ། །སྐྱེ་
ཚུལ་ནི། ཤེས་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་གྱི་གནས་གཞན་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རང་གི་
བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱེད་གསུང་གིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། །དཔེར་ན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་བཞིན་
ཞེས་པའི་(༡༣ན)ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། སངས་རྒྱུས་གྱིས་
གསུངས་སྒྲིག་གྱུར་ལ། གང་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེ་འབྱུང་ལ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ན། །དེ་
ཉིད་ཁོ་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་སྟེ་དབྱེད་པའི་གནད་ཆེ་བ་
ཞིག་གོ། །དེའི་དོན་ནི། གནས་ལུགས་རི་བཞིན་བཀའ་སྒྲུབ་པའི། །རོ་མཚར་བརྟེན་འབྱུང་
གསུང་ཉིད་གྱིས། །གསུང་གཞན་ཆད་མར་གྱུར་པ་དང་། །ལྷན་ཀའི་གོ་སྐབས་མེད་པའང་
བྱུག། །ཅེས་པའོ། །

2} ཉེས་པ་ཅ་བ་ལྟོག་པས་ངས་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རིམ་ལྟར་བཞེན་དུ་གཟིགས་ནས་ལེགས་པར་གསུང་བའི་སྟོན་པ་གོ་བྱ་ཏ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ལ་རྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྗེས་ཀྱི་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་ཀྱན་ཀྱི་ཅ་བ་བདག་ཏུ་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ཀྱི་བརྟན་པ་ལས་ཕྱིར་སྤྲུགས་པའི་ལུ་སྟོགས་བྱེད་ལ་སོགས་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་མེ་ལྷ་བརྟེན་པ་སོགས་ལུན་རིང་དུ་ངལ་བ་བསྟེན་པར་བྱས་ཀྱང་ཕྱི་ཕྱིར་སྟོན་ཆགས་སོགས་རྣམས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་བོས་པ་བཞེན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་ལྟན་སྤྱིས་དང་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་ཏུ་ལྟོག་པ་བརྟེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་མ་རྟོ་ཞེས་པ་ངོ་མཚར་བའོ། །མཁས་པས་སྤར་བཤད་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རྟེན་གྱི་ཁོང་ནས་ནི་ཁྱོད་ལ་ཅེའི་ཕྱིར་གྲུས་པར་མི་འབྲུག་ཏེ་འབྲུག་པར་ཐལ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་པན་བདེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲུང་གནས་དང་། ལུ་སྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུ་སྟོགས་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ། །རིམ་རིམ་རྣམས་བསམ་པ། །དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བདག་གི་ཡིད་ནི་དད་པར་གྱུར། །ཅེས་དང་། གང་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། བདེ་བ་བདེ་བ་ཐོབ་བཞིན་པ། །དེ་སྤྲད་སྤྲེལ་བའི་སེང་ཁྱོད་ཀྱིས། །གཞུང་ལུགས་ལ་ནི་འགྲོ་འདི་དང་། །ཞེས་དང་། བདག་ནི་སངས་རྒྱས་སྤྲུགས་མི་འཛིན། །སེར་སྤྱོ་སོགས་ལ་མི་(༡༩ན)སྤང་ཡང་། །གང་ཞིག་རིགས་པར་ལུན་པའི་ཆོག་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

3) གསུང་གི་དོན་རྟོགས་པས་བདེ་བ་སྟེར་བས་ ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མའི་དོན་རྟོགས་པས་མཆོག་གི་བདེ་
བ་སྟེར་བ་ཅི་ཞིག་སྟོས་ཏེ་སྟོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་གི་ཆ་ཤས་རེ་རེའི་དོན་ཅུང་ལའང་
འོལ་ཅི་ཅུང་གིས་ངེས་པ་རྟེན་པར་དེ་ལའང་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀྱི་རུད་ཅེས་པ་
ཡིད་འབྱུང་བའི་སྟོན་པའི་ནང་ནས་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ནང་ནས་རྟེན་འབྲེལ་
ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ནི་འཛིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་གཞན་ལས་བྱུང་པར་
དུ་འཕགས་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ལེགས་པར་སྟོན་པ་ཁྱོད་ཁོ་ནས་མཐུན་པར་
མཛད་དེ། སྟོན་པ་གཞན་སེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་
ཤེས་རབ་ལ་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ།
རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འདུག་པ་ལས་ས་དུག་པར་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་དོན་
ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པ་ལ་མཛད། འདིར་
སྤྱས་པ། རྟེན་འབྲེལ་(༡༣ན)གཟིགས་པའི་མཐུན་པའི་སྤྱན་ཡངས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་
སྟོན་པའི་འཇུག་དཀར་ཅན། །དེ་ཡི་མཛེས་པ་ཡིད་ལ་བྲན་པའི་ཆོ། །འདི་ན་དད་པའི་སྤྱ་ལོང་
ཅིས་མི་གཤོ། །བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༡) གསུངས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ།

གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གསུང་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྲེལ་གསུང་ཚུལ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ། ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་འབྲུངས་པའི་ཚུལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་བཅལ་བའོ། །

༡ རྟེན་འབྲེལ་གསུང་ཚུལ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐུབ་པས་གདུལ་བྱས་མུང་འདས་ཐོབ་པའི་བྱིར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བསྟན་ཚུལ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་གྱས་པའི་རྒྱ་མཚན། གཟུང་བྱ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཆེ་བ་བཤད་པའོ། །

1) ཐུབ་པས་གདུལ་བྱས་མུང་འདས་ཐོབ་པའི་བྱིར་དུ་ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བསྟན་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱོད་གྱིས་གསུང་རབ་རི་སྟེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་བ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བཅུམས་ཏེ་འཇུག་ལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱས་མུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་ཞི་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

2) དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚན།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཁས་པ་སྤྱི་གཞི་སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་མི་གྲུས་ཏེ་གྲུས་རིགས་པར་ཐལ། གྱི་མ་ཉོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསུང་རབ་ནི་གདུལ་བྱ་གང་གི་ན་བའི་ལམ་དུ་སོང་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆོགས་རྒྱུང་དུས་ནི་བ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པར་རིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

3 གཟུང་བྱ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཆེ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོའི་ལུགས་འདིར་ཁོ་བོ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པ་སྒྲོ་བ་ཆོས་ཆེར་འཕེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་པས་གྲོལ་བ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང་། ལྷ་གཞི་སྟེ་གོང་ལོག་འགལ་འདུས་སྟོང་པ་དང་། སྒྱེ་རྒྱའི་དགོས་པ་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདོད་དོན་སྟེར་བར་བྱེད་(༡༣བ)པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

4 ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཐབ་མོ་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་འཁུངས་པའི་རྒྱལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབས་རྒྱལ་དང་། དེ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་རྩི་ལྟ་བུ་འཁུངས་རྒྱལ་ལོ། །

1) ཐུབ་པས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱབས་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཁྱོད་གྱིས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་ཚུལ་འདི་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཐག་གི་སྐོ་
ནས་བསྐྱབས་པར་མཛད་དེ། ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་འདིའི་ཕྱིར་དུ་གནས་སྐབས་ལ་ལར་སྟོན་པ་
རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེ་ལུས་དང་། གཞན་དག་ཏུ་སློབ་དང་། སྤྱག་ཅིང་པངས་པའི་བྱ་དང་ཆུང་མ་
ལ་སོགས་པའི་གཉེན་དང་། ཟས་གོས་དང་བཞོན་པ་ལ་སོགས་པའི་མོངས་སྟོད་ཀྱི་ཆོགས་
བངས་མེད་པའི་བསྐྱལ་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཏང་བའི་སྐོ་ནས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་སྐྱེས་རབས་ནམས་སུ་ཆོས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེའི་ཕྱིར་ཡང་ལུས་ལ་ལྷགས་གཟེར་
སྟོང་བཏབ་པ་དང་། མར་མེ་སྟོང་བཅུགས་པ་སོགས་དང་། ཐམས་ཅད་སྟོལ་དང་བྱམས་པའི་
སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་རབས་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

2) དེ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་འབྲུངས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་འབྲུངས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཆོས་
གང་གི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཙོད་པ་དེ་མཐོང་བ་ཡིས་ལྷགས་
ཀྱས་ཉ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ལྷག་པར་བྲངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་དེ་ནི་སྟོན་པ་ལས་དངོས་སུ་མ་ཐོས་པས་བདག་ནི་སྐལ་བ་ཞན་པ་ཞིག་གོ་
སྟམ་དུ་བསམས་པ་དེ་ཡི་ཐུ་ངན་གྱིས་ཤུགས་གྱིས་ནི་སྤྱག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བྱ་ཤི་བ་ལ་
མའི་ཡིད་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་མཛད་པ་བདག་གི་ཡིད་ནི་གཏོང་བར་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ད་ལྟ་པར་དུ་འཁོད་པ་ལ། དེ་ཡི་ཐུ་ངན་ཤུགས་གྱིས་ནི། །ཞེས་སྣང་

ཞིང་། བདག་གི་སྒྲ་མ་དག་དེ་ཡི་མྱ་ངན་ཞུགས་ཀྱིས་ནི། །ཞེས་གདོན་པར་མཛད་ལ། དེ་
ལྟར་ན་ཞུགས་ནི་མེད་མེད་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མྱ་ངན་གྱི་ཞུགས་ཏེ་མེ་ཡིས་ནི་ཞེས་འབྲུ་
བསྐྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིད་མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་པ་འདི་ལའང་ཁྱོད་གྱི་གསུང་རབ་
གྱི་དོན་ལ་(༡༩ན)བསམས་པ་ན། མཚན་དཔེའི་དབལ་གྱིས་རབ་ཏུ་འབར་ཞིང་། འོད་གྱི་
བ་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བའི་སྟོན་པ་དེ་ཡི་གསུང་ཤེས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་
བ་དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སློག་པ་དང་།
གདང་མི་སྤྲ་ཞིང་རྣམ་མཉན་པ་དང་། མ་འཇུགས་ཤིང་གསལ་བ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྔན་
པའི་ཆངས་པའི་དབྱངས་གྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི་ཚུལ་འདི་
ལྟར་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་སྟུམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱུབ་པའི་དབང་པོས་གཟུགས་བརྟན་ནི་ཤར་བ་ཙམ་
ཡང་ཆེས་མྱ་ངན་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཆ་བ་ཡིས་རེག་པས་གདུངས་པ་ལ་སྒྲ་བའི་
ཟེར་ཤིན་ཏུ་བསེལ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༣ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབ་པའི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་བཅུལ་བ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འཆོལ་བའི་རྒྱ། བཅུལ་བའི་ཚུལ། རི་ལྟར་རྟེན་པའོ། །

1) འཆོལ་བའི་རྒྱ།

དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཚུལ་
ཟབ་མོའི་དགོངས་པ་འཆོལ་བ་ལ་འབད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་ཆེས་
མད་དུ་བྱུང་བ་ཡི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་བཟང་པོ་དེ་ཡང་མི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་བལ་

པ་ཇ་བཞིན་དུ་ནམ་པ་ཀུན་དུ་འཛིངས་ཤིང་འབྲུག་པ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བལ་པ་ཇ་ནི་
གཡའ་དང་སྤང་གི་མཆམས་སུ་སྟེ་བའི་རྩ་བེ་དུའོ་ཟེར་རོ། །

2) བཅའ་བའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བོད་གྱིས་མཁས་སྒྲོམ་ནམས་གྱིས་འཛིངས་ཤིང་འབྲུག་པ་བར་བྱས་
པའི་ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པ་བདག་གིས་ནི་སྤུབ་པའི་དགོངས་པ་བཅའ་
བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འབད་པ་དུ་མས་སྤུབ་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ཆད་མར་གྱུར་པའི་
རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཡིས་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྟོན་པ་སྟོད་གྱི་ནི་དགོངས་པ་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཅའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

3) རི་ལྟར་རྟོད་པ།

གཉིས་པ་ལ་ཆོག་ས་རྒྱུད་དུས་མ་རྟོད་པའི་ཚུལ་བསྟན། དེ་ནས་སྒྲ་མའི་བྱིས་རྟོད་
པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) ཆོག་ས་རྒྱུད་དུས་མ་རྟོད་པའི་ཚུལ་བསྟན།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བཅའ་བའི་ཆེ་ཆོག་ས་རྒྱུད་དུས་རྟོད་སྟམ་ན་མ་རྟོད་དེ། དེ་ལྟར་
(༡༩བ)སྤུབ་པའི་དགོངས་པ་བཅའ་བ་དེའི་ཆེ་རང་དང་གཞན་གྱི་སྟེ་པ་ཡི་གཞུང་ལུགས་
ཆེས་མང་པོ་དག་ལ་སྤྱངས་པ་ན་དེ་དག་གི་བཤད་པ་མི་མཐུན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ཕྱིར་
ཐེ་ཆོམ་གྱི་བྱ་བ་ཡིས་འཆོལ་བ་པོ་བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་དུ་གཏུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་རི་ལྷར་རྟེན་སྐྱམ་ན་རྟེན་ཚུལ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་
ལྷ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སྐྱོ་སྐྱར་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་ཏེ་དགོངས་པ་
རི་ལྷ་བ་བཞིན་འགྲེལ་བར་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་སོགས་ལས་ལྷང་
བསྟན་པ་འཕགས་པ་སྐྱེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཅ་ཤིང་སོགས་པའི་ཀུན་དའི་ཆལ་རིམ་
མེད་པའི་མཐེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཐོགས་
པ་མེད་པར་རྒྱ་བས་གདུལ་བྱའི་སྟོང་གི་མཐར་འཛིན་ཀྱི་ཐུན་པ་སེལ་བ། འོག་པར་སྐྱེ་བའི་
རྒྱ་སྐར་བེལ་ཀྱིས་གཞོན་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པའི་ཆོག་གསལ་ལ་སོགས་པའི་
ལེགས་བཤད་ཀྱི་འོད་དཀར་ཀྱི་འཕྲེང་བས་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་པའི་དོན་སླ་མ་མགོན་
པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་རིན་ཀྱིས་ཏེ། རིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་མིག་གི་མཐོང་
བའི་ཆེ་བདག་སྒོ་བཟང་བྲགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ངལ་གསོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་གང་ཞིག་
ཅེས་སོགས་སྒོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟོད་པ་མདོར་བསྟན། འདིག་རྟེན་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་
རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་འདིག་རྟེན་ཞེས་པ་གསུམ་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
བསྟོད་པ་དངོས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གཟིགས་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་དང་། གསུངས་ཚུལ་ཀྱི་
སྟོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་གང་གང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཀྱིས་
མིན་ཞེས་པའི་བར་དང་།

2) དེ་ནས་སྒྲ་མའི་རིན་ཀྱིས་རྟེན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། ངལ་གསོ་ཐོབ། ཅེས་པའི་བར་ཀྱིས་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །

ག། དོན་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། བསྟན་པའི་གནད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཡིས་བསྟོད་པའི་ཚུལ་
འདི་ལས་སངས་རྒྱུ་མ་(༡༥ན) རྗེས་སུ་བྲན་བར་བྱོས་ཏེ་བྱ་རིགས་པར་ཐལ། ཐུབ་པའི་མཛད་
པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། གསུང་གི་མཛད་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
དེ་ཡང་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུབ་རྣམས་སྤྲིག་པ་
ཚུ་ཡིས་མི་འབྱུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐུག་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་
གཞན་ལ་སྟོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་
བསྟོད་པ་དངོས་ལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ། མཐུག་ཚུམ་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་བསྟུ་བ།

ག། ཚུམ་པའི་རྒྱ་མཆན།

མཐུག་ཚུམ་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། བསྟུ་བ་ལ་གཉིས་ལས། ཚུམ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་
ལྟར་ཐུབ་པ་ལ་བསྟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་སྟུམ་ན། ཡོད་དེ་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་དེའི་རྗེས་སུ་
རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་སྤྱངས་པ་མི་དམན་ཞིང་དོན་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྟོད་ལ་བཙུན་པའི་དགེ་སྟོང་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱང་
སྟོང་ཆེན་པོ་བཙུན་ལྷན་འདས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གྱུས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ། བསྟོན་བ།

གཉིས་པ་ལ་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་
བར་སྟོན་བ། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་བར་སྟོན་བ།
ཕན་མཛད་ལུས་སྟོག་ལ་མི་ལྟ་བ་སྤྱད་བསྟན་འཛིན་བར་སྟོན་བ། བརྟེན་ནས་རྟེན་འབྲེལ་
ཟབ་མོའི་ལུགས་འཕེལ་བའི་ཐབས་ལྟར་ལེན་བར་སྟོན་པ་འདྲེན་བ། དེ་ལྟར་བཙོན་པ་ལ་
བསྟན་སྲུང་ནམས་ཀྱིས་གྲོགས་མཛད་བར་སྟོན་པ་ནམས་རིམ་བཞིན་ཆོགས་བཅད་རེས་
འཆད་དེ་གོ་སློའོ། །

དེ་ལྟར་ན། བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ། །ཡིད་ཆེས་རྟེན་བས་རྟག་དུ་
གང་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་གི་པ་གཅིག་འགྲན་ཆེ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤྲུགས་
སུ་ཚུད་པར་ཨེ་མ་ཏོ་ཚུལ་འདི་འདོམས་པའི་སྟོན་པ་དེ་ཡང་སྤྱོད་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་
ཁོར་བུའོ་སྟེ་དུ་དགོངས་ནས་བསྟོན་(༡༥བ)པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་འདི་མཛད་
དོ་ཞེས་བྱ་བར་འཁུམས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་དབྱ་མའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་གཅིག་དུ་
སྒྲུང་བས། རྗེས་འབྲང་མཁས་པ་དག་གིས་ནམ་བཤད་ཀྱང་ཆེས་མང་བར་ཡོད་འདུག་ནའང་
པལ་ཆེན་བདག་གིས་མིག་ལམ་དུ་མ་བབས་ཅིང་གཅིག་ཙམ་མཐོང་བ་དེ་ཡང་འབྱ་བསྟན་པ་
ཙམ་མ་གཏོགས་གཞུང་གི་ས་བཅད་པ་མི་སྤང་བས་འདིར་ནི་ང་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་གྱི་
ནམ་བཤད་མཁན་པོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཀྱིས་པ་མིན་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞུང་གི་ས་གཙོད་
ཚུལ་དང་། འབྱ་བསྟོན་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས། ནམ་བཤད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་
ཀྱིས་རང་གི་སྒྲོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱས་བསྐྱས་ས་གཙོད་ཚུལ་སོགས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྤྱར་

བར་བྱའི། གཅིག་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་སྒྲོས་པ་ལྟར་ལེན་མི་དགོས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་ནམ་དཔྱིད་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་རང་གི་སྒོའི་མཐུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །སྤྲུལ་པ། འདི་ན་ན་ཆོད་གཞིན་ཡང་གསུང་རབ་གྱི། །དགོངས་དོན་ནོར་བུ་ལེན་པའི་མཐུ་ཅན་འགའ། །ལུང་རིགས་སྐྱབ་པ་འཛིན་པའི་ནམ་འགྲུར་གྱིས། །སྒྲོས་གར་ལྟར་ལེན་དགའ་བའི་སྤྱད་བྱངས་སྒྲོག། །ཀྱ་ཡེ་གོགས་དག་རང་སྒོའི་རྒྱད་པ་ཀྱན། །པ་མཐར་ཕྱིན་པར་འདོད་ན་ཚུར་ཤོག་ལ། །སྒྲ་ན་མེད་པའི་འཇུག་དོགས་འདིར་ཞུགས་ལ། །ལེགས་བཤད་སྟོང་པའི་རིན་ཆེན་ད་ལོང་ཞིག། །གཙང་རོང་ནགས་ཀྱི་སྒོད་ན་མེ་བྱེར་ཉིད། །སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུར་མངོན་པར་སྒྲོམ་སྟེན་མོད། །ཉི་མའི་སྟེག་མོ་ནམ་མཁར་མི་ཅེན་པ། །དེ་སྟེན་ས་སྟོང་སྤྱན་སྟག་རི་ལྟར་སེལ། །སྒོ་བཟང་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་དོགས་ན། །གྲགས་པའི་དབང་རྒྱལས་གཡོ་བའི་ཐེག་ཚུལ་གྱིས། །ཉོན་མོངས་ཆ་གདུང་སེལ་མོད་བ་ཚུའི་མཚོར། །འཇུག་པ་དལ་འབྱོར་རྒྱུད་གཞོན་མ་ཡིན་ནམ། །སྤྲུལ་དོག་འབྱུང་པའི་བྱ་རྣམས་ལོང་འགྲུར་ཞིང་། །ཉེས་བཤད་ཀྱན་དའི་ཆལ་ཀྱན་སྟེག་བྱེད་པའི། །སྐལ་བཟང་བྱང་བའི་ཉེར་འཆོ་སྤྱབ་བསྟན་གྱི། །བསྒོའི་གཉེན་གྱར་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ་ཤར། (༡༢) ཉག་ཏུ་ཉེན་འབྲེལ་བདུད་ཅིའི་འཇུམ་དཀར་གྱིས། །ས་སྟོང་འབྱུང་པའི་དབྱུགས་འབྱིན་འགྲོ་བའི་མ། །སྒོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་པད་དཀར་གྱིས། །མཁས་ཀྱན་སྟོང་ལ་དབྱིད་ཀྱིས་དགའ་སྟོན་གྱར། །ཡབ་རྗེ་སྤྲ་མའི་དགོངས་པ་ཆེས་ཕྱ་བ། །ཉམ་རྒྱུང་བདག་འབྲས་ནམ་པར་བྱེ་བའི་ཕྱིར། །ངག་གི་བི་མས་ཅུང་ཟད་སྤྲགས་སྟེན་ན། །སྟོང་ནས་འཆགས་སོ་བཅེ་བས་བཟོད་པར་མཛོད། །འདིར་འབད་དགོ་དང་རྣམ་དཀར་བྱང་པའི་དངོས། །དུས་གསུམ་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྟོམས་བྱས་ནས། །ཡབ་རྗེ་སྒོད་ཉིད་དབྱེས་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། །མ་ལུས་བསམ་པ་ཐག་བས་བསྟོ་བར་བྱེ། །སྒོད་མཚན་བསེར་བྱའི་འཇུག་པ་ཕྱ་མོས་ཀྱང་། །ལུས་སྐྱེས་གསར་པའི་སྟོན་ཤིང་གཡོ་བ་འདིར། །སྤྲུལ་རྗེའི་སྤྱན་རས་སྟོང་གི་བཙས་ནས་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱིས་མཐོ་བའི་

ཁང་བཟང་དེར་བྲང་གསོལ། །ག་བྱར་ཟག་ལྡན་ཨ་ཐའི་དཔག་བསམ་གྱིས། །ནགས་གྱི་རི་
དགས་བསིལ་བ་སྟེར་བྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ཆོས་ཀྱན་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྒོས། །དངོས་
ཀྱན་ཆ་བའི་གདུང་བ་འཕྲོག་སྒྱར་ཅིག། །ཅེས་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
གསུང་བའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྟེང་པའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི། གནས་བཟན་ནས་རྒྱལ་དབང་བཟང་ཞེས་བྱ་བས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཆེ་བར་བསྐྱེལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་
དུ་མས་བསྐྱེལ་བའི་དོར་བ་གྱིས་ནས། བཙུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དབང་བཟང་པོས་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་སུ་ཉེ་བར་
སྒྱར་བ་ཡིན་ནོ། ། །སུ་མཁྱེན་ལོ།

༡༡། །ཐེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
བ་ལས་སྒྲིལ་མ་ཕྱག་འཆལ་ཉེར་གཅིག་གི་
རྣམ་བཤད་བཞུགས་
སོ། །

ཨོ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །ར་མོ་ལྷུང་ཏུ་ར་ཡེ། །འགྲོ་ཀུན་སྲིད་མཆོ་ལས་སྒྲིལ་
བའི། །ཐེ་བཙུན་མ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ནས། །དེ་ཉིད་བསྟོད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད། །ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་
དབྱེ་བར་བྱ། །འདིར་ཐེ་བཙུན་མ་སྒྲིལ་མ་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱག་འཆལ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་གི་དོན་
ཅུང་ཟད་བཀོལ་ན། །འདི་ལ་གཉིས། །བསྟོད་བ་དངོས་དང་། །དེའི་པན་ཡོན་བཤད་བའོ། །

དང་ཐོ་ལ། །ཕྱག་འཆལ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་བ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་བ་ལས། །དང་
ཐོ་ནི། །ཕྱག་འཆལ་སྒྲིལ་མ་ཕྱུར་མ་དབའ་མོ། །ཞེས་སོགས་ལ། །ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་བྲང་
ངོ། །གང་ལ་ན། །འགྲོ་བ་ཀུན་འཁོར་བ་ལས་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིལ་མ་ལའོ། །དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་
བྱ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། །ཕྱུར་མ་སོགས་ཏེ། །ཐུགས་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྐྱད་ཅིག་གྱུང་
གཡེལ་བ་མེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཕྱུར་བས་ན་ཕྱུར་མ། །གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་བདུད་
སྡེ་འཛོམས་བས་ན་དབའ་མོ། །སྤྱན་ནི་འོད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་སྐྱད་ཅིག་གི་སྒྲོག་འཇུག་
བ་དང་འབྲུ་བའི་སྒྲིལ་མ་ལའོ། །དེ་གང་ལས་འཇུངས་ཞེ་ན། །འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་
སོགས་ཏེ། །ས་འོག་ས་སྤྲོད་ས་སྤྲོད་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་ཐོ་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་
སོ། །དེའི་ཞལ་གྱི་དགྱེལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་སྤྱན་གྱི་ཚུ་སྤྱན་ཆབ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྒྱའི་
གོ་སར་བྱེ་བ་ལས་སྒྲིལ་མ་དེ་བྱུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱག་འཆའ་སྟོན་ཀའི་ཆེ་བ་ཀྱན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཕྱག་འཆའ་། གང་
ལ་ན། སྟོན་ཀའི་ཆེ་བ་ཉ་ཀྱན་དུ་གང་བ་བརྒྱ་ཐམ་(༩ན)པ་ནི་བཅེགས་པ་ལྟ་བུར་མཆོག་ཏུ་
དཀར་ཞིང་མཛེས་པའི་ཞལ་རས་དང་ལྗན་མ། དེ་ལ་ཡང་སྐར་མ་སྟོང་ཕྱག་ཆོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྟེ་བརྒྱན་པ་ལྟ་བུའི་འོད་དཀར་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཕྱག་འཆའ་། གང་ལ་ན། འཛེམ་བྱ་ཆུ་བོའི་གསེར་ལྟར་མཛེས་ཤིང་།
ཅུང་ཟད་སྟེ་བའི་ཁ་དོག་ཅན། ཆུ་ནས་སྐྱེས་པའི་བསྐྱེད་ཕྱག་མཆོན་གྱིས་ཕྱག་ནི་རྣམ་པར་
བརྒྱན་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོལ་མ་དེ་ཡང་སྐྱེན་པའི་པར་ཕྱིན་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་བཙོན་འབྱུང་དང་། དཀར་ཐུབ་སྟེ་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་དང་། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བར་བྱེད་
པའོ། །ཡང་ན་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཞི་བ་སྟེ་སྤངས་པ་དང་། བཟོད་པ་
དང་། བསམ་གཏན་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་གྱི་པར་ཕྱིན་
ཏེ། པར་ཕྱིན་དུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཕྱག་འཆའ་། གང་ལ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་གཙུག་
ཏོར་ལྟར་མཆོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཅིང་། བདུད་དང་པས་ཀྱི་གྲོལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལས་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བར་སྟོད་པའི་སྟོལ་མ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་བཅུ་དང་། ས་བཅུ་མ་ལུས་པའི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པས་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་
དེ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུས་པས་ཞབས་ཤིན་ཏུ་བསྟེན་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

ལྔ་པ་ནི། ཕྱག་འཆའ་ཏུ་རྒྱུ་རེ་སོགས་ཏེ། ཕྱག་འཆའ་། གང་ལ་ན། ཏུ་རྒྱུ་རེ་རྩྱུ་ཞེས་པའི་
རིགས་སྤྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་(༩བ)འདི་ཉིད་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་འདོད་པའི་ཁམས་དང་། སྤྲཱགས་ཏེ་
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། རྣམ་མཁའ་སྟེ་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་གང་བར་མཛད་ནས།
འཛིག་རྟེན་བདུན་པོ་ཞབས་ཀྱིས་མནན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་རིག་སྤྲགས་ཀྱི་མཐུས་ལུས་པ་
མེད་པར་དབང་དུ་འགྲུགས་པར་མཛད་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །འཛིག་རྟེན་བདུན་པོ་ནི་འདོད་

ཁམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྒྱད་ལྔ། དེ་སྟེང་དུ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་བསྒྲུན་པས་བདུན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཇི་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཤད། འགའ་ཞིག་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྟོང་པ་བར་
དོ་དང་བདུན་ཡིན་ཟེར་རོ། །

དྲུག་པ་ནི། ཕྱག་འཆལ། གང་ལ་ན། ལྷ་འི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཁྱེན་དང་། མེ་ལྷ་དང་། ཆངས་
པ་དང་། རླུང་ལྷ་དང་། ལྷ་ཆོགས་དབང་ཕྱག་སྟེ་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་ཆེན་
པོ་དེ་དག་གིས་མཆོད་པའི་གནས་སུ་རྒྱུར་ཅིང་། ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པས་འབྱུང་
པོ་རྣམས་དང་། དུར་ཁྲོད་ན་གནས་པའི་རོ་ལངས་རྣམས་དང་། ཟུར་ཕྱད་ལྔ་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱི་ཟ་རྣམས་དང་། ཟུགས་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་སྒྲིན་གྱི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་
སྒྲོལ་མ་གང་གི་མདུན་ནས་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བདུན་པ་ནི། ཕྱག་འཆལ། གང་ལ་ན། ཞལ་ནས་ཉད་ཅེས་བྱ་བ་དང་མཎ་ཅེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའི་དྲག་པོའི་སྐྱ་སྐྱད་ཀྱིས་པ་རོལ་གྱི་བསམ་སྒྲུར་ངན་པས་གཞན་ལ་གཞོད་
པའི་འབྲུལ་འཁོར་གྱི་སྒྲུར་བ་ངན་པ་ཐམས་ཅད་རབ་རྟུ་འཛོམས་པར་མཛད་པའི་སྒྲོལ་མ་
ལའོ། །གཡས་བསྐྱམས་ཤིང་གཡོན་བརྒྱུད་པའི་ཞབས་ཀྱི་བཞུགས་སྐབས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་
བདུན་པོ་མནན་ཏེ་མེ་དཔུང་འབར་ཞིང་འབྲུག་པ་ཤིན་ཏུ་འབར་པའི་སྒྲོང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས་
པའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བརྒྱད་པ་ནི། ཕྱག་འཆལ། གང་ལ་ན། ཏུ་རེ་ཞེས་སོགས་འཛིགས་པ་སེལ་བའི་གསུང་
བསྐྱགས་(༣ན)པ་ཙམ་གྱིས་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ལས་སྒྲོབ་ཅིང་། བདུད་
ཀྱི་དཔའ་པོ་སྟེ་ལྷ་འི་བྱའི་བདུད་ལ་སོགས་པ་བདུད་བཞི་པོ་རྣམ་པར་འཛོམས་པའི་སྒྲོལ་མ་
ལ་སོགས་ཚུ་སྟེས་རྒྱས་པ་ལྟར་མཛེས་པའི་ཞལ་ནི་ཁོ་གཉིར་དང་ལྡན་པའི་ཁོ་མོའི་རྣམ་
པར་མཛད་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་དྲག་པོ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་གསོད་པར་
མཛད་པའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

དགྲ་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ཕྱག་གཡོན་པའི་མཐེབ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱགས་ཀར་
ལྷན་ལ་འཛིན་ཅིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོན་པའི་བདར་མཛུབ་མོ་གྲང་མོ་མཐེུ་ཆུང་
སྟེ་སོར་མོ་གསུམ་སྐྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱས་སྤྱགས་ཀར་རྣམ་པར་བརྒྱན་པའི་སྟོལ་མ་མ་ལུས་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཕྱག་གཡས་པ་མཆོག་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མཛད་པའི་ཕྱག་
གི་མཐེལ་འཁོར་ལོས་བརྒྱན་པའི་ཆ་ལས་འཕྲོས་པའི་རང་གི་འོད་ཀྱི་ཆོགས་རྣམས་རབ་
ཏུ་འབྱུགས་པས་གང་བར་མཛད་ཅིང་འོད་གཞན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མཛད་
པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

བརྩ་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། འཕྲོ་བའི་རེ་བ་སྐྱོང་བས་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཞན་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པས་བརྗེད་ཆགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་དབྱ་རྒྱུ་འོད་ཀྱི་ཆོགས་འཕྲོ་བ་དང་།
རིན་པོ་ཆའི་བྲང་བ་སྟེལ་བས་བརྒྱན་པའི་སྟོལ་མ། སྤྱགས་ཀྱི་བཞད་པ་སྟེ། བཞད་མོ་རབ་ཏུ་
བཞད་པའི་ཏུན་རེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པས་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་
པོ་བདུད་དང་། འཛིག་ཉེན་ཐམས་ཅད་དབང་ཏུ་སྤྱད་པར་མཛད་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

བརྩ་གཅིག་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ས་གཞི་སྐྱོང་བ་སྟེ། ཕྱོགས་སྐྱོང་བརྩ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་བཀའ་ཅི་གསུང་སྐྱབ་པའི་པོ་ཉར་འདོད་
དགྲར་འབྱུགས་པར་རུས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོལ་མ་ཞལ་ཁོ་གཉེར་གཡོ་(༣བ)པའི་ཁོ་མོའི་རྣམ་
པར་བཞུགས་པའི་སྤྱགས་ཀར་ཡི་གེ་རྩྱ་གིས་མཆོན་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་འཕྲོ་བ་པོངས་པའི་
སྤྱག་བསྟེལ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་བསྐྱལ་ནས་བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་ལ་འགོད་པར་
མཛད་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

བརྩ་གཉིས་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། རྒྱ་བའི་དུམ་བུས་ཉེ་རྒྱ་བ་བྱེད་པས་དབྱ་
བརྒྱན་ཅིང་དེ་ལྟར་བརྒྱན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འོད་དཀར་པོ་ཤིན་ཏུ་འབར་ཞིང་འཕྲོ་བའི་
སྟོལ་མ། གང་གི་དབྱའི་རལ་པའི་ཁྲིད་ནས་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་རིགས་བདག་གི་

ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་ལས་དུས་རྟག་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཉིན་དུ་འོད་རབ་དུ་འབྱེད་
པར་མཛད་པའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བཙུ་གསུམ་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། བསྐྱལ་བ་ཐ་མ་སྟེ་བསྐྱལ་བ་འཛིག་པའི་
དུས་ཀྱི་མེ་ལྷར་རབ་དུ་འབར་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་བའི་འབྲེང་བའི་དབུས་ན་ཞབས་གཡས་
བརྒྱུད་ཞིང་གཡོན་བསྐྱམས་པའི་སྟབས་ཀྱིས་བཞུགས་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དགའི་དབྱང་
ནི་རྣམ་པར་འཛོམས་པའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བཙུ་བཞི་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ས་གཞིའི་ངོས་ལ་སྒྲིགས་མཚུབ་དང་བཅས་
པའི་གཡོན་པའི་ཕྱག་གི་མཐེལ་གྱིས་བསྐྱུན་ཅིང་ཞབས་ཀྱིས་བརྒྱུད་བར་མཛད་མ། ཞལ་ཁྲོ་
གཉེར་ཅན། ཁྲོ་མོའི་རྣམ་པར་མཛད་པས་ཕྱག་གཡས་ཀྱི་མཐེལ་ན་ཡི་གེ་རྩྱི་གི་འོད་འཕྲོས་
པས་རིམ་པ་བདུན་པོ་འགོམས་ཤིང་རིགས་དུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་གཅོད་
སེལ་བའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བཙུ་ལྔ་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡིན་པས་བདེ་མ། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་དགོ་མ། ལྷབ་རེག་
གི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་ན་ཞི་མ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་(༩ན)མཆོག་དུ་ཞི་
བའི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོལ་མ། སྤྲ་རྒྱ་དང་ཨོ་ཞེས་པ་དང་ཡང་དག་ལྡན་པའི་
སྤྲགས་ཀྱི་ཡི་གེས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིག་པ་དང་སྤྲིབ་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་རུས་
པའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

བཙུ་དུག་པ་ནི། ཕྱག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ཐུགས་ཀར་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བར་ཏྲི་ཡིག་དང་
ཅིབས་རྣམས་ལ་སྤྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་བ་རབ་དུ་མཛོམས་ཤིང་དགའ་བ་ལས་
འོད་འཕྲོས་པས་དགའི་ལུས་ནི་རབ་དུ་འགོམས་པར་མཛད་པའི་སྒྲོལ་མ། ཨོ་རྒྱ་རེ་རྒྱ་རེ་
དུ་རེ་སྤྲ་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་བཙུ་བའི་སྤྲགས་ནི་ཞི་བའི་སྤྲགས་ཏེ། ཐུགས་ཀའི་འཁོར་ལོ་ལ་

བཀོད་བས་རིག་བ་རྒྱུ་ལས་སྐྱོལ་མ་སྟེ་ཁོ་མའི་སྐགས། ཡོ་ན་མཁྱེན་དེ་ན་མོ་རྒྱ་དེ་རྒྱུ་རྒྱ་དེ་
སྒྲ་རྒྱ་ཞེས་པའི་རིག་བ་སྟེ་རིག་སྐགས་ཀྱིས་གཏུག་བ་ཅན་སྐྱོལ་བ་ཉིད་ཏུ་མཛད་པའི་སྐྱོལ་
མ་ལའོ། །

བཅུ་བདུན་པ་ནི། ལུག་འཁོལ། གང་ལ་ན། ཏུ་རེ་ནི་ལྷུང་མ་སྟེ་སྟོལ་མ་ཞབས་ཀྱིས་
བརྒྱབས་པས་ཡི་གེ་རྩྭ་གི་རྣམ་པའི་ས་བོན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ན་གནས་པའི་
རི་རབ་མན་རྩ་ར་ཞེས་པ་ཡང་འཕགས་པར་བྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་སྲིད་པ་གསུམ་རྣམས་གཡོ་
བ་ཉིད་ཏུ་མཛད་པའི་སྟོལ་མ་ལའོ། །

བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། ཕྱག་འཁོལ། གང་ལ་ན། ལྷ་འི་ཕྱལ་གྱི་བདུད་ཅིའི་མཆོའི་ནམ་པའི་
 རི་དགས་རྟགས་ཅན་ཏེ། རི་བོང་ཅན་ལྷ་བ་ཕྱག་ན་བསྐྱམས་ལ། རྒྱ་ར་གཉིས་བརྗོད་པར་གྱི་
 ཡི་གེ་ཏེ་ཨྱི་རྒྱ་རེ་རྒྱ་རེ་རྒྱ་རེ་སྐྱ་རྒྱ། རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་པར་ཅེས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐགས་བརྗོད་
 པས་བརྟན་པ་དང་གཡོ་བའི་དྲག་ནམས་མ་ཕྱས་པར་ནི་སེལ་བའི་སྐྱེལ་མ་ལའོ། །

བཅུ་དགུ་བ་ནི། བྲག་འཁོལ། གང་ལ་ན། ལྷ་འི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆངས་པ་(༧)
 དང་བརྒྱ་བྱེན་སོགས་དང་ལྷ་པལ་བ་དང་། མིའམ་ཅིའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞབས་པད་
 བསྟེན་བའི་སྐྱོལ་མ་ལའོ། ། ཀུན་ནས་སྐྱུ་ལྷ་འི་རྣམ་པ་དང་སྤྲུགས་གོ་ཆ་དགའ་བར་ཏེ་མཆོག་
 ཏུ་གཟི་བཞེད་ཀྱིས་ཚུད་པ་དང་མི་ལམ་ངན་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་སྐྱོལ་མ་ལའོ། །

ཉི་ཤུ་བ་ནི། བྱུག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་རྒྱས་པས་སྦྱོན་གཡས་གཡོན་
གཉིས་པ་ལ་མཆོན་ཞིང་དེ་ལས་འོད་རབ་རྒྱ་གསལ་བ་འབར་བ་དང་། ཉ་ར་གཉིས་བརྗོད་
རྒྱ་ར་ཡིས་ཉ་ཨོ་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་རྒྱ་ར་
ཉིན་རྒྱ་བྱུག་པོའི་རིམས་ནད་སེལ་བའི་སྒྲོལ་མ་ལའོ། །

ཉིང་གཅིག་པ་ནི། ལྷག་འཆོལ། གང་ལ་ན། ལྷ་གསུང་ལྷགས་ཀྱི་གནས་གསུམ་དུ་དེ་
ཉིང་གསུམ་སྟེ་ཨོྭ་ཨྭ་ཨྭ་ཡི་གོ་རྣམས་བཀོད་པས་དེའི་འོད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བར་བྱེད་

པའི་མཐུ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་ཞིང་འབྲུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་གདོན་དང་རོ་ལངས་དང་
གཞོད་སྒྲིན་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་རྣམས་དང་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་ལ་རྩ་རེ་རབ་
མཆོག་སྟེ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྒྲགས་ཀྱིས་འཛོམས་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོལ་མ་ལོ། །

ཅ་བའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གཉིས་ནི་བསྟོད་པ་དང་ཕྱག་འཆའ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
ཆོག་གོ། ཅ་བའི་སྒྲགས་ནི་སྤར་ནི་ཁྲིའི་སྒྲགས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་རྩེ་བཅུན་གྲགས་རྒྱལ་
འཆད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་སྒྲོལ་མའི་ཅ་སྒྲགས་རྟེན་པ་བཞི་པ་ཅིག་སྤང་བ་ཡིན་ཟེར་ལ། འདི་དང་
ཞེས་པའི་ཉེ་ཆོག་ལ་དཔགས་ན་སྤར་མ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྟུམ་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མོ་སྒྲོལ་མ་ལ་གྲུས་པ་ཡང་དག་པ་དང་ལྷན་པའི་སྟོང་ལྷན་གང་གིས་
རབ་རྩ་དད་པས་བསྟོད་པ་བཛྲེད་ཅིང་། སྟོད་ལ་ནི་ཁྲོ་མའི་སྐྱུ་དང་ཐོ་རངས་ལངས་པར་
བྱས་ནས་ནི་བའི་སྐྱར་(༥ན)བྲན་པས་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱོབ་པས་མི་འཛིགས་
པ་ཐམས་ཅད་རབ་རྩ་སྟེར་རོ། །དེར་མ་བྲད་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་རབ་རྩ་ནི་
བ་སྟེ་བྲད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འབྲས་བྱ་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་ཉིད་
མཛད་དོ། །རྒྱལ་བ་བྱེ་བ་སྤྲག་བརྒྱན་རྣམས་ཀྱིས། །ལྷུང་དུ་དབང་ནི་བསྐྱར་བར་འགྱུར་
ལ། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་འདི་ལས་ཆེ་བ་སྟེ་བྲད་པར་དུ་འཕགས་པ་
འཛོམ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་མཐར་ཐུག་པ་དེར་འགྲོ་བ་
སྟེ་གོ་འཕང་དུ་ལྷུང་དུ་འཛོམ་ལ། དེ་འཛོམ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་དུག་ནི་བྲག་པོ་ཆེན་པོ་
རྒྱན་པོ་དང་ཤ་བ་སོགས་དང་། བརྟན་གནས་པ་སྟེ་རྟག་པར་གཞོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་
འགྲོ་བ་སྐྱུལ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་ལས་སྐྱོབ་ཅིང་། ཟོས་པ་དང་འཐུངས་པ་ལ་སོགས་
པའི་དུག་ཉིད་ཀྱང་བྲན་པ་ཅོམ་གྱིས་རབ་རྩ་སེལ་བ་ཉིད་ཐོབ་ཅིང་། གདོན་དང་རིམས་དང་
ཕྱི་ནང་གིས་དུག་གིས་གཟེར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་ཉིར་འཆའི་ཆོགས་ནི་རྣམ་པར་སྟོང་ཞིང་
སེམས་ཅན་རང་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་པན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་འབྲུང་རོ། །

གཉིས་ནི་ཉིན་མཚན་གཉིས། གསུམ་ནི་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྒྲིལ་
མའི་བསྟོད་པ་འདི་ལན་བདུན་བདུན་མངོན་པར་བརྗོད་ན་བྱ་འདོད་པས་ནི་བྱ་ཐོབ་འགྱུར་ཞིང་།
ཁོར་འདོད་པས་ནི་ཁོར་རྣམས་ཉིད་འཛོལ་པ་སོགས་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ།
བགེགས་དང་བར་དུ་གཅོད་པ་རྣམས་མེད་ཅིང་མི་འབྱུང་བ། བྱང་ཡང་སོ་སོར་རྗེ་བཙུན་མ་
ཉིད་ཀྱི་མཐུས་འཛོམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིར་ནི་འབྲུ་སྟོན་ཅམ་ཞིག་རང་བཟོ་
སྤངས་ཏེ་བཀོད་ལ། སྒྲིལ་མ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ལ་བཞེན་པའི་རྩ་ཆེན་པོ་དང་། སྒྲིལ་དཔོན་
ཉི་མ་སྤྲས་པ་སོགས་ལས་བརྒྱད་པའི་སྤྱབ་(༥བ)ཐབས་དང་ལས་ཁ་ཚར་སོགས་མང་དུ་སྤྲང་
ཡང་རེ་ཞིག་ལ་དེ་ཅམ་མོ། །རྗེ་བཙུན་སྒྲིལ་མ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ལྷ་ཡིན་པས་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་
ལས་དང་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པ་གཅེས་སོ། །རབ་འབྲུམས་རྒྱལ་བ་ཀུན་
ཀྱི་མཐུན་བཅེ་རྣམས། །མངོས་སྤུག་ལྷ་མོའི་གཟུགས་ཀྱིས་ངོམ་པ་གང་། །མར་གད་སྟོན་
བ་བསྐྱོད་པའི་སྒྲོས་གར་ལ། །དད་པའི་འབྲེན་བྱེད་བྱང་བ་རབ་བཀོད་དེ། །ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་
འདབ་འབྲེང་གཡོ་བ་ལས། །སྟོང་པོ་སྤྲང་ཅིའི་བེལ་དངར་འདི་བྲངས་པས། །མཐའ་དག་
འགོ་འདི་རྒྱལ་ཡུམ་དགེ་མ་དེའི། །བྲིན་ལས་ཆོས་སྐུའི་དབྱིངས་ལ་འཁྲིད་གྱུར་ཅིག །ཅས་
བྲག་འཆལ་ཉིར་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད་འདི་ནི་དོན་གཉིར་ཅན་དུ་མས་བསྐྱལ་བའི་ངོར་ཆོས་སྐྱེ་བའི་བཙུན་བ་དགེ་བདུན་
རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་རྩ་ཆེན་ཀྱི་ལོ་སྟོན་ཀྱི་རྒྱ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་མཚན་སྟུན་པའི་དབེན་གནས་སུ་
སྤྲང་བའོ། །།ཕུནྟ།

༡༡། །རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་
དཔལ་རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གསུང་མཆོད་
བཞུགས་སོ། །

དཔལ་རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གསུང་འཁོར་ནི། མདུན་དུ་བདུད་ཅི་ལྟ་སྤྲུལ་པའི་ཆོག་གསུང་གཏོར་རྒྱུན་གྱིས་བརྒྱན་
པ་དང་ཤ་ཆང་། ཀ་ར། བྱ་རམ། སྤང་ཅི། ཟས་སྒྲ་གང་འདྲོས་བཤམས་པ་ཆབ་གྱིས་བྲན་ཏེ། རང་རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་
ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་རང་ནས་དང་པོར་ནང་མཆོད་བྱིན་རྒྱབས་དང་། དེ་ནས་ཉེར་སྦྱོང་ལྟ་འདོད་ཡོན་ལྷན་མས་སྤྲུལ་
བྱུག་དང་ཐུག་རྒྱ་བྱུག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་བྱེད་རོ། །རྩྱི། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩྱི་ལས་འོད་འཕྲོས་
པས། །སྤྲོ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་དང་། །ཡུལ་སྤྱ་གཞི་བདག་གནས་བདག་དཀོར་
བདག་རྣམས། །ཞལ་ཟས་ཆོག་གསུང་ལ་གནས་འདིར་གཤེགས་སུ་གསོལ། །བདག་མཆོན་
རྒྱས་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །ཆོག་གསུང་རྩལ་འདི་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་གསོལ། །ཟག་མེད་
བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། །

སྤྱན་འཛེན་བཞུགས་སུ་གསོལ་གནས་ཁང་བྱིན་རྒྱབས་བྱིན་འབེབས་དང་བཅས་པ་བྱས་ནས། ཆོག་གསུང་
འབྲུལ་བ་ནི། རྩྱི། གདོད་ནས་རྣམ་དག་ཆོས་(༡༣)དབྱིངས་སྦྱོང་པའི་རང་། །ཨ་ལས་བྱུང་བའི་
ཡེ་ཤེས་ཀ་སྤྱ་ལར། །ཤ་ལྷ་བདུད་ཅི་ལྟ་ཡི་རང་བཞིན་ཅན། །འདོད་ཡོན་ལྷན་ལྷན་ཆོག་གསུང་
ཀྱི་མཆོད་པ་འདི། བྱུང་བདག་སྤྲོ་མ་རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་དང་། །ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་ལ་ལི་
ཏ་བཟླ། །ཤ་ལྷ་རི་སོགས་ཅ་བརྒྱད་སྤྲོ་མ་ལ། །མཆོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཆོག་གསུང་ཀྱི་མཆོད་པ་
བཞེས། །ཡི་དམ་ཀྱན་འདུས་བཙུག་ལྷན་གཤེན་རྩེ་གཤེད། །རོ་ལངས་མ་དང་གཉི་ཐུག་
མཐར་བྱེད་སོགས། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་ཆོག་གསུང་སྦྱོང་བཙུག་ལ། །མཆོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་
ཆོག་གསུང་ཀྱི་མཆོད་པ་བཞེས། །ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་མ་རྩྱ་ཀ་ལ་དང་། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་བཀའ་

གཉན་གཤོང་སྒྲིབ་བཞི། །དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ལ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་
ལོ་ཚོགས་ཀྱི་མཚོད་པ་བཞེས། །དམ་ཅན་གཤེན་རྩེ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། །མ་མོ་ཆེན་མོ་
ཡུམ་ཆེན་མོ་ལྷན་ཉི། །པོ་བརྒྱད་མོ་བརྒྱད་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་
ཚོགས་ཀྱི་མཚོད་པ་བཞེས། །འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་དཔལ་ལྡན་དམག་ཐོར་མ། །འཕྲིན་
ལས་བསྐྱབ་མཛད་དུས་བཞིའི་ལྷ་མོ་དང་། །གདུག་པའི་འཁོར་ཚོགས་རྒྱ་མཚོར་བཅས་པ་
ལས། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཚོགས་ཀྱི་མཚོད་པ་(༩བ)བཞེས། །ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་བསྟན་མ་
བཅུ་གཉིས་དང་། །ཀོང་བཙུན་དེ་མོ་སྤྲུལ་པའི་ཚོས་རྒྱལ་སོགས། །གནས་བདག་དཀོར་
བདག་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ལ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཚོགས་ཀྱི་མཚོད་པ་བཞེས། །ཚོགས་
ཕྱད་ནམས་བསྐྱབ་ལ་སྟེགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞག་ཆབ་ཀྱིས་སྤྲོན་ལ། །སྒྲ་མ་རྒྱ་མཚོ་ཚོགས་ལ་རོལ། །མཁའ་
འགོ་རྒྱ་མཚོ་ཚོགས་ལ་རོལ། །ཚོས་སྦྱོང་རྒྱ་མཚོ་ཚོགས་ལ་རོལ། །ལ་ལ་བྱེ་ཡི་ཚོགས་ལ་
རོལ། །ལ་ལ་ནང་གི་ཚོགས་ལ་རོལ། །བཞེས་ཤིག་རོལ་ཤིག་ཁ་རྩ་ལྟེ། །གཟུགས་དང་
སྒྲ་དང་བྱི་དང་རོ། །རེག་བྱ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལྷན་འདི། །སྒྲ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགོ་དང་། །ཚོས་
སྦྱོང་བསྐྱང་མ་ཐམས་ཅད་ལ། །ཕྱལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡོན་མཚོད་ཀྱི། །མཚོག་སྤྲོད་དོས་
གྲུབ་མ་ལུས་པ། །སྤྱར་དུ་ཐོབ་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཚོགས་ཕྱད་ཕྱལ།

རང་ཉིད་སེམས་དབང་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཁོ་བོའི་དབང་པོ་བཅོམ་ལྡན་གཤེན་
རྩེ་གཤེད། །རྩེ་རྩེ་འཕྲིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་ཞལ་དགུ་བྱ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཨ་ལ་ལ་
ཉོ་ཞེས། །རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དུག་ལྷ་རྣམ་དག་པའི། །ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་སྤྲུལ་ལྷའི་བདག་ཉིད་
ཅན། །གཤེན་རྩེ་གཤེད་པོ་རིགས་ལྷའི་ལྷ་ཚོགས་ལ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཨ་ལ་ལ་ཉོ་
ཞེས། །རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདུད་བཞི་རྣམ་དག་པས། །ཁོ་བོ་ཐོབ་དབྱུག་པ་བསྒྲ་དང་། །རལ་
ཀྱི་གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་ལྷ་ཚོགས་ལ། །མཚོད་དོ་འབྲུལ་ལོ་ཨ་ལ་ལ་ཉོ་ཞེས། །རང་གི་ལུས་
ཀྱི་ཁམས་བཞི་རྣམ་དག་པས། །ཅར་ཅི་ཀ་དང་པག་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། །གྲོ་རི་ལ་སོགས་ལྷ་

༡༡། །རྩེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ ཐོར་བྱ་བ་ལས་མཆོད་ཡར་བཞུགས་སོ། །

སྐྱ་མ་དང་དག་གི་དབང་ཕྱག་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཆོགས་གཉིས་
གསེར་གྱི་འཛིན་མའི་ལྟོ་བར་སྤངས་ཏོགས་གྱི་བར་རིམ་རྣམ་པར་བཟུ་ཞིང་ཉན་ཐོས་རང་
རྒྱལ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་གསེར་རིའི་འབྲེང་བའི་དབྱས་ན་ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་རེར་བརྩེད་
པའི་ལྷན་པ་མཉམ་མེད་ལྷན་པོའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཡན་ལག་མཆོག་གི་གྲུས་པས་མཆོད།
ཐུབ་དབང་མཐུན་བཅའི་ཅོད་པན་དཀར་པོ་གང་གི་དབྱ་ལ་རྣམ་པར་བཞོད་དེ། དགའ་ལྷན་
ཆོས་གྱིས་མཐོ་བའི་པོ་བྲང་དུ་ཆོས་བཟང་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་མ་པམ་རྒྱལ་
བའི་རྒྱལ་ཆབ་དེ་ཉིད་མཆོད། མཐའ་མེད་ཤེས་བྱའི་ནམ་མཁའ་ཡངས་པར་མཐུན་བཅའི་
དགྱེལ་འཁོར་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་ལུང་རིག་གི་འོད་ཟེར་གྱི་བ་འབྱེད་པས་བྲང་བ་དང་རེས་
པའི་དོན་གྱི་བད་ཆའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མཛད་པ་ཐོགས་མེད་སྤྱི་བའི་ཉི་མ་དེ་ཉིད་དང་།
འབྲུམ་སྤེལ་དགྲ་བཅུ་ཅ་དགྲའི་གཞུང་གི་རྩ་རྒྱུང་མཐའ་དག་གང་སྟོང་གཏིང་མཐའ་ཡངས་པའི་
རྩ་གཏིང་ཆེན་པོར་དོག་པ་མེད་པར་ངལ་གསོ་བའི་སྟོ་ཡི་ཁོར་ཅན་ཀུན་མཐུན་གཉིས་པ་
དབྱེག་གི་གཉིན་དང་ཐོགས་མེད་སྤྱི་མཆོད་གཉིས་པོ་དེའང་མཆོད། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་
(ཉན་ལྷ་ལམ་ཡངས་པོར་ཐབས་ཤེས་བྱུང་གི་འདབ་གཤོག་བསྐྱོད་དེ་ཆོགས་གཉིས་རིན་
ཅེན་རི་པོའི་ཅེ་མོར་རྣམ་པ་སོན་པ་ཁོལ་སྤེལ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་མཆོད། ཐུབ་བསྐྱར་
གངས་གྱི་རི་སྤུལ་ཡངས་པོར་ལུང་རིག་རལ་ཁུར་རྣམ་པར་གཡོ་ཞིང་རིག་པའི་མཆེ་སྤར་
རྣམ་པར་བཟུང་དེ་དགག་སྤྱོད་གྱི་གད་རྒྱུངས་མཐོན་པོ་བསྐྱགས་པས་སྤྱི་བ་དན་པའི་གཉིས་
འབྲུང་མཐའ་དག་འཛོམས་པར་མཛད་པ་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་པོ་སེང་གོ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་མཆོད།

འཕགས་ཡུལ་ཤར་གྱི་རི་བོའི་ཅེ་ལས་ཕུལ་བྱུང་ནས་དཔྱོད་ཏྲ་ལྡང་གི་ཤིང་ཏྲས་དམ་ཚས་
ཉིན་མོའི་དབང་ཕྱག་སྒྱུན་བྲངས་ཏེ། བོད་ཡུལ་ལྷན་པའི་སྤྲལ་རུམ་དེ་ཉིད་ལུང་རིག་གི་
འོད་གྱི་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པ། རྫོག་ལོ་སློ་ལྷན་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ལོ་བཞུ་
སྤྱིས་མཆོག་བཟང་རིམ་པར་བྱོན་པ་ཐམས་ཅད་མཆོད། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཆོད་པའི་མཁའ་
ལས་འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ཏུ་སྟོང་རྩེས་རབ་སྟོས་སློ་བཟང་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་
གྲགས་པའི་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འགྲེད་པས་མཐའ་མེད་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཁམས་ཀུན་ན་ཉན་
ཐོས་རང་རྒྱལ་སྤྲས་ཆོགས་རྣམས་སྤྱ་ལོང་གསར་པའི་གཡོ་ལྷན་ལག་པའི་འདབ་འབྲེང་སྤྱི་
བོར་དགོད་ཅིང་དར་དྲིར་(༩བ) བསྟོད་པའི་རྒྱད་མངས་སྤྱ་ལྷན་འདིའི་ཞབས་སེན་ལི་ཁྲིའི་
རྒྱལ་ཆོགས་སུམ་ཅེན་བདག་པོའི་རལ་པའི་ནགས་ན་བདེ་བར་གཟུགས་ཤིང་ཕྱོགས་ཀུན་
མཁས་པ་ཀུན་གྱི་མགོ་བོར་བཀའ་ཡིག་འདབ་བརྒྱའི་འབྲེང་བ་རལ་གསོ་སྤྲལ་དུས་རྒྱལ་
བ་གཉིས་པ་ཞེས་བྲུང་སྤྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་ཕྱུལ་བྱུང་སྤྱན་པའི་བ་
དན་དཀར་པོ་འཛིག་ཉིན་གསུམ་ན་འཕྱར་ལྡིང་གཡོ་ལྷན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་རྒྱ་ཀུན་གྱི་
གཞུག་གི་ནོར་བུ་ལྷ་བརྒྱ་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཅོད་པན་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲབ་
བདག་རྟོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་བྱུང་སྤྲལ་འཛིན་པའི་གར་གྱིས་རྣམ་པར་རོལ་པ་ཐམས་
ཅད་མཆོད་པ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་དེ་ཉིད་མཆོད། ཐེག་མཆོག་རིགས་ཀྱི་ས་བོན་
ལས་འབྱུངས་མཆོད་བཅའི་ལང་ཆོ་ཡོངས་སྤྱ་རྫོགས་ཤིང་འཕགས་ནོར་རིན་ཅེན་བདུན་
དང་ལྷན་པས་སློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་གྱི་ཆོས་བཟང་གི་གདན་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་
མདོ་སྤྲལ་ཡོངས་སྤྱ་རྫོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་ཏེ་
ལུང་རིག་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྷན་པས་སྤྱབ་བསྟན་གྱིང་བཞིའི་དཔལ་ལ་དབང་
སྤྱར་ཞེས། སའི་སྟོང་ལ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞབས་ཀྱི་བསྐྱར་བྱག་བྲས་པ་རྒྱལ་བའི་
རྒྱལ་ཆོབ་ཀུན་མཆོད་དར་པ་རིན་ཅེན་དེ་ཉིད་མཆོད། ཕུལ་བྱུང་མཆོད་པའི་ཆ་ཤིས་གཅིག་

གིས་གཅིག་དང་དུ་མ་ལ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཐུགས་སྲུ་ཆུང་དེ་གཅིག་ཏུ་
 གཞན་པན་ཉག་གཅིག་དགོངས་པའི་བྱ་གཅིག་ལྟ་བུར་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་གཅིག་ཏུ་བཅེ་
 བས་གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་ཆོས་ཚུལ་ཀྱི་འདོམས་ཅིག་ཅར་གྲངས་མེད་ཞིང་ཀྱིན་
 གྲུབ་མཛད་འགྲོ་ཀྱིན་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་མིག་གཅིག་གྲངས་མེད་ལུས་ཅན་ཀྱི་སྐྱབས་
 གཅིག་སངས་རྒྱས་བསྟན་(༣ན) པ་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་ཕྱུ་འདི་མཆོད། བདེན་གཉིས་
 ཤེས་བྱའི་བྱ་ལམ་ཡངས་པོར་མཐུན་གཉིས་འདབ་གཤོག་དཀར་པོ་བསྐྱེད་དེ་ཐབས་ཤེས་
 གཉིས་ཀྱི་འཕྲུང་མྱིང་གར་མཁན་ཆོག་གཉིས་ཆུ་སྐྱེས་བྱ་བས་ཁེབས་པའི་དོན་གཉིས་འོ་
 མའི་མཆོ་ལ་རྣམ་རྟེན་གསལ་གཉིས་སྐྱེས་གཞོན་བྱའི་ཆོག་ལ་ཐེག་གཉིས་དམ་ཆོས་
 མགིན་པའི་རྩ་རྩ་ལུང་རིག་གཉིས་ཀྱི་མགིན་པའི་ལམ་ནས་རྒྱན་མི་ཆད་པར་སྒྲིག་པ་ལ་འགན་
 པའི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་འདི་མཆོད། བསྐྱབ་གསུམ་རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན་ཁྲོན་ལ་སྡེ་
 སྟོད་གསུམ་ཀྱི་ཆར་གྱིས་བྲན་པས་སྟིང་རྩེ་གསུམ་ཀྱི་ཙ་བ་རབ་བརྟན་རྣམ་གསུམ་བྲམས་
 པའི་ལོ་འདབ་རྒྱས་ཤིང་ཤེས་རབ་གསུམ་ཀྱི་ཡལ་གའི་ཁྲོན་ཡངས་གནས་གསུམ་ཤེས་
 བྱའི་མཁའ་ལམ་ཀྱི་ཁྱབ་སྐྱབ་གསུམ་འབྲས་བྱའི་སྟེ་མས་དུད་པས་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀྱི་
 འགྲོ་བ་ཀྱི་སྐྱབ་གསུམ་ཆ་གདུང་མ་ལུས་འཕྲོག་ཅིང་སྟིང་གསུམ་སྐལ་བཟང་གདུལ་
 བྱའི་ཆོག་ལ་སྟོ་གསུམ་ཟག་མེད་བདེ་བས་ཆོས་པའི་དུས་གསུམ་ཀྱི་དུ་དགོས་འདོད་
 མཆོག་སྟོལ་སྐྱབས་གསུམ་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་སྟེ་ལའི་དབང་པོ་ཁམས་གསུམ་སྒྲ་མ་
 དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་གསུམ་རོ་པོ་འདི་ཉིད་མཆོད། མི་འཛིགས་བཞི་ལྟན་ཐུབ་
 པའི་དབང་པོའི་སོ་སོ་རིགས་བཞིའི་གངས་རི་ལས་འོངས་སྟེ་བཞིའི་ལུང་གི་ཆུ་གཏེར་ཆེན་
 པོར་གཉེན་པོའི་ཀ་བ་བཞི་ཡིས་བཏེག་པའི་རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞལ་མེད་གྲུབ་མཐའ་
 རྣམ་བཞིའི་བ་གམ་མཐོ་ལྟན་བསྐྱབ་བཞི་ཡིས་ཐེམ་སྐྱས་དང་ལྟན་ཐེག་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་པོ་
 བྲང་ཆེན་པོར་སྐྱབ་བཞིའི་ནོར་བྱའི་གདེངས་ཀ་གཡོ་ལྟན་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་ལུང་སྐྱ་ཆར་

སྒྲོག་དངོས་བྱུང་ནམ་བཞིའི་ཆར་ཆེན་པོ་པས་གདུལ་བྱ་སྤྱིང་བཞིའི་རེ་བ་ལེགས་སྒྲོང་
མཁས་བྱུང་གདང་ཅན་དབང་པོ་གང་དེ་ཅི་གཅིག་གྲུས་པའི་ཡིད་(༣༧)ཀྱིས་མཆོད། ཡེ་
ཤེས་ལྡ་ཡི་མཁའ་དབྱིངས་དག་ལས་རིགས་ལྡའི་འཇའ་ཆོན་གྱར་བྱིས་དབུས་ན་སྐྱེ་ལྡའི་
བདག་ཉིད་དོ་རྗེ་འཆང་དབང་རྒྱུད་ལྡའི་འགོ་ལ་བྱུགས་རྗེས་ཉིར་དགོངས་གནས་ལྡ་མཁའ་
པའི་མཁས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ལྡ་བརྒྱ་ཐ་མར་འགོ་བ་ཡོངས་ལ་ལམ་ལྡའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་
ཅིས་ཆོམ་མཛད་སྟོབས་ལྡ་མཐར་ཕྱིན་ལྡ་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱན་འདི་ཞེས་བྱ་བ་མཆོད། ཅས་པ་
འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྐྱ་ནས་མཛད་པའོ། །།མཁྱ་ཡི། ཟླ་ལྷན་ཏུ།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
བ་ལས་ཇ་མཆོད་ཅུ་འབྲེལ་བཞུགས་སོ། །

འདྲན་པ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྤྲུལ། །དེ་སྤྲུལ་མཐུན་དང་བཅེ་བའི་བདག་། །འཇམ་པའི་
དབྱངས་དང་མི་པམ་མགོན། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབས། །ལྷ་བརྒྱའི་གཙུག་
རྒྱན་ཐམས་ཅད་མཐུན། །འོད་དཔག་མེད་མགོན་མར་མེ་མཛད། །སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་
རྒྱལ་བ་འབྲོམ། །ཟག་མེད་བདུད་རྩིའི་མཆོད་པ་བཞེས། །རྒྱལ་བའི་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པའི་
དབྱངས། །དགོ་སྒོར་རྩལ་བཟུང་ཙུང་ཁ་བ། །བྱིན་རྒྱལ་སྤྲུལ་རྩེའི་སྤྱན་དཀྱིགས་ནས། །བདེ་
ཆེན་བདུད་རྩིས་ཆོས་པར་མཛོད། །ཡབ་གཅིག་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པའི་དབྱངས། །གཏན་གྱི་
སྤྱབས་གནས་རིན་པོ་ཆེ། །འབྲལ་མེད་སྤྱིང་གའི་བརྒྱུར་བཞུགས། །དཔག་མེད་བདུད་རྩིའི་
མཆོད་པ་བཞེས། །རང་ལུས་ལྷ་སྤྱིའི་རོ་བོ་ཉིད། །རོ་བརྒྱ་བདུད་རྩི་སྤེད་བྲལ་ཡང་། །འདོད་
དགུར་སྤྱད་པས་བདེ་བ་ཆེ། །ཞེ་མའོ་མད་བྱང་སྤྲུལ་བ་བཟང་། །

འདྲིའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཀོལ་ན། ཐོག་མར་འདྲན་པ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྤྲུལ། །ཞེས་
སོགས་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྤྲོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པ་བཛོད་
ནས། །ལྷ་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱན་ཐམས་ཅད་མཐུན། །ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སངས་(ཤན)
རྒྱས་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རོ་བོ་རོ་བོ་རྩེ། །རྩེ་བཙུན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་འབྲོམ་
སྤྲོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་ཡབ་སྤྲུལ་ཀྱང་ཇའི་མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱལ་ཅིང་། །དེ་ནས།
རྒྱལ་བའི་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས། །རྩེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་དང་རྩེ་སྤྲུལ་དབྱེར་མེད་དུ། །རང་རྩོམ་ཇེ་འཛིགས་བྱེད་ལྷའི་རྣམ་འབྲུར་པ་ཡིན་ན་
སྤྱིང་གའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་རྩལ་དུ་བཞུགས་པར་སོས། །སྤྲུལ་གྱི་རོ་བོ་ཡབ་སྤྲུལ་དེ་ལ་

བསྐྱེམ་སྟེ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་ནི་མཚོད་པའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། བྱད་པར། བྱིན་རྒྱལ་ས་སྤྲུགས་
རྗེའི་སྤྱིན་དགེགས་ནས། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དང་མཚོད་
པར་བྱ་བའི་ཇ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་རྣམ་པ་བདུད་ཅིར་ཤར་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདུད་
ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། ཡབ་གཅིག་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཞེས་སོགས་ཤོ་
ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྟོང་གའི་མཚོད་ཡུལ་ལ་མཚོད་པའི་ཚུལ་དང་། རང་ལུས་ལྷ་སྐྱའི་ངོ་བོ་
ཉིད། །ཅེས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས། རང་རྟོ་རྟོ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པ་
ལ་ལོངས་སྤྱད་པས་སྟོང་གའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་སེམས་དཔའ་ལྷ་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ངོ་བོར་
གསལ་བ་ལ་ནང་གི་སྤྱིན་སྤྲེག་གི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བས་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བས་དབྱེས་ཤིང་ཆོམ་
པར་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་སྤོན་གྲོང་ནས་ནང་སོ་ཆོས་མཛད་པས་བསྐྱེད་པའི་ངོར་དགེ་འདུན་རྒྱ་
མཚོའི་དབལ་གྱིས་སྤྲས་པའོ། །།མཛྲ་ལོ།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
ལས་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྒྱུད་སྤྲུལ་
ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅས་
བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཚོད་བརྗོད།

གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྒྱུད་སྤྲུལ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅས་། སྤྲུལ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །

དང་པོ། རྣམ་པའི་སངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་

རྣམ་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྩེ་
བཙུན་བཤད་པ་ལོ། །

༡༣། སྤྱིར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་
སྤྱགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་དོ་རྩེ་གདན་

ཀྱི་སྒོ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྱལ་
ཀྱི་སྒྱུད་པ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ། ཟབ་མོ་ལ་
མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་སྒྱུད་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལོགས་པར་བསྐྱོར་ཏེ། ལྷ་
སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ལུས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་པན་བདེའི་གསོས་སུ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་མཛད་
དོ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཡང་། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་
པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་(༡༣)གཉིས་སུ་ཡོད་
ལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབྱེ་བས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྡོད་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་རྒྱ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུ་རྩོད་མེད་ཐེག་
པ་གཉིས། ཐེག་དམན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ།
དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐེག་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རང་རང་
གི་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྐྱབ་པ་བཞི་སྟེ། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པ། བདོ་སྡེ་པ། རྣམ་རིག་
པ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་དབྱུ་མ་པ་རྣམས་སོ། །རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་
བའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་ལ་བཞི་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ལྔ་པོ་དང་། ལྷར་བཤད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་ཐེག་པ་བཞི་པ་མེད་པར་
གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་། །ལྷ་པ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། །

གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཀྱང་(༡༧)ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། དེ་ཡང་གྲེ་བྲག་སྐྱབ་པ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་

ནི་དང་པོ་དང་། དབྱ་སེམས་གཉིས་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རང་གི་ཐོག་མའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་
འབྱེད་རེས་རེས་པར་བཀྲལ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དམ་འཆའ་བ་མ་གཏོགས་རང་རེ་
པོད་པ་ལྟར་སྦྱོན་བདག་དང་བྱ་སྟོབ་སོགས་ཀྱི་ངོ་དང་བསྟུན་ནས་སྤང་བ་ལ་གང་བྲན་གྱི་
གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་སོགས་མི་བྱེད་དོ། །འོ་ན་ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་དགོངས་པ་ཐོག་མར་
འབྲལ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་ནི་གང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་ནི་གང་སྟུམ་
ན། ཕྱི་མ་ནི་སྦྱ་སྦྱབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡིན་པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇོམ་
བྱ་སྤྱིང་འདྲིང་མའི་ཤ་ཆུགས་ཅན་གྱི་འབྲལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་བཀའ་དགོངས་པ་
རང་དབང་དུ་བཀྲལ་བས་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་ཅེས་གྲགས་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་བྱེ་ཞིང་། ཞར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་ཡང་བྱེ་བ་ཡིན་
འོ་ཞེས་ད་ལྟ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་དགོངས་པ་འབྲལ་བའི་སྟོལ་ནི་ཐོག་
མར་མདོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བྱེ་བར་སེམས་སོ། །

དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་སྦྱ་བ་བཞི་པོ་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བཙུམ་
ལྟར་འདས་གྱི་བཀའ་དགོངས་པ་དེ་མ་མེད་པ་ཡིན་ལ། བཙུམ་ལྟར་འདས་གྱི་མཐར་ཐུག་
(༣ན)གི་དགོངས་པ་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་བཀྲལ་བ་ལྟར་ལེགས་པར་གནས་ཤིང་། མཐར་
གཏུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་བ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བཀྱི་བར་བཞེད་ནས་རེ་
ཞིག་གཏུལ་བྱ་ནམས་ཁ་བྱང་བའི་ཕྱིར་དུ་གྲུབ་མཐའི་ཚུལ་བཞི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་
ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བས་བྱེ་རོལ་པ་ནམས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལེགས་པར་
བཀག་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་། དེའི་ལྟ་བུ་ལེགས་པར་གོ་བ་དེ་མདོ་
སྡེ་པའི་ལྟ་བུ་ལེགས་པར་གོ་བའི་ལམ་སྟེགས་དང་། མདོ་སྡེ་པས་སྦྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་གོ་བ་དེ་སེམས་ཅམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་

ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་གོ་བའི་
ལམ་སྟེགས་དང་། དེ་ཉིད་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བདེན་པར་བྱུང་བས་སྟོང་པར་འདོད་
པའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ལམ་སྟེགས་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་ལེགས་པར་གོ་བ་དེ་
ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་
པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་གོ་བའི་ལམ་སྟེགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། མདོར་བསྡུ་ན་བྱུང་
མཐའ་གོང་མ་གོང་མའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་འོག་མའི་འདོད་ཚུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་
རྣམས་བཀག་ནས་གོང་མ་གོང་མའི་ལུགས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྣམས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་
ཅིང་། འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་གོ་བ་དེ་གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ཐབས་དམ་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །དེས་ན་ནང་པའི་བྱུང་(ན་བ)མཐའ་སྐྱོ་བའི་གཙོ་བོ་ནི་འོ་སྟོལ་གྱི་སྟོན་པ་ཉིད་ཡིན་
ལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བཞེད་པ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་།
བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་དཔོན་ཡིན་པས་བྱུང་མཐའ་སོ་སོའི་ལུགས་འཆའ་བ་ན་
སྐབས་དང་བསྡུན་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བ་དེ་དང་དེར་གཏོགས་སོ་
ཞེས་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་སྐབས་
གནས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བའི་གང་ཟག་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་བཞིའོ། །སྤྱིར་བསྟན་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཁ༽ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བའི་ལུགས་བཤད་པ་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྐྱོ་བའི་ལུགས་བཤད་པའོ། །

༡༥ ཐེག་དམན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བའི་ལྷགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས།

༡) མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

ཕྱི་དོན་བདེན་བྱུང་ཡོད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་ནང་པའི་
བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བའི་གང་ཟག་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཏེ།
ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བའི་གང་ཟག་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ངས། ཕྱི་དོན་བདེན་
བྱུང་ཡོད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བ་སུ་ཡང་མེད་
པའི་བྱུང་རྒྱུ་ །

༢) དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་དང་། མདོ་སྤྲོ་བའོ། །

༡ དབྱེ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་

དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱུང་མཐའ་འདོད་ཆུང་ལོ། །

1) མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རང་རིག་ཐ་སྙད་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་དེ་གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིགས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ལ་གྲེ་མདོ་གཉིས་སུ་ངེས། མདོ་སྡེ་བས་རང་རིག་དང་གྲེ་(༧ན)དོན་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2) དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ལ་དབྱེ་ན་རྩ་བའི་སྡེ་བཞི། དེ་དག་ལས་གྲུས་པ་བཙུ་བརྒྱད་ནམས་སུ་ཡོད་ལ། རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ནི་མཁན་པོ་དག་བཙུ་བཙུ་བའི་སྤྱང་ཆེན་པོ་ནས་བརྒྱད་པ་ལ་དགེ་འདུན་པ་ལ་ཆེན་དུ་བསྐྱེད་པས་པས་པ་ལ་ཆེན་སྡེ་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། མཁན་པོ་དག་བཙུ་བཙུ་བ་སྤྱོད་ཐེག་ཅན་ནས་བརྒྱད་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་པོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་རྩྱུང་གི་གཞི། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་གཞི་ལྷན་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམས་ཡོད་དུ་སྤྱོད་པས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པ་དང་། མཁན་པོ་དག་བཙུ་བཙུ་བ་ཀླ་ཏུ་ཡ་ན་དེ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པས་དེ་ནས་བརྒྱད་པ་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། མཁན་པོ་དག་བཙུ་བཙུ་བ་ཉི་བར་འཁོར་ནས་བརྒྱད་པ་ལ་སྤྱོད་པོ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་དོན་གྱིས་མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་བ་སྟེ་དེ་དག་ནི་རྩ་བའི་སྡེ་བཞིའོ། །དེ་ནམས་ལས་གྲུས་པ་ལ་སྡེ་བ་བཙུ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། པ་ལ་ཆེན་པ་ལས་གྲུས་པ་ལྟ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་

སྤྱི་བཤུར་གྱིས་པ་བདུན། གནས་བརྟན་པ་ལས་གྱིས་པ་གསུམ། མང་བཀྱར་བཤུར་གྱིས་པ་གསུམ་རྣམས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་དུལ་བ་ལྷས། །ཤར་རུབ་རི་དང་གངས་རིར་གནས། །འཛིག་རྟེན་འདས་པར་སྤྱི་བཤུར་དང་། །བཏགས་པར་སྤྱི་བཤུར་སྤྱི་རྣམས་ནི། །ལྷ་ཚོན་དགོ་འདུན་པལ་ཆེན་པ། །གཞི་ཀྱན་ཡོད་དང་འོད་སྤངས་སྤྱི། །ས་སྤངས་སྤྱི་དང་ཆོས་སྤངས་སྤྱི། །མང་ཐོས་གོས་དམར་སྤྱི་བཤུར་མར་བཅས། །ཕྱི་སྤྱི་སྤྱི་བཤུར་སྤྱི་རྣམས་ནི། །གཞི་ཀྱན་ཡོད་པར་སྤྱི་བཤུར་ཡིན། །རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་གནས་(༤བ)འཛིགས་མེད་གནས། །གཙུག་ལག་ཁང་གནས་གནས་བརྟན་པ། །སར་སྤྱོད་རི་དང་སྤངས་བཤུར་པ། །སྤུལ་མ་བྱུ་པའི་སྤྱི་རྣམས་ནི། །མང་ཐོས་བཀྱར་བཤུར་སྤྱི་བཤུར་ཡིན། །ཡུལ་དོན་སྤྱི་བཤུར་དཔོན་གྱི་བྲག་གིས། །ཐ་དད་སྤྱི་བཤུར་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གང་གི་རྒྱུ་འབྲས་པའི་སྤྱི་བཤུར་དཔོན་དང་། གནས་པའི་ཡུལ་དང་། བྱུང་མཐའ་འདོད་ཚུལ་གྱི་དོན་གྱི་བྲག་གིས་དཔེ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། སྤྱི་བཤུར་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྱིས་ཚུལ་ལ་བཤུར་པ་མི་མཐུན་པ་མང་བར་སྤངས་བས་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

3) བྱུང་མཐའ་འདོད་ཚུལ།

གསུམ་པ་བྱུང་མཐའ་འདོད་ཚུལ་ལ་གཞི། ལམ། འབྲས་བྱ་གསུམ་ལས།

1) གཞིའི་རྣམ་གཞག

གཞིའི་ཆོས་ལ་རྒྱས་པར་བྱེད་པུང་པོ་ལ། ལམས་བཅོ་བརྒྱད། སྤྱི་མཆོད་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སྤྱི་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། པུང་པོ་ལྷར་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མ་གཏོགས་ཤེས་བྱ་

ཐམས་ཅད་མ་འདུས་ཀྱང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འདུས་ཤིང་སྐྱེ་མཆེད་
བཅུ་གཉིས་སུ་འང་འདུས་ལ། འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་
བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་བསྐྱུས་ན་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བའི་ལུགས་ལ་བཅོམ་པའམ་སྒོས་གཞིགས་པ་གང་
རུང་གི་སྒོ་ནས་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདོར་དུ་རུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་བཞེད་
ལ། དེའི་བསམས་དོན་ཡང་རྩ་བུ་ལྟ་བུ་མ་ཞིག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་
བྱམ་བའོ་སྟམ་པའི་སྒོ་སྐྱེ་ཡང་། དེ་ཐོ་བ་ལྟ་བུས་བཞེགས་པ་ན་བྱམ་བའོ་སྟམ་པའི་སྒོ་མི་སྐྱེ་བ་
ལ་བསམས་པ་ཡིན་ཞིང་། མཚན་གཞི་ཡང་རྩ་བུ་དེ་ཉིད་དོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་བཅོམ་
གཞིགས་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདོར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཞིག་ལ་འདོད་ལ།
མཚན་གཞི་ནི་རྩལ་(༥ན)ཐུན་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་བཏགས་ཡོད་དོན་
གཅིག་པར་འདོད། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྩལ་ཡོད་དོན་གཅིག་པར་འདོད་དོ། །གཞན་ཡང་
ནམ་མཁའ་རྟག་དངོས་ཡིན་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་དང་། མཚུངས་ལྟན་རྒྱ་
འབྲས་སོགས་ཁས་ལེན་ཅིང་། དུས་གསུམ་རྩལ་བྱུང་དང་དངོས་པོར་འདོད་ལ། དུས་གསུམ་
རྩལ་གྱི་བྱེ་བྲག་དུ་སྐྱ་བའི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། ཁ་ཆེ་བྱེ་
བྲག་དུ་སྐྱ་བ་རྣམས་མདོ་སྟེ་པ་དང་མཐུན་པར་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟེན་དུ་ལས་ཀྱི་རྒྱན་
ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ལ། དེ་མ་གཏོགས་པའི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་རྣམས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟེན་
དུ་ཐོབ་པ་དང་ཆུད་མི་བ་སོགས་ཁས་ལེན་ཞིང་དེ་རྣམས་རྩལ་ཡོད་དུ་ཡང་འདོད་ལ། དུལ་
ཅན་ལ་ཡང་མདོན་སུམ་དང་རྩལ་དཔག་གཉིས་ལས་མདོན་སུམ་ལ་དབང་མདོན་ཡིད་མདོན་
རྣལ་འབྱོར་མདོན་སུམ་རྣམས་མ་གཏོགས་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡང་ཆད་མར་འདོད་དོ། །

2} ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་
པ་མི་རྟག་པ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལའང་
ཆོགས་སྒྲུབ་གཉིས། མཐོང་སྒྲོམ་གཉིས། མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་བཅས་པས་ལམ་ལྗེའི་རྣམ་གཞག་
ཅུ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི། ས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེ་ཡང་ལམ་གྱི་
སྤང་བྱ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ལས། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་སྤངས་པ་ལས་དམན་(༥བ)པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་དང་།
ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་སྤངས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཕྲོག་པར་
འདོད་ཅིང་། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་པ་
རྣམས་ཀྱང་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱོར་བར་འདོད་དོ། །

3} འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤང་བཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
བསྒྲོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་ཅུ་སྤངས་ཏེ་དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་
འཕང་འཕྲོག་པར་འདོད་ཅིང་། དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་
ཁས་ལེན་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་སྤངས་ཏོགས་ལས་ཉམས་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་འགྱུར་བ་སྤིང་
པར་ཁས་ལེན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྐྱལ་པ་བྱངས་མེད་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བར་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་གོ་འཕང་འཛོལ་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། དང་
པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྟོན་ལ་བདུད་བདུལ་པ་པན་ཆད་
ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཅམ་ལ་གནས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་དང་། དེ་མཆོན་ཐོག་
གཅིག་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་ལ་སྦྱར་ལམ་དོད་སོགས་བཞི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྟ་ནམས་གདན་
ཐོག་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཐོ་རངས་སྒོམ་ལམ་རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་
ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་བྱུངས་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བྱིན་ཆད་ཀྱི་མཛད་
པ་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་
ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་གྱི། བྱིའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་སྤྱག་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་སྤྱི་མི་འདོད་ལ། ལྟ་བུ་ལས་མ་འདས་(༤ན) པན་ཆད་ལྷག་བཅས་
དབང་བཅོམ་པ་དང་། ལྟ་བུ་ལས་འདས་ནས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས།
དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བཅ་རིག་གི་འཇུག་པ་རྒྱུན་ཆད་ནས་ཞིང་ཁམས་གཞན་ཏུ་སྐྱེའི་རྣམ་ཐོལ་
སོགས་སྟོན་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །སྤང་འདས་ལ་ཡང་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་གཉིས་ལས་
ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་བྱེད་ལ། སྐྱེས་བུ་བྱང་བཞི། གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་རྣམས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅམ་ཞིག་འདི་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་སྒྲུང་རོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གང་
ཟག་རྣམས་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་མི་འདོད་ཅིང་། གང་ཟག་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབ་པ་
དང་མི་སྟོབ་པ་དེ་རྣམས་དགེ་འདུན་ཏུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ལ་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་འདོད་
དོ། །བྱེ་ཟག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ལུགས་བརྗོད་བྱིན་ཏོ། །

བ་སྡེ་བདུན་སོ་འདི་ཉིད་ལས་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཡང་། དག་བཅོམ་བ་དེ་དག་གིས་བྱས་
པར་འདོད་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེའི་གནད་ཀྱིས་ཀུན་
མཁུན་གཉིས་པ་དབྱེག་གཉིན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་པ་མཛོད་དུ། སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ་
ཞེས་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་
མདོ་སྡེ་བ་ནི་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་ནས་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་དག་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་གཙོ་བོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པས་མདོ་སྡེ་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་དཔེའི་སྟོན་སྟོན་པས་དཔེ་
སྟོན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྲགས་སོ། །

3) བྱུང་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་བྱུང་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ་གཞི། ལམ། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས།

1) གཞིའི་རྣམ་གཞག

གཞིའི་ཆོས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྲངས་ངེས་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་
བདེན་པར་འཛིག་པ་ནི་སྟོན་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། དེས་དོན་
རང་མཆོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་པའི་
སྤང་ཡུལ་ལ་སྤྱི་མཆོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་མཆོད་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་དང་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་རྣམས་ཡིན་བྱུང་མཐའ་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་ལ་རང་མཆོད་ཀྱིས་
བྱུང་བ་དང་། (འན)རང་མཆོད་དང་དངོས་སོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་ཡིན་བྱུང་མཐའ་

དུ་འདོད་ལ། རྣམ་འབྲེལ་ལེའུ་དང་པོ་སོགས་སུ་སྤྲོད་གྱི་འཇུག་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་
བབ་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་ནས་དོན་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་
གི་སྤོང་ལུགས་དེ་ཉིད་རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། རྣམས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་གནད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་
ལས་བརྒྱུད་པའི་ཚད་མ་གཞན་མེད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལ་དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་རང་རིག་
མངོན་སུམ་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། གཞི་ཀའང་རྟོག་བྲལ་མ་
འབྲུལ་བར་འདོད་དོ། །གཞན་ཡང་རྟུལ་ཕྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཞེས་པ་སྤྱད་ཅིག་ཆ་
མེད་སོགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུས་གསུམ་རྩིས་བྱུང་ཡིན་
པ་དང་། རྣམ་མཁའ་རྟོག་དངོས་ཡིན་པ་སོགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །

2} ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལའང་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་
རྟོག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་བདུས་དང་རྣམ་འབྲེལ་སོགས་ནས་
སྟོན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩིས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་
པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཞེས་རབ་དང་འགྲོ་བ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་པན་པར་
བཞེད་པའི་བསམ་པ་ཐུན་ཚུགས་གཉིས་ཟུང་དུ་སྟེལ་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་
བྱེད་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཞེས་རབ་རྒྱང་
པ་ཐབས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་(༧)ལམ་གྱི་བཞུགས་ཚུལ་དང་དམན་པའི་ལམ་
གཉིས་ཀ་ལ་ལམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་བྱེད་ཀྱི་ས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་བྱེད་

ལ། ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤྱིབ་པ་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་
ཤེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་མ་
གཏོགས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཤེས་སྤྱིབ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །

3} འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ་དེ་ལྟར་བསམ་སྒྲུར་བྱ་རྒྱུ་ཆོག་པ་གཉིས་ཡུན་
རིང་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་བྱངས་བྱང་སྟེ། སྤངས་པ་བྱུང་
པར་གསུམ་ལྡན་དང་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་བདེ་གཤེགས་
གཉིས་ལས་གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་པས་གདུལ་བྱ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
རྒྱ་ཆེར་བསྐྱར་ཏེ། སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་ནི་སྤྱི་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྒྱུང་པ་ཙམ་བསྐྱོམས་པས་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་ཙམ་སྤངས་ཏེ་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་དམན་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

༡༽ ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
བ་གཉིས།

༡ མཆོན་ཉིད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་གང་ཟག་
དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་འཛོག་བྱེད་དུ་རིགས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་

སྤྱོད་པའི་དབྱུ་མ་པ་གཉིས་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་བྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན། རང་རྒྱུད་པ་གཞན་ནམས་
དང་ཐལ་འབྲུར་བ་གཉིས་བྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པའི་(༡ན)ཕྱིར།

༡ དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ལ་སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱུ་
མ་པ་གཉིས་ལས།

1) སེམས་ཅམ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

1) མཆན་ཉིད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། བྱི་དོན་མེད་པའི་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་
གང་ཟག་དེ་ནམ་རིག་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །

2) དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་ནམ་བདེན་རྒྱུན་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་རགས་བར་སྤྲང་བ་ནི་བདེན་རྒྱུན་གཉིས་ཅོད་པའི་
གཞི་དང་། དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་དེ་སྤྲང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེན་རྒྱུན་གཉིས་
སོ་སོར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་བདེན་པ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་དེ་སྤྲང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད། ནམ་
རྒྱུན་པ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་དེ་སྤྲང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སེམས་ཅམ་པ་
ལ་དབྱེ་བ་ལྷུང་གི་རྗེས་འབྲང་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ནམ་

ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཕྱོགས་སྒྲིང་ཡབ་སྐུ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་སོ། །འདི་ཐམས་ཅད་ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཤིང་། ཁམས་གསུམ་པོ་སེམས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅུ་སྟེ་བས་སེམས་ཅུ་པ་དང་རྣམ་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་
འབྱོར་པས་གཞིའི་སྟོན་ལ་མ་གྱི་སྟོན་པ་ཉམས་ལེན་གཏན་ལ་འབེབས་པས་རྣམ་འབྱོར་
སྟོན་པ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

3} གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ལ་གཞི། ལམ། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས།

1} གཞིའི་རྣམ་གཞག་

གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
ཀུན་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་འདོད་ཅིང་། (༡བ)ཀུན་
བཏགས་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་ལ།
ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་པས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་
སྟེ་འདུས་ཤིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་འདོད་
དོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཁས་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་ངོ་བོ་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་
རིག་པ་བརྟན་པས་རབ་ཏུ་སྤྱོད་བཞིག་ལ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དག་བཙུག་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་
པས་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་མ་ཡིན། དགེ་ཅུ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པས་དགེ་བ་མིན།

ཁམས་གོང་མ་བའི་རྒྱུ་ལའང་ཡོད་པས་མི་དག་བའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་ཡིད་ནི་དམིགས་
པ་ཀྱན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རར་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ངོ་མོ་བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་འདོད་ལ། འབྲུག་ཤེས་བྱ་གཞི་སྤྱི་དང་འཛོག་ཚུལ་མཐུན་ཞིང་། འོན་
ཀྱང་འདི་དག་གི་ལུགས་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་འབྲུལ་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་འདྲ་མངོན་སུམ་
ལ་ཉོན་བྱལ་གྱིས་བྱུང་པ་ནི་ཁས་ལེན་ནོ། །

2] ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིན་རྣམ་པ་མི་
རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་
དང་འབྲེལ་བར་ཉམས་སྲ་སྦྱངས་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་དང་།
དེ་འབྲེལ་(ཡན)བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་དང་མ་འབྲེལ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྒྱུ་པ་
ཅམ་ཉམས་སྲ་སྦྱངས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཅམ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། ཉན་རང་གཉིས་
ཀའི་བསྐྱོམ་བྱའི་བདག་མེད་དང་སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་ལ་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་
ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅམ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་
ལྟར་འདྲ་མངོན་རང་རྒྱལ་ལ་དག་འདུན་ནི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་བྱར་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འབྲེལ་
རང་རྒྱལ་གཞི་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ཅམ་པའི་སྐབས་འདིར་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་ཀྱི་གོམས་པ་བསྐྱེད་མི་བསྐྱེད་དང་། འབྲས་བྱ་མཚོག་དམན་གྱི་སྟོ་
ནས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སོ་སོར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། དེའི་དམིགས་པ་ནི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་
པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམ་གཞག་གྱིས་
སྟོང་པ་དང་། གུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་གྱི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོག་ས་དང་འབྲེལ་བར་ཉམས་སུ་སྒྲངས། ལམ་ལྷ་ས་བཙུ་རིམ་གྱི་བསོད་དེ་གང་ཟག་གི་
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཉོན་སྤྱོད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་སྤྱོད་ཟད་པར་སྤངས་ཏེ།
སྐྱོ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་
ག་ལམ་ལྷའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་འདོད་ཅིང་། རིགས་པའི་རྣམས་འབྲང་གི་སེམས་ཅུང་པ་རྣམས་
མ་གཏོགས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བྱུབ་པར་འདོད་པ་ཤ་སྟག་གོ། (༥བ)

3] འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ནི་ཤས་ཆེར་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་
བརྗོད་ཟིན་ལ། བྱང་འདས་ལ་ལྷག་བཅས་བྱང་འདས་ལྷག་མེད་བྱང་འདས་མི་གནས་པའི་
བྱང་འདས་ཏེ་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་སྐྱེ་ལོངས་སྐྱེ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་གསུམ་དང་།
ཆོས་སྐྱེ་ལ་འང་སྤངས་པའི་བདག་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཉོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་དང་། ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
རྣམས་ཁས་ལེན་ནོ། །རྣམ་རིག་པའི་བྱུབ་མཐའི་འཛིན་ཚུལ་རྒྱུ་པར་ཁོ་བོས་དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སེམས་ཅུང་པའི་ལྷགས་སོ། །

2) དབྱ་མ་པ་བཤུད་པ།

གཉིས་པ་དབྱ་མ་པའི་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།

1) མཚན་ཉིད་བཤུད་པ།

དང་པོ་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
གྲུབ་མཐའ་སྤྲུལ་བའི་གང་ཟག་དེ་དབྱ་མ་པའི་མཚན་ཉིད།

2) དབྱེ་བ་བཤུད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འབྱུར་བ་གཉིས་ལས།

1) རང་རྒྱུད་པ།

དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

1 མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱབ་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད།

2 དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་རྣམས་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་མ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་མ་པ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རང་རྒྱུད་པ་གང་ཞིག །རང་རིག་ཁས་ལེན་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་བྱེ་དོན་ཁས་ལེན་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་དེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ཞི་འཆོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དང་པོའི་མཚན་གཞི་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་བྱེ་པའི་(༡༠ན)མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དབྱེ་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་པོ་འདི་རྗེ་ཡབ་སྐུ་ཆད་མར་མི་བཞེད་ཀྱང་། བདག་གིས་ད་ལན་སྡེ་རབས་པ་དང་སྒོ་བསྐྱུན་པ་ཡིན་ནོ། །

3 གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཞི་འཆོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལྷགས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལྷགས་སོ། །

༡། ཞི་འཛོལ་རྒྱུ་འབྲུང་དང་བཅས་པའི་ལྷགས།

དང་པོ་ལ་གཞི། ལམ། འབྲུམ་བྱ་གསུམ་ལས།

༡༥ གཞིའི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ལས། རང་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་རང་ཉིད་གཉིས་སྒྲིབ་ཅུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བ་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད་དང་། དེས་རང་ཉིད་གཉིས་སྒྲིབ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
པར་བྱ་བ་གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ལ། རུམ་པ་བདེན་སྟོང་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཆོན་གཞི་
དང་། རུམ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཆོན་གཞི་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རྒྱས་པར་བྱེ་
ན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། བསྐྱུ་ན་སྟོང་ཉིད་བཞི་འཕྲོ་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་
ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་ཚུ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་
པ་ནི་སྒྲིག་རྒྱུའི་ཚུ་ལྟ་བུ་ལོ། །འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་ལེགས་ལྡན་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པས་ཀྱང་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་རྒྱུ་གཉིས་ལས། མངོན་སུམ་ལ་དབང་མངོན་
ཡིད་མངོན་རང་རིག་མངོན་སུམ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟེ་བཞི་འཕྲོ་ལ། བྱི་རོལ་གྱི་
དོན་ཁས་མི་ལེན་པས། སྟོན་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གཞན་མ་ཡིན་
པར་བཞེད་ཅིང་། བདེན་བྱུང་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་ཐ་སྙད་དུ་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

༡༥ ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་(༡༠བ)གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྟོགས་རིས་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གི་ལམ་
དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གསུམ་ལ་ཆོག་པ་ལམ་སོགས་ལྟ་ལྟར་སྤེལ་ས་ལམ་ལྟ་གསུམ་བཅོ་
ལྔའོ། །ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ལ་ཉོན་སྤྱོད་དང་ཤེས་སྤྱོད་གཉིས་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་
ཉོན་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཤེས་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱུང་བར་འདོད་ཅིང་།
ཤེས་སྤྱོད་ཡང་གཟུང་བ་སྤྱི་རོལ་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་སྤྱོད་རགས་པ་དང་། སྤང་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་ལ་བདེན་བྱུང་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་སྤྱོད་པ་མ་གཉིས་སུ་འདོད་དོ། །

༡༦ འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ། རང་རྒྱལ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
མི་ཅི་ཞིང་། ཉན་ཐོས་ལ་ཅི་ལ། བྱང་འདས་ལ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་མི་གནས་པའི་བྱང་
འདས་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་བཞིན་གྲངས་ངེས་བར་འདོད་ལ། འཕགས་སེང་
གཉིས་ཀྱང་སྤྱིའི་བསྟན་ཚུལ་ལ་ཅོད་ཀྱི། གྲངས་ངེས་ལ་མི་ཅོད་དོ། །

༡༧ ལེགས་ལྡན་འབྲེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལྷགས།

གཉིས་པ་ལེགས་ལྡན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལྷགས་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ལས།

༡༥ གཞིའི་རྣམ་གཞག་

བཞི་བཤེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཛོལ་ཚུལ་ནི་བཤེན་ཟེན་ལ། བྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་།
རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་ཙམ་མོ། །

༡༦ ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་བྱུང་པར་ལ་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་
བཞེད་ཅིང་། གཞུང་འཛོལ་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་
ལ། གཞན་རྣམས་ནི་སྤྲོ་མ་དང་འདྲའོ། །

༡༧ འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་

གསུམ་(༡༡ན)པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ། འདི་པའི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་གཉིས་སྤང་
བུའི་སྤྱི་བ་པ་དང་། རྟོག་བུའི་བདག་མེད་ལ་སྤང་རགས་མེད་པས་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལ་བྱེད་དོ། །ལུགས་གཉིས་ལོ་འདི་གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པ་དང་རང་གི་
འདོད་པ་བསྐྱུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་རང་རྒྱུད་ཞལ་གྱིས་
བཞེད་པས་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རང་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གཞག་བརྗོད་ཟེན་ཏོ། །

2] ཐལ་འགྱུར་བ།

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

1 མཚན་ཉིད་བཤད་བ།

དང་པོ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །མཚན་གཞི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤྱོད་
རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་དོན་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་།
ཐལ་རང་གཉིས་གཞི་སྤྱི་དཔོན་ཡིན་ལ། སྤྱི་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་བྱེ་མོའི་དབུ་མ་པ་
ཞེས་ཀྱང་བཏགས་སོ། །

2 གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ།

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ་གཞི། ལམ། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས།

༡། གཞིའི་རྣམ་གཞག

གཞི་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ལས། རིགས་ཤེས་ཚད་མ་གང་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་
རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གང་ལ་ཐ་སྙད་

༡། ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། ལམ་(༡༢ན)གྱི་དམིགས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་གྱིས་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ལ། ཆོགས་ལམ་སོགས་ལམ་ལྔ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གྲང་མདོ་སྤེ་ས་བཅུ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་ཅིང་། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། གཉིས་སྤང་འབྲས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་སྤྱིབ་བདེ་པར་མ་སྤངས་པར་ཤེས་སྤྱིབ་སྤོང་བའི་འགོ་མི་ཚུམ་ལ། ཤེས་སྤྱིབ་སྤོང་བའི་འགོ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཚུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དམན་ལམ་སྤོན་དུ་མ་སྤོང་བའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་སྤྱིབ་བདེ་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ལ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་སྤྱིབ་པ་གཉིས་དུ་མ་ཉམ་དུ་སྤང་བར་འདོད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་སྤོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང་། ཐ་སྤྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མིང་རྒྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ། གཞན་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲོན་མེད་དུ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ་ན། འདི་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྤོང་ཉིད་སྤོང་སྤོང་གས་པའི་ལམ་ནི་དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་དང་། (༡༢བ)དེ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྤོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དཔེའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། མདོན་

སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེས་པའི་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་འབྲུའི་བདེ་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེས་པའི་ལྷན་ཅིག་སྤྱི་ལོ་ཉི་ཤེས་པ་གཉིས་པས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ལྷ་བའི་ལྷན་གྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ལུགས་ཀྱང་ཐལ་འབྱུར་བ་བཞེད་པ་བཞེན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་བཅུ་མི་ལས། དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་ནི། །བགེགས་ལས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཅེས་དོན་དམ་པར་བྱུང་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། བྱེད་སྤྱོད་མཐོང་ནས་ཀྱི་བསམ་ངོ་དང་། །བསྐྱེད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱན་མཁུན་གྱིས། །ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་ཐ་སྙད་ཆོད་བྱུང་དུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེར་སངས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་བ་དག་ནི་ཐལ་རང་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཁོ་བོས་མ་ཞེས་སོ། །

༣། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཉན་རང་གཉིས་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད། ཐེག་ཆེན་ལ་སྤྱི་གསུམ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅོ། །གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར། འགལ་རྒྱུད་ཀྱི་ཐལ་འབྱུར་གྱི་སྤྱོད་ནས་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་ཐལ་འབྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་ཕྱོགས་ཙམ་བརྒྱུད་ཅིན་ཏོ། །ཞེས་རང་གཞན་གྱི་བྱུང་པའི་མཐའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དགེ་བ་ཅན་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས། སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཞུགས་ཀྱི་ཉིན་(༡༣)དབང་པོ་སྤྱོད་བཅོམ་སྤྱོད་པོ་དང་། འཕྲོ་བའི་མགོན་པོ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤ་ཡབ་སྤྱིས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བའི་གནས་ཆེན་པོ་དཔལ་གྱི་ཡེར་བར་ཉེ་བར་སྤྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཐན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུར་བར་གྱུར་ཅིག། །སྤྱོད་པ་ལྷོ་ལོ།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
བ་ལས་དཀར་ཆག་སྟན་དངགས་རྣམས་
བཞུགས་སོ། །

ཨོ་སྤྱི་ལྷོ་པ་རྩེ་རྩེ། ལུན་ཆོགས་འཆར་ཁའི་དམར་བས་ལེགས་བསྐྱེབས་འཆི་མེད་
རི་བོ་ལྷ་བྱར་བརྩེད་ཆགས་ཤིང་། །ཉི་མ་བྱེ་བའི་ཁུ་བས་ལེགས་བྲན་གསེར་གྱི་ཚུ་སྐྱེས་
བཞད་པ་དག་ཏུ་རབ་འཁྱུལ་ཞལ། །སྒྲིན་མའི་འཁྱིལ་ཤིང་གར་གྱི་དོ་རར་མཛོད་སྤྱི་བྱི་མེད་
ཟླ་བ་སྟོང་ལྷར་ཆེས་དཀར་བ། །ཟས་གཙང་སྤྲུལ་ཞེས་འོག་མིན་གནས་ནའང་གྲགས་པ་
རབ་དཀར་གང་དེའི་བསྟན་པ་འབར་གྱུར་ཅིག །སྤྱབ་པའི་ཅོད་པན་མེ་ཉོག་འཕྲེང་བ་གང་
གིས་བྱར་བྱད་དང་འགྲོགས་པས། །གདོང་བཞི་པ་དང་ལུས་མེད་བདག་པོ་ཀུན་མཁྱེན་
རལ་པའི་ཁུར་བྱ་ཅན། །མཐོ་རིས་མགོན་པོ་ཀུན་གྱིས་མགོ་བོར་ཞབས་སྐྱེས་དགོད་པའི་
རྫོས་གར་མཁན། །ཐོག་མཐའ་བར་དུ་བྱམས་པའི་མཆོན་འཆང་ཁྲོད་གྱིས་སྤྱབ་བསྟན་
མཆོག་ཏུ་སྤེལ། །འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་པའི་གཞལ་མེད་ཉམས་དགར་ཆོས་ཀུན་དོག་
པ་རྣམ་པར་སྤངས། །མཁའ་ཡང་རྩ་བའི་གནས་ལ་འགོད་ཅིང་ཡིད་ཅན་རྫོངས་པའི་དག་
ལས་སྤངས། །བྱར་བྱད་ལྷ་ལྷན་གཞོན་བུའི་གཟུགས་གྱིས་ལེགས་བྲས་མཐའ་དག་གསལ་
བར་དོམ། །(ཤན)དཔལ་ལྷན་དག་གི་དབང་པོ་མཆོག་ཁྲོད་བདག་གི་སྤྱིང་གར་ཉག་ཏུ་
བཞུགས། །དུས་གྱི་མཐར་ཡང་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་མཁྱེན་བཅེ་མ་ལུས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་
གང་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །སྟོ་བཟང་གང་གིས་གྲགས་པའི་སྤྲུག་ཅི་སྤྲུགས་གྱི་བྱ་མའི་འགམ་
པ་དག་ལ་མཛེས་སྤྱད་དཔལ། །འཕྲིན་ལས་ཐེར་འབྲུམ་ཟླ་བའི་འོད་གྱིས་སྤྱབ་བསྟན་མ་ལུས་
ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་སྤང་བྱེད་པ། །ཁྲོད་གྱི་ལུགས་བཟང་སྤིང་མཐའི་བར་དུ་ཁོར་ལུག་གནས་ལ་

ཉི་མ་སྟོང་ལྟར་གསལ་གྱུར་ཅིག །ཐུང་པར་མི་པམ་རྒྱལ་བའི་མདུན་ས་ཆེ། །དགའ་ལྡན་བྱང་གི་འཛིན་མར་འཕོས་འབྲེལ། །གང་འདི་བསྐྱབ་གསུམ་སྤང་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། །སུམ་ཅེན་གནས་ཀྱི་སྐྱེད་ཆལ་བཞིན་གྱུར་ཅིག །བདག་སྟོ་འོད་སྟོང་ལྡན་པས་འགྲོ་འདི་ཡི། །སྟོང་གི་ཐུན་པ་མཐའ་དག་འཕྲོག་པ་དང་། །སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ། །པན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ཏྲག་ཏུ་གསལ་བྱེད་ཤོག །ནམ་དག་བསམ་པས་སྟོང་ལ་འགྲོགས་པ་ན། །འདོད་པའི་དོན་ཀུན་མཆོག་ཏུ་གོགས་མེད་པར། །སྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་(ཨབ) བསྟན་སྤང་ཆོས་སྟོང་གིས། །བྱགས་རྩེ་ཁོ་ནས་འབད་མེད་འབྲུབ་གྱུར་ཅིག །དབྱིག་གི་སྟོ་གོས་མ་འདིའི་མངལ་བཟང་པོ། །པན་དང་བདེ་བའི་ཁུར་གྱིས་རབ་ངལ་ཞིང་། །མཆོག་གསུམ་རིན་ཅེན་མཐུ་དཔལ་མཛད་མངའ་བས། །བྱབ་བསྟན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་བཟ་གིས་ཤོག །ཅེས་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་གིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ་འདི། །ཁ་བ་རི་བའི་སྟན་དངགས་མཁན་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་མགྱིན་པ་མདོན་པར་མཐོ་བ་བཅུན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོས་མི་པམ་མདུན་ས་རྩེར་བྱེད་གའ་ལྡན་སྤང་བྱ་ས་ག་རྒྱ་བའི་དུས་ཆེན་ལ་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པར་བཀྲིས་བའོ། །

ཨོ་སྤྱི་མི་རྒྱུ། །འཇམ་དབྱངས་གཞིན་ལུ་བྱུར་སྤྱིག་ཟོལ་གྱིས་སྟོང་རྩེས་ཕྱོས་པའི་སྟོས་གར་མཁན། །སྟོ་བཟང་ཞབས་སེན་དམར་བའི་རྒྱལ་འབྲེང་མཆོད་སྦྱོན་བརྒྱ་པའི་གཙུག་ན་རོལ། །གྲགས་པའི་དེལ་ཆེན་གསང་མཐོའི་རྩ་དབྱངས་འོག་མིན་གནས་ནའང་ཅ་ཅོར་གྱུར། །རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་གྲུབ་པའི་གནས་འདི་མཁས་པ་ཀུན་གྱིས་བསྐྱགས་པར་འོས། །དེ་སྤྱང་ངར་པའི་བྱ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། །བདག་གི་ཡིད་མཆོར་ཏྲག་ཏུ་རོལ་ཅིག་དང་། །སྤེབས་ལེགས་སྟན་པའི་དག་གི་ཅེ་འཛོ་ཡིས། །སྟོ་གསལ་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཕྲོག་པར་བྱ། །དགེ་ལེགས་རྒྱལ་མང་བཅེགས་པའི་ལྷན་པོའི་ཅེར། །དགེ་ཆོགས་སྟོང་གི་བྱེད་པས་ཉེར་བསྐྱུན་པའི། །དགེ་མཆོན་རི་མོ་སྤྱི་ཆོགས་བཟ་བ་ཅན། །དགའ་ལྡན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་འདི་མཆོར། །གནས་འདིར་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཙོང་ཁ་པ། །ཡེ་གེས་ལྷ་ཡིས་མདོན་པར་བྱང་།

ཐུབ་ཅིང་། །ཡིད་སྤྱབས་བདག་(༣ན)པོའི་གཡུལ་ངོ་པམ་བྱས་ནས། །ཐེག་མཆོག་ལྟ་ཡི་རྩ་
 དབྱངས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབས། །ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །བྱང་འཇུག་
 རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་འཛེགས་པ། །བྱུང་བའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་སྒོ་ལས། །སྤྲེའེད་
 ཐེག་པའི་ཆོས་ཆར་རྒྱན་དུ་འབབ། །གངས་ཅན་བསྐྱེད་པའི་ཚུ་བོ་མ་ལུས་པ། །གང་ནས་
 འབབ་པ་མ་རྩོས་དབང་པོ་སྟེ། །འོག་མིན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་ཉམས་དགའ་བ། །ཁ་བ་ཅན་
 འདྲིར་དལ་གྱིས་འོངས་པ་ཅི། །བསྐྱབ་གསུམ་སྤྱང་ཅི་སྤྱོད་པའི་འཕྱར་ལྡིང་མཁན། །ལེགས་
 བཤད་བྱང་བའི་སྤྱོད་དབྱངས་སྟོན་སྒྲོགས་པས། །འོངས་གང་ཆོས་ཀྱི་དགའ་ཆལ་འདི་མཐོང་
 ཆོ། །བདེ་བ་ཅན་ཡང་སྤྱག་ནས་ཀླབ་ཏུ་བྱོས། །འདི་ནི་སྒོ་གསལ་གསར་བུའི་ཆོགས་རྣམས་
 གྲང་། །གཉིས་མེད་རྒྱུད་སྤེའི་རྒྱ་མཆོར་བཤོད་པ་ན། །གསང་བ་ཀུན་ཀྱི་མཛོད་སྤྱར་ཀླ་ལ་
 པ། །ཀྱི་ལ་ཤ་ཡི་གངས་རིའི་པག་ཏུ་ཡིབ། །ལུང་དང་རིགས་པའི་གད་བརྒྱངས་མཐོན་པོ་
 ཅན། །སྤྱོད་པའི་སེང་གེ་བྱེ་བའི་བསྟེན་གནས་གང་། །དཔལ་ལྷན་མ་པམ་གངས་རིའི་དབང་
 པོ་དེས། །འཕགས་པའི་ཡུལ་ཡང་མཐའ་འཁོབ་ལྟ་བུར་བྱས། །འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་ཕུན་
 ཆོགས་ལ་འགོད་པའི། །ལོ་མའི་ཁུ་བ་བྱར་སྤྲིག་ཁ་དོག་ཅན། །འདོད་རྒྱུར་སྤྱོད་པས་ལྟ་ཡི་
 འབྱོར་བ་ཡང་། །རབ་ཏུ་སྤྱེངས་ཏེ་ལྟན་པོའི་སྤྲིང་དུ་བྱོས། །ཐེག་པ་གསུམ་དང་གྲུབ་མཐའ་
 རྣམ་པ་བཞི། །ཀུན་ཀྱི་ཅེ་མོར་སོན་པ་མཆོན་པའི་ཕྱར། །འདི་ཡི་འོག་གཞི་རིན་ཅེན་ལྟན་པོ་
 བློ། །རབ་མཐོ་ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་ལྷམ་མེར་གསལ། །ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་
 (༣བ)ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །འདི་ལ་བདུད་ཅིང་བཀྱར་བ་མཆོན་པའི་ཕྱར། །འགོ་ལ་འཛིག་རྟེན་
 དབང་པོ་སྤྱོད་བཅན་ཀྱིས། །དབང་བསྐྱར་ས་འཛིན་མཆོག་གིས་ངོས་ནས་བརྟེན། །བདེན་
 བལ་ཕྱོགས་གནས་གཉིས་འཕྱང་དབང་པོ་ཡིས། །རབ་བརྟན་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུའི་ཕྱང་
 པོ་ལས། །ཕུན་ཆོགས་ཡིད་ལ་འདོད་པ་ཀུན་འཛོལ་བས། །ཀུན་ཀྱི་རེ་བའི་འབྲས་བུ་རྩོགས་
 པར་བྱེད། །རབ་གསལ་གསེར་གྱི་བྱེ་མའི་གོས་འཆང་བ། །ས་འཛིན་བྱ་མོ་མཆོག་ཏུ་གྱུས་

བ་ཡིས། །ཡན་ལག་བརྒྱན་ལྷན་ཆབ་ཀྱིས་རབ་གང་བའི། །མཆོད་ཡོན་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མས་
མདུན་ནས་མཆོད། །པ་རོལ་ཁྲོལ་བ་འཛེམས་པའི་ཆར་མ་ནོ། །ཆོས་ཚུལ་ནམ་གངས་དུ་མའི་
ཡལ་གས་སྒྲུག། །མདུན་ན་ཅན་ལྷན་པའི་ནགས་ཆལ་ལ། །སློག་ཆགས་སྒྲ་ཆོགས་དགའ་
ཞིང་ནམ་པར་འཕྱོ། །འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕུན་ཆོགས་ཀྱན། །རིངས་བ་རིངས་
བར་གནས་འདིར་ལྷགས་བ་ན། །དེ་ལ་འགྲན་འདོད་ཚུ་སྒྲུང་མཛེས་མ་ནམས། །སྒྲུང་སྒྲུང་སྒྲ་
སྒྲན་སློག་ཅིང་སློགས་འདིར་འབབ། །དོ་མཆར་རི་མོ་ལྷ་བས་མི་དོམས་ཤིང་། །མད་བྱང་
བྱིན་རྒྱབས་གཟི་འོད་སྣང་འབར་བ། །ས་གསུམ་སྐྱེ་རྒྱ་ཡོངས་ཀྱི་མཆོད་བྱའི་གནས། །རྒྱལ་
བའི་སྐྱ་གདུང་རིན་ཅེན་འདི་ན་བཞུགས། །གཞན་ཡང་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་སྤྱིན་ཆོགས་
ལས། །དངོས་གྲུབ་འདོད་རྒྱའི་ཆར་ཆེན་རྟག་འབབ་ཅིང་། །ཆོས་སྒྲིང་སྒྲུང་མའི་རྒྱས་པའི་
མེ་དབྱང་གིས། །ནག་སློགས་འབྱུང་པའི་རྩ་ལག་མཐའ་དག་བསྟེན། །དེ་བྱིར་རྒྱལ་བ་
མཆོག་གི་གྲུབ་པའི་གནས། །གངས་ཅན་པན་བདེའི་རྩ་ལག་གཅིག་ཕུ་མཆོག། །འདི་ཡི་དོ་
(༩ན)མཆར་རི་མོ་བགང་བ་ལ། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱང་སྒྲོ་སྒྲོས་ངལ་བར་གྱུར། །དེ་
སྤྲད་སྤྲར་ཡང་རྒྱལ་བ་བཅོང་ཁ་བ། །དེ་ཡིས་དམ་ལ་བཏགས་པའི་མཐུ་སྟོབས་ཅན། །སྒྲུང་
མའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་བསྟན་པའི་སྟོལ། །གནས་འདིར་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་བཀའ་བློན་
སྟོལ། །བསྟན་འཛིན་ནམས་ཀྱང་རྟེན་དང་བཀྲའ་སྟོལ། །རེ་བ་སྤངས་ནས་བཤད་སྒྲུབ་སྒྲུར་
ལེན་ཅིང་། །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་དགེ་འདུན་མཐུན་བ་དང་། །དགེ་འདུན་དོན་ནམས་ཀྱན་ཀྱང་
འགྲུབ་པར་ཤོག། །ཅས་གྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་སློགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་པོ།
འཕྱོག་རི་པོ་དགའ་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་གི་བསྟོད་བ་མདོ་ཅམ་བཞེད་བ་འདི་ནི་མཁའ་ལྷ་ཡངས་པའི་སྒྲོ་སྒྲོས་
ཀྱི་མིག་མཆོག་ཏུ་དག་པས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་ལ་ལྷ་བར་རྒྱས་པའི་གངས་ཅན་ཁོད་ཀྱི་སྟན་དངགས་
མཁན་བཙུན་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོས་སྒྲུར་བའི་ཡི་གེ་བ་ནི་རིག་གནས་མཐའ་དག་གི་དབང་སྒྲུག་ཆོས་
འཕེལ་བཟང་པོས་བཀྱིས་པའོ། །

ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གྱི་བཀོད་པ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན། ས་གཞི་བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱད་
 དབྱིབས་ལེགས་ལ། །གནམ་ནི་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་ཚུལ་དུ་གནས། །རྒྱལ་རི་རྒྱལ་
 སོ་གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ། །རྒྱལ་རི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སུ་གྲགས། །ཕུ་ན་
 གཞོད་སྟེན་ཏྲ་སྟོ་ཤེལ་ལྷགས་གྱི། །ཕོ་བྲང་གངས་དཀར་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལས། །ཉེ་
 སེའི་གངས་བཞིན་ཚུ་བོ་ཕྱོགས་བཞིར་འབབ། །བྲང་ཤར་རི་སོ་རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་(༧)
 ལས། །སྒྱལ་བ་པོ་ལ་དངོས་གྲུབ་སྟོལ་བའི་ཚུལ། །རིན་ཅེན་བདུན་ལས་བྲིམ་བདག་རིན་
 སོ་ཆེ། །རྒྱལ་མཆོན་རི་སོ་དཔག་དཔོན་རིན་སོ་ཆེ། །ཁེར་དཔར་གྱོན་ནས་པ་རོལ་དཔུང་
 ཆོགས་འཛོམས། །ཤར་ཕྱོགས་རི་སོ་འོ་འོ་དེར་དཔལ་བེའུ་དང་། །བུམ་པ་གསེར་ཉ་གྲེན་
 ལ་འཕྱོ་བས་མཛེས། །ཤར་ལྷོ་སྒང་པོ་ཏྲ་མཆོག་རྣམ་པ་གཉིས། །རིན་ཅེན་ཁུར་བྲེར་གནས་
 དེར་འོངས་པ་འདྲ། །མདུན་རི་འབྲུ་ཡི་བྱང་པོ་སྤངས་པ་ལ། །ནགས་ཆལ་རབ་རྒྱས་གདུགས་
 དང་རྒྱལ་མཆོན་དང་། །ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་པོ་ཨ་ཡིག་རྣམ་པར་བཟ། །བུམ་ཕྱོགས་སྟན་བཅུན་
 རྒྱལ་མོ་ཕྱག་མོ་ནི། །བཅུན་མོ་རིན་ཅེན་དེ་བཞིན་བུམ་བྲང་གི། །བསྐྱེད་ལྷེ་བར་དུང་དཀར་
 གཡས་སུ་འབྲིལ། །གཡས་གཡོན་རི་གཉིས་ཅེ་མོ་ཆ་བརྒྱད་པའི། །རིན་ཅེན་དབང་གི་རྒྱལ་
 སོ་ཉེ་བར་མཆོན། །རྒྱལ་རི་འོ་གཡོན་ཕྱོགས་དཔལ་ལྷན་རེ་མ་ཉི། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྤང་
 བཀའ་ཡི་བྱ་ར་མཛད། །དེ་དབུས་ས་གཞི་གཡུ་ཡི་མཆུལ་བཞིན། །དབྱིབས་ལེགས་ཆོས་
 གྱི་འབྲུང་གནས་ལྷེ་བར་ནི། །མཆོད་པ་ལྷ་སོགས་མཆོན་རབ་མཛེས་པ་ཡིས། །སྟེང་དུ་བྲང་
 ཚུབ་ཆོས་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་། །དག་འདུན་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་བསྟོ་གནས་མཆོག་། །སྤྲས་
 བཅས་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བའི་གཞི། །ངོ་མཆར་ལེགས་བཤད་སྟོག་པའི་དགའ་ཆལ་
 མཆོག་། །ཡུན་རིང་གནས་ལ་དར་ཞིང་རྒྱས་གྲུར་ཅིག་། །ཅེས་མཁའ་གནང་བའོ། །

ཨོ་སྤྲེལ། བདེ་ཆེན་ཆོས་སྐྱོའི་གོ་འབྱེད་གནས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་གང་དབང་པོའི་གཞུ། །ལེགས་བྲས་མཆོན་དཔའི་(༥ན)རི་མོ་རྣམ་བཟའ་ཆོགས་གཉིས་
བྱེད་པོའི་འདུ་བྱེད་ཡོངས་སྒྲིན་སྤྲུལ་པའི་སྤྲིན། །བྲེ་བ་ཕྱག་བརྒྱའི་སྤྲིང་མཆོག་དག་ཏུ་ཅིག་
ཅར་རྣམ་རོལ་ཟས་གཙང་སྤྲས་ཞེས་གྲགས་སྟོན་གྱི། །འཕང་འགྲོ་རྣེ་བའི་བཅུད་ལེན་འགྱེད་
མཁས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་མོའི་སྤྱད་བྲུངས་བདག་གི་སྤྲིང་ལ་ཆགས། །མཆོན་མའི་དྲི་བཞོན་དག་
གིས་མི་གཡོ་མཐུན་བཅའི་མར་མེས་འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་གསལ་བར་མཛད། །གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྫེས་བདུད་དབྱང་ཀུན་འཛོམས་ལྟ་མིན་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ་པོ། །སྒོ་
བཟང་འཆི་མེད་དབང་པོའི་རྩ་སྤྱ་གྲགས་པའི་སྤྱད་བྲུངས་མཐོན་པོ་ཅན། །སྤྱབས་གསུམ་
དབྱེར་མེད་ཞབས་སེན་རྒྱ་རིས་འགྲོ་འདྲིའི་མཆོག་དགའི་རལ་པར་མཛེས། །རང་བཞིན་
རྣམ་དག་ཀུན་གསལ་མཛེས་པ་སྒོ་བྱར་དྲི་མའི་ཚུ་ལྟན་འཆིང་བ་དང་བལ་བར། །རབ་ཏུ་
འགྲོགས་པའི་ཅེད་དགའ་ལ་ཆགས་ལྟན་ཅིག་སྤྲེས་གང་ཉི་མ་གཞོན་རྒྱའི་འོད་ཟེར་ནི། །བརྟན་
གཡོའི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རྫེས་ཞུགས་ཀུན་གྱི་གོ་འབྱེད་བྱབ་གདལ་གདོད་མའི་རང་བཞིན་
གང་། །རི་སྤྲོད་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་སྐར་འཕྲེང་ལྟན་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱ། །ཉེར་མཆོན་རྒྱལ་བའི་རིང་བསྐལ་སྤྲིང་པོ་ཅན། །བགྲང་ཡས་མཆོད་རྟེན་ལུ་ཉིག་དོ་
ཤལ་ནི། །རབ་འཆང་ནོར་འཛིན་བྱ་མོས་དེད་དུས་སུ། །མཁས་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་
ཅི་ཡང་འཕྲོག །དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ལྟ་ཡི་འཛིག་རྟེན་ནི། །ས་ལ་འོངས་སོ་ད་ལྟ་ཡར་སྤྱངས་
ཞེས། །གྲགས་པའི་གྱུར་གྲུམ་གྱིས་འདྲི་སྤྲིངས་ཡིག་ནི། །མཐའ་དག་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲམ་
པ་དག་ལ་ཆགས། །ཀྱི་ལ་ཤ(༥བ)ཡི་རི་པོ་མཐོར་བཅེགས་པར། །འགྲན་སྤྲད་རྒྱལ་བའི་
ཆོས་སྐྱ་མ་ལུས་པ། །གཟུགས་སུ་བསྐྱེས་ལ་དགོན་ཐང་མཆོད་རྟེན་ཞེས། །ད་ལྟ་ཡུལ་དའི་
ས་ཡི་ཐིག་ལེར་གྱུར། །བྱིན་རྒྱལས་གཟི་འོད་སྟོང་འབར་ཉི་མ་སྟེ། །དངོས་གྲུབ་འདོད་རྒྱའི་
ཆར་འབབས་ཡིད་བཞིན་དབང་། །བསོད་ནམས་ལོ་རྟོག་བསྐྱུན་པའི་ནོར་འཛིན་མ། །པན་

བདེ་ཀུན་གྱི་འབྲུང་གནས་གང་འདིའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དུས་རིང་ལོ་མང་གིས། །འདུས་བྱས་
མཆན་མའི་རྣམས་གར་སྟོན་པ་ན། །གསེར་གྱི་བྱར་མ་བརྒྱ་ཡིས་མཆན་པའི་གདུགས། །པརྣའི་
གཉེན་ལ་རབ་འཁུ་ཞོར་བྱའི་ཉིག། །རབ་མཛེས་གསར་དུ་བཞེངས་འབྲའི་བྱེད་རྩི། །སྤྱོད་
ཞེས་འཁོར་ལོས་སྦྱར་གང་བཀའ་སྦྱུང་གིས། །མཛུ་ར་ཡི་མེ་ཉིག་འཛོར་བ་ནི། །དེང་དུས་
བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་མཆོད་པ་ལ། །མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་སྦྲར་ཡང་འོངས་འབྲ་བ། །སྦྱ་
རྒྱལ་དབང་པའི་ཅོད་པན་དུ་བཅིངས་ནས། །འཕྱོས་ལུང་འཛིན་མ་རབ་སྦྱོང་འཁོར་བཅས་
གིས། །སྦྱོང་ལས་སྤངས་པའི་ཤིང་རྟ་ཁུར་སྤངས་ནས། །ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཤིང་རྒྱུད་སྤེའི་
དགོངས་པ་བཞིན། །གཟུངས་བཞུགས་རབ་ཏུ་གནས་པ་བྱུང་པར་བགྱིས། །གང་གི་དང་
དང་སྦྱིང་སྦྱོབས་བདུད་ཅིའི་མཆོ། །མི་དབང་བཀའ་ལུང་རྒྱ་ཤེལ་ཟེར་འབྲེང་གིས། །རབ་
འབྱུར་ངོ་མཆར་དགེ་མཆན་དབང་རྒྱབས་ནི། །མཐའ་དག་ཕྱོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་འགོངས་པར་
བཅོན། །འདི་ཡི་རྣམ་དག་ཉི་འོད་དང་འགྲོགས་པས། །སྤེ་སྦོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤེ་རྣམ་བཞི་
ཡི། །འདབ་བརྒྱ་བསྐྱབ་གསུམ་སྤང་ཅི་ཟེལ་མངར་ཅན། །བྱུང་བསྟན་པད་ཆལ་ཕྱོགས་བཅུར་
(༦ན)རྒྱས་པར་ཤོག། །ཁྱད་པར་འགྲོ་འདི་བསྐྱང་མཛད་ཡིད་བཞིན་ཞོར། །མ་ལུས་ས་སྦྱོང་
ཆོགས་གིས་བྱག་བྱའི་གནས། །ངག་དབང་བཀའ་ཤེས་གྲགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་མཐོ། །ཤོང་
མ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཁྱ་དཔོན་རྣམས། །རིན་ཅེན་ལྷན་པོ་ས་འདིར་ཅེན་དེ་སྤི། །སྦྱ་ཆེའི་
རྒྱལ་མཆན་རབ་ཏུ་བཏན་པ་དང་། །ལུགས་གཉིས་རྣམ་དཀར་མཛད་པས་ས་ཆེན་པོ། །ཆོས་
བཞིན་སྦྱོང་བའི་བཀའ་ཤེས་མཆོག་ཏུ་སྦྱོལ། །གནས་འདིར་དགེ་ཆོགས་ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་
པོ། །བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་འཁོར་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱང་། །སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་ནས་སྦྱ་
གསུམ་གོ་འཕང་ལ། །དཀར་བ་མེད་པར་སྦྱར་དུ་འཛོག་གྱུར་ཅིག། །གནས་སྐབས་འདིར་
ཡང་ཉེར་འཆོ་ཀུན་དང་བྲལ། །ཆབ་སྤིད་དཔལ་འབྱོར་དབྱར་མཆོ་བཞིན་དུ་གང་། །རྟག་
ཏུ་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་མཆོད་བྱེད་ཅིང་། །གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་བཞེད་དོན་ཀུན་

འབྲུག་ཤོག། གང་ཡང་དད་པས་མཐུན་རྒྱུ་དུ་འོས་པའི། ལུང་དུང་བགྱིད་པའི་སྤྱིན་བདག་
ཐམས་ཅད་དང་། བཟོ་ཡི་རིག་བྱེད་རྣམས་དང་ལས་བྱེད་པ། གུན་ཁྱུང་སྤྱི་དུ་གུན་མཐེན་
ཐོབ་པར་ཤོག། བྱིན་ཆད་ནས་ཁྱེད་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་འདི། ལུང་ཟད་མཆོད་དང་ཕྱག་དང་
བསྐྱོར་བ་སོགས། རྒྱུ་གསུམ་དགེ་ཆོགས་སྤྱི་ལོན་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ཀྱི། སྤྱི་བ་བྲལ་ཆོས་སྐྱོ་
སྤྱི་དུ་ཐོབ་པ་དང་། གནས་སྐྱབས་འདིར་ཡང་རང་རང་བཞེད་པ་ཡི། འདོད་པའི་དོན་གུན་
གོགས་མེད་ཐོབ་པར་ཤོག། ཡངས་པའི་ས་ཆེན་འདིར་ཡང་དུས་གུན་ཏུ། ལོ་ལེགས་ཆར་
རྒྱ་དུས་སུ་འབབ་པ་དང་། རྟེན་(༤)དང་འཐབ་ཅོད་འཁྲུག་ལོང་གུན་ཞི་ནས། འཕྱོ་གུན་
བདེ་ཞིང་དགེ་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག། འཕྲུལ་རྒྱལ་པོའི་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པ་དང་། གོང་མ་
ཆེན་པོའི་སྐྱོ་ཆེ་ཆབ་སྤིང་དང་། སྤྱིན་བདག་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་དོན་རྣམས། རྟེན་
ཏུ་དར་རྒྱས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཤོག། འཛམ་བུ་རྒྱ་པོའི་གསེར་ཁུན་མཐོར་བཅེགས་ཉི་མ་
བྱེ་བའི་དཔལ་གཟི་ཅན། རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་སོགས་གནོད་སྤྱིན་གུན་གྱིས་བྱུང་ལུང་དུང་པས་
ཕྱག་བྲས་པ། འཕྱོ་གུན་པོངས་པའི་དབྱེ་ལས་བསྐྱུང་མཁས་དཔལ་ལྷན་རྣམ་མང་ཐོས་པའི་
སྤྱི་ལ། འཁོར་དང་བཅས་པས་འཕྱོ་བ་གུན་ལ་འདོད་རྒྱུའི་ཆར་འབབས་བཟ་གིས་སྤྱོད། ཞེས་
པན་བདེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་མཆོག་ཏུ་བྱིན་རྒྱལ་པོ་འདི་དབང་བའི་དཔུས་གཙང་ན་ངོ་མཆར་བའི་རྟེན་ཁྱེད་
པར་ཅན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་དགོན་ཐང་གི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོའི་ཞིག་གསོས་དང་། གསེར་བངས་ཀྱི་གདུགས་ཉིག་
ཆར་ཞབས་སོགས་གོང་མ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་བཞེད་ནང་སོ་འཕྱོས་ནས་དོ་དམ་ཁྱུང་དུ་རྒྱངས་ནས་བསྐྱབ་
པའི་དཀར་ཆག་དང་སྟོན་ལམ་བཟ་གིས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི་དགེ་སློང་ཆོས་སྤྱི་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་
ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོར་ཉི་བར་སྤྱར་བའོ། །

ཨོ་སྤྱ་ཉྩ། རྒྱ་གསུམ་མི་བདེ་རྒྱུ་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བྱེ་བ་ཕྱག་བསྐྱུང་ཞིང་རྣམས་གུན་ཏུ་
ཅིག་ཅར་རྣམ་པོའི་རྟོགས་སངས་རྒྱས། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གུན་གསལ་དོ་རར་མཐེན་

གཉིས་ཉི་ལྔའི་འོད་ཀྱིས་རབ་འབྱུང་ས་གསུམ་སྟན་སེལ་དམ་པའི་ཆོས། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེད་
(ཡན)བྱང་ཆུབ་སྤྱུགས་མངའ་སྟོན་པའི་གཏེར་གྱུར་རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་
འཕགས་པའི་ཆོགས། །སྤྱོད་ས་གསུམ་རིན་ཅེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅེ་
མོར་མཆོད་པས་དག་ལེགས་འདོད་རྒྱའི་ཆར་ཆེན་སྟོལ། །རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་ཁ་དོག་གིས་
འཛིགས་མཐུན་གསུམ་བདུད་ཅིའི་ཆུ་གཏེར་ཆེ། །སྟོར་བཞིའི་རྒྱབས་གྱི་འཕྲེང་བ་ཉེར་མཛེས་
འཕགས་བཞིའི་རིན་ཅེན་འབྱུང་བའི་གནས། །ལམ་ལྗེའི་རིན་ཅེན་འབབ་སྟེགས་མཛོན་དགའ་
སྟོ་ལྗེ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏེར། །ཕྱིན་སྤྱུག་རང་བཞིན་རྒྱལ་ཡུམ་དག་མས་ཡན་ལག་
བདུན་ལྷན་མཆོག་སྟོལ་ཅིག །བགྲང་ཡས་རྒྱལ་བའི་མཐུན་པའི་ཆུ་འཛིན་ལས། །རི་སྟོད་
ཁམས་དང་བསམ་པའི་དབྱེ་བ་བཞིན། །གངས་མེད་གདུལ་བུའི་སྟོན་ཡངས་འཛིན་མའི་
གཞིར། །དཔག་མེད་ཆོས་གྱི་ཉལ་འགྲོ་གང་འབབ་པ། །ཡོངས་སུ་འབྲིལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་
ཆུ་གཏེར་ཆེ། །ཀུན་གྱི་རབ་དང་ཕྱལ་དང་སྟོང་པོ་ནི། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་བསྐྱེད་
པའི་ཡུམ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་གང་འདིའོ། །གདེངས་ཅན་གངས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་
སྟོང་སྤྱུག་གིས། །ཉེར་མཛེས་ཤེས་ཕྱིན་འཕྲེང་བ་ཅན་ཞེས་པ། །གནས་སྟོན་བཞུ་བ་འབྲིལ་
འདྲའི་ཤོག་བུའི་ངོས། །གསེར་འོད་ཀྱིས་འབྲིགས་ཡིག་འཕྲེང་མཇུ་རའི། །དབྱ་བ་རབ་གསལ་
མིག་གི་བདུད་ཅི་འདི། །དཔལ་ལྷན་རིག་པ་འཛིན་པའི་ཅོད་པན་ནི། །སྤང་གོལ་ཐར་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ཞེས་བུའི་རིགས། །འཕྲོས་ལུང་ནོར་འཛིན་ཆོས་བཞིན་སྟོང་མཛད་པ། །སྤྱོད་རྒྱལ་ཆོས་
གྱི་དབང་སྤྱུག་འཁོར་བཅས་ཀྱིས། །(ཡབ)དཔལ་འབྱོར་རོལ་མཆོ་ཀུན་ནས་འབྲིལ་བའི་
གནས། །ནོར་སྟོན་གྲོང་ཁྲིའི་ས་ལ་བབས་འདྲ་བ། །བྱ་འདབས་ཞེས་བུའི་གཞིས་ཁར་དད་
པ་དང་། །གཏོང་བ་ཡངས་པའི་དཔལ་ལས་ལེགས་པར་བཞེངས། །དིང་སང་སོར་མོའི་སྟོན་
གར་སྟུར་བ་ལ། །ཀུན་གྱི་བཤེས་གཉེན་དང་མཚུངས་དཔོན་མོ་ཆེ། །ངག་དབང་བཟླ་ཤེས་
དཔོན་སྟོན་རྣམས་གྱི་བྲིས། །དེ་ལས་འོངས་པའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོ་ནི། །གཞུགས་སུ་བྱུང་

གང་སྲིད་གསུམ་འགོངས་པར་ངེས། །ནང་སོ་རྫོང་དཔོན་བསོད་ནམས་བཟ་ཤེས་པ། །མཆེད་
བཅས་ཡམ་ཡུམ་ཐུགས་དགོངས་ཡོངས་རྫོགས་ཤིང་། །སྤྱི་བ་གཉིས་རྟོག་པའི་བྲི་མ་ཀུན་
དག་ནས། །སྐྱ་གཉིས་ཟུང་འབྲུག་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་གྲུས་པས་
མཆོད་པ་ལ། །ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་དང་མཚུངས་པ། །རྒྱ་སྤྱོད་སྦྱིན་པའི་བདག་
པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱང་། །ཐུགས་རྒྱུད་སྤྱི་བ་གཉིས་མ་ཡུས་དག་གྱུར་ནས། །ཆོག་གས་གཉིས་
ནོར་བུའི་ཐེམ་སྐྱས་ལ་འཛེགས་ཏེ། །སྐྱ་གསུམ་རིན་ཅེན་ཁང་བཟང་དུ་སོན་ཅིང་། །ལྷན་གྲུབ་
རྒྱན་མི་འཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། །འགོ་ཀུན་སྲིད་པའི་མཆོ་ལས་སྒྲོལ་བར་ཤོག། །གནས་
སྐབས་སུ་ཡང་སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་དང་། །ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་འཕྲོར་པའི་ཕུན་ཆོག་གས་ཀུན། །ཡར་
ངོའི་རྩ་ལྟར་ཉག་ཏུ་གོང་འཕེལ་ཞིང་། །རང་ཕྱོགས་བདུད་སྤེའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་གྱུར་
ཅིག །འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་གསུམ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས། །མཐུན་རྒྱུན་ལྷུང་ལེན་སྤྱི་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་། །གནས་སྐབས་ཆེ་འདིའི་བསམ་དོན་ལྷན་འགྲུབ་ཅིང་། །སྤྱར་དུ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་གྱར་ཅིག །ཤོད་ཁམས་(༤༣)ནོར་འཛོན་སྤྱོད་པའི་དབང་པོ་ནི། །གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཁུ་དཔོན་ནམས། །སྐྱ་ཆེ་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་བརྟན་པ་དང་། །ཆབ་སྲིད་མཆོན་དུས་ཆེས་
ཆེར་གོང་འཕེལ་ཤོག །དེར་ནས་ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀུན་ཏུ་ཡང་། །འཐབ་ཅོད་འབྲུག་
ལོང་ནད་དང་ཉེར་འཆེ་ཞི། །ཆར་རྒྱ་དུས་སུ་འབབ་ཅིང་ལོ་ལོགས་སོགས། །རྫོགས་ལྷན་དུས་
བཞིན་ཉག་ཏུ་ཕུན་ཆོག་གས་ཤོག །ཉི་འོད་སྣང་གི་འབྱུང་བའི་གསེར་ཀྱིས་ནི། །རི་དབང་དབང་
པོའི་གཞུ་ཡིས་འབྱུང་པ་ལྟའི། །བྱང་ཕྱོགས་སྤྱོད་མཛད་དཔལ་ལྷན་ནམ་ཐོས་སྤྱས། །འཁོར་
དང་བཅས་པས་འདོད་རྒྱའི་དཔལ་སྤྱོད་མཛོད། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དམ་ཆོག་ལ་གནས་
པའི། །མཐུ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སྤངས་མ་འཁོར་བཅས་དང་། །སྟོབས་ལྷན་འཕྲོས་ལྷ་ལ་སོགས་གཞི་
བདག་ནམས། །དཀར་ཕྱོགས་ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་པའི་བཟ་ཤེས་སྟོལ། །ཤུགས་རྒྱལ་པོའི་
ལུང་རྟོགས་བསྟན་པ་དང་། །སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་དང་། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་

མན་བདེ་མ་ལུས་པ། །རྟག་ཏུ་འགྲན་བཞིན་འཕེལ་བའི་བཟ་ཤིས་ཤོག །ཅེས་དཀར་ཆག་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི་ཆོས་སྤྱོད་པའི་བཅུན་པ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་དཔལ་
 ལྡན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་ཆོས་བྱ་ཆེན་པོར་བཀོད་པའོ། །མགོན་པོ་ཆེ་དང་དཔག་ཡས་ཡེ་ཤེས་
 གྱི། །མཆོག་སྦྱེལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ། །སྤང་བ་མཐའ་ཡས་བསྐྱའི་གར་གྱི་
 གཙོ། །འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་བཅས་མངོན་སུམ་བཞིན། །ངོ་མཆར་ཞིང་གི་བཀོད་པ་
 འདིར་བཞེངས་པས། །ཆོས་བཟང་མཆན་ཅན་ལྷ་པར་གཤེགས་དེ་ཉིད། །(༡བ)སེམས་གྱི་
 རྡོ་རྗེ་བྱི་མ་དག་གྱུར་ཏེ། །ཁྲབ་བདག་རྡོ་རྗེ་སེམས་པར་སྐྱད་ཅིག་ལ། །སྟོད་ཅིང་རིས་མེད་
 བསྟན་པའི་སྤྱི་ཞུ་མཁན། །འཕྲོས་ལུང་འཛིན་མ་སྟོང་བ་འཁོར་བཅས་རྣམས། །ལྷགས་
 གཉིས་སུ་ཆོགས་ཀུན་གྱི་ཅེར་སོན་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་ཆོས་ལ་སྟོད་པར་ཤོག །རིན་
 ཅན་མང་སྤྱལ་ས་བརྒྱད་དབང་ཕུག་ཚུལ། །བྲང་ཕྱོགས་སྟོང་བའི་དབང་པོའི་འཁོར་བཅས་
 གྱིས། །ཕྱོགས་འདིར་རྫོགས་ལྡན་དུས་བཞིན་དངོས་བྱུང་གྱི། །ཚུ་བོ་ཐམས་ཅད་གོགས་མེད་
 འདུ་བར་མཛོད། །མཆན་གྱི་མེ་ཏོག་ན་བར་སྤྱང་བས་ཀྱང་། །རན་འགྲོ་ལས་བསྐྱང་བདེ་བ་
 ཅན་དུ་སྟོད། །དུག་གསུམ་ནད་སེལ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འཕང་མཆོག་ །སྦྱེལ་མཛད་བཅོམ་ལྡན་
 སྤྱན་པའི་རྒྱལ་པོར་འདུད། །འདོད་ཁམས་དབང་ཕུག་བསྟན་མ་འཁོར་བཅས་གྱིས། །རྡོ་རྗེ་
 འཆང་དང་བསྐྱོ་སྤྱོད་པའི། །བཀའ་བཞིན་ཕྱོགས་འདིར་བྱུང་བསྟན་རྒྱས་པ་དང་། །བདུད་
 དང་ལྷ་སྟེགས་ཆོགས་ཀུན་གཞོམ་པར་མཛོད། །གངས་མེད་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་
 གྱིས་ཀྱང་། །འདུལ་བར་མི་སྟོད་སྟེགས་དུས་འགྲོ་བ་ཀུན། །འདྲེན་མཛད་རང་བཞིན་སྟོང་
 ཉིད་བཞེན་འབྱུང་གི། །དོན་དུ་ལེགས་གསུངས་བྱུང་པའི་དབང་པོར་འདུད། །དཔལ་ལྡན་
 གྱི་གྲག་ལུས་བྲལ་འཁོར་བཅས་གྱིས། །ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྡན་བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་
 སྟོལ། །ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཤིང་སྤྱིན་བདག་འཁོར་བཅས་རྣམས། །བར་ཆད་ཉེར་འཆོ་ཀུན་ལས་
 བསྐྱང་བར་མཛོད། །སུན་ཆོགས་བསོད་ནམས་བརྒྱ་པའི་མཆན་བཟང་པོའི། །གཟི་འབར་

འགྲོ་ལ་ལེགས་བྱས་ངོམ་པ་བཞིན། །ལྷ་མིའི་སྟོན་པ་མཆོན་ལེགས་རྒྱལ་པོ་ཞེས། །((༥ན)
འཛིག་རྟེན་གསུམ་ན་གྲགས་འབར་དེ་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྲུང་མི་སྲུང་སྲིན་པོའི་
གཟུགས། །གུར་གྱི་མགོན་པོ་ལྷ་བཟུང་བཀའ་སྟོན་བཅས། །སྤྱབ་པའི་བསྟན་དང་སྲིན་
བདག་འཁོར་བཅས་ལ། །ལོག་པར་ལྷ་བའི་དག་བགེགས་གཞོམ་པར་མཛོད། །རིན་ཅེན་
ཆོ་དང་པུས་རབ་རྒྱན་པའི། །མཁས་པ་གཟི་བཞིན་སྐྱོད་བྱངས་རྒྱལ་པོ་ཞེས། །མཆོན་
ཅམ་འཛོན་པའི་འགྲོ་འདི་སྐལ་བཟང་དུ། །ལེགས་མཛད་སྐྱོབ་བ་ཆོ་མེད་དེ་ལ་འདུད། །སྐྱར་
མཛད་སྐྱོབ་མ་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི། །སྤྱགས་རྗེའི་གཟིགས་པ་སྤྱོད་འདིར་མ་འབྲལ་
བས། །ཡིད་བཞིན་ནོར་ལྷ་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས་ཤིང་། །མཁའ་སྐྱོད་གནས་སུ་འཁྲིད་
པའི་བཀའ་དྲིན་མཛོད། །སྤྱན་ཆོགས་གསེར་ཞུན་བཅེགས་པ་ལྷ་བུའི་སྐྱ། །སྟོང་སྤག་ཉི་མའི་
མཛེས་པ་ལས་རྒྱལ་ཞིང་། །སྐལ་བཟང་མིག་ལ་བདུད་ཅིའི་ཆར་འབེབས་པ། །གསེར་བཟང་
དེ་མེད་ཞབས་རྒྱ་སྤྱོད་པོས་མཆོད། །སྐལ་བཟང་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བསྟན་སྲུང་ཆེ། །ཡུལ་
འཁོར་སྲུང་དང་དཔལ་ལྷན་འཕགས་སྤྱེས་པོ། །འཛིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་བཅུ་ལྟགས་མཐུ་ལྷན་
ཀྱིས། །གནས་འདིར་རེ་བའི་རྒྱ་མཆོ་གང་བར་མཛོད། །སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་གྱི་སྐྱོང་ཟབ་
གཡོ་བ་ཅན། །སྤྱི་མཆོར་ཉེན་པའི་འགྲོ་འདིའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། །སྤྱ་ངན་ཀུན་སེལ་འགྲོ་
བའི་སྟན་པ་མཆོག །སྤྱ་ངན་མེད་མཆོག་དཔལ་ལ་གྲུས་སྤྱག་འཆོལ། །དཔལ་ལྷན་སྟོབས་
འཕྲོག་ནག་པོ་ཆེན་པོ་དང་། །འཇམ་དཔལ་བཀའ་ཉན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །བསྟན་དང་
བསྟན་འཛོན་བསྟན་པའི་སྲིན་བདག་((༥བ)ལ། །ལོག་པར་འཁྱུ་བའི་དག་བགེགས་ཆར་
ཆོད་ཅིག །ཟབ་ཡངས་ཆོས་ཀྱི་གཞིའི་སྐྱོད་བྱངས་ནི། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་དུ་སྤྱོད་མཛད་
གང་གི་ཞབས། །ཆངས་དབང་བྱུང་སྤྱད་དུང་པས་བཞེན་འོས་པ། །ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོའི་
དབྱངས་ལ་གྲུས་སྤྱག་འཆོལ། །ཉེ་རུ་ཀ་དངོས་རྩི་རྩི་ནག་པོ་ཆེ། །བྱ་རྩིག་མཆོན་ཅན་
འཁོར་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱིས། །འཕྲིན་ལས་རྣམ་བཞིའི་དངོས་གྲུབ་ཆར་ཆེན་པོ། །འདོད་

རྒྱུ་པའ་པས་སྟོགས་འདིར་གང་བར་མཛོད། །ཟབ་ཞི་སྟོས་བྲལ་མཐའ་དབུས་མེད་པའི་
སྟོང་། །བཛོད་བྲལ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྟོད་ཡུལ་ཅན། །གཟིགས་པ་མཐར་བྱིན་དཔེ་བྲལ་
ཆོས་ཀྱི་སྒྱ། །མངོན་མཁྱེན་རྒྱལ་པོ་གང་དེར་བྱག་བགྱིད་དོ། །བསྟན་དང་མདོ་སྟེའི་དབང་
པོ་བྱག་མཆོན་དུ། །ལེགས་བཞེས་སྟོན་མི་བཟང་དང་ནམ་ཐོས་བྱ། །གཞོད་སྟོན་སྟེ་དཔོན་
བཅུ་གཉིས་འཁོར་བཅས་ཀྱིས། །སྟོན་ཀྱི་ཐུགས་དམ་བཞེན་དུ་འགྲོ་འདི་སྤངས། །ཞེས་པ་འདི་
འཕྲོས་བྱ་འདབས་སུ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཐང་ཀ་བཞེངས་དུས་དཀར་ཆག་ཞལ་ཡིག་ཏུ་གནང་བའོ། །

ཨོ་སྤྲེལ། ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་གཙུག་རྒྱན་མིའི་དབང་པོ། །ངག་དབང་བཟ་ཤེས་
བྲགས་པའི་མཆོན་ཅན་ཀྱིས། །དབང་སྟོན་སྟེགས་བུའི་ངོས་ལ་མཇུ་རའི། །གསེར་ཀྱི་འོད་
རིས་འབྲིགས་པའི་ཐུགས་དམ་ཀྱི། །བཀའ་འགྱུར་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱུར་གང་དེ་ལས། །སྟོང་
སྟེགས་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་ཞབས་དུམ་འདི། །འཕྲོས་ལུང་ནོར་འཛིན་སྟོང་བ་དད་འཕྲོར་ཅན། །མགོན་
པོ་ཆེ་འཕེལ་ཞེས་བྲས་མཐར་རྒྱས་སུ། །ལེགས་པར་(༡༠ན) བཞེངས་ལས་གོང་མ་མིའི་
དབང་པོ། །བསྐྱལ་བརྒྱུར་སེང་གའི་བྲི་ལ་ཞབས་བརྟན་ཞིང་། །བཀའ་བྲིམས་བཟང་པོའི་
ཉི་མའི་འོད་སྟོང་གིས། །འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ཀུན་ཅིག་ཅར་བྱབ་གྱུར་ཏེ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་དང་
འགྲོ་བའི་པན་བདེ་ཡི། །པད་ཆལ་སྟོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་བཟ་ཤེས་ཤོག །ཅེས་པ་འདི་མཐར་
རྒྱས་སུ་ཉི་ཁྲིའི་ཞབས་དུམ་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་གོ། །

ཨོ་སྤྲེལ། གང་དུ་སྒྲ་མ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི། །ཞབས་སེན་དྲི་མེད་ཐུ་ཉིག་འོད་
ཆགས་ཤིང་། །སྤྲལ་པའི་མཆོ་ལས་ཞི་ཁྲོ་རབ་འབྲུམས་ཀྱི། །དཀྱིལ་འཁོར་ངོ་མཆར་
གང་ཀྱི་རི་མོ་ཅན། །རྩལ་གནས་ཐོས་དང་སྟོང་བ་ལྟར་ལེན་ཞིང་། །འདུས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་
ཐུན་མཆོམས་ཀྱིས་དམར་བ། །དམ་པས་ལུང་བསྟན་གནས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ། །བཟ་

ཤེས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་། །གང་དེའི་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་འགྲོ་རྣམས་
ཀྱི། །མིག་གི་བདུད་ཅིར་གསར་དུ་ཆགས་པ་འདི། །འཕྲོས་ལུང་འཛིན་མའི་ཁྱིན་ལ་དབང་
སྐྱོར་བའི། །ས་སྐྱོང་མགོན་པོ་ཆེ་འཕེལ་བཀའ་བཞེན་དུ། །གངས་ཅན་པིར་ཐོགས་དབང་པོ་
སྐུན་ཐང་པའི། །རིང་ལུགས་འཛིན་པར་རབ་མཁས་རིག་བྱེད་པ། །བཞི་འཛོམ་ཞེས་བྱས་
སོར་མའི་ཅེ་ལས་སྐྱལ། །རྣམ་དཀར་མཆོག་འདིས་རྒྱལ་བའི་བསྐྱར་པ་དང་། །མི་ཡི་དབང་
པོའི་སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་དང་། །རི་མོ་མཁན་གྱི་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གི། །བཞེད་དོན་འགྲན་
པ་བཞེན་དུ་འཕེལ་བར་ཤོག། །ཅེས་པ་འདི་བྱ་འདབས་ནས་སྤྱིན་བདག་མཛད་པའི་རྒྱལ་གྱི་གནས་བཀོད་དང་སྐྱ་
འབྲ་རིན་པོ་ཆེ་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་སྒོན་ལམ་མོ། །

(༡༠བ)སྐྱ་སྤྱི་བྱ་རྩེ་བུ། །རང་བཞེན་རྣམ་དག་རྩེ་ལ་གནས་ཡངས་པར་སྤྱོད་གཉིས་རྒྱ་
ལྷན་སྤྱད་གཡོགས་རིང་རོར་སྤྱོད་བསངས་ལང་ཆོ་གསར་པས་རྣམ་བཅུན་རི་སྤྱོད་ཤེས་བྱའི་
སྤང་བ་ཀྱན་འཆར་ཉི་མའི་རྩེ་ལ་བ་བྱུང་གདལ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་། །རབ་མཐོ་གསེར་
ཀྱི་རྩལ་མང་མཐོར་བཅུགས་ཉི་མ་བྱེ་བའི་དཔལ་གཟི་ལ་འཁྱུ་ཆོགས་གཉིས་མཐོ་རིས་བཟོ་
བོས་ལེགས་བྱས་བསོད་ནམས་བརྒྱ་པའི་མཇུ་ར་ཡི་དབུ་བ་རབ་ཆགས་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་གཉེར་
འཕྱར་བ་བཞེན། །བཙུ་གཉིས་མཛད་པའི་སྒྲོས་གར་དག་གིས་བྱེ་བ་ཐུག་བརྒྱའི་ཁོར་ལྷན་
བྱ་མའི་པང་པར་རྣམ་རྩེ་ལ་ཁོར་ལྷའི་འཇུག་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་གངས་ནི་རི་མའི་གནས་བཀོད་
འདི་མཆོན་སྤྱད་དུ་བྱེད་པོ་དཔེ་ཡིས་རབ་ཏུ་དབུལ། །གང་གི་ཞབས་སེན་འཆར་ཀའི་རྩལ་
འཕྲེང་རབ་བྱུང་དཔལ་མགིན་མདའ་ལྷ་པ་དང་མཆོད་སྤྱིན་བརྒྱ་པ་འཁོར་ལའི་ལག་དང་མ་
གཉིས་པ་སོགས་བྲེགས་ལྷན་ལྷ་བརྒྱའི་ཟུར་ཕུད་དང་འགྲོགས་བྱ་རམ་ཤིང་པར་གྱུས་ཕྱག་
འཆལ། །ཕུལ་བྱུང་ལྷག་བསམ་གསེར་གྱི་རྒྱ་བར་སྤྱིང་རྩེའི་ཆར་བེམ་གཡོ་བས་ལེགས་བྲན་
བྱུང་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལས། །སྤྱིང་སྤྱོདས་རྒྱ་བོ་བརྟན་པོས་རབ་བཏེག་ཕྱིན་དུག་ཡལ་

ག་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་འཇལ་བདུན་ཅིའི་སྟོན་ཆེན་གསལ་བ་གང་། །ཡན་ལག་བདུན་ཀྱི་འབྲུམ་བྱའི་
 སྟོ་མ་འོག་མེན་དུ་སོན་བེ་རྒྱར་ས་གཞིར་འཕྲོག་བྱེད་སྒྲུང་བརྟན་གཞན་བ་ལྟའི། །བགང་ཡས་
 སྟུལ་པའི་རོལ་མོ་སྟོ་ཆོགས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་མཛད་པས་རྣམ་རོལ་ཨེ་མ་ཉོ་མཆོག་དུ་རོ་
 མཆར་ཉོ། །གང་སྟོན་བཛྲེད་དུ་མེད་པའི་བསྐྱལ་བ་ནས། །བདེ་ཆེན་(༡༡ན)ཆོས་སྐྱེ་མཐའ་
 དབུས་བྲལ་བརྟེན་ཀྱང་། །འགོ་བའི་དོན་བྱིར་སློབ་དང་མི་སློབ་པའི། །ནམ་མཁའ་རི་སྤིང་
 རྣམ་རོལ་ཅིར་ཡང་འཆར། །ཉི་མའི་རིགས་ཀྱི་དབལ་སྟུག་ཆུ་འཛོན་ཆངས་པའི་གནས་
 ལས་ལེགས་གསུངས་ཅི་མེད་གསྐྱའི་རྒྱན། །བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་སྟོད་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་སྟེད་
 གཤགས་ལྡན་ཉལ་འགོ་དབུ་བའི་འཛུམ་དཀར་ཅན། །སྟེད་བྱེད་བདེ་འབྲུང་རལ་པའི་སྟོང་དུ་
 འབྲེལ་བ་ལས་བབས་སྐབ་བརྟན་བདུན་ཅིའི་ཆུ་གཏེར་ནི། །ལུས་ཅན་ཀུན་ཀྱི་ཅི་མ་དག་བྱེད་
 པན་བདེའི་རིན་ཅེན་མ་ལུས་བྱུང་བའི་གནས་འདིའོ། །གངས་མེད་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་
 བསམ་པ་བཞིན། །རྒྱལ་བས་ཆོས་རྒྱལ་རི་སྟེད་བཀའ་སྟུལ་ཀྱང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
 བྱའི་དབང་ཉིད་ལས། །ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྟེ་སྟོད་གཉིས་སུ་འདུས། །སྤིང་པའི་ཕུན་ཆོགས་
 གདུག་པའི་སྟུལ་ཀྱི་བྲིམ། །རྟིང་པའི་ཅ་ལྟར་མཐོང་ནས་བདག་མེད་པའི། །ལམ་ནས་ཞི་བ་
 རིན་ཅེན་སྤིང་བཟོད་པའི། །ཐབས་ཀྱི་བསྟོན་གནས་རྣམ་མང་རྒྱལ་བས་བཀོད། །ཐེག་པ་ཆེན་
 རོ་འབྲུམ་བྱའི་གནས་སྐབས་ཀྱི། །སྐྱུ་དང་ཞིང་ཁམས་འཁོར་དང་མཛད་པ་ནི། །ཡོངས་སུ་
 དག་པའི་རྣམ་པ་ལམ་ཉིད་དུ། །བྱེད་དང་མི་བྱེད་སྟགས་དང་པ་རོལ་བྱིན། །དང་སྟོང་རྗེས་
 མཐུན་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ཡིས། །ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཉི་མ་སྟིང་ལ་འཆར། །ལྷ་མོ་རྣམས་དང་
 པན་ཚུན་བལྟ་བ་ལས། །བྱུང་བའི་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་བྱ་བའི་རྒྱད། །ཕྱི་རོལ་བྱ་བའི་ཐབས་
 དང་ནང་གི་ནི། །ཟབ་མོ་རྣལ་འབྱོར་ཆ་ལས་སྟོམས་པར་སྟོད། །འཛུམ་ཞིང་དགོད་པའི་བདེ་
 བས་རྣམ་རོལ་བ། །(༡༡བ)ཡན་ལག་བཞི་ལ་གཞོལ་བ་སྟོད་པའི་རྒྱད། །བྲག་རྒྱ་བཞི་ཡི་རྒྱ་
 ལས་མི་འདའ་ཞིང་། །ཉིང་འཛོན་གསུམ་ཀྱི་ལང་ཆོས་སྟིང་ལ་འགྲོགས། །ལག་པའི་བརྟོ་

འབྲེལ་བའི་བདེ་བའི་ཆོམ། །རང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རྒྱད། །སྤྱི་ལོ་བར་དོ་
མ་དག་འབྲེལ་བའི་གྲོང་། །སྤྱི་གསུམ་རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཉམས་དགའ་བར། །ཆོ་གཅིག་
ཉིད་ལ་སྤྱིར་བྱེད་རིམ་པ་གཉིས། །ཡན་ལག་དང་བཅས་སྟོན་པ་སྤྱི་མེད་རྒྱད། །མངོན་མཐོ་
ངེས་ལེགས་རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཁང་། །ཀུན་གྱི་ཅ་བ་འབྲམ་གཞི་བཏན་པོ་ནི། །ལྷག་
བའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་རིན་ཅེན་གསེར་གྱི་གཞི། །གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདུལ་བའི་
སྤྱེ། །བྱིང་མོད་བྱི་ཡི་བཞོན་པས་མི་གཡོ་བའི། །མངོན་རྟོགས་རིན་ཅེན་རྣམ་བཞིའི་རང་
བཞིན་ཅན། །ཉིང་འཛིན་འཆི་མེད་རི་བོ་གནས་བའི་གཞི། །ཟབ་ཡངས་མདོ་སྤྱིའི་རྒྱ་སྤང་
བདག་པོའོ། །ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་ཉིང་འཛིན་མིག་སྟོང་ལྷན། །གནས་ལུགས་རྟོགས་བའི་
ཡེ་ཤེས་ལག་ཉལ་གྱིས། །མཐར་ལྷའི་སྤྱིན་པ་འདུལ་བྱེད་ལྷ་མི་དབང་། །ཆོས་མངོན་ལྷ་ན་
སྤྱག་གི་གྲོང་ཁྲིར་གནས། །དེ་ལྷར་སྤྱེ་སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱད་སྤྱེ་བཞིས། །ལེགས་བསྐྱུས་
བྱང་ངེས་སྤྱོད་ཆོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ། །ཐུབ་པས་ལེགས་གསུངས་སྤྱད་བྱེད་འཕགས་པས་
བསྐྱུས། །རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཤིང་རྟ་ཆེ་རྣམས་གྱིས། །བྱང་ངེས་ལེགས་པར་བྱེ་ནས་
དགོངས་པ་བཀའ། །འཕགས་བའི་ཡུལ་སོགས་ས་སྟངས་འོག་དང་། །ས་སྤྱིའི་འཛིག་
རྟེན་ཀུན་ཏུ་ལེགས་བཞུགས་པ། །དེ་དག་རྣམས་ལས་སྤྱི་བཅས་རྒྱལ་བའི་སྤྱུལ་བའི་
(༡༩ན)ལྷོས་གར་རྒྱལ་ལྷོན་རྣམས་དང་ལོ་པཎ་སྤྱིས་མཆོག་ཆེ་རྣམས་གྱིས། །ཕྱོགས་ཀུན་
ཀྱི་ལ་ལ་ཡིས་མཆོན་ཀྱང་ཐུན་རུམ་འཕྲིབས་བའི་བྱང་གི་ཕྱོགས་འདྲིར་ལེགས་པར་བསྐྱུར་
བ་རི་སྟོང་པ། །མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་བསྐྱུས་ཤིང་སྤྱོད་པས་བཅ་དུ་བཀོད་
དཀར་ཆག་མཛད་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུར་ཞེས་བྱར་བྲགས། །འདི་ནི་ཕན་བདེ་ཀུན་
གྱི་འབྱུང་གནས་སྤྱག་བསྐྱུས་ཀུན་སེལ་སྤྱི་བ་གཉིས་བྱི་མ་མ་ལུས་འབྲུད་བྱེད་བདུན་ཅིའི་
རྒྱན། །བྱི་བྲལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་ཆོགས་བཅད་རེ། །འདི་དང་བཞེད་དང་སྟོག་དང་འཛིན་
པ་ཡི། །བསོད་ནམས་ལུང་བོ་གཟུགས་སུ་བྱུང་གྱུར་ན། །རྣམ་མཁའི་ཁྱོད་ཀུན་བཀོད་ཀྱང་

ག་ལ་ཤོམ། །དེ་ལྟ་ལེགས་ན་མདོ་སྟགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ། །ཕྱོགས་འདིར་འགྱུར་རོ་འཆལ་
ནམས་ལེགས་བཞེངས་བས། །དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ཕྱང་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག །རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་
སྟོད་ཡུལ་ལས་གཞན་ཅི། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་བསོད་ནམས་རྩ་བར་ལྟ་གཟིགས་རིགས་ཀྱི་
དབག་བསམ་ནི། །མཁུན་བཙུང་ཡལ་འདབ་མཁའ་ལས་ཀུན་ཁྱབ་ས་སྟོང་ཀུན་གྱི་ཟུར་ཕྱད་
ནི། །གང་ཞིག་ཞབས་ཀྱི་རྩལ་འཕྲེང་ཉེར་བཀོད་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ནི། །དག་
གི་དབང་ཕྱག་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གྲགས་ཕྱོགས་ཀུན་ན་བའི་བཅུད་ལེན་
བྱང་། །མི་དབང་མཆོག་དེའི་བཅུན་མོ་རིན་ཅེན་ཆོས་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ནི། །རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་གྲུས་བས་མཆོད་པ་སྟོན་གྱི་མ་ག་རྟ་བཟང་མོ། །སྤར་ཡང་ཕྱོགས་འདིར་འོངས་པ་
རི་བཞིན་ལྟ་སྟེས་སངས་རྒྱས་དཔལ་འདོམ་ཞེས། །གང་(༡༩བ)གི་གཏོང་བ་ཡངས་པའི་
གྲགས་བས་ཡོངས་འདྲའི་དབང་པོ་འང་མཐོ་རིས་སྟོས། །རྩ་ཤེས་བ་གམ་འོད་ཟེར་བཞད་
ལྟ་སྟེ་ཉིག་ཆོགས་འབར་ལྱང་ལོ་ཅན། །དུས་ཀྱི་ཕྱོགས་འདིའི་ས་འདྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་
སྟེས་ལྟ་ཙུང་པོ་བྱང་འདབས། །སྟེས་ཅེན་གནས་ནི་ས་ལ་བཀོད་འདྲ་རིན་ཅེན་ཁང་བཟང་
འཕྲེང་བ་དང་། །རྒྱང་འཕྲེང་གསར་པའི་དུ་གྲུ་ལས་མཆོན་ཡིད་བཟང་གནས་ལའང་ཙུང་འདྲི་
བ། །སྟོད་ཤོད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གྲགས་བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་ས་ཡི་ཆ། །མཁས་
མང་ཞབས་སེན་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་སྟོ་གསལ་བསྟེན་གནས་དམ་པ་འདིར། །སྟོད་པའི་སྟན་
ཆོགས་རྩ་ཙུང་ཙུ་ཐེགས་དང་། །སྟོག་འཕྲེང་གཡོ་བའི་རོལ་ཅེད་ལྟར་དགོངས་ཤིང་། །རྒྱལ་
བའི་སྐྱ་གཟུགས་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཞེངས་པའི། །གཞལ་དུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ལ་དགྲེས་
བས། །ཟས་གཙང་སྟེས་པོ་སྤར་ཡང་བྱང་ཕྱོགས་འདིར། །གསེར་གྱི་རི་དབང་ཐོལ་ལ་ཉེར་
བརྟེན་ནས། །བསྟན་པ་སྟེལ་ཕྱིར་དངོས་སུ་བྱོན་པ་ལྟེ། །རྒྱལ་བའི་སྐྱ་གཟུགས་མཐོང་བ་
དོན་ལྟན་དང་། །བདེ་སོགས་བདག་པོའི་གཞུ་ཡི་བྱ་བ་ཡིས། །རྩ་ཤེས་མཆོ་ལ་གར་གྱི་རི་
མོ་བཞིན། །རྒྱལ་བའི་སྟེས་རབས་མིག་གི་བདུད་ཅིའི་གཏོར། །བི་ཤྱ་ཀམ་འི་སྐྱ་འཕྲལ་ཅི་

ཡང་འཆར། །ཁྱད་པར་བེ་རྒྱུ་ཡི་སྒྲེགས་བྱའི་ངོས། །རིན་ཅེན་གསེར་དངུལ་ཡི་གཤེ་འབྲེང་
ཆགས་པ། །རྒྱལ་སྐུ་དཔྱོད་པ་མ་ལུས་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །བཀའ་འགྱུར་འཛམ་གླིང་
རྒྱན་གྱུར་ལེགས་པར་བཞེངས། །ལ་གསར་པའི་ན་བྱུན་ཆོགས་རྣམས་འབྲེང་བར་དངར་བྱས་
སོ་འབྲེང་འཛུམ་ཞིང་གྱུར་གྱུམ་དོག་(༡༣ན)པ་འགོད་པའམ། །དབང་སྟོན་བཅེགས་པའི་ས་
འཛིན་དོགས་ལ་ཆེ་མེད་ཞུགས་པ་ལ་ཆགས་འཆམས་སྤྲིན་གཞོན་བྱས་འབྱུང་དམ་
ཅི། །ཉེ་ལ་ཀ་ཡི་ལན་བྱ་གཡོ་ལྡན་སིཾ་མ་རའི་འཛུམ་དཀར་གྱིས་རངས་ནགས་ཀྱི་དཔལ་
མའི་ལང་ཆོ་གསར། །དད་པའི་རྒྱལ་པོས་རྩ་རྩ་དང་འགྲོགས་དྲར་པ་མོ་ཡི་པང་ཕྱང་རབ་
ཆགས་ཡིད་བཞིན་མཆོ་སྐུ་འབྱུང་མོ་ཉུག །འདི་ལྟའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོ་ཆེ་བའི་འོད། །ནམ་
མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པར་འབྲུག་པ་དེས། །ཕྱོགས་འདིར་བྱབ་བསྐྱན་མཆོད་པ་ཆེ་བལ་
བ། །བསྐྱན་པའི་སྤྲིན་བདག་ཅོར་འཛིན་བདག་མོ་ཡིས། །ཐོག་བྱངས་འདི་ཡི་ཕྱོགས་སུ་
སྒོ་གསུམ་གྱིས། །དད་པ་ལྷུར་ལེན་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས། །སྤྲིབ་གཉིས་ཀྱན་བྱང་
ཆོགས་གཉིས་སུར་རྩོགས་ཏེ། །སྐྱ་གསུམ་གོ་འཕང་སུར་དུ་བརྟེས་གྱུར་ཅིག །གནས་སྐབས་
སུ་ཡང་དམ་ཆོས་སྐབ་པའི་ཉེན། །རི་ལྷར་བཞེད་པའི་གནས་སུ་ལེགས་འབྱུངས་ཏེ། །མ་
ལུས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་འཛིན་པ་ལ། །མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་མཚུངས་པར་
ཤོག །བོད་ཁམས་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་པན་བདེའི་གཞི། །མི་དབང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཁྱ་དཔོན་
དང་། །བསྐྱན་པའི་སྤྲིན་བདག་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཆེ་དང་། །ཆབ་སྤྲིད་དར་རྒྱས་ལུན་རིང་གནས་
གྱུར་ཅིག །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་རྒྱལ་བའི་བསྐྱན་པ་དང་། །ཨ་ཉི་ཤ་དང་མཉམ་མེད་བཅོང་ཁ་
པའི། །ལམ་སྟོལ་ལ་བརྟེན་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཁྲབ་ཅིང་། །འགྲོ་ཀུན་པན་བདེའི་དཔལ་ལ་
སྟོད་པར་ཤོག །ནམ་མཁའི་མཐས་ཁྲབ་འཛིག་ཉེན་ཐམས་ཅད་དུ། །ནད་དང་འཐབ་(༡༣བ)
ཅོད་འབྲུག་ཡོང་ཀུན་ཞི་ཞིང་། །ཆོས་དང་སྤྲིད་གྱི་དཔལ་འབྱོར་རབ་རྒྱས་ཏེ། །ཕུན་ཆོགས་
དཔལ་ལ་སྟོད་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །སྐབས་གསུམ་རིན་ཅེན་བྱགས་རྩེའི་སྤྲིན་ལས་དངོས་

བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་ཤིང་། །མཐུ་ལྷན་ཆོས་སྐྱོང་སྤང་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བགེགས་
དང་བར་ཆད་ཀྱན་བསལ་ནས། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ནོར་ཀྱི་ཆར་འབེབས་གནོད་སྦྱོར་ནོར་
ལྷའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྟན་པའི་སྦྱོར་བདག་བཞེད་དོན་ཀྱན་འབྲུབ་མཆོག་ཏུ་ཤིས་
པ་སྐྱོང་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བསྟན་པ་དང་བསྟན་འཛིན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པས་བསྟན་པ་གྲུས་པས་མཆོད་པ་ལ་མ་
ག་རྩ་བཟང་མོ་དང་མཚུངས་པ་དཔོན་ས་བདག་མོ་སངས་རྒྱས་དཔལ་འཛོམས་པས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རོ་ཅོག་གསེར་
དཔལ་ལས་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་སྟོན་ལས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི། མང་དུ་ཐོས་པའི་སྟན་དང་གསུང་མཁན་དག་
འདུན་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོས་ཆོས་བྱ་ཆེན་པོ་སྐྱོང་མོ་ལུང་དུ་རྒྱལ་བུར་འཛོམས་པའི་འབྲུབ་སྐྱོང་བྱེད་པར་ཅན་ལ་ཉེ་བར་
སྤྱང་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ཆོ་གསལ་བཤེས་གཉིན་བཀའ་ཤིས་སོ། །

སྤྱི་པ་རྩ་བུ་ལོག་ཏེ་གསུང་གིས་གཡོ་བ་རྣམས་སྤངས་མཐེན་བཅའི་མར་མེས་འགོ་
འདྲིའི་ལས་བཟང་གསལ་བར་མཛད། །དམིགས་མེད་སྦྱིང་ཐེའི་སྐབས་ཀྱི་འཕྲེང་བ་ཀྱན་ནས་
གཡོ་ལྷན་རྒྱལ་བའི་རིན་ཅེན་འབྱུང་གནས་ཆེ། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་རི་མོ་མ་ལུས་ཤིས་
རབ་པོར་ཀྱིས་ཁྱོད་ཐུགས་ངོས་ལ་བྲིས་པ་བཞིན། །མི་འགྱུར་གཡུང་བྱུང་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་
བཅོན་འབྲུས་མཆོག་གིས་བརྟེན་པ་གང་དེས་སྐྱོང་གྱུར་ཅིག །མ་ལུས་(༡༩ན)རྒྱལ་བའི་
མཐེན་བཅའི་ཆུ་སྤྱང་སྟོང་། །གང་དུ་གཟུང་བའི་མར་མེ་མཛད་དཔལ་གྱི། །ཟབ་ཡངས་ཐུགས་
ཀྱི་ཆུ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལས། །ལེགས་འོངས་རིན་ཅེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་འདི། །ས་གསུམ་སྦྱེ་རྒྱའི་
རེ་བ་སྐྱོང་བྱེད་ཅིང་། །མཁས་པ་སྤྱད་དབང་བྱེད་པའི་ཅོད་པན་ཡིན། །གང་འདི་ཆོས་ཚུལ་ཀྱན་
ཀྱི་རབ་དང་ཕུལ། །འགོ་བ་ཀྱན་ཀྱི་པན་བདེའི་སྟོན་གཅིག་ལ། །ཡིན་ཕྱིར་བཞེང་དང་འཛིན་
དང་སྟོག་པ་ཡང་། །བསོད་ནམས་སྤང་པོ་སྤྱི་ཡིས་གཞལ་བར་བྱས། །ཐུགས་ཐེའི་སྦྱོར་རས་
སྟོང་གིས་དུས་ཀྱན་ཏུ། །འགོ་ལ་གཟེགས་པ་ནམ་ཡང་མི་སྟོད་པ། །གང་དེའི་སྟོད་ཚུལ་ཆུ་
སྦྱེས་དཀར་པོའི་འཕྲེང་། །ངོ་མཆར་ངོ་བསྟུང་གཡོ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །སྐལ་བཟང་དད་ལྷན་

ཀར་བྱུག་ལྡན་ནམས་ཀྱི། །ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་ཅིག་ཅར་འཕྲོག་པར་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ཁ་བ་ཅན་
ཀྱི་ཡུལ་ཀྱི་དབུས། །ས་ཡི་ཐིག་ལེ་ལྡན་ཀྱི་འཆད་གཤམ་དུ། །དད་དང་སྒོ་དང་སྦྱིང་སྦྱོབས་
ཆེར་ལྡན་པ། །ཨ་ལྷ་ཞེས་བྱའི་ཡོན་ཀྱི་བདག་མོ་ནི། །སྡེ་སྦྱོང་འཛིན་པ་ཆོས་ལུང་དཀའ་
བརྟུ་པ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་བྱས་བསྐྱལ་བ་དང་། །ཁྱད་པར་རང་གི་དད་པས་ཉེར་
སྤངས་ནས། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཉམ་མེད་བཅོང་ཁ་པ། །ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་
བདག་དགེ་འདུན་གྲུབ། །སྤྲས་དང་བཅས་པའི་ཐུགས་དགོངས་རྫོགས་པ་དང་། །སྤྲལས་
འཆང་སྒོ་བ་དཔོན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ། །འདས་པ་ནམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་
དང་། །རང་རང་པ་མའི་སྤྲིག་པ་སྤྱད་ཕྱིར་བཞེངས། །དེ་ལྟའི་སྦྱིང་སྦྱོབས་ཡངས་པའི་ནམ་
མཁའ་ལས། །ལེགས་འོངས་སྤྲེགས་(༡༤བ)བཅས་རྟ་བདུན་རྒྱལ་པོ་ལ། །རབ་དབྱེས་ཟེ་འབྲུའི་
སོ་འབྲེང་གསལ་ལྡན་པའི། །ཕྱོགས་བརྩའི་རྒྱལ་བའི་བསྐྱོ་འཛུམ་པར་མཛད། །རབ་གསལ་
ཤོག་བྱའི་ཤེལ་ཀྱི་ས་གཞིར་ཡིག་མཁན་མཁས་པའི་བྱེད་པོས་ཉེར་བསྐྱུན་ཡིག་འབྲུའི་ལྷག་
ཐུན་ངོས་ལ་ཆགས་པའི་ངོ་མཆར་གཏམ་ཀྱི་མེ་ཉོག་འབྲེང་མཛེས་སྦྱོང་ཚུལ་རྫོགས་པའི་
བྱི་བསྐྱང་གཡོ་ལྡན་བྱང་བའི་ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་ཉེ་བར་འཕྲོག་བྱེད་མི་བད་བསོད་ནམས་
འདོད་རྒྱ་སྦྱིན་པའི་འཆི་མེད་དཔག་བསམ་སྡོན་པ་འདིས་ནི་སྤྱི་ཞིའི་དབུལ་བ་འཕྲོག་གྱུར་
ཅིག །འདིར་འབད་དགེ་བ་རི་བོང་འཛིན་པ་ནི། །ཡིད་མཁར་ཤར་བས་ཉོན་མོངས་ཐུན་པ་
ཀུན། །བཅོམ་ནས་མཐའ་ཡས་འགོ་ལ་པན་བྱའི་ཕྱིར། །ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པར་ཤོག །ཚུལ་འདིར་མཐུན་རྒྱུན་སྦྱབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །འདི་ནས་ཤི་འཕོས་གྱུར་ཆེ་
དགའ་ལྡན་དུ། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆབ་བྱམས་མགོན་ཆོས་རྗེ་དང་། །མར་མེ་མཛད་དང་འབྲོམ་
སྦྱོན་དགེ་བའི་བཤེས། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་འཇམ་དཔལ་སྦྱང་པོ་སོགས། །མཉེས་པར་བྱས་
ནས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཤོག །གནས་སྐབས་འགལ་རྒྱུན་བར་ཆད་ཞི་བ་དང་། །ཆེ་རིང་ནད་
མེད་བདེ་སྦྱིད་འཕེལ་བ་དང་། །སྦྱོར་གྲགས་པ་དན་འབྲུམ་སྤྲལ་གཡོ་བ་དང་། །རྟག་ཏུ་ཆོས་

ལ་སྟོད་པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། རྟོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་སྟོན་པ་ཤུག་ཏེ་ཉོག། རྒྱལ་བའི་སྤྱགས་
རྩེ་གཅིག་བསྐྱས་སྤྱན་རས་གཟིགས། །གཏུམ་ཆེན་ཁོ་པའི་རྒྱལ་པོ་མི་གཡོ་མགོན། །བཙུམ་
ལྷན་སྟོལ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །བཀའ་གདམས་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་སྟོང་བ་
(༡༥ན)ལ། །མི་ཟད་སྟོབས་དང་ཐོགས་མེད་མཐུ་ལྷན་པ། །བྲག་བྲག་མགོན་པོ་བསྟན་མ་
བཅུ་གཉིས་དང་། །དཀར་པོ་བརྒྱད་ཅུ་རྣམས་ཀྱི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །ཅེས་པ་འདི་ཡང་ཁ་བ་རི་པའི་
སྟོན་དངགས་མཁན་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ་གྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་བཀོད་པའོ། །

སྤྱི་བྱ་རྩེ་རྩེ་བསོད་ནམས་བརྒྱ་པའི་མཆན་གྱི་གཟི་འབར་གསེར་གྱི་ལྷན་པོ་ལྷ་
བུའི་སྒྱ། །སྟོན་ཅིང་ཡིད་འབབ་སྤྱ་བརྒྱ་པ་ལྷར་གང་གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ། །མཁུན་
བཙུའི་གཏིང་མཐའ་དཔག་པར་དཀར་བ་ཁོད་སྤྱགས་ཆུ་གཏིང་ཆེན་པོ་ཉིད། །རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྲུང་ལེགས་པར་འདོམས་མཛད་སྒྲེ་མེད་སྟོན་པ་དེ་ལ་འདུད། །གདོད་ནས་སྟོས་བྲལ་ཆོས་
རྣམས་ཀྱན་གྱི་གཤིས། །དེ་མ་ཀྱན་བྲལ་སྤྱ་བསམ་བཞིན་ལས་འདས། །གཉིས་མེད་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤིས་ནམ་མཁའི་སྟོང་། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་དེར་བྲག་བཞུའོ། །རི་སྟོད་
རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་རྒྱལ་གྱི་བྲངས། །ཉུང་ཅུང་བྱེད་གང་རྒྱབས་ཆེན་སྟོད་པའི་ཁུ། །མ་
ལུས་འགོ་བ་སྟོལ་བའི་སྤྱགས་དམ་ཅན། །སར་གནས་དཔའ་བོ་རྣམས་ལའང་གྲུས་བྲག་
འཆལ། །མི་མཛེད་ཞིང་འདིར་བྱེ་བ་བྲག་བརྒྱ་ཡིས། །འཛམ་གླིང་འཛིན་མའི་སྟེ་བར་ཅིག་
ཅར་དུ། །མདོན་པར་སངས་རྒྱས་ཤུག་སེང་གེ་དེས། །ཆོས་སྟོ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ལེགས་
པར་བྱེ། །བྱད་པར་བྱ་གོད་ཕུང་པོའི་ས་འཛིན་ཅེར། །བཟང་ཡས་ཆོ་འབྲུལ་སྟོང་གི་སྟོས་གར་
དང་། །པ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་གཏམ་གྱིས་སེང་གེའི་སྒྱ། །པན་ཚུན་འགན་པ་བཞིན་དུ་འགོ་(༡༥བ)
ལ་བསྟན། །གང་དེའི་རི་སྟོད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་བྲངས་ནི། །ཀྱན་གྱི་རབ་དང་ཕུལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་
པའི། །ནད་ཀྱན་བྲངས་ནས་འབྱིན་པའི་སྟོན་དང་ནི། །རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་བཟོད་པ་གཅིག་པའི་

ལས། །འཕགས་བཞིའི་རིན་ཅེན་མ་ལུས་འབྱུང་བའི་གནས། །སྤྱི་ཡི་གངས་ལྗན་སྟོང་གིས་
བཅིངས་པ་ཡི། །ཐུབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པོ་ནི། །ཡིན་ཏེ་ལའི་མདངས་འཕྲོག་ཤོག་
བུའི་ངོས། །འཛམ་བུ་རྒྱ་བོའི་གསེར་གྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས། །ཤེས་ལྗན་སྟོང་ལ་དང་བའི་རྒྱ་
བོ་དང་། །མིག་ལ་བདུད་ཅིའི་བྱ་ཆར་འབབས་པ་ནི། །སྟོན་དུས་ནམ་མཁའི་བྱ་མོ་རྒྱ་སྐར་
གྱི། །དོ་ཤལ་འཆང་བའང་སྐྱེངས་ཏེ་བློས་པ་བཞིན། །དེ་ལྟའི་སྒྲེགས་བཅ་ངོ་མཆར་བྱེ་བའི་
གཏེར། །ཡར་སྤངས་ཞེས་གྲགས་འཛམ་གླིང་ས་ལ་ནི། །གནས་ཀྱང་ཕུལ་བྱང་ཡུལ་གྱི་དགེ་
མཚན་ལས། །སྤྱི་ཡི་འཛིག་ཏེན་ཉིད་དུ་བགྱང་བྱ་བ། །དེར་ནི་ལྷང་ལོ་ཅན་མཚུངས་པོ་བྱང་
ན། །སྤྱི་མའི་དབང་ཕྱག་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡང་། །བཀའ་ཁྲིམས་ཉི་མ་སྟོང་ལྷར་ཕྱོགས་བཅུར་
འཕྲོ། །བྱ་འཛིན་རི་བོའི་གནས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ། །ལུགས་གཉིས་ཕྱན་ཆོགས་མ་ལུས་འབྱུང་
བའི་གནས། །དུར་སྤྲིག་འཛིན་པ་འབྲུམ་སྒྲེའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །ས་འདིར་ཐུན་མཚམས་
གོས་དང་ལྗན་པར་བྱས། །ཆོས་བྲལ་ཆེན་པོ་གང་དེའི་བྱ་འདབས་ནས། །བང་མཛོད་རྒྱག་
འཛིན་དབང་པོ་དང་གཅིག་པ། །སྤྱི་ཡི་ཁང་བཟང་ས་ལས་འོངས་པ་ལྟའི། །ཕྱ་རྒྱུ་སྤྲི་བུ་
ཞེས་བྱར་གྲགས་པ་དཀར། །གང་དེར་ནོར་རྒྱན་མ་མཚུངས་བྱ་དགའ་དང་། །གཞོན་ནུའི་
སྟོ་གྲོས་བསོད་ནམས་གཟེ་འབར་བ། །བསྟན་པ་རྒྱལ་(༡༩)མཚན་ཡུམ་སྤྲི་བུ་རྣམས་གཉིས་
གྱི། །སྟོང་པོ་མེད་པའི་སྤྱི་མའི་ནོར་རྒྱས་རྣམས། །གཞལ་དུ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་པོར་
ནི། །བཞུད་སྤྲད་གཏོང་བའི་སྟོ་འཕར་བརྒྱ་བྱེ་ནས། །གངས་མེད་ངོ་མཆར་ལྗན་པའི་གསུང་
རབ་འདི། །ཡབ་མེས་གོང་མའི་བཀའ་བློན་བསལ་པ་དང་། །སྤྱར་དུ་སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་
ཐོབ་བྱེད་ཅིང་། །གནས་སྐབས་ཆོས་ལྗན་བཞེད་དོན་འབྱུང་བྱིར་བཞེངས། །ཀུན་གྱི་བཤེས་
གཉེན་དང་མཚུངས་ཡི་གེ་པ། །ཁྲི་བལ་ངག་དབང་གྲོགས་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་བྲིས། །ལུང་
རིག་དབང་ཕྱག་ཆེ་དབང་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །གནས་འདིར་ལེགས་ཆོགས་བསྐྱུན་པའི་གྲོགས་
ཀུན་མཛད། །བཤེས་གཉེན་སྟོ་གྲོས་མཆོག་ལྗན་དགེ་ལེགས་གྱི། །མཚན་དང་ལྗན་པས་

ཞུས་ཤིང་དག་པར་མཛད། །དེ་ལྟའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པས། །སྦྱིན་བདག་
འཁོར་བཅས་སྦྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པའི་ཆོས་ཚུལ་ཀྱན། །བསྐྱབ་
ལ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཀྱན་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། །གནས་སྐབས་འདིར་ཡང་ཆོས་དང་སྤྲིད་གི་
ནི། །འབྱོར་བ་ཡར་ངོའི་རྒྱ་ལྟར་རྒྱས་པ་དང་། །སྟོན་ཆེ་ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཤེར་བྱིན་གི། །མདོ་
ཡི་དོན་བསམས་ཆོག་རྣམས་ལེགས་བཛྲོད་པས། །བདུད་སྤེའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་
བ་བཞིན། །མི་མཐུན་བར་ཆད་ཉིར་འཆེ་ཀྱན་ཞི་ནས། །ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
དབལ་ཐོབ་ཤོག། །བསྐྱེལ་དཀོན་ཅོག་གསུམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མ་
རྣམས་གྱི་རྒྱས་མཐུ་དང་། །རྒྱ་འབྲས་ཉེན་འབྲེལ་བསྐྱེལ་བ་མེད་པ་ཡིས། །སྟོན་པའི་གནས་
ཀྱན་(༡༩)ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པར་ཤོག། །ཅེས་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོའི་དབལ་གྱིས་ཅེ་ཐང་དུ་སྤྲུལ་བའོ། །

ཨོ་སྤྱ་སྟྩ། ཕུན་ཆོགས་འཆར་ཀའི་གྲུང་གུམ་དང་འགྲོགས་སྦྱུན་སྦྱུག་འཆི་མེད་རི་པོ་
ནི། །བསོད་ནམས་བརྒྱ་པའི་མཐོ་རབ་འབར་དབྱུ་བ་རབ་གསལ་བདུད་ཅིའི་ཆོགས། །འགྲོགས་
པ་ལ་འཁྱུ་ཞབས་སེན་ནོར་བུའི་ལན་ཆར་ཡིད་འོངས་རྣམས་གྱིས་ནི། །རལ་པའི་ནགས་
ན་མེ་ཉོག་བཞིན་དུ་མངོན་པར་མཆོད་གང་བུ་རམ་ཤིང་པས་དགེ་ལེགས་མཛོད། །སྒོ་
བཟང་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་མཛད་པ་གང་། །གྲགས་པ་ཡི་གེའི་ཆོགས་འབར་ཕྱོགས་བཅུ་
ཡི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འང་གཞུང་བར་མི་སྦྱོད་པ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་པ་
འབར་གྲུང་ཅིག །མཁས་བཅུན་སྦྱེ་བོ་ཀྱན་གྱི་ཕྱག་བྲས་པ། །ལུང་ཉོགས་ཡོན་ཏན་ཆོས་
གྱི་རྒྱ་མཚོ་གང་། །བསྟན་པའི་ཉི་མ་གཅིག་ལུས་འགྲོ་རྣམས་གྱི། །འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་
ཡུན་རིང་ཞབས་བཏན་ཅིག །འཛིག་ཉེན་དབང་པོའི་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱ་ཟེར་ནི། །གང་དུ་ལུང་
བས་མཐའ་འཁོབ་སྦྱུན་པའི་སྤྱིང་། །པན་བདེའི་ཀུ་ལུང་རབ་བཞད་སྦྱབ་བསྟན་གྱི། །གོས་

དཀར་ལྗན་པ་ཁ་བ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །གང་དེའི་ནོར་འཛིན་ཐིག་ལེ་དགེ་བ་བཅུ་ཉི། །བགང་
ཡས་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛེས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི། །ཁྲོང་ཁྲེར་དུས་གྱི་ས་ལ་བརྟེན་པ་ནི། །ཐོན་གྱི་
དགའ་ལྗན་ཅེ་ཞེས་གྲགས་པ་དཀར། །རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་རབ་མཛེས་བ་གམ་གྱི། །འོད་
ཚོགས་བདུད་ཅིའི་སྤྱུ་ལོང་རྒྱས་པ་དེས། །འཕྱོར་བའི་བང་མཛོད་ལ་སྐྱག་སྐྱགས་འཛིན་
ཀྱང་། །ཁངས་པ་རབ་དོར་ལྷན་པོའི་བྱང་དུ་(༡༢)ལོས། །བསྟན་པ་བྱེན་དུ་འདེགས་པ་
སྟོང་སྟོངས་དང་། །བསྟན་འཛིན་གྲུས་པས་མཚོད་པའི་དད་པ་ཅན། །སྤྱེ་པོ་ཀུན་ལ་སྤྱིན་པའི་
ལག་སྦྱོང་བ། །གང་དེ་མགོན་མེད་ཟས་སྤྱིན་མིན་ནམ་ཅི། །ལུགས་གཉིས་བྱ་དེའི་སྤྱུ་འབྲུལ་
རོལ་ཅེད་ལ། །འཁོར་ལའི་ལག་མཚུངས་བྱག་དོར་མགོན་པོ་ནི། །སྤྱུ་མཚོད་ཁུ་དཔོན་འཆི་
མེད་བདག་པོའི་ཚོགས། །དེར་དུས་མི་ཡི་ཐོལ་ལ་བརྟེན་ནམས་དང་། །མཐོན་པོའི་རིགས་གྱི་
ཤར་གྱི་རི་པོའི་ཅེར། །ཡོན་ཏན་འོད་དཀར་གྱིས་མཛེས་ཆེ་རིས་ནི། །རི་སྐས་དཔལ་འཕྲོག་
དོ་རྩེ་བྱ་བྱིད་ཅེས། །གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་བའི་དད་འཕྱོར་ལས། །གདོད་ནས་སྤྱོས་བྲལ་
ཚོས་ནམས་ཀུན་གྱི་གཤེས། །སྤྱུ་བསམ་བཞིན་བྲལ་མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའི་ངང་། །རི་སྟོད་
ཤེས་བྱའི་སྤང་བརྟན་ཅི་ཡང་འཆར། །མ་ལུས་རྒྱལ་བ་སྤྱེད་མཛོད་རྒྱལ་བའི་ཡུམ། །ཨིན་
ཀྱི་ལའི་མདངས་ཆགས་སྟེགས་བྱའི་ངོས། །འདོད་ཆགས་གསུང་རབ་རྒྱས་གསེར་དདུལ་
གྱི། །དབྱངས་གསལ་ལང་ཚོ་རབ་རྒྱས་སྒྲོས་གར་མཁན། །མིག་གི་བདུད་ཅིའི་སྤྱེད་དུ་ཆས་
པ་བཞིན། །སྟོན་དུས་སྤྱོད་བསངས་ཀུན་གསལ་མཛེས་མ་ནི། །རྒྱ་སྐར་དོ་ཤལ་འཆང་པའི་
འཛོ་སྟེག་གི། །འགན་རྒྱ་ལྷུང་ལེན་སྟོང་ཤག་བརྒྱ་པའི་གཞུང་། །མི་བད་བསོད་ནམས་བྱེ་
བའི་གཏེར་བྱར་འདི། །ལེགས་བྲས་རིན་ཅེན་སྐས་ལས་མཐོ་རིས་གྱི། །གཞལ་མེད་ཁང་
དུ་འཛོགས་བྱར་བྱང་སེམས་མ། །ཚོས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུགས་རྒྱད་བི་མ་ཀུན། །སྤངས་
ནས་སྤྱུ་གསུམ་མཛོད་དུ་འགྱུར་བྱིར་བཞེངས། །ཐུ་ཏིག་འཕྲེང་བའི་དཔལ་འཕྲོག་ཡི་གའི་
གཟུགས། །མཚར་དུ་དངར་འདི་(༡༣)སྟེ་མོའི་མཁས་པ་ཆེ། །སྤྱི་ཐར་ལེགས་པ་དོན་བྱུང་

དཔོན་སྟོབ་ནི། །བཙུ་ཕྱག་གསུམ་གྱིས་མིག་གི་བདུད་ཅིར་བསྐྱུན། །ཕྱེ་ལྗེ་གཙུག་ལག་
གངས་རིའི་ངོས་དག་ལས། །ལེགས་འོངས་རྒྱན་གསུམ་ལྡན་པས་ཆོག་དོན་གྱི། །མ་དག་
བྲི་མ་འབྲུད་བྱེད་དཀར་བཙུ་བ། །རིན་ཅེན་ཤེས་རབ་ཕྱོགས་མཆེད་རྣམས་གྱིས་སོ། །ཚུལ་
འདིར་འབད་ལས་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོ་ནི། །ཆེ་འོད་དང་མཚུངས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གང་
བས། །དམིགས་ཡུལ་སྦྱིན་བདག་དང་བཅས་འགོ་བ་ཀུན། །སྦྱར་དུ་སྦྲ་མེད་བྱང་ཚུབ་གནས་
ཐོབ་ཤོག །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཙུར་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་སྦྱིས་བྱའི་ཆོགས་
རྣམས་ཞབས་བརྟན་ཅིང་། །བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོའི་སྦྱ་ཆོ་དང་། །ཆབ་སྤྱད་མངའ་
ཐང་རབ་དུ་རྒྱས་པར་ཤོག །ས་སྤྱང་ཅན་གྱི་བྲ་བས་རབ་འབྲུད་ཚུ་འཛིན་གསར་པའི་པང་ཕྱང་
བཞིན། །གཙུག་རྒྱན་ནོར་བུའི་འོད་རིས་གཡོ་ལྡན་རིན་ཅེན་རྒྱན་མང་ཕྱ་ཅོར་ཅན། །སྤྱེག་
ཅིང་བརྟན་ལ་བརྟེན་པའི་དཔལ་འཛིན་ཉམས་བརྒྱའི་རོལ་བ་སྦྲ་ཆོགས་གྱིས། །འདོད་རྒྱའི་
ཆར་འབབས་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཅེས་ཤིང་ཕྱིན་སྟོང་
ཕྱག་བརྒྱ་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་སྦྱ་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཆོས་སྦྱ་བའི་བཙུན་པ་དག་
འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྱིས་ཐོན་དགའ་ལྡན་ཅིར་སྦྱར་བའོ། །

ཨོ་སྦྱ་སྦྱ། སྟོན་བྱང་བསྐྱལ་པ་མང་འདས་ཆོ། །འཛིག་རྟེན་རྣམ་འབྲེན་དབང་པོའི་
ཏོག །རྒྱལ་བ་བདུད་ཅིའི་ཚུ་གཏེར་ནི། །གྲགས་པའི་དབའ་རྒྱབས་གསལ་བ་བྱང་། །བྱར་
ཀུམ་གསར་པས་ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན། །(༡༩ན)བྲི་བྱེད་གར་གྱི་རི་མོ་བཞིན། །ཕུན་ཆོགས་
འཁོར་བཅས་འཇམ་པའི་དབྱངས། །མགོན་དེའི་མདུན་སར་འཁོད་དེ་ལ། །སྦྱིང་སྦྱོབས་
བདུད་ཅིའི་ཚུ་གཏེར་ནི། །དབྱ་བ་རབ་གསལ་མཐུ་རའི། །འབྲེང་འཛིན་སྦྱིང་སྦྱོབས་ཆེན་པོ་
ཞེས། །ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲམ་པར་འབྱང་། །དེ་ནི་ངོ་མཆར་རི་མོ་སྦྱང་། །བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་
མངོན་སངས་རྒྱས། །སེང་གའི་ང་རོས་བདུད་ཀྱི་སྤེ། །གཉིས་འཕྱང་ཆོགས་རྣམས་རིང་ཞིག་

འདས། །མར་གད་ལྷན་པོ་ཉི་མ་སྟོང་། །རིངས་པར་སྟོ་ལ་ཆས་པ་བཞིན། །བསོད་ནམས་
བརྒྱ་པའི་མཆོན་རྣམས་ཀྱིས། །འགྲོ་ལ་ལེགས་བྱས་ངོམས་པ་གང་། །ཀ་ཤིའི་རས་ལ་མངོན་
སུམ་བཞིན། །མིག་གི་བདུད་རྩི་ཆགས་པ་འདི། །ལྷ་ཡུལ་འོལ་ཁའི་ཚོར་འཛིན་གྱི། །ཐིག་
ལེར་ངག་གི་དབང་པོ་ཞེས། །གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་བ་དེས། །གྲུས་པས་བཞེངས་ལས་
རྣམ་དཀར་ནི། །ཆེ་འོད་དང་མཚུངས་རྣམ་མཁའི་ཁམས། །གང་བས་གནས་སྐབས་བཞེད་
པའི་དོན། །ཆོས་ལྷན་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་བ་དང་། །ལྡ་པར་གྱུར་ཆེ་སྤྲུགས་བདག་གི། །སྤྲུགས་
ཀྱི་ངོ་མཆར་བཀོད་པའི་ཞིང་། །མཛེས་བྱེད་མཆོག་གི་དབང་པོ་ཅན། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་དེར་
སྟོན་ཤོག །ཅེས་པ་རྒྱལ་བ་སེང་གའི་ང་འོའི་ཐང་ཀ་བཞེངས་ཏུས་དཀར་ཆག་ཏུ་གནང་བའོ། །

ཨོ་སྤྲུ་སྟེ། །གང་གི་ཞབས་སེན་འོད་ཀྱིས་རེག་པའི་རྩལ། །བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱའི་ཆངས་
དབང་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི། །ཟུར་སྤྱད་དང་འགྲོགས་སྤིད་གསུམ་སྒྲ་མ་མཆོད། །ཉི་མའི་གཉེན་
ཀྱིས་འགྲོ་འདི་རྟག་ཏུ་སྤྱངས། །སྟོན་བྱོན་རྒྱལ་བ་རབ་མང་གཙུག་ལག་ཁང་། །(༡༩བ)འཕྲེང་
བས་རབ་མཆོད་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཀྱིས། །གསོལ་བཏབ་སྟོན་པས་དབྱེས་བཞིན་གནང་
ནས་ཀྱང་། །བཟང་ཡས་གསེར་གྱི་རིན་ཀྱིས་ནགས་ཆལ་མཆོག་ཉི་ནས་རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་
ཞེས་གཙུག་ལག་ཁང་། །སུམ་རྩེན་དབང་པོའི་གནས་ལ་འགྲན་པ་བྱས། །དེ་ཡི་གྲོགས་ལ་འཕྱ་
ས་ལྷ་རིའི་བྱ། །རྒྱལ་བའི་བཀས་བཏང་ཐིག་རྣམས་བཏབ་པའི་ཆེ། །ཁོ་བས་འཁྲུགས་པའི་སྤྲུ་
སྟེགས་བྱེད་དག་གིས། །འགལ་བར་བརྟེན་པས་ཚོད་པ་རྣམ་མང་བྱས། །དེ་ནས་མིག་དམར་
དག་གི་མཐུ། །བྱེད་འཕགས་བསྟན་བྱིར་དེར་བོས་ནས། །མིག་འབྱུལ་སྟོབས་ཀྱིས་རབ་རྒྱས་
བ། །ས་ཏ་ཀ་རའི་སྟོན་པ་བསྟན། །ལྷ་རིའི་བྱ་ཡི་མཐུས་སྤངས་པའི། །འཛིགས་བྱང་རྒྱུང་ཆེན་
འཕགས་ཀྱིས་ནི། །སྤྲུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་བ་བཞིན། །རྩ་བ་ནས་བཏོན་ཏུ་བྱུར་གྱུར། །དེས་
སྤུལ་པས་རྒྱས་པའི་ཆལ། །ལྷ་རིའི་བྱས་སྤུལ་སྤང་བོས་བརྟེན། །མགོ་བོ་བདུན་པའི་བྱང་འགྲོ་

ནི། །ཤུ་རིའི་བྱ་སྐྱལ་བྱ་ཁྲུང་གི། །གཞོག་རྒྱུང་གིས་འཕངས་དེས་བཀྱག་པའི། །རོ་ལངས་ཤུ་
 རིའི་བྱ་ཡིས་ནི། །ཕྱར་བྱ་བཏབ་ཅིང་རིག་སྤྲུགས་ཀྱིས། །བསྐྱལ་བས་མིག་དམར་གསོད་དུ་
 སོང་། །སྒྲག་ནས་ང་རྒྱལ་བཏང་བྱས་ཏེ། །ཤུ་རིའི་བྱ་ཡི་ཞབས་ལ་གཏུགས། །དེ་ཡིས་ཆོས་
 བསྟན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་གྱུར། །དེ་ཡི་སྤྱད་ཟུར་རིག་ཅན་
 ཀྱིས། །ལས་བྱེད་ཐོབ་ཀྱིས་འཁྱུ་ལྡན་པའི། །ཐུ་སྟེགས་ཆོགས་རྣམས་བྱམས་ལྡན་ཞིང་།
 །ཁམས་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ལས། །ཆོས་བསྟན་དག་བཅོམ་གནས་ལ་བཀོད། །དེ་
 རྣམ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལས། །གོགས་དང་(༡༩ན)བྲལ་ཆེ་ཤུ་རིའི་བྱས། །འདི་དང་དུས་
 མཚུངས་དགའ་ལྡན་དུ། །རིན་ཅེན་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་གྱུབ། །ཅེས་སྒྲུས་མགོན་མེད་
 ཟས་སྦྱིན་ནི། །སྟོ་དང་དད་པའི་གཞན་དབང་གྱུར། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་རྒྱལ་བ་ནི། །འཆི་
 མེད་ཆོགས་ཀྱི་ཞབས་འབྲིང་བཅས། །པེབས་ཆེ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཀྱིས། །འགྲོ་བའི་སྒྲ་
 མ་དེ་ལ་ནི། །རྒྱུ་དུ་ཞུགས་སྦྲད་དེ་ཉིད་ལུ། །དེ་ཡི་འགོད་པ་སྤྲུགས་འདིར་མངོན་སུམ་
 བཞིན། །རོ་མཆར་མིག་གི་བདུད་ཅི་འདི་ཉིད་ནི། །ས་ཡི་དབང་སྤྱག་དཔལ་ལྡན་ཨ་མོ་རྣམ།
 །མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་སྦྲར་ཡང་འོངས་བཞིན་བཞེངས། །མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་སྤྲུམ་མོ་རི་
 སྦྱིས་ཀྱི། །མངོས་པ་ལ་འགོད་མ་ག་རྩ་བཟང་མོ། །གྲོང་ཁྲིར་བྱ་རམ་ཤིང་འཕེལ་ཞེས་བྱར་ནི།
 །ཁྱ་མཆོག་བྱིན་ཀྱིས་ལེགས་པར་འདོན་པར་བྱས། །དེར་ནི་ནམ་ཞིག་གྲོས་པོ་ཁྱོད་སོགས་
 ཀྱིས། །འདྲེམ་མེད་པ་རྣམས་མཆོད་མཐོང་ཆགས་བྲལ་ལས། །ཨེ་མ་ཁྱོད་ནི་གནས་མིན་
 དག་ལ་གུས། །ཞེས་སྦྲད་སྦྱངས་ལས་དེ་དག་གིས་སྒྲུས་པ། །ཁྱེད་ཀྱི་ཡབ་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་རི་འབྲ་
 དག །མཆོད་ཅེས་བྲིས་ཆེ་ས་གསུམ་སྒྲ་མ་ནི། །ཤུ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་མཆོད་ཅེས་
 བཤད། །དེ་ཡི་ཞལ་བཟང་མཐོང་བའི་སྐལ་ལྡན་དུ། །བདག་ཅག་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཞེས་སྒྲུས་པ་
 ལ། །ཁྱེད་ཅག་རྣམས་ལ་བདག་གིས་དེ་བསྟན་ཞེས། །མ་ག་རྩ་བཟང་གིས་སྒྲུས་གསོལ་བཏབ་
 པས། །རྩུ་འབྲུལ་མཆོག་ལྡན་དགོ་སྟོང་ཆོགས་རྣམས་ནི། །དེ་ཡི་དགའ་ལས་རྩ་ཡི་ཤིང་རྩ་

དང་། །སེང་ལྷོན་འབྲེང་བས་རབ་མཛེས་རི་བོང་དང་། །ཆར་སྤྲིན་དང་ལྷན་གདོང་ལྷའི་ཤིང་
རྟ་(༡༥བ)དང་། །ཀློག་ལ་ཤ་མཚུངས་གཉིས་འབྲུང་དག་དང་ནི། །གསེར་དང་བེ་རྒྱུ་ཡི་ཡུ་བ་
ཅན། །མཁའ་ལྷིང་དབང་པོས་རབ་བྲངས་ཤིང་རྟ་དང་། །འགའ་ཞིག་སྤྲིལ་གྲང་མཉམ་པར་
བཞག་བཞིན་དང་། །གསེར་གྱི་རྟ་ལ་ཡངས་པའི་འབྲིལ་ཤིང་གིས། །ནགས་ཚལ་དག་དང་
རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཁང་། །བྱ་མཆོག་དབང་པོ་རང་པའི་རྒྱལ་པོ་དང་། །ལ་ལ་ནགས་ཚལ་
དག་ན་བཞུགས་བཞིན་དང་། །འགའ་ཞིག་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི་ལྷན་པའི། །འཁོར་
ལོས་སྐྱར་བའི་གཟུགས་དང་རི་དང་ནི། །ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་དང་ནོར་འཛིན་བྱོན་རྣམས་
དང་། །མཁའ་ངོས་ལས་གྲང་རྣམ་མང་རྩུ་འབྲུལ་གྱི། །རྣམ་བཟླ་རིན་ཅེན་ཁྲི་དང་བཞོན་པར་
གནས། །གྲངས་མེད་མེད་བྱང་དགེ་སྤྲོད་ཆོགས་འདི་བྱོན། །དེ་ནས་ས་གསུམ་གསེར་འོད་
ཀྲིས་འགོངས་ཤིང་། །ཆངས་དབང་འཛིན་ཉེན་སྤྲོད་བས་ཞབས་འབྲིང་བྱས། །རྣམ་མཁའ་
ཁྲབ་པའི་ལྷ་ཆོགས་ཀྲིས་མཆོད་བཞིན། །བཅོམ་ལྷན་རྒྱལ་བས་དེ་ཡི་བྲིམ་དུ་བྱོན། །དེར་
ནི་ཡོ་བྱད་རྫོགས་པ་སྣ་མང་གིས། །མངོན་པར་མཆོད་དེ་ཀུན་གྱིས་བྲག་འཆལ་ཏེ། །མ་ག་
རྩ་བཟང་ཁྲོ་སོགས་སྡེ་དང་བཅས། །གྲོང་པའི་སྤྱོད་པོ་ཀུན་དང་བཅས་པ་ལ། །ཆོས་སྟོན་ཆོས་
མེག་ངི་མེད་བསྐྱེད་པ་མཛད། །དེ་ཡི་བཀོད་པ་ཕྱོགས་འདིར་མངོན་སུམ་བཞིན། །དབང་
པོའི་གཞུ་ལྷར་རྣམ་པར་བཟླ་བ་འདི། །བསྟན་པའི་སྤྲིན་བདག་ཆོས་རྒྱལ་ཨ་མོ་ཟླ། །རྩོ་
རྩེ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དཔལ་བཟང་པོས། །ལེགས་པར་བཞེངས་ལས་དུས་ཀྱི་མཐའ་འདིར་
ཡང་། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་པའི་སྤྲིན་བདག་(༡༠ན)སྐྱ་
ཆེ་ཆབ་སྤིང་དང་། །ཆོ་རིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་ངོའི་རྩེ་ལྷར་རྒྱས། །མགོན་མེད་ཟས་སྤྲིན་
མ་ག་རྩ་བཟང་ལྷར། །སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་གོ་འཕང་སྐྱར་ཐོབ་ཤོག། །ཅས་པ་འདི་རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་དང་
མ་ག་རྩ་བཟང་མའི་མངོན་བཀོད་པ་གྲིས་པའི་དཀར་ཆག་ཏུ་གནང་བའོ། །

ཨོ་སྤྲུལ། གདེངས་ཅན་བདག་པོས་སྤྲུག་པས་ཉེར་བཟུང་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་ཁྲབ་
 པར་ཉེར་འགྲོགས་སྐྱབས་ཆེན་སྟོན་ལམ་ནོར་བུ་རྒྱ་ཤེལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་བདུད་ཅི་སྤྲུ་
 མོང་གཡོ་བའི་གཞིར། །དཀར་པོའི་ལམ་བཅུའི་འགྲམ་གཞི་རབ་ཏུ་རྩོ་བོ་ཡབ་སྲས་རྣམ་
 དཀར་འཕྱིན་ལས་མཐོ་རིས་བཟོ་བོས་བསྐྱབ་གསུམ་རིན་ཅེན་ཅིག་པ་རབ་བཅེགས་སྡེ་སྟོང་
 ཁྲམས་ཆེན་རབ་ཡངས་པར། །སྤྲེས་བྱ་གསུམ་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཉེར་འཛོ་ནོར་འཛིན་གྱར་གྱུ་
 རོག་པས་འགོངས་ཤིང་ནམ་མཁའ་ཐུན་མཚམས་གོས་དང་ལྗན་བྱེད་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལྗན་
 བགྲང་ཡས་འཕགས་པའི་དགོ་འདུན་ནི། །མཐའ་དག་གཏུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབྱེ་བས་ཆོས་
 སྟོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བྱེ་ཡང་སྟོན་ཐོག་གཅིག་གི་གདམས་པར་ཤར་བས་བཀའ་གདམས་
 པ་ཞེས་ཕྱོགས་ཀྱན་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན་གྱུར། །བཀའ་གདམས་ཡིད་བཞིན་རིན་ཅེན་གཞུལ་
 མེད་ཁང་། །མ་རུངས་རྟིང་མའི་རྒྱང་དམར་གྱིས་བསྐྱད་པའི། །མ་དག་རྩལ་གྱི་རྟོགས་པས་
 རབ་གཡོགས་ཏེ། །མིང་ཅམ་རི་མོའི་གནས་ལ་སྟོད་པ་ན། །སྤར་ཡང་དཔལ་ལྗན་མར་
 མེ་མཛད་དཔལ་ནི། །རུར་སྤྲིག་འཛིན་པའི་རྫོས་གར་གསར་པ་ཅན། །སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བ་
 ཀྱན་དང་དད་གཅིག་པ། །གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་(༡༠བ)ས་གསུམ་གཡོ། །མགོན་
 པོ་མཆོག་དེའི་སྲས་དང་དེ་སྲས་སོགས། །གངས་མེད་བྱབ་བསྟན་གྱི་དོར་མཁན་རྣམས་
 ཀྱིས། །ཀྱན་གསལ་བུ་མོའི་རྒྱ་སྐར་དོ་ཤལ་ལ། །འཕྱ་བ་གསལ་བྱེད་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 འཕྲེང་། །འཛམ་སྐྱིང་ནོར་འཛིན་ཁྲབ་པར་རབ་བཀོད་ཅིང་། །བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལྗན་སྡེ་སྟོང་
 གསུམ་སྟོད་པའི། །སྤགས་འཆང་དགོ་འདུན་གངས་ལས་འདས་པ་སྤེལ། །བཤད་སྐྱབ་བྱ་
 བས་བྱབ་པའི་བསྟན་པ་ནི། །སྤར་ཡང་རྩོགས་ལྗན་རུས་བཞིན་གསལ་བར་མཛད། །དེ་ཆེ་
 གྱི་ལ་ཤས་མཚན་མཐའ་འཁོབ་ཡུལ། །དཔལ་ལྗན་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལ་ཅོ་འདྲི་ཞིང་། །མ་
 ལུས་འགྲོ་བའི་བདེ་སྦྱིད་ལ་སྟོད་པའི། །ག་ཤ་གཙང་མའི་གནས་ན་ཅ་ཅོར་གྱུར། །དེ་ལྟའི་ངོ་
 མཚར་རི་མོ་རི་སྟེང་པ། །སྟོ་ཆེན་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་བགྲང་དཀའི་གཞི། །ཚུལ་འདྲིར་

བསྐྱུགས་པ་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་དབངས་ཀྱིས། །ཆངས་དབང་སྤྱི་མོའང་ངལ་བའི་དཀའ་ཐུབ་
བསྟེན། །སྟོན་བསགས་བསོད་ནམས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དཔྱད་ནོར་འཛིན་རབ་
ཡངས་པར། །མདོ་སྐྱུགས་གཞུང་བརྒྱའི་ཚུ་སྤྱང་རབ་འབྱིལ་གྲགས་པ་དབུ་བའི་འཇུག་
དཀར་ཅན། །སྟོན་ཆོག་ཅ་རྒྱུ་བས་གཞེགས་མ་རབ་འཛོར་ལོ་རྒྱས་སུ་ཉིག་འབྲེང་མཛེས་
ནི། །སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་གསར་དུ་རབ་སྤེལ་སྟོགས་ཀྱི་བྱ་མའི་རྣ་བའི་རྒྱ། །བཀའ་
གདམས་གསར་རྟོང་མཛད་པར་རབ་མཛེས་གཞུགས། །ཆོས་འབྱུང་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་དུ་
གསལ་བས། །ཨ་ཉི་ཤ་ཡང་དབྱེས་པའི་འཇུག་མཛད་ཅིང་། །མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་
བསྐྱུགས་པར་འོས། །མི་བདེ་ལོ་ཡི་ལང་ཆོ་མ། །སྟོན་དུག་རྒྱ་བའི་ཡར་ངོ་ཡི། །(༡༡)རོལ་
བས་རྣམ་པར་བརྟོན་པའི་ཆོ། །དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་དབངས་སུ་བསྐྱུགས། །ཞེས་པ་འདི་ཉི་
སྟོངས་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་གི་ལོ་རྒྱས་གསར་དུ་བསྐྱུགས་པའི་དཀར་ཆག་ཏུ་
རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་གནང་ངོ་། །

ཡང་དག་ལམ་སྟོན་ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ངོ་བོར་
བསྐྱུགས་མཐོང་ནས། །སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་གཞུགས་ལེགས་པར་བཞེངས་པའི་མཐུས། །ཐེག་མཆོག་
དགེ་བའི་བཤེས་དང་མི་འབྲལ་ཤོག །དགེ་འདིས་མཆོན་ནས་གཞན་ཡང་བདག་གིས་
ནི། །དགེ་ཆོགས་བཀྱིས་དང་བཀྱིད་པར་གང་འགྱུར་བ། །ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་
དེ་ཡིས་མཐུས། །སྤྱོད་དུ་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ཤོག །འདི་ནས་ཆོ་འཕོས་གྱུར་
ཆོ་དགའ་ལྡན་དུ། །མི་པམ་ཞབས་དྲུང་ཆོས་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། །གནས་སྐབས་སུ་ཡང་འགལ་
རྒྱུ་ཀུན་ཞི་ཞིང་། །ཆོས་ལྡན་བསམ་པའི་དོན་ཀུན་འབྱུང་པར་ཤོག །ཅེས་པ་འདི་འབུལ་དཔོན་
སྟོན་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་གཞུགས་བཞེངས་པའི་ཆོ་འདི་ལྟ་བུའི་སྟོན་ལམ་དགོས་ཞེས་གསལ་བ་བཟུང་བའི་
ངོར་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་གྱིས་སྤྱིས་པའོ། །

ཨོ་སྤྲུལ་གྱི། གང་ཡང་བྲེགས་ལྡན་མཁར་ཉལ་ཆོགས་ཀྱི་རལ་བའི་ནགས་སྒྲིང་གཙང་མར་
ནི། །སློབ་བཟང་ཞབས་སེན་འཆར་ཀའི་སྤྱན་ཆོགས་རྟག་ཏུ་ཅེ་དགས་ནམ་རེལ་བ། །གྲགས་
པའི་མེ་ཉླག་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་མའི་མགོན་པར་ན། །ལན་ཅིག་མིན་པར་འགོད་
མཁས་དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་བའི་ཉི་མ་གཉིས་པ་(༡༡བ)རྒྱལ། །བྲེ་བ་ཕྲག་བརྒྱའི་ནོར་འཛིན་ཀྱན་
ཏུ་བཅུ་གཉིས་མཛད་པའི་སྒྲོམ་གར་སྒྲུར་ལེན་ཤྲུའི་ཉླག །མགོན་དེའི་མཁུན་བཙུང་ཅེའི་ཅོད་
པན་གང་གི་དབུ་བ་ནམ་པར་བཀོད་པ་མི་པམ་མགོན། །དགའ་ལྡན་ལྟ་བརྒྱའི་གཙུག་གི་རྒྱལ་
འཕྲེང་ཞབས་སེན་ནོར་བྱ་འོད་ཟེར་འཕྲེང་བ་དང་འགྲོགས་པ། །སྒྲར་ཡང་འཕྲིན་ལས་འོད་
བརྒྱའི་སྒྲིང་བས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་འཛམ་གླིང་ཀྱན་ཏུ་འགོངས་དེར་འདུད། །སྟིགས་དུས་
ཐུབ་བསྟན་རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཁང་། །བཤད་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱར་ལེན་འདུས་པའི་སྟེ། །མཆོད་
པས་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་གྲགས་པ་ནི། །འཕྲོག་མཛད་ས་སྒྲོང་སྒྲུ་མཆེད་ཕྱོགས་འདིར་
འཁྲུངས། །གང་དེས་སྟོང་པོ་མེད་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི། །སྤྱན་ཆོགས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སྟོང་
པོ་ནི། །མཛད་ཕྱིན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྒྲིངས་འདུས་པའི་སྟེར། །རྒྱབས་ཆེན་བྲམས་པའི་སྟོན་
ལམ་ལེགས་པར་བཅུགས། །ས་སྒྲོང་བྲེ་བའི་རལ་པའི་བྱར་ཕུད་ནི། །གང་ཞིག་ཞབས་སེན་
རྒྱལ་འཕྲེང་ལ་ཆགས་པ། །གོང་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁུ་དཔོན་གྱི། །སྒྲུ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་བརྟན་ཅིང་
རྒྱས་པ་དང་། །ཡབ་མེས་གོང་མའི་ཐུགས་དགོངས་ཡོངས་གང་ཞིང་། །སློབ་བཟང་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་དང་འདུས་པའི་སྟེ། །ཕྱོགས་དུས་ཀྱན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་བྱའི་བྱིར། །ཆོགས་གཉིས་
འོ་མའི་རྒྱ་མཆོ་བསྐྱབས་པ་ལས། །ངལ་དུབ་མེད་པར་བསྐྱན་པའི་དཔལ་མོ་ནི། །སངས་
རྒྱས་བསྟན་ལ་དད་ཅིང་ལུགས་གཉིས་གྱི། །སྤྱན་ཆོགས་དཔལ་འབྱོར་ཀྱན་འཛོམ་གང་དེ་
ལ། །ཐུགས་དགོངས་སྟོང་སྟོབས་ཡངས་པའི་ནོར་འཛིན་གཞིར། །རྒྱབས་ཆེན་དགེ་ཆོགས་
དཔག་བསམ་སྟོན་པ་ནི། །(༡༢ན)འགྲོ་ལ་པན་བའེའི་འབྲས་བཟང་སྟོལ་བ་ཅན། །སྟོན་པའི་
བྲི་བསྐྱང་འགྲོ་བ་གང་འདི་འཁྲུངས། །རྒྱབས་གསུམ་རིན་ཅེན་ཐུགས་རྗེའི་སྟོན་ལས་དངོས་

གྲུབ་འདོད་རྒྱུ་འཕེལ་བ་ཡིང་། །རྣམ་ཐོས་སྤྲོས་སོགས་ནོར་ལྷའི་ཚོགས་ཀྱིས་དགོས་
འདོད་མ་ལུས་རབ་སྦྱེལ་བ། །མཐུ་ལྡན་ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་བགེགས་ཀྱན་
རྣམ་པ་གཞོན་མཛད་ནས། །བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་བཞེད་པའི་དོན་ཀྱན་སྤྱར་དུ་གོགས་
མེད་འབྲུབ་པར་མཛོད། །ཅེས་པ་འདི་ཉིད་རྣམ་སྤྲོས་ལྷ་ཅེ་ནས་དཔོན་ས་བདག་མོ་སངས་རྒྱལ་དཔལ་འཛོམས་
མས་འབྲས་སྤངས་བྱམས་སྦོན་མཆོད་ཐེབས་གསར་དུ་དཔུང་ཆེ་བ་སྦྱོར་བ་མཛད་པའི་དེབ་ཆེན་དབུ་ལ་འདི་ལྟ་བུ་དགོས་
ཞུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟླ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་བྱུང་བའོ། །

ཨ་ཏི་ཤ་དང་མཉམ་མེད་བཙོང་ཁ་པའི། །བསྟན་པའི་སྤྱོད་ཆེན་ཕྱོགས་འདིར་དར་ཞིང་
རྒྱས། །ཁྲོ་བཟང་གསུང་རབ་དགོངས་དོན་གསལ་བྱེད་པའི། །དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ས་སྤྱོང་
གང་བར་ཤོག །སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོས་གཙུག་མཛད་ཕྱོགས་འདི་ཡི། །འཇམ་དཔལ་སྤྱོད་པའི་
བསྟན་ལ་དད་བགྱིད་པ། །ཀྱན་ཀྱང་ཉེར་འཆའི་དབྱ་ལས་རྒྱལ་གྱུར་ཏེ། །པན་བདེའི་དཔལ་
ལ་འདོད་རྒྱར་སྦྱོད་པར་ཤོག །གང་འདིར་འབད་བ་སྤྱར་ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །དགའ་
ལྡན་གནས་སུ་ངེས་པར་སྦྱེ་བ་དང་། །ཕྱོགས་འདིའི་སྦྱེ་རྒྱ་མ་ལུས་ཅེ་གཅིག་ཏུ། །ཁྲོ་བཟང་
བསྟན་ལ་དད་པས་འབྲུག་གྱུར་ཅིག །མ་པམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་མདུན་ས་འདིར། །ཡིད་
འཕྲོག་ལྷ་ཡི་བ་དན་འདི་ཕུལ་བས། །མ་(༡༡བ) བམ་སྤྲུགས་ཟླའི་ལྷགས་ཀྱས་ལེགས་བྲངས་
ཏེ། །དགའ་ལྡན་གནས་སུ་ཆོས་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། །གནས་སྐབས་བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་
ཆེན་པོ་ཡི། །སྦྱུ་ཆེ་ཆབ་སྤྱི་ཆོ་རིས་དཔལ་འབྱོར་སོགས། །པན་ཚུན་འགན་པ་བཞིན་དུ་
འཕེལ་བ་དང་། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པར་ཤོག །ཅེས་འཕྲོས་བྱ་འདབས་གཞིས་
ཀ་ནས་གོས་འཕྲིན་ཕུལ་བའི་ཁ་ཡིག་ཏུ་གནང་བའོ། །

སྤྱི་ཕྱི་རྒྱུ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་རོལ་གནས་ཡངས་པར་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྦྲང་
གཞིགས་རིང་དེར་སྤྱོད་བསངས་ལང་ཆོ་གསར་པ་རྣམ་བཅེན་རི་སྟེང་ཤེས་བྱའི་སྤྱང་བ་ཀྱན་
འཆར་ཉི་ལྷའི་རོལ་པ་བྱུང་བ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་སྒྲོང་། །རབ་མཐོ་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མང་
མཐོར་བཅེགས་ཉི་མ་བྱེ་བའི་དཔལ་གཟི་ལ་འཁྱུ་ཆོགས་གཉིས་མཐོ་རིས་བཟོ་བོས་ལེགས་
བྱིས་བསོད་ནམས་བརྒྱ་པའི་མཐུ་ར་ཡི་དབྱ་བ་རབ་ཆོགས་བདུད་ཅིའི་ཆུ་གཏེར་འཕྲུང་བ་
བཞིན། །བཅུ་གཉིས་མཇུག་པའི་སྒྲོས་གར་དག་གིས་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱའི་ནོར་ལྷན་བྱ་མའི་
པང་པར་རྣམ་རོལ་ནོར་ལྷའི་འཇུག་པ་ཕྱོགས་གྱི་གངས་ནི་རི་མོའི་གནས་བཀོད་འདི་མཆོན་
སྤྱད་དུ་བྱེད་པོ་དཔེ་ཡིས་ནང་དུ་དབྱལ། །གང་གི་ཞབས་སེན་འཆར་གའི་རྒྱལ་འབྲེང་རབ་
བྱུང་དཔལ་མགྱོན་མདའ་ལྷ་པ་དང་མཆོད་སྦྱིན་བརྒྱ་པ་འཁོར་མོའི་ལག་དང་མི་གཉིས་པ་
སོགས་དེགས་ལྷན་ལྷ་བརྒྱའི་བྱར་བྱད་དང་འགྲོགས་བྱ་རམ་ཤིང་པར་གྱུས་བྱག་འཆལ། །ཕྱལ་
བྱུང་ལྷག་བསམ་གསེར་གྱི་རྒྱ་བར་སྟོང་རྗེའི་ཆར་བེམ་གཞི་བས་ལེགས་བྲན་བྱང་ལྷ་བ་
སེམས་གྱི་ས་བོན་ལས། །སྟོང་སྟོབས་ཀྱི་(༡༣༥)པོ་བརྟན་པོས་རབ་བཏེག་སྦྱིན་བྱག་ལལ་
ག་ཕྱོགས་གྱི་བྱ་འཇམ་བདུད་ཅིའི་སྦྱན་ཆེན་གས་པ་གང་། །ཡན་ལག་བདུན་གྱི་འབྲས་བྱའི་
སྟེ་མ་འོག་མིན་དུ་སོན་བེ་རྒྱར་ས་གཞིར་འཕྲོག་བྱེད་སྤྱང་བརྟན་གཞན་པ་ལྷའི། །བགྲང་
ཡས་སྤྱལ་པའི་རོལ་མོ་སྤྱ་ཆོགས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་མཇུག་པས་རྣམ་རོལ་ཨེ་མ་རྟོ་མཆོག་
ཏུ་རོ་མཆར་རྟོ། །གང་སྟོན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བསྐྱལ་པ་ནས། །བདེ་ཆེན་ཆོས་སྐུ་མཐའ་
དབྱུས་བྲལ་བརྟེན་གྱིང་། །འགྲོ་བའི་དོན་བྱིར་སྟོབ་དང་མི་སྟོབ་པའི། །ནམ་མཁའ་རི་སྟོང་
རྣམ་རོལ་ཅིར་ཡང་འཆར། །ཉི་མའི་རིགས་གྱི་དཔལ་སྤྱུག་ཀྱི་འཛིན་ཆངས་པའི་གནས་ལ་
ལེགས་གསུང་བྱི་མེད་གསྐྱའི་རྒྱན། །བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་སྟོང་གྱི་དབྱེ་བས་དེ་སྟེང་གངས་
ལྷན་ཉལ་འགྲོ་དབྱ་བའི་འཇུག་དཀར་ཅན། །སྤྱད་བྱེད་བདེ་འབྲུང་རལ་པའི་སྒྲོང་དུ་འབྲེལ་
བ་ལས་བབས་བྱུང་བསྟན་བདུད་ཅིའི་ཆུ་གཏེར་ནི། །ཕྱུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་བྱི་མ་དག་བྱེད་པན་

བདེའི་རིན་ཅེན་འབྲུང་བའི་གནས་འདིའོ། །གངས་མེད་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་
 བཞིན། །རྒྱལ་བས་ཆོས་ཚུལ་རི་སྟེང་བཀའ་སྩལ་ཀྱང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་
 ཉིད་ལས། །ཐེག་པ་ཆེ་ཚུང་སྡེ་སྟོང་གཉིས་སུ་འདུས། །སྲིད་པའི་ཕུན་ཆོག་གས་གདུག་པའི་
 སྤྱལ་གྱི་བྱིས། །རྟིང་པའི་ཅ་ལྟར་མཐོང་ནས་བདག་མེད་པའི། །ལམ་ནས་ཞི་བ་རིན་ཅེན་
 མྱིང་བཟོད་པའི། །ཐབས་གྱི་བསྟེ་གནས་རྣམ་མང་རྒྱལ་བས་བཀོད། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབྲས་
 བྱའི་གནས་སྐབས་གྱི། །སྐྱུ་དང་ཞིང་ཁམས་འཁོར་དང་མཛད་པ་ནི། །ཡོངས་(༩༣བ)སུ་
 དག་པའི་རྣམ་པ་ལམ་ཉིད་དུ། །བྱེད་དང་མི་བྱེད་སྟགས་དང་པ་རོལ་བྱིན། །དང་སྤོང་རྗེས་
 མཐུན་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ཡིས། །ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཉི་མ་སྟོང་ལ་འཆར། །ལྷ་མོ་རྣམས་དང་
 བན་ཚུན་ལྟ་བུ་ལས། །བྱུང་བའི་དགེ་བ་ལམ་བྱེད་བྱ་བའི་རྒྱད། །ཕྱི་རོལ་བྱ་བའི་ཐབས་དང་
 རང་གི་ནི། །ཟབ་མོ་རྣལ་འབྱོར་ཆ་ལ་སྟོམས་པར་སྦྱོད། །འཇུག་ཞིང་ཁྱོད་པའི་བདེ་བས་
 རྣམ་རོལ་བ། །ཡན་ལག་བཞི་ལ་གཞོལ་བ་སྦྱོད་པའི་རྒྱད། །ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཡི་རྒྱ་ལས་མི་
 འདའ་ཞིང་། །ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་ལང་ཆོ་སྟོང་ལ་འབྲེགས། །ལག་པའི་བརྩོ་བསྐྱེལ་བའི་
 བདེ་བས་ཆོས། །ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱད། །སྐྱེ་ལི་བར་དོ་མ་དག་འཁྲལ་
 པའི་བྱོང་། །སྐྱུ་གསུམ་རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཉམས་དགའ་བར། །ཆེ་གཅིག་ཉིད་ལ་སྦྱར་
 བྱེད་རིམ་པ་གཉིས། །ཡན་ལག་དང་བཅས་སྟོན་པ་སྒྲ་མེད་རྒྱད། །མངོན་མཐོང་ས་ལེགས་
 རིན་ཅེན་གཞལ་མེད་ཁང་། །ཀུན་གྱི་ཅ་བ་འགམ་གཞི་བརྟན་པོ་ནི། །ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
 རིན་ཅེན་གསེར་གྱི་གཞི། །གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབབས་པ་འདུལ་བའི་སྟེ། །བྱིང་ཁྱོད་དེ་ཡི་
 བཞིན་པས་མི་གཡོ་བའི། །མངོན་རྟོགས་རིན་ཅེན་རྣམ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། །ཉིང་འཛིན་
 འཆི་མེད་རི་བོ་གནས་པའི་གཞི། །ཟབ་ཡངས་མདོ་སྟེའི་རྒྱ་སྤང་བདག་པོའོ། །ཆོས་ཀུན་
 གསལ་པའི་ཉིང་འཛིན་མིག་སྟོང་ལྟན། །གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལག་ཉལ་
 གྱིས། །མཐར་ལྟེའི་སྟོན་པ་འདུལ་བྱེད་ལྟ་ཡི་དབང་། །ཆོས་མངོན་ལྟ་སྤྱག་པའི་བྱོང་ཁྱེར་

གནས། །དེ་ལྟར་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིས། །ལེགས་(༡༩ན) བསྐྱུས་བྱང་ངེས་སྟོན་
 ཆོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ། །ཐུབ་བས་ལེགས་གསུངས་སྟུང་བྱེད་འཕགས་བས་བསྐྱུས། །རྒྱལ་
 བས་ལྷང་བསྟན་ཤིང་རྟ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །བྱང་ངེས་ལེགས་བར་བྱེ་ནས་དགོངས་བ་
 བཀའ། །འཕགས་བའི་ཡུལ་སོགས་ས་སྟེང་ས་འོག་དང་། །ས་སྟེའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ཏུ་
 ལེགས་བཞུགས་པ། །དེ་དག་རྣམས་ལས་སྤྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་སྤྱལ་བའི་སྟོན་གར་རྒྱལ་
 སྟོན་རྣམས་དང་ལོ་བཤ་སྟེས་མཆོག་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །ཕྱོགས་ཀྱན་གྱི་ལ་ཤ་ཡིས་མཆོན་
 ཀྱང་སྟན་རུམ་འཐིབས་བའི་བྱང་གི་ཕྱོགས་འདྲིར་ལེགས་བར་འགྱུར་བ་རྩི་སྟེད་པ། །མཁས་
 བ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་བསྐྱུས་ཤིང་སྟེགས་བམ་དུ་བཀོད་དཀར་ཆག་མཛད་ལ་རྒྱལ་
 བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་བྱར་བྲགས། །འདི་ནི་པན་བདེ་ཀྱན་གྱི་འབྱུང་གནས་སྟུག་བསྐྱུས་
 ཀྱན་སེལ་སྟོབ་གཉིས་དྲི་མ་མ་ལུས་འཁྱུལ་བྱེད་བདུད་རྩི་རྒྱན། །དེ་ལྟར་མདོ་སྟགས་བཀའ་
 ནི་བྱངས་མང་ཡང་། །དགོངས་འགྲེལ་ཆད་ལྡན་དག་གིས་མ་བཀའ་བར། །བྱིས་བའི་སྟེ་
 བོས་རང་དགར་འཇུག་མི་རུས། །དེ་བྱིར་དགོངས་འགྲེལ་མཁས་རྣམས་བྱག་བྱའི་
 གནས། །ཐུབ་དབང་མཐུན་བཅའི་ཅོད་པན་དཀར་པོ་རི། །གང་གི་དབྱེ་ལ་བཀོད་ནས་རྒྱལ་
 ཆབ་ཏུ། །ལེགས་བར་དབང་བསྐྱུར་རྒྱལ་ཆབ་མི་པམ་མགོན། །དགའ་ལྡན་སྟོན་བརྒྱའི་གཙུག་
 རྒྱན་དེ་ལ་འདུད། །འཇམ་དབྱངས་གཞོན་རྒྱ་བྱག་ན་བསྟོད་དང་། །དོ་རྩེ་འཛིན་དང་དོ་རྩེ་སྟེང་
 པོ་སོགས། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་བའི་འགྲེལ་བ་མཛད་རྣམས་ལ། །རྟག་ཏུ་ཡན་ལག་མཆོག་
 གི་བྱག་བྱའི་འོས། །ལྷ་སྟོབ་ཡབ་སྤྲས་ཐོགས་(༡༩བ)མེད་སྟོན་མཆོད་དང་། །རིག་བའི་
 དབང་བྱག་རྣམ་གཉིས་ཡོན་ཤུག་སོགས། །རྒྱན་རྒྱག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་བྱར་བྲགས་བ་
 དཀར། །གཞན་ཡང་མཁས་དང་བྱབ་བའི་སྟེ་བོ་ནི། །འཕགས་བའི་ཡུལ་དང་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ལ་
 ཤེ། །དུམ་བྱ་སོགས་སྟེ་བྱོན་ལ་མདོ་སྟགས་ཀྱི། །དགོངས་འགྲེལ་ཆད་ལྡན་མཐའ་དག་
 བྱག་བྱའི་གནས། །གངས་རིའི་འབྲང་བས་ཡོངས་བསྟོར་འཛིན་མའི་གཞི། །པན་བདེའི་འོད་

ཀྲིས་སྤང་མཛད་མཁན་སློབ་གཉིས། །རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཚུལ་འཛིན་པ། །རྒྱལ་
སློན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འདུད། །ཤུའི་དབང་པོ་སྤྱོད་ཡང་དུར་སྤྲིག་གི་སློབ་
གར་ལྟར་མཛད་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤ། །ལྷ་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱན་དེ་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས། །མི་
ཡི་གཟུགས་འཛིན་རྒྱལ་བ་འབྲོམ་ལ་འདུད། །སྐྱུ་སྐྱུ་སྤྱིང་པོ་སྤྱོད་ཡང་གངས་ཅན་
འདིར། །བྱུ་བའི་ཚུལ་འཛིན་འཛིན་རྟེན་གསུམ་མགོན་ཞེས། །གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་
བ་ཁུ་དཔོན་ནས། །ལེགས་བརྒྱད་གདུང་རབས་མཆོག་ལ་བསྐྱུགས་པར་འོས། །ཐུབ་བསྟན་
མིང་ཅམ་ལྟག་མར་གྱུར་པའི་དུས། །སྤྱོད་ཡང་ཉི་མ་སྤྱོད་ལྟར་གསལ་མཛད་པ། །སློབ་བཟང་
རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྤྱི་དང་། །རྗེས་འབྲང་རྩ་བལ་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ལ་འདུད། །གྲུབ་
པའི་རིགས་འཁྲུངས་གྲུབ་པ་མཆོག་བརྟེན་ཀྱང་། །ཁྲིམས་གཉིས་མཛད་པས་ས་ཆེན་ལེགས་
སྤྱོད་པ། །བྱམས་པ་ལེགས་ལྡན་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོ། །ཁུ་དཔོན་སྤྱིད་མཐའི་བར་དུ་
ཞབས་བརྟན་ཅིག །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འབྲོམ་སྤྱོད་སྤྱན་རས་གཟིགས། །(༡༥ན)སྤྱི་ལྷ་
པོ་གྲུབ་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར། །མགོན་དེའི་གདན་ས་བཀའ་གདམས་བསྟན་པ་
ཡི། །འབྱུང་གནས་དམ་པས་སྤྱོད་རབ་མཛོད་ཤིང་། །མདའ་ན་ཚུ་པོ་ཆེན་པོ་དལ་གྱིས་
འབབ། །བར་ན་དགེ་བཅུ་ཆང་བར་ཡུལ་གྱི་མཆོག །ཆེ་རབས་སྤྱོད་མར་རྒྱབས་ཆེན་སྤྱོད་
པ་ལ། །སྤྱད་པའི་འབྲས་ལྡན་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོགས་པ་གང་། །ལུང་ལོ་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་
བྱང་ཕྱོགས་འདིར། །གསར་དུ་འོངས་ལ་བ་མིག་ཅེས་སུ་གྲགས། །སྤྱོད་པ་ཉན་ཐོས་བཅས་
ལ་སྤྱི་ཞུ་ནི། །ལྟར་ལེན་ཁྲིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྤྱོད་ནོ། །སྤྱོད་ཡང་བསྟན་དང་བསྟན་
འཛིན་མཆོད་པའི་སྤྱད། །གསལ་བར་འོངས་ལ་དཔོན་བཀྲས་པ་ཞེས་གྲགས། །གང་དེ་ཁུ་
དཔོན་སྤྱི་དང་བཅས་པ་ཡི། །ཚུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་ནོར། །གཞལ་དུ་མེད་
པའི་སྤྱིང་པོར་མཛད་བཞེད་ནས། །ཐོག་མར་གསེར་དུལ་ལས་གྲུབ་བཀའ་འགྱུར་དང་། །རྒྱ་
པོད་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་ཐུགས་ཀྱི་བརྟུད། །མཆོན་དཔའི་གཟི་འབར་མི་པམ་རྒྱལ་བའི་

སྒྲ། །དད་པའི་ཚུ་གཏེར་ཆེ་ལས་ལེགས་བསྐྱེད་ནས། །རྒྱ་གར་ཤར་བྱུང་ཕྱིན་ཡུལ་དང་གི་
ལ་ཤ་སོགས་ས་སྟེང་དང་། །ས་སྒྲའི་འཛིག་རྟེན་དུ་མ་དག་ཏུ་མཁས་བྱུང་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་
རྣམས་ཀྱིས། །མདོ་རྒྱུད་བཀའ་ཡི་དགོངས་པ་འགྲེལ་དང་ཐུན་མོང་རིག་གནས་དབང་བྱས་
པའི། །བསྟན་བཅོས་ལེགས་སྤྱར་སྒྲིགས་བཅ་དུ་བྱས་བཟང་ཡས་བཞུགས་པ་དེ་དག་
ལས། །ཕྱོགས་འདིར་ལོ་པཎ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །ཁ་བ་ཅན་གྱི་བསྟན་དང་འགྲོ་བ་
ལ། །ཕན་སྤྱད་རི་སྟོད་བསྐྱར་རྣམས་(༡༥བ)ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ། །བསྐྱུས་ལས་བསྟན་བཅོས་
འབྱུར་རོ་འཆལ་ཞེས་བྲ། །དེ་དག་ཀུན་དང་རྩོ་བོ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱི། །གཞུང་རབ་བྱི་མེད་སྒྲིགས་
བཅ་རིན་པོ་ཆེ། །རྩོ་རྩེ་འཆང་དབང་དུར་སྒྲིག་གར་མཛད་པ། །རྩེ་བཅུན་བཅོང་ཁ་བ་ཡི་
བཀའ་འབྲུམ་རྣམས། །སྟོན་དུས་སྒྲིན་བྲལ་ཀུན་གསལ་མཛེས་མའི་རོགས། །བྲངས་མེད་
རྒྱ་སྐར་འཁྲིགས་པའི་དོ་ར་བཞིན། །སྤྱོ་འཇམ་ཤོག་བྱའི་ངོས་ལ་གསེར་དུལ་གྱིས། །ཡི་
གོ་མིག་གི་བདུད་ཅིར་བསྐྱེད་པ་འདི། །འདི་བྱའི་ལེགས་ཆོགས་མ་ལུས་འབྱུང་བའི་
གནས། །སྒྲ་མ་གོང་མའི་ཐུགས་དགོངས་རྩོགས་པ་དང་། །ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་
བའི་བསྟན་པ་ནི། །ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། །ཐུབ་བསྟན་ཉི་ལྟར་གསལ་
མཛད་བསྟན་འཛིན་གྱི། །སྤྱེས་བྱ་མཆོག་རྣམས་ཞབས་པད་བཏན་པ་དང་། །སྤྱོ་བྱིན་ཆེ་བའི་
པ་མ་སྤྱོ་མཆེད་སོགས། །བསོད་ནམས་སྐྱས་ལས་མཐོ་རིས་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི། །སེམས་
ཀྱི་རྩོ་རྩེ་སྤྱི་བ་གཉིས་བྱི་མ་ཡིས། །དག་ནས་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་རྩོ་རྩེ་ནི། །ལེགས་ཐོབ་སྤྱར་
ཡང་ནམ་མཁའི་མཐས་སྒྲས་པའི། །ཡང་ཡང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན། །མིད་
པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་ནས། །སྤྱོ་གསུམ་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱིར་
བཞེངས། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཆོད་ལྟན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི། །ཆོགས་བཅད་རེ་རེ་བཞེངས་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་། །གཞལ་དུ་མེད་ན་འདི་སྟེའི་གཞུང་རབ་ཆོགས་ །བཞེངས་པའི་
དགོ་ཆོགས་ཆོད་ནི་འདི་ཅུ་ཞེས། །རྒྱལ་བའི་མཁྱེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་(༡༦ན)གཞན་

ཅི། །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་པན་བདེའི་སྐྱོ་གཅིག་སུ། །ཤུ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པ་
ལྟེ། །ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །བཀའ་བློན་མཉམ་མེད་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་
མཆོག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྟོན་པས་པར་ཞུགས་ནམས་ཀྱི། །ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡོངས་
སུ་གང་བ་དང་། །བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུ་མཆོག་རྣམས་ཞབས་བརྟན་ཤོག །སྦྱོན་བདག་ཉིད་
ལ་ཤིན་ཏུ་བྱིན་ཆེ་བའི། །ཡལ་ཡུམ་མཆེད་སོགས་སྐྱ་གཤེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །རྒྱན་
རིང་རྟོག་པའི་བྱི་མ་ཀུན་དག་ནས། །སྦྱར་དུ་སངས་རྒྱས་ས་ལ་རེག་གྱུར་ཅིག །དེ་ལྟའི་གོ་
འཕང་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི། །ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འང་དལ་བའི་རྟེན་ཐོབ་ཅིང་། །ཐེག་མཆོག་
བཤེས་དང་མཇལ་ནས་ཐེག་པ་མཆོག་ །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་ལ་འདུག་པར་ཤོག །རྒྱལ་
བའི་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་མཆོད་པ་ལ། །དཔལ་ཞིང་བཀྱར་སོད་གཏོང་བ་ཆེས་ཡངས་
པའི། །བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དཔོན་བཟུང་པ་དང་ལྟེ། །བསྟན་པ་དར་རྒྱས་བརྒྱད་པར་
བཅས་རྣམས་ཀྱང་། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པས་རྗེས་བཟུང་ཨ་ཉི་ཤ །ཡལ་སྲས་རྣམས་དང་
རྗེ་བཙུན་བཙུང་ཁ་པའི། །འབྲུལ་མེད་གདམས་པའི་སྟོལ་བཟང་ལ་བརྟེན་ནས། །ཐེག་མཆོག་
ཆོས་ཀྱི་དཔལ་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་ཤོག །གནས་སྐབས་སྐྱ་ཆེ་རི་དབང་ལྟར་བརྟན་ཞིང་། །ཆོས་
དང་འཛིག་རྟེན་དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྦྱོང་རྣམས། །འགྲན་པ་བཞིན་དུ་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་གྱུར་
ནས། །རྣམ་ཐོས་སྲས་དང་སྐལ་པ་མཉམ་པར་ཤོག །(༩༤བ)བདུད་དང་ནད་གདོན་བགོགས་
ཀྱི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །ནམ་ཡང་མི་ཚུགས་རི་ལྟར་བཞེད་པའི་དོན། །གནས་སྐབས་མཐར་
ཐུག་སྟོན་པའི་གནས་རྣམས་ཀུན། །འབད་མེད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག །སྒྲ་མ་
རྣམས་དང་སྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་སྦྱོན་ལས་དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཆར་འབེབས་
ཤིང་། །མཐུ་ལན་ཆོས་སྦྱོང་སྦྱང་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་མཐུ་སྟོབས་རྩི་རྗེས་ནག་ཕྱོགས་བདུད་
སྟེའི་དབྱང་རྣམས་བཙུང་། །ཁོར་བུའི་ཅོད་པན་གཡོ་བ་དང་ལྷན་ཁོར་ལྟའི་ཆོགས་ཀྱིས་དུས་
འདིར་འདོད་རྒྱའི་ཆར་པབ་ནས། །སྦྱོན་བདག་མཆོག་ལ་རྩོགས་ལྷན་དུས་བཞིན་ཆོས་དང་

སྲིད་གྱི་དཔལ་འབྱོར་མཆོག་ལ་སྲོད་གྲུར་ཅིག། ཅེས་བཀའ་བསྟན་བཅས་འགྱུར་རོ་འཆལ་གྱིས་ཉེ་བར་
མཛེས་པའི་རྗེ་བྱ་ཞེས་བྱའི་ཁང་བཟང་དུ་བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་དད་ལྡན་གཏོང་མོད་གྱི་ཉེ་
བར་མཛེས་པའི་བསྟན་པའི་སྟོན་བདག་དཔོན་བགས་པ་ཁྱེད་པོཅུང་གིས་ལེགས་པར་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཆོགས་
སུ་བཅད་པ་འདི་ནི་གངས་རིའི་ཁོང་གྱི་སྟན་དངགས་མཁན་ཐམས་ཅད་གྱི་རལ་བ་ལ་གོམ་པ་ཉེ་བར་འགོད་པ་དགེ་འདུན་
ཏུ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོས་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་གྱི་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་མེ་ཏོག་མངོན་པར་བག་བའི་
ཆལ་དུ་ཉེ་བར་སྤར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་གཞོན་ནུ་དཔལ་འབྱོར་ལེགས་སོ།།

ཨོ་སྤྲེལ་སྟེ། རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོག་ལྡན་སྟོང་པའི་གཟུགས། རྣམ་མེད་དབྱིངས་དང་རོ་
གཅིག་བདེ་བ་ཆེ། རིགས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བྱུང་བདག་རྟོ་(༡༧)རྗེ་སེམས། འཇམ་དཔལ་
ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་བྱུག་འཆལ། དེ་ཡི་དམ་པའི་དོན་གྱི་མཆོན་བརྗོད་པས། གཉིས་
མེད་རྒྱུད་རྣམས་ཀུན་ལ་ངེས་སྟོན་བ། བྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འབྲེལ་བ་སྐྱོར་གསུམ་
གྱིས། ལེགས་པར་བཤད་པའི་ལམ་སྟོན་དུ་ཞུགས་པ། འདི་ནི་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་འཇུག་
རོགས་ཏེ། ཆོ་གཅིག་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱུ་སར་བགྱོད་པའི། ལམ་གྱི་སྟོན་པོ་མཆོག་འདིར་
མཁས་གཞན་གྱིས། གསལ་བར་མ་རྩས་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་དེ། རྣམ་བཤད་མཆོག་
འདི་ཀུན་ལ་སྟེལ་སྤྲེད་དུ། བར་དུ་བསྐྱབས་པའི་རྟོག་དང་ཡི་གེ་ཡི། རིག་བྱེད་ཨེ་ཡི་མཁས་
པ་ཀུན་བཟང་མཆེད། ཆོག་དང་དོན་གྱི་དག་བྱེད་རིག་གནས་ལ། མཐར་ཐྱིན་དཔལ་
འབྱོར་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའོ། དཀར་འཇམ་པར་ཤིང་སྟེགས་བྱའི་ཆོགས་རྣམས་ནི། པོ་བྲང་
གཞིས་ཀ་སྟག་ཅེ་ཉིད་ནས་གནང་། བར་དུ་བསྐྱབས་པའི་མཐུན་རྒྱུ་ཡོ་བྲང་རྣམས། ལྷ་
མའི་བཀའ་བཞིན་སྐྱབ་པའི་ཞབས་འབྲིང་བ། གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོས་དད་གྲུས་ངང་ནས་
བསྐྱབས། འདི་ཡི་དགེ་བས་འབད་པ་སྤར་ལེན་རྣམས། སྤར་དུ་རྟོ་རྗེ་འཆང་གི་གནས་
ཐོབ་ཅིང་། གནས་སྐྱབས་སུ་ཡང་འཛིག་རྟོན་འཛིག་རྟོན་ལས། འདས་པའི་ལེགས་ཆོགས་

མ་ལུས་འགྲུབ་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པ་འདི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཀའི་པར་བྱང་དུ་གནང་བའོ། །རྒྱལ་
བའི་རྒྱལ་ཆ་བ་བྱམས་མགོན་ཆོས་རྗེའི་བྱང་། །རིན་ཅན་ས་ལེ་སྐྱམ་གྱི་མཆུལ་མཆོག་ནམ་
མང་རིན་ཅན་སྤྲ་བའོད་(༩༥བ)འཛམ་གླིང་རྒྱན། །ཀུན་བཟང་མཚོད་པའི་སྤྱིན་ལ་འགན་
པ་འདི། །ཐུབ་བསྟན་མཚོད་ལ་མ་ག་རྩ་བཟང་བཞིན། །ཞོར་འཛིན་བདག་མོ་བཟ་ཤེས་བྱ་
འཛེན་གྱིས། །དེན་ཅན་ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་གང་བ་དང་། །བསྟན་དང་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་
རྒྱས་བྱེད་ཕུལ། །དེ་ཡི་དགེ་ཆོག་སྤྲོད་གསུམ་ཁྱོན་གང་བས། །གནས་སྐབས་བསྟན་
པའི་སྤྱིན་བདག་ཡུམ་སྤྲོད་ནམས། །སྐྱ་ཆེ་བརྟན་ཞིང་མངའ་ཐང་ཆབ་སྤྲོད་རྒྱས། །མ་པམ་
ཞབས་བྱང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག ། ཅེས་པ་འདི་འོལ་ཁ་ནས་དཔོན་མོས་རྒྱལ་དུ་གསེར་གྱི་མཆུལ་ཆེན་མོ་
ཕུལ་བའི་ཁ་ཡིག་སྤྱོད་ལམ་དུ་གནང་བའོ། །

སྤྱི། དགའ་ལྡན་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆ་བ་མི་པམ་མགོན། །སྤྱིགས་དུས་མཐའ་འཁོབ་སྤྱི་
མོ་འདུལ་བའི་བྱར། །བཟ་ཤེས་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཏུ། །དངོས་སུ་བྱོན་པའི་
མདུན་སར་བསྟན་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་མཚོད་ལ་ཕྱ་ཉིག་འཁྲི་ཤིང་ནི། །དུས་ཀྱིས་སྤྲར་
ཡང་བྱང་བྱོགས་བྱོན་པ་ལྟའི། །ཞོར་འཛིན་སྤྱོད་མཛད་བཟ་ཤེས་བྱ་འཛེན་གྱིས། །གསེར་གྱི་
བྱ་སྤྱིས་འདབ་སྤྱོད་རབ་འཁྲིགས་ཤིང་། །གཡུ་ཡི་ཆོམ་བྱ་གཙལ་དུ་རབ་བཟམ་པ། །མིག་གི་
བདུད་རྩིར་གྱུར་པའི་མཆུལ་འདི། །ཞོར་བྱ་འབར་བ་འགྲུ་བྱ་མཐོང་དགར་བཅས། །སྤྱལ་པའི་
བཅོ་བོས་བསྐྱབས་ཉེ་ཕུལ་བ་ཡིས། །བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྤྲོད་དང་། །དཔལ་
འབྱོར་མཚན་བྱས་འགན་པ་བཞིན་དུ་འཕེལ། །མི་པམ་མདུན་སར་ཐེག་མཆོག་བདུད་རྩི་
ལ། །འདོད་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱལ་བ་མཚོག་ཐོབ་ཤོག །(༩༦ན)ཅེས་པ་ནི་འདི་འོལ་ཁ་དཔོན་མོས་རྒྱལ་
དུ་གཡུའི་མཆུལ་ཕུལ་བའི་ཁ་ཡིག་ཏུ་གནང་བའོ། །

དགའ་ལྡན་གཉིས་པ་རྩེད་ཕྱིར་ལོ་བྲང་དུ། །མི་པམ་མགོན་ལོ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་
བྱང་། །བཀོད་ལེགས་རིན་ཅེན་པ་བཀོད་མཐུལ་འདི། །ཀུན་བཟང་མཆོད་པའི་སྤྱིན་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ། །བསྟན་པ་མཆོད་ལ་སྤྱི་ཉིག་འཁྲི་ཤིང་ནི། །དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་བྲང་ཕྱོགས་བྱོན་
པ་སྟེ། །ཁོར་འཛིན་བདག་མོ་བཟ་ཤིས་བྱ་འཕྲིན་གྱིས། །ཁོར་བྱ་འབར་བ་འགྲུ་བྱ་མཐོང་
དགར་བཅས། །མཁས་པའི་བཟོ་བོས་བསྐྱབས་ཏེ་ཕུལ་བ་ཡིས། །བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་
སྤྱི་ཆེ་ཆབ་སྤྲིད་དང་། །དཔལ་འབྱོར་མཆོན་བྱས་འགན་པ་བཞིན་དུ་འཕེལ། །མི་པམ་མདུན་
སར་ཐེག་མཆོག་བདུད་ཅི་ལ། །འདོད་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བཟང་མཆོག་ཐོབ་ཤོག །ཅེས་པ་
འདི་ཡང་འོལ་ཁ་དཔོན་མོས་རྩེད་ཕྱིར་གཡུའི་མཐུལ་ཕུལ་བའི་ཁ་ཡིག་ཏུ་གནང་བཤོ། །

ངོ་མཆར་གཟི་འབར་མི་པམ་རྒྱལ་བའི་སྤྱི། །ལེགས་པར་བཞེངས་ནས་མཆོད་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱིས། །འགོ་བ་ཀུན་ཀྱང་མི་པམ་ཆོས་རྩེད་བྲང་། །སྤྱེས་ནས་ཐེག་མཆོག་
དཔལ་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག །མི་པམ་མདུན་ས་དགའ་ལྡན་ལོ་བྲང་དུ། །བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་དག་འདུན་ཕྱེ་འཕེལ་ཞིང་། །བསྟན་པའི་བྱ་བ་མདོ་ཐུགས་བཤའ་སྐྱབ་ཀྱང་། །ཡར་
ངོའི་ཆེ་ལྷར་ཉག་ཏུ་རྒྱས་པར་ཤོག །དད་འབྱོར་གཏོང་པོད་ལྡན་པའི་སྤྱིན་བདག་ཆེ། །དད་
ལྡན་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་ལོ། །སྤྱི་ཆེ་རིང་ཞིང་ཆབ་(༡༩བ)སྤྲིད་དཔལ་འབྱོར་
རྒྱས། །གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་བཞེད་དོན་ཀུན་འགྲུབ་ཤོག །ཅེས་པ་འདི་སྤྱི་ལས་རྩེ་བཙུན་
ཀྱི་སྤྱི་བཞེངས་པའི་དུས་སྤྱོན་ལས་དུ་གནང་བཤོ། །

བྱམས་མགོན་ཐུགས་རྩེད་མཁའ་དབྱིངས་ལས་འོངས་པའི། །བྱམས་བཙུན་ཉི་འོད་
འཛིག་ཉིན་ཀུན་བྱུང་སྟེ། །བར་ཆད་ཉིར་འཆོའི་སྤྱིན་པ་ཀུན་བསལ་ནས། །རང་གཞན་པན་
བདེའི་པད་ཆལ་རྒྱས་པར་ཤོག །མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོའི་ཕྱང་རྟོགས་ཀྱི། །བསྟན་པ་བྲི་

མེད་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །འགལ་རྒྱུ་བདུད་སྡེའི་བར་ཆད་ཀྱི་ཞི་ནས། །རི་ལྷོ་ར་
འདོད་པའི་དོན་ཀྱི་འབྲུག་གྱུར་ཅིག། །

ཨོ་སྤྲེལ། ལུ་ཆོགས་དབེན་པའི་གནས་མཆོག་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ། །བཟ་ཤིས་ལྷན་
གྱིས་བྱུང་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་སྤྲེལ་བཀའ་སྡོད་བཅས། །རྟག་
ཏུ་དགེས་ཤིང་རོལ་བའི་ཕོ་བྲང་འདིར། །སྤྲེལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དུ་མ་དང་། །འཕགས་
པའི་གནས་བརྟན་ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མ་མཆོག། །རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་གཟུགས་དུ་མས་རབ་བརྟན་
ཅིང་། །གཞན་ཡང་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པ། །སྤྲེལ་ཆོགས་རི་མོ་རྣམ་དཔྱིད་
བཞིན་དུ་བཟ། །ལྷག་བསམ་ལྷ་བྱུང་གཞི་མ་འཇམ་ཞིང་མཉེན། །སྤྲེལ་གསུམ་བཞིན་དུ་བ་
དན་འཕྱར་ལྷིང་གཡོ། །མིག་གི་བདུད་ཅི་འཕན་གྱི་འཕྲེང་བ་འདི། །རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་འཕྲོང་
རྒྱས་སྤྲེལ་ཅིའི་འདབ། །ལྷ་གནས་དང་མཚུངས་ལྷ་ཁྱིམ་དཀར་པོ་ནས། །དད་དང་སྦྱིང་སྦྱོབས་
གཉེར་གྱུར་མགོན་གཉེར་དཔོན། །ལྷག་བསམ་ཞེས་བྲས་(༡༩ན)ལུལ་བས་རྣམ་དཀར་
ཆོགས། །ཀྱན་བཟང་མཆོད་པའི་སྤྲིན་ལ་འགྲན་པ་འདིས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་དུས་
ཀྱན་ཏུ་རྒྱས། །བསྟན་པ་འཛིན་པའི་སྤྲེལ་ཆོན་མཆོག་རྣམས་དང་། །བསྟན་པའི་སྤྲིན་བདག་
ཆེ་རྣམས་ཞབས་བརྟན་ཅིང་། །དགེ་འདུན་སྡེ་རྣམས་དགེ་འདུན་ཆོགས་གྱིས་གང་། །བསྐྱེད་
གསུམ་རྒྱུ་ལྷན་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཡི། །འདུས་པ་ཆེན་པོས་གནས་འདི་ཡོངས་གང་
ཞིང་། །རྟག་ཏུ་བཀའ་སྐྱོབ་འཕེལ་བའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་སྤྲིན་བདག་མཆོག་
རྣམས་ཀྱང་། །སྐྱེ་གསུམ་གོ་འཕང་སྤྱར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། །འདི་ནས་ཆེ་འཕོས་གྱུར་ཆེ་དགའ་
ལྷན་དུ། །མི་པམ་ཞབས་བྱང་ཆོས་ལ་སྦྱོང་པར་ཤོག། །གནས་སྐྱབས་འདིར་ཡང་ཉེར་འཆོ་
ཀྱན་ལས་རྒྱལ། །ཆེ་དང་བསོད་རྣམས་དཔལ་འབྱོར་སྤྲེལ་གསུམ་སོགས། །པན་ཚུན་འགྲན་
པ་བཞིན་དུ་འཕེལ་གྱུར་ནས། །རྟག་ཏུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་བཟ་ཤིས་ཤོག། །བསྐྱེད་མེད་

དགོན་ཅོག་གསུམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །སྤྲུལ་ཡི་དམ་ཅམས་གྱི་བྱིན་རྒྱལས་དང་། །མཁའ་འགྲོ་
ཆོས་སྦྱོང་རྣམས་གྱི་མཐུ་སྟོབས་གྱིས། །རི་ལྷར་སྟོན་ཞིང་འབྲུག་པའི་བཟ་ཤེས་ཤོག །ཅེས་
པ་འདི་མགོན་གཉེར་དཔོན་ལྷ་བསམ་གྱིས་རྒྱལ་དུ་འཕན་ཕུལ་བའི་སྟོན་ལམ་དུ་གནང་བའོ། །

ཨོ་སྤྲུལ་སྟེ། དེན་ཅེན་རྩལ་མང་བཅེགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི། །དགའ་ལྡན་འཆི་མེད་དབང་
པོའི་པོ་བྱང་ནི། །དུས་གྱི་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་འོངས་པ་ལྟའི། །འཕྲོང་རྒྱས་སྟག་ཅི་ཞེས་བྱར་
བྲགས་པ་དཀར། །དེ་ཡི་བྱང་ངོས་དེན་ཅེན་བ་གམ་(༡༩བ)ཅན། །ངོ་མཆར་བཀོད་པའི་
རི་མོ་རྣམ་བཟ་བ། །རྒྱགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདུན་ས་ལྷང་ལོ་ཅན། །གཉིས་པ་ལྷ་བྱར་
མཛེས་པའི་ཁང་བཟང་ཡོད། །དེར་ནི་ལྷ་ཡི་མཆན་ཅན་དད་པ་ཡི། །རྒྱ་མཆོ་ཀུན་ཏུ་འཕྱར་
བའི་རྒྱལས་བསྦྱོང་ཅིང་། །རྣམ་དཔྱོད་མེ་ལོང་ངོས་ལ་ཤེས་བྱ་ཡི། །རི་མོ་སྤྲུལ་ཆོགས་བཟ་
བ་རི་བཞིན་དུ། །ཁང་བཟང་དེན་ཅེན་བཅེགས་པའི་ངོས་དག་ལ། །དངོས་བྲུབ་རྩ་བ་སྤྲུལ་
མཆོག་རྣམས་དང་། །བྱབ་པའི་དབང་པོ་གནས་བརྟན་བརྩུ་བྱག་བཅས། །བསྟན་པ་སྤེལ་བྱིར་
བསམ་བཞིན་བྱོན་འབྲང་དང་། །གཞན་ཡང་ཡི་དམ་ཆོས་སྦྱོང་འདོད་ལྟའི་ཆོགས། །དངོས་
བྲུབ་ཆར་འབེབས་སྟོན་བཞིན་གཉིབས་པ་དང་། །ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་གྱི་གནས་དང་དགོན་
སྟེར་བཅས། །ངོ་མཆར་རི་མོའི་སྤྲང་བརྟན་དུ་འཕོས་ཤིང་། །འབྲུག་པ་ཅམ་གྱི་འདོད་རྒྱའི་ཆར་
འབེབས་པ། །གཞོད་སྟོན་ཞོར་ལྟའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས། །མིག་གི་བདུད་ཅི་རི་མོར་
ཆགས་པ་འདི། །བཞེངས་པའི་རྣམ་དཀར་དུང་དང་ཀུན་ད་ལྟར། །མཆོག་ཏུ་དཀར་བའི་ངོ་བོ་
ཉིད་སྟེས་པས། །ཟས་གཙང་སྤྲུལ་གྱི་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པ་དང་། །བྱད་པར་ལྷ་ཆོས་བདུན་
ལྡན་གདམས་པའི་སྟོལ། །མཉམ་མེད་བཙོང་ཁ་པ་ཡི་ལུགས་བཟང་རྣམས། །སྟོགས་དུས་
ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་བྱུར་ཅིག །བྱབ་བསྟན་གྱིས་མཆོད་ས་ཆེན་ལེགས་སྦྱོང་བ། །མི་དབང་
སྤྲུལ་མཆོད་ཁུ་དཔོན་ཞབས་བརྟན་ཅིང་། །ཆབ་སྟོན་མཆོན་བྱས་མཐོན་པོའི་རྩེར་བཞུགས་

ནས། །དབུ་ཚྭ་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅན་གྱི་ཅིག །དད་ལྡན་སྤྱན་བདག་འཁོར་དང་བཅས་
ནམས་(༣༠ན)ཀྱང་། །ཆབ་སྤྱིད་དཔལ་འབྱོར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་ཆོགས་ནམས། །དབྱར་གྱི་ཚུ་
བོ་བཞིན་དུ་གོང་འཕེལ་ཞིང་། །མི་མཐུན་བར་ཆད་ཉེར་འཆོ་ཀྱན་ཞི་ནས། །རྫོགས་ལྡན་དུས་
བཞིན་བདེ་ལ་ཡོངས་སྤྱད་ནས། །ཆོགས་གཉིས་ནོར་བུའི་ཐེམ་སྐྱས་ལ་བརྟེན་ནས། །སྐྱ་
གསུམ་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་འཛེག་གྱིར་ཅིག །བསྐྱ་མེད་དགོན་ཅོག་གསུམ་གྱི་བདེན་པ་
དང་། །མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་སྤང་མའི་འཕྲིན་ལས་དང་། །རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱ་བ་
མེད་པ་ཡིས། །བདེན་པ་སྟོན་གནས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་གྱིར་ཅིག །ཅེས་པ་འདི་ཡང་མགོན་གཉེར་
དཔོན་ལྷ་བསམ་གྱི་ཁང་པའི་ལོགས་གྲིས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་གནང་བའོ། །

མ་པམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བཀའ་ངེན་གྱིས། །བསྟན་པའི་སྤྱན་བདག་འོལ་ཁ་སྟག་
ཅེ་བའི། །མི་ཡི་དབང་པོ་སྐྱ་མཆེད་ཞབས་བརྟན་ཅིང་། །ཆབ་སྤྱིད་མངའ་ཐང་ཆོ་རིས་དཔལ་
འབྱོར་ནམས། །ཡར་ངོའི་རྩ་ལྷར་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་སུ་ཐེག་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལ། །འདོད་རྒྱུར་སྦྱོང་པའི་བཀའ་ཁྱིམ་མཆོག་ཏུ་སྦྱོལ། །ཞེས་བྱམས་ཆེན་
ལ་ལུལ་བ། །རྫོ་རྩེ་འཆང་དངོས་རྩེ་བཙུན་བཙོང་ཁ་པའི། །བཤད་སྐྱབ་བསྟན་པ་ཕྱོགས་
བཙུར་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་པའི་སྤྱན་བདག་འོལ་ཁ་སྟག་ཅེ་བའི། །ཆབ་སྤྱིད་མངའ་ཐང་
ཕྱོགས་བཙུར་རྒྱས་པར་ཤོག །རྩེ་རྩེ་མའི་སྐྱ་ལ་ལུལ་བ། །ངོ་མཆར་རི་མོ་བཀའ་བའི་ཆོས་
འཁོར་རྒྱལ། །བཀའ་ཁྱིམ་སྤྱན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དགོན་གནས་དང་། །བསྟན་པའི་སྤྱན་བདག་
འོལ་(༣༠བ)ཁ་སྟག་ཅེ་བའི། །ཆབ་སྤྱིད་མངའ་ཐང་རྟག་ཏུ་རྒྱས་པར་ཤོག །ཅེས་རྩེ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་སྐྱ་འབྲེལ་རིན་པོ་ཆའི་སྟན་དར་ལ་ལུལ་བའི་ཁ་ཡིག །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་སྤང་ཆེན་མོ་ཡིས། །བསྟན་པའི་སྤྱན་བདག་འོལ་ཁ་སྟག་ཅེ་བའི། །ཞལ་ངོ་ཆབ་སྤྱིད་
མངའ་ཐང་མཆོན་རུས་ནམས། །ཡར་ངོའི་རྩ་ལྷར་རྒྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །ཅེས་

དབལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྟན་དུ་ཕྱལ་བའི་ཁ་ཡིག། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་སྟན་སྒར་བརྟན་པ་
དང་། །བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་བར་ཞལ་བཞེས་བསྟན་སྤང་ཆོགས། །སྲིད་གསུམ་དབང་སྤྱར་
འདོད་ཁམས་དབང་སྤྱག་མ། །གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་ཡིས། །ཕྱི་
ནང་མཆོད་ཆོགས་ནམ་མཁའི་ཁྲོན་བཀའ་སྟེ། །དགྲེས་པའི་སྟན་གཟིགས་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་དག་
དང་། །ཡིད་འོང་གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་འདི། །བཞེས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་
ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ། །བསྐྱེད་ཞིང་མི་ཡི་དབང་པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས། །སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་མངའ་
ཐང་མཚན་རྒྱས་རྣམས། །པན་ཚུན་འགྲན་པ་བཞིན་དུ་འཕེལ་བ་དང་། །སྟན་པའི་གྲགས་པ་
ས་སྟེང་ཀྱན་བྲབ་མཛད། །ཅེས་མཆོ་མཇལ་ལ་ཁར་ཕྱལ་བའི་དར་སྟོག་ཁ་ཡིག་སྟེ། །འདི་
རྣམས་འོལ་ཁ་ནས་ནང་སོ་སྐྱ་མཆེད་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་འཕྱས་བཅུན་རྗེས་མ་འབྲུལ་བར་ཐེགས་
དུས་ཀྱི་སྟན་དར་མདའ་དར་སོགས་ཀྱི་ཁ་ཡིག། །མི་པམ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བཀའ་བྲིན་
ཀྱིས། །མི་ཡི་དབང་པོའི་སྐྱ་ཆེ་ཆབ་སྲིད་དང་། །རིག་གནས་ཀྱན་ལ་མཁྱེན་པ་རབ་རྒྱས་
ཤིང་། །(༣༡ན)དགའ་ལྡན་གནས་སུ་ཆོས་ལ་སྦྱོད་པར་ཤོག། ཅེས་རྗེ་བཅུན་བྲམས་པ་ལ་
སྟན་དར་ཕྱལ་བའི་ཁ་ཡིག། །ཁམས་གསུམ་དབང་སྤྱར་འདོད་ཁམས་དབང་སྤྱག་མས། །ས་
སྐྱོང་དག་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོའི་སྟེ། །དབལ་ལྡན་འཕན་ལས་བཟང་པོའི་སྐྱ་ཆེ་
དང་། །ཆབ་སྲིད་མཚན་བྱས་མངའ་ཐང་རྒྱས་པར་མཛོད། །ཅེས་འོལ་ཁ་ནང་སོ་སྐྱ་གཞོན་
ལས་རྒྱལ་དུ་སྟན་དངགས་གསན་པར་ཐེགས་དུས་ཀྱི་སྟན་དར་དང་མདའ་དར་ཁ་ཡིག། །སྟོ་
བཟང་མཁྱེན་བཅེའི་ཡིད་བཞིན་རིན་ཅེན་ལས། །ཁྱངས་མེད་དངོས་གྲུབ་འདོད་རྒྱུའི་ཆར་
འབེབས་པ། །སྲིད་པ་གསུམ་ན་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཞེས། །གྲགས་པའི་བ་དན་དཀར་དེས་
འགྲོ་འདི་སྤངས། །ཡར་རྒྱངས་ཞེས་གྲགས་འཛིན་མའི་དགེ་མཚན་ནི། །མ་བཟོད་མཐོ་རིས་
འཛིག་ཉན་ནམ་མཁར་གྲོས། །བཀྱང་ཡས་ངོ་མཚར་རི་མོ་བཀྱ་བའི་སྤྲད། །འཕྲོག་གྱེད་
མིག་སྟོང་ཐིག་ལེ་བཀོད་པ་བཞིན། །དེར་ནི་འཛིག་ཉན་དབང་པོའི་ཞབས་སེན་གྱི། །ཆོ་བའི་

འོད་ཆགས་བྱ་འཛིན་རི་བོའི་ངོགས། །དཔལ་ལྷན་ཅེས་ཐང་ཞེས་གྲགས་ཆོས་ཀྱི་སྤེ། །ལྷ་
མའི་ཕུན་ཆོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པ་བཞིན། །ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་ཉུང་དུར་བགྱིད་
བ་ཡི། །ནམ་བཟའི་ཁང་བཟང་འཕྲེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །དུར་སྤྲིག་འཛིན་པ་འབུམ་སྤེའི་
ཆོགས་ནམས་ཀྱིས། །ས་འདི་ཐུན་མཆམས་གོས་དང་ལྷན་པར་བྱས། །འབྱོར་པའི་ཚུ་བོ་
མ་ལུས་འདུ་བའི་གཞི། །བཤད་དང་སྐྱབ་པའི་རྒྱབས་འཕྲེང་སྟོང་གཡོ་ཞིང་། །མཁས་མང་
ལག་འགྱུར་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་(༣༡བ)གང་བའི། །ཕུལ་བྱང་ཆོས་བྱ་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཆོའི་
ངོགས། །ཆོས་ཀྱི་མཐོ་བའི་སོ་བྱང་དུས་ཀྱི་ནི། །ས་ལ་འོངས་འབྲེལ་གས་བཤད་སྟོག་པའི་
ཆལ། །སྟོ་གསལ་བྱང་བའི་ཆོགས་ནམས་དམ་ཆོས་ཀྱི། །སྤྱང་ཅི་འདོད་རྒྱར་སྤྱིད་པའི་
ཁང་བཟང་འདིར། །འབྱོས་ཕྱང་འཛིན་མའི་ཆ་ལ་མངའ་སྐྱར་ཞིང་། །ཅོད་དུས་བསྟན་དང་
བསྟན་འཛིན་མཆོད་པ་ལ། །མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཉིད་དུ་བསྟགས་འོས་པ། །དལ་འབྱོར་
གཏོང་སོད་ལྷན་པའི་སྦྱིན་བདག་གིས། །སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་ངོ་མཆར་སྟུ། །མཐོ་
རིས་བཟོ་བའི་འདུ་བྱེད་ལས་བྱུབ་པ། །ལེགས་བཞེངས་གནས་འདིར་སྦྱན་འཕེན་མཛད་པ་
ན། །དཀར་ཕྱོགས་སྟོང་བའི་ལྷ་ཡི་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས། །ནམ་བཟའི་མེ་ཏོག་ཆར་ཀྱི་འཛིན་
མ་གཡོགས། །ལེགས་ཆོགས་རྟེན་འབྲེལ་མ་ལུས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ། །འབད་ཅོལ་མེད་
པར་འགྲིག་འདི་ཆེས་ངོ་མཆར། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། །ཕྱོགས་
འདིར་དགེ་ལེགས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར། །བྱིན་རྒྱབས་ངོ་མཆར་གཟི་འོད་སྟོང་འབར་
བའི། །ཕུལ་བྱང་ནང་རྟེན་བཞུགས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ལགས། །ནང་རྟེན་བཞུགས་ཚུལ་བྱར་
ན་གསལ། །དེ་ལྟར་ངོ་མཆར་བྱེ་བའི་གཟི་འབར་བ། །བྱིན་རྒྱབས་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་འབྱུང་
བའི་གནས། །འདོད་རྒྱུའི་རིན་ཅེན་ཀྱིས་གཏམས་ཟ་མ་ཏོག །འདི་ནི་གྱི་ལ་ཤེས་པ་དབང་པོ་
བཞིན། །རྒྱགས་འཛིན་དགའ་མ་དང་བཅས་འཁོར་ལོའི་དབུས། །ལེགས་རྟེན་བྱིན་རྒྱབས་
སྤང་བ་མཐུ་རའི། །དབུ་བ་རབ་གསལ་མཐོ་རིས་གསྒྲུ་ནི། །ཆེ་ཤར་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོ་

འཕྱར་བ་བཞིན། །དེ་ནས་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་(༣༣ན)མཁའ་ལ་འབྲིགས། །སེམས་དཔའ་
ནམས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་ཆར་དུ་བབ། །དཔའ་མོ་ནམས་ཀྱིས་ཤིས་པའི་སྤྱུ་ལེན་ཅིང་། །གཏུ་
པོ་ཁྲོ་པོའི་ཆོགས་ཀྱིས་བགོགས་བསྐྱད་སྒྱུར། །མཁའ་ལ་ཉི་གཞོན་འཆར་བའི་ཅེ་དགའ་
ནི། །འཛིན་མའི་འགམ་པ་གྱུར་གུམ་འགོད་པ་བཞིན། །ཤིས་བརྗོད་བྱང་བའི་སྤྱུ་དབྱངས་
སྟན་སྟོག་པ། །ཆོས་བཟང་མདུན་ས་མངོན་སུམ་གྱུར་པ་བཞིན། །ལུས་སྤྲེས་སྤྱུ་ལོང་གཡོ་
བའི་རྫོས་གར་མཁན། །འཛུམ་དཀར་མེ་ཏོག་ཁོད་པའི་རྒྱང་འཕྱང་གི། །འཕྲེང་བ་རབ་སྟོས་
ལྷ་བྱེད་རྒྱང་དུག་གི། །དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་བཟང་ཅུ་སྤྲེས་འཕྱང་བར་བཅོན། །སྟོགས་འདིར་
དེངས་ནས་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་ནི། །སྤྱི་བ་མེད་ལེགས་སྤྱད་འོད་ཟེར་སྟོང་འབར་བས། །པན་
བདེའི་འདབ་བརྒྱ་ཏྲ་ཏྲ་རྒྱས་འགྱུར་ཞེས། །མཐོ་རིས་འཇིག་རྟེན་ཀྱང་ཀྱིས་མཐུན་པར་
བསྐྱགས། །འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་སྟོགས་འདིར་སྟོ་གསུམ་གྱི། །དད་པ་ལྟར་ལེན་ནམ་དཀར་ཆ་
ཤས་ཅམ། །བསྐྱན་པའི་སྤྱེ་བོ་ཀུན་ཀྱང་དགའ་ལྡན་དུ། །འཇམ་དཔལ་སྤྲིང་པོས་བྱ་བཞིན་
སྟོང་གྱུར་ཅིག །སྟོགས་དུས་འདིར་ཡང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ནི། །རྫོགས་ལྡན་བཞིན་དུ་དར་
ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་ལུང་རིགས་སྤྱི་བའི་ཁྲིམས་ལྡན་གྱིས། །ས་ཡི་ཁྲོན་འདི་
རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག །གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྤྱུ་ཆེ་ཆབ་སྤིད་དང་། །ཅེས་ཐང་ཆོས་གྲའི་བཤད་
སྤྱབ་བསྟན་པ་དང་། །སྤྱིན་བདག་ནམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་དོན་ནམས་ཀྱང་། །ཡར་ངོའི་རྩ་ལྟར་
རྒྱས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །སྟོ་བཟང་མཁྱེན་བཅེའི་གངས་རི་ལས་འོངས་པའི། །(༣༣བ)
གཤམ་པ་རབ་དཀར་འཕྲིན་ལས་གཞུང་རྒྱན། །རྒྱན་མ་འཆད་དུ་འཇུག་པས་ས་གསུམ་
གྱི། །འགྲོ་འདི་དེ་བལ་སྤྱུ་གསུམ་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་རྒྱལ་བ་བཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱུ་འདྲ་རིན་པོ་ཆེའི་
ནང་རྟེན་བཞུགས་རྩལ་གྱི་དཀར་ཆག་གི་ཐོག་མར་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་ཆོས་སྤྱི་བའི་བཙུན་པ་
དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་སྤྲས་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སྟོ་གསུམ་ཞིང་ཡིད་གཞུངས་པའི་རྩོ་བོ་སྟན་གཅིག་པ་ཀུན་དགའ་
འཕེལ་གྱིས་བགྱིས་པའོ། །

མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟན་པལ་ལ། །ལྷ་རྩམ་དར་གྱི་ཅོད་པན་འདི་ཕུལ་
བས། །དགའ་ལྡན་སྐྱེས་ནས་ཆོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། །གནས་སྐབས་བསམ་པའི་དོན་
ཀུན་འགྲུབ་པར་ཤོག །ཅེས་བྱམས་པའི་སྐྱེ་ལ་སྟན་དར་ཕུལ་བའི་ཁ་ཡིག །ཨོ་སྤྲི་མྱེ། དུས་
གསུམ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྤྱང་མཐུ་ཅལ་ཅན། །སྲིད་གསུམ་བདག་མོ་དཔལ་ལྡན་རེ་མ་
ཉི། །གང་དེའི་བཀའ་ཉན་གཙོ་མོ་བོད་ཁམས་སྤྱོད་། །མ་རི་རབ་འབྱམ་རྩོམ་རྩོམ་གསུམ་མོ་
རྒྱལ། །འཁོར་དང་བཅས་ལ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི། །དགོན་གནས་དགེ་འདུན་དང་
བཅས་གཉེར་དུ་གཏད། །ཆོས་གྲ་ཆེ་འདི་གཡོ་མེད་བརྟན་བཞུགས་ལ། །བསམ་སྦྱོར་ངན་
པའི་དག་བགལས་གང་ཡིན་པ། །དག་པོའི་ཆད་པས་སྦྱར་དུ་ཆར་བཅད་ནས། །གནས་
འདིར་སྤྲོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་འདུ་བ་དང་། །བཤད་སྐྱབ་ཐུབ་བསྟན་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་
དང་། །སྲིད་ཞིའི་ཕུན་ཆོགས་དཔལ་འབྱོར་མ་ལུས་པ། །འབད་མེད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
བཀྲ་ཤིས་སྦྱེལ། །རྒྱལ་(༣༣ན)པའི་བསྟན་སྤྱང་ཆེན་མོ་བཀའ་ཉན་བཅས། །བསྟན་པ་སྤེལ་
ཕྱིར་དངོས་སུ་བྱོན་པ་འདི། །ཕིར་ཐོགས་དབང་པོ་སྤེལ་སྐྱབ་བརྒྱ་ལག་པ། །བསོད་ནམས་
བཟང་པོའི་ཕྱག་གིས་འདུ་བྱེད་ཡིན། །གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་བཞེད་དོན་ཀུན་འགྲུབ་
ཅིང་། །ས་སྟངས་དགེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་ཁྲབ་པར་ཤོག །ཅེས་འབྲས་སྤྱངས་སུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་
མོ་སྐྱེ་ལེགས་བྲིས་སུ་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་གོ། །ཆོས་སྤྱན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཕྱིར་དགའ་ལྡན་ཕུན་
ཆོགས་སྤྱིར་དུ་བར་དུ་བསྐྱབས། །སའ་མཁྲ་ལོ།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་མཁུན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་བ་
ལས་དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལག་ལེན་གསལ་བའི་
སྒྲོན་མེ་འདུལ་བ་བསྐྱུས་པའི་སྤྲིང་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

༡༢། མཆོད་བརྗོད་དང་། བརྗོད་བྱ།

དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་བྱ་མདོར་བསྐྱུས་པ་ལག་ལེན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་
བྱ་བ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །གང་གི་ཞབས་སེན་ཡིད་འོང་ནོར་བུའི་
རྩལ། །བབྱང་ཡས་འཆི་མེད་དབང་པོའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི། །གཙུག་རྒྱན་དང་འགྲོགས་བྱ་
རམ་གཤིང་བ་ཞེས། །ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་དེ་ལ་འདུད། །འཕགས་མཆོག་ཉེ་བར་འཁོར་
ནས་ལེགས་བབྱང་སྟེ། །བསྐྱུན་པའི་རྩ་བ་སོ་ཐར་བསྐྱབ་པའི་གནས། །གཙོ་བོར་ལེགས་སྟོན་
འདུལ་བའི་སྤྲེ་སྒྲོད་མཆོག །གསལ་མཛད་རྒྱ་བོད་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ལ་འདུད། །

དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་སྟོན་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་ས་
གསུམ་ན་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྦྱོང་བ། རྒྱ་
ཆེན་པོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྦྱོང་བ། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་
པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོང་བས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་
(ཉན)བསྐྱོར་བར་མཛད་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷག་པ་རྩལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བརྗོད་

བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོན། ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོན། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོན་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། སྡེ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་བརྟེན་བྱ་དང་བཅས་པར་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འདུ་བས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལས་གཞན་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ངེས་པར་འབྱུང་དགོས་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བྱུབ་པས་ཐོག་མར་ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྟོམ་པ་ནི་དགེ་སྟོང་གི་(༡༧)སྟོམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རགས་རིམ་ཞིག་བརྟེན་པར་བྱའོ། །

འདི་ལ་གསུམ། སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྤང་བའི་ཐབས། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་སོ། །

དང་པོ། སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟེན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་སྟོམ་པ་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྒྱུན་དང་བྲལ་ཞིང་མཐུན་རྒྱུན་ཆང་བ་ལ་མཁན་པོ་དང་ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁ་སྐྱོང་བར་འོས་པའི་དགེ་སྟོང་དང་བཅས་ཏེ་ཡུལ་དབྱས་སུ་མ་མཐའ་བརྩའི་ཆོག་གས་དང་། མཐའ་འཁོབ་

ཏུ་ལྷའི་ཆོག་གས་ཏེ། གངས་ཚང་ཞིང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་གསོལ་བཞིའི་ལས་
མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ཕུན་ཆོག་གས་ཀྱི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྒྲོམ་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྤང་བའི་ཐབས།

གཉིས་པ་ལ་ལྷ། ཕྱིའི་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བ། མི་མཐུན་
སྤྱོད་པ་ལེགས་པའི་སྒྲོན་ནས་སྤང་བ། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོང་བའི་སྒྲོན་ནས་སྤང་བ། བདེ་
བར་གནས་པའི་རྒྱུན་བསྟེན་པའི་སྒྲོན་ནས་སྤང་བ། རང་གི་བསམ་སྤྱོད་ཕུན་ཆོག་གས་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤང་བའོ། །

ཀ༽ ཕྱིའི་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བ།

དང་པོ་ནི་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ཏེ་དེ་ལ་བྱ་བ་
ནམས་ཁྱུས་ནས་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་གནས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཁེགས་པ། བྱ་བ་
ནམས་མ་ཁྱུས་པར་རང་དབང་དུ་བསྐྱབས་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ། སྤང་དོར་གྱི་གནས་ཚུལ་
བཞིན་དུ་ཤེས་པ། རོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་སྟེ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ནམས་ཡོད་(ནན)པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་ལྷ། གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་མཆན་ཉིད། གནས་པ་སྒྲོམ་མའི་མཆན་ཉིད།
དེས་དེ་རིམ་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བྱ་བ་ནམས་ཁྱུ་བའི་རིམ་པ། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་
བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པའོ། །

༡༽ གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་སྟོམ་པ་ནམ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་། བསྟན་པར་རྫོགས་ནས་སྟོམ་རྒྱན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ནི་བཅུན་པ་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་དང་། མཁས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདུལ་བ་ཤེས་པ། བན་འདོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱང་རྗེ་དང་བཟོད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ནང་འཁོར་དག་པ་དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་པན་འདོགས་ལ་བརྩོན་པ། རང་དང་ལྷ་བ་དང་མཆན་མཐུན་ཞིང་ཐ་སྟོད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་ཤིང་ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། སྒར་གནས་སུ་བྱུང་བའི་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་ཞིང་འདུལ་བའི་ཆོ་ག་ཤེས། །ནད་པ་སྦྱང་བཅེ་འཁོར་ནི་དག་པ་དང་། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་པན་འདོགས་ལ་བརྩོན་པ། །དུས་སུ་འདོམས་པ་དེ་དག་སྒྲ་མར་བསྟགས། །ཞེས་སོ། །

༢༽ གནས་པ་སྟོབ་མའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི་བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ནམ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་། བསྟན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་མ་ལོན་པའམ། ལོ་མ་ལོན་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་འདུལ་བ་མི་ཤེས་པ། སྒྲ་མ་ལ་གྲུས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པ། དུལ་ཞིང་ར་རྒྱལ་རྒྱུང་ལ་སྒྲ་མའི་ཆོས་ལྡན་ཀྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྩོན་པ། བཟོད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། སྟོབ་དཔོན་ལ་གྲུས་རྒྱུང་ཁྲིམས་ཡོངས་དག་དང་། །བསམ་གཏན་དང་ནི་འདོན་པ་ལ་བརྩོན་པ། །(༣བ)གྲིམས་ཤིང་དུལ་ལ་བཟོད་དང་ལྡན་པ་ནི། །སྟོམ་བརྩོན་གནས་པའི་ཆོས་ལྡན་

ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ནི་གནས་པ་སློབ་མ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ།
རབ་བྱུང་ལྔ་ལྔ་གང་རུང་གི་སྒྲིམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གནས་
གྱི་སྒྲིམ་པ་བསྟན་དགོས་སོ། །

༣༽ དེས་དེ་ངེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི་སློབ་མས་སྒྲིམ་དང་། སྒྲིམས་ཀྱང་སློབ་མ་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་
བརྟགས་ཏེ། ལྡན་པར་ཤེས་ན་གནས་བཅའ་བའི་ཚུལ་ནི་སྒྲིམ་ལ་བྱག་འཆལ། ཞབས་ལ་
འཇུས་ཏེ། སྒྲིམ་ཆོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་སློབ་དཔོན་དང་། མེད་ན། བཙུན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ།
བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་བཙུན་པའམ་སློབ་དཔོན་ལ་གནས་བཅའ་བར་གསོལ་ན། བཙུན་
པའམ་སློབ་དཔོན་གྱིས་བདག་ལ་གནས་བཅའ་བ་སྟེལ་ཅིག །བདག་སློབ་དཔོན་ནམ་བཙུན་པ་
ལ་གནས་འཆའ་ཞིང་མཆིའོ་ལན་གསུམ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས། ཐབས་ཡིན་ནོ་དང་། སློབ་
མས། ལེགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ལ་གནས་བཅས་ནས་སང་གི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་ན་གནས་གྱི་
སྒྲིམ་པར་འགྱུར་རོ། །མཆོམས་ནང་དེ་ན་རང་གི་མཁན་སོ་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡོད་ན་དེ་
ལས་གཞན་ལ་གནས་བཅར་མི་རུང་ཞིང་། སྒྲིམ་མཁན་སོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་གནས་
བཅའ་བའི་ཆོ་ག་ཟུང་དུ་མི་དགོས་པས་བྱ་བ་རྣམས་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

༤༽ བྱ་བ་རྣམས་ཁྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

བཞི་པ་ནི་བཤད་གཅི་འདོར་བ་སོགས་དམིགས་བསལ་གསུངས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་
བྱ་བར་རུང་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་རྣམས་ཁྱེ་ཞིང་། མི་རུང་བ་རྣམས་མི་ཁྱེ་སྟེ། ཁྱེས་ཀྱང་མི་

གནང་ལ་གནང་ཡང་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །བྱ་བ་རྣམས་རང་(༧ན)མིང་ནས་
སྒྲོས་ནས་ཁྱེ་མི་དགོས་ཏེ། གུན་དུ་སྤྱད་པར་རུང་བ་དག་བཟུང་འཆལ་ཞེས་སྤྱིར་བཏང་གི་
ཚུལ་གྱིས་ཁྱེ་བར་འོད་ལྗན་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། བྱར་རུང་མི་
རུང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་རྣམས་གཙུག་པོར་ཁྱེ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཐེ་ཚོམ་གཙུག་པོར་ཁྱེ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འོད་ལྗན་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི་བྱར་རུང་བ་དག་ཁྱེ་མཚན་གཞིར་
བཟུང་བ་ཙམ་མོ། །སྤྱིར་བཏང་ལ་བྱ་བ་ཁྱེ་བའི་ཡུལ་མཁན་པོ་དང་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མར་ངེས་
ཡང་། དབྱར་སྒྲ་མའི་སྒྲ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་ཕྱི་མའི་སྒྲ་བ་སྒྲ་མ་གཉིས་ལ་ནི་གཞོན་ནུའི་ནང་
ནས་ཆེས་ཀླན་པ་ལ་ཁྱེ་བ་དང་། དགོ་སྒྲོང་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཁྱེས་པས་
ཆོག་པར་དམིགས་བསལ་དུ་བཤད་པས་རང་གི་མཁན་པོ་དང་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་འོས་པ་མེད་
ན་དགོ་སྒྲོང་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཞན་ལ་བྱ་བ་རྣམས་ཁྱེས་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །

༥༽ དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།

སྒྲ་བ་ལ། གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་བསྐྱབ་བྱ། གནས་པ་སྒྲོབ་མའི་བསྐྱབ་བྱ། ཐུན་མོང་བའི་
བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་ལས།

༡) གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་བསྐྱབ་བྱ།

དང་པོ་ནི་རང་ཉིད་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སོགས་གསུམ་མི་འོས་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་། འོས་
ནའང་སྒྲོབ་མ་བསྐྱབ་པར་མི་འོས་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། འོས་པ་མ་བསྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ན་
ཆད་པས་གཙུག་པོར་འོས་སམ་བཅད་པ་དང་། མི་འོས་པ་བཅད་པ་དང་། ཆད་པས་བཅད་

པ་ན་སློབ་མས་བཅོད་པ་གསོལ་ནས་བཅོད་གསོལ་ལེན་འོས་པ་མ་སྒྲངས་པ་དང་། མི་འོས་
པ་སྒྲངས་པ་དང་། སློབ་མ་དགེ་བའི་བྱ་བ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱབ་པའི་ནན་ཏན་ལ་སྦྱར་བར་མ་
བྱས་པ་དང་། དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་སློབ་མའི་མིང་སོགས་ཤེས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། (༧)
སློབ་མ་ཉེས་སྦྱུང་ལས་ཐྲོག་པ་དང་། ལྷུང་བ་སྐྱེང་བའི་གྲོགས་དགོས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་
བྱས་པ་དང་། སློབ་མའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བའི་གྲོགས་འོས་པ་མ་བྱས་པ་དང་། སློབ་མ་རང་
གི་སར་དགེ་བ་མི་འཕེལ་ན་སྐྱ་མ་གཞན་ལ་མ་སྦྱར་བ་དང་། གནས་པ་སློབ་མ་དགེ་ཚུལ་
གཅིག་ལས་མང་བ་བཞག་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

༡) གནས་པ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་བྱ།

གཉིས་པ་སློབ་མའི་སྐྱབ་བྱ་ནི། གནས་ཀྱི་སྐྱ་མ་བསྟེན་དགོས་པ་མ་བསྟན་པ་དང་། སྐྱ་
མ་དང་མཆོམས་ནང་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་རང་གིས་ཁྱས་སོགས་བྱས་ནས་སྐྱ་མ་ལ་ཚུ་
འདག་རྩས་སོ་ཤིང་སོགས་ཕྱལ་ནས་བྱུང་དང་སྦྱུན་གསོལ་མ་བྱས་པ་དང་། སྐྱ་མ་བསོད་
སྟོམས་པ་ཡིན་ན་ལྷུང་བཅེད་འཁར་གསལ་སོགས་ཀྱི་དོར་བྱས་ཏེ་འབྲུལ་དགོས་པའི་ཆེ་མ་
ཕྱལ་བ་དང་། མཆོམས་ནང་དེ་ལས་གཞན་སྐྱ་མ་ཉེ་འཁོར་དུ་གནས་པའི་ཆེ་མ་མཐའ་ཉིན་
རེ་བྱུག་འཆལ་བ་དང་སྦྱུན་གསོལ་བ་ལན་རེ་མ་བྱས་པ་དང་། སྐྱ་མས་མ་གནང་བར་དེའི་
ཕྱི་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་མེད་པར་སྐྱ་མའི་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་
བྱས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བསོད་སྟོམས་སྟོབས་པའི་ཆེ་སྐྱ་མ་ལ་འོས་པ་འབྲུལ་དུ་མ་བཅུག་
པ་དང་། ཟས་བཟང་པོ་རྟེན་པའི་ཆེ་དེ་ལ་མ་ཕྱལ་བ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཆེ་སོགས་ལག་ཚུ་བྱིམ་
པ་སོགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་དགོས་པ་རྣམས་མ་བྱས་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ལྷུང་
བཅེད་དང་འཁར་གསལ་སོགས་ཀྱི་དོར་བྱས་ཏེ་རང་གནས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་མ་བཞག་

བ་དང་། དགོས་མེད་དུ་སྒྲ་མའི་གྲུ་གོང་དུ་འདུག་བ་དང་མདུན་དུ་འགྲང་བ་སོགས་དང་།
སྒྲ་མ་ལ་འབྲལ་བ་བྱང་བའི་ཆེ་ལེན་མཁན་གཞན་མེད་ན་མ་སྒྲངས་བ་དང་། སྒྲ་མའི་(༥ན)
ཆོས་ལྡན་གྱི་གཏམ་གྱི་བར་ཆད་བྱས་བ་དང་། སྒྲ་མའི་ལེགས་བཤད་ལ། ལེགས་སོ་མ་ཕུལ་
བ་དང་། སྒྲ་མ་ཉིས་སྟོད་ལས་ཐོག་དགོས་པའི་ཆེ་མ་ཐོག་བ་དང་། ལྷུང་བ་ཕྱིར་འཆོས་བ་
སོགས་གྱི་གྲོགས་དགོས་པ་མ་བྱས་བ་དང་། མཁན་སོ་དང་སྟོབ་དཔོན་ལ་དེ་ལས་གཞན་
པའི་སྒྲས་བརྗོད་བ་དང་། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁན་སོ་དང་སྟོབ་དཔོན་ཞེས་བརྗོད་བ་
དང་། མཁན་སོའི་མཆན་ནས་རྗོད་པའི་ཆེ་དོན་གྱི་སྟོད་དུ་མཆན་ནས་སྟོས་ཏེ་ཞེས་མ་སྒྱུར་
བ་དང་། ཟས་གྱི་ཆེ་སོགས་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་མ་ལ་ལྡང་བ་མ་བྱས་བ་དང་། དེ་སྟོ་མགུ་སྟོད་
བ་སོགས་གྱི་ཆེ་ཕྱག་བདར་བྱེད་བ་དང་། དེ་སྔ་བརྒྱུད་གདིང་བར་བསྐྱོས་བ་སོགས་མ་
ཡིན་པར་ཁབ་སོགས་ཏེ་ཆེ་མ་བྱ་བྱེད་བ་ན་རང་གིས་སུ། གཞན་བྱར་འཇུག་འོས་བ་མ་
བྱས་བ་དང་། ལྷུང་རྒྱ་རྒྱུགས་སོགས་འབྲལ་འོས་བ་མ་ཕུལ་བ་དང་། གཟིམས་པའི་
ཆེ་ཤམ་ཐབས་སྒྲངས་ནས་ཤམ་ཐབས་གྱི་གཟན་འབྲལ་བ་སོགས་བྱ་དགོས་པའི་ཆེ་མ་
བྱས་བ་དང་། དེ་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ན་གྲུས་པས་གྲོགས་མ་བྱས་བ་དང་། དེ་
དག་གི་ཆེ་དགེ་བ་འཆོལ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དུ་མ་བྱས་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་སར་དགེ་བ་མི་
འཕེལ་ན་སྒྲ་མ་གཞན་ལ་སྒྱུར་བར་མ་གསོལ་བ་དང་། མཁན་སྟོབ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་
མ་བཞག་བ་སོགས་ལ་ཉིས་བྱས་སོ། །

༣) ཐུན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ།

གསུམ་པ། ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཡང་གྱི་དོར་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། འགོ་འདུག་
སོགས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། སྟོད་སྟུད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ལས།

༡ བྱེད་ར་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།

དང་པོ་ནི་གཤེ་ཡང་སྐར་མི་གཤེ་བ་སོགས་དགེ་སློང་གི་ཆོས་བཞི་དང་འགལ་བར་བྱས་པ་དང་། །དགོད་པ་དང་སྐལ་བ་སོགས་(༥བ)ཀྱི་ཆེ་ལག་པས་ཁ་མ་བཀའ་པ་དང་། སྤྱོད་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་ཁྱས་མ་བྱས་པར་བྱག་འཆལ་བ་དང་བཟའ་བཏུང་ལ་མེད་སྤྱོད་པ་སོགས་དང་། ཁྱས་བྱས་པའི་ཆུ་སོགས་དང་བཤའ་གཅི་སོགས་ཕྱ་ཁ་དང་སྟོར་ཁྱུང་སོགས་འོས་པ་ལས་གར་བབ་ཏུ་ཕོ་བ་དང་། དེ་དག་དོར་བའི་ཆེ་སེ་གོལ་གྱི་སྐྱ་མ་བྱས་པ་དང་། དགོན་པ་པས་སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་སོར་གཉིས་དང་། སྟོང་འདབས་པས་སོར་བྱེད་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་བཞག་པ་དང་། དེ་དག་བྲེག་པའི་ཆེ་དགོས་མེད་དུ་སྟན་ལ་འདུག་པ་དང་། བད་གསོ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤང་གི་སྐྱ་ལྟར་ཆན་པས་བྲེག་པར་བྱས་པ་དང་། བྲེགས་ཟེན་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱས་དང་བྱེད་ར་ཆུ་ལ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། བྲེགས་པ་རྣམས་དབེན་གནས་སུ་དོར་བར་མ་བྱས་པ་དང་། གཟན་ལྟ་བུའི་སྟོད་གཡོགས་མེད་པར་གོས་གཅིག་པས་ཤིང་གཤག་པ་ཆག་ཆག་བྱག་བདར་བཤའ་གཅི་འདོར་བ་དེལ་བྱི་བཀུ་མཉེ་སོགས་བྱས་པ་དང་། ལྷ་གོས་དང་སྐྱ་སྐྱར་གྲོན་ནས་དེ་དག་བྱས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སྟེག་པ་སོགས་མེད་ལས་བྱེད་པའི་ཆེ་སྟོག་ཆགས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཐབས་ལ་མ་འབད་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་གནས་ཁང་སོགས་ན་འདུག་པའི་བྱག་བདར་སོགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་དགོས་པ་ན་མ་བྱས་པ་དང་། དེ་དག་ཆུ་ལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྐྱོ་བ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། རང་ཉིད་གནས་གཞན་ལ་འགྲོ་བའི་ཆེ་མལ་སྐྱད་པ་སོགས་བྱེད་ར་གྱི་ལས་བྱ་དགོས་པའི་ཆེ་ན་མ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

༡ འགྲོ་འདུག་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།

གཉིས་པ་འགྲོ་འདུག་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། སྐས་ལ་འབབ་འཛེག་གི་
ཆེ་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་མཐའ་མདུད་པ་དང་འགྲོལ་དགོས་པ་མ་བྱས་པ་དང་། སྒྲིལ་འགྲོ་འདུག་
གི་ཆེ་ཆོས་གོས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཐབས་མ་བྱས་པ་དང་། སྒྲིལ་(༤ན)ཞེགས་བྲག་ཏུ་རྟེན་པ་
དང་། འཕུལ་བ་དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་བའི་ཆེ་སྒྲིལ་ཏུ་རྟེན་པ་དང་། ཡུན་རིང་དུ་རྟེན་
བ་དང་། བྱིས་པའི་བྱིས་དུ་འདུག་པའི་ཆེ་མིག་གཡེངས་པར་ལྟ་བ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་འདུག་པའི་ཆེ་རང་གི་སྒྲོབ་མ་དང་གསར་བྱ་རྣམས་ལ་གྲང་གྲིང་དང་དགོད་བག་ཞི་བའི་
ཐབས་ལ་མ་སྦྱར་བ་དང་། དེ་དག་ཐོས་བསམ་ལ་མ་སྦྱར་བ་དང་། བྱིས་པ་སོགས་སྦྱིན་
བདག་བྱང་བ་ན་ཞལ་ཏེ་བ་སོགས་འཆོ་བ་སྦྱོར་དུ་མ་བཅུག་པ་དང་། དེ་དག་ལ་ཆོས་བཤད་
པ་སོགས་སྒྲོ་དང་མཐུན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རྒྱུགས་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ལམ་རྒྱས་པ་
དང་ནད་གཡོག་སོགས་ངེས་པ་ཅན་མེད་པར་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དང་། གནས་ནས་འཕགས་
ནས་འབྱེད་དགོས་པའི་དངོས་སོ་རྩེད་ལུས་པ་མེད་དམ་ཞེས་གནས་བརྟན་གྱིས་བྲན་
གསོ་མ་བྱས་པ་དང་། ལམ་དུ་ཞུགས་ཆེ་གསར་བྱ་རྣམས་དགོད་བག་སོགས་སྦྱོད་ལམ་
མི་མཛེས་པ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འཆོས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། བརྟེན་གྲང་མི་བྱེད་ན་
རང་གིས་ལག་དར་ཏེ་མ་བྱས་པ་དང་། འགྲོ་འདུག་གི་ཆེ་མི་སྦྱོབ་འཕམ། ཆོས་དང་ལྡན་པའི་
གཏམ་ལས་གཞན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། ངལ་གསོ་བ་དང་། རྒྱ་ལེན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་
ལྟ་བུ་སོའི་གནས་སོགས་སྤྱི་མཐོང་ལས་འབྱུང་བའི་ཆོགས་བཅད་བརྟེན་པ་སོགས་ཆོས་སྦྱིན་
མ་བྱས་པ་དང་། བྱིས་དུ་འདུག་པའི་ཆེ་གསར་བྱ་སོགས་ཐམས་ཅད་གྲང་བྱིས་པ་མ་དད་པའི་
སྦྱོད་པ་ལས་གནས་བརྟན་གྱིས་མི་སྦྱོག་པ་དང་། རྒྱུགས་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་རང་གི་སྒྲོ་མ་

ལ་གནང་བ་མ་ཁྱུས་པ་དང་། མ་གནང་བཞིན་དུ་འགོ་བ་དང་། ཇི་གཙང་ཁང་དང་། མཆོད་
(༤བ)ཏེན་དང་། སྐྱ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གི་བ་མ་ལ་འགོ་མ་དགོས་པའི་ཆེ་བཀའི་ཆོགས་
བཅད་མ་བཟོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་སྔ་སྐྱེས་པ་སེལ་བ་སོགས་དགེ་ཚུལ་བྱེད་དུ་མ་བཅུག་
པ་དང་། གལ་ལ་འདུག་པའི་ཆེ་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བཏུན་སོགས་མིན་ན་བསྐྱབ་པ་ཆུན་
རིམ་ནས་གལ་འགོར་འཛོག་པ་སོགས་བསྐྱབ་གལ་མ་བྱས་པ་དང་། དགེ་སློས་ཀྱིས་རི་
ལྟར་བསྐོ་བ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་བྱས་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

༣ སྔོན་སྐྱོད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ།

གསུམ་པ་སྔོན་སྐྱོད་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་ནི། ལྷུང་བཟེད་ཚུང་ཆད་ལས་ཚུང་བ་དང་།
ཆེ་ཆད་ལས་ཆེ་བ་དང་། ཁ་དོག་དཀར་སོ་བཅངས་པ་དང་། དབྱར་གྱི་ནང་དུ་ལྷུང་བཟེད་མ་
བཅངས་པ་དང་། ཆོམ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་འཛིགས་པ་མེད་པར་ལྷུང་བཟེད་མེད་པར་སྔོངས་
བརྒྱས་པ་དང་། ཡོད་པར་ལྷུང་བཟེད་ཡོད་པར་སྔོངས་བརྒྱས་པ་དང་། འབྲེང་བཞིན་དུ་ལྷུང་
བཟེད་སྔོན་ནས་དབྱུང་འཇུག་དང་སྐྱེམ་པ་བྱས་པ་དང་། ལག་པ་བཟུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆུ་དེར་
སྐྱུགས་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ལྷག་མ་སོགས་སྔོན་གཞན་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོར་བ་དང་།
ས་རྒྱུ་མོ་སོགས་ཀྱིས་བྱི་དོར་བྱས་པ་དང་། གཤེར་བཞིན་དུ་སྔོན་དུ་བཅུག་པ་དང་། ཏ་
ཅང་སྐྱེམ་པར་བྱས་པ་དང་། ཇོ་འེ་སྟེང་དང་བྱམས་དང་མི་གཙང་བའི་སྤྱོད་སོགས་སོགས་གར་
བབ་དུ་ལྷུང་བཟེད་བཞག་པ་དང་། མཁར་ལས་ཀྱི་ཆེ་ལྷུང་བཟེད་བཞག་པའི་ཆེད་དུ་ངོས་
ཁུང་མ་བྱས་པ་དང་། གནས་ཁང་གྲུབ་ཅིན་ནས་ངོས་ཁུང་གི་ཕྱིར་རྒྱུ་བ་སོགས་བྱས་པ་
དང་། དུལ་གཞན་དུ་འགོ་བ་སོགས་པའི་ཆེ་སྔོན་དུ་བཅུག་སྟེ་མ་ཁུར་བ་དང་། དགོས་མེད་
དུ་ལག་དུ་ཁུར་བ་དང་། མཆན་ཁུང་གཡོན་པར་མ་བཅངས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་དང་། སྐྱུང་

པ་སོགས་བར་བྱར་(ཨ)གཞུག་པའི་སྒོ་ད་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལུང་ཐག་སྤྱོད་
མཉམ་པར་བཏགས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སྒྲན་པ་དང་། ཆོས་གོས་བཟུ་བ་སོགས་མ་བྱས་པ་
དང་། དེ་དག་དཔེན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སྒྲིག་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་སྒོག་ཆགས་ལ་
མི་གཞོན་པའི་ཐབས་སུ་ཆག་ཆག་དང་བྱག་བདར་སོགས་མ་བྱས་པ་དང་། འདུག་པའི་ཆེ་
ངོས་ཁྱུང་སོགས་འཛོག་སར་ལྷུང་བཟེད་མ་བཞག་པ་དང་། མདོར་ན་ལྷུང་བཟེད་མིག་དང་
ཆོས་གོས་པགས་པ་ལྟར་གཅིས་སྤྲས་མ་བྱས་པ་དང་། རང་གི་མཁན་སྒྲོབ་བསྐྱུང་བའི་ཆེ་
དེའི་ནད་གཡོག་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཆེ་མ་བྱས་པ་དང་། མཁན་སྒྲོབ་དུ་མ་ན་བ་
ན་རང་གང་ལ་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་མ་དེའི་ནད་གཡོག་མ་བྱས་པ་དང་། རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
འོངས་པ་ན་བ་ན་དགེ་འདུན་གྱིས་དེ་ཡལ་བར་དོར་བ་དང་། ནད་པ་ལ་ནད་གཡོག་མེད་པ་
ན་དགེ་འདུན་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་ནད་གཡོག་རི་སྒྲིབ་དགོས་པ་དགེ་འདུན་གྱིས་མ་བསྐྱོས་
པ་དང་། ནད་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་རག་བཅག་མི་འོས་པ་བཅག་པ་དང་། ནད་པ་དེ་ལྟག་པར་
ཆགས་པའི་ལྷུང་བཟེད་སོགས་སྒྲན་ཟེར་ན་མ་བསྐྱུན་པ་དང་། དགེ་འདུན་ལས་བྱུང་བའི་
ནད་པའི་སྒྲན་དེ་ལས་གཞན་པས་འོངས་སྤྱད་པ་དང་། ནད་སོས་ནས་སྒྲན་སོགས་དགེ་
འདུན་གྱི་སྒྲན་ཁང་སོགས་སོ་སོའི་གནས་སུ་མ་བསྐྱུལ་བ་དང་། ནད་གཡོག་གིས་ནད་པ་
ལ་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་གདམས་ངག་འོས་པ་མ་བྱས་པ་དང་། དེ་འཆི་བའི་ཐབས་སྤྱོད་པ་
སོགས་མ་བསྐྱོག་པ་དང་། དེ་ལ་འོས་པའི་བསྐྱེན་བཀྱར་མ་བྱས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ནད་
གསོ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དང་། (ཨ)དགེ་འདུན་གྱི་རྩམ་འོངས་སྤྱད་ནས་འབྱོར་བ་ཡོད་
ན་བསྐྱེན་པ་མ་བསམབས་པ་དང་། ཁྱོང་ལ་སོགས་པར་དགེ་འདུན་གཤེགས་པའི་ཆེ་དེའི་
གནས་བཟན་གྱི་མདུན་དུ་མ་བྱིན་པ་དང་། དགེ་སྒོང་མཇུག་ནས་འོང་བ་དག་གནས་བཟན་
གྱིས་མ་བསྐྱུགས་པ་དང་། གནས་བཟན་མ་བྱུང་བའི་ཆེ་དགེ་འདུན་གྱིས་མ་བསྐྱུགས་པ་དང་།
བྱིས་དུ་སྤྱན་འཛེན་པ་འོངས་ཤིང་གནས་བཟན་མ་བྱུང་བའི་ཆེ། མ་འོངས་བར་དུ་སྤྱོད་ཅིག་

ཅེས་མ་བསྐྱོ་བ་དང་། གྲལ་ལ་འདུག་ནས་ལག་ཚུ་བྲིམས་པའི་ཆེ་གྲང་ཆོག་པ་ཡོལ་དོགས་
པ་སོགས་མེད་ན་གནས་བརྟན་མ་འོངས་ཀྱི་བར་ཐོན་ཅིག་ཅེས་མ་བསྐྱོ་བ་དང་། གྲལ་གྱི་
ཐོག་མར་གནས་བརྟན་གྱི་གདན་མ་བཤམས་པ་དང་། དགེ་འདུན་རང་གནས་ནས་བྱུང་བ་
ནས་སྦྱིན་བདག་གི་ཁྲིམ་ནས་རང་གནས་སུ་མ་བྱུང་བར་དུ། ཆོས་གོས་སོགས་ཚུལ་དང་
མཐུན་པར་བགོས་མ་བགོས་གནས་བརྟན་གྱིས་མ་བརྟགས་པ་དང་། བརྟགས་པའི་ཆེ་སྟོང་
གཡོགས་སྒྲིན་གཉིས་བྲལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྡན་དང་། སྦྱང་གཡོགས་སྒྲིན་དུག་བྲལ་དུ་མ་
བགོས་པ་རྣམས་ལ་དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་དུ་བགོ་བའི་བརྟེན་བྱས་པ་དང་། བྱས་ཀྱང་མ་རིག་
ན་འབྲམ་གྱི་དགེ་སློང་སོགས་དེ་བྱེད་དུ་མ་བརྟག་པ་དང་། བརྟག་ཀྱང་མཛེས་པར་མ་གྱུར་
ན་དགེ་འདུན་གྱིས་གནས་བརྟན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་བྱས་པ་དང་། གསར་བྱ་དང་ཁྲིམ་པ་
ལ་དགོས་མེད་དུ་འདུ་འཛིའི་གཏམ་བྱས་པ་དང་། དགོས་མེད་དུ་ལྟར་བ་འབྱུང་བའི་སྟོ་ཡོད་
པའི་ཁྲིམ་དུ་འཇུག་པ་དང་། བསོད་སྟོམས་དང་། ཁྲིམ་པ་དང་ལྟན་གཅིག་སྦྱ་བ་སོགས་བྱ་
བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ། གཞི་འདི་ལས་ལྟར་བར་མི་འགྱུར་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་བྲན་པ་ཉི་བར་མ་
བཞག་པ་དང་། རབ་དུ་བྱུང་བ་སོགས་སྟོ་བྱར་དུ་འོངས་(16)པ་ལ། ལེགས་སོ་ཞེས་སྟར་
སྟན་པ་མ་བརྟོད་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདངས་གསལ་བར་མ་བྱས་པ་དང་། ཁྱོ་གཉེར་མེད་
པའི་འཇུག་པ་མ་བྱས་པ་དང་། དགོན་པ་བས་སྟོ་བྱར་དུ་ལྷགས་པ་ལ་སྟན་མ་བསྟམས་པ་
དང་། བྱག་བདར་དང་། གནས་མལ་དང་སྟན་ཤོམ་པ་དང་། ཚུ་ལེན་པ་སོགས་བསྐྱབ་པ་
གཞོན་རིམ་གྱིས་མ་བྱས་པ་དང་། མཚན་མཐུན་བསྐྱབ་པ་མཉམ་པ་རྣམས་གྲལ་ལ་འཁོད་
པ་ན་ཕྱིས་འོངས་པ་གྲལ་མཐར་འདུག་ཅིང་དེ་ལ་ལས་སུ་བྱ་བ་མ་བསྐྱོས་པ་དང་། གྲལ་
གྱི་ཐོག་མར་འདུག་པ་ལ་རྟེན་པ་དང་སོར་མ་བྱིན་པ་དང་། རང་གི་འཁོར་འཛིག་རྟེན་པའི་
སྟོ་བྲག་པོའི་རྟེན་འཇུགས་པ་སོགས་རང་གཞན་གང་རུང་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་
བསྐྱོག་སྟེ་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ལ་མ་སྦྱར་བ་དང་། བྱ་བ་དེས་ཡིད་སྟན་ཏེ་གནས་གཞན་དུ་

འཕོ་བ་སོགས་བྱུང་བ་ན་སྤྱིན་པ་དང་སྤྱན་པར་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་མ་བསྐྱས་པ་དང་། བྱ་བ་དན་པ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཀོད་པ་དེའི་སྤྱིན་གྱི་བསྐྱས་ཀྱང་མི་འདུན་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་འཐབ་ཅིང་ཚུད་པའི་ཆོག་སྤྱོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་སྤྱོད་ཆོས་རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་བན་སྐྱར་ཏེ་དེའི་ལུས་སྟོག་ལ་གཞོད་པ་སོགས་མི་རིགས་པའི་ཆད་པས་གཙོད་པ་དང་། བསྐྱོན་རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཤིང་སོགས་ལ་འཛིག་ཏུ་འཇུག་པ་དང་། མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་གཏོང་བ་དང་། གསང་སྟོན་བསྐྱོ་བའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱ་མིག་གིས་མཐོང་ཞིང་ལས་མི་ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་དུ་བཀར་ཏེ་དགེ་འདུན་ལ་སྤྱོགས་པར་འབྲང་ཞིང་ཐལ་མོ་སྐྱར་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་མ་བཞག་པ་དང་། གོས་(༡བ)ཕྱག་བདར་ཁྲོད་པ་སོགས་གནས་རྣམས་བྱིམ་པ་ལ་བརྗོད་པ་དང་། བསྐྱོན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པ་ལ་མ་བརྗོད་པར། བར་ཆད་དང་ལྡན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རབ་བྱུང་བསྐྱོན་རྫོགས་བྱས་པ་དང་། རིགས་དང་མངོས་པའི་བར་ཆད་ཅན་གཞན་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱག་བདར་གྱི་འཁོར་དུ་འཛིག་པ་སོགས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་འགལ་སྤྱིན་དང་བྲལ་ཞིང་མཐུན་སྤྱིན་ཆང་བའི་ཆེ་རབ་བྱུང་དང་བསྐྱོན་པར་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ལའང་ཉེས་བྱས་སོ། །

ཁ༩ མི་མཐུན་སྤྱོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོན་སྐུང་བ།

གསུམ་པ་མི་མཐུན་སྤྱོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོན་སྐུང་བ་ལ་གཉིས། དགེ་སྦྱོང་པའི་རྣམ་འབྲེད་ནས་བཤད་པའི་ལྷུང་བ་སྟེ་ལྷ་བཤད་པ། མ་རྣམ་ནས་འབྱུང་བའི་ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པའོ། །

༡༽ དགེ་སློང་པའི་རྣམ་འབྲེད་ནས་བཤད་པའི་ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྲེད་གྱི་དངོས་གྱི་བརྗོད་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ནི་ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་ལས། ད་ནི་རྣམ་པར་འབྲེད་པར་གཏོགས་པའི་ལྷུང་བ་རྣམས་གྱི་མཆན་ཉིད་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོ། །རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟེན་གྱི་ལྷུང་བ་ལ་ངོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན་
མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། སྡེ་ཆན་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན་ལྷ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས།
ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷ་པོ་པམ་པར་འགྱུར་བའི་སྡེ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ་དང་། ལྷུང་བྱེད་གྱི་
སྡེ་དང་། སོ་སོར་བཤགས་པའི་སྡེ་དང་། བསྐྱབ་པའི་སྡེ་ཞེས་དང་། བསྐྱབ་པར་ ལྷུང་བའི་
སྡེ་ཆན་རྣམས་ལྷ་སྟེ། །དེ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷ་བཤད་
པ་ལ་ལྷ། པམ་པའི་སྡེ། ལྷག་མའི་སྡེ། ལྷུང་བྱེད་གྱི་སྡེ། སོར་བཤགས་གྱི་སྡེ། ཉེས་བྱས་གྱི་
སྡེ་བཤད་པའོ། །

༡) པམ་པའི་སྡེ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། ལྷུང་བ་ངོས་གཟུང་བ། དེ་ལ་སེམས་སྤང་ཚུལ། བསྐྱབས་པའི་པན་
ཡོན། མ་(འན)བསྐྱབས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་ཡན་ལག་བཤད་
པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷ་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པའི་རྟེན་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག །བསམ་
པའི་ཡན་ལག །ལུས་གྱི་ཡན་ལག །མཆན་གྱི་ཡན་ལག་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་བསྐྱེན་པར་
རྫོགས་པའི་སྤྲོམ་པ་སྐྱེས་ལ་མ་ཉམས་པའོམ། ཉམས་ཀྱང་གསོ་བྱང་ཡན་ཆད་དང་ལྷན་པ།

མེད་མི་རུང་གི་སྐྱོར་བ་བཅུ་མས་པ་ནས་མཐར་ཐུག་རྫོགས་ཀྱི་བར་བསྐྱབ་ཆོགས་གཅིག་
ཅིང་སྒྲིམ་རྒྱན་གཅིག་པ། བསྐྱབ་པ་མ་བཅས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ལས་དང་པོ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་
བཞི་དགོས་ལ། བསམ་པའི་ཡན་ལག་དེ་འདྲ་བའི་སྐྱོར་བ་བསམས་ནས་མཐར་ཐུག་གྲུབ་
ཀྱི་བར་ཤེས་པ་སོར་གནས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་བལ་འཁུར་བ་སོགས་འགའ་ཞིག་
མ་གཏོགས་པ་ལ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་རྣམས་དགོས་པ་ཡིན་ལ། མཆོན་གྱི་ཡན་ལག་
དགེ་སློང་པ་མ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་བྱས་ནས་མཆོན་འཁུར་བའི་རྟེན་དེ་ལ་མཐར་
ཐུག་གྲུབ་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་ལ། དགེ་སློང་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་དང་དངོས་
གཞི་རྫོགས་པར་གྲུབ་ནས་མཆོན་འཁུར་ན་ཡང་དགེ་སློང་མའི་རྟེན་ལ་སྐྱོར་དངོས་ཀྱི་ལྷུང་བ་
སྟོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གནས་པར་འཁུར་བས་མཆོན་གང་གི་རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་ཅོམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་
མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པའི་ཡན་ལག་དུ་མི་དགོས་སོ། །

ཡང་དགེ་སློང་པའི་ལྷུང་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་བརྒྱད་ནི་དངོས་གཞི་རྫོགས་
པར་སྐྱེད་པ་ལ་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། (༩བ)
མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ཅུ་གཅིག་ཡང་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱོར་བ་དང་མཐར་
ཐུག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། པའི་རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་བཅུ་མས་ནས་མའི་རྟེན་ལ་དངོས་གཞི་
གྲུབ། མའི་དེ་ལས་བརྒྱུ་པ་དག་ལ་མཆོན་འཁུར་བ་ན་འགའ་ཞིག་ན་སྐྱེད་དང་འགའ་ཞིག་
ལྷུང་མེད་ཅི་རིགས་པར་འཁུར་རོ། །

༡ མི་ཆངས་སྐྱོད་ཀྱི་པམ་པ།

གཉིས་པ་ལ་སྒྲིམ་ནས། མི་ཆངས་སྐྱོད་དང་རྒྱ་བ་དང་། །མི་ལ་གསད་པར་མི་བྱ་
བ། །རྩལ་དུ་སྐྱོད་དང་བཅས་པ་ཡི། །ཆོས་བཞི་འདིར་ནི་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་

བ་ལྟར་བཞི་ལས། དང་པོ་མི་ཚངས་པར་སྒྱུད་པའི་པམ་བ་ལ་གཉིས། ལྟར་བ་རྣམ་གཞག་
དང་། །བསྐྱབ་བྱའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་གཞིའི་ལྟར་བ་དང་། སྒྱུར་བའི་ལྟར་བ། སྒྱུར་བ་སྒྱུར་
བའི་ལྟར་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། བསམ་བ། སྒྱུར་བ། མཐར་
ཐུག་གི་ཡན་ལག་བཞི་ལས། གཞིའི་ཡན་ལག་གང་ལ་སྒྲོལ་བའི་ཡུལ་ནི་ཁ་དང་། བཤང་
ལས་དང་། མོའི་ཟག་བྱེད་དེ་མའི་སྒྲོ་གསུམ་གང་རུང་གི་ཕྱོགས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཡིན་པ།
ནད་ལ་སོགས་པས་མ་ཉམས་པ། ལུས་ཚང་བའམ་སྒྱུད་སྒྲུད་གང་རུང་ཚང་བ་ལ་གནས་པ་
བརྟེན་དུ་རུང་བའོ། །གང་གིས་སྒྲོལ་བའི་རྟེན་ནི་རང་གི་རྟོར་བྱ་ཡིན་པ། ལས་སུ་རུང་བ།
བདེ་བ་རྫོགས་པར་སྒྱུར་བ་ལ་གཞོད་པའི་ནད་སོགས་དང་བྲལ་བ་ཅིག་དགོས་ལ། བསམ་
པའི་ཡན་ལག་ལ་འདྲུ་ཤེས་དང་ཀུན་སྒྲོང་གཉིས་ལས། འདྲུ་ཤེས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འབྲེལ་ཞིང་
ཀུན་སྒྲོང་ལས་གསུམ་དེ་གང་རུང་དང་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་སྤྲད་པ་ལས་བདེ་བ་སྒྱུར་བར་
འདོད་པ། སྒྱུར་བ་མི་ཚངས་པར་སྒྱུད་པར་ཚུལ་པ། མཐར་ཐུག་པམ་བ་སྐྱེད་རྒྱས་ཀྱི་མའི་
སྒྲོ་གསུམ་(༡༠ན) གང་རུང་དང་རང་གི་དེ་ལྟར་རྒྱས་པའི་པོའི་དབང་པོ་སྤྲད་པ་ལས་བཅུག་
རེག་གི་བདེ་བ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྱུར་ཞིང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་པའི་ཆེ་མི་ཚངས་
སྒྱུད་ཀྱི་པམ་བ་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྒྱུར་བའི་ལྟར་བ་ནི། མི་ཚངས་པར་སྒྱུད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་བཟོད་བྱ་ནོམ་
ཉུག་བྱེད་པ་ནས་མཐར་ཐུག་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་ལ་སྒྲོལ་པོར་འགྱུར་ལ། འབྲིག་པའི་བསམ་པས་
མའི་ལས་གསུམ་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་བྱ་ག་སོགས་དང་། དེ་གསུམ་གང་རུང་དུ་བསམས་
ནས་ལས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་ཡང་ནད་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པ་དང་། མགོ་བཅད་པའི་ཁ་
ལྟ་བུ་སྒྱུད་སྒྲུད་མ་ཚང་བའི་ལས་དང་། ཚང་ཡང་ཆེ་ཆུང་མི་འཆམ་པས་སྤྲད་དུ་མི་རུང་བ་དང་།
ཁའི་སོ་བྱང་ཆུན་དང་། མི་མ་ཡིན་ཀྱི་མཐུས་སེམས་ཅན་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བྱས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་
རྣམ་པ་དོད་པ་ཅུམ་དང་། མ་ནིང་མོ་སྤྱབས་མེད་པའི་ཟག་བྱེད་དུ་སྒྲོལ་བ་དང་། །སྤྲད་བྱ་སྒྱུད་

བྱེད་མ་འཆམ་པས་མ་ཆུད་པ་དང་། རྩུང་བའི་ཕྱིར་མ་ཉིད་དང་། མའི་སྒོ་གསུམ་གང་རུང་གི་
ཕྱི་རོལ་ཏུ་རེག་པ་ཙམ་དང་། རྣམ་བུ་ནད་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པ་དང་ལས་སྐྱ་མི་རུང་བ་
འཛུགས་པ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་གཡོགས་ཏེ་འཛུགས་པ་སོགས་ལ་བཞིའི་ཡན་ལག་གི་སེལ་
བའོ། །གཞན་གྱིས་མཐུས་སྒྲིལ་བར་འབྲིག་པའི་རོ་རྩོགས་པར་མ་སྐྱོང་བ་དང་སྐྱག་པ་དང་།
རོ་ཆ་བས་མ་སྐྱོང་བ་དང་། གཞན་ལ་འབྲིག་པ་བསྟན་པར་བསྐྱོས་པ་སོགས་ལ་སྒྲོམ་སོ་སྒྲོ་
མཐར་ཐུག་གི་སེལ་བའོ། །སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བའི་ལྷུང་བ་ནི་མི་ཆངས་པར་སྐྱོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་
སྐྱོང་འགྲུང་བ་ནས་ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པའི་བར་ལ་(༡༠བ)བསྐྱམ་བྱ་དང་། ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་
ནས་མེད་མི་རུང་གི་སྐྱོར་བ་ལ་རེག་གི་བར་ལ་བཞགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་བྱུང་མེད་ལ་མིག་ལྟ་བ་དང་། ཆགས་
སེམས་མེད་ཀྱང་ཡང་ཡང་ལྟ་བ་དང་། སྐྱང་མ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་བསྐྱངས་པར་དབེན་
པར་ཉིན་མོ་སྐྱོས་པབ་སྒྲེ་གཉིད་ལོག་པ་དང་། བྱུང་མེད་ཀྱིས་འདྲིད་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་
དང་། མི་མ་ཡིན་གྱིས་འབྲིག་པ་སྟོན་དུ་འབྲུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོག་དང་ཆངས་
སྐྱོད་ལ་གཞོད་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་ཞིང་གནས་པ་དང་། ཁྱིའི་མདུན་དུ་བྲག་བྱེད་བྱུང་སྟེ་གཅི་
བ་བྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་འཛིགས་པ་ཡོད་པའི་ཆུ་སྐྱང་
ལ་སྒྲེན་མོར་གྲོལ་བ་དང་། བྱུང་། བ་ལང་གི་ནང་དང་། ཁྲོན་པ་བརྟག་པ་དང་། བྱོང་དུ་འགྲོ་
བ་སོགས་ཀྱི་ཆོ། བྱུང་མེད་ཀྱི་རེག་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷུང་བས་མ་གོས་པར་བྱའོ་སྐྱམ་པས་འདུ་
ཤེས་མ་བཞག་པ་དང་། སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་གང་ཡིན་མ་བརྟགས་པར་རབ་བྱུང་བྱས་པ་
དང་། གཅིག་བྱར་སྒྲ་གཤམ་མེད་པར་མཆོན་མོ་སྐྱོས་པབ་སྒྲེ་ཉལ་བ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་
ཐམས་ཅད་ལ་དེས་མཆོན་ནས་སྐྱོར་བ་སྐྱོད་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་
ཉེས་བྱས་སོ། །དེས་ན་དེ་འདྲ་བའི་ལྷུང་བའི་གནས་རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པར་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་
བྲན་ཤེས་བཞིན་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ལེགས་པར་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །

༡ མ་བྱིན་ལེན་གྱི་པམ་པ།

གཉིས་པ་རྒྱ་བ་དང་ཞེས་པ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ལྷང་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལྷང་བ་རྣམ་གཞག་དང་། བསྐྱབ་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ། སྦྱར་བའི་ལྷང་བ། སྦྱར་བའི་སྦྱར་བའི་ལྷང་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བསམ་པ། སྦྱར་(༡༡ན)བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས། གཞི་ལ་ཡུལ་ནི་མིའི་འགྲོ་བ་པ་རང་ལས་ཇས་ཐ་དད་པ་ཞིག་དགོས་ལ། སྦྱར་ཇས་བདག་ཅམ་ལ་དབྱེ་ན། བསམ་པ་དང་སྦྱར་བས་བདག་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཡུལ་ཆོས་ཀྱིས་བདག་པོར་གྱུར་པ་དང་། རིགས་རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་པོར་གྱུར་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བས་བདག་པོར་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །

དང་པོ་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་ཆོས་སོགས་སྒྱུན་པོས་ཁྱེར་བ་དེ་ལྟོས་བཏང་བའི་ཆེ་རྒྱུན་པོ་བདག་པོར་སོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་ཇས་དེ་བསམ་པ་ཐག་པས་སྤུལ་བ་ན་མཆོད་རྟེན་གྱིར་སོང་བ་དང་། རི་དྲགས་རྩོན་པས་རྒྱ་ལ་བཟུང་བ་ན་སྦྱར་བདག་པོ་མེད་པ་ལ་དེའི་ཆེ་རྩོན་པ་བདག་པོར་སོང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །ཡུལ་ཆོས་ཀྱིས་བདག་པོར་གྱུར་པ་ནི་ཞོ་གམ་དང་བྱ་སྒྲ་ཞོ་གམ་པ་དང་གཉན་པ་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རིགས་ཀྱིས་བདག་པོར་གྱུར་པ་ནི་པ་ལོར་བུའི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བས་བདག་པོར་གྱུར་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་གཟུགས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་བསྐྱོས་པ་ནི་དེ་ཉིད་བདག་པོ་ཡིན་པས་ནད་གསོ་བ་སོགས་ལ་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་གནང་བའི་སྐབས་མ་གཏོགས། གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱད་དུ་མི་བྱང་ལ། ཆོས་ལ་གཉིས་ལས་འགོག་བདེན་ལ་སྤུལ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་དབང་བས་གང་ཐག་གཞན་གྱིས་སྤྱད་དུ་མི་བྱང་། ལམ་བདེན་ལ་སྤུལ་བ་ནི་དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགེ་འདུན་དབང་ཞིང་། སྟེགས་བམ་སོགས་ལྷང་གི་ཆོས་ལ་སྤུལ་བའི་ན་

བཟའ་ལྷ་བྱ་ནི་དེ་ཉིད་ཁོ་ནར་སྤྱད་ཀྱི་གཞན་གྱིས་སྤྱད་དུ་མི་བྱང་ལ། ལྷང་གི་ཆོས་ལ་སྤྱིར་
སྤུལ་བ་ཙམ་ནི་དེ་འཛིན་པ་(༡༡བ)ནམས་དབང་ངོ་། །དགེ་འདུན་གྱི་ཉིད་པ་ལ་ཡང་དུས་
དང་། སློ་བྱར་དང་། ཞི་བའི་ཡོ་བྱད་ལ་བདག་པོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ནམས་ལས། དང་པོ་ནི་
དབྱར་གྱི་ཉིད་པ་དབྱར་གནས་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ནམས་དབང་བ་དང་། སྤ་བརྒྱུད་གི་ཉིད་
པ་ནི་བཅིང་བ་ལ་གཏོགས་པའི་དགེ་འདུན་དབང་བ་ལྷ་བྱའོ། །སློ་བྱར་གྱི་ཉིད་པ་ལ་ཡང་
ཁྲིམས་སྤྱ་བཅས་པ་དང་། མཆམས་གྱིས་སྤྱབ་པ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། མངོན་དུ་
གྱུར་པ་དག་ལས། དང་པོ་ནི་ཡོན་བདག་གིས། མཆོད་གནས་འདི་ཙམ་ཞིག་དབང་ངོ་ཞེས་
བཀས་བཅད་ན་ངེ་ལྟར་བཅད་པ་ལྟར་དབང་བ་དང་། མཆམས་གྱིས་སྤྱབ་པ་ནི། མཆམས་
ནང་འདིར་གཏོགས་པ་ནམས་ལ་འབྲུལ་ལོ་ཞེས་བསྐྱེས་པ་ན་དེ་ན་དགེ་སློང་གཅིག་ཉིད་
ལས་མེད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དབང་བ་ལྷ་བྱ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་དགེ་སློང་འདི་དང་འདི་དག་
ལ་དབྲུལ་ལོ་ཞེས་སྤུལ་བ་ན་དེ་དག་དབང་བ་དང་། མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་སྤྱིན་བདག་གིས་
མགོན་དུ་བོས་ནས། འདི་དག་ལ་དབྲུལ་ལོ་ཞེས་སྤུལ་བ་ན་དེ་དག་དབང་བ་ལྷ་བྱ་དང་།
ཞི་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཉིད་པ་ལ་བདག་པོར་གྱུར་པ་ནི་གོས་གཞིའི་སྐབས་ནས་ངེ་ལྟར་འབྱུང་
བ་ལྟར་ངོ་། །བརྒྱ་བྱའི་རྩ་ནི་ཁ་ཟས་སྤྱ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དག །རིན་ཐང་ཆང་བ་ཞིག་
དགོས་ལ། དེ་ཡང་བརྒྱ་བའི་གནས་དེར་རིན་ཐང་ཆང་བ་དང་། དེའི་དུས་སྤྱ་རིན་ཐང་ཆང་
བ་དང་། བརྒྱ་བྱ་བརྒྱ་བྱེད་ལ་སྒྲོས་ནས་རིན་ཐང་ཆང་བ་དང་། སྤྱིར་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་
རིན་ཐང་ཆང་བའོ། །

བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ། ཀྱུན་སློང་གཞན་གྱི་ཡིན་ཏེ་མ་གནང་
ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྒྲུང་སྟམ་པ་དང་སྤྱིར་བ་ལ་ལུས་ངག་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་། མ་འཁྲོགས་
པས་རྒྱ་(༡༩ན)བར་ཚུམ་པ། མཐར་ཐུག་ལ། འགའ་ཞིག །ཐོབ་སློ་སྤྱེས་པ་ན་མ་བྱེད་ལེན་
ཀྱི་པམ་པར་གྱུར་པ་དང་། འགའ་ཞིག །གནས་ནས་དཔགས་པ་ལ་བཞེད་པ་དང་། འགའ་

ཞིག །གྲུབ་སྒྲོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གནས་དཔགས་ལ་བཞེད་པ་སོགས་འདུལ་བ་འཛིན་
པ་ནམས་ནི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། བརྟུ་བྱའི་རྣམ་གྱི་བྱེ་བྲག་དང་། རང་
གིས་རྟུ་བའམ་གཞན་རྟུར་བཅུག་པ་སོགས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་གྲུབ་འཆམས་དུ་མ་ཞིག་འོང་
བར་སེམས་སོ། །མ་གྱིན་ལེན་གྱི་པམ་བ་སྐྱེད་པར་བརྟུ་བྱའི་རྣམ་ལ་རིན་ཐང་ཆང་དགོས་
ན་དེའི་ཆད་ཇི་ཅམ་ཞེ་ན། ཁཅིག །གསོད་པའི་ཆད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་རྟོག་མ་རེ་ཅམ་
ཡིན་ཞེས་དང་། ཁཅིག །རྟུ་གཏོང་འགོག་གི་སྐབས་སུ་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ནས་ཁལ་
བཞི་ཅམ་ལ་འདོད་པ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་ཡང་། ཇི་ཅམ་མ་གྱིན་པར་སྒྲངས་ན་བརྟུས་པའི་
ཐ་སྐྱད་དང་། ཆད་པས་བཅད་རིགས་པ་ཡན་ཆད་ཅམ་རིགས་ཏེ། ལུང་དུ། ཇི་ཅམ་མ་གྱིན་
པར་སྒྲངས་པ་དེ་རྒྱལ་པོའམ་སྒྲོན་པོ་ཆེན་པོས་བཟུང་ནས་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅས། གྱེ་མི་ཁྱོད་
ནི་རྟུན་མའོ། །བྱིས་པའོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གསེར་སེ་བ་གསུམ་
ཅམ་ལ་དངོས་པོ་ངེས་པར་ཆང་སྟེ། རྟོན་བརྟུད་མར། རྟུ་གར་གྱི་རིན་ཐང་དང་སྐར་ན་དཔུལ་
ཞོ་གཅིག་ཅམ་བརྟུས་ན་པས་པམ་པར་ཅིའོ་ཞེས་དང་། སྒྲོབ་པན་དུ་ནས་ཁལ་བྱེད་ཅམ་
དང་། ཤེས་རབ་བྱེད་པ་ན། དིང་སང་གི་དུས་དང་སྐར་ཏེ་རྟུ་གར་གྱི་ཡུལ་གྱི་མ་ཤ་ལས་
ཐོད་གྱི་ཐང་དུ་བཅིས་ན་དཔུལ་ཞོའི་བརྟུད་ཆ་གཅིག་ཡོད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །འགའ་ཞིག་ཀལ་པ་ཉིའི་བཞི་ཆ་གཅིག་རིན་ཐང་གི་ཆད་(༡༩བ)དུ་བཤད་ལ། ཀལ་
པ་ཉིའི་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྟུ་དཔུལ་ལྟ་མེད་བཟང་པོ་ལས་བྱས་པ་སྤར་གྱི་ལྟ་སའི་བྱིས་
ཞོའི་སེ་བ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་གི་ཆད་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟུ་གར་ཤར་བྱུབ་གྱི་ཀལ་པ་ཉིའི་
ཆེ་ཆུང་འབྱུང་བ་མི་རིགས་ལ། རྟུ་གར་བྱུབ་ཕྱོགས་ཁ་ཆེའི་ཀལ་པ་ཉིའི་ཆད་དེར་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་སྒྲུར་བའི་ལྷུང་བ་ནི། རྣམ་ལ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་པ་ནས་མཐར་ཐུག་མ་གྲུབ་གྱི་བར་
ལ་སྒྲུར་བའི་སྒྲོམ་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདམས་ཏེ་བཟང་པོ་རྟུ་བར་འདོད་པས་ནོམ་ཉུག་བྱེད་

བ་ན་དང་། ཟན་ལ་སོགས་པའི་ཆས་ཀྱིས་འབྲིད་པས་རྟ་བུ་བའམ། བཞོན་པའམ། བྱར་
 རྒྱགས་ཏེ་བརྒྱ་བར་བྱའོ་སྟུང་བ་དང་། འདི་ལས་བརྒྱ་བྱའི་རྣམ་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
 སྟོ་བས་ལུས་འགྱུར་བ་དང་། བརྒྱ་བའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ན་གོམ་པའི་ཤེད་སྦྱང་བ་སོགས་དང་།
 བདག་པོས་དངོས་པོ་བཞག་པ་དེ་གནས་སྟོས་ནས་དེ་མི་མངོན་པར་བྱེད་པ་དང་། གཡར་བ་
 དང་བསྐྱིས་པ་ནམས་ལ་བསྟོན་པ་དང་། དེ་དག་ཕྱིར་མི་སྦྱིན་པར་སེམས་པ་དང་། གཤམས་
 ཀྱིས་རྒྱ་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་སྟོན་པའི་གྲར་གཤམས་རྒྱལ་བ་ནི་པ་རོལ་པོས་སྦྱར་བ་མ་བཟང་
 བའི་སྐབས་དང་། ཤོ་རྒྱན་ལ་དོར་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་རྒྱལ་བར་མ་གྱུར་ཅིང་དང་། བྲངས་ལ་
 དོར་བྱས་ཏེ་ནོར་དུ་བཅུག་ནས་ལེན་པར་ཚུམ་པ་དང་། རང་གིས་དངོས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་རྒྱ་
 ཤམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྒྱན་པོ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་ལམ་སྦྱང་བ་སོགས་ལ་མཐར་ཐུག་གི་སེལ་
 བའི་སྟོན་པའོ། །བདག་རྩ་མ་བཟུང་བའི་གཏེར་སོགས་དང་། རང་དང་ནོར་གཅིག་པའི་ཉི་
 དུ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་དང་། མི་མ་ཡིན་གྱི་རྣམ་དང་། སངས་རྒྱས་མུ་དན་ལས་འདས་
 པའི་དཀོར་དང་། ལྷག་མེད་དུ་རྒྱགས་པའི་(༡༣ན)དག་བཅོམ་པའི་དཀོར་དང་། གཞན་ལ་
 བསྐྱར་བའི་རྣམ་བསྐྱར་བ་དེས་བདག་རྩ་མ་བཟུང་བ་དང་། སྐྱ་མི་སྟོན་པའི་རྣམ་སོགས་
 དེན་ཐང་ཆང་བ་རྒྱ་བ་ནམས་ལ་བདག་པོའི་སེལ་བའི་སྟོན་པོ་དང་། བརྒྱ་སེམས་ཀྱིས་རྣམ་
 ལ་འགྲུགས་སྒྲགས་བྱས་ཏེ་ཕུལ་དུ་བཅུག་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་སེལ་བ་དང་། རང་དང་ནོར་མི་
 གཅིག་བཞིན་དུ་གཅིག་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་བརྒྱས་པ་དང་། རང་དང་ནོར་མི་གཅིག་པའི་དོན་
 དུ་བརྒྱས་པ་དང་། བདག་གིར་མ་བྱས་པར་གཞན་རྒྱལ་སོགས་པར་སྤྲོ་བ་དང་། འབྲས་
 བྱའི་ཆལ་སྒྲགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ཐོག་ལ་སེར་བ་འབེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་
 གཞན་གྱི་རྣམ་རྒྱུད་གསན་པ་དང་། གཡར་པོ་བསྐྱི་བ་མེད་པར་ལོངས་སྟོང་བ་ནམས་ལ་ནི་
 ཀྱན་སྦྱོར་གི་སེལ་བ་དང་། རང་མི་དབང་བར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། བདག་པོ་མེད་ཀྱང་ཡོད་
 པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། དུད་འགྲོའི་རྣམ་རྒྱུ་བར་སེམས་པ་ན་མིའི་རྣམ་ལ་དུད་འགྲོའི་རྣམ་

སུ་འདྲ་ཤེས་ཏེ་རྒྱ་བ་སོགས་ལ་རིན་ཐང་སོགས་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཆང་ན་འདྲ་ཤེས་
གྱི་སེལ་བ་དང་། རིན་ཐང་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཆང་ན་མ་ཤ་ཀ་བཞི་ནས་
ཉིལ་གྱི་ཕུབ་མ་ཅམ་བརྒྱས་བ་ལ་ཡང་དངོས་པོའི་སེལ་བའི་སྒྲོམ་པོའོ། །

གསུམ་པ་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བ་ནི་རྒྱ་སེམས་སྐྱེས་ནས་ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པར་བསྐྱམ་
བའི་ཉེས་བྱས་དང་། ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་ནས་སྒྱུར་བ་དང་ཀུན་སྒྲོང་རྒྱན་གཅིག་ལ་སྒྱུར་བ་
དངོས་ལ་མ་ཐུག་གི་བར་ཉེས་བྱས་གཅིག་དང་། ཀུན་སྒྲོང་ལོག་ན་མཆམས་དེའི་མཐར་ཉེས་
བྱས་ཐ་དད་པར་འབྱུང་ཞིང་། བརྒྱ་བའི་ཕྱིར་གོམ་བ་རེ་རེ་ལའང་ཉེས་བྱས་དང་། བརྒྱ་བའི་
བསམ་པས་བྱ་ཕུར་བ་ལས་བཀོལ་བ་ཅམ་དང་། མཆོད་(༡༣བ)པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་
གྱི་སྐུ་གདུང་སོགས་བརྒྱས་བ་དང་། བྲངས་དང་ཅིས་ལ་དོར་བྱེད་བ་དང་། ཞོ་ཁལ་བྲངས་
སོགས་གྱི་མཆོན་མ་ཕྱིས་བ་དང་། བསྐྱར་བ་དང་། གནས་གཞན་དུ་བཞག་བ་དང་། རང་
མི་དབང་བའི་མཆོམས་གཞན་དུ་བབྲང་བ་དང་། སྤྲ་ཕྱིའི་མཆོམས་གཉིས་སུ་བབྲངས་བ་
ན། ཡས་མས་སུ་སྒྲོན་བ་དང་། རང་མི་དབང་བ་ལ་དབང་བར་སྒྲོག་བ་དང་། རྩས་བདག་
གིས་ལོང་ཞེས་མི་ཟེར་ཡང་། ལོང་ཞིག་ཟེར་ཞེས་སྐྱ་བ་ཅམ་དང་། རང་དང་ནོར་མི་གཅིག་
པ་ལ་བྱ་སྐྱ་ཤོ་གམ་སོགས་དབུལ་བར་བསྐྱོ་བ་དང་། ཤོ་གམ་སོགས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
ལམ་གཞན་སྟོན་བ་དང་། རྩོན་པས་ཟིན་པའི་རི་དྲགས་སོགས་བསྐྱོམས་བྱུང་གི་རྩུ་འབྲུལ་
གྱིས་མིན་པར་སྟོང་རྩེ་ཅམ་གྱིས་དབུལ་འདོད་གྱིས་གཏོང་བ་དང་། རྩས་ཚུད་གསན་བ་དང་།
གནས་གྱི་དོན་དུ་བརྒྱས་བ་སོགས་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་། མི་མ་ཡིན་གྱི་རྩས་རིན་ཐང་མ་ཆང་བ་
བརྒྱས་བ་དང་ཚུད་གསན་བ་སོགས་ལ་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བའི་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཞན་ཡང་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་པམ་པའི་སྐྱབས་འདིར་འབྱུང་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་ལས་རྒྱ་ན་རྒྱ་
ཐེབས་རེ་རེ་བཞིན་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་གཞི་ཐ་དད་པའི་པམ་བ་དང་སྒྲོམ་པོ་དང་ཉེས་བྱས་
སོགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཞིག་འབྱུང་ལ། གང་ལས་བརྒྱ་བར་བྱ་བའི་རྩས་བདག་ནོར་མི་གཅིག་

པ་དྲུ་མ་ཡིན་ན་བདག་དེ་དག་གི་གངས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་བ་དང་དངོས་གཞི། ཐ་དད་པར་
འགྱུར་བས་ནོར་བདག་རེ་རེ་ལས་རིན་ཐང་ཆང་ན་པམ་པར་འགྱུར་ལ། མ་ཆང་ན་ནི་ན་སྤྲད་
དོ། །རྒྱན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ནོར་མི་གཅིག་པ་དྲུ་མ་ཡིན་ན་སོ་སོའི་སྐྱལ་བའི་ཆ་བརྒྱས་པ་ཐ་
དད་པའི་སྤྱིར་ནོར་མི་གཅིག་པའི་རྫས་བདག་བརྒྱལ་རྒྱན་མ་བརྒྱས་བརྒྱས་ན་རིན་ཐང་ཆང་
བ་ཁྲི་དགོས་པ་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ནི། གཞན་གྱིས་བརྒྱས་(༡༩ན)པ་ལ་འདིས་བརྒྱས་སོ་ཞེས་ལྡམ་
པོ་བྱས་པ་དང་། འདིས་བདག་ལས་དངོས་པོ་འདི་སྤངས་ན་དགའ་བོ་སྐྱམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་
གཙུགས་མེད་པ་ལ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་བོས་ཀྱི་ལས་སོགས་ལག་པོ་ད་དང་། བསོད་ནམས་
ཀྱི་སྒོས་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་རྒྱ་སོགས་ལ་བལྟས་ནས་བྱས་པ་དང་། གཞན་གྱི་རྫས་བོར་ནས་
རྟེན་པ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱེལ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་བོར་བ་རྟེན་པ་ན་སྤྱིའི་ཡིན་མ་ཤེས་པའི་
ཆོ་དགེ་སྒོས་ལ་མ་གཏད་པ་དང་། དགེ་སྒོས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་འདུན་གྱི་ཡིན་པར་དོགས་ན་
དགེ་འདུན་ལ་མ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ཆོ་བདག་པོ་མ་བྱུང་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་སར་མ་
བཞག་པ་དང་། ཉད་པས་མ་གནང་བར་དེའི་སྤྲོན་སྤངས་པ་དང་། རང་གི་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་
གཞན་གྱིས་བདག་གིར་བཟུང་བ་དེས་མ་གནང་བར་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། རང་གི་ནོར་
ཆོས་རྒྱན་པས་ཁྲེང་བ་ལ་ཆོས་བཤད་པའམ་རིན་སྤྱིན་པར་མི་བྱེད་པར་དབང་གིས་འགྲུགས་
པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཉི་དུས་འཁྲིད་པ་ལས་མ་ལྡོག་པ་དང་། མ་བོས་
པར་མགོན་དུ་སྤྱིན་ནས་ཟས་ཟོས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བོར་བའི་རྫས་ལེན་པ་ན་བདག་པོ་
ཡོད་མེད་མ་བརྟགས་པ་དང་། བདག་པོ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང་སྤྱི་བོ་མང་པོས་མཐོང་བར་མ་
སྤངས་པ་དང་། བྱ་ལོན་དང་བསྐྱིན་པ་སོགས་གཞན་གྱིས་ཆང་བར་མ་བྱུང་བ་ལ་ཁྲོ་བོས་
ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་དང་། བྱ་བྱའི་བསམ་པས་གནད་ལ་བསྐྱེ་བ་དང་། བྱའི་ཆང་
སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་གནོད་པ་ན་སྒོ་ང་མེད་པ་མ་གཏོགས་པར་ཆང་བཞིག་པ་དང་།

གནས་དེར་མི་སྣོད་བཞིན་དུ་དེའི་ཉིད་པ་སྒྲངས་པ་དང་། ཚམས་རྒྱན་པར་མ་གྲགས་པའི་རྒྱན་
པོ་ལས་ཐུས་སྒྲངས་པ་དང་། ཚམས་རྒྱན་པར་གྲགས་པ་ལས་སྒྲངས་ཀྱང་(༡༩བ) གོས་ཡིན་
ན་ཁ་བསྐྱར་བ་སོགས་མ་བྱས་པ་དང་། བྱས་ཀྱང་ཐུས་དེའི་བདག་པོས་སྒྲངས་ན་མི་སྒྱིན་
པ་དང་། གཅེས་པའི་རི་དྲགས་རང་གི་གནས་ཁང་དུ་ཤི་བ་ན་དེའི་ཤ་རྩོན་པ་དེ་ཉིད་དམ་
དེ་འདྲ་བ་གཞན་ལ་མི་སྒྱིན་པ་དང་། ཤོ་གམ་དང་བྱ་བཅས་སོགས་གཞལ་དགོས་པའི་ཆེ་
མི་སྒྱིན་པར་སེམས་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

༣ སློག་གཅོད་ཀྱི་པམ་བ།

གསུམ་པ་མི་ལ་གསལ་དཔར་མི་བྱ་བ། །ཞེས་པ་སློག་གཅོད་ཀྱི་པམ་བ་ལ་གཉིས། ལྷང་
བ་ནམ་གཞག་དང་། བསྐྱབ་བྱའོ། །དང་པོ་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ། སྒྱུར་བའི་ལྷང་བ། སྒྱུར་
བའི་སྒྱུར་བའི་ལྷང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གསལ་བྱ་དང་ནི་དབང་པོ་དུག་འདུས་ཀྱི་
མི་འམ། ལུས་ཡིད་སློག་གི་དབང་པོ་སྟེ་དབང་པོ་གསུམ་འདུས་ཀྱི་མངལ་གྱི་མེར་མེར་པོའི་
གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་མིར་ཆགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའོ། །བསམ་པའི་
ཡན་ལག་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་སྒྲོང་གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་སྒྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་མ་འཁྲལ་བ།
ཀུན་སྒྲོང་གསོད་པར་འདོད་པ། སྒྱུར་བ་མཆོན་དུག་སྒྲགས་སོགས་དང་། གཞན་སྒྱུ་ཐབས་
ཀྱིས་འཆི་སར་གཏོང་བ། གསོད་སེམས་ཀྱིས་གསལ་བྱ་སྒྲོན་བ། གཞན་ཀྱིས་གསོན་པའི་
གནད་བ་ཁྱུ་བ་ན་སྟེར་བ་སོགས་རང་ངམ། གཞན་བསྐྱོས་ཏེ་ལུས་ངག་དུ་ཐོན་ཅིང་། མ་
འཁྲལ་པར་གསོད་པར་ཚུལ་པའོ། །མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ནི་རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་
མིའམ་མིར་ཆགས་པ་གསོད་པའི་སྒྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུན་ཀྱིས་དུས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་འམ་གཞན་
ཀྱི་ཆེ་རང་གི་སྒྲ་རྩལ་དུ་ཤི་བ་ན་སློག་གཅོད་པའི་པམ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་སྦྱར་བའི་ལྷུང་བ་ནི། མིའམ་མིར་ཆགས་པ་གསོད་པའི་སྦྱར་བ་བརྩམས་ནས་སློག་དང་མ་བུལ་གྱི་བར་ལ་སློམ་པོ་དང་། རུད་འགོ་ལས་གཞན་པའི་མི་མ་ཡིན་(༡༥ན) གཞུགས་གཞན་དུ་བསྐྱར་བ་བསད་པ་དང་། རང་ཉིད་གཡང་ལ་མཆོང་བ་སོགས་ཀྱིས་གསོད་པར་ཚྲོམ་པ་ལ་གཞིའི་སེལ་བའི་སློམ་པོ་དང་། མངལ་ན་གནས་པའམ། མངལ་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱད་མེད་གང་རུང་གསད་པར་འདོད་ནས་སྦྱར་བ་བརྩམས་པའི་ལས་བསམས་པ་ལི་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གསད་པར་འདོད་ནས་གསོད་བྱེད་ལ་བསྟན་པ་ན་མཆོད་སྦྱོན་བསད་པ་ལྷ་བྱ་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སེལ་བ་དང་། གསོད་པའི་སྦྱར་བ་བརྩམས་ཀྱང་མ་ལི་བའི་གོང་དུ་འདུན་པ་ལོག་པ་ལ་ནི་ཀུན་སློང་གི་སེལ་བ་དང་། གསོད་སེམས་མེད་པར་མིའི་ཡན་ལག་གཅོད་པ་དང་། མི་ཡོད་དམ་མེད་སྟུང་དོགས་པའི་ནགས་མེས་གཏོང་བ་དང་། མིའི་འགྲོ་བ་པ་འཆོང་བ་དང་། ཆོས་རྒྱན་སོགས་རྒྱལ་པོའི་གྲར་འབུལ་བ་དང་། ཉན་པ་དག་ལུས་སྦྱུལ་བ་ན། འཆིར་འོང་ཞེས་སྒྲ་བཞིན་དུ་སྦྱུལ་བ་དང་། ཁྱོད་ལི་ཡང་སྒྲའོ་ཞེས་གཞོད་སེམས་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཞིང་གཡོག་མི་བྱེད་པ་དང་། མིའི་འགྲོ་བ་པ་ཐག་པས་འཆིང་བ་དང་། སློ་སྟེགས་ཀྱིས་འཆིར་བ་དང་། རོང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ལ་ཁོ་སེམས་ཡོད་ན་ཀུན་སློང་གི་ངོ་པོའི་སེལ་བའི་སློམ་པོ་དང་། རང་ལ་རག་མ་ལས་པར་མི་གསོད་པར་གནང་བ་གསོལ་བ་ན་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་དང་བཅས་པས་དང་དུ་ལེན་ན་སློམ་པོ་འོ། །

གསུམ་པ་སྦྱར་བའི་སྦྱར་བ་ནི། གཞོད་སེམས་སྦྱེས་ནས་ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པའི་བར་བསྐྱམ་བྱ་དང་། ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་ནས་སློམ་པོ་སྦྱེད་པའི་སྦྱར་བ་ལ་ཐུག་གི་བར་ལ་བཞགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ནད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ། ལག་གི་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ། རྒྱགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ། (༡༥བ)བྱ། ནད་པ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་བསྟན་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་ནད་པ་དང་ནད་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ལ། ཁྱོད་ལི་ཡང་སྒྲའོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་འཆི་བ་དང་མཐུན་པར་གཏམ་རང་དགར་སྒྲ་བ་དང་། ནད་

གཡོག་ཤེས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་བཞག་པ་དང་། ཤེས་པ་མེད་ན་མི་ཤེས་པ་ལ་མི་
འཆི་བའི་ཐབས་མ་སྦྱས་པར་ནད་གཡོག་དུ་བཞག་པ་དང་། ནད་པའི་ཉེ་འཁོར་དུ་མཆོན་
སོགས་འཆི་བའི་འཆོག་ཆས་བཞག་པ་དང་། མ་བརྟགས་པར་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་། དེ་འཆི་
བའི་ཐབས་སྦྱབ་པ་ན་ནད་གཡོག་གིས་མ་སྒྲོག་པ་དང་། མ་བརྟགས་པར་སྦྱན་གྱི་ཆོམ་དུ་
བྱིན་པ་དང་། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་གཏར་ཁ་སོགས་དཔུང་བྱེད་པ་དང་། ནད་པ་འགོ་མི་རྒྱས་
བཞིན་དུ་ཁྲིད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལག་གི་ཟླ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་དགེ་སློང་ལག་གི་ཟླ་དང་ཞལ་ཏ་
པ་སོགས་བྱ་བྱེད་མང་བའི་དེ་དག་ལ་དན་ཤེས་མ་བསྟེན་པ་དང་། སྒྲོག་ཆགས་ལ་གནོད་མི་
གནོད་སོགས་མ་བརྟགས་པར་ཤིང་སོགས་སྦྱིལ་བ་དང་། འདེགས་བྱེད་ཉུང་བའི་སྒྲོགས་
ཀྱི་ཁུར་ལྷོ་བ་འདེགས་པ་དང་། མཁར་ལས་སོགས་ཀྱི་ཆེ་ས་པག་སོགས་ལག་མི་བརྒྱད་
པར་འཕང་བ་དང་། ལག་བརྒྱད་པའི་ཆེ་གས་པ་སོགས་མ་བརྟེན་པར་སྦྱིན་པ་དང་། ཁུར་
འདེགས་མི་རྒྱས་པའི་སྒྲོགས་བྱེད་པ་དང་། རྩོམ་ཆེན་པོ་སོགས་འདེགས་འཛོག་གི་ཆེ་སྐྱད་
སྒྱུར་ཏེ་ཅིག་ཅར་མ་བྱས་པ་ནམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ་སྒྲོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་ཆེ་དགེ་སློང་པ་མ་
དང་དུད་འགོ་ལས་གཞན་པའི་ངལ་བ་དང་ངལ་བ་མ་ཡིན་པ་རང་དགར་སྤུལ་བ་དང་། དེ་
དག་ངལ་གསོར་མ་བརྟག་པ་དང་། སྒྲོད་སྒྱུད་སོགས་ལེན་འོས་པ་མ་སྒྲུངས་(༡༩ན)པ་དང་།
དགེ་སློང་སོགས་ངལ་བ་སོགས་ཀྱིས་མགྲོགས་སུ་འགོ་མི་རྒྱས་པ་ལ་དེའི་ལྷུང་བཟེད་སོགས་
བརྟུ་པ་དང་བྱིན་ལེན་དང་འོངས་མ་འོངས་བརྟག་པ་སོགས་མ་བྱས་པ་དང་། དེས་ཟས་ལ་
སྦྲེབ་མ་རྒྱས་པའི་ཆེ་ཟས་སྒྲོམ་བྱེད་ཏེ་བསྐྱབ་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རྩས་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་འཆི་
བར་འདོད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་
པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ནད་པ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། ནད་

བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསྐྱོད་པ་དང་། ཁྱོད་ཕྱར་དུ་ཉི་མ་སྐོའི་ཞེས་ནད་གཡོག་མི་བྱེད་པ་
དང་། བཟའ་བཅུང་སྒྲན་སོགས་མི་འཕྲོད་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟེར་བ་དང་། འབྲས་མ་སྒྲན་
པར་གཏོལ་བ་དང་། རྒྱ་སྒྲིགས་ཀྱིས་འཆིང་བ་དང་འཆིང་བ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བར་
བྱེད་པ་རྣམས་ཁོང་ཁོ་མེད་བཞིན་དུ་དང་། མི་མ་ཡིན་སོགས་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐལ་ལྷག་དང་།
ཟས་མེད་པར་ཐོགས་པ་བསལ་བའི་བྱིར་ཁུ་ཚུར་གྱིས་བསྒྲན་པ་སོགས་དང་། སྤྱི་བོ་ཚུགས་
སྤྱ་འགྲོ་བ་དང་། མཚོན་ལ་སོགས་པ་འཕོངས་ཤིག་ཅེས་བསྐྱོ་བ་དང་། ངན་སེམས་མེད་
པར་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་གསལ་བྱ་སྟོན་པའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་སོགས་བྱས་པ་
རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་སོ། །

༤ རྒྱན་དུ་སྐྱ་བའི་པམ་བ།

བཞི་པ། རྒྱན་དུ་སྐྱ་དང་བཅས་པ་ཡི། །ཞེས་བརྒྱན་དུ་སྐྱ་བའི་པམ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
ལྷུང་བ་རྣམ་གཞག་དང་། བསྐྱབ་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བ། སྦྱར་བའི་ལྷུང་བ།
སྦྱར་བའི་སྦྱར་བའི་ལྷུང་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཞི། བསམ་
བ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་(༡༩བ)བཞིར་ཡོད་པ་ལས། གཞིའི་ཡན་ལག་གང་
ལ་སྐྱ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་མ་ཡིན་
པ་སྟེ་ཐ་སྙད་ལྷ་དང་ལྷན་པའོ། །གང་སྐྱ་བའི་དངོས་པོ་མའི་ཆོས་སྒྲ་མ་སྟེ། འདོད་པ་ལས་
འདས་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་
གང་བྱང་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་དང་། ཚད་མེད་བཞི་དང་། རྒྱན་
ཁྱུགས་སོགས་འབྲས་བྱ་བཞི་དང་། བསྐྱོམས་བྱུང་གི་མི་ཏྲག་པའི་འདུ་ཤེས་སོགས་ཉི་ཤུ་
དང་། མངོན་ཤེས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་གིས་སྐྱ་བའི་རྟེན་མི་ཆོས་སྒྲ་མ་དེ་དག་གང་

ཡང་རུང་བ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་སྐྱ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་དང་། བསམ་བ་ལ་
འདུ་ཤེས་ཀྱན་སློང་གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ་མ་འཁྲལ་བ། ཀྱན་སློང་འདུ་ཤེས་
བསྐྱར་ཏེ་རང་ཉིད་མིའི་ཆོས་སྒྲ་མ་དང་ལྡན་པར་སྐྱ་འདོད་དང་། གཞན་གྱི་ཆོག་དང་དུ་ལེན་
འདོད་རྒྱན་མི་ཆད་པ། སྐྱར་བ་རང་གི་ཡིན་ལ། ངག་ཡིན་པ། བདག་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ། མ་
འོར་བ། གསལ་བར་སྐྱ་བ་སྟེ་མཆོན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་གྱིས་སྐྱ་བའི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་
བའི་སྒྲོན་སྐྱས་པའམ། གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཆོག་དང་དུ་ལེན་པའོ། །

སྐྱ་བའི་ཚུལ་གསུམ་ནི། ལྷ་ལ་སོགས་པ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་མཐོང་ངོ་ཞེས་འབྲས་བུའི་
སྒྲོན་སྐྱ་བ་དང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སོགས་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་པོ་ཞེས་ངོ་བོའི་
སྒྲོན་སྐྱ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ན་ལྷ་ལ་སོགས་པས་འདུད་པར་བྱེད་ལ་ཁོ་
བོ་ལ་ཡང་ལྷ་རྣམས་འདུད་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་སྐྱ་བ་རྣམས་
སོ། །མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ནི་བཅས་ལྡན་དགེ་(༡༢)སློང་གིས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མིའི་
ཆོས་སྒྲ་མ་དེ་དག་གང་རུང་མི་ལྡན་པར་སྐྱ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་
པའི་སྐྱ་བའི་ཡུལ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཟུགས་གཞན་དུ་བསྐྱར་བའམ་མི་སྤང་བར་བྱས་
པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱས་པའམ། གཞན་གྱིས། བྱེད་མིའི་ཆོས་སྒྲ་མ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་
སྐྱ་བ་ཆོག་གིས་དང་དུ་སྒྲངས་པ་ན་དོན་གོ་བའི་ཆེ་རྒྱན་དུ་སྐྱ་བའི་སམ་པར་འགྱུར་ངོ། །

གཉིས་པ་སྐྱར་བའི་རྒྱུ་བ་རྣམ་གཞག་ནི་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མི་ཆོས་སྒྲ་མའི་རྒྱན་དེ་
ལྟ་བུ་སྐྱ་བར་བརྩམས་ནས་དངོས་གཞི་ལ་མ་ཐུག་གི་བར་སྐྱར་བའི་སྒྲོམ་པོ་དང་། རུལ་ཁྲིད་
ཀྱི་ཤ་བ་མཐོང་བར་སྐྱ་བ་དང་། འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཅམ་ཐོབ་ཅེས་སྐྱ་ན་གཞིའི་ཡན་
ལག་གི་ངོ་བོའི་སེམ་བའི་སྒྲོམ་པོ་དང་། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ཐོབ་པར་
སྐྱ་བ་དང་། རང་ཉིད་ཐོས་བསམ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་བསམས་ཏེ། བདག་ནི་སྒྲོབ་པའོ་ཞེས་
མིའི་ཆོས་སྒྲ་མ་དང་ལྡན་པར་གཞན་གྱིས་གོང་རེ་ནས་སྐྱ་ན་ཀྱན་སློང་གི་སེམ་བ་དང་།

ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པར་སྒྲིའདོད་ནས། ཕྱིར་འོང་ཐོབ་པ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དང་། ཁོ་ཐོ་དང་འབྲ་
ན་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རང་ཉིད་མི་ཚས་སྒྲིམ་པ་དང་ལྡན་པར་གོ་བར་
འདོད་པས། འདི་ན་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་མཐོང་བ་དང་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱོད་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན་ནི་ཞེས་གཞན་གྱིས་སྒྲིམ་པ་ལ་ཅང་མི་སྒྲིམ་བས་དང་དུ་ཡིན་པ་དང་། ཁྱོད་
དེ་ཉིད་ཡིན་ན་བསོད་སྟོམས་ལོང་ཞིག་ཅེས་སྒྲིམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། ཡི་གེར་བྲིས་པ་
སོགས་གྱི་སྟོན་མེད་ཚས་སྒྲིམ་པ་དང་ལྡན་(༡༧)པར་སྒྲིམ་པ་དང་། གཞན་སྒྲིམ་བཅུག་པ་
ནམས་ལ་སྐྱོར་བའི་ཡན་ལག་གི་སེལ་བའི་སྟོམ་པོའོ། །སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བའི་ལྷུང་བ་ནམ་པར་
གཞག་པ་ནི། མི་ཚས་སྒྲིམ་པའི་རྩུན་སྒྲིམ་བཅོམ་པ་ནས་ལུས་ངག་དུ་མ་ཐོན་པའི་བར་བསྐྱམ་
བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་། ལུས་ངག་དུ་ཐོན་ནས་སྐྱོར་བ་དངོས་ལ་ཐུག་གི་བར་བཤགས་བྱའི་
ཉེས་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ནི། མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་ཡང་མ་བརྟགས་པར་ལུང་
བསྟན་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་ནམས་སོ། །

༡) ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ་ལ། ཁུ་བ་འཛིན་པ་འཕྲིག་ཆོག་བསྟན་
བཀྱར་སྒྲིན། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་དང་ནི་གཞི་མེད་དང་། །བག་ཅམ་དགེ་འདུན་དབྱེན་དང་
དེ་རྗེས་སྤྱོད་སྤྱོད། ཁྱིམ་སུན་འབྲིན་དང་བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བའོ། །ཞེས་པའི་སྟོམ་གྱི་རིམ་པ་
ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ། དང་པོ་ཁུ་བ་ཞེས་པ་འབྲིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་ལྷུང་བ་
ནམ་གཞག་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དངོས་གཞི། སྐྱོར་བ། སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བའི་
ལྷུང་བ་ནམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཞི། བསམ་པ། སྐྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་
ཡན་ལག་བཞིར་ཡོད་པ་ལས། དབྱུང་བྱའི་དངོས་པོ་རང་གི་ཁུ་བ་དང་པོའི་གནས་ལས་མ་

འཕོས་པ། རང་གི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་པམ་པ་སྐྱེད་པའི་མའི་སྒོ་གསུམ་ལས་གཞན་
པའི་གསོན་པོའམ། ཞི་བའི་ལུས་དངོས་སམ། དེའི་དུམ་བུ་སོགས་ལ་བསམ་པའི་ཡན་ལག་
ལས་ཀྱན་སྦྱོང་དང་འདྲ་ཤེས་འཁྱལ་མ་འཁྱལ་འབྲེལ་། ཀྱན་སྦྱོང་འབྲིན་འདོད་རྒྱུ་མ་
ཆད་པས་སྦྱོར་བ་རེག་ཅིང་སྦྱལ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁྱ་བ་ལྷང་བ་ན་འབྲིན་
པའི་ལྷག་མའོ། །སྦྱོར་བའི་ལྷང་བ་རྣམ་(༡༩ན)གཞག་ནི། ཁྱ་བ་དབྱུང་བར་བརྩམས་པ་ནས་
དངོས་གཞི་ལ་ཐུག་གི་བར་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་པོའོ། །སྤྱབས་སུ་འོངས་པ་དང་། གཞན་གྱི་
ཁྱ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་པའི་ལུས་ལ་རེག་སྟེ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་
ལས་བརྒྱུ་གསོགས་སུ་སྦྱལ་ཏེ་བྱུང་བ་དང་། རྩི་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་གཏད་དེ་བྱུང་བ་དང་།
ཁྱི་སྒྲན་སོགས་ལ་རེག་སྟེ་བྱུང་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྣམ་པར་གནས་པ་རྣམས་འདི་དུམ་
བུ་ཙམ་གྱིས་རེག་པས་བྱུང་བ་ལ་ནི་གཞིའི་སེལ་བའི་སྦྱོར་པོའོ། །ཆགས་སེམས་གྱིས་
རང་གི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལ་རེག་པ་དང་། ཉེད་པ་དང་། འཆིར་བ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་
འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལ་ལག་པས་ལོམ་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྣམ་པའི་བྱ་ག་
འཆིར་བ་རྣམས་ལ་ནི་ཀྱན་སྦྱོང་གི་རྣམ་པའི་སེལ་བའི་སྦྱོར་པོའོ། །གཞན་ལ་མ་རེག་པར་
ནམ་མཁའ་ལ་བསྐྱེད་པ་སོགས་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། བུད་མེད་དང་སྐྱེས་པ་ཐད་པ་ཡིད་ལ་
བྱས་པས་བྱུང་བ་དང་། དབྱུང་འདོད་མེད་པར་མི་ལམ་དུ་བྱུང་བའི་རོ་བྱང་བ་དང་། སྒྲན་
གྱིས་བྱུང་བ་དང་། དབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ལམ་དུ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཙམ་
དང་། ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་བྱུང་བ་ལ་ནི་སྦྱོར་བའི་སེལ་བ་དང་། དང་པོར་
དབྱུང་བར་བརྩམས་ནས་སྦྱོར་བ་བཏང་བ་དང་། སྦྱོར་བ་དངོས་བརྩམས་ནས་སྦྱོར་བ་བཏང་
བ་ལ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་སེལ་བའི་སྦྱོར་པོའོ། །སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཀྱན་སྦྱོང་སྐྱེས་ནས་ལུས་
ངག་ཏུ་མ་ཐོན་པའི་བར་བསྐྱམ་བྱ་དང་། ལུས་ངག་ཏུ་ཐོན་ནས་སྦྱོར་བ་དངོས་ལ་རེག་གི་
བར་ལ་བཞགས་བྱའི་(༡༩བ)ཉེས་བྱས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཆགས་སེམས་ཙམ་གྱིས་རྒྱང་

གི་རྩི་ཕྱོགས་དང་། རྒྱ་བོའི་རྒྱན་ཕྱོགས་སུ་གཏོད་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་
རྣམ་པ་ལས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པས་རེག་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམ་པ་ལ་རེག་
པ་དང་། རེག་པ་མེད་པར་ཡང་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་འབྲིན་པ་རྣམས་
ལ་བཞགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། འཛིན་དང་། ཞེས་པ་རེག་པའི་ལྷག་མ་ལ་ལྟང་བ་རྣམ་གཞག་དང་། བསྐྱབ་
བྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་གཞི། བསམ་པ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་བཞི་ལས།
ཡུལ་ནི་མིའི་བྱད་མེད་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མཚན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ། ལུས་རྟེན་
རུང་མ་ཉམས་པའི་སྤེལ་གསུམ་ལས་གཞན་པ་ལུས་དངོས་སམ། སྐྱེ་འམ། དེ་དང་འབྲེལ་
བའི་གོས་ལ་སོགས་པ་ལ། རེག་བྱེད་བཅས་ལྷན་དགེ་སྦྱོང་གིས་ཟག་བྱེད་ལས་གཞན་པ་མིག་
ནས་བྱས་མའི་བར་གང་ཡང་རུང་བ། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་མ་འཁྲལ་བ།
ཀུན་སྦྱོང་རེག་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བ་སྤྱོད་འདོད་ཀྱི་འདུན་པས། སྦྱར་བ་རེག་པར་ཚུམ་པ།
མཐར་ཐུག་རེག་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བ་སྤྱོད་པ་ན་རེག་པའི་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །སྦྱར་བ་
དང་སྦྱར་བའི་སྦྱར་བའི་ལྟང་བ་རྣམ་གཞག་ལྟ་མ་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཆགས་སེམས་མེད་ཀྱང་མཚན་མི་མཐུན་པ་ལ་དགོས་མེད་དུ་རེག་པ་དང་།
རང་ལ་ཆགས་སེམས་མི་སྦྱེ་ན་བྱད་མེད་ཚུས་ཁྲིར་བ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རེག་པ་
དང་། རེག་པའི་ཆེ་མ་དང་སྤྱིང་མོ་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འམ་(༡༩ན)ལག་པ་སོགས་ལ་
མ་རེག་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཆེ་བླན་ཤེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བསྐྱེན་པ་དང་། ལྷག་པར་ཆགས་
པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲིག་ཆོག་ཅེས་པ། འབྲིག་པ་སྐྱེ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་ལྟང་བ་རྣམ་
གཞག་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཞིའི་ཡན་ལག་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་བྱད་མེད་མཚན་
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་ཤིང་བསྐྱེན་དུ་རུང་བ། རྩ་འབྲུལ་ཅན་

མ་ཡིན་པ། མིའི་འགྲོ་བ་སྤྱི་ཤེས་དོན་གོ་བ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་སྟེ་ཐ་སྟོང་བཞི་
དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ། གང་བརྗོད་པས་དངོས་པོ་ཡུལ་དུས་དེར་འབྲིག་པའི་ཆོག་དུ་གསལ་
བར་བྲགས་པ། བསམ་པ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲལ་བ། ཀུན་སློང་འབྲིག་པའི་ཆོག་སྤྱིས་པ་ལས་
བདེ་བ་སྤྱོད་བར་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིས་པའམ། གཞན་གྱིས་སྤྱིས་
པ་དང་དུ་ལེན་འདོད་རྒྱན་མི་ཆད་པ། སྤྱོད་བ་དག་མཆོན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་སྤྱི་བར་ཚོམ་པ།
མཐར་ཐུག་འབྲིག་པའི་ཆོག་གསལ་བར་སྤྱིས་པའམ། ཡུལ་གྱིས་སྤྱིས་པ་དང་དུ་བླངས་པ་
ལས་འབྲིག་ཆོག་སྤྱིས་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲིག་ཆོག་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་དངོས་ཀྱི་ལྟ་
བས་མ་གོས་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་བསྟེན་བཀུར་ཞེས་པ། བསྟེན་བཀུར་བསྐྱགས་
པའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་པ། སྤྱོད་པ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། གཞི་ལ་ཡུལ་
སྤར་བཤད་པའི་བྱད་མེད་ཆོས་ལྡན་ལ། གང་སྤྱི་བའི་ངོ་བོ། འབྲིག་པས་(༡༩བ)བདག་
ཉིད་ལ་བསྟེན་བཀུར་བ་ནི་མཆོག་གོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བསམ་པ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲལ་བ། ཀུན་
སློང་དེ་ལྟར་སྤྱིས་པས་བདེ་བ་སྤྱོད་འདོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིས་པའམ། གཞན་གྱིས་སྤྱིས་
པ་ཆོག་གིས་དང་དུ་ལེན་པར་འདོད་པ། སྤྱོད་བ་སྤྱི་བར་ཚོམ་པའམ། གཞན་གྱིས་སྤྱིས་པ་
དང་དུ་ལེན་འདོད་ཀྱིས། མཐར་ཐུག་རང་གིས་སྤྱིས་པའི་གཞན་གྱིས་སྤྱིས་པའི་ཆོག་དང་དུ་
བླངས་པ་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །

ལྷ་པ་སྟེན་ཞེས་པ། སྟེན་བྱེད་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་པ། སྤྱོད་པ། མཐར་
ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། གཞི་ལ་སྤྱོད་བྱའི་གང་ཟག་བྱད་མེད་དང་སྤྱིས་པ་ཐ་སྟོང་བཞི་དང་
ལྡན་ཞིང་མཆོན་དོན་བྱེད་རུས་པ། ལུས་བསྟེན་དུ་རུང་བ། རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ། ལྷ་
མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའམ་མཐུན་ཡང་དེ་ལས་ཉམས་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་ཤིང་རྩ་འབྲུམ་
ཅན་མ་ཡིན་པ། དེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་སྟེ་ཆོས་བདུན་ལྡན་ལ། གང་ལ་སྟེན་བྱ་བའི་

ཡུལ་དེ་གཉིས་སམ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་ལྡན་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་
དུ་གནས་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་པ་མ་སོགས་ལྟ་བུ་ལ། བསམ་པ་འདུ་ཤེས་ཆ་འབྱུང་ཞིང་། གྲུན་
སྒོར་དེ་གཉིས་འཁྲིག་པ་སྒྱུར་བའི་འདུན་པས་སྒྲུན་བྱེད་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ། སྒྱུར་བ་རང་
ངམ། གཞན་ཐ་སྙད་ལྡན་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱོས་པ་གང་ཡང་རུང་བས་ཐོན་
གསུམ་མམ། དེའི་བྱ་བ་ཞུགས་པའི་སྒྲོན་སྒྲུན་དུ་སྒྱུར་བར་མཐར་ཐུག་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་
གཉིས་འཁྲིག་པ་བསྐྱོན་པའི་ཆེ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ། །

རྒྱལ་པ་ཁང་པ་ཞེས་པ་ཁང་པའི་ལྷག་མ་ལ་(༡༠ན)སྒྱིར་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་གྱི་བྱང་
པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འགའ་ཞིག །སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཁང་ཆེན་དང་།
དགེ་འདུན་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཁང་པར་བཞེད་ལ། ཁ་ཅིག །དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཁང་ཆེན། གཞན་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཁང་པར་འདོད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་
ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཁང་ཆེན། གཅིག་གི་དོན་དུ་བྱས་པ་ཁང་པར་བཞེད། དེ་ལ་མཚོ་
སྒྲ་བས། སངས་རྒྱས་བཞུགས་པའི་ཆེ་དེའི་དོན་དུ་བཅིགས་པའི་ཁང་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁང་
ཆེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བཅིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྣམ་
འབྱེད་ལས། ཁང་ཆེན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྒྱིན་པར་བྱ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་གྱི། ཆད་ཆེ་བ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ཞིག་གསུང་། དེས་ན་ཁང་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི།
བསམ་པ། སྒྱུར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་གང་དུ་བཅིག་པའི་
གནས་སྒོག་ཆགས་སོགས་མང་བས་གཞི་མི་རུང་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་སོགས་དང་ཅོད་པའི་
གནས་སྒྱུར་པའམ། རྒྱ་རྒྱུང་ངམ་གྲོག་སོགས་སྒྱུར་དུ་འཛིག་པའི་རྒྱུན་དང་ལྡན་པས་
བཅམ་དུ་མི་རུང་བ་སྟེ། གཞི་མ་དག་པ་གསུམ་དུ་རང་ངམ་ངག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་
མཛོད་སུམ་དུ་བསྐྱོས་པ་གང་རུང་གིས་རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ལྡན་ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ་ལ། དགེ་འདུན་གྱིས་གནད་བ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་གཞི་གོང་དུ་བཞུགས་པ་ལྟ་

བྱར་ཅིག་པར་རྩོམ་པའོ། །གང་གིས་ཅིག་པའི་ཡོ་བྱད་ནི་རང་ངམ་བསྐྱོས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཡུལ་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་དག་མཆན་(༡༠བ)ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་གང་བཅིག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཐོག་པལ་ཆེར་བཀའ་ཅིང་ཅིག་པས་བསྐྱོར་བས་གནས་སུ་བྱུང་བ། ཆད་སྤིང་དུ་ཁྱ་བཙུང་བཞུགས་ཞིང་དུ་ཁྱ་བྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་ལས་ཁྱ་བྱེད་ཡན་ཆད་གྱིས་ལྷག་པའམ། ལུས་འགྲེང་དུ་རུང་ཞིང་སྦྱིལ་གྱང་བཅས་ཏེ་འདུག་ཏུ་རུང་བ། ཀྱང་ལག་བཞུང་སྟེ་ཉི་ལེར་རུང་ཞིང་། གོམ་པ་གསུམ་ཡན་ཆད་དོར་བའི་སྒྲོ་ནས་འཆག་ཏུ་རུང་བ་སྟེ་སྒྲིད་ལམ་བཞི་ཤོམ། སྤར་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཆད་ལ་གནོད་པའི་ཁང་པ་མ་བརྩམས་པར་བསམ་པ་འདྲ་ཤེས་མི་འཁྲལ་བ་དང་། ཀྱན་སྒྲོང་དགོན་མཆོག་གི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་ངམ་གཞན་གྱིས་པའམ་རབ་བྱུང་གང་རུང་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཅིག་འདོད་རྒྱན་མ་ཆད་པས་སྦྱོར་བར་རང་ངམ། དག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་ཐ་སྙད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་བསྐྱོས་ནས་ཅིག་པར་རྩོམ་བ། མཐར་ཐུག་དེ་འདྲ་བའི་སྦྱོར་བ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་མ་དག་པ་གསུམ་པོ་དེར་སྒྲིད་ལམ་བཞི་ཤོམ་ནས་ཁང་པ་ཆད་ལས་ལྷག་པའི་བར་དུ་བཅིག་ས་ཏེ། ཐོག་པལ་ཆེར་གཡོགས་ཤིང་ཅིག་པ་ལ་པལ་ཆེར་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་བྱས་པའི་ཆེ་ཁང་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །

བདུན་པ་ཁང་ཆེན་ཞེས་པ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་བཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས་གཞི་ལ། གང་དུ་བཅིག་ས་པའི་གནས། གཞི་མ་དག་པ་གསུམ་ཆད་དང་ལྡན་པར། དགེ་འདུན་གྱིས་གནང་བ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ། ཡོ་བྱད་བཙུང་མ་བཙུང་གང་ཡང་རུང་བས། ཆད་སྤར་བཞིན་ལ། བསམ་པ་ལ་འདྲ་ཤེས་མ་འཁྲལ་ཞིང་། ཀྱན་སྒྲོང་དགོན་(༡༡ན)མཆོག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཕྱིར་དངོས་ཀྱི་བདག་པོ་དགེ་སྒྲོང་བཞེར་ལོངས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དོན་དུ་ཅིག་འདོད་རྒྱན་མ་ཆད་པས། སྦྱོར་བ་ཁང་པའི་སྐབས་བཞིན་ལ། མཐར་ཐུག་རང་གིས་དངོས་སུ་བཅིག་ས་པའམ། གཞན་ཐ་སྙད་ལྡན་

ངག་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་བསྐྱོས་པས་ཅིག་པར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གི་
མཚན་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་བྱས་པའི་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ། །དེ་གཉིས་
གི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཅིག་པའི་ཆེ་དགེ་འདུན་ལ་གནང་བ་མ་གསོལ་བ་དང་། གསོལ་ཡང་། མི་
འོས་པ་གསོལ་བ་དང་། གསོལ་བའི་ཆེ་དགེ་འདུན་གྱིས་མི་འོས་པར་གནང་བ་བྱིན་པ་དང་།
འོས་པ་ལ་མ་བྱིན་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྒྱད་པ། གཞི་མེད་དང་ཞེས་པ། གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་གི་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་
བ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། གཞི་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་རང་སྟོགས་
ཡིན་ན་རང་དང་ལྟ་མཚན་མཐུན་ཞིང་བསྟེན་རྟོགས་གི་སྟོམ་པ་གསོ་བྱང་ཡན་ཆད་དང་ལྟན་
བ། གཞན་སྟོགས་ལྟ་མཚན་གང་རུང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ན་པམ་བས་ཡེ་མ་གོས་པ། ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་ཤིང་རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་དུ་གནས་པ། སྦྱ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པའི་ཐ་སྟོད་གསུམ་ལྟན་ལ། མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་གི་གཞི་མེད་པར། བསམ་
བ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲལ་ཞིང་། ཀུན་སྒྲོང་པམ་པས་སྐྱར་བ་འདེབས་འདོད་རྒྱན་མ་ཆད་པས།
སྦྱར་བ་ཆོག་ངག་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས། དགེ་སྒྲོང་ཆེ་གོ་མོ་འདི་ཞེས་བྱ་བས་མི་ཆངས་
པར་སྦྱོད་པ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་སྐྱར་བ་བཏབ་ན། (༡༡)གང་ལ་སྦྱ་བའི་ཡུལ་ཐ་སྟོད་
ལྟ་ལྟན་གཞུགས་གཞན་དུ་མ་བསྐྱར་བ། མི་སྤང་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ། རང་ལས་རྒྱད་ཐ་
དད་པ་ལ་ངག་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱར་བ་བཏབ་པས་པ་རོལ་ཐོས་དོན་གོ་བ་
ན་གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་གི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ། །

དབུ་པ། བག་ཅམ་ཞེས་པ། བག་ཅམ་མི་གསལ་བའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་བ།
སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། དང་པོ་གཉིས་སྤང་བཞིན་ལ། སྦྱར་བ་གང་སྐྱར་བ་
གདབ་པར་བསམས་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་གང་ཡང་མེད་པ་དང་།
དགེ་སྒྲོང་འདི་ཞེས་བྱ་བའང་མཐོང་། བྱད་མེད་ཆེ་གོ་མོ་ཡང་མཐོང་། མི་ཆངས་པར་སྦྱོད་

པ་ཡང་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱེད་པ་སོ་དང་བྱ་བར་མ་སྐྱར་བར་སྐྱར་པ་བཏབ་པས་བག་ཙམ་མི་
གསལ་བའི་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་སྤར་བཞིན་ནོ། །

བཙུ་བ། དགེ་འདུན་དབྱེན་ཞེས་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་པ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་
གི་ཡན་ལག་ལས། དང་སོ་ལ་གང་དུ་དབྱེ་བའི་གནས། རྣམ་གྱི་ཆེ་བྱེ་བའི་དུས། གང་གིས་
འབྱེད་པའི་རྟེན། དངོས་སོ་གང་གིས་དབྱེན། གང་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ལོ། །དང་སོ་ནི་མཆོམས་
ནང་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་བསྟན་པ་སྦྱོན་མེད་པའི་ཆེའོ། །གསུམ་པ་ནི་དགེ་
སློང་ཁ་སློང་བར་འོས་པ། བཞི་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུའོ། །རང་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ནི་
རང་མ་གཏོགས་པ་གངས་བརྒྱུད་ཡན་ཆད་དུ་ཆང་བ། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ། བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ། ལྟ་བ་དང་མཆོན་མཐུན་
(༡༩ན)པ་སྟེ་ཆོས་བྱུག་ལྡན་ནོ། །བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འབྱུང་ཞིང་ཀུན་སློང་དགེ་འདུན་
ཀྱི་དབྱེན་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ལ། དགེ་འདུན་ཀྱིས་ཆོས་ལྡན་ཀྱི་སྒྲོག་པ་ལྡན་བསྒྲོག་
ཀྱང་མི་གཏོང་བའི་བསམ་པས། སྦྱར་བ་དགེ་འདུན་ཀྱིས་ལས་ཀྱིས་བསྒྲོག་ཀྱང་། འདུ་ཤེས་
བསྐྱར་ཏེ་མི་གཏོང་བར་ཚོམ་པ། མཐར་ཐུག་མཆོམས་ནང་དེར་ཁ་སློང་བར་འོས་པའི་དགེ་
སློང་བརྒྱུད་ཡན་ཆད་དུ་ལོངས་པ་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན་སོགས་ཆོས་བྱུག་ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱིས་
གཙོ་བྱས་ཏེ་ཆོས་མ་ཡིན་ཀྱི་ལྟ་བས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་འབྱེད་པ་ལ་དགེ་འདུན་ཀྱིས་བསྒྲོག་
པའི་གསོལ་གཞིའི་ལས་བྱས་པ་ན་རྫོང་བ་གསུམ་པའི་མཐའ་ལ་མ་བཏང་བའི་ཆེ་དགེ་འདུན་
དབྱེན་ཀྱི་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །

སྦྱར་བའི་ལྷང་བ་སོགས་ནི་སྤར་གྱིས་མཆོན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གཞན་ཡང་དབྱེན་
བྱེད་འདོད་ཀྱིས་གཞན་ཀྱི་འཁོར་ཁ་འདྲན་ཞིང་རང་སྤྱོད་སྤུ་འཛོག་པ་དང་། དག་གོལ་
འཛོལ་བའི་སྒྲོས་དགོས་མེད་དུ་མི་སྦྱོ་བའི་ཡི་དམ་འཆའ་བ་དང་། མཆོམས་ནང་དེ་ན་ཁ་སློང་
བར་རུང་བའི་དགེ་སློང་ཡོད་པར་ངེས་པ་འམ་འཕྲིགས་བཞིན་དུ། མ་འོངས་ཀྱང་སྤོའི་སྦྱུ་

སྟེ་ལས་བརྒྱ་ཙུ་གཅིག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་བྱས་པ་དང་། ཐབས་གཞན་གྱིས་འཆི་བྱས་
བཞིན་དུ་སྤོང་བ་ཤང་ལམ་ནས་བཏང་བ་དང་། གྲུ་ཆོམ་གྱིས་དབྱེད་བྱེད་པ་དང་། གཞང་
འབྲུམ་མཚོན་ལ་སོགས་པས་བཅད་པ་དང་། མི་འཆགས་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་དབྱེན་དང་
གནས་ནས་དབྱུང་བའི་ལས་བྱེད་པ་སོགས་དང་། དགེ་སྤྱོད་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་འཁོར་
མང་བ་དང་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སོགས་དགེ་འདུན་དབྱེ་བ་བྱས་པ་གནས་ནས་(༡༩བ)ལྷུང་བ་
དང་། སྤྱི་ལས་བྱས་པ་དང་། ལུག་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཆང་བ་དང་། དག་གོལ་གྱི་སྒོས་སམ།
ཡང་དག་པར་སྤང་བ་མཛོན་དུ་བཏང་བ་གང་རུང་གིས་གཅེར་བྱ་དང་། སྤྱི་འཐོག་པ་དང་། ལོ་
མ་དང་ཤིང་ལྟན་དང་རི་དྲགས་པགས་པའི་གོས་འཆང་བ་དང་། སྟོན་སྤྱོད་གྱི་གོས་སྤྱབས་
ཅན་དང་། གོས་ཐམས་ཅད་ཁ་དོག་སྟོ་བ་དང་། གོས་གྱི་ཁ་ཆར་སྤྱལ་གྱི་གདེངས་ཀ་ལྟ་བུ་
དང་། ཁ་ཆར་མ་བཅད་པ་དང་། ལྷམ་ཡུ་རིང་དང་། སྤྱི་བྱ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་གོས་
རལ་ཁ་གྲོན་པ་དང་། དགོས་མེད་དུ་གཙུག་ཏྱར་དང་ཐོད་ལ་སོགས་པ་འཆང་བ་དང་། རེ་
བ་དང་རྩ་བལ་ལས་བྱས་པའི་གོས་གྲོན་པ་དང་། གཡང་ལ་མཚོང་བ་དང་། མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་
སོགས་སྤྱི་སྟེགས་གྱི་ལྟ་བུ་འཆང་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་གྱི་ནང་དུ་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་
ཏེ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོས་འགྱུར་འབྱུང་བ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཐས་སོགས་རིགས་པ་མ་
ཡིན་པ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་རིགས་པ་དང་བྱ་འོས་པར་སྟོན་པ་དང་། གསོ་སྤྱོད་སོགས་བྱ་
མེ་འོས་པར་སྟོན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ཆད་པས་བཅད་པ་རང་གི་འཁོར་དུ་བསྟེན་པ་དང་།
རང་སྟོགས་དང་གཞན་སྟོགས་གཉིས་ཀ་དགེ་འདུན་དུ་མ་འོངས་པའི་ཆེ་རང་གིས་ཁ་བཀང་
སྟེ་འབྱེད་པ་དང་། མཚན་དང་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀ་དགེ་འདུན་དུ་འོངས་པ་འབྱེད་པ་
རྣམས་ལ་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མའི་སྟེར་གཏོགས་པའི་སྒོམ་པོར་འགྱུར་ཞིང་། སྟན་
དང་། རང་དགར་མ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་པ་སྟོན་པ་ཐ་བ་ལ་ཡང་སྟོམ་པོའོ། །

བཏུ་གཅིག་པ། དེ་རྗེས་སྟོགས་ཞེས་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་པ། མཐར་

ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། (༩༣ན)གཞི་ལ་བསྟེན་རྫོགས་སྒྲོམ་པ་ནམ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་།
འབྲེད་པ་པོ་དང་ལྟ་མཆན་མཐུན་པ་ཐ་སྟོད་གསུམ་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་འབྲེད་པ་
པོ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་དེའི་གྲོགས་ལ་ཞུགས་པ། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་སྒྲོང་
གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་མ་འཁུལ་བ། ཀུན་སྒྲོང་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་འབྲེད་པ་པོའི་གྲོགས་
བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཆོས་ལྡན་གྱི་སྒྲོག་པ་ལུས་བསྒྲོག་ཀྱང་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མི་གཏོང་
བའི་བསམ་པས། སྒྱུར་བ་ལྟག་མ་སྦྱེད་རུས་གྱི་དབྱེན་གྱི་གྲོགས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་དགེ་འདུན་
གྱིས་བཞུགས་བསྐྱོ་སོགས་གྱིས་བསྒྲོག་པ་ན་རྫོད་པ་གསུམ་པའི་མཐའ་ལ་མ་བཏང་བའི་
ཆེ་དེ་རྗེས་སྟོགས་གྱི་དགེ་འདུན་ལྟག་མར་འགྱུར་རོ། །ལྟག་མ་ནམས་སྒྲ་མ་ལ་དཔགས་
ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཅུ་གཉིས་པ། ཁྱིམ་སུན་འབྲེན་ཞེས་པ་ཁྱིམ་སུན་འབྲེན་གྱི་ལྟག་མ་ལ་གཞི། བསམ་
པ་སྒྱུར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། དང་པོ་ནི། གང་སུན་འབྲེན་པའི་ཡུལ་རབ་བྱུང་
གི་ཉགས་སྒྲོམ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཁྱིམ་པ་ཐ་སྟོད་ལྟ་ལྟས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ལ། དག་
གིས་སུན་འབྲེན་པའི་དངོས་པོ་ནི་སྒྲ་ལེན་པ། རྩོད་བ། རྩོས་འགྱུར་འཁྱར་བ་སོགས་ཉེས་
པ་བསྐྱགས་པས་གང་ལ་སྒྱུར་བའི་ལུས་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ། བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྒྲོམ་པ་
ནམ་དག་དང་ལྡན་པ་ལྟ་མཆན་མཐུན་པ་ཐ་སྟོད་གསུམ་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པས་
རང་ལ་བསྐྱད་པ་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་ཆོས་ལྡན་དུ་བྱས་པའོ། །གང་ལ་དག་སྒྲ་བའི་ཡུལ་རྒྱན་
སྒྲའི་པམ་པ་སོགས་དང་འབྲ། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མ་འཁུལ་ཞིང་ཀུན་སྒྲོང་རང་སྒྲོད་
པའི་དགེ་འདུན་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པའི་(༩༣བ)ཆོག་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་སྒྲ་བར་འདོད་པ་
བཞུགས་སྐྱོ་སོགས་གྱིས་བསྒྲོག་ཀྱང་མི་གཏོང་བར་འདོད་པའོ། །སྒྱུར་བ། དགེ་འདུན་འདི་
ནམས་འདུན་པས་འགྲོ། །ཞེ་སྤང་གིས་འགྲོ་ཞེས་སོགས་སྒྱུར་བ་འདེབས་པའི་ཆོག་སྒྲས་པ་
བསྒྲོག་ཀྱང་མི་གཏོང་བར་ཚིམ་པ། མཐར་ཐུག་སྤར་བཤད་པའི་ཁྱིམ་པ་དེ་འབྲ་བའི་མདུན་

དུ་སྐྱེ་ཡིན་པ་སོགས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་གྲོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བསྐྱབས་པའི་སྒོ་ནས་
ཁྲིམ་པ་སྲུན་འབྲེན་པར་བྱས་པ་ལ་དགེ་འདུན་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱིས་བསྐྱད་པ་ནན་ཏུ་ཆོས་
བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལ། དགེ་འདུན་འདི་དག་འདུན་པ་འགོ་ཞེས་སོགས་སྐྱར་པ་བཏབ་པ་ལ་
ཚྲོག་སྒོ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐར་མ་བཏང་བ་ན་མཐར་ཐུག་
རྒྱུ་གས་པར་འགྱུར་རོ། །

བརྒྱ་གསུམ་ལ། བཀའ་སྒོ་མི་བདེ་བའོ་ཞེས་པ་བཀའ་སྒོ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་ལ་གཞི།
བསམ་པ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ལས། གཞི་ལ་ཡུལ་རང་ལ་ལྟར་བ་སྐྱོང་བྱ་
བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་ལྟ་མཚན་མཐུན་ཞིང་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ།
རང་ལ་སྐྱོང་བྱ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་ཆོས་དྲུག་ལ། རྟེན་རང་ཉིད་སྐྱོང་བྱ་བའི་
ཡུལ་ཡིན་བཞིན་དུ། བསམ་པ་འདུ་ཤེས་མི་འཁྲུལ་ཞིང་ཀུན་སྒྲོང་རང་ལ་སྐྱོང་བྱ་བ་བྱེད་པ་
འགོག་པའི་ཆོས་སྒྲིབ་པ། ཚྲོག་པ་སྒོ་ལུས་བཚྲོག་ཀྱང་མི་གཏོང་བའི་བསམ་པས། སྦྱར་བ་དེ་
ལྟར་ཚྲོག་པ་ལ། བྱེད་ཅག་དགེ་ཡང་རུང་ཕྱིན་ཀྱང་རུང་བདག་ལ་ཅི་ཡང་མ་སྒྲིབ་ཞིག་ཅེས་སྒྲིབ་
བར་ཅོམ་པ། མཐར་ཐུག་སྐྱོང་བྱ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལ་བྱས་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་གོང་
གི་ཆོག་ལྟ་བུས་(༩༥ན)ཚྲོག་པ་ལ་དགེ་འདུན་གྱིས་ཚྲོག་བསྒོ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ་
རྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐའ་ལ་མ་བཏང་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ། །

༣) ལྟར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཞག་གི་ཆད་ལས་འབྲེལ་བའི་སྤང་ལྟར་
བཤད་པ། ལྟར་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཤད་པའོ། །

༡ ཞག་གི་ཆད་ལས་འབྲེལ་བའི་སྤང་ལྟངས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་བརྩ་ཆོན་གསུམ་ལས།

1) བརྩ་ཆོན་དང་པོ།

དང་པོའི་སྒྲིན་ནི། འཆང་བ་འབྲེལ་བ་འཛིག་པ་དང་། །འཁྱར་འཕྱག་པ་དང་ལེན་པ་
དང་། །སློང་དང་སྟོད་གཡོགས་སྤང་གཡོགས་བཅས། །རིན་ཐང་སོ་སོར་བསྐྱར་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་དང་པོ། འཆང་བའི་ཞེས་པ་གོས་ཞག་བརྩ་འཆང་སྤང་བཤད་པ་ལ་གཞི་བསམ་
པ་སྒྱུར་བ་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ནམས་ནི་སྤང་བཤད་པ་ལས་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ལ།
ལྟངས་བའི་ངོ་བོ་ནི། སྤང་བརྩུང་མ་གཏིང་བའི་དགེ་སློང་གིས་རང་ཉིད་དབང་བའི་གོས་རྩང་
བ་ཚུ་ཞེང་གཉིས་ཀར་ཁྱ་གང་ལོངས་པ། །ཁ་སློང་གི་རེ་བ་ལ་སྟོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་གཞག་
ཏུ་མི་རྩང་བའམ་རྩང་ཡང་རེ་བ་མེད་པ། གནས་སྐྱབས་དབང་བྱར་ཡོད་པ། བྱིན་གྱིས་མ་
བརྒྱབས་པའམ་བརྒྱབས་ཀྱང་འཁོར་ཐོས་སུ་ཞུགས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་ཞག་
བརྩུང་འཆང་འདོད་ཀྱིས་རང་སྟོབས་སམ་འཁོར་སྟོབས་གང་རྩང་གོས་ཞག་བརྩ་འདས་ནས་
བརྩ་གཅིག་པའི་སྤྱི་རངས་འར་བའི་ཆེ་མཐར་ཐུག་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ར་བལ་
དང་ར་བལ་སོགས་རྒྱ་མི་རྩང་བ་ལས་བྱས་པ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལས་བྱང་བ་ལྟ་
བུ་ཅོལ་བས་མ་བྱས་པ་དང་། ཁྱ་གང་ལོངས་པ་ནམས་(༡༤བ)ལ་དེ་འདྲི་སྤྱི་རངས་འར་
བའི་ཆེ་ཉེས་བྱས་སོ། །

འཁོར་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱིད་ཚུལ་ནི། འཁོར་བཞེག་བྱ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་ཡིན་ན་ཞེག་བྱེད་དང་

མཉམ་དུ་ཉིད་བྱིན་ཆད་ལ་ཤན་རྟེན་ཅིང་། རྟེན་བྱེད་ཀྱིས་ཞག་བརྩ་འདས་ན་བརྟེན་བྱ་ལ་
ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ལྷུང་བ་འབྱུང་བས་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་འཛིག་གོ། བརྟེན་བྱ་བྱིན་ཀྱིས་མ་རྒྱབས་
བ་ཡིན་ན་བརྟེན་བྱེད་ཞག་གཅིག་གི་སྤྱོད་ལ་ཉིད་པ་དགོས་ཏེ། མཉམ་དུ་ཉིད་ན་ཞག་
བརྩ་འདས་པ་ན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཆང་སྤང་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་
བ་ཞག་གཅིག་གིས་སྤྱོད་ལ་ཉིད་པ་དང་། བྱིན་ཀྱིས་མ་བརྒྱབས་པ་སྟོན་ནས་མཉམ་དུ་
ཉིད་པ་ལ་ཤན་མ་འབྱུང་ངོ་། །

གཉིས་པ། འབྲལ་བ་ཞེས་པ་འབྲལ་བའི་སྤང་ལྷུང་ནི། སྤང་བརྟེན་ལ་ཆགས་པ་མ་
ཡིན་པ། ལྷམ་སྤྱར་དང་མི་འབྲལ་བའི་གནད་བ་མ་ཐོབ་པའི་དགེ་སྤྱོད་གིས་རང་གི་ཆོས་གོས་
གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་ཆད་དང་ལྡན་པ། དགོན་པ་པས་འཛིགས་པ་དང་
བཅས་པས་གནས་གཞན་དུ་བཞག་པའི་ལྷམ་སྤྱར་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་
རང་དགར་ཆོས་གོས་ཀྱི་གནས་ཉི་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལས་བྱི་རོལ་དུ་མཆོན་མོ་འདས་པ་
ན་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བའི་ཆེ་འབྲལ་བའི་སྤང་ལྷུང་ངོ་། །ཆོས་གོས་རྒྱ་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་།
ཆད་དུ་མ་འོངས་པ་དང་། རྒྱའི་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་དང་བྲལ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །གནས་ཁང་
པན་ཚུན་གྲིམ་པའི་བདག་པོ་གཅིག་ཅིང་ཅིག་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ། མཆོམས་གཞན་མ་
ཞུགས་པ་ལ་གཅིག་དུ་ཆོས་གོས་བཞག་ཅིང་ཅིག་ཤོས་སུ་དགེ་སྤྱོད་བསྟན་ནས་སྐྱེ་རེངས་
ཤར་ཡང་ལྷུང་བ་མི་སྦྱེད་དེ། གྲིམ་པ་(༡༥ན)ལ་ནོར་གཅིག་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ནོར་
ཐ་དད་པའི་གྲིམ་ཅིག་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡང་སྤར་བཞིན་བསྟན་ནས་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བ་
ན་ལྷུང་བ་སྦྱེད་ལ། བསྐྱབ་པ་དང་ལྟ་མཆོན་མཐུན་པའི་རབ་བྱུང་གི་གནས་ལ་ནི་ཅིག་པ་ལ་
སོགས་པས་འབྲེལ་ཞིང་བར་སྐབས་སུ་མཆོམས་གཞན་མ་ཞུགས་ན་ཆོས་གོས་དང་དེའི་
བདག་པོའི་དགེ་སྤྱོད་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་ཀྱང་འབྲལ་སྤང་མི་
སྦྱེད་དེ། རབ་བྱུང་ལ་ལྟ་བུ་མཐུན་པ་གཙོ་བོའི་བྱིར། ལོ་མ་དང་ཡལ་གས་འབྲེལ་བའི་ནགས་

ཀྲང་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་ཚུན་ཆད་དུ་འདི་དང་འབྲ་བར་གནས་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་པན་ཆད་
འབྲེལ་ཡང་མཆམས་གཞན་དང་འབྲ་བར་ལྷུང་བ་སྐྱེད་དོ། །ཤོང་ཁྱེར་གྱི་སློ་ཁང་ལྟ་བུ་ཤོང་
ཁྱེར་བ་དེ་རྣམས་སྤུང་མོང་དུ་དབང་བ་ཡིན་ལ་སློ་ཁང་དུ་ཆོས་གོས་བཞག་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་
བའི་ཁྱིམ་གཞན་དུ་དགེ་སློང་བསྐྱེད་ཀྲང་ལྷུང་བ་མི་སྐྱེད་ལ། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ཆོས་གོས་
འཁྱེར་མཁན་དང་དགེ་སློང་གཉིས་ལམ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ན་རང་དང་འཁྱེར་བ་པོའི་བར་
དུ་ཤོང་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་མཆམས་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་ན་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཅ་དགུ་ཙམ་
གྱི་བར་ཡོད་ཀྲང་སྐྱ་རིངས་ཤར་ཡང་ལྷུང་བ་མི་འབྱུང་ནིང་མཆམས་གཞན་གྱིས་ཆོད་ན་
བྱུང་ན་གནས་ཀྲང་ལྷུང་བ་སྐྱེད་དོ། །

གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་པ་དང་འོབས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་ལ་ནི་གང་གིས་བསྐྱོར་བའི་མཐར་
ཚུན་དང་། སྤྱིར་བཏང་དུ་འདོམ་གང་ཁོར་ཡུག་ཚུན་གནས་གྱི་ཉི་འཁོར་དང་། སྐབས་འདིའི་
བསྐྱབ་བྱ་ནི། གདིང་བ་བཞག་སྟེ་ཉིན་གཅིག་ལ་འཁོར་བའི་བསམ་པ་མེད་པར་(༢༥བ)འགོ་
བ་དང་། བསམ་པ་ཡོད་ཀྲང་ལོག་མ་རྒྱས་ན་གདིང་བ་མ་གཡར་བ་དང་། གཡར་ཡང་མ་རྟོད་
ན་ཆེ་གོས་བཞི་བལྟ་བུས་ཉེ་སྤྱིང་དུ་མ་ཉལ་བ་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་ཡུན་རིང་དུ་ཉལ་བ་དང་།
སྤྱིན་བདག་སོགས་གྱི་སྤྲུལ་ལ་འདུག་དགོས་པར་ཤེས་ཀྲང་གདིང་བ་མ་ཁྱེར་བ་རྣམས་ལ་
ཉེས་བྱས་སོ། །སྤྲུལ་སྤྱིང་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། གཞག་པའི་གནས་དེར་བཞག་པ་
དང་ཆུད་ཟ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཅིང་། ཁྱེར་ན་ཆར་འབབ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆུད་ཟ་བའི་གནས་
སུ་སྤྲུལ་སྤྱིང་ཁྱེར་བ་དང་། གཉིས་ཀར་ཉེས་དམིགས་ཡོད་པའི་ཆེ་མ་ཁྱེར་བ་དང་། སྤྲུལ་
སྤྱིང་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་བ་མ་ཐོབ་པར་མ་ཁྱེར་བ་ན། ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་བྱིར་མི་སྤྲེལ་བ་
ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་སྤྱིང་རང་དགར་བཞག་དང་། སྤྲུལ་སྤྱིང་གྱི་གནས་སུ་ལོག་མ་སྤྲེལ་བའི་
ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིན་ཆུབས་སྤྱང་སྟེ། ཉིན་ལ་བྱིན་ཆུབས་མ་བྱས་པ་དང་། ཆོམ་རྒྱན་སོགས་
ཡོད་པའི་སར་སྤྲུལ་སྤྱིང་བྱིན་ཆུབས་སྤྱང་སྟེ་སྤྲུལ་སྤྱིང་བྱིན་ཆུབས་ཅན་མ་ཁྱེར་བ་དང་།

ཞག་བཅུའི་ནང་དུ་སྒྲུབ་སྒྱུར་གྱི་གནས་སུ་མི་འཁོར་བ་དང་། སྒྲུབ་སྒྱུར་ལྷག་པོ་ལྷག་པའི་
ཡོ་བྱད་དུ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ། འཛོག་པ་དང་ཞེས་པ་རྒྱ་འཛོག་སྤང་བའི་ལུང་བ་ནི། སྤང་བརྒྱུད་མ་བཏིང་
བའི་དགེ་སློང་ཆོས་གོས་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་མེད་པས། ལྷ་གང་ཡན་ཆད་གྱི་གོས་སུ་
ལོངས་ཤིང་། འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པ་ལས་ཆུང་བ། ལ་སློང་གི་གོས་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་ཤིང་
གཞག་ཏུ་རུང་བ། རང་དབང་བ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པའམ་བརྒྱབས་ཀྱང་གཞན་(༣༦ན)
གྱི་ཤན་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་དོན་དུ་ཞག་སུམ་ཅུར་བཅངས་
ཏེ་ཞག་དེ་འདས་པའི་སོ་གཅིག་པའི་སྐྱུ་རེངས་ཤར་བ་ན་རྒྱ་འཛོག་གི་སྤང་ལུང་དུ་འགྱུར་
རོ། །ལྷ་གང་དུ་མ་ལོངས་པ་དང་། གཞན་དོན་དུ་རེ་བ་དང་བཅས་ཏེ་ཞག་དེ་ཅམ་དུ་བཞག་
པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །འདིར་ལུང་བ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ། རིགས་མི་ལྷོག་ལ་ཤན་འབྱུང་བ་དང་།
རིགས་ཀྱང་མི་ལྷོག་ལ་ཤན་ཡང་མི་འབྱུང་བ་དང་། རིགས་ཀྱང་ལྷོག་ལ་ཤན་ཡང་འབྱུང་བ་
དང་། རིགས་ལྷོག་ལ་ཤན་མི་འབྱུང་བའི་སྐྱུ་བཞིར་བཤད་དོ། །

སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། སྤྱིར་བཏང་དུ་རྒྱ་གསར་པ་ལས་སྒྲུབ་སྒྱུར་དང་གདིང་བ་
ཉེས་རིམ་དང་། ལྷ་གོས་དང་མཐང་གོས་ཆེག་རྒྱུད་མ་བྱས་པ་དང་། ལྷ་བ་བཞིའི་བར་དུ་
ལོངས་སྐྱེད་པའི་བྱག་དར་ཁོད་པ་ལས་བཟོ་བྱེད་པའི་ཆེ་སྤར་བཤད་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་
ལས་ཉེས་འགྱུར་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། རི་སྐྱེད་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་དང་།
དེ་དག་གི་བྱི་དོར་སོགས་ཀྱི་ཆོ། འདི་ཉིད་དུ་སྤྱིར་བར་བྱའོ་སྒྲུབ་པའི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པར་
སོག་པ་དང་། སྒྲུབ་སྒྱུར་སྒྲུབ་སྤྱད་དགུ་རུ་མ་ལོངས་པ་དང་། ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་ལས་ལྷག་པ་དང་།
སྒྲུབ་སྤྱད་བཅུ་བ་སོགས་སྤང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྒྲུབ་སྤྱད་པ་བཅུ་གཅིག་པ་བཅུ་གསུམ་
པ་རྣམས་ལ་སྐྱེགས་བྱ་བྱེད་དང་གསུམ་པ་དང་། བཙོ་ལྷ་བ་བཅུ་བདུན་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་དང་
བཞི་པ་དང་། ཉེར་གཅིག་ཉེར་གསུམ་པ་ཉེར་ལྷ་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེགས་བྱ་བྱེད་དང་ལྷ་པར་མ་

བྱས་པ་དང་། ལྷམ་ཕན་སྐྱེགས་བྱ་བཅས་པའི་ཆོས་གོས་(༡༩བ)གསུམ་པ་སྤྱིད་དུ་ཁྱ་ལྟ་
དང་ཞེད་དུ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་བྱས་པ་དང་། བྱེད་དང་ལྟ་དང་བྱེད་དང་གསུམ་ལས་རྒྱུ་
བ་དང་། ལྷམ་ཕན་སྐྱེགས་བྱ་མེད་པའི་སློན་གོས་སྤྱིད་དུ་ཁྱ་བཅུ་གཉིས་ཞེད་དུ་གསུམ་ལས་
ལྷག་པ་དང་། བྱེད་དང་ལྟ་དང་བྱེད་དང་གསུམ་ལས་རྒྱུ་བ་དང་། ལྷམ་ཕན་མེད་པའི་མཐང་
གོས་སྤྱིད་དུ་ཁྱ་བཅུ་ལས་ལྷག་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པ་ལས་རྒྱུ་བ་དང་།
སློན་གོས་དང་མཐང་གོས་ལྷམ་ཕན་དང་སྐྱེགས་བྱ་སྤྱིར་བ་ན། སློན་གོས་ལྷམ་ཕན་བཅུ་མ་དང་
སྐྱེགས་བྱ་བྱེད་དང་གསུམ་མ་ལས་གཞན་དང་། མཐང་གོས་ལྷམ་ཕན་ལྟ་བུ་དང་སྐྱེགས་བྱ་
བྱེད་དང་གཉིས་པ་ལས་གཞན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཁྱ་ལྟས་མི་འཆོམ་པའི་ཆེ་ལྟས་ཀྱི་སྤྱིད་ཀྱི་
ཆ་བཅུ་ལས་ཆ་གཉིས་ལ་ཁྱ་གང་དུ་མ་བྱས་པ་དང་། མཐང་གོས་རི་སྐྱད་བཤའ་པའི་ཆད་
ཀྱིས་ལྟས་མི་ཡོགས་པ་ན་རལ་ཁ་དབྱང་བཅད་མ་བྱས་པ་དང་། མི་དགོས་བཞིན་དུ་བྱས་
པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བཞེ་བ། འཁྱར་འཇུག་པ་དང་ཞེས་པ་འཁྱར་འཇུག་གི་སྤང་བ་ནི། དགེ་སློང་མ་ཆོས་
བརྒྱད་ལྟ་ཞེག་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དང་། རང་དོན་དུ་གོས་འཁྱ་བ་
དང་། ཆོས་སྤྱི་འཆེད་པ་དང་། འཆག་པ་གང་རུང་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་སྤང་སྟེ། དགེ་
སློང་གིས་རང་གི་ཆོས་གོས་གསུམ་དང་གདིང་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཆོག་དག་མཆོན་ཉིད་ལྟ་
ལྟ་ཀྱིས་འཁྱ་བ་སོགས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ན་བྱས་པའི་ཆེ་འཁྱར་འཇུག་གི་སྤང་བར་འགྱུར་
རོ། །ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱི་རོལ་པའི་རབ་བྱང་མ་དང་། ནང་པའི་དགེ་སློབ་མ་དང་། རབ་བྱང་
མ་དང་། ཉམས་པ་དང་། མ་ཆགས་པ་དང་། དུད་(༡༨ན)འགྲོ་ལས་གཞན་པའི་མི་མ་ཡིན་
པའི་རབ་བྱང་མ་ལ་ཆོས་གོས་འཁྱར་འཇུག་པ་སོགས་དང་། མི་རུང་བ་དང་། ཆད་ལས་
རྒྱུ་བ་དང་། ལྷམ་སྤྱིར་སོགས་དངོས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་དང་མི་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཀྱི་ཆོས་
གོས་དང་། འཁྱ་བར་མི་འོས་པ་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་གདིང་བ་ལས་གཞན་པའི་

འཁྱར་འདུག་པ་དང་། སྤྱི་ཡིག་གིས་འདུག་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། ཁྱིམ་པ་མོ་དང་།
དུད་འགྲོ་མོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཁྱར་འདུག་པ་ན་ཉེས་བྱས་པ་མེད། །

ལྷ་པ། ལེན་པ་དང་ཞེས་པ་ལེན་པའི་སྤང་བ་ནི། དགེ་སྤྱོད་མ་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་
དུ་དད་པ་དང་སེམས་ཡང་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་དགུ་ལྡན་ལས་དག་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་
གྱིས་གོས་རུང་ཆད་ལྡན་ལེན་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྤང་ལྷུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷུང་
བ་གོང་འོག་འདི་དག་ད་ལྟ་འབྱུང་རིང་བར་སྤང་བས་ཞིབ་པར་མ་བཤད་དོ། །དགེ་སྤྱོད་མ་
ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ནི་མཚན་མི་མཐུན་ཞིང་ལྟ་བ་མཐུན་པ། ལུས་བསྟན་
དུ་རུང་བ། ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཐ་སྟོད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ཉེ་དུ་དང་རྩ་འབྲུལ་ཅན་མ་ཡིན་
པ། བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནམ་དག་དང་ལྡན་པ་ནམས་སོ། །

དུག་པ། སྤྱོད་དང་ཞེས་པ་སྤྱོད་པའི་སྤང་བ་ནི། དུལ་ཁྱིམ་པ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
ཐ་སྟོད་ལྷ་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་པ། ཉེ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་
བསྐྱངས་པའི་སྤྱོད་པ་ཉེ་བའི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་དུག་ལྡན་ལ་དངོས་པོ་གོས་
རུང་བ་ཆད་ལྡན། ཁྱིམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱོད་(༩༥བ)
མ་བཤིང་བ། རང་ལ་བསྐྱོས་པར་མི་ཤེས་པས་གང་སྤྱོད་པའི་གོས་དེས་མ་ཐོངས་པའི་དགེ་
སྤྱོད་གིས་རང་དོན་དུ་སྤྱོད་པར་འདོད་པས་དག་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་བཞེན་
ནས་གང་སྤྱོད་པ་ན་སེམས་པའི་གོས་དེ་སྤྱོད་པར་བྱས་པ་ན་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྤྱོད་པའི་སྤང་བར་
འགྱུར་རོ། །ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་རབ་འབྱུང་དང་། དུད་འགྲོ་ལས་གཞན་པ་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་
བསྐྱངས་པ་དང་། མི་རུང་བ་དང་། ཆད་ལས་རྒྱུང་བ་དང་། རྒྱ་སྟོན་བལ་སོགས་སྤྱོད་ཁ་
དང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་མེད་པར་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་དང་ཟས་བཟང་པོ་ལས་གཞན་
པའི་ཐོར་བྱ་སོགས་སྤྱོད་སྤྱུད་དང་གནས་ཁང་དང་འབྲུ་དང་བཟའ་བཏུང་སོགས་སྤྱོད་ནའང་
ཉེས་བྱས་སོ། །

བདུན་པ། སྒྲོད་གཡོགས་སྒྲོད་གཡོགས་བཅས་ཞེས་པ་སྒྲོང་བར་རིགས་པ་སྒྲོང་བའི་
སྤང་བ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་ལ་གོས་རུང་བ་བྱུང་གཅིག་པ་ཁྱུ་གང་ཡན་བཅད། ཁྱིམ་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། སྤ་བརྒྱུང་མ་བཏིང་བར། རང་ལ་དགོས་པའི་
འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་གོས་གསུམ་མ་ཆང་བའི་དགེ་སློང་གིས་རང་དོན་དུ་གོས་བྱུང་གཅིག་
ལས་ལྟག་པ་སྒྲོང་བར་འདོད་པའམ། ལྟག་པ་ཐོབ་པ་ན་ལྟག་པའི་ཆ་མི་སྟེར་བར་འདོད་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱར་སྟེ་ངག་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་བྱུང་གཅིག་ལས་ལྟག་པ་ཐོབ་
པ་དང་ལྟག་པའི་ཆ་མི་སྟེར་བར་ཐག་བཅད་པའི་ཆེ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

བརྒྱད་པ། རིན་ཐང་ཞེས་པ་དབགས་པ་སྒྲོང་བའི་སྤང་ལྟང་ནི། ཁྱིམ་པ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་
རང་ལ་གོས་གཅིག་སྟེར་བར་འདོད་པ་ལ། གོས་རུང་བ་ཆད་ལྟན་སྦྱིན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཡིན་པ་རང་(༡༩ན)ལ་བསྡུས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་གོས་དེས་མ་ཐོངས་བཞིན་དུ་དགེ་
སྒྲོང་གིས་མ་སྤུལ་བའི་གོང་དུ་འབྲུལ་ལོང་མེད་པར་ངག་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་བསྐྱངས་
པ་ལ་བཏེན་ནས་ཐོབ་པ་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

དགུ་པ། སོ་སོ་ཞེས་པ་སོ་སོ་ནས་དབགས་པ་སྒྲོང་བའི་སྤང་ལྟང་ནི། ཁྱིམ་པ་ཆོས་
དྲུག་ལྡན་རང་ལ་གོས་གཉིས་ཡན་ཆད་བསྡུས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་དགེ་སྒྲོང་གིས་
འབྲུལ་ལོང་མེད་པར་ངག་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་དེར་འགྱུར་རོ། ཁྱད་པར་
གཞན་ནམས་སྤྲ་མ་ལ་དབགས་ཏེ་ཤེས་སོ། །

བཅུ་པ། བསྐྱར་བའོ་ཞེས་པ་བསྐྱར་བའི་སྤང་ལྟང་ནི། སྦྱིན་བདག་ཞལ་ཏ་བ་ཐོ་ཉ་
གསུམ་ག་ཁྱིམ་པ་མཆན་ཉིད་ཐ་སྦྱད་ལྟ་ལྟན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་ལས་ནོར་ཐ་
དད་ཡིན་པ། ཞལ་ཏ་བས་སྦྱིན་བདག་ལ་སྤྲས་ནས་ཁས་མ་བྲངས་པ་ལ་སྦྱིན་བདག་གིས་
རང་ལ་གོས་ཀྱི་རིན་དུ་བསྐྱར་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞོ་གང་ཡན་ཆད་ཐོ་ཉ་ལ་བསྐྱར་ཞིང་། དེས་
གོས་སྦྱབ་པའི་ཞལ་ཏ་པར་གཏད་པའི་ཆོ། དེར་འདུ་ཤེས་པས་སྤུལ་བསྐྱད་ལན་དྲུག་གིས་

མ་གྲུབ་པ་ནས་སྤྱིན་བདག་ལ་སྤྱིན་པའི་ཆེ་ཞལ་ཏེ་པས་ཁས་མ་སྦངས་པ་ལ་རང་དོན་དུ་
ལེན་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་སྐྱལ་བསྐྱད་ལན་དུག་ལས་ལྷག་པའམ་སྤྱིན་བདག་ལ་
སྤྱིན་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིན་བདག་གིས་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་ཞལ་ཏེ་པ་ལ་གོས་བསྐྱངས་པ་གང་
རུང་རྒྱུན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཆེ་དངོས་གཞི་རྩོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

2) བཅུ་ཆེན་གཉིས་པ།

བཅུ་ཆེན་གཉིས་པ་ལ། གྲོམ་ལས། སྤྱིན་བལ་འབའ་ཞིག་ཆ་གཉིས་དང་། །དུག་དང་
མཐོ་གང་ལམ་དང་ནི། །འབྲུ་བ་དང་ནི་གསེར་དབྱལ་ལེན། །(༩༩བ)མངོན་ཆེན་ཅན་དང་ཉི་
བཙོང་རོ། །ཞེས་པ་ལས་དང་པོ་སྤྱིན་བལ་གྱི་སྤྱང་བ་ནི། རྒྱ་སྤྱིན་བལ་སོགས་ཡིན་པ། རུང་
བ། ཆད་དང་ལྡན་པ། ཡུལ་དུས་དེར་དཀོན་ཞིང་རིན་ཆེ་བ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ། ཉམས་
པའམ། འཁོབ་བལ་སོགས་ངན་པ་མ་འདྲེས་པ། སྤར་ཆད་ལ་གཞོད་པའི་བཟོའི་རྩྭ་པ་མ་
བྱས་པ། མ་ཉམས་པ་ལ་དེར་འདུ་གེས་པས་རང་དོན་དུ་གདན་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་རང་ངམ་
གཞན་ཐ་སྙད་ལྡན་ལ་ངག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱོས་པས་བཟོའི་རྩྭ་པ་བྱས་པ་
ལ་བཏེན་ནས་སྤྱིན་གྲུབ་པ་ན་དངོས་གཞིརོ། །སྤྱིན་བལ་མོད་ཅིང་རིན་ཆུང་བ་ན་སྤྱིན་བྱས་
ནའང་ལྷུང་བ་མེད་ལ། བལ་དཀར་པོ་དཀོན་ཞིང་རིན་ཆེ་བ་ན་དེ་ལས་ལྷུང་བར་འགྱུར་
རོ། །ཤ་ནའི་རས་བལ་སོགས་སྤྱིན་བལ་ལ་བསྐྱེས་པ་དང་། ཆད་ལས་ཆུང་བ་དང་གདན་
ལས་གཞན་གོས་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་རྩ་བལ་སོགས་དང་།
དཀོན་ཞིང་རིན་ཆེ་བ་གཞན་གྱིས་བྱས་ཟིན་པའི་འཕྲོ་བྱེད་པ་དང་གཞན་དོན་དུ་བྱེད་ན་ཉེས་
བྱས་སོ། །བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་གདན་བྱེད་པ་ལ་ཡང་དཀོན་མོད་སོགས་ལས་ཅི་
རིགས་པར་སྤར་རོ། །གདན་གྱི་ཆད་སྤིད་དུ་སྤྱེད་དང་ལྡན་ཆེ་ཆད་དང་། སྤྱེད་དང་གསུམ་

ཆུང་ཆད་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་འབྲིང་དང་། ཞིང་ཆད་སྤྱོད་དང་སོར་བྱལ་གོ །

གཉིས་པ། འབའ་ཞིག་ཅེས་པ་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་པའི་སྤང་བ་ནི། ལྷག་ནག་གི་
བལ་ནག་པོ་ཡིན་པ། རྩང་ཞིང་ཆད་དང་ལྡན་པ། རྩ་བ་བཞིར་ལོངས་སྤྱད་ནས་ཉམས་པ་མ་
ཡིན་པ། དཀོན་ཞིང་རིན་ཆེ་བ། འཁོབ་བལ་སོགས་དང་མ་འདྲེས་པ། ཆད་ལྡན་གྱི་བཟེའི་
(༡༥ན)ཚྱུ་མ་པ་མ་བྱས་པ་ལ། སྤར་བཞིན་རང་གིས་སམ་བསྐྱོས་པས་གདན་གྱི་བཟོ་བྱེད་
པར་བརྩམས་ནས་བྱུབ་པ་ན་དངོས་གཞིའོ། །

གསུམ་པ། ཆ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྷག་བལ་དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་བསྐྱེས་ནས་སྟན་བྱེད་པ་སྟེ་
གང་དཀོན་པ་བྱེད་ལས་ལྷག་པ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་ལྷག་མ་སྤྲུམ་བཞིན་ནོ། །བཞི་
པ། རྩག་དང་ཞེས་པ་ལོ་རྩག་གི་ནང་དུ་གདན་གཉིས་པ་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ནི། རྩ་རྩང་བ་ཆད་
ལྡན་རང་ཉིད་ཀྱི་རྩས་མ་ཉམས་པ། སྤར་ཆད་ལ་གཞོད་པའི་བཟེའི་ཚྱུ་མ་པ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་
འདུ་ཤེས་པས། གདན་སྤྲུམ་བྱས་པས་ལོ་རྩག་མ་ལོན་ཞིང་། ཡོད་བཞིན་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་
གནང་བ་མ་ཐོབ་པར་རང་དོན་དུ་གདན་བྱེད་འདོད་ཀྱིས། སྤར་བཞིན་དུ་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་
བརྩམས་ནས་བཀྲམ་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆ་དངོས་གཞིའོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། ལོ་རྩག་གི་ནང་དུ་གདན་བྱེད་པ་ན་དགེ་འདུན་ལ་གནང་བ་མ་གསོལ་བ་
དང་། མི་འོས་པར་གསོལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་མ་བརྟགས་པར་མི་འོས་བཞིན་དུ་
གནང་བ་བྱིན་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱིས་ལྟ་ཉིག་ལ་བསྐྱོས་པས་རྩ་ཞིང་ལས་ལྷག་པ་མ་བཅད་
པ་དང་། གདན་སྤྲུམ་བྱེད་བཅོས་པ་དང་བྱི་མ་བྱེད་པ་ཆོགས་ཆེ་རྩང་མཉམ་པའི་ཆ་ལོ་རྩག་
གི་གདན་གཉིས་པ་བྱེད་པའི་གནང་བ་གསོལ་བ་ལ་གནང་བ་མ་བྱིན་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། མཐོ་གང་ཞེས་པ་མཐོ་གང་གི་སྤང་བ་ནི། རང་གི་གདིང་བ་ཆད་ལྡན་རྩ་བ་བཞིར་
ལོངས་སྤྱད་པས་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པ་གསར་དུ་བྱས་པ་ལ་གདིང་བ་རྩིང་བ་ནས་བདེ་བར་
གཤེགས་(༡༥བ)པའི་མཐོ་གང་སྟེ་ཆད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་དང་དོ་རྩ་ཞིང་དུ་ཡོད་པས་མ་སྤྲུམ་པར་

ལོངས་སྤྱོད་འདོད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱད་ན་སྤྱིར་བཏང་ལ་འདུག་ཐེབས་རེ་ལ་ལྟར་བ་རེའོ། །

དུག་པ། ལམ་དང་ནི་ཞེས་པ་བལ་འཁུར་བའི་སྤང་བ་ལ། རང་དབང་བའི་བལ་བྱིས་པའི་
ཁུར་ཆད་དུ་ལོངས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་འཁུར་འདོད་ཀྱིས་དགེ་ལྷན་སོགས་
འཁུར་བ་པོ་གཞན་མ་རྟེན་ན་དཔག་ཆད་གསུམ་ཚུན་ཆད་དུ་འཁུར་བ་ལ་ལྟར་བ་མེད་ལ། དེ་
ལས་འདས་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཅུ་མ་མམ། འཁུར་བ་པོ་གཞན་ཡོད་བཞིན་དུ་དགེ་སྤྱོད་
གིས་དང་པོ་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་དུ་འཁུར་བའི་ཆེ་ལྟར་བ་དངོས་གཞི་འབྱུང་ལ། དེ་ཕྱིན་
ཆད་རྒྱང་གྲགས་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་མཐར་སྤང་ལྟར་རེ་དང་། རྒྱང་གྲགས་ཕྱིད་ལ་ཉེས་བྱས་དང་།
འཁུར་མཁན་གཞན་ཡོད་བཞིན་དུ་འཁུར་བར་བརྩམས་པ་ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། དགེ་སྤྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཁུར་འཁུར་དགོས་པའི་ཆེ་བྱིས་པའི་
ཁུར་ཆད་ཕྱིད་ལས་ལྷག་པ་ཁུར་བ་དང་། ཕྱག་གདང་གིས་ཁུར་བ་དང་། སྤྱོད་དང་རྒྱབ་དང་
སྐྱེད་པ་དང་མགོ་བོས་ཁུར་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བདུན་པ། འཁུར་བ་དང་ནི་ཞེས་པ་བལ་ཆེལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤང་བ་ལ། དགེ་སྤྱོད་མ་ཆོས་
བརྒྱད་ལྡན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བས་རང་དབང་བའི་བལ་རང་དོན་དུ་ཆེལ་དུ་
བཅུག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཟེན་པའི་ཆེ་དངོས་གཞིའོ། །འདི་དང་འཁུར་འཇུག་གཉིས་ཀའི་
སྐབས་སུ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མི་མཐུན་པ་ལ་གོས་འཁུར་བ་དང་བཟོ་དང་བལ་ཆེལ་བ་
དང་རྫོང་འཐག་དང་། ཞིང་ལས་སོགས་རང་དོན་དུ་དགོས་པ་ལྷག་པ་མེད་པར་རང་(༣༠ན)
དགར་བཅོལ་བ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྒྱད་པ། གསེར་དངུལ་ལེན་ཞེས་པ་གསེར་དངུལ་ལེན་པའི་སྤང་བ་ནི། རང་དབང་
བའི་གསེར་དངུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་ཉོ་འཛོང་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱང་བ་མངོན་སུམ་དུ་
གནས་པ་ན་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མི་རྒྱང་བའི་སྒོ་མ་བཞག་པ་དང་། རྒྱང་བ་གསུམ་གང་དང་
ཡང་མི་ལྡན་པ་ཚུད་ཟ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པ་ནོར་གྱི་སྒོས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་ཉིད་

ཀྱིས་རེག་གམ་རེག་ཏུ་འཇུག་འདོད་ཀྱིས་རང་ངམ་གཞན་སྤར་བཞིན་བསྐྱོས་པས་རེག་
པ་ན་དངོས་གཞིའོ། །རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཡང་ཆག་པ་སོགས་ཀྱིས་རིན་ཐང་ཉམས་པ་དང་ཉ་
འཛོང་གི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བ་ལ་ངོ་བོ་ལ་མི་རུང་བའི་སྒྲོ་མ་བཞག་པར་ནོར་གྱི་སྒྲོས་བདག་
གིར་བྱས་པ་ཙམ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་གཟུགས་བཙས་པ་དང་། རང་གི་སྒྲོད་སྤྱད་སོགས་ལ་
རིན་པོ་ཆེའི་རི་མོ་བྲིས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཐ་སྙད་དུ་རུང་བའི་ཟངས་སོགས་ལ་རེག་གམ་
རེག་ཏུ་འཇུག་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །དེས་ན་ཆོས་གོས་སོགས་སྐྱབ་པའི་ཇུས་གཞན་མེད་པ་ན་
གསེར་དུལ་སོགས་ལ་ངོ་བོ་ལ་མི་རུང་བའི་སྒྲོ་བཞག་སྟེ། འདི་བསྐྱར་བ་ལས་ཆོས་གོས་
སོགས་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་བསྐྱབ་སྟམ་དུ་སྒྲོ་སྒྲོན་དུ་བཏང་སྟེ་རུང་བ་གསུམ་
གང་ཡང་རུང་བ་བྱས་པ་བཅད་དོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། སྤྲོན་པོར་དང་ཁབ་རལ་དང་རྟགས་དང་ཁ་ཐུར་སོགས་སྟོན་པས་གནང་
ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པ་བཅངས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རི་མོ་ཅན་དང་རྒྱན་ཅན་སོགས་
རང་དོན་དུ་འཆང་བ་དང་། ར་གན་དང་ཟངས་སོགས་རྒྱ་མི་རུང་བ་ལས་བྱས་པའི་ལྷུང་
བཟེད་བཟུང་བ་དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་དེ་འབྲེེ་སྤྲོན་པོར་སོགས་(༣༠བ)ལ་འདིའི་
འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དགྲུ་བ། མངོན་ཆོན་ཅན་ཞེས་པ་མངོན་ཆོན་ཅན་གྱི་སྤང་བ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་
ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། རོར་ཐ་དད་པ་སྟེ་ཆོས་ལྡན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
འབྲུ་ལ་སོགས་པ་གོས་སྒྲ་གང་ཡན་ཆད་གྱི་ཆད་དང་ལྡན་པ་རང་དབང་བ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་བསྐྱེད་བེད་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལས། རེ་
བ་བཞིན་གྱི་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་ན་དངོས་གཞིའོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་
སྤྲོན་བདག་གིས་བྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤང་བར་བྱ་ཞིང་། སྤངས་ནས་དགེ་བསྟོན་སོགས་
བསྐྱེད་བེད་བྱེད་དུ་བཅུག་ལ། བསྐྱེད་རི་ཙམ་བྱུང་བ་དེས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་སོགས་བྱ་

ཞིང་། དགེ་སློང་དེ་དག་གི་རྒྱས་མེད་པ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱའོ། །

བཙུ་བ། ཉེ་ཆོང་གི་སྤང་བ་ལ། དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་བྲིམ་པ་ཆོས་ལྡན་ལ་ཁེ་སློགས་འདོད་པས་རང་དོན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མེད་ཉི་དགོན་འཆོང་གི་བསམ་བསམ་ངག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱོ་བས་རིམ་ལྔ་རེ་བའི་ཁེ་སློགས་བྱུང་བའི་ཐོབ་སྐྱོ་སྤྲེས་བའི་ཆེ་སྤང་ལུང་རོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། དགེ་སློང་གིས་བྲིམ་པ་ཉི་འཆོང་བྱེད་པ་ལ་གཏོགས་འདོད་དང་བར་འཆོངས་བྱས་པ་དང་། རང་གི་ཆོས་གོས་སོགས་ཉི་བའི་ཆེ་དེ་བྱེད་པའི་བྲིམ་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་གྱིས་བྱས་པ་དང་། མེད་ན་རིན་ཐང་འཆོས་པར་བྱས་ཏེ། འདི་ཙམ་བྱིན་ཅིག་ཅེས་མ་བཟོད་པ་དང་། དགོན་མཚོག་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དུ་རིན་ཐང་ཅུང་ཟད་ལ་ཅེག་པ་དང་། དགོས་མེད་དུ་རིན་ཐང་གཅོད་པ་དང་། (༣༡ན)བར་ཁྱགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་དོན་དུ་བསྐྱེད་གཏོང་བ་ན་ཆུན་རིམ་ལ་མ་ཁྱས་པར་བྱས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་བསྐྱེད་རྩིས་རང་གི་ལག་དུ་བྱུང་བ་དང་གཞན་ལ་བཅོངས་པ་དང་རིན་རིམ་ཐོབ་དང་དགེ་འདུན་གྱིས་གང་དུ་ལོངས་སྤྱད་པ་རྣམས་ཡི་གེ་མ་བྲིས་པ་དང་། ཤ་དང་འབྲུ་ལ་སོགས་པ་སློག་ཆགས་ཡོད་པ་བཅོངས་པ་དང་། མ་བཅོངས་ཀྱང་སློག་ཆགས་དེ་དག་ལ་མི་གཞོད་པར་མ་བྱས་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

3) བཙུ་ཆོན་གསུམ་བ།

བཙུ་ཆོན་ཐ་མ་ནི། སྤྲོམ་ལས། ལྷུང་བཟེད་གཉིས་དང་ཐ་ག་གཉིས། །བྱིན་འཕྲོག་སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་དང་། །དགོན་པ་བ་དང་རས་ཆེན་དང་། །བསྐྱོས་པ་དང་ནི་གསོག་འཛིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི། ལྷུང་བཟེད་གཉིས་དང་ཞེས་པ་ལྷུང་བཟེད་འཆང་བ་དང་འཆོལ་བའི་སྤང་བྱ་

གཉིས་ལས། དང་པོ། ལྷུང་བཟེད་ཞག་བཅུའི་འཆང་སྤང་ནི། རང་དབང་བའི་ལྷུང་བཟེད་རུང་བ་ཆད་ལྡན་གནས་སྐབས་དབང་བྱར་ཡོད་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པ་དང་། བརྒྱབས་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཤན་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་བཅངས་ཏེ་ཞག་བཅུ་འདས་པའི་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐྱུ་རེངས་ཤར་བ་ན་སྤང་ལྷུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་འཆོལ་བའི་སྤང་བ་ནི། བྱིས་པ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་ལ་རང་ལ་ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་རུང་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྦྱིན་བདག་དེ་ཉིད་གྱི་ཡིན་པའི་ལྷུང་བཟེད་རུང་བ་ཆད་ལྡན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་རང་དགར་སློང་འདོད་གྱིས་དག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བའོ། །ལྷུང་བཟེད་མེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་(༣༡བ)བསམ་པས་སློང་བ་དང་། ཡོད་བཞིན་དུ་ཉོ་བ་དང་། དེའི་རིན་རང་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་སློང་བ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོ་འདོད་པས་བརྗེ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ལྷུང་བཟེད་ལྡན་པ་ལྷ་སྐྱེན་ཟེན་པའམ་སྐྱེན་དགོས་པ་ལ་བྱིན་རྒྱབས་མི་ཆགས་སོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། གཞན་གྱི་ཡོ་བྱད་དང་རང་གི་ལྷུང་བཟེད་སོགས་ལ་ཏ་ཅང་ཆགས་པར་བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་བཅངས་པ་དང་། ཆོས་གོས་དང་། ལྷུང་བཟེད་སོགས་དང་དེ་དག་ཉོ་བའི་རིན་ཡང་མེད་པའི་ཆེ་གཞན་ལ་མ་བསྐྱངས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་འཆོལ་བའི་ལྷུང་བ་བྱིར་འཆོས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བཟེད་ལྷག་པོ་དགེ་འདུན་ལ་མ་སྤངས་པ་དང་། ལྷག་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཆེ་གཞན་རྣམས་ནང་པའི་རབ་བྱུང་གཞན་ལ་མ་སྤངས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ། ཐ་ག་གཉིས་ཞེས་པ་འཐག་དུ་འཇུག་པ་དང་འཐག་པ་སྐྱེད་པའི་སྤང་བ་གཉིས་ལས། འཐག་འཇུག་གི་སྤང་བ་ནི། བྱིས་པ་ཆོས་ལྡན་ཐགས་སྒྲ་ཅི་བདེར་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་གོས་ཀྱི་རྒྱ་རུང་བ་ཆད་ལྡན་སྤང་ཆད་ལ་གཞོད་པའི་འཐག་པའི་ཚུམ་

བ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བརྒྱ་མེས་ས་དང་ཡིད་གཙུག་ས་ལས་གཞན་རང་དགར་
སྒྲ་མ་བྱིན་པར་རང་དོན་དུ་འཐག་དུ་འདུག་འདོད་ཀྱིས་རང་ངམ་བྲིས་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་ལ་
དངོས་སུ་བསྐྱོས་ཏེ་འཐག་དུ་བཅུག་ནས་བྲུབ་པ་ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གཞན་ཡང་།
བརྒྱ་མེས་ས་དང་ཡིད་གཙུག་ས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གཞན་པའི་མེས་ཀྱིས་སྒྲ་རྒྱ་འཛོལ་
བཞིན་དུ་མ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བ་ནི། ཐ་ག་པ་དང་སྤྱིན་བདག་གཉིས་ཀ་ཆོས་ལྡན་
ལྡན་གྱི་སྤྱིང་དུ། སྤྱིན་(༣༩ན)བདག་གི་ངོས་ནས་འཐག་པ་སྐྱེད་པ་དང་། ཐ་ག་པའི་ངོས་སྤང་
རྒྱ་ཅི་བདེར་སྟོབ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་ལ་སྤྱིན་བདག་གིས་བསྐྱོས་པའི་གོས་རྩང་བ་ཆད་
ལྡན་སྤྱིན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ་སྤང་འཐག་པ་སྐྱེད་པའི་ཚོམ་པ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་
ཤེས་པས་སྒྲ་རྒྱ་མ་བྱིན་པའམ་ཐག་པ་སྐྱེད་པར་སྤྱིན་བདག་གིས་མ་གནང་བར་རང་དོན་
དུ་འཐག་པ་སྐྱེད་འདོད་ཀྱིས་རང་ངམ་བྲིས་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་འག་མཚན་ཉིད་ཆད་ལྡན་གྱིས་
བསྐྱོས་ཏེ་འཐག་དུ་བཅུག་པ་ལས་སྤྱིན་བདག་གིས་སྤང་བསྐྱོས་པ་ལས་ཁྱུ་གང་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
ལྷག་པ་བྲུབ་ནས་སྒྲ་རྒྱ་མ་བྱིན་པར་ཐག་བཅད་པའི་ཆེ་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གོས་ལས་
གཞན་གནས་ཁང་ཟས་ཅོར་སོགས་སྤྱིན་བདག་གིས་རང་ལ་བསྐྱོས་པ་ལས། བརྒྱ་མེས་
སམ་ཡིད་གཙུག་ས་ལས་གཞན་པས་དགོས་མེད་དུ་ལྷག་པར་བསྐྱེད་པ་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྡན་པ། བྱིན་འཛོལ་ཅེས་པ་འཛོལ་པའི་སྤང་བ་ནི། དགེ་སློང་གི་སྤྱོད་པ་ནམ་དག་དང་
ལྡན་པ། ལྡན་མཚན་མཐུན་ཞིང་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། རང་
ལས་རྒྱད་ཐ་སྙད་པ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་ལ་གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་རྩང་བ་ཆད་
ལྡན་རང་ངམ་གཞན་གྱིས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བྱིན་པས་དེ་དབང་བ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་བརྒྱ་མེས་ས་དང་ཡིད་གཙུག་ས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གཞན་པའི་མེས་ཀྱིས་རང་ངམ་
གཞན་གྱིས་དོན་དུ་འཛོལ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་སྤྱོད་རང་ངམ། ཐ་སྙད་ལྡན་གཞན་

དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱོས་པས་འཕྲོག་པར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལུས་དང་
འབྲེལ་ན་ལུས་དང་བལ་བའམ། མ་འབྲེལ་ན་(༣༣བ)གནས་ནས་སྤགས་པའི་ཆེ་དངོས་གཞིའི་
ལྷུང་བའོ། །ཀྱ་རེ་དང་བཞད་གད་དང་ཚོད་བག་སོགས་ཀྱི་བསམ་པས་རེ་ཞིག་སྤོགས་ཏེ་བྱི་
གཏོད་སྒྲུམ་པས་སྤོགས་པ་ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །

དྲུག་པ། སྟོན་ཆེན་ཐ་ཆུང་ཞེས་པ་གཏད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲང་བ་ལ། དབྱར་ཆེད་བདག་
གིར་བྱ་བ་སྤྲས་པ་དང་། བགོ་སྤྲས་པ་དང་། བཞག་འབྲིས་པའི་སྤྲང་བ་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཐ་སྤྲད་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་དང་ནོར་མི་གཅིག་པ་སྟེ་ཆོས་
བཞི་ལྡན་གྱི་སྦྱིན་བདག་གིས་དབང་མེད་དུ་བྱེད་དུ་བརྩལ་པ་སོགས་མ་ཡིན་པར། དབྱར་
ཁས་ལེན་གྱི་ནང་དུ་ཆེད་པ་བྱུང་བ་ཆད་ལྡན་ཟས་ཀྱི་ཆེད་པ་ལས་གཞན་པ་དགོས་པ་བྱུང་
པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་དབྱར་ཁས་སྤངས་ནས་དགག་དབྱེ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་རང་དགར་དབྱར་གྱི་ཆེད་པ་དེ་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་དགག་དབྱེའི་སྤྲ་ལོགས་
སུ་དགེ་སློང་གིས་བདག་གིར་བྱས་པ་ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །

གཉིས་པ་བགོ་སྤྲས་པའི་སྤྲང་བ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བྱེད་
དུ་བརྩལ་པ་སོགས་མ་ཡིན་པར། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབྱར་གྱི་ཆེད་པ་དབྱར་ནང་དེར་
བགོས་པ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་དབྱར་ཁས་སྤངས་ཤིང་དགག་དབྱེ་མ་
བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་བགོ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་བགོས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐལ་བ་ཐོབ་པ་ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །

གསུམ་པ་བཞག་འབྲིས་པའི་སྤྲང་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྦྱིན་བདག་དེ་ལྟ་བུས་
དབང་མེད་སོགས་མ་ཡིན་པར་དབྱར་ཆེད་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཡིན་པ་བཞག་པ་
ལ་དགོས་པ་ལྟག་པོ་མེད་ཅིང་། (༣༣ན)དབྱར་ཆེད་སྤེད་པ་མ་བསྐྱོས་པ། སྤྲ་བརྒྱུང་བཏིང་
བའི་དགག་དབྱེའི་བྱི་དེ་ཉིན་ནམ་སྤྲ་བརྒྱུང་བའི་བྱི་དེ་ཉིན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་

ཤེས་པས་རང་དགར་རྟེན་པ་མ་བགས་པའམ། རྟེན་པ་སྟེན་པ་ལ་མ་གཏད་པར་འཛོག་འདོད་
གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱར་སྟེ་འཛོག་པར་བཅམས་པ་ལས་དགག་དབྱེའི་བྱེ་དེ་ཉིན་ནས་སྔ་བརྒྱུད་
ལྷུང་བའི་བྱེ་དེ་ཉིན་གྱི་མཆན་མོའི་མཐའ་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བ་ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །

བདུན་པ། དགོན་པ་བ་དང་ཞེས་པ་དགོན་པ་བའི་འབྲུལ་སྤང་ནི། རང་ཉིད་ལ་འཛིགས་
པ་དང་བཅས་པའི་དུས་ཀྱི་སྐམ་སྐྱར་རུང་བ་ཆད་ལྡན་དངོས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་འཛིགས་
པའི་དབང་གིས་གནས་གཞན་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ། རང་གི་གནས་དང་ཆོས་གོས་བཞག་
པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་གནས་གཞན་པ། སྐམ་སྐྱར་འབྲུལ་བའི་གནད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་བར་ཆད་
ཀྱི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པ། སྔ་བརྒྱུད་མ་བཏང་བ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་ཞག་བྱུག་དུ་
བྲལ་འདོད་གིས་རང་གི་གནས་དང་སྐམ་སྐྱར་བཞག་པའི་གནས་ལས་གཞན་དུ་ཞག་བྱུག་དུ་
བསྐྱད་དེ་ཞག་དེ་འདས་ཤིང་བདུན་པའི་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བའི་ཆེ་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བའོ། །

བརྒྱད་པ། རས་ཆེན་དང་ཞེས་པ་དབྱར་གྱི་སྤང་བ་ལ། བཅའ་སྤྱོད་པ་དང་། བཞག་
འབྲེལ་པའི་སྤང་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་ཆོས་བྱུག་ལྡན་ལ་རས་ཆེན་རུང་བ་ཆད་
ལྡན་རྒྱ་བ་བཞེར་ལོངས་སྤྱད་པས་བརྟེངས་པ་མ་ཡིན་པ། ཆར་སྐྱོབ་པར་བྱས་པ། བྱིན་
བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་བྱུག་ལྡན། རང་དབྱར་སྔ་བྱེ་གང་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ལྟོས་
པའི་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་(༣༣བ)སྔ་རོལ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་རང་གི་
དབྱར་ཁས་ལེན་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་གོང་དུ་སྤོང་འདོད་གིས་ངག་མཆན་ཉིད་སྔ་
ལྡན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་སྔ་རོལ་དུ་བྱུག་པ་
ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །

གཉིས་པ་བཞག་འབྲེལ་པའི་སྤང་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་རས་ཆེན་དེ་ལྟ་བུ་རང་གི་
དབྱར་སྔ་བྱེ་གང་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དགག་དབྱེ་བྱས་པའི་བྱེ་དེ་ཉིན་ནས་བཅེས་
པའི་རྒྱ་བ་བྱེད་ཀྱི་དུས་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རས་ཆེན་སྟེན་པ་ལ་གཏད་པ་སོགས་

མ་བྱས་པར་འདྲིལ་འདོད་ཀྱིས་ཉོར་ཆུ་དགུ་པའམ་བཅུ་པའི་གནམ་གང་གི་མཚན་འདས་
པའི་ཆེ་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི། རང་ཉིད་དབྱར་ཕྱ་ཕྱི་གང་ཁས་བླངས་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བསྐྱབས་ན་
ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་པ། བསྐྱོས་པ་ཞེས་པ་དངོས་བསྐྱར་གྱི་སྤང་བ་ནི། སྤྱན་བདག་ཁྱིམ་པ་ཐ་སྙད་ལྷ་
ལྷན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་དང་བསྐྱོས་པའི་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ལས་ཁོར་ཐ་དད་པས་
ཡུལ་དེ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་བསྐྱོས་པ་ལ། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྷན་གྱིས་དགེ་འདུན་དུ་
ལོངས་པའམ་ལོངས་ཀྱང་སྤྱན་བདག་དེས་ཡུལ་དེ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་བསྐྱོས་ཟིན་པ་ལ་
དེར་འདུ་ཤེས་པས་བརྒྱ་སེམས་ལས་གཞན་པས་བདག་ཉིད་ལ་སྐྱར་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་
བསྐྱང་སྟེ་དག་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱིས་སྐྱར་བར་བརྩམས་པས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ན་ལྷུང་
བ་དངོས་གཞིའོ། །སྤྱན་བདག་གིས་གཞན་ལ་བསྐྱོས་པ་རྟེན་པ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་གཅིག་
གམ་གཉིས་སམ་མང་པོའམ་དགེ་(༣༥ན)འདུན་ལ་སྐྱར་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱོས་པ་
གང་ཐག་གཞན་ལ་སྐྱར་བ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་ལ་བསྐྱོས་པའི་བ་དན་རུབ་ལ་
སྐྱར་བ་སོགས། དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་རྟེན་དང་སྐྱ་གཟུགས་གཅིག་ལ་བསྐྱོས་པ་གཞན་ལ་སྐྱར་
བ་དང་། ཟས་ཀྱི་ལྷག་མ་གང་ལ་བསྐྱོས་པའི་དུད་འགོ་སོགས་ཡུལ་དེ་ལས་གཞན་ལ་སྐྱར་
བ་དང་། ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱོས་པ་བཅུ་ལ་སྐྱར་བ་སོགས། རང་གི་ཡིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་བསྐྱོས་པ་
བསྐྱོས་བཞིན་དུ་རང་དགར་མི་སྤྱན་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་རྟེན་པ་ཤི་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས་
མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་དང་། བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་བགོ་བ་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དང་ཆོ་འཕྲུལ་དང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དང་ལྷ་བབས་ཀྱི་མཆོད་
རྟེན་ལ་བསྐྱོས་པའི་རྟེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་རྒྱན་དབང་གིས་འབྲུལ་མ་བྱབ་པའི་ཆེ་དེ་ལས་
གཞན་ལ་སྐྱར་བ་དང་། དེ་བཞི་ལས་གཞན་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་བསྐྱོས་པའི་རྟེན་པ་དེ་བཞི་

ལ་འབྲུལ་ཐུབ་བཞིན་དུ་མཚོད་རྟེན་གཞན་ལ་སྐྱར་བ་རྣམས་ཉེས་བྱས་སོ། །མཚོད་རྟེན་
བཞི་པ་དེ་གང་ལ་བསྔོས་པ་དེ་ལ་འབྲུལ་མ་ཐུབ་ན་གཞན་གསུམ་གང་རུང་ལ་འབྲུལ་རུང་
ཞིང་དེ་བཞི་ལས་གཞན་ལ་བསྔོས་པའི་རྟེན་པ་གང་བསྔོས་པ་དེ་ལ་འབྲུལ་མ་ཐུབ་ན་བཞི་
པོ་དེ་གང་རུང་ལ་འབྲུལ་བས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

བཅས་སོ་ལྟ་བུ་པ་ལས་ནི། བསྔོས་བསྐྱར་གྱི་ལྷུང་བ་སྐྱེད་པ་ལ་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་ཉིད་
དགོས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི། དམག་དང་ཆོམ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་དབང་མེད་མ་
ཡིན་པར་གཏུག་ལག་ཁང་རང་དགར་འདོར་བ་དང་། རང་འགོ་བ་ན་དེ་སྐྱར་བ་སོ་(༣༥བ)
མ་བསྐྱོས་པ་དང་། སྐྱར་མའི་དགེ་སློང་མ་རྟེན་པར་གཞན་དུ་འགོ་བའི་ཆེ་གཏུག་ལག་ཁང་
དེའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་རང་གིས་འབྱེད་བའམ། ཉེ་འཁོར་གྱི་གཏུག་ལག་ཁང་དུ་མ་གཏམས་པ་
དང་། གཏམས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་གཏུག་ལག་ཁང་དེར་གནས་པའི་དགེ་སློང་སོགས་ལ་
ཕྱིར་མ་བྱིན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་རྩལ་བཅོལ་བ་དེ་ལས་གཞན་དུ་བྱིན་པ་དང་། རང་གཅིག་
ཕྱར་གཏུག་ལག་ཁང་དེར་གནས་པའི་ཆེ་སྐྱིན་བདག་གིས་དེའི་དགེ་འདུན་ལ་ཕྱལ་བའི་རྟེན་
པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པ་རྣམས་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཆེ་ག་ནི་བདག་
གནས་འདིར་གཅིག་ཕྱར་གནས་ཏེ། དགེ་འདུན་ལ་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་འདི་བྱང་བས་བདག་གིས་
གོས་འདི་རྣམས་སྤང་དོ། །དུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་སོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་བརྒྱའོ། །

བརྟུ་པ། །གསོག་འཛོག་ཅེས་པ་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བ་ནི། སྤོན་རྣམ་པ་བཞི་ལས་
གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་པ། ལོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་ཚད་དང་ལྡན་དང་ལྡན་པ། རྟོག་ཏུ་སོགས་
མ་ཡིན་པ། རང་ངམ་རང་དང་འབྲ་བས་སྐྱིན་ལེན་བྱས་ལ་ཆགས་པ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་
པ། ལྟའི་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་བདུན་ལྡན་དུས་སུ་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ་
ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། སྐྱིན་ལེན་བྱས་ནས་རང་ལོངས་སྤྱོད་འདོད་ཀྱིས་གསོག་འཛོག་གི་
དུས་ལས་འདས་ཏེ། རང་རང་གི་གསོག་འཛོག་གི་དུས་ལས་འདས་པ་སྤྱི་དུས་སམ་སྤོན་སོ་

སེའི་གསོག་འཛོག་གི་དུས་ལ་འདས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །དེས་ན་སྤྱོད་སྒྲིན་ལེན་
བྱས་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་ན་གྲང་ཆོགས་འདས་མ་ཐག་དང་། བྱི་འོ་སྒྲིན་ལེན་(༣༥ན)
བྱས་པའི་ཐུན་ཆོད་དུ་རུང་བའི་སྒྲིན་སྟོད་ཐུན་དང་། ཞག་བདུན་པ་ཞག་བདུན་འདས་ནས་
བརྒྱད་པའི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་དང་། རི་སྟོད་འཆོ་བཅང་གི་སྒྲིན་ནད་སོས་ནས་ཀྱང་སྒྲིན་ལེན་
མ་བཤེག་པར་བཞག་ན་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་ལྷུང་སྐྱེད་དོ། །སྐབས་འདིའི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་
ལས། འདི་སྐད་དུ་བརྟན་ཏེ། དུས་སྤྱི་རུང་བ་དང་ཐུན་ཆོད་དུ་རུང་བ་དང་ཞག་བདུན་པ་དང་
འཆོ་བའི་བར་དུ་བཅང་བ་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རི་ལྟར་བོས་ན་ལྷུང་བྱེད་
དུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཆང་བ་ན་ཡང་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་འབྲ་བའི་བྱིར་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་རུང་གི་སྒྲིན་ནམས་སྤྱོད་སྒྲིན་ལེན་བྱས་ནས། གྲང་ཆོགས་
ཆར་མ་ཐག་སྒྲིན་ལེན་མ་བཤེག་ན་གསོག་འཛོག་དང་། ཐུན་ཆོད་དུ་རུང་བ་བྱིར་སྒྲིན་ལེན་
བྱས་ན་དེའི་མཆན་འདས་ནས་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་དང་། ཞག་བདུན་བརྒྱད་པའི་སྐྱ་རེངས་ཤར་
བ་དང་། རི་སྟོད་འཆོ་བཅང་གི་སྒྲིན་ནད་སོས་ནས་ཞག་གཅིག་འདས་པའི་སྐྱ་རེངས་ཤར་
བ་ན་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་ལྷུང་སྐྱེད་པ་བདག་གི་སྒྲ་མ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བཞེད་དོ། །

༡ ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཤེད་པ།

གཉིས་པ་ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པའི་སྤྱེ་བཤེད་པ་ལ་བརྩ་ཆན་དགྲུ་ལས་དང་པོའི་སྒྲིན་
ནི། རུན་སྒྲིན་དགེ་སློང་ཐ་མ་དང་། །སྒྲི་སྒྲིགས་བྱེད་དང་སྒྲིན་པ་དང་། །འདོན་དང་གནས་
ངན་ལེན་དང་ཆོས། །བཤེས་འོར་བྱེད་དང་ཁྱད་དུ་གསོད། །ཅེས་འབྲུང་བ་ལས།

1) བཅུ་ཆེན་དང་པོ།

དང་པོ་རྩོན་སྤྲི་ལྷུང་བྱེད་ནི། གང་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་མི་སྤྱོད་ཤིང་གོ་ཤིས་པ་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པ། མ་ནིང་དང་མཆོན་(༣༥བ)གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་ལྷན་ལ་པམས་ལྷག་
སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་འདེབས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ཉིས་བྱས་ཉིས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་རྩོན་ལྷན་ལས་གཞན་
པའི་རྩོན་གང་ཡང་རུང་བ་སྤྱོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤིས་པས་འདུ་
ཤིས་བསྐྱུར་ཏེ་དག་མཆོན་ཉིད་ལྷན་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པ་རོལ་སོས་དོན་གོ་
བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འདིའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་ནི། དགོས་མེད་དུ་མཐའ་འདོར་
བ་སོགས་ལ་ཉིས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། རྩོན་ཞེས་པ་རྩོན་སྤྲི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ཡུལ་དགེ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་ལྷན་ལ་
རྩོན་གདགས་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤིས་པས་དག་མཆོན་ཉིད་ལྷན་
ལྷན་ཀྱིས་ཡུལ་དུས་དེར་རྩོན་དུ་གཤམ་པའི་རྩོན་སྤྲི་ལས་པ་རོལ་སོས་དོན་གོ་བ་ན་དངོས་
གཞི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་བྱ་ནི། དགེ་སྤྱོད་ལས་གཞན་པའི་དགེ་ཚུལ་པ་མ་སོགས་འགོ་
བ་གང་ལ་ཡང་དགོས་མེད་དུ་རྩོན་རྫོང་པ་ལ་ཉིས་བྱས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དག་འབྱུང་དང་།
ཆོག་རྩུབ་དང་། གཞན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མི་འབབ་པའི་ཆོག་སྤྲི་ལ་ཉིས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ། དགེ་སྤྱོད་ཐ་མ་ཞེས་པ་ཐ་མ་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སྤྱོད་ཆོས་དགུ་
ལྷན་རྒྱུད་ཐ་དད་སྤར་མ་བྱེ་བ་ལ་འབྱེད་འདོད་ཀྱིས་དག་མཆོན་ཉིད་ལྷན་ལྷན་པོ་སོའི་མིང་
ནས་སྤྱོད་ཏེ་ཐ་མའི་ཆོག་སྤྲི་ལས་པ་རོལ་སོས་དོན་གོ་བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ།
འདུ་ཤིས་བསྐྱུར་ནས་རྩོན་དང་ཐ་མ་བྱེད་པ་ལ་ནི་རྩོན་སྤྲི་ལྷུང་བ་ཡང་སྤྱེད་དོ། །

བཞི་པ། རྩོན་སྤྲི་ལས་བྱེད་ཅེས་པ་རྩོན་སྤྲི་ལས་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སྤྱོད་ཆོས་

བརྒྱད་ལྡན་གཉིས་ཡན་ཆད་ཅོད་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་བྱེད་པ་ལ་དགེ་(༣༩)འདུན་གྱིས་
ཆོས་སྒྲིགས་སུ་ཞི་བར་མ་བྱས་པ་ལ། ཅོད་པ་ཞི་བའི་རྒྱ་ཤེས་པ། འདུན་པ་བྱལ་བ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་ཅོད་པ་ཞི་བྱེད་ལ་གཏོགས་པའི་དགེ་སློང་གིས། དུམ་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་
ཅོད་པ་ཞི་བྱེད་ལ་གཏོགས་པ་སྟེ་ཆོས་དབྱུ་ལྡན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བསམ་པ་ཐག་པ་
ནས་སྒྱུ་སྒྲིགས་བྱེད་པའི་ཆོག་སྤྲུལ་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་སྒྱུ་སྒྲིགས་བྱེད་
པའི་ཆོག་སྤྲུལ་པ་ལས་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །རང་ཅོད་པ་ཞི་བྱེད་ལ་
མ་གཏོགས་བཞིན་དུ་སྒྱུ་སྒྲིགས་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲིགས་སུ་ཞི་བར་བྱས་པ་
ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་མི་གཏོགས་པའི་མདུན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། སྒྲིན་པ་དང་ཞེས་པ་བྱིས་པ་མོ་ལ་ཆོས་སྒྲིན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། བྱད་མེད་མཆན་
དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་ལྡན་པ། ལུས་བསྟན་དུ་རུང་བ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རྩ་འབྲུལ་
ཅན་མ་ཡིན་པ། བྱིས་པ་ཡིན་པ་ལ་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རང་གིས་ཐོབ་པའི་
ཁམས་གོང་གི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ་འདུ་ཤེས་མ་བསྐྱར་བར་སྤྲུལ་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྡན་
ལྡན་གྱིས་སྤྲུལ་པས་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

དུག་པ། འདོན་དང་ཞེས་པ་འདོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ལ། དུམ་བསྟན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཐ་
སྟོད་ལྡན་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་འདོན་པར་འདོད་པ་ལ་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་
ཁ་ཏོན་ཆོག་དུག་ལས་ལྷག་པར་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་མེད་པར་ཅིག་ཅར་རམ། བསྟན་
པར་མ་རྫོགས་པས་བཏོན་པའི་རྗེས་སུ་དགོས་པ་ཐུག་པ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་སྤར་ཤེས་མ་
ཟེན་(༣༩)པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་འདོན་པ་བསམས་ཏེ་
བསྟན་པས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །སྐྱབས་འགོ་གསོལ་འདེབས་ཁ་ཏོན་གྱི་རིམ་པ་
སོགས་བསྟན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཅིག་ཅར་འདོན་པ་ལ་ཡང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་
འདི་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་བསྟན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཅིག་ཅར་རམ་དེའི་མཐུག་ཐོགས་སུ་འདོན་

བ་རྒྱལ་བས་གནང་སྐྱེས་དུ་དུས་བྲན་བས་བྱའོ། །

བདུན་པ། གནས་ངན་ལེན་དང་ཞེས་པ་གནས་ངན་ལེན་རྫོང་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་སྐྱེ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། བདེན་པ་མ་མཐོང་བ། ལྷུང་བ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་ལ་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་བྲིས་པ་དེ་ཉིད་མ་དང་བ་བསྐྱོག་པའི་སྤྱིར་གནས་ངན་ལེན་རྫོང་པར་བསྐྱོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གནས་ངན་ལེན་བརྫོང་པའི་སྤྱིར་གསོལ་བ་བྱས་པ་ན་བདག་ཉིད་དེའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་དགེ་སློང་གིས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བསྐྱེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་གནས་ངན་ལེན་རྫོང་འདོད་གྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་སྐྱེས་པ་དོན་གོ་བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བརྒྱད་པ། ཆོས་ཞེས་པ་མི་ཆོས་ལྷ་མ་བདེན་སྤྱིར་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན་བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་ལ་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཞི་གནས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་དགར་རང་དོན་དུ་སྐྱེ་འདོད་གྱིས་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་འདུ་ཤེས་མ་བསྐྱར་བར་སྐྱས་པ་དོན་གོ་བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

དགུ་པ། བཤེས་ངོར་བྱེད་ཅེས་པ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ནི། གང་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་དུལ་རང་དང་བསྐྱོ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཅོར་ཐ་དད་པ་སོགས་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་(༣༧ན) བ། ལོག་པར་སྐྱོ་བ་སོ་མ་ཡིན་པ། གང་ལ་སྐྱར་བའི་དུལ་རྩུན་སྤྱིར་པམ་པའི་སྐྱབས་བཞིན་ལ་གང་གིས་སྐྱར་པ་བཏབ་པའི་དངོས་སོ་ནི་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྙེད་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་རུང་བ་ཆད་ལྡན། གང་ལ་བསྐྱོས་པའི་དུལ་ནི་ཐ་སྙད་ལྡན་ལྷུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་དང་སྐྱར་པ་གདབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལས་ཅོར་གཞན་པ། དགེ་འདུན་དུ་མ་ལོངས་པ། སྐྱར་པ་གདབ་བྱའི་བཤེས་ཡིན་པ། གང་གིས་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་རྙེན་ནི་སྐྱར་རྙེད་པ་དུལ་ལ་བསྐྱོ་བ་དང་དད་པས་སྤུལ་པའི་དགེ་སློང་གི་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ། དགེ་འདུན་གྱི་རྙེད་པ་མི་རིགས་པ་ལ་བསྐྱོས་སོ་ཞེས་སྐྱར་པ་

འདེབས་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱིས་སྤྲུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་བ་ན་ལྷང་
བྱེད་དོ། །དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ཀྱི་ཆེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་ཆེད་པ་མི་རིགས་པར་གཞན་ལ་
བསྐྱོས་སོ་ཞེས་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ལས་གཞན་པའི་ཆེད་པ་དགེ་འདུན་ལ་མི་རིགས་
བཞིན་དུ་བསྐྱོས་པར་སྤྲུབ་དང་། རང་གི་ཆེད་པ་གང་ཟག་ནོར་མི་གཅིག་པ་ལ་མི་རིགས་
པར་བསྐྱོས་པར་སྤྲུན་ཉེས་བྱས་སོ། །

བཙུ་བ། བྱད་དུ་གསོད་ཅེས་པ་གཞན་བྱད་དུ་གསོད་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་
བརྒྱད་ལྷན་གསོ་སློང་དེར་གཏོགས་པ་ལ་གསོ་སློང་གི་དུས་སུ་དེར་འདུ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆོག་
དོན་མང་བས་བྱད་དུ་གསོད་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་ངག་མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱིས།
འདུལ་བའི་ཆོག་འདི་ལྷ་བྱ་བཏོན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་པ་ལྷ་བ་བྱད་གསོད་ཀྱི་ཆོག་སྤྲུལ་ཏེ་
ཡུལ་དེས་དོན་གོ་བ་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །འདུལ་བའི་བསྐྱབ་གཞི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་(༣༧བ)པའི་
མདོ་སྟེ་དང་མདོན་པའི་ཆོག་གང་རུང་སྤྲུབ་པ་ལ་བྱད་དུ་གསོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

2) བཙུ་ཆོན་གཉིས་པ།

བཙུ་ཆོན་གཉིས་པ་ནི། སྒྲོམ་ལས། ས་བོན་འབྱ་བ་བསྐྱོ་བ་དང་། ཁྱི་དང་གཤིང་དང་
སྒྲོད་པ་དང་། །ཕྱིས་གཞོན་འབྱུང་བ་འདེབས་པ་དང་། །རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཅིག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལས། དང་པོ་ས་བོན་ཞེས་པས་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་འཛིག་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི།
ས་བོན་ལྷ་གང་ཡང་རུང་བའམ། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་གང་ཡང་རུང་བའོ། །རང་གི་ངོ་
བོ་རྫོགས་ཤིང་མ་ཉམས་པ་ལས་གཞན་གྱིས་བྲལ་བར་མ་བྱས་པ། ཅུས་བཅིངས་པ་ལྷ་བྱའི་
རྒྱུན་དང་མི་ལྷན་པར་དགེ་སློང་གིས་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ་ཡིད་གཉིས་ཀྱིས་རང་དགར་ས་
བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཉམས་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། རྩེ་འབྲུལ་གྱིས་མ་ཡིན་པར་རང་ངམ་

གཞན་ཅ་སྟེང་ལྟ་བུ་དང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་གྱིས་བསྐྱོས་པས་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་རི་སྟེང་
ཡོད་པ་ཉམས་པར་བྱས་ན་དེ་སྟེང་གི་གངས་གི་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

ས་བོན་ལྟ་ནི། ཅ་བའི་ས་བོན་སྤྱང་དང་བོང་བ་དཀར་པོ་སོགས་ཅ་བ་བཏབ་པས་
དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་ཅ་བའི་ས་བོན་དང་། ཤིང་ལྷུང་སོགས་སྤྱང་པོ་བཏབ་པས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་སྤྱང་
པོའི་ས་བོན་དང་། འདས་བྱུང་དང་བྱུང་མ་ཤིང་སོགས་དེ་ཉིད་བཏབ་པས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་ཐོ་ཁུའི་
ས་བོན་དང་། ཨ་ཆ་ཀ་སོགས་འགས་པ་བཏབ་པས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་འགས་པའི་ས་བོན་དང་།
འབྲས་དང་ནས་ལ་སོགས་པ་ས་བོན་བཏབ་པས་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་ས་བོན་གྱི་ས་བོན་རྣམས་
སོ། །དེས་ན་ནས་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་རང་གིས་སམ་གཞན་ཉམས་པར་བྱེད་དུ་བཅུག་
པའི་སྐྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། དངོས་གཞི་ལ་གངས་རི་སྟེང་ཉམས་(༣༤)པར་བྱས་པ་དེ་
སྟེང་གི་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཤིང་སྤྱང་སྟེང་གཅོད་པ་སྟེང་ལ་སྟེང་པ་སྟེང་ཐེབས་རེ་
ལ་ཉེས་བྱས་རེ་དང་། མཐར་གཅད་ཟིན་པ་ན་དངོས་གཞི་སྟེང་ཅིང་། ས་འབྲས་པ་དང་། ཤ་
མོ་སོགས་དང་། མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ་དང་། ཤ་བལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་རྒྱུས་ནི་བྱེད་སྐྱེས་པ་ཉིད་
དུ་གདགས་པས་ཉམས་པར་བྱས་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བྱ་སྟེན་པ་སྤྱང་པོ་
ལས་བྲལ་བྱར་བྱས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སོགས་སྟོག་དུ་ཉམས་སུ་བཅུག་པ་དང་། ཤིང་སྤྱོན་པ་
དང་། རྩ་དང་། ལོ་ཐོག་སོགས་བཅད་ན་ལེགས་སོ་ཞེས་སྟེན་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཉམས་
པར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་མེད་པ་རྟེན་པ་འཆག་པ་སོགས་ཀྱི་སྟེན་གྱིས་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་
པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སངས་སྐྱེ་རངས་མ་ཤར་བར་ཇ་སོགས་
སྟེན་ཆོད་དུ་རྒྱུང་བ་དང་། སྤྱང་བྱ་རམ་སོགས་ལོངས་སྤྱད་དུ་རྒྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཚུ་གང་གི་
རྒྱུང་ཚུ་མ་བཏབ་པར་ལོངས་སྤྱད་ན་ཉེས་བྱས་རེ་བྱུང་ལ། དེ་བཏབ་པའི་དགོས་པ་ནི་སྟེ་
རྩོད་དང་བྱི་རྩོའི་འཆམས་ཤེས་ནས་དེས་གདབ་དགོས་པའི་དུས་སུ་དུས་རྒྱུང་གི་ཟས་ལ་

མོངས་སྤྱད་དུ་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དོ། །རུང་ཆུ་བྱ་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི། ཤེས་
རབ་བྱེད་པར། བཟའ་བའི་ཆེ་གཞན་ཆུ་གང་མོ་དེག་ཏུ་གཞུག་གོ། མ་བཏབ་པར་ཐོས་སམ་
བདག་གིས་བཏབ་ན་ཉེས་བྱས་སོ་ཞེས་སོ། །སྤྱིར་རུང་བ་དབྱེ་བ་ནི། མེ་དང་། མེན་མོས་
རེག་པ་དང་། ཉེ་ཙེ་དང་། མཚོན་ལ་སོགས་པས་མ་ཕྱུང་བ་དང་། རྒྱན་འབྲུམ་སྐྱམ་པོ་ཤིན་
ཏུ་བརྟིངས་པ་དང་། ལ་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ཅུ་བ་ནས་བྱུང་བ་(༣༩)དང་། སྐན་མ་སོགས་
བྱེད་ཆ་ལ་དུ་སྐྱེས་བྱའི་ཙེ་ལ་བས་བཀས་པ་དང་། ལྡོན་ཤིང་སོགས་བཅད་པ་དང་། ག་གོན་
སོགས་ས་བོན་གྱི་ཆོས་མེད་པ་དང་བཅུ་འོ། །ནས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལ་རུང་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་
ཕྱོགས་གསུམ་མམ་གཉིས་ནས་མེས་རེག་པར་བྱས་པས་རུང་བར་འགྱུར་གྱི་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་
རེག་མི་དགོས་ཤིང་། དེ་འབྲའི་རུང་བ་ནམས་དང་རུང་ཆུ་འདེབས་པ་སོགས་བསྐྱེན་བར་མ་
རྫོགས་པས་བྱ་དགོས་སོ། །རུང་བ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཕྱུང་བ་དང་བཅད་པ་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རུང་
བ་དང་། གཞན་བརྒྱད་ས་བོན་གྱི་རུང་བར་འདུའོ། །རྩེན་གྱི་རུང་བ་ནི་ལོ་མ་སྒྲོན་པོ་མདོག་
འགྱུར་བ་དང་། ཤ་སྐྱམ་སོགས་སུམ་གཉིས་འདས་པ་དང་། འོ་མ་སོགས་ལན་གསུམ་ཁོ་ལ་
བ་དགོས་ཤིང་། སྐྱེ་བའི་རུང་བ་ལ་ས་བོན་གྱི་རུང་བ་མི་དགོས་པ་ནི་ས་ནས་བཟུངས་པའི་
ནས་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ས་བོན་གྱི་རུང་བ་སོང་བ་ལ་རྩེན་གྱི་རུང་བ་བྱ་དགོས་ཏེ། མ་
བྱས་པར་རང་ངམ་རང་འབྲུ་བའི་དགེ་སློང་གིས་རྩེན་དང་མ་བྲལ་བས་ནས་རྩེན་པར་བཅོར་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྩེན་གྱི་རུང་བ་སོང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ས་བོན་གྱི་རུང་བ་མི་དགོས་ཤིང་
ཤ་སྐྱམ་དང་ལོ་མ་སྒྲོན་པོ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ་ལ་རྩེན་གྱི་རུང་བ་མི་དགོས་ལ། ཤ་དམར་པོ་ལ་ནི་
ཏ་ཅང་འབྲུགས་པའམ་བསྐྱེགས་པ་དང་། ཕུང་ཟད་བཅོས་པ་སོགས་གྱིས་ཁ་དོག་འགྱུར་
བ་དགོས་སོ། །ལྟ་སྤྱོད་ཆགས་པའི་ལྡོན་ཤིང་སོགས་དགོན་མཚོག་དང་དགེ་འདུན་གྱི་དོན་
སོགས་ཆོས་ལུན་གྱི་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་གཙོད་དགོས་པ་ན་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་དེའི་རུང་
དུ་གཏོར་མ་སྤྱིན་པ་དང་། རྒྱུད་ཆགས་གསུམ་པ་འདོན་པ་དང་། སྤྱིན་པའི་པན་ཡོན་སོགས་

ཆོས་བཤད་ནས་གཅོད་(༣༩ན)དུ་གཞུག་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མི་གནང་བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་བཞིན་དུ་བཅད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། འཕྲ་བ་དང་ཞེས་པ་འཕྲ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་ཟས་གོས་དམན་པ་ཆེད་དུ་གཉིར་ནས་སྟེར་བ་མ་ཡིན་པ། དགེ་འདུན་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པའི་ཞལ་ཏ་པ་སྦྱར་བ་བག་ཡངས་སུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་གང་ཡང་རུང་བའམ། མ་བསྐྱོས་པའི་བག་ཡངས་སུ་མ་བྱས་པ་ལ་བདག་ཉིད་དམན་པའི་གངས་སུ་བགངས་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་འཕྲ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་ཀྱིས་རང་དང་འབྲེལ་བར་ཡུལ་དེས་ཐོས་པར་མིང་ནས་གསལ་པོར་བརྗོད་པའམ། མ་བརྗོད་ཀྱང་ཁ་ཅིག་བདག་ལ་འདི་འདྲ་བ་བྱེད་དོ་ཞེས་དཔྱད་པ་ན་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ། བསྐྱོ་བ་ཞེས་པ་བསྐྱོ་བ་ན་ལ་གཞོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་རང་ལ་ཆོས་ལྡན་གྱི་སྟོན་ནས། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལས་བརྒྱལ་ཏེ་གཏམ་འདྲི་བ་ལ། རང་ཉིད་ངན་པའི་གངས་སུ་བཅུག་པ་དང་། གཞན་གྱི་སྟོག་བསྐྱབ་པ་སོགས་དགོས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། བསྐྱོ་བ་དང་བྲི་བ་ན་ལ་གཞོན་འདོད་ཀྱིས་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་སྟོན་ནས་བསྐྱོ་བ་དང་བྲི་བ་ན་ལ་གཞོན་པའི་ཆེ་གསལ་ཏེ་ཡུལ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་ཞལ་ཏ་པ་ལ་ངོར་འཕྲ་བ་སོགས་དང་། བསྐྱོ་བ་དང་བྲི་བ་ཆེ་གསལ་གིས་སམ། ཅང་མི་སྐྱོ་བས་ན་ལ་གཞོན་པ་(༣༩བ)རྣམས་དགེ་འདུན་གྱིས་མ་སྐྱད་པ་དང་། དགོས་མེད་དུ་འཐབ་མའི་ནང་དུ་གནས་པ་དང་། འཐབ་ཅོད་ལས་བྱོལ་དགོས་པའི་ཆེ་མ་བྱོལ་བ་དང་། ཆེ་བཞི་བྱ་དགོས་པའི་ཆེ། གསང་བ་དང་བཅིང་བ་སོགས་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་སྟོ་མ་དཔྱད་པར་ཆེ་བཞི་བྱས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བཞི་པ། བློ་དང་ཞེས་པ་གནས་མལ་གྱི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་འདུན་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་
གནས་མལ་རྩང་བ་ཆད་ལྡན་རང་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཆུད་ཟ་བའི་རྒྱན་དང་ལྡན་པ་
ལ། བར་ཆད་གྱི་རྒྱན་དང་མི་ལྡན་པ་དང་གནས་མལ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་སར་རང་གིས་བསྐྱུས་
སམ་གཞན་སྤུད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་གིས། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་གནས་
མལ་ཆུད་ཟ་བའི་གནས་སུ་བཞག་ནས་དེ་ཉིད་དུ་འདུག་གམ། གཞན་དུ་འགྲོ་འདོད་བཞིན་
དུ་དེ་ཉིད་དུ་གནས་སམ། འགྲོ་བར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་མལ་པན་ཕུན་དུ་གྱུར་
ཟིན་པའམ། མ་གྱུར་ཀྱང་གནས་མལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཅུ་དགུ་ལས་འདས་པར་
ཕྱིན་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། འགྲོར་འདུག་དང་འབྲེལ་བ་ནི་
དགེ་སློང་གིས་གནས་མལ་མ་བསྐྱུས་པར་བསོད་སྦྲོམས་སོགས་ལ་སོང་བའི་ཆེ་ཆར་དང་
ཆུང་སོགས་བྱུང་བ་ན་གཙུག་ལག་ཁང་ན་གནས་པ་རྣམས་གྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་དང་། གནས་
མལ་བདག་སོ་སོགས་ལ་མ་སྤྱད་པ་དང་། དེའི་སྟན་སོགས་འཁྱུར་འོས་པ་མ་ཁྱུར་བ་དང་།
སྤྱུག་པར་འོས་པའི་སྤྱུག་པ་སོགས་བདག་རྒྱན་མ་བྱས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། དེ་ལྟར་སོང་
བའི་ཆེ་རང་ཉིད་གྱི་ལམ་དུ་བྲན་པ་ན་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱ་བའི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་སོགས་དང་།
དགེ་བའི་ཕྱོགས་བརྩམས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་རང་གི་མཁན་སོ་དང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གཞན་
(༢༠ན)དུ་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཕྱིར་གཤེགས་པ་ན་དེའི་ཕྱིར་མ་འབྲེངས་ན་དགེ་བ་མི་འཕེལ་བར་
ཤེས་བཞིན་དུ་ལྟན་ཅིག་དུ་མ་ཕྱིན་པའམ། གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ཕྱི་བཞིན་དུ་འགྲོ་བར་མ་
ཁྱུས་པར་སྟན་ཁྱུར་བ་སོགས་ཉེས་བྱས་སོ། །ནད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་ཆངས་པ་མཆུངས་
པར་སྤྱོད་པ་ན་བའི་ཆེ་མཆུངས་དེར་གཏོགས་པ་རྣམས་གྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་དང་། འདུག་
སྟེ་ནད་འདྲི་སོགས་མ་བྱས་པ་དང་། དེར་སྟན་སོགས་ཉེ་ཕྱིན་པ་དང་། སྟན་འོས་པ་ལ་ནད་
གཡོག་གིས་མ་བཞག་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། གདིང་དང་ཞེས་པ་གདིང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་སྤྱོད་

ལམ་བཞི་ཤོམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་སློག་ཆགས་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་བ་སོགས་གནས་མལ་པན་ཕུན་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེས་དམིགས་ཡོད་པར་རྩ་དང་ལོ་
མ་སོགས་གདིང་དུ་བྱང་བ། ཆད་མཚན་ཁུང་གང་ཡན་ཆད་དུ་ལོངས་པ། རང་ངམ་བསྐྱོས་
བས་ལོངས་སྐྱོད་པ་ལ་བར་ཆད་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། གནས་མལ་ཆུད་མི་བཟུང་བའི་སར་
རང་གིས་བསྐྱུས་སམ། གཞན་སྐྱུད་དུ་གཞུག་པ་མ་བྱས་ཤིང་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས།
གནས་དེ་ལྟ་བུར་རྩ་དང་ལོ་མ་སོགས་བཏིང་ནས་དེ་ཉིད་དུ་འདུག་པའི་ཆེ་པན་ཕུན་དུ་འགྱུར་
བ་རང་དགར་ཡལ་བར་འདོད་པའམ། གཞན་དུ་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འདུག་
ནས་ཡལ་བར་འདོད་པའམ། འགྲོ་བར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཕུན་དུ་གྱུར་བའི་
གནས་མལ་གྱི་གནས་ལས་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཅུ་དགུ་(༢༠བ)པན་ཆད་འདས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་
དོ། །ལྷུང་བྱེད་ལྷ་བྱི་གཉིས་པ་འདི་ལ་ནི་རྩིག་པས་བསྐྱོར་བ་ལ་ནི་སྐྱོ་ཁང་ནས་འདོམ་བཞི་
བཅུ་ཅུ་དགུ་འདས་པ་དགོས་སོ། །སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། དབྱེ་ཐང་ཁ་ལ་སོགས་པར་རྩ་
དང་ལོ་མ་བཏིང་བ་གཞན་དུ་འདོད་པའམ། མགོ་འདུག་པ་བསྐྱུར་བ་ཅམ་མ་བྱས་པར་བྱིན་
པ་དང་། གནས་གཞན་དུ་གདིང་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་མ་དོར་བ་དང་། བྱིས་བདག་སོགས་ལ་མ་
བྱིས་པར་དོར་བ་དང་། སློག་ཆགས་སྐྱེ་བའི་ས་གཞིར་རང་དགར་བཞག་པ་དང་། འཆག་
སར་གཏིང་བ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་བཏིང་བའི་རྩ་དང་ལོ་མ་སོགས་མ་
དོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བྱག་པ། སྐྱོད་པ་དང་ཞེས་པ་སྐྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཡིན་པ།
དེ་བསྐྱུད་པས་འདི་བྱིར་པན་པའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པར། ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་དགེ་སྤྱོད་དགེ་
འདུན་དུ་ལོངས་པའི་གནས་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཐམས་ཡེན་ཆད་གྲུབ་པ་སྐྱོད་ལམ་བཞི་ཤོམ་
པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་སྐྱོད་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་རང་ངམ་གཞན་པ་
སྐྱོད་ལྷ་ལྡན་དག་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་གྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་གནས་འདི་ནས་སྐྱོད་པར་

བརྩམས་ཏེ་རྒྱུན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཏེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་
དོ། །དགེ་སློང་ལས་གཞན་འགྲོ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་
རང་རང་གི་གནས་ནས་བསྐྱད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བདུན་པ། ཕྱིས་གཞོན་ཞེས་པ་ཕྱིས་གཞོན་གྱི་ལྷུང་བྱེད་ནི། གནས་སྡེ་མ་དང་འབ་
བར་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཕྱིས་གཞོན་བྱས་པས་(༤༡ན)པན་པའི་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་
པར། རང་ལས་གནས་དེ་ན་སྡར་གནས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་ཕྱིས་གཞོན་
བྱེད་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་ལུས་ངག་གང་རུང་གིས་སྒྲིབ་བ་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ལུས་ཀྱི་ཕྱིས་གཞོན་ཡིན་ན་འདུག་པ་སོགས་བྱ་བ་རྫོགས་པའམ་ངག་གི་ཡིན་ན་ལུས་
ཀྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དེས་མཆོན་ནས་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་ལ་མཐོ་
བརྩམ་པའི་བསམ་པས་མཐོ་འཆོམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲིར་གཏོགས་གྱི་ལྷུང་
བྱེད་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

བརྒྱད་པ། འབྱུང་བ་ཞེས་པ་རྩ་བ་འབྱུང་བ་ལ་འདུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། སྒྲོད་པའི་སྐབས་
སུ་བཞད་པའི་གནས་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་སྟེང་གི་ཐོག་དོམ་པའི་ཉན་དང་བཅས་པའི་
སྟེང་དུ་ཁྱིའམ་ཁྱིའུ་རང་རང་གི་ཆད་དང་ལྡན་པ། རྩ་བ་ལུར་བྱ་སྟེ་བྱ་དཀར་པའམ་རྒྱང་རྟེན་
བརྩུག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་འདུག་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འདུག་པའམ་ཉལ་བའི་བྱ་བ་
རྫོགས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

དགུ་པ། འདེབས་པ་ཞེས་པ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུད་འགོར་གཏོགས་པའི་སློག་
ཆགས་ཐ་མལ་པའི་མིག་ལ་སྒྲུབ་དུ་རུང་བ། རྩ་དང་བཅས་པའི་ས་གཞི་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པའམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བས་རང་དོན་མ་ཡིན་པར་སློག་ཆགས་ལ་གཞོད་པར་མཐོང་ཡང་ཁྱད་དུ་
གསལ་དེ་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་སྒྲིབ་པར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློག་ཆགས་རི་སྟེད་
ཅིག་ཤི་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བཙུ་བ། རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཅིག་པའོ། །ཞེས་པ་རིམ་པ་ལྷག་པར་ཅིག་པའི་ལྟ་བུ་(༤༡བ)
བྱེད་ནི། གང་བཅིག་པའི་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཕྱིར་དུ་བྱས་པའི་གཙུག་
ལག་ཁང་གནས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མ་མཐའ་ཡན་ཆད་ཆད་བ། སྟོན་ལམ་བཞི་ཤོམ་བ། སྤར་
ཆད་ལ་གཞོད་པའི་ཅིག་པ་མ་བྱས་པར། དེས་ཅིག་ཆང་འཇུག་པའི་ཉི་མ་དེ་ཉིད་དམ། དེ་
ལས་གཞན་པའི་དུས་སུ་ཆང་འཇུག་པ་སོགས་བྱས་ན་སྤར་དུ་འཇིག་པའི་ཉིན་ཅན་ཡིན་པ།
དེ་དག་མ་བྱས་ན་རྟོ་ལ་སོགས་པ་སྤ་བ་དང་། ས་བྱ་སོགས་སྤ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་ཡང་རུང་
བ་སྦྱིན་བདག་གིས་དབང་མེད་བྱས་པ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཆང་འཇུག་པ་སོགས་བྱས་པ་ལ་ཆར་
རྒྱ་སྟོབ་པའི་གཡོགས་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་རིམ་པ་གསུམ་ལས་
ལྷག་པ་ཅིག་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། རང་ངམ་གཞན་ཐ་སྦྱད་ལྷན་པ་མཆོན་
ཉིད་ལྷན་པའི་བྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་ཅིག་པར་བརྩམས་པ་ལ་བཞེན་ནས། ཆང་འཇུག་
པ་སོགས་བཞི་བྱས་པ་མ་ཡིན་ན་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་རིམ་པ་བཞི་འཁོར་བར་ཅིག་པ་དང་། ཆང་
མ་བཙུགས་པ་དང་། རྒྱ་ཁུང་མ་གཏོད་པ་དང་། འཇིག་པ་མེད་པ་དང་། ཡ་ཕུགས་གཞུག་
པ་སོགས་མ་བྱས་པ་བཞི་གའམ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་བཅས་པ་ལ་གང་མ་བྱས་པ་དེ་ཡན་
ཆད་ནས་ཉི་མ་དེ་ཉིད་དམ་དེ་ལས་གཞན་ལ་རིམ་པ་བཞིན་འཁོར་བར་བཅིགས་པའི་ཆེ་ལྟ་
བྱེད་དོ། །ཆང་འཇུག་པ་སོགས་མ་བྱས་པའི་ཆེ་ཆར་སྟོབ་པའི་གཡོགས་མ་བྱས་པ་དང་། རྟོ་
ལ་སོགས་པ་སྤ་བ་ལས་བྱས་པ་ཡིན་ཡང་སྤར་དུ་འཇིག་པའི་དགག་བྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རིམ་པ་
བཞིན་(༤༢ན)འཁོར་བ་ན་དངོས་གཞིའོ། །

3) བཙུ་ཆོན་གསུམ་པ།

བཙུ་ཆོན་གསུམ་པའི་སྒྲིམ་ནི། མ་བསྐྱོས་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། །ཟས་དང་ཆོས་གོས་
གཉིས་དག་དང་། །དོན་མཐུན་གྱ་དང་དཔེན་པ་གཉིས། །དགེ་སྟོང་མ་ཡིས་སྤར་བཙུག་

བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་མ་བསྐྱོས་པར་སྟོན་པའི་ལུང་གྲེད་ནི། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་
མ་གཏོགས་དགེ་སློང་མ་ཆོས་བདུན་ལྡན་གྱིས་རང་མི་ཆོས་སྒྲུ་མའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་
པར་ཆོས་སྟོན་པར་བོས་པ་ལ་རང་ཉིད་དགེ་སློང་ངམ། ཆོས་སྟོན་པར་དགེ་འདུན་གྱིས་མ་
སྐྱོས་པའམ་བསྐྱོས་ཀྱང་མཆོན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པར་ཆོས་སྟོན་འདོད་གྱིས་ངག་མཆོན་ཉིད་
ལྡན་གྱིས་སྡེ་སྟོད་གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་བརྩམས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡུལ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལུང་གྲེད་དོ། །

གཉིས་པ། ཉེ་མ་རྒྱབ་པ་དང་ཞེས་པའི་ལུང་གྲེད་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དགེ་སློང་མ་
དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཇིགས་པའི་ཉིན་དང་བཅས་པའི་གནས། མཆོན་ཐོག་ཐག་ཏུ་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་
དུས་མ་ཡིན་པར། ཉེ་མ་རྒྱབ་ནས་སྐྱེ་རངས་མ་ཤར་བའི་ཆོས་སྟོན་འདོད་གྱིས་སྤར་བཞིན་
བསྟན་པ་ན་ལུང་གྲེད་དོ། །

གསུམ་པ། ཟས་དང་ཞེས་པ། ཟས་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ནོ་ཞེས་སྐྱར་བ་
འདེབས་པའི་ལུང་གྲེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཟས་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་དགེ་སློང་
མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། མི་སྤྲ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མ་
ནིང་དང་མཆོན་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་མདུན་དུ། ཟས་ལ་སོགས་པ་ཟང་ཟིང་ཅུང་ཟད་ཅམ་
གྱི་(༤༡བ)ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ནོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་འདོད་གྱིས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་སྐྱར་བ་
བཏབ་པ་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ན་ལུང་གྲེད་དོ། །

བཞི་པ། ཆོས་གོས་གཉིས་དག་དང་། ཞེས་པ་ལ་གོས་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིན་པའི་ལུང་
བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དགེ་སློང་མ་ཆོས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་གོས་རུང་བ་ཆད་ལྡན་
སྤར་བཟོའི་ཚུམ་པ་མ་བྱས་པ་ལ་བཟོ་བྱེད་འདོད་གྱིས་སྤྱིར་བ་བརྩམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཆེ་ལུང་གྲེད་དོ། །གོས་ལས་གཞན་སྟོད་སྤྱད་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། མཆོན་མི་མཐུན་པའི་བཟོ་
དགོས་པ་བྱེད་པར་ཅན་མེད་པར་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། གོས་སྤྱོད་པའི་ལྷ་བྱེད་ནི། ཆོས་བརྒྱན་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་དུ་དགེ་སྤྱོད་མའི་དགེ་
འདུན་ལ་གོས་འབུལ་བ་ན་དེ་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་ཞིང་གོས་དེས་ཐོངས་པ་མ་ཡིན་པ།
ལེགས་པར་སྐྱབ་དང་། བསྐྱོན་རྫོགས་བྱེད་པ་མིན་པས་རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་པ་ལ་མཛའ་
ངོ་དང་བཤེས་ངོ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་སྤྱོད་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་སྤྱོད་བ་བརྩམ་པས་ཡུལ་
དེའི་ལག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ལྷ་བྱེད་དོ། །དགེ་སྤྱོད་མ་ལས་གཞན་མཚན་མི་མཐུན་པ་ལ་ཆོས་
ལྷན་གྱི་དགོས་པ་གཞན་མེད་མཛའ་བཤེས་ཙམ་གྱི་སྤྱོད་གོས་དང་སྤྱོད་སྤྱད་དང་ནོར་ལ་
སོགས་པ་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

དུག་པ། དོན་མཐུན་ཞེས་པ་དགེ་སྤྱོད་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལྷ་བྱེད་ནི། དགེ་
སྤྱོད་མ་ཆོས་བརྒྱན་ལྷན་རང་རམ་དེ་ཉིད་ན་བའི་ཆེ་པན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་མ་ཡིན་
པ་དང་། འཛིགས་ཉེན་མེད་བཞིན་དུ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་(༤༣ན)
བསྐྱང་སྟེ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འདས་པ་ན་ལྷ་བྱེད་བྱེད་དང་། རྒྱང་གྲགས་
དུ་མ་འདས་ན་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་བྱེད་དོ། །

བདུན་པ། བྱ་དང་ཞེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་དགེ་སྤྱོད་མ་ཆོས་དགུ་ལྷན་དང་དགག་
དགོས་བྱེད་པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་སོགས་ལ་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་རྒྱན་ཕྱོགས་སམ་རྒྱན་
ལས་ལྷོག་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་བརྩམས་ཏེ་རྒྱང་གྲགས་འདས་པའི་ཆེ་ལྷ་བྱེད་དོ། །

བརྒྱན་པ། དབེན་པ་གཉིས་ཞེས་པ་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པ་དང་། དགེ་སྤྱོད་མ་
དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོང་བའི་དང་པོ་ནི་བྱད་མེད་མཚན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་སོགས་བྱད་མེད་ཀྱིས་
ལྷ་བ་སྤྱོད་པའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་སྤྱར་བཤད་པ་ལྷ་དང་། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཅིག་ཕྱ་
ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་བདུན་ལྷན་དང་སྤྱོད་གོས་དབེན་པའི་ཅིགས་པ་དང་ཡོལ་བ་དང་རིབ་མ་དང་
ཐེབས་པོ་དང་ཐུན་པ་སྟེ་སྐྱབས་ལྷ་པོ་གང་རུང་གིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་སུ་དེ་དང་འདོམ་
གང་ཚུན་ཆད་དུ་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བྱད་མེད་དང་ལྷན་

ཅིག་འདུག་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱར་སྟེ་འདུག་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །འདོམ་གང་ལས་རིང་བར།
གཅིག་འདུག་ཅིང་གཅིག་འགྲེང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་འགྲེང་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་བ་དག་སྒོར་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲེང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དག་སྒོར་མ་ཆོས་བརྒྱད་
ལྷན་གྲོགས་མེད་པ་དང་རང་ཉིད་གཅིག་བྱ་བར་ཆད་ཀྱི་སྒྲིན་དང་མི་ལྷན་པར་གོང་དུ་བཞད་
བའི་གནས་དེ་ལྷ་བྱར་ལྷན་ཅིག་འགྲེང་འདོད་ཀྱིས་ལུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་འགྲེང་བའི་སྒྲིད་ལམ་
རྫོགས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །(༤༣བ)

བཅུ་བ། དག་སྒོར་མ་ཡིས་སྒྱུར་བཅུག་པའོ། །ཞེས་པ་དག་སྒོར་མས་ཟས་སྒྱུར་དུ་
བཅུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རང་དང་ཟས་སྒྱུར་བའི་དག་སྒོར་མ་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ཞིང་
ནོར་མི་གཅིག་པའི་བྲིམ་པ་ཐ་སྟད་ལྷ་ལྷན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པས་མགོན་དུ་མ་བོས་
བའམ། བོས་ཀྱང་ལྷག་པའི་ཟས་རྩང་བ་ཆད་ལྷན་དག་སྒོར་མ་དེས་རང་ལ་ངག་མཆན་ཉིད་
ལྷ་ལྷན་གྱི། ལུང་རྫོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་ནོ་ཞེས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་རྟེ་རྟེན་གྱི་
སྒོ་ནས་སྒྱུར་དུ་བཅུག་པ་རྫོགས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

4) བཅུ་ཆན་བཞི་བ།

བཅུ་ཆན་བཞི་པའི་སྒྲོམ་ནི། ཡང་ཡང་དང་ནི་འདུག་གནས་གཅིག་ཤེད་དང་བཅའ་དང་
སྒྲོབ་པ་དང་། །འདུས་དང་དུས་མིན་གསོག་འཛོག་དང་། །ཁ་ནས་མིད་དང་གསོད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི། དང་པོ་ཡང་ཡང་གི་ལྷུང་བྱེད་ནི། །སྒྲིན་བདག་སྟེ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བྲིམ་པ་མཆན་
ཉིད་པ། ཐ་སྟད་ལྷ་ལྷན། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ཞིང་རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་
པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་ནོར་ཐ་དད་པ། བསམ་པ་ཐ་དད་པས། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་དག་
འདུན་དང་བཅས་རྟེ་མགོན་དུ་བོས་པའི་ཆེ་བདག་གི་ངོར་བོས་པ། དུས་རྩང་གི་ཟས་རྩང་བ་

ཆོད་ལྡན་སྦྱོན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ། སན་ཚུན་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ། ཟླ་བ་
བཞིར་ནར་མའི་ཟས་བཤམས་པ་མ་ཡིན་པ། ཟས་ཕྱི་མ་གཉིས་པ་ལ་གོས་ཁྱ་གང་མན་ཆད་
དམ། དེའི་རིན་གྱི་རྟེན་པ་མེད་པ། བཟའ་དེ་ལྡེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། ལྷ་(༧༧ན)
གའི་དུས་མ་ཡིན་ཞིང་། ཉི་མ་གཅིག་གི་དུས་སུ་དེས་སན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ། དགོ་
འདུན་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཕྱིར་ཕྱག་བདར་ཅམ་མ་བྱས་པ། ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱང་གྲགས་
བཞིར་མ་སོང་བ། སྤ་བརྒྱང་མ་བཏིང་བ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་མགོན་དུ་བོས་
བ་བ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་ལྟར་བྱེད་དོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི།
དགོས་མེད་དུ་ཁོ་བ་དང་། ལེ་ལོ་སོགས་ཀྱིས་ཟས་གཅོད་པ་དང་། བྱིས་དུ་བོས་པའི་ཆེ་སྤ་
ཆོམས་སུ་ཕྱིན་པ་དང་། རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་མགོན་དུ་བོས་པ་ན་རང་གི་འཁོར་ལ་
མ་བརྟགས་པ་དང་། སྒོ་བྱར་དུ་ལོངས་པ་ལ་དགོ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་གྱིས་མ་བརྟགས་
བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། འདུག་གནས་ཅིག་ཅེས་པ་འདུག་གནས་གཅིག་དུ་བ་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ལྷ་
སྟེགས་ཅན་གྱི་གནས་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་སྤྱ་སྟེགས་ཅན་ཐ་སྤྱད་ལྷ་ལྡན་དང་། དེའི་
སྦྱོན་བདག་རང་དང་མོར་མི་གཅིག་ཅིང་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ། ཆོས་འདི་པའི་སྦྱོན་བདག་མ་ཡིན་
པ་ལས། ནད་ལ་སན་པ་སོགས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་ཅིང་། རྩ་འབྲུལ་གྱིས་མ་ཡིན་
པར་ཞག་དུ་སྤྱ་སྟེགས་ཅན་དང་ལྡན་ཅིག་དུ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་ལྟར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ། བྱེད་དང་ཞེས་པ་ལྷང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི།
བྱིས་པ་ཆོས་ལྷ་ལྡན། རང་ལ་ཟས་སྟོབ་པ་པོ་ཡིན་པ། ཅི་འདོད་སྟེར་བ་མ་ཡིན་པས། འདི་
(༧༧བ)ཅམ་འབྱེད་ཅིག་ཅེས་ཆོད་འཛིན་པ་མེད་པ་ལས། དུས་རུང་གི་ཟས་བྲེ་བྱེད་དང་ལྷ་
ལས་བྱེད་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ལྷག་པ། སྦྱོན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ། ཤིན་ཏུ་རྟེན་སྤ་བ་མ་ཡིན་
པ་ལ་གོང་གི་ཟས་སྐངས་པའི་གནས་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བས་གནས་གཞན་

དུ་བ་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ། བཅའ་དང་ཞེས་པ་སྤངས་པ་བ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུས་རྒྱུད་གི་བཟའ་བ་དང་
བཅའ་བ་གང་རྒྱུད་ཆད་དང་ལྡན་པ། དཀོན་ཐས་མ་ཡིན་པ། མིད་པ་གཉིས་པ་ལ་སྤྲེགས་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་ཐས་མ་ཡིན་པ། རང་གིས་སྤངས་ཤིང་། རང་དང་རང་འབྲེལ་བས་ལྷག་པོར་
མ་བྱས་པ། ཉིན་མཆན་གཅིག་གི་དུས་ཡིན་པ། ཟུ་གའི་དུས་མ་ཡིན་པ། དེས་པན་བའི་ནད་
དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་བ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་
ཐོས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དུས་རྒྱུད་ལས་གཞན་པའི་སྤྲོན་གསུམ་དང་། དུས་རྒྱུད་ཡིན་ཡང་
སོར་མོ་ལྷའི་རྗེས་མི་མངོན་པའི་ཐུག་པ་སོགས་དུས་རྒྱུད་གི་ལྷུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤངས་ཟེ་
ཉིས་པ་མེད་དོ། །དུས་རྒྱུད་གི་བཅའ་བ་ཅམ་སྤངས་པས་བཟའ་བ་རྣམ་པ་ལྡ་སྤངས་པར་མི་
འགྱུར་བས་དེ་དག་སྤར་བ་བ་ལ་ལྷག་པར་བྱེད་དགོས་ལ། བཟའ་བ་ལྡ་ལ་གཅིག་སྤངས་ན་
བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་འགྱུར་བས་སྤར་བ་ན་ལྷག་པར་བྱ་དགོས་ཏེ།
བཟའ་བ་ནི་དུས་རྒྱུད་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། བཅའ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐས་སྤངས་པ་རྫོགས་
(༤༥)པའི་དོན་ནི། ཟུ་གའི་དུས་མ་ཡིན་ཞིང་དཀོན་ཐས་མ་ཡིན་པ། སྤྲོན་ལེན་བྱེད་པ་པོ་
མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་དུས་རྒྱུད་གི་ཐས་གང་ཡང་རྒྱུད་བ་བསྐྱབས་པ་ན་ཉིན་མཆན་དེ་ལ་
ཐས་དེ་ལས་མི་བ་བར་ཐག་བཅད་ནས་ཆོག་གིས་སྤྲོན་པ་པོ་ལོས་དོན་གོ་ཞིང་རང་གིས་
ཐས་ཀྱི་སྤྲོན་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་སྐྱབས་འདིའི་སྤངས་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷག་པོར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཐས་ཀྱི་གནས་མ་བཏང་བ་ལ།
ཐས་དུས་རྒྱུད་གི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་གང་ཡང་རྒྱུད་བ་ཆད་ལྡན། སྤྲོན་ལེན་བྱས་ཤིང་
དཀོན་ཐས་མ་ཡིན་པ། ཉེན་དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་གསོ་རྒྱུད་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ། གནས་དབྱུང་མ་བྱས་པ། སྤར་བཤད་པའི་ཐས་སྤངས་པ་རྫོགས་པས་ཉིན་
མཆན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དུས་ལ་ཆོག་ནི། རང་གི་ལག་པ་བཟུས་ཏེ་སྤྲོན་ལེན་བྱས་ནས། དུལ་

གྱི་མདུན་དུ་ཚོག་པུར་འདུག་སྟེ། བཅུན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་
བ་འཆའ་མ་འཆའ་ལགས་ཏེ། སྤངས་ཤིང་འཆའ་བར་བགྱིས་པ་ལས། བཟའ་བ་དང་བཅའ་
བ་རྟེན་ནས་འཆའ་བར་འཆའ་ན། བཅུན་པས་ལྷག་པར་བགྱིས་ཏེ་བདག་ལ་སྦྱལ་དུ་གསོལ།
ཞེས་ལན་གཅིག་བརྗོད་པའི་རྗེས་སུ། དུལ་ཟས་སྤངས་པ་ཡིན་ན་ཟ་མི་དགོས། གཞན་དུ་
སྤངས་ནས་ཁམ་གཉིས་གསུམ་ཟོས་པའི་འོག་དུ། ཁྱོད་ཀྱི་གྲུར་གྱི་ཅི་བདེར་སྦྱོད་ཅིག་ཅས་
སྦྱས་ཏེ་གཏད་པར་བྱའོ། །བསྐབ་བྱ་ནི། སྤན་(༤༥)ནམ་པ་བཞི་གང་རུང་གནས་དེ་ཉིད་
དུ་ལོངས་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་ལེན་བྱས་པ་ལ། ཉན་པ་དང་། ལྷ་གཤེད་དུས་མ་ཡིན་པར་རང་
དགར་ལྡང་འདོད་ཀྱིས་ལངས་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་ལ། ལྟོབ་པ་དང་ཞེས་པ་སྤངས་པ་ལྟོབ་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་
ཟས་སྤངས་པ་རྗེས་པ་ལ་དུས་རུང་གི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་གང་རུང་རང་ངམ། རང་འབྲ་
བས་ལྷག་པོར་མ་བྱས་ལ། དགོན་ཟས་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། རང་དགར་ཟས་
སྤངས་པ་ལྟོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས། དག་མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་གྱིས་བསྐབས་པ་པ་
རོལ་སོས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དགེ་སློང་ཕྱོས་འགྱུར་འཁྱུང་དུ་འཇུག་པ་དང་། དུས་
མ་ཡིན་པའི་ཟས་ཟར་འཇུག་པ་དང་། མདོར་ན་བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ལ་དགེ་སློང་
སོགས་སྤྱར་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

དུག་ལ། འདུས་དང་ཞེས་པ་འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་
ལྡན་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པའི་མཆོམས་ཀྱི་ནང་ཡིན་ལ། དགེ་འདུན་གྱི་གནས་དང་གནས་
གཅིག་མ་ཡིན་པར། དུས་རུང་གི་ཟས་རུང་བ་ཆད་ལྡན་ཡིན་པ་དང་། འདུས་པ་ཆེན་པོའི་
ཟས་དང་ཕྱི་རོལ་པའི་ཟས་མ་ཡིན་ལ། སན་ཚུན་གང་ཡང་རུང་བས་ལན་ཚུ་ཡན་ཆད་ཅུང་
ཟད་ཅིག་གིས་པས་ཟས་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ལ། ལྷམ་བྱ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ལ།
ཟ་བའི་གོགས་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གསུམ་ཡན་ཆད་དུ་ལོངས་པ་ལྡན་ཅིག་ཟ་བ། སྤ་

བརྒྱུད་མ་བཏིང་ཞིང་། དེས་(༤༦)པན་པའི་ནང་ཅན་མ་ཡིན་པ། དགོན་མཆོག་གི་ཕྱིར་
ཕྱག་བདར་སོགས་ལས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ། ཉིན་དེ་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་
པ་སྟེ། དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་འདས་ཤིང་ཟ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་
ཐོས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་འདུས་ཟ་བྱེད་མཁན་ཡོད་མེད་མ་ངེས་
པར་ལོངས་སྟོང་པ་དང་། འདུས་ཟ་བྱེད་པ་དག་གིས་མ་ངེས་པ་དང་། འགྲོ་བར་ཆས་པ་
དང་། སློ་བུར་བ་དང་། རད་པ་ནད་གཡོག་སོགས་དགེ་བསྐྱོས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ངེ་མིད་དུ་དགེ་སློང་སོགས་གྲོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཟ་བར་མ་བརྩམས་པར། ལྷ་རོལ་ཏུ་
རང་གི་སྐལ་བ་སྐྱངས་ཏེ་ཐོས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བདུན་པ། དུས་མིན་ཞེས་པ་དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུས་རུང་གི་བཟའ་
བ་རྣམས་དང་། ལྷན་འབྲུམ་སོགས་ཤིང་ཐོག་གི་རིགས་དང་། བྱ་རམ་ཤིང་སོགས་བཅའ་བ་
དང་། ཞོ་འོ་མ་སྟོ་ཕྱག་སོགས་དུས་རུང་གི་ལྷེ་གྲུའམ། བརྒྱུད་བ་རུང་ཆད་ལྷན་རང་གནས་
པའི་སློང་གི་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས། སྐྱ་རངས་དང་སོ་མ་ཤར་ཚུན་དུ་ནད་ལ་པན་ཕྱིར་དང་།
མེད་པ་གཉིས་པའི་སྟེག་པའི་ཟས་སོགས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། ཟ་འདོད་
ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་མགྲུལ་དུ་མེད་པའི་ཆེ་ཁམ་མམ་རུབ་རེ་ལ་ལྷུང་བྱེད་དངོས་གཞི་
རེ་རོལ། དུས་ལ་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།
དུས་ལ་དུས་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པས་དུས་རུང་གི་ཟས་ལ་ལོངས་སྟོང་ན་ལྷུང་བ་སྟེད་མི་
སྟེད་ཅི་རིགས་པར་ཡོད་དེ། འདི་རྣམས་ལ་འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །(༤༦བ)
བརྒྱུད་པ་གསོག་འཛོག་ཅེས་པ་ལ་དངོས་དང་། ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷུང་བྱེད་གཉིས་ལས། དང་
སོ་ནི། ལྷན་རྣམ་པ་བཞི་གང་ཡང་རུང་བ་རང་ངམ་རང་འབྲ་བས་གསོག་འཛོག་བྱས་པ། ལུ་
གཤེ་དུས་དང་། དེས་པན་པའི་ནང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་རང་
ངམ། རང་འབྲ་བས་གསོག་འཛོག་ཏུ་སོང་ཞིང་མ་ཞིག་པ། ལོངས་སྟོང་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་

བསྐྱེད་སྤྱོད་མཁུལ་དུ་མིད་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྤྱོད་དོ། །དོ་བོ་མ་རྩོགས་པ་ཚུ་ཆུ་དང་།
འགྲུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་དང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་མི་འཆར་བའི་རྩོག་ཆུ་གསོག་འཛོག་
ཏུ་སོང་བ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ཐོར་བྱ་དང་། དཀར་ཡོལ་སོགས་ལ་གོས་པ་རེ་བཞིན་དུ་
ལོངས་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །དེའི་ཆ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལག་ཉར་བྱངས་པ་
ངོས་གཟུང་བ་ནི། གང་ལ་རེག་པའི་དངོས་པོ་བས་སམ་ཤིང་ཐོག་སོགས་རྩང་བ་ཆད་ལྡན་
རང་ངམ། རང་དང་བས་ཀྱི་ཆོ་ག་གཅིག་པ་དབང་བ། ཆུད་བའི་རྒྱེན་དང་མི་ལྡན་པ། རོ་
བོ་རྩོགས་པ། གཞི་ས་ལྟ་བུ་བརྟན་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ། སྤྱིན་ལེན་ལེན་པར་འོས་པའི་ལྷུས་
སམ། དེས་བཟུང་བའི་ཐག་པ་སོགས་དང་མ་འབྲེལ་བ། སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པ། སྤྲན་ནམ་
པ་བཞི་གང་ཡང་རྩང་བ། དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ། མ་ནོར་ཞིང་མ་བཟེད་པ་ལ་
དེར་འདུ་ཤེས་པས་བ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་ལས་གཞན་རེག་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་
སྤྱོད་ལྷུས་སམ། དེ་དང་འབྲེལ་བས་རེག་པའི་ཆོ་ལག་ཉར་འགྲུར་རོ། །ལོངས་མི་སྤྱོད་པར་
ངོས་པ་ལག་ཉར་མི་འབྱུང་ཞིང་། སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བའི་བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་རེག་པ་
ལ་ཡང་ལག་ཉར་མི་འགྲུར་ཏེ། དེ་འགྲུར་ན་སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བའི་ལྷུང་བྱེད་འབྱུང་
བ་མི་སྤིད་པར་འགྲུར་(༤༡ན)བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པ་བ་ན་མ་རེག་པར་བ་
བ་མི་སྤིད་ལ། རེག་ན་ལག་ཉར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བའི་ལྷུང་བྱེད་
སྤྱོད་པ་ལ་གཞི་གཞན་གྱི་སྤྱོད་ས་རྩང་བའི་བས་སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བོས་པ་ཡན་ལག་ཏུ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་མཚམས་ནང་དུ་བཅོས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། བས་དང་། འབྲུ་ལ་སོགས་པ་
བས་ལ་ཉེ་བའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ། རེན་པ་ཡིན་པ། རྩང་བ་ཆད་ལྡན་རང་ངམ། རང་དང་
བས་ཀྱི་ཆོ་ག་གཅིག་པ་དབང་བ། ཆུད་བའི་རྒྱེན་དང་མི་ལྡན་པ། སྤྲན་ནམ་པ་བཞི་ལས་
གང་ཡང་རྩང་བ་ཞིག །གནས་རང་ངམ་རང་དང་འདྲ་བ་གནས་སྐབས་དབང་བའི་རང་བཞིན་

གྱི་མཆོམས་དངོས་སམ། དེའི་ཉེ་འཁོར་གང་རུང་དུ་བྱིས་པ་མེད་ཅིང་རུང་ཁང་བྱིན་ཆུབས་
ཆགས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ། དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་
ངས་རང་དང་འབྲ་བས་ལོངས་སྤྱད་པའི་བྱིས་བཙོ་འདོད་ཀྱི་འཆོད་པར་བརྩམས་ནས་མེ་ལ་
སོགས་པས་རིག་པའི་ཆེ་མཆོམས་བཙོས་སུ་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་དགེ་སློང་གིས་བཙོས་པ་ནི། བཙོ་བྱའི་དངོས་པོ་དང་རྟེན་འབྲ་བ་ལ། གནས་
རང་མི་དབང་བ་དང་། རུང་ཁང་སྒོ་མཐུན་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་གནས་གང་རུང་ལ་དེར་
འདུ་ཤེས་པས་རང་ངས། རང་དང་བས་ཀྱི་ཆོ་ག་འབྲ་བས་ལོངས་སྤྱད་པའི་དོན་དུ་བཙོ་བར་
འདོད་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། དགེ་སློང་རང་ཉིད་དམ། བསྐྱོས་པ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་
པས་མེ་དངོས་སམ། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་བཙོས་པའི་ཆེ་དགེ་སློང་
གིས་བཙོས་པར་(༤༧)ཀྱུར་རོ། །

བཞི་པ་མཆོམས་ནང་དུ་ཞག་ལོན་པ་ནི། གང་ག་ཞག་པའི་གནས་དང་། གང་གིས་
འཛིག་པའི་རྟེན་མཆོམས་བཙོས་བཞིན་ལ། ག་ཞག་བྱའི་དངོས་པོ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་
པ་ཙམ་མ་གཏོགས་མཆོམས་བཙོས་དང་འབྲ་བ་ལ། དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་ཞག་དུ་
འཛིག་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འཛིག་པར་བརྩམས་ནས། མཆོན་མའི་ཐུན་གྱི་སྐད་
ཅིག་ཐ་མ་འདས་པའི་ཆེ་ཞག་ལོན་དུ་འགྱུར་རོ། །ལག་ཉ་ནས་ཞག་ལོན་གྱི་བར་བཞི་པོ་དེ་
ནམས་ལོངས་སྤྱད་པའི་ལྷུང་བ་ནི་སྤྲན་ནམ་པ་བཞི་དང་། དེའི་སྟེ་གོན་དུ་གནས་པ་གང་ཡང་
རུང་བ་ལས་ཡིན་ལ། རང་ངས་རང་དང་ཆོ་ག་འབྲ་བས་ལག་ཉ་སོགས་བཞིར་སོང་ཞིང་།
མ་རིག་པ། ལྷ་གའི་དུས་མ་ཡིན་པ། དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་བཙོ་འདོད་ཀྱིས་འགྲུལ་དུ་མིད་པ་ན་ཉེས་བྱས་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་པ་ཡིན་མིན་
གྱི་ཁྱད་པར་ནི། འབྲུ་སྐྱམ་པོ་དང་། འ་སྐྱམ་པོ་སོགས་སུ་མ་ཆ་བངས་པ་དང་། འ་རྒྱུན་པ་
དང་ཤིང་ཐོག་དག་ལོ་མ་སོགས་སྟེ་བ་ནམས་ཁ་དོག་འགྱུར་བ་དང་། ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཁུ་བ་

ནམས་ལན་གཉིས་ཁོལ་བའི་ཆེན་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱོད་ལ་དུ་རྒྱུན་བཤོ། །རང་
དང་ཟས་ཀྱི་ཆོ་ག་མི་གཅིག་པའི་དགེ་སློང་མ་དང་། དགེ་སློང་པ་ལག་ཉ་མཆམས་བཅོས་
སོགས་ལ་ལ་སྤང་། ལ་ལ་མི་སྤང་བ་དང་། གཏན་མི་འཛེམ་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་གཡེལ་བ་
དང་། བསྐྱབ་བྱིན་དགེ་སློང་སོགས་ཀྱིས་ལག་ཉ་མཆམས་བཅོས་སོགས་བྱས་པ་ནི་དེས་
གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། སྦྱིན་ལེན་ལ་ཡང་དེ་དང་འབྲལོ། །

དགུ་པ། ཁ་ནས་མིད་དང་ཞེས་པ་སྦྱིན་ལེན་མ་བྱས་(༤༩ན)པར་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི།
སྦྱིན་ནམས་པ་བཞི་གང་ཡང་རུང་བ། རུང་བ་ཆད་ལྡན། རོ་པོ་རྫོགས་པ། རང་རམ་རང་དང་འབྲ་
བས་སྦྱིན་ལེན་མ་བྱས་ཤིང་། དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ། སྦྱ་མི་སྦྱན་མ་གཏོགས་པའི་
གནས་ལ་འདིར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་ཟ་འདོད་ཀྱིས་ཟ་བར་བརྩམས་ནས་ལོངས་སྤྱད་
པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །སྦྱིན་ལེན་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། སྦྱིན་ལེན་སྟོབ་པ་པོ་བསྐྱབ་པ་དང་མཆུན་
ཀྱི་སྟོན་སྦྱིན་ལེན་སྟོབ་པར་འོས་པ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྟོབ་པ། བྱིན་དུ་འདེགས་
པར་རུས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། གང་གིས་ལེན་པའི་ཉེན་ནི། བསྦྱོར་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གསེ་
རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ལྷང་བྱའི་རྩས་ནམས་
བཞི་དངོས་སམ། དེའི་སྟོན་གོན་དུ་གནས་པ། གནས་མདུན་བྲང་ཐད་ནས་རགས་པ་མཆམས་
གཞན་སོགས་ཀྱིས་མ་ཆོད་པ། མཐོ་བ་མིན་པའི་ཕྱོགས་ནས་སྦྱིན་ལེན་བྱས་པ་ལ། རང་རམ་
རང་དང་འབྲ་བས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ལེན་འདོད་ཀྱིས་ལག་པ་གཉིས་བཀའ་པས་ལུས་
སམ་ལུས་དང་འབྲེལ་བས་སྦྱིན་ལེན་བྱས་པའི་ཆེ་སྦྱིན་ལེན་ནམས་དག་གོ། །

སྦྱིན་ལེན་འཛིག་པའི་རྒྱ་ནི། །སྟོགས་དང་འབྲེལ་དང་རེག་པ་དང་། །བསྐྱོས་དང་
དགེ་སློང་མིན་གྱུར་དང་། །དངོས་པོ་གྱུར་དང་སྦྱེ་བ་གྱུར། །དོར་བས་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལེན་
ཉམས། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །སྦྱིན་ལེན་པ་འོས་པ་མིང་ན་དེ་འབྲ་བའི་ས་ཕྱོགས་སུ་དགེ་
སློང་གིས་ཉིན་གཅིག་ཟན་བཅད་པར་བྱས་ནས་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི། ཉི་

མ་དང་པོ་ལ་རང་གི་སྤར་བ་གང་བཟད། །ཉི་མ་གཉིས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤར་བ་དོ་དང་། ཉི་མ་གསུམ་པ་པན་ཆད་ནས་ཇི་(༩༩)ཙམ་ཟ་བར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཤིང་ཐོག་རུང་བ་མ་བྱས་པ་དང་། སྤྱིན་ལེན་མ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཟད། །

བཙུ་བ། བསོད་པ་ཉིད་བཅས་པ་བསོད་པ་སློང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུག་ལྡན་ལ། བསྐྱང་བྱའི་དངོས་པོ་སྤྲོན་ནམ་པ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ། བྱིས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ། དུས་དེར་བསོད་པ་ལམ་བཟང་པོར་གྲགས་པ། དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་སྨྱོད་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་ཐོས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

5) བཙུ་ཆན་ལྡ་བ།

བཙུ་ཆན་ལྡ་བའི་སྒྲིམ་ནི། སློག་ཆགས་བཅས་དང་ཉལ་སར་འདུག །འགྲེང་དང་གཅེར་བྱ་དམག་དང་ནི། །ཞག་གཉིས་བཤམས་དཀྱག་འགྲོ་བ་དང་། །རྟེན་དང་གཟས་དང་གནས་ངན་ལེན། །ཞེས་པ་ལྟར་ལས། དང་པོ་སློག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སྨྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུད་འགྲོའི་སྤྱི་གནས་སུ་གཏོགས་པའི་སློག་ཆགས་ཡིན་པ། མིག་ལ་སྨྱོད་དུ་རུང་བ། རྩ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་སྨྱོད་འདོད་ཀྱིས་རང་ངམ། བསྐྱོས་པས་སྨྱོད་པར་བརྩམས་ནས་སློག་ཆགས་ཤི་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སློག་ཆགས་ལ་གཞོད་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་བགག་པ་དང་། །ཞིང་སྤྱང་སོགས་སུ་བསྐྱར་བ་དང་། སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩ་ཤིང་སོགས་གཙོད་དུ་འདུག་པ་དང་དེ་འདྲའི་བྱད་ཤིང་འབྲུད་དུ་འདུག་པ་དང་། ས་ཀློ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སློག་ཆགས་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཤི་བ་ན་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་བྱུང་ངོ་། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། རྒྱ་ཆགས་མེད་པ་དང་། རང་དང་ཞེ་འགས་པ་དང་ལྟན་(༤༩ན)ཅིག་
སྒྲིངས་རྒྱུར་བྱིན་པ་དང་། སློག་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་བསྐྱང་བའི་བྱིར་དེ་འབྲ་དང་ལྟན་
ཅིག་འགོ་བའི་ཆེ་འགོ་བའི་གོང་དུ་མཆམས་ནང་དུ་བཟོད་པ་མ་གསོལ་བར་བྱིན་པ་དང་།
རང་ལ་རྒྱ་ཆགས་མེད་པའི་ཆེ་གྲོགས་རྒྱ་ཆགས་ཡོད་པ་ལ་རྒྱ་ཆགས་མ་གཡར་བ་དང་།
གཡར་ཀྱང་མ་རྟེན་ན་རྒྱུང་གྲགས་ལྷ་ལས་ལྷག་པར་བྱིན་པ་དང་། རྒྱ་ལ་སློག་ཆགས་ཡོད་
མེད་མ་བརྟགས་པ་དང་། རྒྱ་སློག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྒྱ་ཆགས་ལ་བཅགས་པའི་འོག་ཏུ་
རྒྱ་ཆགས་མ་བཤལ་པ་དང་། མར་མའི་ནང་དུ་སློག་ཆགས་ལྷུང་དོགས་པ་ལ་འོད་ཁང་མ་
བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ཆགས་ངེ་མ་ཅན་མ་བཟུས་པ་དང་། མི་རུལ་བའི་བྱིར་བསྐྱམས་པ་དང་།
སློག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་རྒྱ་ལ་གོས་ལ་སོགས་པས་བཟུས་པ་དང་། གོས་ལ་སློག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཟུས་པ་དང་། རྒྱ་སྒྲོད་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་ཁ་ཁེབས་མ་བཞག་
པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཁྱུས་རྒྱུ་སྒྲོད་སོགས་སྒྲོང་བར་མཐོང་བའི་ཆེ་རྒྱ་མ་སྐྱུག་པ་རྣམས་
ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། ཉལ་སར་འདུག་ཅེས་པ་ཉལ་སོ་བྱེད་པར་བཤམས་པའི་བྲིམ་ན་འདུག་
པའི་རྒྱུང་བྱེད་ནི། སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་མཆན་དོན་བྱེད་བྱས་པ། ལུས་བསྐྱེན་རུང་ཐ་མལ་
དུ་གནས་པ། ཐ་སྐྱད་བཞི་དང་ལྟན་པ། རྩ་འབྲུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་འབྲིག་པ་ལ་ཁྱུགས་པའི་
ཕྱོགས་ཡིན་པ། གནས་དགེ་སྒྲོང་གི་གནས་ལས་གཞན་པ། གོགས་བྱེད་མེད་པས་སྤྱད་
དུ་རུང་པ། གནས་གཅིག་ཡིན་པ། བར་འདོམ་གང་ཚུན་ཆད་མའོན་སུམ་ཡིན་པ། དེ་དག་
དབང་བ། བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱེད་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། (༤༩བ)དགེ་སྒྲོང་
གིས་འདུག་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འདུག་པར་བཅམས་ནས་པ་རོལ་སོས་ཆོར་ཞིང་
རེག་པ་ན་རྒྱུང་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ། འགྲང་དང་ཞེས་པའི་བྲིམ་དེ་ལྟ་བུར་འགྲང་བའི་རྒྱུང་བྱེད་ནི། ལུལ་རྟེན་

གནས་གསུམ་སྒར་བཞིན་ལ། དེར་འདྲུ་ཤེས་པས་འགྲང་བར་བརྩམས་ཏེ་བ་རོལ་པོས་ཆོར་
ཞིང་རེག་བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །བཞི་པ། གཅེར་བྱ་ཞེས་པ་གཅེར་བྱ་བ་ལ་སྦྱོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་
ནི། ལྷ་སྟེགས་ཅན་ཐ་སྙད་ལྷ་ལྷན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ལྷན་གི་དགོས་པ་མེད་
པར་དུས་རྒྱུད་གི་ཟས་སྟེར་བར་བརྩམས་ནས་བྱིན་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

ལྷ་པ། དམག་དང་ཞེས་པ་དམག་ལ་ལྷ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་ཁྱིམ་པ་ཐ་སྙད་ལྷ་ལྷན་
གངས་བརྒྱུད་ཡན་ཆད་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་ཤིང་། འཐབ་པའམ། དེའི་སྟོག་དུ་གནས་པ་
ལ། རང་གི་གནས་ལས་གཞན་དུ་འཕགས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་བོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་།
བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་དེར་འདྲུ་ཤེས་པས། ལྷ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་
བལྟས་ཤིང་མཐོང་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

དུག་པ། ཞག་གཉིས་ཞེས་པ་དམག་ནང་དུ་གནས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་རྟེན་སྒར་
བཞིན་ལ། དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་མི་ལྷན་པར་དེར་ཉིན་མཆན་དུ་འདྲུག་འདོད་ཀྱིས་
ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། འདྲུག་པར་བརྩམས་ནས་མཆན་མོ་འདས་པ་ན་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ། བཤམས་དགྲུག་ཅེས་པ་འབྲུག་པ་ཉམས་སྟེ་སྒྲོང་བ་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་
རྟེན་དམག་ལ་ལྷ་བའི་སྐྱབས་བཞིན་ལ། གནས་དམག་གི་གནས་ལས་གཞན་པའམ། དེའི་
ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་གང་རྒྱུད་ཡིན་པ། (༥༠ན)དམག་ནང་ན་འདྲུག་པའི་དུས་ཡིན་པ་ལ་
དེར་འདྲུ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདྲུ་ཤེས་པས་རང་དགར་དབྱང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སྟེ་སྒྲོང་
བར་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་རེག་པའམ། གཡུལ་བཤམས་པ་དགྲུག་པའམ། ལྷ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱང་སྟེ་བྱ་བ་དེ་དག་རྫོགས་པའི་ཆད་དངོས་གཞིའོ། །དམག་འཐབ་པའི་སྟོག་མ་
བྱས་པར་དགོས་མེད་དུ་རེག་པ་དང་། མི་དང་། སྤང་པོ་ཆེ་དང་། རྟ་ལ་སོགས་པ་འཐབ་ཏུ་
འདྲུག་པ་དང་། དེ་རྣམས་འཐབ་པ་ལ་ལྷ་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྒྱད་པ། དེག་དང་ཞེས་པ་དེག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། །ཡུལ་དགེ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་
ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ཁྲིས་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེག་འདོད་ཀྱིས་ལུས་དངོས་སམ། དེ་དང་
འབྲེལ་བས་དེག་པར་བརྩམས་ཏེ། དེག་བྱེད་རྩི་སྟོད་ཀྱིས་པ་རོལ་པའི་ལུས་ལ་རེག་པ་ན་
གངས་དེ་སྟོད་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དེག་བྱེད་ཀྱི་དགེ་སྤྱོད་ལ་ཕོག་པ་དང་། དགེ་སྤྱོད་ལས་
གཞན་པའི་སེམས་ཅན་དང་། སྤྱི་རོལ་གྱི་རྣམས་དང་། རང་གི་ལུས་ལ་ཁྲིས་ནས་དེག་ནའང་
ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་པ། གཟས་དང་ཞེས་པ་དེག་པར་གཟས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ཁྲིས་ནས་དགེ་སྤྱོད་
ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་ལ་དེག་པར་གཟས་པ་རྩོགས་པའི་ཆེ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་རྣམས་
སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། །

བཅུ་པ། གནས་ངན་ལེན་ཞེས་གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སྤྱོད་གི་
སྒོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྟན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་ལ་པམ་ལྷག་གང་རུང་གི་དངོས་
གཞི་ངོ་ཤེས་སམ། ཡིད་གཉིས་བ་བས། བཤགས་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པ་ལ།
དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་དང་། སྒོག་དང་། ཆངས་སྟོད་ཀྱི་བར་ཆད་དང་། དགེ་འདུན་འབྲུགས་སུ་
དོགས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་འཆབ་འདོད་ཀྱིས་འཆབ་(༥༠བ)པར་བརྩམས་ནས་
མཚན་མོ་འདས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །རང་གཞན་གྱི་པམ་ལྷག་ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་
དགོས་མེད་དུ་བཅའས་པ་ཉེས་བྱས་སོ། །

6) བཅུ་ཆན་དྲུག་པ།

བཅུ་ཆན་དྲུག་པའི་སྒྲིམ་ནི། བདེ་དང་མེ་དང་འདུན་པ་དང་། །བསྟེན་པར་མ་རྩོགས་ཆོས་
དང་སྤྱ། །དགེ་ཚུལ་ཁ་དོག་བསྐྱར་བ་དང་། །རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆ་བའི་དུས། །ཞེས་གསུངས་

པའི་དང་སྟོ། བདེ་དང་ཞེས་པ་ཟན་གཙོད་དུ་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། སྒྲིན་བདག་གིས་པ་
ཐ་སྙད་ལྡན་ལྡན། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་དང་ཟས་གཙོད་པའི་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ལས་
འོར་ཐ་དད་པ། ཡུལ་དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཟན་བཅད་པས་ནད་ལ་པན་པ་མ་ཡིན་པ་
ལ་སྒྲིན་བདག་དེས་དུས་རྒྱུད་གི་ཟས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྐྱོས་ཏེ་སྟེར་བ་ལ་དེར་འདུ་
ཤེས་པས། རང་དགར་དགོས་མེད་དུ་ཟན་གཙོད་དུ་འཇུག་འདོད་ཀྱིས་རག་མཚན་ཉིད་ལྡན་
ལྡན་གྱིས་ཟན་གཙོད་པའི་ཆོག་སྒྲིས་པ་ཡུལ་གྱི་དོན་གོ་བ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། དུས་རྒྱུད་ལས་
གཞན་པའི་སྒྲིན་ནམ་པ་གསུམ་དེ་ལྷུང་གཙོད་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། མེ་དང་ཞེས་པ་མེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རེག་བྱའི་དངོས་པོ་བྱད་ཤིང་
མཚན་ཉིད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མེ། མེ་མ་ཐུར་དང་མེ་ལྷེ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ། རྟེན་དེས་པན་
པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པ། ཆོས་ལྡན་གྱི་ཆེད་དུ་དུས་བྲན་དང་མ་འབྲེལ་བར་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་རང་དགར་མེ་ལ་རེག་གས། གཞན་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་ལྡན་གྱིས་བསྐྱོས་པས་རེག་བར་
བརྩམས་ནས་རེག་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་རང་ངམ། གཞན་བསྐྱོས་པ་མེ་སྟོར་བ་
དང་། དེས་རེག་པ་དང་། བསོད་པ་དང་། བྱད་ཤིང་མེ་ནང་དུ་འཇུད་པ་དང་། མེ་དང་བཅས་
པའི་བྱད་ཤིང་ལ་(༥༡ན) རེག་པ་དང་། མེ་མདག་སྐྱུང་བ་དང་། འབྲུ་མར་བྱེད་པ་དང་། མེ་
མ་ཐུར་དང་། མེ་ལྷེས་བྱད་ཤིང་སྟེག་པ་དང་། དེ་ནས་འབྲིན་པ་ནམས་ལ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །མེ་
མ་ཐུར་དང་མེ་ཅམ་ལ་རེག་པ་དང་། སྐྱུ་དང་རུས་པ་དང་། མཆིལ་མ་སོགས་དང་། ཉིལ་
སོགས་འབྲུ་དང་། འབྲུ་མར་དང་། བྱ་རམ་དང་། མར་སོགས་མེར་འཇུག་པ་དང་། ཕྱིར་སྐྱུང་
བ་ནམས་དང་། མཁན་པོའི་ཆེད་དུ་རེག་དགོས་པ་ལ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཆེད་དུ་དུས་བྲན་བྱས་
ཏེ་རེག་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དགོན་མཆོག་མཆོད་པ་སོགས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཕྱིར་དུས་
བྱེན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། གང་ལ་བྱ་བའི་གཞི་སྤྱིར་བཀག་ཀྱང་ཁྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་གནང་
བའི་ཡུལ་ནི། ཨ་མ་པ་རན་ཏ་དག་ཏུ་ཁྱུས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུས་ངེས་པ་རྒྱ་བ་བྱེད་བྱེད་

ན་ཁྱས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱོད་པ་དེས་པ་ནང་རེ་བཞིན་ཁ་ལག་འཁུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། དངོས་
པོ་དེས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་བརྗེད་བ་མ་བསྐྱས་པར་འདོམ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་ལས་འདས་པར་
ཕྱིན་ཡུང་ཉེས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་དེས་པ་དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་ལ་མེ་ཉླ་
སོགས་གནང་བ་ལྟ་བུའི་དེས་པ་ལྟ་བུ་དང་བུལ་བ་ཡིན་པ། སྤྱོས་འཇུར་འཇུར་བ་ལྟ་བུ་ལ་དུས་
འདྲ་བར་མི་རུང་སྟེ། དགག་དགོས་ལ་སྟོས་ཏེ་གནང་བ་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོས་བཞད་
པའི་དེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་དུས་འདྲ་བར་མི་དགོས་ཏེ། དུས་འདྲ་བའི་གནང་མ་གནང་གི་མཚམས་འཛིན་
བ་ཡིན་ལ། ཡུལ་དེས་པ་སོགས་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆང་དང་མིའི་ཤ་མ་
གཏོགས་བཅས་རྒྱུ་པལ་ཆེར་ལ་དགག་དགོས་ལ་སྟོས་ཏེ་གནང་བ་ཡོད་པས་དེ་ནམས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཅི་རིགས་པར་དུས་འདྲ་བར་བྱའོ། །དུས་འདྲ་བའི་(༥༡བ)རྟེན་ནི་རབ་བྱུང་གྲེ་
ལྔ་གང་རུང་གི་སྟོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་དང་། ལུས་
ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་དང་། རྟེན་ལ་སྟོས་ཏེ་གནང་བའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའོ། །

དུས་ནམ་ཀྱི་ཆེ་བྱ་བ་ནི། བྱ་བ་དེ་ལ་མ་ཞུགས་ཞིང་འདུག་པར་འདོད་པའི་ཆེ་ཡིན་
ཏེ། མི་འདུག་ན་དོན་མེད་ལ། ཞུགས་ཟེན་པ་ལ་དུས་འདྲ་བར་བྱས་ཡུང་བ་མི་ཞེགས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེར་ན། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པའི་ཕྱིར་དབྱངས་ཀྱི་ང་རོ་དང་། མེ་ལ་རེག་པ་
སོགས་གནང་སྟམ་དུ་དུས་འདྲ་བར་བྱས་ཏེ་བྱ་བ་ནམས་ལྟ་བུའོ། །རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྐྱབས་
པའི་སྐྱ་གཟུགས་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པ་དང་། བྱད་མེད་ཆུས་
ཁྲེར་བ་ན་སྟོག་སྟོབ་པའི་བསམ་པས་དང་། བཀའ་ཏེ་སྟོག་ལ་བབ་པ་ན་ལག་ཉར་སོང་བ་
དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་སོགས་ལ་སྐྱ་མི་སྟན་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ་ལོངས་སྟོང་
པ་ནམས་ལ་དུས་འདྲ་བར་འཆགས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིན་བདག་གི་བསོད་ནམས་སྟེལ་པའི་
ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ལ་འདུག་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འདུག་པ་སོགས་ལ་དུས་
འདྲ་བར་འཆགས་སོ། །དུས་འདྲ་བའི་རྒྱ་ནི་སྟོམ་པའི་ཞིང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་། དུས་

བན་བྱས་པའི་ཉིན་མཆན་དེ་ཉིད་འདས་པའོ། །

གསུམ་པ། འདུན་པ་དང་ཞེས་པ་འདུན་པ་སྒྱུར་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་དགེ་འདུན་
མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལས་དགེ་སློང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་ཤིང་། བྱས་ལ་ཆགས་
པ་ལ། དག་སྤྱོད་བའི་ཡུལ་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ལས་དེ་ལ་གཏོགས་པ་ཞིག་ལ།
དངོས་སོ། རང་གི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་འདུན་པ་(༥༩ན)ཡིན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་རང་དགར་འདུན་པ་སྒྱུར་བའི་ཆོག་སྤྱོད་ཀྱིས་དག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་
སྤྱོད་ནས་ཡུལ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷང་བྱེད་དོ། །དགེ་སློང་གི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པའི་ལས་
དང་། ལས་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་བྱུང་བར་ཅན་ལ་འདུན་པ་སྤྱོད་ནས་རང་
དགར་སྒྱུར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བཞེ་པ། བསྐྱེད་པར་མ་རྫོགས་ཞེས་པ་རྒྱབ་ལྟག་ཉལ་གྱི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་བསྐྱེད་
པར་མ་རྫོགས་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ལུས་བརྟེན་དུ་རུང་བ་རྩ་འབྲུམ་
ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་དེའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ། བར་འདོམ་གང་གི་ནང་ཡིན་པ།
ལམ་སོ་ཆེ་དང་ཅིག་པ་དང་ཐོག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་ཅིང་འོག་ཁང་གི་སྒྲོ་དང་འབྲེལ་བའི་
ཅིག་པ་དང་། བར་ཁྱ་བྱེད་དང་དགུས་མ་ཆོད་པས་ཅིག་པ་དང་དགེ་སློང་རང་ཉིད་ཉལ་བའི་
གནས་ཁང་གི་སྒྲོ་དང་སྤྱོད་པ་གཞན་ནས་བར་མ་ཆོད་པའི་ནང་གཅིག་ཏུ་རྟེན་ནད་པ་དང་ནད་
གཡོག་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཞིང་། དགེ་སློང་སྤྲིག་ལྟ་ཅན་ཉི་བར་གནས་པ་ན་དབྱར་སྤྱོད་མའི་སྒྲོ་བ་
བྱི་མ་གཉིས་དང་བྱི་མའི་སྤྱོད་མ་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་དབྱར་གནས་པར་ཁས་སྦྱངས་པའི་དགེ་
སློང་དགེ་ལྡན་གྱི་འཁོར་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ། ལམ་གྱི་དུབ་པ་སོགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་
ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པར་མ་རྫོགས་པ་དངོས་སམ་དེ་དང་དེ་འབྲུ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་
དང་ལྡན་ཅིག་ཉལ་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་གཉིད་འོག་འདོད་ཀྱིས་རྒྱབ་གསུམ་དུ་རྒྱབ་གཞན་གྱིས་
བར་མ་ཆོད་པར་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་ལམ་གཅིག་པས་གཉིད་འོག་པར་བརྩམས་ནས་རྒྱབ་གསུམ་

བའི་སྐྱེ་རངས་ཤར་(༥༩བ)བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །འདོམ་གང་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་ཅིང་ཁྱེ་བྱེད་
དང་དགུས་བར་དུ་མ་ཆོད་བར་གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྒྲིབ་ལམ་གྱིས་གནས་པ་དང་། གཅིག་
ཉལ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཚོགས་པ་གཉིད་ལོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིད་ཀ་ཉལ་ཡང་ཅིག་ཤོས་གྱིས་
གཉིད་མ་ལོག་པ་དང་། མཆོན་མེའི་སྐྱད་ཅིག་མ་འདས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །གནས་
གཅིག་ཡིན་ཡང་ཁྱེ་བྱེད་དང་དགུས་བར་དུ་ཆོད་པ་དང་། མ་ཆོད་ཀྱང་སྒྲིབ་ལམ་མི་གཅིག་
བས་གསུམ་བའི་མཐའ་འདས་པ་ལ་ལྷུང་བ་མེད་ལ། མི་མ་ཡིན་དང་དུད་འགྲོ་སོགས་དང་
ལྷན་ཅིག་རྒྱབ་གསུམ་འདས་པར་ཉལ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། བསྐྱེན་བར་མ་རྫོགས་པ་དང་
ལྷན་ཅིག་ཉིན་གསུམ་དུ་གཉིད་ལོག་པ་དང་། བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉི་མ་གཅིག་ཉལ་བ་
ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །བསྐྱེན་པ་ནི། ཉི་མ་དང་ཆེ་བའི་སྒྲིབ་བ་མ་གཏོགས་པ་མར་མེ་དང་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་བ་དང་བཅས་པའི་གནས་སུ་ཆོས་ལྷན་གྱི་དགོས་པ་མེད་
བར་ཉལ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། ཆོས་དང་ཞེས་པ་སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། མྱོས་འགྱུར་འཁྱུངས་བས་
མངོན་མཐོངས་ལེགས་ལ་བར་དུ་མི་གཅོད་བར་ལྟ་བ་སོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་སུ་སྐྱེ་
འདོད་ཀྱི་གོ་བྱའི་ཡུལ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་ལ། དེར་འདུ་ཤེས་བས་སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་
ཆོག་སྐྱེ་བ་ལ། དགེ་འདུན་གྱིས་ཆོས་ལྷན་གྱི་ལས་གྱིས་བསྐྱོག་ཀྱང་མི་གཏོང་བར་འདོད་བས་
ཆོག་སྐྱེ་བར་བརྩམས་ནས་རྫོད་པ་གསུམ་བའི་མཐའ་ལ་མི་བཏང་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བྱུག་པ། སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་སྐྱེ་བ་སྤངས་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། (༥༩ན)
གང་གི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་དགེ་སྤོང་ལྟ་བ་མཐུན་པ་མ་གཏོགས་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷག་
མ་བདུན་དང་ལྷན་པ་དང་། གནས་དབྱུང་བྱས་ཤིང་བཅོད་པ་མ་གསོལ་བ། ཉན་པ་མ་ཡིན་
ཞིང་འདུལ་བ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྷན་པ་དང་། གནས་སྒྲིབ་ལམ་
བཞི་ཤོང་ཡན་ཆད་དུ་ཆོས་ལྷན་གྱི་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་མེད་བར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉལ་བ་

དང་། ཚེས་དང་བར་བེད་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལོངས་སྤྱོད་ནས་མཆན་མོ་འདས་
པའི་སྐུ་རེངས་ཤར་བ་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །

བདུན་པ། དགེ་ཚུལ་ཞེས་པ་བསྟེན་བ་སྤྱད་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་
ལྷན་མཆན་མཐུན་ཞིང་ཐ་སྟོད་གསུམ་དང་ལྷན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། བསྟེན་བ་དང་
འབྲེལ་བ་དང་། ཉན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཐབས་དེས་འདུལ་བ་མ་ཡིན་པ། བཅོད་པ་གསོལ་མ་བེན་
པ་ནམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་ཉལ་བའམ། ཚེས་དང་བར་བེད་གི་ལོངས་
སྤྱོད་ལ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལོངས་སྤྱོད་པས་མཆན་འདས་པས་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

བརྒྱད་པ། ཁ་དོག་བསྐྱར་བ་ཞེས་པ་ཁ་མ་བསྐྱར་བའི་གོས་ཀྱོན་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི།
རང་གི་གོས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་རུང་བ་ཆད་དང་ལྷན་པ། རང་དགར་ཁ་མ་བསྐྱར་བར་གོས་
དཀར་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་ཀྱོན་པ་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི་ཆོན་ཅན་བརྒྱད་པོ། གང་
ཡང་རུང་བ་དངོས་སམ་འདྲ་བས་ཁ་བསྐྱར་བའི་གོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ཚུ་ཆགས་ཁ་
བསྐྱར་བ་དང་། གོས་དཀར་པོ་མ་བགོས་ན་སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེ་གོས་རུར་
སྟེག་(༥༣བ)གིས་བྱི་མ་གཡོགས་པ་དང་། དཀར་པོ་ལས་གཞན་པའི་གོས་ཆོན་གྱིས་ཁ་
མ་བསྐྱར་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་སྟོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཆོན་ཆེན་བརྒྱད་ནི་སྤུམ་བརྒྱ་པ་
ལས། མཆལ་དང་དེ་བཞིན་རྒྱ་སྟེགས་བཅོད་ནམས་དང་། །ཤར་ཀུམ་དག་དང་མཐིང་ཤིང་
ཡི་ཁྲི་དང་། མ་ཤང་ལེ་བཟན་ཅི་ནམས་མི་རུང་སྟེ། །རྒྱལ་པོ་ཆོན་ཆེན་ཡིན་པས་བཀག་བྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ཉིད་དཀར་བས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་བོད་འདིར་ནི་
བཅོད་ལྟ་བུ་ཉིད་སྤྲ་བར་སྤང་བས་དེས་ཁ་བསྐྱར་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་
སེམས་སོ། །

དགུ་པ། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཞེས་པ་ལོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷང་བྱེད་ནི། རང་མི་
དབང་བའི་གསེར་དངུལ་གཡུ་སྟོགས་རྒྱན་དུ་རུང་བའི་རིན་པོ་ཆེའམ། མཆོན་ཆ་དང་

རིལ་མོར་སྤྱད་པ་སོགས་རིན་པོ་ཆེར་སྒོས་པ། རང་གཞན་གང་རུང་དབང་པ། དགོས་པ་
སྤྱབ་ཅུས་པ། རྒྱུ་ཟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མ་ཡིན་པ། སྤྱིན་བདག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱིར་
བསྐྱབས་པ་མ་ཡིན་པ། མི་མ་ཡིན་གྱི་གནས་སུ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་ལས་བྱུང་པ་མ་
ཡིན་པ། དེག་ཏུ་རུང་བ་ན་གནས་པ་ལ་དགོན་མཆོག་མཆོད་པ་དང་ཆོས་ཉན་ཏུ་ཞུགས་
པ་སོགས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པ་ནམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་དེག་ཏུ་འཇུག་འདོད་
ཀྱིས་རང་ངམ། གཞན་མ་སྤྱད་ལྔ་ལྔ་དག་མཆོན་ཉིད་ལྔ་ལྔ་གྱིས་བསྐྱོས་ཏེ་དེག་ཏུ་བཅུག་
ནས་དེག་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །གསེར་དདུལ་ལྷ་ཏིག་སོགས་ལས་བྱས་པའི་དོ་ཤལ་དང་
མགུལ་རྒྱན་སོགས་རྒྱན་དངོས་སུ་མ་བྱུང་པ་དང་། དུང་དང་ར་བོ་ཆེ་སོགས་སྐྱ་མི་འབྱེན་པ་
དང་། བི་མང་(༥༢ན)སོགས་རྒྱུད་མེད་པ་དང་། གཞུ་རྒྱུད་མེད་པ་དང་། མདའ་མདེུ་མེད་
པ་དང་། རལ་གྱི་སོགས་གཡུལ་གྱི་མཆོན་ཆར་མི་རུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
གཏུང་མེད་པའི་སྐྱ་གཞུགས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པ་དང་། གཏུང་དང་བཅས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་
ལས་མ་བྱས་པའི་སྐྱ་གཞུགས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་གྱི་
བྱང་སེམས་དང་ཉན་རང་གི་སྐྱ་གཞུགས་དང་། ལྷའི་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པ་དང་། ས་ལས་
བྱས་པའི་ནོར་བུའི་གཞུགས་སོགས་དང་། གསེར་རྒྱས་བྱགས་པའི་སྣོད་སྤྱད་དང་། གསེར་
ཀྱི་སྒྲེགས་བྱ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པའི་སྣོད་སྤྱད་སོགས་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་
མེད་པར་དེག་པ་འམ་དེག་ཏུ་བཅུག་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་པའི་དོན་ལས་
གཞན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པའི་སྐྱ་གཞུགས་དང་། མཆོད་རྩིས་སོགས་ལ་དེག་ན་ཉེས་
བྱས་སྤྱིད་ཅིང་། མཆོད་པའི་དོན་དུ་ནི་སྣོན་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་
པའི་སྐྱ་གཞུགས་སོགས་ལ་དེག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྒྱགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། ན་རྒྱན་དང་། སོར་གདུབ་དང་། སྤྱད་རིས་
ཅན་དང་ཆོན་རིས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ལུས་ལ་བཏགས་པ་དང་། མི་དགོས་བཞིན་དུ་

རྟ་ལ་སོགས་པའི་བཞོན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གསེར་དང་དར་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་པའི་
བཞོན་པ་ལ་བཞོན་པ་དང་། སྤྱན་བདག་གི་བསོད་ནམས་སྤེལ་བ་དང་ཆོས་འཆད་པའི་ཕྱིར་
རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུག་པ་ན་མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པ་དང་། སོ་མང་
དང་ཕག་ཟེ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་(༥༩བ)པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་བཅངས་པ་
དང་། དགོས་མེད་དུ་ཆུ་དང་མེ་ལོང་སོགས་ལ་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བ་དང་། དཔྲལ་
བར་ས་དཀར་དམར་གྱི་རི་མོ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་དང་། བྱར་ཀྱམ་སོགས་ངེས་
ལུས་ལ་བསྐྱུ་བ་དང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་མེད་པར་སེ་རལ་ཁ་དང་སྤྲགས་སྐྱད་སོགས་
ཐོགས་པ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞོད་བག་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ལྷ་གར་རོལ་མོ་ཕེག་རྟོག་
པ་སོགས་དགོས་མེད་དུ་བྱས་པ་དང་། རྩོ་གར་སོགས་བསྐྱབ་པ་དང་། གཞན་དག་བྱེད་པའི་
ལད་མོ་དགོས་མེད་དུ་སྤྱད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་ལྟ་བ་དང་། ལྷ་གར་སོགས་ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར་
བྱ་དགའ་བྱིན་པ་དང་། སྟོན་པའི་བསྟོད་པ་སོགས་ལ་དབྱངས་ཀྱི་ང་རོ་སྟོབ་པའི་ཆེ་དབེན་
པར་མ་བསྐྱབས་པ་དང་། གཞན་ལ་མཐོ་འཆམ་པས་ཅོ་འདྲི་བ་དང་། བག་མེད་དུ་མཆོང་
རྒྱག་དང་ཅ་ཅའི་སྤྱ་དང་། ལུས་སྦྱར་བ་སོགས་དང་། ལྷང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་དང་ཁུ་བྱག་སོགས་
ཀྱི་སྐྱད་འདོན་པ་དང་། མེ་རྟོག་གི་རྟ་རྒྱན་འདོགས་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྩུ་བ། ཆ་བའི་དུས་ཞེས་པ་ཁྲུས་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། གང་གིས་ཁྲུས་བྱ་བའི་དངོས་
པོ་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཆུ་ཡིན་པ། ལྷེ་བར་སྤེལ་བའི་ཆད་དང་ལྡན་པ། དུས་དབྱར་རྒྱ་
ར་བའི་ཆོས་གཅིག་ནས་འབྲིང་པོའི་ཆེ་བཅོ་ལྷའི་བར་སོ་གའི་རྒྱ་བ་ལྷག་མ་བྱེད་དང་གཉིས་
དང་། ཤིན་རྒྱ་ཆ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་དགོན་མཆོག་གི་ཕྱིར་བྱག་བདར་སོགས་བྱས་པའམ།
དེས་ནད་ལ་པན་པ་མ་ཡིན་པ། ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་སོང་བའམ། སྤྱ་
བྲེགས་པ་དང་། སྟོག་པའི་སྤྲན་བསྐྱན་པའི་རྗེས་སུ་ཁྲུས་བྱེད་པ་སོགས་མ་ཡིན་(༥༥ན)པ་
ནམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ཁྲུས་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་བྱེད་པར་བརྩམས་ནས་ལུས་ཀྱི་བྱེད་

བཟུས་ཟིན་པའི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་དངོས་གཞིའོ། །

རྒྱ་མ་ཡིན་པ་འོ་མ་སོགས་ཀྱིས་བཟུས་པ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པར་ལུས་ཀྱི་བྱེད་དུ་
མ་ལོངས་པ་ལ་ཁྱུས་བྱས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཆང་སོགས་མ་གཏོགས་པའི་བཅས་རྒྱང་
གནང་བ་ཡོད་པ་ནམས་ལ་དུས་བྲན་བྱ་དགོས་པ་མ་བྱས་པ་དང་། ལུས་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་
བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ལ་བཅུ་ཆོགས་ཡོད་བཞིན་དུ་ལྔ་ཆོགས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་
གི་ཆོ་ག་ཅམ་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་དམིགས་བསལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བཅས་
རྒྱང་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་སོ་བ་ནང་འདོམ་པ་ན་བཅས་རྒྱང་སྤང་བ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་བཅས་རྒྱང་ནང་ཆོན་གྱི་དགག་བྱ་ཆེ་ཞིང་དགོས་པ་རྒྱང་བ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། མེ་དང་
འབྲུ་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རེག་མཁན་ཡོད་བཞིན་དུ་རང་གིས་རེག་པ་
སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

7) བཅུ་ཆོན་བདུན་པ།

བཅུ་ཆོན་བདུན་པའི་སྡོམ་ནི། དུད་འགྲོ་འགྲོད་པ་སོར་མོ་དང་། །ཅེ་དང་ལྷན་ཅིག་
སྤངས་བྱེད་དང་། །སྤེད་དང་གདེང་མེད་གཞི་མེད་དང་། །སྦྱེས་པ་མེད་པར་ལམ་འགྲོ་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྗང་བྱེད་ནི། དུད་འགྲོའི་སྦྱེ་གནས་
སུ་གཏོགས་པའི་སློག་ཆགས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་བའམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལ་གསོད་འདོད་ཀྱིས་
ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་རང་ངམ་གཞན་བསྐྱོས་པས་སྦྱོར་བ་སྤྲགས་མཆོན་སོགས་ཇི་ལྟ་བུས་
ཀྱང་རུང་སྟེ་གསལ་དཔར་བརྒྱུ་མས་ནས་རང་གི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཤི་བའི་ཆེ་དུད་འགྲོའི་བྲངས་ཇི་
སྟེད་ཀྱི་ལྗང་བྱེད་དོ། །(༥༥བ)བསྐྱབ་བྱ་ནི། གནོད་སེམས་མེད་པར་དུད་འགྲོའི་ཡན་ལག་
ཉིང་ལག་གཅོད་པ་དང་། ཐག་པས་འཆིང་བ་དང་། ལྷོ་སྤྲེགས་ཀྱིས་འཆིང་བ་དང་། ལམ་དུ་

འགྲོ་མི་རྒྱས་པ་ལམ་དུ་ཁྱིད་པ་དང་། ལམ་དུ་འགྲོ་བ་རང་དགར་འཕུལ་བ་དང་། ཁྱར་གྱིས་
ངལ་བའི་ཁྱར་འཁོགས་ཁྲོགས་མ་བྱས་པ་དང་། རྒྱན་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་རྩོམ་གསལ་
དུད་འགྲོ་ལ་སོག་པར་འཕེན་པ་དང་། རྩམ་གྱི་ཕྱིར་དུད་འགྲོ་འཆོང་བར་འདོད་པ་དང་། དུད་
འགྲོའི་གཟུགས་རང་དགར་བཤེག་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། འགྲོད་དང་ཞེས་པ་འགྲོད་པ་སྐྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་དགེ་སློང་ཆོས་
བརྒྱད་ལྡན་ལ་དགེ་སློང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བཞད་གད་ཡན་ཆད་གྱིས་
འགྲོད་པ་སྐྱེད་འདོད་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་དང་པོ་ནས་བསྟེན་རྩོགས་གྱི་སྒྲོམ་
པ་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པ་འམ་ཉམས་སོ་ཞེས་འགྲོད་པ་སྐྱེད་པའི་ཆོག་དག་མཆན་ཉིད་ལྡན་
གྱིས་སྐྱས་ནས་ཡུལ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དགེ་སློང་ལ་ཆོག་དེ་ལྟ་བུ་ལས་
གཞན་ལྟག་མ་སོགས་གྱི་སྒྲོམ་ནས་འགྲོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དགེ་སློང་ལས་གཞན་མི་ནས་
དུད་འགྲོའི་བར་གང་ལ་ཡང་ཉེས་པ་ལས་བསྐྱོག་པ་སོགས་གྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར་འགྲོད་པ་
བསྐྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སམ་ཉེས་བྱས་པ་མོ་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ། སོར་མོ་དང་ཞེས་པ་ག་ག་ཆོལ་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་དགེ་སློང་ཆོས་
བརྒྱད་ལྡན་ལུས་དངོས་མ་ཉམས་པའི་པམ་པ་སྐྱེད་པའི་མའི་སྒྲོ་དང་ཟག་བྱེད་ལས་གཞན་
པར་དགེ་སློང་གི་དེར་འདུ་ཤེས་པས་སྐྱི་གཡའ་བར་བྱེད་འདོད་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་
རིག་པར་བརྩམས་(༥༩)ནས་རིག་པའི་ལྷུང་བ་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ། ཅེ་དང་ཞེས་པ་ཆུ་ལ་ཅེ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ལྟེ་བའི་བར་དུ་རྒྱབ་པའི་ཆུ་མཆན་
ཉིད་པ་ལ་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་གཞན་མེད་པར་ཅེ་འདོད་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་རང་
ངམ་གཞན་ཐ་སྟངས་ལྡན་དག་མཆན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་ཅེད་མོ་བྱས་
པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

ལྔ་པ། ལྟན་ཅིག་ཅེས་པ་བྱད་མེད་དང་ལྟན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་བྱད་

མེད་མཆན་ཉིད་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་སྤང་མ་མི་ལྡན་པར་སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཤོམ་ཡན་ཆད་
ཀྱི་གནས་མཆན་ཉིད་པ། གནས་གཅིག་ཡིན་པ། བར་འདོམ་གང་ཚུན་ཆད་དུ་དགེ་སྤྱོད་
རང་ཉིད་ཐིམས་ཐོགས་དང་མི་ལྡན་པ་དུས་མཆན་མོ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་
གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་གཉིད་ལོག་པར་བརྩམས་ནས་མཆན་མོ་འདས་པའི་སྐྱ་
རིངས་ཤར་བའི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་དོ། །གནས་གཅིག་གི་ནང་ཡིན་ཡང་འདོམ་དགུས་བར་དུ་ཆོད་
ན་ཉིས་པ་མེད་ལ། འདོམ་གང་ལས་རིང་ཞིང་དགུར་མ་ལོངས་པ་ཚུན་དུ་ཉལ་བ་དང་། དུང་
འགོ་མོ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་ཉལ་བ་ལ་ཉིས་བྱས་སོ། །

དུག་པ། སྤངས་བྱེད་ཅེས་པ་སྤངས་པར་བྱེད་པའི་ལྗང་བྱེད་ནི། དགེ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་
ལྡན་ལ་སྤངས་པར་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་བཞད་གང་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འཇིགས་པའི་རྒྱ་ཉི་བར་སྐྱབ་
འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། རང་ངམ་གཞན་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན་དག་མཆན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་
ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པ་གང་རུང་གིས་བཞིགས་ཏེ་སྤངས་པར་བྱས་པས་ཡུལ་གྱིས་དོན་
གོ་བའི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་དོ། །

བདུན་པ། སྤེད་དང་(༥༦བ)ཞེས་པ་སྤེད་པའི་ལྗང་བྱེད་ནི། ཡུལ་རབ་བྱང་སྟེ་ལྔ་གང་
ཡང་རུང་བའི་སྒྲིམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ། ལྟ་བ་མཐུན་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན། རང་ལས་
རྒྱད་ཐ་དད་པ། སྤ་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལྗང་བཟེད་ཆོས་གོས་སོགས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་གང་
ཡང་རུང་བ། རུང་བ་ཆད་ལྡན། དགེ་སྤྱོད་དེ་ཉིད་དབང་བ། རྒྱུད་ཟ་བའི་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་པ་
རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་པན་འདོད་དང་བརྒྱ་སེམས་དང་ཡིད་གཙུགས་ལས་གཞན་
པའི་སེམས་ཀྱིས་སྤེད་པར་འདོད་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་སྤར་བཞིན་རང་ངམ་གཞན་དག་
མཆན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ཀྱིས་བསྐྱོས་པས་སྤེད་པར་བརྩམས་ནས་སྤངས་པའི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་དོ། །

བརྒྱད་པ། གདེང་མེད་ཅེས་པ་གདེང་མེད་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལྗང་བྱེད་ནི། དགེ་
སྤྱོད་རང་ཉིད་ལས་ནོར་ཐ་དད་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཀྱིས་སྤར་རང་གིས་བྱིན་ཅིང་

དེ་ཉིད་དབང་བའི་གོས་ལོངས་སྟོང་ཆོག་པའི་གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་
པས་བརྒྱ་མཉམས་དང་ཡིད་གཙུགས་ལས་གཞན་པས་ལོངས་སྟོང་འདོད་ཀྱིས་ལོངས་སྟུང་
པར་བརྩམས་ནས་ལོངས་སྟོང་པའི་ཆེ་ལྷང་བྱེད་དོ། །གོས་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་དང་།
སྒར་བཤད་པའི་དགེ་སློང་ལས་གཞན་པ་དགེ་སློང་ནས་དུད་འགྲོའི་བར་ལ་གོས་ལ་སོགས་
པ་རང་གིས་གཏན་དུ་ལམ་རེ་ཞིག་བྱིན་ནས་གནང་བ་མ་ཐོབ་པར་ལོངས་སྟུང་པ་ལ་ཉེས་
བྱས་ཐྱ་རགས་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །

དགྲ་བ། གཞི་མེད་ཅེས་བ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི། སྐྱར་བ་གདབ་པའི་ཡུལ་
དང་གང་ལ་ངག་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྷག་མའི་སྐབས་བཞིན་ལ། སྐྱར་བ་གདབ་
(༥༧ན)པའི་དངོས་སོ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པ། རང་གིས་མཐོང་ཐོས་དོགས་
གསུམ་གྱི་མེད་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་ལྷག་མའི་དངོས་གཞིས་སྐྱར་བ་འདེབས་
འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ། བྱེད་པ་སོ་དང་བྱ་བ་སྐྱར་མ་སྐྱར་གང་ཡང་རུང་བའི་སྒྲོན་ནས་
སྐྱར་བ་འདེབས་པར་བརྩམས་ཏེ་ཡུལ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་ལྷང་བྱེད་དོ། །

བརྩ་བ། སྐྱེས་པ་མེད་པར་ལམ་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་པ་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལམ་དུ་
འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་བྱད་མེད་མཆན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་ལྷན་པ། ལུས་ཉེན་རུང་
ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རྩེ་འཕྲུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། བདག་ཉིད་ལ་ནད་སེལ་བ་
སོགས་པན་འདོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉིན་མཆན་གང་རུང་ཞིག་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་
ཚུན་གྱི་ལམ་དུ་ཁྱིམས་གོགས་མེད་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་དེ་འདྲའི་ཁྱིམ་པ་མོ་དང་ལྷན་
ཅིག་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འདས་པ་ན་ལྷང་བྱེད་དང་།
རྒྱང་གྲགས་དུ་མ་འདས་ན་དེའི་གངས་སྟེང་གི་ལྷང་བྱེད་དོ། །

8) བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ།

བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པའི་སྒྲིམ་ནི། །རྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་དང་། །རྒྱ་དང་མཐོན་དང་བསྐྱབ་
པ་དང་། །འཐབ་དང་མི་སྤྱེ་འགོ་བ་དང་། །མ་གྲུས་ཆང་འཐུང་དུས་མིན་པའོ། །ཞེས་པའི་རྒྱ་
དང་ཞེས་པ་རྒྱ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ཡུལ་ཆོམ་རྒྱ་མཚན་ཉིད་
པ། རྟེན་གྲིམ་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་ལྷན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། སྤྱེས་པའི་མཚན་དང་ལྷན་པ།
ཆོམ་རྒྱ་གྱི་བྱ་བ་མ་(༥༧)སྤངས་པ། རོ་མ་སྤྱོས་པའམ། རང་གི་ཟས་ལ་ཐན་པར་བྱེད་
པ་སོགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ལྷན་ཅིག་ལམ་ལ་འགོ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱང་སྟེ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འདས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དང་། རྒྱང་གྲགས་དུ་མ་འདས་པ་
ན་དེའི་གངས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱ་མ་རབ་བྱུང་དང་། བྱུང་མེད་གཡོ་སྤྱེའི་ཐ་སྙད་
བྱེད་པའི་ཐོལ་པ་དང་། རྒྱ་ཐབས་སུ་རབ་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དགོས་མེད་དུ་ལམ་
དུ་འགོ་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་རེ་རེར་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། ཉི་ཤུ་མ་ལོན་ཞེས་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་པའི་ལྷུང་
བྱེད་ནི། ཡུལ་སྤར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཐ་སྙད་ལྡན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་མཚན་
མཐུན་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་འདོད་པ། སྤྱེ་བའི་བར་ཆད་དང་མི་
ལྷན་པ། གྲོགས་སྤོབ་དཔོན་དང་དགེ་འདུན་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་ཞིང་གངས་ཆང་པ། ཆོམ་
ལྷན་གྱི་གསོལ་གཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མཁན་པོ་བྱེད་པ། བསྐྱབ་བྱ་དེས་
ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བས་མཁན་པོ་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱང་སྟེ་བྱེད་པར་བཅུམས་ནས་བྱས་པ་ན་རྫོད་པ་གསུམ་པའི་མཐར་མཁན་པོ་ལ་ལྷུང་
བྱེད་དང་སྤོབ་དཔོན་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །མངལ་བཞོལ་དང་བཅས་

ཉེ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པར་བསྐྱབ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདུ་ཤེས་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་ཤེས་ན་སྤར་གྱི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་གཏོང་ལ། ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་ནས་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མི་གཏོང་ངོ་། །(༥༩ན)

གསུམ་པ། རྟོག་དང་ཞེས་པ་ས་རྟོག་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ས་ཞིང་འཐས་པ་འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཐ་སྟོད་དུ་གྲགས་པ་འོག་གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ལ་དག་སྒྲིང་རང་ཉིད་ལག་གི་སྒྲ་བྱེད་པ་སོགས་གནང་བའི་རྟེན་དང་མི་ལྟན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རྟོག་འདོད་ཀྱིས་ཀྱང་ནས་བསྐྱབ་སྟེ་རང་ངམ་གཞན་ཐ་སྟོད་ལྟ་ལྟན་ངག་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་གྱིས་བསྒྲོས་ཉེ་རྟོག་པར་བརྩམས་ནས་སྤར་བ་གང་གི་ཆད་ཡན་ཆད་བརྟེན་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །ཆོས་ལྟན་གྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཕྱིར་དག་ཚུལ་ལྟ་བུ་རྟོག་འཇུག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་ཅིང་། གཞིག་པའི་སྒྲོ་མེད་པར་འཆག་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་གྱིས་ཞིག་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

བཞི་པ་མཐོན་ཞེས་པ་མཐོན་གཉེར་རིང་འདུག་གི་ལྷུང་བྱེད་ནི། སྟེན་བདག་ཁྱིམ་པ་ཆོས་ལྟ་ལྟན་མཐོན་དུ་འབོད་པ་མོ་ཡིན་པ། ཉག་ཏུ་འབོད་པ་སོགས་མ་ཡིན་པ་ལ་དུས་རུང་གི་ཟས་ཆད་ལྟན་སྟེན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་པ། སྤར་བཤམས་པའི་འསྟོ་ཅན་ལྷུམ་བུ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ། དུས་རང་མཐོན་དུ་གཉེར་བའི་དུས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་ནང་ལ་པན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དང་མི་ལྟན་པ་རྩམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དགར་མཐོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་རིང་དུ་འདུག་སྟེ་ཟ་འདོད་ཀྱིས་ཟ་བར་བརྩམས་ནས་མགུལ་དུ་མིད་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །སྤར་མ་བཤམས་པའི་ཟས་བསོད་པ་བསྐྱངས་ཉེ་བོས་པ་ལ་བསོད་པ་སྒྲིང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། དུས་མ་ཡིན་པར་རུང་བའི་སྟེན་ལ་མཐོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་རིང་དུ་འདུག་ནས་ལོངས་སྟོད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བསྐྱབ་བྱ་ནི། གཞན་གྱིས་བསྐྱབས་(༥༩བ)ཀྱང་ད་རུང་སྒྲིང་བ་དང་། མཐོན་དུ་བོས་པ་ན་གྲང་ཆོགས་སོགས་ཡོལ་བར་དོགས་པའི་ཆེ་མ་ཡོལ་བར་བྲིམས་ཤིག་ཅེས་མ་བསྒྲོས་

བ་དང་། ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་ཆོ་ག་དང་། གོས་བྱིན་བརྒྱབས་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་རི་སྐད་གསུངས་པ་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་པ། བསྐྱབ་པ་དང་ཞེས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཉེ་བར་འཛིག་པ་སྟོང་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་དགེ་སྟོང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་རང་གི་བསྐྱབ་པ་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་བསྟོ་བ་འདུལ་བ་ཤེས་པས་དངོས་པོ་འདུལ་བར་གཏོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མི་སྟོབ་པའི་ཆོ་ག་སྤྱི་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱར་སྟེ་ཆོ་ག་ཁྲིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པས་འདུལ་བ་ཤེས་པ་ལ་མ་བྱིས་པར་འདི་ལ་མི་སྟོབ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་ལ་མི་ཤེས་པ་དང་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་སྟོབ་པའི་ཆོ་ག་ངག་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྡན་གྱིས་སྤྱོད་ཏེ་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་འཛིག་པ་སྟོང་བ་དང་། གང་ཟག་གཞན་བསྐྱབ་པར་འཛིག་པ་སྟོང་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། དགེ་སྟོང་ཀུན་ཤེས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་དེ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ནམས་ལ་ཡང་བྱི་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །

བྱག་པ། འཐབ་དང་ཞེས་པ་ཉན་ན་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་དགེ་སྟོང་ཆོས་བརྒྱད་ལས་ལྟ་བ་མཐུན་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པ། རང་གི་ཚོད་རྒྱར་བྱུར་པ་གཉིས་ཡན་ཆད་གོས་བྱེད་པ་ལ་མཉན་བྱ་ཚོད་པ་(༥༩)བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ། གནས་དཔེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་ཡིན་པ་ནམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ཚོད་པའི་བྱིར་ཉན་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱར་སྟེ་ན་བ་གཏད་ནས་ཉན་པས་དོན་གོ་བའི་ཆོ་ལྷང་བྱེད་དོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི། གཞན་གྱི་འཐབ་མོ་སྟེལ་བ་དང་། འཐབ་པ་ལ་ཉན་པ་དང་། འཐབ་པའི་སར་འདུག་པ་དང་། ཚོད་པ་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་མཐུ་ཡོད་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཚོད་པ་ཞིག་པའི་བྱིར་ཉན་ན་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

བདུན་པ། མི་སྤྱི་འགོ་ཞེས་པ་ལས་ཀྱི་གནས་ནས་མི་སྤྱི་བ་འགོ་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི།

དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་བ། ཁ་སྐྱོང་བར་འོས་བ། ཆོས་ལྡན་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་
བ། བདག་ཉིད་ལ་མི་མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་བ། ཏུས་ནི་གསོལ་བ་ཙམ་ཡང་མ་
བྱས་བ། གང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་དེའི་མཆམས་ནང་དུ་གཏོགས་ཤིང་ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཐོས་
བ། ཉེན་རང་ཉིད་ཁ་སྐྱོང་བར་འོས་ཤིང་འདུན་པ་མ་བྱུལ་བར་དགེ་སློང་དེ་འཁོད་པ་རྣམས་
ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ཅི་ཡང་མ་སྒྲིས་པར་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགྲོ་བར་
བརྩམས་ནས་ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་པའི་མཆམས་ཀྱི་ནང་དུ་བྱིན་པའི་ཆེ་ལྷང་བྱེད་
དོ། །ལས་མཆམས་ཀྱི་བྱི་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཙམ་ལ་ཉེས་བྱས་ཙམ་ལས་མི་སྦྱེད་དེ། ལས་ལ་མ་
འདུས་པའི་མི་འདུས་པར་མི་འགྱུར་བས་སོ། །དགེ་འདུན་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་སྒྲིས་ཀྱང་
དགོས་པ་མེད་པ་དང་། མ་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། གསོལ་གཞིའི་ལས་སོགས་
ལ་གསོལ་བ་(༥༤བ)བྱས་ཟིན་ནས་རྫོང་པའི་ཏུས་དང་། ཆོས་མི་ལྡན་གྱི་ལས་རྣམས་ལ་མ་
སྒྲིས་པར་ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྒྱད་པ་མ་གྲུས་ཞེས་བྱ་མ་གྲུས་པའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཡུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་འཇགས་
དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་བཞི་ཡན་ཆད་དུ་ཁོངས་སའམ། དེ་འབྲེལ་དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་ཏ་ལ་
དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་རང་ལ་བསྒྲོལ་བ་རང་གིས་སྒྲུབ་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུས་པས་ཆོས་
བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་བཤད་སྤྱང་མི་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས། མ་སྒྲིམ་ཤིག་ཅེས་སའམ།
འགལ་བར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགལ་བར་བྱས་པའི་ཆེ་ལྷང་བྱེད་དོ། །སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལ་མ་གྲུས་པས་དེའི་བཅས་མཆམས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་ན་ལྷང་བྱེད་དངོས་
དང་། བསྐྱབ་པ་ཙམ་ལ་མ་གྲུས་པ་སྦྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཁན་པོ་དང་སྟོན་
དཔོན་གྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དག་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་གྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་
དག་ལས་འགལ་བར་བྱས་པ་རྣམས་ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་བ། ཆང་འཕྱང་ཞེས་པ་ཆང་འཕྱང་བའི་ལྷང་བྱེད་ནི། ཆང་དངོས་སམ། དེའི་སྤང་

མཁམ། རྒྱན་ཆང་ལ་སོགས་པ་པམས་མ་བཏབ་པའི་བཙུག་མའི་ཆང་དང་། དེའི་ཆོགས་མ་
སོགས་འབྲུངས་ན་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་ཡིན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ཆང་འབྲུང་
བར་འདོད་དམ། སྤང་མ་བཟུང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བརྩམས་
ནས་མགུལ་དུ་མིད་ཐེབས་རེ་ལ་ལྷུང་བྱེད་རེའོ། །ཆང་གི་དྲི་རོ་བློ་བའི་ཐུག་པ་དང་། ཅུབས་
མོ་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། མེ་ཏོག་དང་འབྲས་(༦༠ན)བྱུ་དང་བཟུག་པ་སོགས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་
ཀྱི་རིགས་བཟུང་བ་དང་། རང་དགར་ཆང་ལུས་ལ་བསྐྱས་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཅུབས་
མོ་ཉེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་པམས་སོགས་མ་བཏབ་པའི་སྤྱོད་པར་མི་འབྱུར་བ་དང་།
ནས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་བཙུག་པའི་ཁུ་བ་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་པ་བཏུང་བ་ལ་དགོངས་ཤིང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཆང་སྐྱོལ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་ལྷག་པར་སྐྱོལ་བས་སྤྱོད་པའི་
རྒྱས་པ་གཏན་མེད་པར་བྱས་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

བཅུ་པ། དུས་མིན་པའོ་ཞེས་པ་དུས་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རང་ཉིད་ཁྱིམ་
པ་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་གནས་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་གྲོང་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པའི་གནས་སུ་རབ་
བྱུང་སྟེ་ལྷ་གང་རུང་གི་སྒོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་ཞིང་ལྷ་བ་མཐུན་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་
ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། མཆམས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་ཤིང་གནས་ནས་མ་བྱུང་བ།
བྱེ་ནས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་སུ་མ་སོང་བ། ཆོས་འདི་པའི་རབ་བྱུང་རང་ལས་གཞན་ཡོད་པའི་
གནས་སུ་སྤིང་འདིའི་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱུ་རེངས་མ་ཤར་བའི་དུས་སུ་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་
དང་མི་ལྡན་ཞིང་། གཞན་གཤལ་བའི་བྱིར་དང་བསྐྱོམས་བྱུང་གི་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་མ་ཡིན་པ་
རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ་ཐེ་ཆོམ་བཟུང་བས་དེར་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མ་སྐྱས་པར་གྲོང་དུ་
འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགྲོ་བར་བརྩམས་ནས་གནས་ཁང་གི་ཉེ་འཁོར་ལས་
འདས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དངོས་གཞིའོ། །

9) བཙུ་ཚན་དགུ་པ།

བཙུ་ཚན་དགུ་པའི་སྒྲོན་མེ། ཟས་བཅས་སྐྱ་རེངས་ད་གདོད་དང་། ཁབ་(༦༠བ)རལ་
དང་ནི་ཁྲི་རྒྱ་དང་། །གདལ་དང་གདོད་དང་གཡན་པ་དང་། །རས་ཆེན་བདེ་གཤེགས་
ཆོས་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཟས་བཅས་ཞེས་པ་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་རྒྱ་བ་དང་ཕྱི་རྒྱ་
བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། གད་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཁྲིམ་པ་མཆན་ཉིད་པའི་གནས་ཡིན་པ།
གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཆང་བ། དུས་སྤྱོད་དུས་ཡིན་པ། རང་གི་ཆོག་གིས་དགེ་སློང་ཆོས་
བརྒྱུད་ལྡན་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་ཟས་ལ་སྤྱོད་བྱངས་པའི་དུས་ཡིན་པ། སྤྱིན་བདག་ཆོས་
བཞི་ལྡན་གྱིས་དུས་རུང་གི་ཟས་རུང་བ་ཆད་ལྡན། དུས་ལས་མ་ཡོང་བར་གྲིམས་ཤིག་
ཅེས་མ་བསྐྱོས་པ་དང་། བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་
རང་དགར་ཁྲིམ་གསུམ་ཡན་ཆད་དུ་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགྲོ་བར་བརྩམས་
ནས་ཁྲིམ་གསུམ་པའི་བསྐྱོར་མ་བསྐྱོར་གང་རིགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་འདས་པའི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་དུ་
འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ཕྱི་རྒྱ་མོང་དུ་རྒྱ་བ་ནི། གནས་དང་དུས་སྤྱར་བཞིན་ལ། ཁྲིམ་བཞི་ཡན་ཆད་
ཡིན་པ། རྟེན་ཆོས་འདི་པའི་རབ་བྱུང་འཁོད་པ་ལ་མ་སྤྱོད་པ། བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་མི་ལྡན་
པ། གདུལ་བྱ་གཞན་གདུལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པ་སོགས་མ་ཡིན་བཞིན་དུ། དུས་མ་ཡིན་
པར་ཁྲིམ་བཞི་ཡན་ཆད་དུ་འགྲོ་འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགྲོ་བར་བརྩམས་ནས་ཁྲིམ་
བཞི་པའི་སྒྲོའི་ཐེམ་པའམ་ཉེ་འཁོར་སོགས་འདས་པའི་ཆེ་སྤྱར་བཞིན་ལྗང་བྱེད་དོ། །གཉིས་
པ། སྐྱ་རེངས་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་རུབ་མོ་འགྲོ་བའི་ལྗང་བྱེད་ནི། གནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་
བཙུན་མོ་མཆན་ཉིད་པ་ཡོད་པ་གནས་སུ་དུས་ཉི་མ་རུབ་པའི་མཐར་འོད་དམར་(༦༡ན)པོ་

ཆགས་པ་འདས་པ་ནས་སྐྱེ་ངངས་མ་ཤར་གྱི་བར་གྱི་དུས་སུ་རྒྱུན་བར་ཆད་གྱི་ཆོས་དང་
མི་ལྡན་པ། རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་ཕྱིར་འོས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་
གདུལ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ་འཇམ་ཡིད་གཉིས་བྱ་བས་རྒྱལ་པོའི་
བཅུན་མའི་གནས་སུ་རང་དགར་འགོ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་འགོ་བར་བརྩམས་
བས་སོ་བྱང་གི་ཉེ་འཁོར་རམ་ཐེམ་པ་འདས་པ་ཅི་རིགས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི།
སོ་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ། བདག་འོངས་སོ་ཞེས་བརྟུན་ནས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི། ཤོག་
ཅིག་ཅེས་མ་བྱུང་བར་སོ་བྱང་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ། ད་གདོད་ཅེས་པ་བསྐྱབ་གཞི་བྱེད་དུ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དུལ་དགེ་
སྐྱོང་ཆོས་བརྒྱུད་ལྡན་གསོ་སྐྱོང་དེ་ལ་གཏོགས་པ། འདུལ་བར་གཏོགས་པའི་བསྐྱབ་པའི་
གནས་གསོ་སྐྱོང་གི་དུས་སུ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལན་གཉིས་ཡན་ཆད་ཐོས་ཤིང་། མདོ་དེའི་དོན་
ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་བཞད་གད་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྱུང་
དུ་གསོད་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱིས་བྱུང་དུ་གསོད་པའི་
ཆོག་སྐྱས་ཏེ་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའི་ཆེ་འདིའི་ལྷུང་བྱེད་ཡིན་ལ། ཞེ་སྤང་གིས་སམ་འདུ་
ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་བྱུང་དུ་བསད་ན་མ་གྲུས་པའི་ཚུལ་གྱི་ལྷུང་བྱེད་དང་། རྒྱན་དུ་སྐྱ་བའི་ལྷུང་
བྱེད་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ། ཁབ་རལ་ཞེས་པ་ཁབ་རལ་འཆོས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། བ་སོ་དང་ར་གན།
སོགས་ཁབ་རལ་གྱི་རྒྱ་རུང་བ་ཆད་ལྡན་ཡུལ་དུས་དེར་དགོན་ཞིང་རིན་ཆེ་བ། རང་དབང་
བ་(༤༡བ)སྤར་བཅོའི་ཚུལ་པ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་རང་དོན་དུ་རང་ངམ་གཞན་
ཐ་སྟོན་ལྡན་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་ཁབ་རལ་གྱི་བཅོ་བྱེད་པར་བརྩམས་ནས་བཅོ་ཇོགས་
པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

ལྔ་པ། བྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་བྱི་རྒྱུ་འཆོས་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། ཆོས་བརྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགེ་འདུན་

དབང་བའི་ཁྱིམ་གྱི་འཁྲུང་རྒྱུ་ལོན་པ། རྒྱ་སྒྲོན་རང་རང་གི་ཆོད་དང་ལྡན་པ། རྩེ་བ་བྱ་
གར་བཞུག་པའི་སྒྲོགས་མ་གཏོགས་པ་ཁྱིམ་ཁྱུ་གར་གི་ཆོད་ལས་ལྷག་པ། སྤར་ཆོད་ལ་
གཞོད་པའི་བཟོའི་ཚྱུ་མ་མ་བྱས་པ་ལ་དེར་འདྲུ་ཤེས་པས་ཆོད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་འདོད་
ཀྱིས་རང་ངམ་གཞན་ཐ་སྙད་ལྷན་ལྡན་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་བཅུམས་ཏེ་བཟོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །སྐབས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཁྱིམ་ཁྱུ་གར་གར་ལས་མཐོ་བ་དང་། གསེར་
དབྱུང་དང་བ་སོ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་ཁྱིམ་ཁྱུ་ཆེན་པོ་ལ་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་བྱེད་པར་
ཅན་མེད་པར་འདུག་པ་ལམ་ཉལ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

བྱག་པ། གདལ་དང་ཞེས་པ་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། གོས་
པར་བྱ་བའི་གནས་དགེ་འདུན་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་གནས་མལ་རྩེ་བ་ཆོད་ལྡན་ལ་གོས་
པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཤིང་བལ་སོགས་སྤར་བ་གར་གི་ཆོད་དུ་ཡོངས་པས་གོས་པར་བྱེད་
འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་རང་ངམ་གཞན་ཐ་སྙད་ལྷན་ལྡན་དངོས་སུ་བསྐྱོས་པས་གོས་
པར་བྱས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

བདུན་པ། གདིང་དང་ཞེས་པ་གདིང་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་གདིང་བའི་རྒྱ་རྩེ་
བ་ཆོད་ལྡན་སྤར་ཆོད་ལ་གཞོད་པའི་བཟོའི་ཚྱུ་མ་མ་བྱས་པ་ལ་(༦༩ན)དེར་འདྲུ་ཤེས་པས་
རང་དགར་རང་དོན་དུ་ཆོད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་རང་ངམ་གཞན་
ཐ་སྙད་ལྷན་ལྡན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་བཟོ་རྫོགས་པའི་ཆེ་ལྷུང་བྱེད་དོ། །གདིང་བའི་ཆོད་ནི་སྤྱིད་
དུ་ཁྱུ་གསུམ་དང་། ཞེང་དུ་ཁྱུ་དོ་དང་སོར་བྱག་གོ། །

བརྒྱད་པ། གཡན་པ་ཞེས་པ་གཡན་པ་དགའ་བའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རང་གི་གཡན་པ་
དགའ་བའི་རྒྱ་རྩེ་བ་ཆོད་ལྡན་སྤར་བཟོའི་ཚྱུ་མ་མ་བྱས་པ་ལ་རང་དོན་དུ་ཆོད་ལས་ལྷག་
པ་སྤར་གདིང་བའི་སྐབས་བཞིན་བྱས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། གཡན་པ་དགའ་བའི་
ཆོད་ནི་སྤྱིད་དུ་ཁྱུ་བྱག་དང་། ཞེང་དུ་ཁྱུ་གསུམ་སོ། །

དགུ་པ། རས་ཆེན་ཞེས་པ་རས་ཆེན་ལས་གྲུང་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་རས་
ཆེན་གྱི་རྒྱ་རུང་བ་ཆད་ལྡན་སྤར་བཅའི་རྩོམ་པ་མ་བྱས་པ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་སྤར་བཞིན་
དུ་བཅུག་ནས་བྱུང་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་གྱི་ཆད་ནི་སྤིད་དུ་སྤྱི་
དགུ་དང་། ཞིང་དུ་སྤྱི་གསུམ་དང་སོར་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

བཅུ་པ། བདེ་གཤེགས་ཆོས་གོས་ཞེས་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་
ལས་གྲུང་པའི་ལྷུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གོས་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་རྒྱ་
རུང་བ་སྤར་བཅའི་རྩོམ་པ་མ་བྱས་པ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་དམ་
དེ་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་རང་ལ་དེའི་སྐྱོ་གཟུགས་ཀྱི་ཆད་ཅམ་མེད་བཞིན་དུ་བདེ་
གཤེགས་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆད་དང་དེ་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པར་བརྩམས་ཏེ། བཅོ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་(༤༩བ)ཆད་ནི་སྤིད་དུ་
སྟོན་པ་རང་གིས་སྤྱི་ལྟར་ཞིང་དུ་སྤྱི་གསུམ་མོ། །

༤) སོར་བཤགས་ཀྱི་སྤེ་བཤད་པ།

བཞི་པ་སོ་སོར་བཤགས་པ་ལ་སྤྱི་ལྟར་། སྤོང་དང་བྱིམ་གཞན་ཉིད་དང་ནི། །བསྐྱབ་པ་
ནམས་དང་དགོན་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་པན་པ་གསུང་བ་ཡིས། །སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བར་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷུང་བཞི་ལས་དང་སོ་དགེ་སློང་མ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཟས་
ལེན་པའི་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་མ་ཆོས་བརྒྱད་
ལྡན་རང་ཉིད་བཟའ་བའི་བྱིར་བསྐྱབས་པའི་དུས་རུང་གི་ཟས་རུང་བ་ཆད་ལྡན་ནད་ལ་པན་པའི་
བྱིར་སོགས་མ་ཡིན་པར་རང་དགར་བསྐྱངས་ཏེ་ཟ་འདོད་ཀྱིས་ངག་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྡན་གྱིས་
བསྐྱངས་ཏེ་ཟ་བར་བརྩམས་ནས་མེད་པ་ནི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དགེ་སློང་མ་ལས་གཞན་ཉི་

དུ་མ་ཡིན་པའི་རབ་བྱུང་མ་ལས་རང་དགར་ཟས་བསྐྱངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ། བྱིས་གཞན་ཉིད་དང་ཞེས་པ་གྲལ་རིམ་དུ་འབྲེམ་དུ་འཇུག་པ་མ་བརྒྲེག་པར་བའི་སོར་བཤགས་ནི། སྤྱིན་བདག་བྱིས་པ་ཐ་སྙད་ལྷ་ལྷན་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། རང་དང་དགེ་སློང་མ་གང་དང་ཡང་ཁོར་མི་གཅིག་པ། གཉིས་ཀའི་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ། མཐོན་དུ་འཁོད་པ་སོ་ཡིན་པ། ཟས་བའི་བྲོགས་དགེ་སློང་མ་ཆོས་བརྒྱད་ལྷན་གཉིས་ཡན་ཆད། དངོས་སོ་དུས་རུང་གི་ཟས་རུང་བ་ཆད་ལྷན། དགེ་སློང་མ་ཆོས་བརྒྱད་ལྷན་གྱིས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ངོ་མཐོན་བྱེད་པའི་བསྐྱོ་བཤགས་བྱས་པ་ཡིན་པ། རྟེན་དགེ་སློང་མ་དེའི་ཆོག་གིས་མཐོན་དུ་བོས་པ་མ་ཡིན་པ། རང་དང་ལྷན་ཅིག་མི་བཤེར་ཟས་གཅིག་པ་སྤར་བོས་བེན་ཅིང་སྤལ་ལ་འཁོད་པ་འཇ། རང་དང་ཅིག་ཅར་བ་(༤༣ན) གང་ཡང་རུང་བ་མ་བརྒྲེག་པ། སྤྱིན་བདག་དེ་ཉིད་དམ། དེས་མངགས་པའི་གཡོག་ལ་སོགས་པ་བན་སྦྱར་བ་སོའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ། བསྐྱོ་བཤགས་བྱེད་པ་མ་བརྒྲེག་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའམ་ཐེ་ཆོམ་བའས་བསྐྱོ་བཤགས་བྱེད་པ་མ་བརྒྲེག་པར་བའོད་ཀྱིས་རང་ལ་ཐོད་ཀྲལ་དུ་བྱིམས་པའམ་རིམ་པ་བཞིན་བྱིམས་པ་མ་བརྒྲེག་པར་བའོ་བར་བརྒྲེག་པར་བའོ་བར་བརྒྱམས་ནས་བོས་པ་ན་ལྷུང་བ་འདིར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ། བསྐྱབ་པ་རྣམས་དང་ཞེས་པ་བསྐྱབ་པ་བྲལ་ཏེ་བྱིས་དུ་འཇུག་པའི་སོ་སོར་བཤགས་པ་ནི། སྤྱིན་བདག་སྤར་བཞིན་ལ་རང་ལས་ཁོར་ཐ་དད་པ། དེ་ལས་ཟས་མི་སྒང་བའི་བྱིས་བྱི་བསྐྱབ་པས་བསྐྱམས་པ་དང་འབྲེལ་བ། ཟས་དུས་རུང་རུང་བ་ཆད་ལྷན་སྤྱིན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་པ། ཤིན་ཏུ་མོད་པ་མ་ཡིན་པ། རྟེན་བྱིམས་སུ་བྱ་བ་ལ་གཏོགས་པ། བྱིམས་མ་བཅས་པའི་ཆེ་བོས་ཤིང་། ཟས་མ་བྱིན་པའི་བར་དུ་བྱིམས་བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་གིས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་དེ་ལས་ཟས་བསྐྱངས་ཏེ་བའོད་ཀྱིས་བའོ་བར་བརྒྱམས་ནས་དེ་མགུལ་དུ་མིད་པའི་ཆེ་ལྷུང་བ་འདིར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ། དགོན་པ་ནི་ཞེས་པ། རྒྱགས་ལས་གྱུར་པའི་སོ་སོར་བཤགས་པ་ནི། སྤྱིན་

བདག་ཁྱིམ་པ་ཚོས་བཞི་ལྷན་ལ་དུས་རུང་གི་ཟས་རུང་བ་ཚད་ལྷན་སྦྱོན་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཡིན་པ་གནས་ཐོང་ལས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཡན་ཆད་འདས་པ་ཀུན་དགའ་ར་བའི་ཕྱི་རོལ་
འཛིགས་པ་དང་བཅས་པའི་གནས་སུ་རྟེན་ནགས་སྦྱུལ་བར་སྒྲོས་ཤིང་མ་སྦྱུལ་བའི་དགེ་
སྒྲོང་གིས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་ནགས་མ་སྦྱུལ་བར་རང་དགར་བ་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བསྐྱང་སྟེ་ཐོས་པ་ན་ལྷང་བ་འདིར་འགྱུར་རོ། །

༥) ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།

(༦༣བ)ལྷ་པ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དགྲུ་ལས། དང་པོ་གོས་བགོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་
སྒྲོམ་ནི། འཁ་ཐབས་ལ་ནི་རྣམ་པ་བདུན། །ཞེས་པ་ལ་འཁ་ཐབས་ཁྱིམ་མཐའི་ཁ་མཉམ་
བར་བྱས་ནས་མ་བགོས་པ་དང་། དཔུས་མའི་གོང་དུ་སྟེབ་པའི་ཏ་ཅང་བཅེངས་པ་དང་།
མོང་བུའི་ཆོགས་ལ་རེག་པའི་ཏ་ཅང་འཛོལ་བ་དང་། བྱོགས་གཅིག་པར་སྒྲང་པོ་ཆེའི་སྒྲ་
ལྷར་ནར་བ་དང་། ལྷེ་བའི་གོང་དུ་འཁ་ཐབས་ཀྱི་མགོ་ལྷེབས་པ་དང་། འོག་དུ་སྦྱུལ་མགོའི་
གདེངས་ཀ་ལྷར་བྱས་པ་དང་། བར་ནས་འབྱའི་ཕུར་མའམ་བྱུམ་བུ་ལྷར་འདུག་པ་རྣམས་ལ་
ཉེས་བྱས་སོ། །སྟོད་གཡོགས་ལ་ནི་རྣམ་གསུམ་དང་། །ཞེས་པ་སྒྲུམ་སྒྲར་དང་སྒྲ་གོས་ཏ་
ཅང་བཅེངས་པ་དང་། ཏ་ཅང་འཛོལ་བ་དང་། མ་མཐའི་མཁའ་མཉམ་པོར་འདུག་པའི་རྒྱུ་
པོར་མ་བགོས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁྱིམ་དུ་འགོ་བའི་སྡེ་ཚན་ལ། འེན་དུ་བསྐྱམས་ལ་སོགས་པ་ལྷ། །ཞེས་པ་
ནི་ཁྱིམ་པའི་ཁྱིམ་དུ་འགོ་བའི་ཆེ་རྒྱུང་ལག་རྒྱུང་བ་སོགས་ལ་བྲན་ཤེས་མ་བསྟེན་པར་མ་
བསྐྱམས་པར་འདུག་པ་དང་། རྒྲ་གོས་དང་མཐར་གོས་རྒྱུ་པོར་བགོས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་
ཕྱིན་པ་དང་། ཅ་ཅའི་སྒྲ་མ་བསྐྱུངས་པ་དང་། མིག་བག་ཡངས་སུ་ལྷ་བ་དང་། དགོས་མེད་

དུ་གཉའ་ཤིང་གང་ལས་འདས་པར་ལྷ་ཞིང་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །མགོ་གཡོགས་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། རས་ལ་སོགས་པས་མགོ་གཡོགས་པ་དང་། ཆར་ལ་སོགས་པ་གྲུང་ཡང་གོས་མ་བརྒྱུས་པར་འགོ་བ་དང་། ཆོས་གོས་ཕྲག་པའི་སྤྱོད་གས་གཉིས་ཀར་གཟར་བ་དང་། ལག་པ་གཉིས་བརྒྱུད་སྟེ་ལྷག་པར་སོར་མོ་རྣམས་བསྟོལ་(༤༣)ཏེ་འགོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ། མཆོང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྟ། ཞེས་པ་མཆོང་ཞིང་འགོ་བ་དང་། སྤྱིད་པ་བརྒྱུད་བསྐྱམ་བྱེད་ཅིང་འགོ་བ་དང་། ཅོག་བྱས་འགོ་བ་དང་། ཀྱང་པའི་རྟིང་པ་བཏེག་སྟེ་འགོ་བ་དང་། བྱ་མོ་གཉིས་རྒྱུད་ཏེ་འགོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ལུས་སྦྱར་ཞིང་འགོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མགོ་སྦྱར་བ་དང་། གཞན་དག་དང་ཕྲག་པ་གཉིས་སྟེལ་བ་དང་། ལག་པ་སྟེལ་ཏེ་འགོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་པ་ཁྱིམ་དུ་འདུག་པའི་སྤྲེ་ཆོན་ལ། འདུག་པར་བྱ་བ་དགུ་དག་དང་། ཞེས་པ་ནི་སྤྱིན་བདག་གིས། ཁྱིམ་དུ་འདུག་ཅིག་ཅེས་མ་བསྟོན་བར་འདུག་པ་དང་། སྟོག་ཆགས་ཡོད་མེད་མ་བརྟགས་པ་དང་། ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷིད་ཀྱིས་པབ་སྟེ་འདུག་པ་དང་། ཀྱང་པའི་སྟེང་དུ་ཀྱང་པ་བཞག་པ་དང་། བརྒྱའི་སྟེང་དུ་བརྒྱ་བཞག་པ་དང་། ཡོང་བུའི་སྟེང་དུ་ཡོང་བུ་བཞག་པ་དང་། ཀྱང་པ་ཁྱིམ་སོགས་པའི་འོག་དུ་བཀྱག་ཅིང་འདུག་པ་དང་། ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་རིང་དུ་སོ་སོར་ཕྲལ་ཏེ་འདུག་པ་དང་། འདོམས་སྤང་བར་འདུག་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བཞི་པ་ཟས་སྒྲང་པའི་སྤྲེ་ཆོན་ལ། སྤྱིན་ལེན་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་པ་ནི་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འདུལ་བ་དང་མི་འགལ་བར་ཟས་ལེགས་པར་མ་སྒྲངས་པ་དང་། སྟོད་དང་ཁད་ཆེད་དུ་སྒྲངས་པ་དང་། ཆོད་མ་སྟེ་ཕུན་དང་ཟན་བྱེ་སོགས་མཉམ་པར་སྒྲངས་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱལ་མ་བྱས་པར་འདུག་པའི་ཆོ་གལ་རིམ་པའི་(༤༣)མཐར་ཆགས་སུ་མ་སྒྲངས་

བ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་མ་སྒྲངས་པ་དང་། བཟེད་བ་དང་བཅའ་བ་སོགས་མ་
བྱུང་བ་ནས་ལྷུང་བཟེད་བཟེད་པ་དང་། ལྷག་པོ་འདོད་པས་བྱན་དང་ཕྱེ་སོགས་གཅིག་གིས་
འགོ་བས་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་ཟས་བའི་སྤྱོད་ལྷུང་བཟེད་སོགས་བཟུང་བ་རྣམས་ལ་
ཉེས་བྱས་སོ། །

ལྷ་བ་ཟས་བའི་སྤྱེ་ཚན་ལ། ཟས་ལ་ལེགས་པར་བྱ་བ་དྲུག་ཤིག་ལ་ཉེས་བྱས་པ་དང་།
དུ་འདུལ་བ་དང་མི་འགལ་བར་ཟས་ལེགས་པར་མ་བོས་པ་དང་། ཁམ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་དང་།
ཆུང་བ་དང་། རང་དང་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་ཁམ་རན་པར་མ་བོས་པ་དང་། ཟས་མ་
སྤེབ་པར་ཟས་ལ་ཁ་གདངས་པ་དང་། ཁམ་གྱིས་ཁ་བཀང་སྤེ་སྤྱོད་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་
སོ། རྩྱག་རྩྱག་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། ཟས་བའི་སྤྱོད་ལྷུང་བཟེད་ལ་ཉེས་བྱས་
ཅག་ཅག་དང་། ཏུ་ཏུ་དང་། སྤུ་སྤུ་ཟེར་ཞིང་བ་བ་དང་། ལྷེ་ཕྱིར་སྤུང་ཞིང་བ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་
བྱས་སོ། །འབྲུ་ནས་ཐ་དད་བྱེད་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། སྤོག་ཆགས་བརྟག་པའི་ཕྱིར་སོགས་
མ་ཡིན་པར་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་བའི་བ་དང་། ཟས་ལ་འབྲུ་སྤོད་བྱེད་པ་དང་། མཁུར་བ་གཉིས་
གཡས་གཡོན་སྤོད་ཞིང་བ་བ་དང་། རྒྱན་སྤོད་ཏོག་ཅིང་བ་བ་དང་། ཁམ་འསྐྱོ་བཅད་ཅིང་བ་བ་
རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ལག་པ་བཟུག་ལ་སོགས་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། ལག་པ་ལ་ཟས་
ཆགས་པ་ལ་བཟུག་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་སྤོད་ལ་སོར་སོར་དང་ལྷེས་འབྲུག་པ་དང་། ལག་པ་ལ་
ཟས་ཆགས་པ་སྤྲུག་པ་དང་། ཟས་དང་བཅས་པའི་སྤོད་སྤོམ་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་(༤༥ན)
སོགས་སུ་ཟས་སྤྲུག་པའི་ལྷེ་ཡང་བཟུ་བའི་ཕྱིར་སྤང་ལ་འདེགས་པ་དང་། མཚན་རྟེན་གྱི་
དབྱིབས་འདྲ་བ་བྱས་ཏེ་བ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དྲུག་པ་ལྷུང་བཟེད་ལ་སྤྱད་པའི་སྤྱེ་ཚན་ལ། འབྲུ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ་
ནི། གཞན་གྱི་ལྷུང་བཟེད་ལ་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་དང་། ལག་པ་ཟས་ཀྱི་སྤྲུགས་པས་ཆུ་སྤོད་
ལ་བཟུང་བ་དང་། ཟས་དང་སྤྲུགས་པའི་ཆུས་དགེ་སྤོད་སོགས་ལ་གཏོར་བ་དང་། སྤྱིན་བདག་

གི་བྱིས་དུ་དེ་ལ་མ་བྲིས་པར་ཁྱད་ཚུ་འཛོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ལྷུང་བཟེད་ལ་ནི་རྣམ་
པ་བཅུ། །ཞེས་པ་ནི། སྒྲོད་གཞན་གྱི་ཟས་གྱི་ལྷག་མ་ལྷུང་བཟེད་དུ་བྱུག་སྟེ་དོར་བ་དང་།
ལྷུང་བཟེད་ས་རྩེན་པ་དང་། གྲོག་གཡང་གི་ཁ་དང་། འྱིན་གྱིས་གཞོལ་བ་དང་། བང་རིམ་
གཞོལ་བའི་འགྲིལ་སར་བཞག་པ་དང་། འགྲང་བཞིན་དུ་ལྷུང་བཟེད་བཟུ་བ་དང་། གད་ཁ་
དང་གཡང་སར་བཟུ་བ་དང་། འབབ་ཚུ་བྲག་པོའི་རྒྱན་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་ལྷུང་བཟེད་གྱིས་ཚུ་
བཅུ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བདུན་པ་ཆོས་བསྟན་པའི་སྡེ་ལ། འགྲང་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་ལྟ། །ཞེས་པ། ཆོས་
ཉན་པ་པོ་ནད་པ་མིན་པ་འདུག་པ་ལ་ཆོས་འཆད་པ་པོས་འགྲང་སྟེ་ཆོས་བཤད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་འདུག་སྟེ་ཉལ་བ་དང་། སྟན་དང་ས་སྤྱགས་མཐོན་པོ་དང་སྟན་བཟང་པོ་ལ་ཉན་པ་
པོ་འདུག་པ་ལ་དམའ་བ་དང་སྟན་ངན་པ་ལ་འདུག་སྟེ་བཤད་པ་དང་། བདུན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བྱི་
ནས་འགྲོ་ཞིང་བཤད་པ་(༤༥)དང་། ལམ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ལམ་གྱི་འགྲམ་ནས་འགྲོ་ཞིང་
བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །མགོ་གཡོགས་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། མི་ན་
བར་མགོ་པོ་གཡོགས་པ་དང་། གོས་བརྩེས་པ་དང་། ཆོས་གོས་སྤག་པ་གཉིས་ཀར་གཟར་
བ་དང་། ལག་པ་ལྷག་གོང་དུ་བསྟོལ་བ་རྣམས་ལ་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དོ་ཀར་
ཅན་ལ་སོགས་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། མི་ན་བར་དོ་ཀར་ཅན་ཉེ་ཐོར་ཅོག་ཅན་དང་། མགོ་ལ་ལྷ་
གྲོན་པ་དང་། དར་ལ་སོགས་པའི་ཅོད་པན་བཅིངས་པ་དང་། མེ་ཉོག་ལ་སོགས་པའི་བྲེང་བ་
བཅིངས་པ་དང་། ཐོད་དགྱིས་པ་རྣམས་ལ་བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །སྤང་ཆེན་ལ་སོགས་
བཞོན་པ་ལྟ། །ཞེས་པ་ནི། མི་ན་བར་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་བཞོན་པ་དང་། ཉ་ལ་བཞོན་པ་དང་། དེ་
གཉིས་ལས་གཞན་པའི་བཞོན་པའི་སྟངས་དུ་འདུག་པ་དང་། མདོ་ལེ་སོགས་སྤྱགས་ལ་བཏེག་
པ་དང་། མཆིལ་ལྷམ་གྲོན་པ་ལ་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ལག་ན་དབྱིག་པ་ལ་
སོགས་བྲུག་། ཅེས་པ་ནི། མི་ན་བར་ལག་ན་འཁར་བ་ཐོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཡུགས་

དང་། མཚོན་ཆ་དང་། རལ་གྱི་དང་། དམ་ཆ་ཐོགས་པ་དང་། ཁབ་སོགས་གོ་བྱོན་པ་ལ་
ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

བརྒྱད་པ་བསྐྱབ་པའི་སྡེ་ལ། ན་བ་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ནི། མི་ན་བར་
འགྲེང་སྟེ་བཤད་གཅི་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་ལྡན་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་མ་གཏོགས་རྒྱ་
ནང་དུ་བཤད་གཅི་དང་། ལྷ་བས་དང་། རྒྱལ་ས་པ་དང་། མཆིལ་མ་སོགས་དོར་བ་དང་། ཅ་
སྟོན་པོས་(༤༤ན)གོ་སྐབས་མེད་པར་གནས་པའི་གཞི་མ་གཏོགས་པར་ཅ་སྟོན་པོ་ཡོད་པའི་
ས་སྟོགས་སུ་བཤད་གཅི་དང་མཆིལ་མ་སོགས་དོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དགུ་པ། རྒྱ་བ་ནི་སྟག་ལ་སོགས་པའི་གཏོད་པ་བྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར་མི་གང་ཅ་མ་
ལས་མཐོ་བར་ཤིང་ལ་འཛེག་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །

༩༽ མ་རྣམ་ནས་འབྱུང་བའི་སྟན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་པ་དང་རྟེན་པ་མ་གཉིས་ཀ་
ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འབྱུང་བ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། མངས་སུ་དོགས་པས་མ་བཞོད་དོ། །དེ་
དག་ནི་མི་མཐུན་སྟོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོན་སྲུང་བའི་རྒྱལ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་ཡིན་ལ།
སྲུང་ཐབས་ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་བཞི་བརྒྱ་བདུན་གྱི་དགེ་སློང་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོན་པས་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པ་ལས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། གཞི་བརྒྱ་བདུན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ལུང་གཞིར། རབ་བྱུང་གསེ་སྟོང་གཞི་དང་ནི། །དགག་
དབྱེ་དབྱར་དང་གོ་སྐབས་དང་། །སྟོན་དང་གོས་དང་ས་བརྒྱུད་དང་། །ཀློག་སྐྱོད་དང་ལས་ཀྱི་
གཞི། །དམར་སེར་ཅན་དང་གང་ཟག་དང་། །སྟོན་དང་གསེ་སྟོང་གཞག་པ་དང་། །གནས་མལ་
དང་ནི་རྩོད་པ་དང་། །དགེ་འདུན་དབྱེན་རྣམས་བསྐྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ལ། གཞུང་

དམ་པར་གཞི་བཙུག་དུ་ཡང་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་གཞི་ཞེས་འདེན་པའམ།
ཡང་ན་བྱིར་བཙོས་ལ་ལྷུང་བ་དང་། ཚུད་པ་བྱིར་བཙོས་གཉིས་སུ་མཛད་པའོ། །བཙུ་བདུན་
པོ་དེ་དག་ལ་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དག་གི་(༤༤བ)བརྗོད་བྱ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ལ། དེས་
སེམས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་བྱེད་པས་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་འདིས་བརྗོད་བྱར་
བྱེད་པའི་བྱིར། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་གཞི་བཙུ་
བདུན་པོ་འདིས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རྒྱུད་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྷག་
པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་རག་ལས། དེ་ཡང་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་རག་
ལས་ཤིང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པ་མཐའ་དག་གཞི་བཙུ་བདུན་པོ་འདིས་
ཆང་བར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཐེན་པ་གང་དོན་དུ་གཉེར་ཡང་དེའི་གཞིར་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དགོས་
ཤིང་། དེ་ཡང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྒྲུང་བ་དང་། ཉམས་
ན་བྱིར་བཙོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ལས་དང་པོར་རབ་བྱུང་གཞིས་བསྟན། གཉིས་པ་
སྒྲུང་བ་ཡན་ལག་ལྔ་ལས་གང་ཟག་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་དང་རང་གི་བསམ་
པ་ལུན་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་གཉིས། གནས་པས་གནས་ལ་མ་ཁྱུས་པར་བྱ་
བ་མི་བྱའོ་ཞེས་སོགས་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་ཞར་ལ་བསྟན། གསུམ་པ་མི་མཐུན་
ཚྭ་གས་ངོ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་སྒྱིར་བསྟན་དང་བཙས་པས་
བསྟན་པས། བཞི་པ་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་གས་སྒྲུང་སོགས་གཞི་
གསུམ་གྱིས་བསྟན། ལྔ་པ་བདེ་བར་(༤༥ན)གནས་པའི་རྟེན་བསྟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲུང་བའི་
ཚུལ་གོས་དང་སྟན་དང་གནས་མལ་ཏེ་གཞི་ལྔས་བསྟན། གསུམ་པ་ཉམས་ན་བྱིར་བཙོས་
པའི་ཐབས་ནི་ལྷུང་ཚུད་བྱིར་བཙོས་ཀྱི་གཞི་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ལས་

དགོས་པས་ལས་བྱ་ཚུལ་ནི་ལས་གཞིས་བསྟན་ཏོ། །

གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་ནི་པལ་ཆེར་ལུང་གི་གོ་རིམ་དང་། དབྱར་དགག་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་གྱི་རིམ་པ་དང་། གོས་དང་སྟན་ནི་གོས་ཡོ་བྱད་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སྤར་བསྟན་ལ།
སྟན་ཡོ་བྱད་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པས་བྱིས་བསྟན་ཏོ། །གོས་གཞི་གསུམ་ཡང་སྤར་བརྒྱུང་རྒྱ་
ལྟ་བུ་དང་། དགག་དབྱེ་དང་དུས་འབྲེལ་བའི་བྱིར་དང་པོར་བསྟན་ལ། གོས་དང་གོ་ལྷགས་
གཉིས་སྦྱར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་རིམ་པ་དང་། ལས་གཞི་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་
པས་དབུས་སུ་བསྟན་ཅིང་། ཚོད་པའི་གཞི་གསུམ་བརྗོད་བྱ་མཐུན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
དང་། འཁོར་ལོ་བྱེ་བ་བརྗོད་བྱ་ཉུང་བས་ཚོད་གཞིའི་གོང་དུ་བསྟན་ལ། གནས་མལ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་བྱ་བའི་རྟེན་ཡིན་པས་ཐ་མར་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ལྟར་གོ་རིམ་ངེས་ཤིང་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་ཚུལ་ཆང་བར་སྟོན་
པ་ལ་གཞི་བཅུ་བདུན་པོ་འདི་ངེས་པར་དགོས་ལ་འདི་བས་མང་བ་མི་དགོས་པས་གངས་
ཀྱང་ངེས་སོ། །ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ནི་གཙོ་བོར་ཞི་གནས་གྱི་
གསོ་སྦྱང་གི་སྐྱབས་ནས་བསྟན་ཅིང་། ཞི་གནས་ནི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའི་འཛིན་སྟོན་བྱས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་གྱི་བདེ་བ་སྦྱེས་པ་
ཡིན་ལ། ལྷག་(༤༧བ) མཐོང་ཞི་གནས་བྱུང་སྟེ་དེའི་ངང་ནས་དབྱེད་སྟོན་བྱས་པའི་སྟོབས་
གྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་གྱི་བདེ་བ་སྦྱེས་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་སྟོན་ལས། ཞི་གནས་
ནི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའོ། །ལྷག་མཐོང་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའོ་ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པས། ཆོས་གྱི་མིང་ནི་སྟོན་པའང་འདི། །ཞི་གནས་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ལྷག་མཐོང་ལམ་
ནི་དེ་དོན་རྣམས། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། སྟོན་རིམ་བར་པ་ལས།
བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྒྱན་དུ་རང་གིས་ངང་
གིས་འཇུག་པ་ལ་དགའ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཉིད་ལ་གནས་པ་ནི་

ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་གནས་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པའི་ཆེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོ། །

དེ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་ཐོག་མར་ཞི་གནས་བསྐྱབས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱབས་ཏེ་དེ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་གྱིས་
ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་
པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས། ཐོག་མར་
ཞི་གནས་བརྟེན་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་འཐོབ་པའི་ཐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་འདུས་ཤིང་དེ་ལ་བསྐྱབ་
ཚུལ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱིས་ཆང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །(༤༡ན)

ག༡ བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བའི་སྒྲོན་ནས་སྤང་བ།

དེས་ན་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྤྱོད་ནི་ཞི་ལྷག་གི་ལམ་སྟོན་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། མཐུན་
པའི་གསོ་སྤྱོད་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི་ཕྱོགས་གཅིང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་ཁྱིལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་
སྟོན་པའི་སྐྱ་གཟུགས་མཆོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་དཀར་གཏོར་ཆ་བཞི་དང་གནས་མལ་
རྣམས་བཞུགས་ལ་དགེ་འདུན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་གཞི་བརྟེན་བར་བྱའོ། །གཞིའི་རྒྱ་ནི། ཅན་དན་
ཐེལ་བ་བ་ལྷ་ཤ། ཨ་ཤད་ཐ་དང་ཅན་དན་དམར། ཤིང་ཤ་བ་དང་ཏ་མ་ལ། ཨ་ཐ་ཏར་བྱ་
རྒྱ་བྱར། ཉིན་ཉི་ས་ར་ཨ་ཀམ་སོགས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་མེད་ན་ཡང་། འོ་སེལ་ནི་
འབད་དེ་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར་ལ། ཆད་ནི་ཆུང་ཆད་སོར་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་ཞིང་དུ་སོར་བྱག་
དབངས་སུ་སོར་གཉིས། ཅེ་གཉིས་སྤལ་པའི་མགོ་ཅན་བྱས་ལ། རྩད་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ནས་རྩད་

བར་བྱེད་པ་ཡང་། །ཤིང་དེ་ཉིད་ལས་འབད་དེ་བྱ། །སོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་དག་ལ། །རྒྱུ་
ཞིང་ཅེ་གཉིས་ནིུ་ལེ་མགོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། །གཞག་པའི་གནས་སྒོ་ཁང་གི་སྟངས་སྟགས་
མཐོ་སར་གཞག་། །རྟུང་བ་པོ་དགེ་བསྟེན་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྟོམ་ལྟན་གྱིས་རྟུང་བའི་ཚུལ་ནི་ཁང་
སྟངས་སྟགས་མཐོ་སར་དཀོན་མཆོག་ལ་བྱག་བྱས། །ཤད་ཆ་ལན་གསུམ་བྱས་ནས་རྒྱུད་
གསུམ་དང་རྟོག་སྒྲ་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱ་བའམ། །ཡང་ན་རྒྱུད་གསུམ་རྟོག་གཉིས་རྒྱུད་རེ་རེ་ལ་
སུམ་ཅུ་ཅ་ལྔ་ལྔ་སྟེ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱིས་བར་དུ་རྒྱ་བ་ཉ་བ་ལྟར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་གཞོལ་བརྟུང་
ཞེ་ན། །གསོ་སྦྱང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བརྟུན། །དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལས་ལ་འདུ་བའི་ལྔ་
རོལ་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ནས་ལྟུང་བ་བཤགས་(༤༩བ)བར་འོས་པ་རྣམས་བཤགས།
བསྐྱམ་བར་འོས་པ་རྣམས་བསྐྱམ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་འོས་པ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ལ་འདུ། །ལས་གལ་དུ་ལྟུང་བ་བརྟན་ནས་ཡིད་གཉིས་ཟ་ན་བྱང་ན་འདུག་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་བྱང་
ན་མའི་བྱིན་རྒྱབས་བྱ། །ལས་བྱེད་པ་པོས་ལྟུང་བ་བརྟན་ན་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་རྒྱབས་བྱ། །དེ་ནས་
རྒྱུད་ཆགས་གསུམ་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་མདོ་སྐྱལ་བ་པོས། །དགྲང་རྒྱ་ཡར་གྱི་ངོའི་གལ་ཆེས་
བཅོ་ལྔ་བའམ། །མར་གྱི་ངོའི་བཅུ་བཞི་བའམ་བཅོ་ལྔ་བ་མདོན་དུ་གྱུར་པ་ལགས་ཏེ་ཞེས་
སྟགས་སྐྱབས་དང་སྦྱར་ནས་མདོ་བསྐྱལ་བའི་རྗེས་སུ་དགེ་འདུན་རྣམས་བཞེངས་ཏེ་ཤེས་
རབ་སྟོང་པོ་ལྔ་བྱ་བཏོན་པའི་རྗེས་སུ། །སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་
ཆོགས་བཅད་གདོན་ནོ། །

༡༽ གསོ་སྦྱང་གི་གཞི།

དེ་ནས་མདོ་སྐྱལ་བ་པོས་འགྲེང་སྟེ། །བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་གསལ་བྱེད་དམ་པར་གྱུར་
པ་ཆེ་གོ་མོས་གཙོ་མཛད་དགེ་འདུན་བཅུན་པ་རྣམས་སྤྱགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མཉེས་པ་

མི་མངའ་བའི་ངང་ནས། དགྲུང་ངམ། གཤུགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་བར་བཞུགས་ལགས་སམ། གཏོར་མ་ཆ་བཞི་བྱིན་རྒྱལ་མཛད་པར་བྱ། ཞེས་བཟློད། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་འདུག་ལ་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་། རིགས་བྱུག་། གཞི་བདག་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་བསྟོ། དེ་ནས་སྐྱེ་ལ་བ་པོས་མདོ་འདོན་པ་པོ་ལ། ཐུགས་བརྩེ་བ་ཅན་ཐུགས་བརྩེ་བས་ཉེ་བར་དགོངས་ཏེ། བདག་ཅག་འདིར་ཆོག་གས་ཤིང་འདིར་འདུས་པ་རྣམས་ལ་དུས་བཟང་པོ་ལ་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་དང་། ཆོས་བསྐྱབ་པའི་མདོ་རེ་བཀས་གནང་བ་བྱ། (༤༥) ཞེས་གསལ་བའི་རྗེས་ལ། མདོ་འདོན་པ་པོས། ཐོག་མར་སྟོན་པ་ལ་བྱུག་མཛད་པར་བྱ། ཞེས་བཟློད་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བྱུག་བྲས་པའི་རྗེས་སུ་ཐམས་ཅད་ས་ལ་འདུག་པ་ལ་མདོ་འདོན་པ་པོས། གསོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པའི་ཆོག་ལ་ཆོས་བཤད་པ་དང་ཉན་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱུག་ལེན་དུ་ཆོས་བསྐྱབ་པའི་མདོ་རེ་འདོན་པར་གདའ་བས་གསན་པར་བྱ། ཞེས་བཟློད་ལ། གང་ཞིག་གསེར་མཆོག་རང་བཞིན་རི་རབ་ལ་གནས་མཚུར་དང་ལྷར་བཅས་གཤོད་སྤྱོད་དང་། ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མདོན་པར་བསྟོན་དོ། ཞེས་པའི་བར་གདོན་ནོ། །

བསོད་ནམས་འདི་ཡིས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་བྱ། དེ་ནས། ལྷར་བ་སྤྱི་བཤགས་ལ་ཐུགས་གཏད་པར་བྱ། ཞེས་བཟློད་ལ། ལྷ་དུ་ལགས། ལྷ་མ་རྩོ་རྗེ་འདོན་པ་ཆེན་པོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བཤགས་ལན་གསུམ་བྲས་ལ་གནས་བཟློད་ཀྱིས་མཐོང་སྟོན་ལན་གསུམ་ངེ་ཞིང་། མཐུག་དུ་ཐབས་ལེགས་བཟློད། དགེ་སྤྱོད་གཞན་ཞིག་གིས་དེ་བཞིན་དུ་གནས་བཟློད་ལའང་མཐོང་སྟོན་ངེ། དེ་ནས་དགེ་ལྡན་རྣམས་དགེ་སྤྱོད་སོ་སོའི་མདུན་དུ་གསོ་སྤྱོད་བྲས་རྗེས་བྱིར་བཀར་ནས་མདོ་འདོན་པ་པོས། ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་ལྷར་མཐུན་བྱིན་རྒྱལ་སྟེ། གསོལ་བའི་ལས་དང་། གནས་ལ་སྟོ་མཐུན་ཀྱི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བྱ། གནས་ལ་སྟོ་མཐུན་ཆགས་ལ་མ་ཉམས་པ་ལ་དེ་བྱ་མི་དགོས།

དེ་ནས་དངོས་གཞི་ལ། སོ་སོ་ཐར་པ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། (༤༥)བསྐྱབ་པ་
ལ་གཅིས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་གསལ་བཏབ་ནས་གསལ་པར་བྱ། རྒྱ་གར་རྒྱུ་
དུ། བ་ཏི་མོ་ཁྲ་སྤྱོད་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་སྐོང་གཞི་ལྟ་བུ་གསལ་བའི་ལས་
ཀྱིས་བཏོན་ལ། དེ་མཐུན་ཆད་ཐོས་སྒྲིག་བྱ། སོ་སོ་ཐར་པ་བཏོན་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྐབས་དང་བསྟན་པའི་བསྟོན་བསྟོན་ལས་དང་། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་པོ་དང་ཉེ་དགའ་
གཉིས་ཀྱི་མིང་ནས་སྟོས་པའི་བསྟོན་བསྟོན་ལས་ཡང་བྱའོ། །

གསོ་སྦྱང་འཆགས་པའི་དགེ་འདུན་དུ་ཡོངས་པ་མེད་པའི་ཆེ་ན་གསོ་སྦྱང་བྱིན་རྒྱལ་བ་བྱ་
ལ། དགེ་འདུན་གསོ་སྦྱང་མཛད་ཡུང་རང་མཚམས་ནང་དེ་ན་གནས་ནས་ན་བ་སོགས་ཀྱིས་
འགོ་མ་རྒྱས་ན་འདུན་པ་བུལ་བས་གསོ་སྦྱང་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཁེགས་སོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནི།
སྤར་གསོ་སྦྱང་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བར་བཤད་པ་དེ་ནམས་སྤྱོད་རྒྱས་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་དགེ་
འདུན་གྱི་གནས་བཏུན་དང་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་ཅི་རིགས་པར་ཉེས་བྱས་སོ། །གསོ་སྦྱང་
ལ་བཟུང་ཤེས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་དང་། གཞོད་པ་ནི་བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་སོགས་མང་དུ་ཡོད་ཡུང་།
མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱང་ལ་བཅུ་བཞི་པ་དང་བཅེ་ལྔ་པ་གཉིས་སྤྱོད་པའི་ཡོད་པ། དེ་དག་བྱ་བའི་
ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཟོད་པ་སྟེ། ཆོ་ག་ནམས་ནི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༽ དབྱར་གྱི་གཞི།

གཉིས་པ་དབྱར་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་ལ། རབ་བྱུང་སྟེ་ལྔ་པ་དབྱར་
གཅིག་དུ་གནས་པར་ཆོ་ག་སྟོན་དུ་བཏང་བས་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་སྟེ། གནས་རལ་བ་དང་
གྲུམས་པ་འཆོས་པ་(༡༠ན)དང་། རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྟོག་ལ་གཞོད་པ་སྤར་བ་དང་། རོན་

དང་བྱ་བ་མང་བ་སྤང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་སྒྲོག་པ་འཕེལ་བར་བྱ་བ་དང་། དགག་དཔྱེ་
དང་སྤྱོད་འབྱུང་བ་སོགས་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པས་སོ། །འོ་ན་དབྱར་ཁས་སྤང་
བའི་དུས་དེ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ། ཐོག་མར་ལོ་འགོ་ངོས་གཟུང་བ།
ལོ་གཅིག་ལ་དུས་ཆེགས་བཞིར་བྱེད་པའི་ཚུལ། དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དབྱར་ཁས་ལེན་པའི་དུས་
ལ་དོགས་པ་གཅད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་མར་ངོ་སྡོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཡར་ངོ་སྡོན་འགྲོའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མདོ་ཉི་མའི་སྤང་པོ་ལས། བདག་གིས་རྒྱ་སྐར་སྤྱོད་བྱག་
བརྩོད། །རྒྱ་བ་ཉ་ཆེ་རྒྱ་རངས་འབྱུར། །སྡོན་རྒྱ་ཐ་ཆུང་ཞེས་བྱ་བར། །ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་
བརྩོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱོད་བྱག་གིས་རྒྱ་བ་ཉ་བའི་ཆེ་སྤྱོད་བྱག་གི་རྒྱ་བ་
སྡོན་རྒྱ་ཐ་ཆུང་རྩོགས་ཤིང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིན་མར་ངོ་སྡོན་འགྲོའི་ལོ་འགོ་དང་། དགུན་རྒྱ་
དང་པོའི་འགོ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ་ཞེས་པ་དང་
ཡང་མཐུན་ནོ། །མགོའི་རྒྱ་བའི་ཆེས་གཅིག་ནས་ཡར་ངོ་སྡོན་འགྲོའི་ལོ་འགོ་འཛིན་པ་ཡིན་
ཏེ། ཆེས་བཅུ་བྱག་ལའོ། །དབྱར་རྒྱ་འབྱིང་པའི་ཉའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་བར་གྱིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དབྱར་འབྱིང་ནས་ཡར་བཟངས་པའི་ཆེ། མགོ་རྒྱ་བའི་ཆེས་གཅིག་ནས་ཡར་ངོ་སྡོན་
འགྲོའི་དགུན་རྒྱ་ར་བའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ཕོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་ཆེགས་ཀྱི་དཔྱེ་བ་བཞིར་བྱ་(༡༠བ)བའི་ཚུལ་ལ་དུས་
ཆེགས་གསུམ་དུ་དཔྱེ་བ། ལྷར་དཔྱེ་བ། རྒྱག་ཏུ་དཔྱེ་བ། བཞིར་དཔྱེ་བ་རྣམས་ལས། དང་
པོ་རྒྱ་བ་བཞི་བཞི་ལ་དུས་རེར་བྱས་ནས་དགུན་དཔྱིད་དབྱར་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ནི་ཕྱག་
དར་ཁོད་པ་འཁོར་བ་ཕྱག་དར་ཁོད་པ་དང་དམན་པ་ཕྱག་དར་ཁོད་པ་གཉིས་ལས་དམན་
པ་ཕྱག་དར་ཁོད་པ་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ལྷར་བྱས་པ་ན་དབྱར་མུང་དུ་ཤི་བ་དང་
འབྲ་བ་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱག་ཏུ་བྱས་པ་ནི་དུས་རེ་ལ་མར་ངོ་སྡོན་འགྲོའི་རྒྱ་བ་

གཉིས་གཉིས་ཏེ་འདི་ནི་གསོ་སྤྱོད་བཅུ་བཞི་པ་ངོས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། དུས་ཆེགས་
ནམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཕྱེད་ལུས་པ་ཉིད་ལའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དུས་ཆེགས་བཞིར་བྱས་པ་ནི་
འཛིག་ཏེན་དང་སྒོ་བསྐྱུན་ནས་ཡིན་ཏེ། དགུན་རྒྱ་ར་བ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ནས། སྒོན་རྒྱ་ར་
བ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་གྱི་བར་དུ། ཡར་ངོ་སྒོན་དུ་འགོ་བས་འཛིག་ཏེན་དང་སྒོ་བསྐྱུན་ནས་
བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་དབྱར་ཁས་ལེན་པའི་དུས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ་ནི། འདུལ་འཛིན་ཁ་
ཅིག །དབྱར་སྤྲ་མ་ཁས་ལེན་ཏོར་རྒྱ་དུག་པའི་ཆོས་བཅུ་དུག་ལ་མཛད་པར་བཞེད་ལ། སྤྱད་
འདུལ་བའི་འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག་དང་། བཏ་ཆེན་ལྷ་ཀྱུ་སྤྱིའི་རྗེས་འབྲང་ཆོགས་པ་སྡེ་བཞི་
སོགས་ནི་ཏོར་རྒྱ་ལྷ་པ་སྒོན་གྱི་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་དུག་ལ་མཛད་ཅིང་། རྗེ་ཅོང་ཁ་པའི་བཞེད་
པ་དང་། སྒྱོད་འདུལ་བའི་འདུལ་འཛིན་ནམས་ཏོར་རྒྱ་དུག་པ་ཆུ་སྒྱོད་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་དུག་
མར་ངོ་སྒོན་འགོ་གོ་ཞུན་རྒྱ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་དབྱར་ཁས་ལེན་མཛད་པར་བཞེད་དེ། དེ་
ནི་མདོ་ཅ་ལས། (༧༡ན)དབྱར་གནས་པར་ཁས་རྒྱང་བར་བུའོ། །རྒྱ་བ་གསུམ་དུའོ། །ཆོས་
བཅུ་དུག་ལའོ། །དབྱར་རྒྱ་འབྲིང་པའི་ཉའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་བར་གྱིའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་དང་། ཆོག་
ལེར། གོ་ཞུན་ཅན་གྱི་ཆོས་གཅིག་ནི། །སྤྲ་མའི་དབྱར་ཏེ་གཙོ་བོ་ཡིན། །དེ་བཞིན་ཁྱུ་མས་
སྒྱོད་རྒྱ་བ་ཡི། །ཆོས་གཅིག་ཅེས་ནི་ཕྱི་མར་བྲགས། །ཞེས་དབྱར་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཁས་ལེན་
པའི་དུས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལོ་བྲིར། དབྱར་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་གྱི་དུས་སྒོན་པ་ནི། སྒོན་རྒྱ་ར་
བའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་
ན་དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་དུས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། དབྱར་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། འདི་
ལ་སྒྱུར་བ་དང་། དངོས་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ། གནས་ཕྱི་དོར་བུ་བའི་ཚུལ།
གནས་མལ་སྟ་གོན་བུ་བའི་ཚུལ། བྱེད་པ་པོ་བསྐྱོ་ཞིང་དེས་རིམ་བྱ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ཞག་བཅུ་འམ། རྒྱ་བ་ཕྱེད་ན་དབྱར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོ་གཙུག་ལག་ཁང་རལ་

བ་དང་རི་མོ་གསོ་བ་དང་། རྒྱན་ལ་སོགས་པ་གདགས་པས་བྱི་དོར་བྱ་བར་བཞད་ཅིང་། ཁ་
ཅིག་ཞག་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ན་བྱི་དོར་བྱ་བར་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དབྱར་ཁས་སྒྲང་
བའི་ཉི་མ་ལྷ་མ་ཆེས་བཅུ་བཞི་ལ་གནས་ཁང་དང་ཁྲི་དང་སྟན་སོགས་གནས་མལ་རྣམས་
སྟ་གོན་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། མཚུག་གི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་
གནས་མལ་སྟོབ་པ་པོ་སྦྱོར་བར་བྱས་ནས། གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱོས་ལ། (༡༡བ)
བསྐྱོས་པའི་དགེ་སློང་དེས་ཚུལ་ཤིང་སྲིད་དུ་སྒྲུ་གང་བ། ཡ་ཡོ་དང་ཁྲག་ཁྲོག་དང་ཅས་ཅུས་
མེད་ཅིང་། ཁ་དོག་ངན་པ་མིན་པ། ཅན་དན་དང་གྲུར་གྲུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲིས་བགོས་ལ།
གཟེབ་ཀྱི་སྦྱོག་མར་རས་དཀར་པོ་བཏིང་བས་རྒྱན་པའི་མཐར་བཞག་ལ། རང་ཉིད་འགྲེང་སྟེ།
དགེ་འདུན་བཅུན་པ་རྣམས་གསན་དུ་གསོལ། བཟ་ཤིས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་གོ་མོ་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་བྲིམས་སུ་བྱ་བ་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ནས་
དེ་ལས་གཞན་པའི་དགེ་སློང་དགེ་འདུན་ཀྱི་གནས་བརྟན་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས། ཚུལ་ཤིང་སྒྲང་བ་
དང་། གནས་པར་ཁས་སྒྲང་བའི་ཕྱིར་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་བྱའོ། །

དེ་ནས་ཚུལ་ཤིང་འབྲིམ་པ་པོས་དང་པོར་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཤིང་གཅིག་སྒྲངས་ཏེ། དེ་ནས་
དགེ་འདུན་ཀྱི་གནས་བརྟན་སོགས་དགེ་སློང་རྣམས་རང་རང་གི་སྟན་ལས་བྱེད་འཕགས་པ་
བྱས་མོ་བཅུགས་པའི་སྦྱོད་ལམ་ཀྱིས་ཚུལ་ཤིང་སྒྲང་བར་བྱའོ། །དགེ་སློང་རྣམས་ལ་ཚུལ་
ཤིང་བྲིམས་པའི་མཚུག་ཏུ་དགེ་ཚུལ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཤིང་ནི་རང་རང་གི་མཁན་པོ་དང་སྟོབ་
དཔོན་དག་གིས་སྒྲང་ཞིང་། མཚུག་ཏུ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒྲུང་མ་དང་། གཞི་བདག་དང་།
ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་འཕྲོག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཤིང་ཡང་བྲིམས་ལ་ཚུལ་ཤིང་སྦྱད་པ་ན་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་དལ་བྱས་གཞག་པར་བྱའོ། །བསྐྱུས་པའི་འོག་ཏུ་འབྲིམ་པ་པོས་འགྲེང་ནས་ཐལ་
མོ་སྦྱར་ཏེ། དགེ་འདུན་བཅུན་པ་རྣམས་གསན་དུ་གསོལ། བཟ་ཤིས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་

ཆེ་གོ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ན་(༡༣ན)དབྱར་གནས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་དགེ་སློང་འདི་
སྟོད་གྱིས་ཚུལ་ཤིང་བཞེས་སོ། །དགེ་ཚུལ་ཡང་འདི་སྟོད་གྱིས་ཚུལ་ཤིང་བཞེས་སོ་ཞེས་
གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ནས་གྲལ་ན་གནས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས། ལེགས་པར་བཞེས་སོ། །འཛིན་
ཏུ་བཞེས་སོ། །ཞེས་བཟླ་དེ། །

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་གནས་ཁང་དེ་དག་སོ་སོ་ལས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་ལྷགས་
དང་ལྗེ་མིག་སྒྲངས་པས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་ནས་བཟུང་སྟེ་དགེ་སློང་རེ་རེ་བཞིན་
གྱི་མདུན་དུ་གནས། དབྱར་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ལ་ལོངས་སྟོང་ཅིག་
ཅེས་གནས་ཁང་བསྟུན། དེའི་ལོག་ཏུ་གདན་ཆ་བསྟུན་ལ། དབྱར་གདན་ཆ་འདི་ལ་ཚུལ་
དང་མཐུན་པར་ལོངས་སྟོང་ཅིག་ཅེས་བཟླ་དེ། །

གསུམ་པ་མཐུག་གི་ཆོ་ག་ནི། གནས་མལ་སྟོབ་པ་སོས་བྲིད་ཅག་ལས་སྐྱུས་ཀྱང་
གནས་མལ་ལ་གདིང་བ་མེད་པར་ལོངས་སྟོང་པར་མི་བྱ། གདིང་བ་རུང་བ་མ་ཡིན་པས་
ལོངས་སྟོང་པར་མི་བྱ། གདིང་བ་དེ་མ་ཅན་གྱི་ལོངས་སྟོང་པར་མི་བྱ། ཞེས་བཟླ་དེ་ནས།
དེའི་རྗེས་སུ་དགེ་འདུན། སྟོན་བདག་ཆེ་གོ་མོ་དང་། ཞལ་ཏ་པ་ཆེ་གོ་མོ་དང་། སྟོད་ཡུལ་
གྱི་གྲོང་ཆེ་གོ་མོ་དང་། ནད་གཡོག་པ་ཆེ་གོ་མོས་སང་དབྱར་གནས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཟླ་དེ། དངོས་གཞི་ནི། ཆོས་བཙུན་གྱི་ཐོག་མར་སྟོང་གཡོགས་
པའི་གནས་སུ། ཡུལ་དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ། གནས་བརྟན་ནས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་
སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་(༡༣བ) བཀྱི་བ་མཚམས་ཀྱི་ནང་དང་བཅས་པའི་གནས་
འདིར་ཞེས་སོགས་སྐགས་ཆོག་ལན་གསུམ་བཟླ་དེ་པས་ཁས་སྒྲང་བར་བྱའོ། །འདིའི་སྐབས་
ཀྱི་བསྐུལ་བྱ་ནི། དབྱར་རྒྱ་འབྱིང་པའི་བཙུ་ལམ། དབྱར་རྒྱ་ཐ་ཆུང་གི་བཙུ་གང་རུང་གི་
ཉིན་གསོ་སྟོང་བྱས་ཏེ། དབྱར་གནས་པའི་སྟོར་བའི་ཆོ་ག་གནས་མལ་སྟོབ་པ་སོགས་ཚུལ་
བཞིན་མ་བྱས་པར་དེའི་ཆོས་བཙུན་གྱི་ནང་པར་དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ་དབྱར་གནས་

པའི་ཚེ་གསུམ་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་། གང་ན་དགེ་སློང་དང་སྒྲིམ་གཉིས་ཀ་ལས་གང་རུང་
མེད་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་། དབྱར་གནས་པར་ཁས་སྒྲངས་ནས་མཆོམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་འགྲོ་བ་ན་དབྱར་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་བྱིན་པ་དང་། ཟས་དང་སྤྲན་ལ་སོགས་པ་
མེད་པས་འཆོ་མི་རྒྱས་པ་དང་སྒྲོག་གི་བར་ཆད་དང་ལྡན་པ་དང་དེར་གནས་ན་དགེ་འདུན་
བྱ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་། མདོ་སྤེལ་འཛིན་པ་སོགས་བཞེས་གཉིན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་གནས་སུ་ཁས་སྒྲངས་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་གཞན་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་།
སྤྱི་གྲོགས་ཡོད་པའི་གནས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་། དབྱར་གནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་
དམ་བཅས་ནས་ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་ལྷག་པོ་མེད་པར་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་
རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

༣༽ དགག་དབྱེའི་གཞི།

གསུམ་པ། དགག་དབྱེའི་སྒྲོན་ནས་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲོད་པའི་ཚུལ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲུར་
བ་ནི། གཙུག་ལག་ཁང་བརྒྱན་པ། མཆོད་རྟེན་རལ་བ་དང་བྱུང་བ་གསོ་བ་སོགས་དབྱར་
ཁས་ལེན་གྱི་སྐབས་བཞིན་བྱས་ལ། ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་སེང་གའི་ཁྲི་བཤམས་ཤིང་། དགེ་
སློང་མདོ་སྤེལ་དང་འདུལ་(༧༣ན)བ་དང་མ་ཆོ་འཛིན་པ་དག་གིས་དགེ་འདུན་ཚོགས་པ་ལ་
ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་གཏན་ལ་དབབ་པས་མཆོན་འདའ་བར་བྱའོ། །དངོས་གཞི་ལ་
དེའི་སང་བཙུན་ཉིན་ལྔ་བར་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་སྒྲོ་བར་བྱས་ནས། གསོལ་གཉིས་ཀྱི་
ལས་ཀྱིས་བསྐྱོ་ཞིང་། དགེ་འདུན་མངས་པས་གཅིག་གིས་མི་རྒྱས་ན་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་དུ་
མ་ཅིག་ཅར་བསྐྱོའོ། །དེ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་ལྟ་བུས་
དགེ་འདུན་སྤྲུགས་བསྐྱུན་པ་གསོལ་བའི་ལས་བྱས་ལ། དེ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱེད་པས་དགེ་

སྒྲིང་རྣམས་ལ་རྩ་དར་སྤྱོད་ཀྱི་འཇག་མ་གྱིས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་དགག་དཔྱད་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་མདུན་དུ་དགེ་འདུན་རྣམས་གྱིས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། དེང་དགེ་འདུན་གྱི་དགག་དཔྱད་བཅོ་ལྔ་པ་ལགས་ཏེ་ཞེས་སོགས་སྤྲུགས་ཆོག་ལན་གསུམ་བརྒྱུས་པས་དགག་དཔྱད་བྱ་ཞིང་། དེ་ནས་ཐབས་ལེགས་བྱའོ། །

མཇུག་རིམ་ལྟར་བྱ་བ་ནི། དགག་དཔྱད་བྱས་ཐོག་པ་ལ་དགག་དཔྱད་བྱེད་པ་སོས་ཁས་ལེན་གྱི་སྐབས་བཞིན། དགེ་སྒྲིང་དང་། དགེ་ཚུལ་འདི་སྟེད་གྱིས་དགག་དཔྱད་མཛད་དོ། །ཞེས་གོ་བར་བྱ་ཞིང་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཀྱང་། ལེགས་པར་དགག་དཔྱད་མཛད་དོ། །ཞིན་ཏུ་དགག་དཔྱད་མཛད་དོ། །ཞེས་བཟྍ་དེ། དེ་ནས་དགག་དཔྱད་བྱེད་པ་སོས་རང་གི་རྣམ་ཁབ་ཡན་ཆད་གྱིས་རྣམས་ཀྱི་དགག་དཔྱད་བཅུམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ནས་གཞན་མ་རྣམས་ཀྱི་དབྱར་རྟེན་ཀྱང་བསྐྱུས་ལ་རྣམས་ཀྱི་དགག་དཔྱད་བྱའོ། །དགག་དཔྱད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མདོར་བསྐྱུས་ནི། དབྱར་(༡༣བ)གནས་པར་ཁས་སྒྲུངས་པར་རལ་མ་རལ་གང་ཡིན་དགག་དཔྱད་མ་བྱས་པ་དང་། དགག་དཔྱད་ལ་རྒྱ་བ་བྱེད་དང་། ཞག་བདུན་ལས་མ་ལུས་པ་ནས་བཅུམས་ཏེ། དགག་དཔྱད་ལ་འདུས་པ་ཚུན་ཆོད་དུ་དགེ་སྒྲིང་ནང་ཞེ་འགས་པ་དག་པན་ཚུན་བཅོད་གསོལ་མ་སྐྱེས་བར་དུ་དགག་དཔྱད་བྱས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་ཞེ་འགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་བཅོད་པ་གསོལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་སྤྲུག་ལ་སོགས་པས་དགའ་བར་མ་བྱས་པ་དང་། དགག་དཔྱད་དང་། གཞན་གྱི་ཆེ་ནའང་འཁོན་འཛིན་མ་སྤངས་པ་དང་། སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་བཅོད་པ་མ་གསོལ་བ་དང་། བཅོད་པ་གསོལ་བའི་ཆེ་ཐོག་མར་བཅོད་པ་ལེན་པའི་བཤད་སྒྲུངས་བྱེད་དུ་མ་བཅུག་པར་བྱ་ཆོམ་དུ་བཅོད་པ་གསོལ་བ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

འདིར་བཀོད་པའི་དབྱར་ཁས་ལེན་དང་དགག་དཔྱད་བྱ་བའི་ཚུལ་སོགས་ནི་དབྱར་ལྔ་བྱི་གང་ཡིན་ཡང་རྒྱ་བ་གསུམ་རྩོགས་པ་གཞིར་བཞག་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་གསོ་སྒྲིང་གསུམ་ངོ་མཐོང་དུ་དབྱར་ཁས་སྒྲུངས་

ཏེ་གོ་ཞུན་ཆེ་བའི་མར་ངོའི་གསོ་སྦྱང་དང་བསྐྱུན་ནས་དགག་དབྱེ་བཅུ་བཞི་པ་མཛད་པ་
དང་། དབྱར་ཕྱི་མ་ཁས་སྦྱངས་ཏེ་ཁྱུ་མས་སྦྱིའི་མར་ངོའི་གསོ་སྦྱང་བཙུ་པ་དང་བསྐྱུན་
ནས་དགག་དབྱེ་མཛད་པ་ད་ལྟ་ཕྱག་བཞེས་ལ་ཡོད་ཅིང་། གཞི་གསུམ་གའི་ཆོ་གའི་སྒྲོས་
པ་སོགས་དང་། དེའི་ལྷན་གྱི་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པ་དང་། དེའི་དགོངས་
འགྲུལ་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་སོགས་
ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །

ང། བདེ་བར་གནས་པའི་སྐྱེན་བསྐྱེན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱད་བ།

གཞན་ཡང་གོས་གཞིའི་སྐྱབས་ནས་འབྱུང་(༡༢ན)བའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱ་རགས་སོགས་གྱི་
ཁ་ཚར་མ་བཅད་པ་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་བྱིན་རྒྱབས་འཆགས་པ་ཡོད་ཅིང་། གཞན་མེད་
པའི་ཆོ་དེ་ཉིད་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་བཞག་སྟེ་ཞག་འདས་པ་དང་། ཁྱིམ་པའི་གནས་
མལ་པལ་ཆེར་ཉམས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་རྩའི་སྐྱན་མ་གཏོགས་པའི་གནས་མལ་ལ་
གདིང་བའམ་གོས་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པར་ཁོངས་སྤྱད་པ་དང་། དབྱར་གནས་པ་ལས་སྤྱར་
པ་དང་ཆོས་གྱི་རྟེན་པ་སོགས་མི་དབང་བཞེན་དུ་སྦྱངས་པ་དང་། སྐྱིན་བདག་གིས་བསོད་
ནམས་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་བྱི་གཙང་ཁང་དུ་དང་པོར་འཇུག་པ་སོགས་གྱི་ཆོ་བཀའ་ནས་འབྱུང་
བའི་ཆོགས་བཅད་མ་བཟོད་པ་དང་། རང་ལ་སྐྱིན་བདག་དད་པ་ཅན་གྱིས་དད་པའི་དབང་
གིས་ཡང་ཡང་འབྲུལ་བའི་ཆོ་དེའི་དད་པ་སྤེལ་ཕྱིར་དུ་མ་སྦྱངས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གི་
དོན་དུ་སྦྱང་དགོས་པའི་ཆོ་མ་སྦྱངས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་དང་།
ཀོ་ལྷགས་གྱི་གཞི་ལས་གསུངས་པའི་མཐའ་འཁོབ་དུ་རྒྱུ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། གནས་མལ་
བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་མཆོལ་སྤྱུམ་བཅང་དགོས་པ་མ་བཅངས་པ་དང་། གསེར་དཔུལ་གྱིས་

སྤྲུམ་པ་སོགས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་མི་རུང་བ་དང་། གྲོག་གྲོག་ཟེར་བ་དང་། ཡུ་བ་རིལ་
ཀོ་ལྷགས་ལས་བྱས་པ་དང་། སྤྲུག་དང་གྲུང་སོགས་སྒྲེར་མོ་ཅན་དང་མཆེ་བ་ཅན་གྱི་ཀོ་
ལྷགས་ཀྱི་གོས་དང་། མིག་ལ་པན་པའི་བྱིར་སོགས་མ་ཡིན་པར་དོམ་ལྷགས་འཆང་བ་
སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

སྤྲན་གཞིའི་སྐྱབས་ལས་གསུངས་པ་ནི། སྤྲན་ནམ་པ་བཞི་བསྟན་དགོས་པའི་ཆེ་མ་
བསྟན་པ་དང་། བྱི་མ་གསུམ་(༡༤བ)བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དགོས་པའི་ཆེ་མ་བརྒྱབས་པ་དང་།
རང་གི་ནད་སོས་ནས་གཞན་ནད་པ་ལ་སྟེར་དགོས་པའི་ཆེ་མ་བྱིན་པ་དང་། སྟོང་བ་སོ་མེད་
ན་དགེ་འདུན་གྱི་སྤྲན་ཁང་དུ་མ་བཞག་པ་དང་། འཁྱེད་སྤྲན་གཞན་ལ་སྟོང་དགོས་པའི་ཆེ་
དགེ་བསྟན་དད་པ་ཅན་སོགས་འཁྱེད་པའི་ལག་ནས་ལེན་དུ་མ་བཅུག་པ་དང་། གཞང་འབྲུམ་
སོགས་རང་དང་ཞེ་འགས་པའི་སྤྲན་པ་ལ་དབྱུང་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། བྱིན་བདག་སོགས་
གྱིས་རང་གི་བྱིར་བསྟོས་འགྲུས་པར་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་གང་རུང་གི་སྟོན་པ་འཕྲུ་
པ་སོགས་དང་། མིག་པ་གཅིག་པ་དང་བྱ་མི་འགྲུ་བའི་འགྲུ་དང་། ཁྱི་དང་སྐྱལ་དང་གྱི་བ་ལ་
སོགས་པའི་འགྲུ་འོ་འོ་སྟོན་པ་མི་རུང་བ་ནད་ལ་པན་པའི་བྱིར་སོགས་མ་ཡིན་པར་ཐོས་
པ་དང་། འཁྱེད་སྤྲན་ལེན་སྟོབ་པ་ན། བཅད་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་མ་བརྟོག་པ་
དང་། སྤྲན་གྱི་བྱིར་སྟོག་པ་བསྟན་པ་ན་སྟོག་སྐྱེ་ཞག་བདུན། གྲུན་དོང་ཞག་གསུམ། ཀུའུ་
ཞག་གཅིག་དུ་སྟོག་མཆོམས་མ་བྱས་པར་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དང་དཀོན་མཆོག་གི་ཕོ་བྲང་
སོགས་སུ་ཞུགས་པ་ནམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ནད་པ་མ་ཡིན་པས་མཆིལ་སྟེན་བཞིན་དུ་བཟའ་བརྟུང་ལ་ལོངས་སྤྱད་
པ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་དེས་པན་པའི་ནད་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་མེད་དང་། ལྷ་གོས་དང་
མཐང་གོས་གཉིས་ཀ་མ་བགོས་པར་བཟའ་བརྟུང་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་དང་། ནད་པས་ཀྱང་
རྒྱས་བཞིན་དུ་འཕམ་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་སྟེང་མ་མ་བགོས་པར་བཟའ་བརྟུང་ལ་ལོངས་

སྤྱད་པ་དང་། བཟའ་བརྟུང་གིས་བཀའ་སྒྲོམ་གྱི་ནད་སེལ་བྱིར་རང་ལ་(༡༥ན)ནད་པ་དང་
བཟའ་བརྟུང་ལ་སྦྲུག་གི་འདུ་ཤེས་མ་བཞག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་
ཆེ་གཉེན་པོར་གསུངས་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་མ་བཞག་པར་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ཅག་
སྤྱ་དང་། ཏུབ་སྤྱ་སོགས་དང་བཅས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ཟས་གྱི་མཐར་བསྡུ་བ་དང་ཡོན་
བཤའ་བྱེད་པ་ན་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་བོ་དང་ཉེ་དགའ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ནས་སྦྲོས་ཏེ་བསྡུ་བ་མ་
བྱས་པ་དང་། སྤྱི་བོ་མང་བོ་འདུ་ཞིང་འགྲེམ་པའི་གནས་མལ་དང་སྤྱོན་ཤིང་སོགས་ཀྱི་དྲུང་
དུ་བཤའ་གཅི་སོགས་བྱས་པ་དང་། ལྷས་རྒྱ་སོགས་པོ་བ་དང་། བཤའ་གཅིའི་གནས་སུ་
བཤའ་གཅི་དང་ལུད་པ་སོགས་འདོར་བའི་ཆེ་སེ་གོལ་གྱི་སྤྱ་མ་བྱས་པ་དང་། དེའི་ཆེ་གོས་
རྩེ་བ་སོགས་ལ་དུན་ཤེས་མ་བསྟེན་པ་སོགས་བཤའ་གཅི་འདོར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་བསལ་བྱ་
རྣམས་དང་འགལ་བ་དང་། བཤའ་གཅིའི་གནས་ངེས་པ་ཅན་ཡོད་བཞིན་དུ་གནས་ཁང་ལ་
སོགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་དེ་དག་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

ལས་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ངལ་གསོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རང་དང་ཞེ་
འཁོན་པ་དང་སྦྲུག་ཅིག་འདུག་འགྲང་བྱེད་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་མཐོངས་
ལེགས་ཀྱི་གོགས་སུ་གསུངས་པ་ལ་གོགས་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་པ་དང་། གོགས་མ་ཡིན་པ་ལམ་
དངོས་དང་མཐུན་རྐྱེན་དུ་གསུངས་པ་ལ་གོགས་སུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོས་དང་འདུལ་བའི་སྐབས་
སུ་ཆོས་དང་འདུལ་བ་མ་ཡིན་པ་དག་སྤྱོད་པ་དང་། སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་བཀྲ་མི་ཤེས་པ་
དང་། དགེ་འདུན་མི་བདེ་བ་དང་། ཡམས་དང་། སེར་བ་(༡༥བ)དང་། ཆོས་རྒྱན་དང་།
དམག་དང་། རྒྱུང་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་གྱི་བཀྲ་མི་ཤེས་པ་དག་བྱུང་བ་མཐོང་བ་ན། དེ་དག་
ཞེ་བའི་བྱིར་བཀྲ་ཤེས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་། དེམས་ཉིན་བཞི་བ་སོགས་དེམས་དང་ཡམས་ལ་
སོགས་པའི་གཞོན་པ་བསྐྱོད་པའི་བྱིར་གསོ་སྦྱོང་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཉེས་བྱས་སོ། །

གནས་མལ་གྱི་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མདོར་བསྐྱས་ནི། དམིགས་གསལ་གསུངས་

པ་མ་གཏོགས་རང་དང་བསྐྱབ་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་གྲུལ་དང་བསྐྱབ་
ཕྱག་སོགས་མ་བྱས་པ་དང་། བམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པ་དང་། འཆམས་མེད་
བྱས་པ་སོགས་དང་། རང་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་ཆེ་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་
སོང་བ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བ་དང་། གཅེར་བྱ་དང་། གོས་གཅིག་པ་དང་། རང་དང་
ཞེ་འགྲམ་དང་། ལྷན་ཁྲོད་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་། ལྷན་ཁྲོད་ན་
གནས་པའི་མཁན་སློབ་སོགས་ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པ་ལ། ཕྱག་འཆའ་ལོ་ཞེས་མ་བཟོད་པ་
དང་། རང་སྤྲུགས་པ་དང་། གཅེར་བྱ་དང་། གོས་གཅིག་པས་གཞན་ལ་ཕྱག་བྱས་པ་དང་།
གཞན་གྱི་ཕྱག་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། ཕྱག་བཅའ་བ་དང་དུ་སྒྲུབ་བར་འོས་པས་རང་ལ་
ཕྱག་བསྐྱབས་པ་ན་ཨ་འོག་ཞེས་མ་བཟོད་པ་དང་། རང་དང་རང་གི་སྒྲ་མ་སོགས་ལ་སྤྱིད་
པ་བྱུང་བའི་ཆེ། ཕྱག་འཆའ་མ་བཟོད་པ་སོགས་དང་། ལྷན་པ་སངས་རྒྱས་ལ། བདག་
ཅག་གི་ལྷན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཉེ་ཆོག་དང་བྲལ་བར་དེའི་མཚན་ནས་བཟོད་པ་དང་། རང་
ལས་བསྐྱབ་པ་ཀན་པ་ལ། གནས་བཟུང་དང་། གཞོན་པ་ལ། ཆེ་དང་ལྷན་(༡༢)པ་སོགས་
ཟོད་འོས་པ་མ་བཟོད་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་ན་གནས་པ་ན་དེ་བཅས་དགོས་པའི་ཆེ་
ཡལ་བར་དོར་བ་དང་། དེ་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་སློ་གཅད་དགོས་པ་མ་བཅད་པ་དང་།
བསྐྱུང་མ་གཞག་དགོས་པའི་ཆེ་མ་བཞག་པ་དང་། དེ་ལ་ཟས་མེད་པའི་ཆེ་མ་བྱིན་པ་དང་།
མཚན་ཉེན་དང་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་ཉེན་བཟོ་མ་ཚོགས་ཤིང་འཕྲོ་བཅམས་པ་བསྐྱུད་པའི་
ཕྱིར་བཞིག་པ་དང་། རྒྱུས་རབས་སོགས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་
ཀྱི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་རྙིང་པ་བཟེ་བ་ན་སྤྲ་མ་ལས་གཞན་འབྲི་བ་དང་། རི་མོ་
དང་བཅས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མེ་དུ་བ་དང་བཅས་པ་བཏང་བ་དང་། གཞི་ཞལ་བ་
སོགས་ཀྱིས་འཇམ་པོར་བྱས་པ་ལ་མེ་འབྱུང་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་རུང་བ་བྱས་པ་དང་། ཕྱག་
བདར་སོགས་བྱས་པ་རྗེས་སུ་ཁྲུས་མ་བྱས་པ་དང་། ལྷན་གཞན་ལོད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་དོག་པ་

སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མེད་ན་བསྐྱེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་། བྱིས་པ་དང་། མ་ནིང་སོགས་
དང་། བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་གནས་པ་ནམས་དང་སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་པ་དང་།
མཁན་སློབ་དང་གཅིག་ཏུ་འདུག་པའི་ཆེ་གྲུས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་མ་བཞག་པ་
དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་འཕྲེང་བ་དང་བ་དན་སོགས་འབྲུལ་བའི་ཆེ་རྒྱུ་པ་བཟུ་བ་དང་། རིས་
བྱུང་བ་དང་། རས་ལ་སོགས་པས་ཆ་དགྱིས་པར་འཛེགས་པ་དང་། འཛེག་པ་ན་ཡང་སྟོན་
པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དགོས་དོན་བྱུང་པར་ཅན་བྱེད་པའི་སློན་པ་འཛེག་པ་དང་འཛེག་ཏུ་མ་
བཅུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་སོགས་ལ་སྤྱད་བྱུངས་(༡༩བ)དང་རོལ་མོའི་སྤྱལ་
སོགས་པ་དུས་མ་བྱེད་པར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་
མཆོད་པ་སོགས་ལ་རོལ་མོའི་སྤྱལ་སོགས་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ན་རི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན།
སྤྱུལ་བརྒྱ་པ་ལས། མཆོད་པའི་དོན་དུ་འང་རོལ་མོའི་སྤྱལ་དང་ནི། །སྤྱུ་བྱོས་ཞེས་ནི་མི་བརྗོད་
འོན་ཀྱང་ནི། །ལྟ་དང་ལྟ་མིན་དབང་སོས་ཞབས་རྒྱལ་བུགས། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་མཆོད་
པ་བྱོས་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུས་སོ། །དེ་ལྟར་སྤར་བཤད་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་
ལྟར་མེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་བཞི་ལས། དངོས་གཞི་ལ་དགོངས་ནས་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་
པ་ནི་ལུང་ལས། ལྟར་བྱུང་བྱུང་ནས་བརྒྱས་ན་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རིན་ཐང་
མ་ཆང་བས་པམ་པའི་དངོས་གཞི་མི་སྦྱེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

ལྟར་བ་རྣམ་གཞག་ལ་དགོངས་ནས་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་པ་ནི། གོས་སློང་བའི་སྐབས་
སུ་ཁ་དོག་དང་། རིན་དང་། ལྷ་ཆོད་སོགས་གང་བསྐྱངས་པ་ལ་རང་གིས་སློང་བར་བཅུམས་
པ་དེ་ལས་མ་བསམས་པ་གཞན་ཐོབ་པ་ལ་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །སྐབས་དེར་
གཏོགས་ཀྱི་ལྟར་བ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་པ་ནི། གཞི་མི་རུང་བ་
ཚོད་པ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྦྱོད་ལམ་བཞི་ཤོང་བ་ཅམ་གྱི་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་
ཅིག་པ་ལ་ལྟར་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །ལྟར་བ་གཏན་མེད་ལ་དགོངས་ནས་ལྟར་མེད་

དུ་གསུངས་པ་ལ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་གི་ལྷུང་བ་མེད་པ་དང་། བཅས་པ་
འབའ་ཞིག་གི་ལྷུང་མེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་པ་མ་བཅས་པའི་སྐབས་(༡༡ན)
ཀྱི་དགེ་སློང་སོགས་ལ་ལྷུང་མེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། སྤྱོད་སོགས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་
མི་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡན་ལག་དུ་དགོས་པའི་བཅས་པ་
རྣམས་ལས་འདས་ཀྱང་ལྷུང་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཅས་པ་འབའ་ཞིག་གི་ལྷུང་མེད་
ནི་སློག་གི་བར་ཆད་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུའི་ཆེ་ཆང་དང་མིའི་ཤ་མ་གཏོགས་པའི་བཅས་རྒྱུ་
མཐའ་དག་སློག་གི་བར་ཆད་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཉན་པ་ནི་བཅས་པ་མཐའ་དག་གིས་བསྐྱེད་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་དག་ནི་ཆེ་ལོང་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་པ་སྟེ། ཞིབ་པར་མདོ་རྩ་བ་
རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅས་པའི་ཐབས།

གསུམ་པ་ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅས་པའི་ཐབས་ནི་ཤམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ན་ཆེ་འདིར་
བཅས་སུ་མི་བྱུང་ལ། འཆབ་མེད་ཡིན་ན་ཆེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཀྱང་དགྲ་
བཅས་པ་མ་ཐོབ་ན་དགེ་འདུན་ལས་བསྐྱབ་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ག་མནོས་ནས་ཤམ་པས་མ་
གོས་པའི་དགེ་སློང་ཀུན་གྱི་གལ་མཚུག་དུ་རི་སྤྱོད་འཆོའི་བར་དུ་གནས་དགོས་སོ། །སྤང་
ལྷུང་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷུང་བ་རྣམས་དང་། ཤམ་ལྷག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་། ཉེས་
བྱས་བཅབས་པ་རྣམས་ལ་ཐོག་མར་བཅབས་ཉེས་ཕྱིར་བཅས་ནས་དེ་རྗེས་དངོས་གཞི་
ཕྱིར་བཅས་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤང་ལྷུང་རྣམས་ནི་གང་ལྷུང་བ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཡུལ་
དགེ་སློང་ཆོས་བཙུ་ལྡན་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་སྤངས་པའི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅས་བྱེད་
ལ། དེ་སྤྱོད་པ་དང་ལྷུང་བཟེད་འཆོལ་བའི་(༡༡བ)ཕྱོགས་གཅིག་ནི་གཏན་དུ་སྤང་ཞིང་།

འབའ་ཞིག་པ་རྣམས་དང་། ཉེས་བྱས་རྣམས་ནི་ལྷུང་བ་དེ་དང་དེས་མ་གོས་པའི་དགེ་སྤྱོད་
གི་མདུན་དུ་བཞགས་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ལ་སྒྲོམ་སེམས་བྲག་པོ་བྱ་སྟེ། ཞི་བས་
འདུལ་བའི་སྡེ་སྒྲོད་ལས་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱའོ། །བྱ་རམ་གྱིང་པའི་གངས་རི་ལས་འོངས་
འབྲུམ་ཐག་ཆུ་ལྷུང་ཀྱན་ནས་འབྲིལ་བ་སྡེ་བཞིའི་ལུང་གི་ཡིད་བཞིན་མཆོ། །དགག་བསྐྱབ་
བསྐྱབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རབ་འབྲིགས་ཚུལ་འཆལ་རྟོག་པའི་བྲི་མ་དག་བྱེད་ཡན་ལག་བརྒྱད་
ལྟན་བདུད་ཅིའི་གཉེར། །པན་དང་བདེ་བའི་རིན་ཆེན་གྱིས་གང་ཐར་འདོད་དུར་མོ་ཀྱན་གྱི་
འབྲུག་རོགས་མཁས་བྱུང་སྐྱེད་བར་ཆོགས་གྱིས་བསྟེན། །སྒྲོན་རབས་འདུལ་འཛིན་དེད་
དཔོན་གྱིས་བཟུང་མཁས་རྫོམ་ཆོགས་གྱིས་བཀལ་བར་དཀའ་བ་འདོད་དགྲུང་དབང་བྱེད་
གཞན་ན་གང་། །རྒྱལ་བའི་ལུང་གི་བསྐྱར་བ་སྡེ་སྒྲོད་གསུམ། །དེ་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་བསྐྱར་
པའང་བསྐྱབ་པ་གསུམ། །སྡེ་སྒྲོད་གསུམ་འཛིན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྐྱེད་པ། །དེ་དག་བར་
སྤྱོད་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་ཞུགས། །ཡོན་ཏན་ལོ་ཐོག་མ་ལུས་སྐྱེད་པའི་གཞི། །རྣམ་དག་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཞིང་ས་ཡལ་པོར་ནས། །སྐྱེ་གསུམ་འབྲས་བུའི་ཕུན་ཆོགས་དོན་གཉེར་བ། །དེ་དག་
ཆུ་འདོད་སྟེག་རྒྱུའི་རྗེས་སྟེག་བཞིན། །གངས་རིའི་སྤང་བས་ཡོངས་བསྐྱོར་འཛིན་མའི་
གཞི། །བསྐྱབ་གསུམ་འོད་གྱིས་ཅིག་ཅར་ཁྱབ་མཛད་པ། །རྫོ་པོ་ཡབ་སྲས་མཛད་པའི་རྗེས་
ཞུགས་ནས། །ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱབ་པའི་ཉམས་ལེན་(༡༩ན)གསལ་བར་བྱས། །དེ་ལས་དུང་
དང་རྩ་འོད་ཀྱན་ད་ལྟར། །དཀར་པའི་དགེ་བ་གང་ཞིག་བསགས་པ་དེས། །འཕྱོ་བ་ཀྱན་གྱང་
ཉེ་བར་འཁོར་ལྟ་བུར། །རྣམ་དག་བསྐྱབ་པའི་གནས་ལ་སྐྱེད་སྐྱར་ཅིག །དེ་ལས་ཐབ་དང་
རྒྱ་ཆེའི་ཉིང་འཛིན་དང་། །རྒྱལ་མེད་ཐབས་དང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཡི། །ཤེས་རབ་གྱིས་
བསྐྱུས་རྒྱལ་སྲས་སྐྱེད་པའི་གནས། །སྐྱར་དུ་མཐར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཐོབ་ཤོག །དགེ་
སྤྱོད་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་སྐྱེ་བར་བརྟེན་པ་ལག་ལེན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་རབ་ནས་མའི་དབང་པོ་ཀྱན་
སྤངས་ཆེན་པོ་ཆོད་བར་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། །དགེ་སྤྱོད་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་སྐྱེ་ཞིང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་བྱེད་

ཚུལ་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་པ་ཞིག་གིས་ཤིག་ཅེས་བཤམ་བསྐྱེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བཙུན་པ་དགེ་
འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་མགོའི་རྒྱ་བའི་བཟང་པོ་དང་པོའི་ཆོས་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་བ་ཀྱིས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གྲུབ་པར་བགྱིས་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་གཞོན་ནུ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལེགས་ཀྱིས་བགྱིས་པ་འདིས་ཀྱང་
རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་དང་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། །།ཕྱུལ་མཁྱེན་ལོ།།

༡༡། །རྗེ་བདུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲུམ་ཐོར་བྱ་
ལས་སྒོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པའི་རྗེ་ཀ་
བཞུགས་སོ། །

ཀ། མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

སྒོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ། མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་
ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཆོས་དབྱིངས་ནམ་མཁར་གཟུགས་སྒྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཕྱིན་ལས་འོད་སྣང་ཅེ་
དགས་རོལ། །བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་ཆོགས་རྗོད་པས་འགོ་འདི་ཞི་བའི་ཤིང་རྩས་འདེན། །རིག་
གྲོལ་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་རྣམ་དཀར་དགེ་ལ་འདུན། །མཆོག་གསུམ་རིན་
ཅན་ཅོད་པན་གང་དེ་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བདག་གིས་སྤངས། །གང་གིས་མགྱིན་པའི་བད་རྩིང་
དུ། །དབྱངས་ཅན་ངང་མའི་འགོས་ཀྱིས་ཅིན། །སྤྲུལ་ཁས་དཔའ་བོ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ། །འདི་ལྟའི་
སྒོན་ལམ་དབྱངས་སྒྲ་སྒྲིག་། །དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་བྱང་ཕྱོགས་འདིར། །བསྟན་དང་འགོ་བའི་པན་
བདེའི་ཁུར། །འཛིན་མཛད་གཅིག་བྱ་སྒོ་བཟང་ནི། །གྲགས་པའི་རྩ་སྤྲུལ་གསལ་བ་བྱུང་། །དེ་ཡི་
རིགས་ལས་སྤྲེས་པ་བདག་། །བཅུ་ཕྱག་བདུན་ལྡན་སྒོན་ལམ་གྱི། །རིན་ཅན་དོན་གཉིར་རྒྱལ་
བའི་སྤྲུལ། །འཇུག་དོགས་གང་དེ་གསལ་བར་བྱ། །དེ་ལ་དམ་པའི་སྤྲེས་བྱ་གང་གིས་སྒོན་ལམ་
བདུན་ཅུ་པའི་ཆོག་དོན་ཅུང་ཟད་བཀོལ་བ་དང་། ས་བཅད་(༡༣)ཀྱི་འཆོམས་དབྱེ་བ་ཅམ་ཞིག་
ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་ཉེ་བར་བསྐྱལ་བའི་དོར་མདོ་ཅམ་ཞིག་སྤྲུལ་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །

འདི་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག། གཞུང་གི་དོན། མཐུག་གི་དོན་ཏོ། །

དང་པོ། མཚན་གྱི་དོན།

དང་པོ་ནི་རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་མི་འབྲ་བ་བཞི་ཡོད་པ་ལས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དུ་
སློན་ལམ་འདིའི་མཚན་ལ་བྲ་ཁྱི་རྒྱ་ན་སོགས་དང་། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་བྲ་ཁྱི་རྒྱ་ན་སློན་
ལམ། སབ་ཏུ་དང་ཤ་ནི་བདུན་ཅུ་བ། རྒྱ་མ་ནི་ཞེས་བྲ་བ། ག་ཏུ་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སྟེ།
སློན་ལམ་འདི་ལ་སྟོ་ཀ་བདུན་ཅུ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྲའོ། །

གཉིས་པ། འགྱུར་གྱི་ཕྱག

འགྱུར་གྱི་ཕྱག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ་ཞེས་བའོ། །

གསུམ་པ། གཞུང་གི་དོན།

གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གང་བསྟོ་བར་བྱ་བའི་དགེ་ཅ་ཉི་བར་བསྐྱབ་པ་
དང་། དེ་རི་ལྟར་བསྟོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

ཀ༽ གང་བསྟོ་བར་བྱ་བའི་དགེ་ཅ་ཉི་བར་བསྐྱབ་པ།

དང་པོ་ནི་སྤྱིར་བསྟོ་བ་དང་སློན་ལམ་མི་འགལ་ཏེ། བསྟོ་བ་ཡིན་ན་སློན་ལམ་ཡིན་དགོས་
བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་སློན་ལམ་ཡིན་ན་བསྟོ་བ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་

ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་མཐོང་བ་ན་དགེ་རྩ་འདི་འབྲེལ་གྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་པ་
དང་མ་འབྲེལ་(༡བ)བར་སྤྱིར་བདག་གིས་བྱང་འདི་འབྲེལ་ན་ཅི་མ་རུང་ཐོབ་པར་བྱུང་ཅིག་
སྟུམ་པ་ལྟ་བུ་སྒོན་ལམ་ཡིན་ཡང་བསྟོ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་བསྟོ་བ་དང་སྒོན་ལམ་
ཀྱི་བྱད་པར་ཤེས་ཀྱས་ལ། འདི་ནི་བསྟོ་བ་དང་སྒོན་ལམ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས་
ཐོག་མར་བསྟོ་བར་བྱ་བའི་དགེ་རྩ་ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྒོ་ནས་གསོག་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་གསུམ། ཡུལ་བྱད་པར་ཅན་ལ་བྱག་བཙལ་ནས་སྤྲིག་པ་བཤགས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་
ཡི་རང་བའི་ཚུལ། སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་ནས་འགྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་སྒོན་ལམ་གདབ་པ། བསྐྱེད་ཞིང་གསོལ་བ་
བཏབ་ནས་དགེ་རྩ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་བསྟོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ ཡུལ་བྱད་པར་ཅན་ལ་བྱག་བཙལ་ནས་སྤྲིག་པ་བཤགས་ཤིང་ དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། བྱག་འཆལ་བའི་ཡན་ལག་ལ་གང་ལ་བྱག་འཆལ་བའི་ཡུལ་
ནི་ཐེག་ཆེན་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་ཅིག་གསུམ་ལོ། །

༡) སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་བྱག་འཆལ་བ།

དེ་དག་ལས་སངས་རྒྱས་དཀོན་ཅིག་ལ་བྱག་འཆལ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རིན་ཅན་སོགས་
སྟོ་ག་གཅིག་སྟེ་འདི་ལྟར། བྱག་འཆལ་ལོ། །གང་ལ་ན། ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་དུ་བཞུགས་
པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ལའོ། །ཚུལ་ནི་སྟོ་གསུམ་མཆོག་ཏུ་གུས་པའི་སྟོ་ནས་

སོ། །དད་པའི་དད་པ་ཤུགས་ཅན་སྐྱེ་བ་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་དེའི་ཚུལ་ནི།
ཡོན་ཏན་རིན་ཅེན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཆོགས་མངའ་བས་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པའི་དུག་གི་སྤོང་པོ་མཐའ་དག་སྟེ་མ་ལུས་པའི་སྤང་མི་སྐྱེ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་བྱངས་ནས་སྤང་བས་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་དུ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ངེས་པ་རྟེན་པའོ། །

༡) ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ།

གཉིས་པ་ཆོས་དགོན་ཅོག་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ནི། མི་ཤེས་པ་ཡི་རབ་རིབ་འཛུམས་
(ནན)མཛད་ཅིང་། །ཞེས་སོགས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་དགོན་ཅོག་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཚུལ་
རི་ལྟར་ན། མི་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་རབ་རིབ་འཛུམས་པར་མཛད་ཅིང་བག་ལ་ཉལ་ཤེས་
བྱའི་སྐྱབ་པར་གྱུར་པའི་མདའ་དུག་ཅན་འབྲིན་པའི་ཐབས་སྒྲན་མེད་པ་འགྲོ་བ་རིགས་ཅན་
གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་སྒྲོ་བློས་གྱི་མིག་འབྲེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་མཐོང་བའི་དད་པ་
ཤུགས་དཔག་པོས་སོ། །

༢) དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ།

དགེ་འདུན་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བྱིར་མི་སྟོག་པའི་དགེ་འདུན་མ་ལུས་པ་ལ་ལན་གཅིག་ཅུམ་མ་ཡིན་པར་རྒྱན་མི་
འཆད་པར་མགོ་བོས་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན། འགྲོ་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བ་
ལ་ཤས་མ་བཟོད་པའི་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡིད་ནི་རང་དབང་མེད་པར་བྱངས་པའི་བཙེ་བའི་
ཡོན་ཏན་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོའི་སྤྱན་བྱེ་བར་གྱུར་པ་མཐའུན་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་

སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་པར་སྤྲོད་ནས་མཐོང་བའི་དད་པའི་ཤུགས་དྲག་པོས་སོ། །རྒྱན་མི་
འཆད་པར་མགོ་བོས་བྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུམ་ག་ལ་མཚུངས་པར་སྦྱར་རོ། །གཞུང་གི་
གོ་རིམ་རྩི་ལྟ་བུར་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྩོད་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་དགོན་
ཅོག་གསུམ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་ཆོག་མོད། སྤར་བཤད་པ་ནི་སྦྱབས་ཡུལ་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅས་པའི་དད་པ་སྒོམ་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས་བྱག་བྱ་དགོས་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་
སྟེ་བྱག་འཆའ་བའི་ཡན་ལག་བཤད་ཟིན་ནོ། །

༤) སྤྲིག་པ་བཤགས་པ།

གཉིས་པ་སྤྲིག་པ་བཤགས་པ་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་ཞེས་སོགས་ཏེ། བདག་གིས་སྦྱོ་
བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་མི་དགེ་བའི་ལས་གང་རང་གིས་ཅུང་ཟད་བགྱིས་སམ། གཞན་བགྱིད་
དུ་བསྐྱུལ་ཏམ། བགྱིས་པ་ལ་རྩིས་(ནབ)སུ་ཡི་རང་པའི་སྒོ་ནས་བསགས་པ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་བཤགས་ཡུལ་སྤྲིགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་མངོན་སུམ་ལྟ་བུར་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོར་
ཐག་པ་ནས་འགྲོད་སེམས་དྲག་པོས་བཤགས་ནས་ནི་སྤྲོད་ཆད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བགྱིད་པའི་
སྒོམ་པ་ལོད་པས་ཏེ་སྒོམ་སེམས་བགྱིད་པའོ། །

༥) དགེ་བ་ལ་རྩིས་སུ་ཡི་རང་བ།

གསུམ་པ་རྩིས་སུ་ཡི་རང་བ་ནི། བདེ་གཤེགས་སོགས་ཏེ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་
སངས་རྒྱས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱིས་དགེ་བ་གང་བསགས་
པ་དང་། དེ་དག་ལས་གཞན་འཛིག་རྟེན་པའི་སྦྱོ་བོ་ཡིས་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་རང་དང་གཞན་

གྲིས་བགྲིས་པ་མ་ལུས་པ་ལ་བདག་ནི་ངོམས་པ་མེད་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་
དགའ་བ་སྒྲོམ་པའོ། །དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔོན་བྲས་ཀྱི་དགེ་བ་གོང་
འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། །

༡༽ སངས་རྒྱས་དགྲེས་པའི་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་བྱང་ཆུབ་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་ནས་འགྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་དམ་བཅའ་ཞིང་
སྔོན་ལམ་གདབ་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་བོ་ཉོན་མོངས་དུག་གིས་མགོ་ཚྩངས་པ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་སྤྱིད་ཆེན་པོའི་གནས་ཐོབ་ཤོག །ཅེས་པའི་བར་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོ་དུག་དང་འབྲ་བའི་ཉོན་
མོངས་ཀྱིས་མགོ་ཚྩངས་པ་དེ་དག་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་དགེ་བའི་ལས་
གང་མཆིས་པས་ཏེ་བསགས་པས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མྱོང་བར་འགྱུར་
བ་དེ་དག་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཞོམ་པ་ལ་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ཅི་ནས་ཀྱང་དཔྱལ་བ་རྣམས་སུ་
སྤྱིང་སྤྱོད་པས་ཆེན་པོས་དགའ་བཞིན་དུ་གཞོལ་ཞིང་འཇུག་པར་བབྱེད། །དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་
ལ་བཞེན་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱི་བོ་རྣམས་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་བཅས་རབ་དུ་ཞི་བའི་བདེ་བའི་
བདུད་རྩི་ཡིས་ཆོམས་ནས་ཡིད་ནི་དགེ་བ་འབའ་ཞིག་བབྱེད་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སམ།
ཡང་ན། གཞུང་གོང་མ་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་(༧ན)དབང་གིས་ངན་སོང་གི་སྤྱག་
བསྐྱེད་མྱོང་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན་དེའི་ཆབ་དུ་བདག་ཉིད་ངན་སོང་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེས་
གོ་བཅད་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་བདེ་དགེས་ཆོམ་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བསམ་པ་སྤྱང་བས་ཏེ།
གང་འགྲིག་བརྟག་པར་བྱའོ། །འགྲོ་བ་རིགས་དུག་པོ་དག་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་རི་སྤྱིད་པ་དེ་སྤྱིད་
ནི་བདག་གིས་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། འགྲོ་བ་འདི་དག་གི་ཡིད་ལ་སྤྱར་དུ་ཡང་དག་པའི་བྱང་

ཁུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ནི་སྐྱེད་པར་བྱུང་ཅིག །ཡིད་ལ་བྱང་ཁུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པ་དག་
བྱང་བྱང་ཁུབ་ཀྱི་ཆོགས་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པ་དང་། བསྐྱབས་ནས་ནི་བྱང་འབགས་ཀྱིས་
ཐོབ་ཅིང་སྤྱད་པ་གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་བཟུང་བས་ཉེས་པའི་དག་རྣམས་
བཅོམ་ནས་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྒྲའི་འཛིག་ཉེན་གསུམ་པོ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱད་ཆེན་
པོའི་བདག་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཐོབ་པར་འོག་ཅིག་ཅེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཆོགས་བཅད་
འདི་དག་ལས་གཞན་པའི་འདྲིར་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་སྟོན་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། སེམས་ཅན་
མགུ་བྱ་མ་གཏོགས་པ། རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ཐབས་གཞན་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་
དགེས་པའི་སྐྱབ་པའི་མཆོད་པ་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སྤང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་
དེ། སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་ཁྲུས་པའི་མདོ་ལས། སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། །

༣༽ བསྐྱལ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་དག་ཅ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཟོ་བའི་ཚུལ།

གསུམ་གང་ཞེ་ན། གང་བྱང་ཁུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པ་དང་། གང་དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

༡) ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ་ནི། བྱང་ཁུབ་ཤིང་
དབང་སོགས་ཉེ་བྱང་ཁུབ་ཀྱི་ཤིང་(༧བ)དབང་བྱང་དུ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་རྣམ་པར་སངས་

རྒྱས་ནས་ཉིན་ཞག་རི་སྟེང་གཞེས་ཤིང་བཞུགས་པ་དག་ལ་ཆངས་པ་དང་བདུད་དང་དགེ་
སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ལ་སོགས་པས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྐྱོར་བར་མི་རྒྱས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་འཆི་བ་མེད་པའི་གོ་འཕང་བདེ་སྒྲག་ཏུ་སྟེར་བའི་བདུད་རྩི་དང་འབྲ་བའི་ཆར་
འགོ་བ་ལ་དབབ་པའི་སྦྲད་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པར་བགྱིའོ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར་བ་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་བསྟོས་ཀྱང་། རང་གི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པས་
ཆོགས་སྒྲབས་པོ་ཆེ་རྫོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

༡) རྒྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ།

རྒྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་ནི། གཞན་དོན་སོགས་ཏེ། རྒྱ་དངོས་གྱིས་གཞན་གྱི་
དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་རེ་ཞིག་རྫོགས་པར་མཛད་ཅིང་ནས་རྒྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་མཆོག་ཏུ་གསལ་གསལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ངང་དུ་གཟུགས་སྤྱི་སྣང་བ་བསྐྱབ་བར་བཞེད་པའི་སྒོ་
བཟང་རྒྱལ་བ་དེ་ལའང་གཞན་ལ་པན་པར་མཛད་པའི་སྦྲད་དུ་ཆེས་ལུན་རིང་དུ་བཞུགས་པའི་
གསོལ་བ་གདབ་པར་བགྱིའོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱེ་འཆི་མཆོན་ཉིད་པ་མེད་པ་ནི་རྫོགས་
སྒྲ་ཞིང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱངས་པའི་ཡིད་
ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་འདོར་བར་བྱེད་པ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་འཆི་འཕོ་ཞེས་བཏགས་
པ་དེ་ཡང་སྦྱངས་པས་སྐྱེ་འཆིའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཙམ་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་
གདུལ་བྱ་ནམས་རྫོགས་པ་དང་། རྒྱ་དངོས་སུ་བལྟ་བའི་སྐྱེ་བ་དང་མི་ལྟན་པ་ནམས་ཀྱིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ངན་ལས་འདས་སོ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་
སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྐྱེ་གདུང་རིང་བསྐལ་སོགས་འབྱུང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་
མཁས་(༥༦)པའི་དབང་གིས་ཏེ། འདི་དག་ལ་རྫོགས་དཀའ་བའི་གནས་མཐའ་ཡས་སོ། །

༣) དགོ་ཅ་མུང་འདས་འཛོལ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ།

གསུམ་པ་དགོ་ཅ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མུང་འདས་འཛོལ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ་ནི།
འཇིག་རྟེན་སོགས་ཏེ། སྤྱག་བསྟུལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཐེགས་པོར་རྒྱར་པའི་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་
སྒྲུལ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་དེར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་རྒྱ་བའི་སེམས་
ཅན་རྣམས་སྤྱད་པ་མཆིས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྟུལ་ཀྱན་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་སྟོན་
མེད་པ་ཡི་བདུད་རྩིའི་ལོངས་སྟོང་ལ་མགྲོན་དུ་གཉེར་ཏེ། དགོད་པའི་སྤྱད་དུ་དགོ་ཅ་ནམས་བསྟོ་
བར་བཞུགས། །ཞེས་པ་སྟེ། གང་བསྟོ་བར་བྱ་བའི་དགོ་ཅ་ཉེ་བར་བསྟུལ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཁ། དེ་རི་ལྟར་བསྟོ་བའི་ཚུལ།

དེ་རི་དེ་རི་ལྟར་བསྟོ་བའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། །

༡། མདོར་བསྟན།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་ཏེ། བསྟོ་བར་བཞུགས་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་དུ་བསྟོ་ན། སྟོན་
མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་རུངོ། །གང་བསྟོ་ན། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་པའི་སྟོན་ས་
བསྟུལ་པའི་དགོ་བ་གང་དག་དང་། གཞན་ཡང་དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་གཞི་གསུམ་
ཀྱིས་བསྟུས་པའི་དགོ་བ་མ་ལུས་པ་འདིའོ། །རི་ལྟར་བསྟོ་ན། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་
པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ས་ཡང་དག་པར་བསྟོའོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོ་བར་མཛད་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དགེ་ཅ་ཆུང་བྱ་འབྲས་བྱ་དམན་པ་འབྱེན་པ་ཡང་འབྲས་བྱ་
ཁྱད་པར་ཅན་འབྱེན་པར་འགྱུར་བ་དང་། གནས་སྐབས་སུ་དགེ་ཅའི་འབྲས་བྱ་ལ་རི་ཅམ་
ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་དེས་ཟད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་ཅ་ཐམས་(༥བ)ཅད་མཐར་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༡༽ རྒྱས་བཤད།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་གཞན་
དོན་དུ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྟོབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ། མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་
ནས་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་ཐོན་ལས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བའོ། །

༡) གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་གཞན་དོན་དུ་རྒྱལ་སྤྱོད་ ཀྱི་སྟོན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྟོབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐེག་ཆེན་ལམ་ཀྱི་འཇུག་སྒོ་གཅིག་ཕུ་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ། སེམས་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཐོགས་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་
ནས་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅའ་བ། དམ་བཅས་པའི་དོན་
མཐར་ཐུན་པའི་ཐབས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་དངོས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལོ། །

1) ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འབྲུག་སྒོ་གཅིག་ཕུ་རྟེན་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ།

དང་པོ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དགེ་ཅ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱར་
བསྐྱོ་བ་དེས་ན་བདག་ནི་བྱང་ཚུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་
བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་དང་ནི་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཡང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བ་སྟེ། རང་ཉིད་
ཐེག་ཆེན་པར་ཚུད་མི་ཚུད་དང་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་མ་འཕྲོ་བ་ནི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་འདི་རྒྱད་
ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དགེ་ཅ་ནམས་སངས་རྒྱས་འཕྲོ་བ་པའི་རྒྱར་འཕྲོ་བ་ཡང་
བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་ངེས་པ་བལྟས་པས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སྒོ་བ་འདོད་པ་ཅིག་ཡིན་ན་ནི་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་
བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐེལ་དུ་བྱ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་།
བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་(༤༣)གསུངས་
ཤིང་། འདིར་ཡང་། དེས་ན་ཞེས་སྒོས་པའི་རུས་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་དེར་སྤང་ངོ་། །

2) སེམས་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཐོགས་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྒོ་ནས་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྒྲུབ་པར་དམ་བཅའ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལམ་སྒོན་པའི་སྒོན་པ་དང་ཐོགས་དང་མི་འབྲལ་བར་སྒོན་པ།
དེ་དག་ལ་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྒྲུབ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྐྱོད་པའི་རྟེན་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བྱུང་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་སྒོན་པའོ། །

1 ལམ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་དང་གྲོགས་དང་མི་འབྲལ་བར་སྟོན་པ།

དང་པོ་ནི། རི་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། །ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། རི་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་ལུས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གོ་འཕང་མ་མནན་པ་སྟེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱོད་ནི་ལམ་སྟོན་པ་པོ་ཐུབ་པའི་བླ་མ་ཆོག་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། ལམ་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་ནམ་དུ་ཡང་འབྲལ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སྟོན་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་རང་ལ་འདོམས་པའི་ཡོངས་འཛིན་དང་། འགའ་ཞིག་གྲོགས་སུ་གྱུར་རོ། །

2 དེ་དག་ལ་གདམས་ངག་མཉན་ཞིང་གདམས་དོན་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅའ་བ།

གཉིས་པ་ནི། རང་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཉེ་བར་འདོམས་པའི་ཡོངས་འཛིན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དེ་དག་ཁོ་ནས་མཐའ་གཅིག་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་སྟེ་པན་པ་ཡི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཆང་ལ་མ་ཁོར་པའི་ལམ་དེ་དག་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པའི་གནས་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་པ་དང་དུབ་པ་མ་མཆིས་པར་ནི་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མོས་སྟོན་གྱི་ས་དང་། དེ་ནས་རབ་དགའ་ནས་ས་བརྩུ་པའི་བར་འཕགས་པའི་ས་ཀྱན་ལ་ཡང་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱུང་ཞུགས་པར་སྐྱར་བར་བཞུགས་ཞེས་ལམ་ལ་སྟོན་པར་དམ་འཆའ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བདག་གི་ལུས་རྟེན་(༤བ)ཡང་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཆང་ཞིང་། སྐྱེ་པོ་ཀུན་གྱིས་བསྟོན་པར་འོས་པའི་དད་པ་དང་སྟོན་པ་

མང་དུ་ཐོས་པ་དང་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅིང་
རྟག་དུ་ཆེ་རབས་བྲན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བཀྱར་བར་འོས་པའི་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་
རིགས་སོགས་ཆོ་རིགས་བཅུན་ཞིང་ལུས་ནི་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་
པའི་མཛེས་པ་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག །དེ་ལྟ་འཐོབ་ནས་ཀྱང་གཞན་ལ་པན་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་
པ་སྤངས་ཤིང་རང་དོན་ལྟར་ལེན་པའི་རང་ཉིད་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཐ་ཆད་པ།
རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་སྤྱད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་དུག་དང་འབྲ་བར་སྤངས་ནས་སུ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོས་
རང་དབང་མེད་པར་གདུངས་པའི་ཡིད་གྱིས་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པ་ཀྱན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་
གཅིག་དུ་གཞོལ་བས་དེ་དག་རྩེས་སུ་འཛིན་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

3 སྤྱད་པའི་རྟོན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་གྲུབ་ནས་གདུལ་བྱ་ གཞན་རྩེས་སུ་འཛིན་པར་སྒོན་པ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། གཞན་དོན་དུ་རང་རྒྱུད་སྤྱི་བྱེད་པར་བྱིན་བཅུ་ལ་སྒྲོབ་པར་སྒོན་པ།
གཞན་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་གྱིས་བསམ་པ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ལ་སྒྲོབ་
པར་སྒོན་པ། རང་གཞན་གྱི་དོན་སྤྱར་དུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་འགྲུབ་པར་སྒོན་
པ། གྲུབ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བ་སྤྲ་ཆོགས་ཡིད་བཞིན་དུ་སྒྲོང་བར་སྒོན་པའོ། །

1} གཞན་དོན་དུ་རང་རྒྱུད་སྤྱི་བྱེད་པར་བྱིན་བཅུ་ལ་སྒྲོབ་པར་སྒོན་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུགས་སྤྱི་ཉེར་ལེན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གྱིས་གཙོ་བོར་
བསྐྱུས་པ་པར་བྱིན་དང་པོ་ལྔ་ལ་བསྐྱབ། ཆོས་སྤྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གྱིས་གཙོ་
བོར་བསྐྱུས་པ་པར་བྱིན་ཐ་མ་ལྔ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་འོ། །

1) གཞུགས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་
བསྐྱུས་པ་པར་བྱེད་དང་པོ་ལྔ་ལ་བསྐྱབ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞུགས་སྐྱེའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉེར་ལེན་སྐྱེན་སོགས་དང་
པོ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ། ཚོས(ཤན) གཞུགས་གཉིས་ཀའི་བྱུན་མོང་གི་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་དང་
བསམ་གཏན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ། །

༡) གཞུགས་སྐྱེའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉེར་ལེན་སྐྱེན་སོགས་
དང་པོ་གསུམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱེན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ། །

༡) སྐྱེན་པ་བསྐྱབ་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། བདག་གི་བདོག་པ་ཞེས་སོགས་སྒྲོ་ཀ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཟང་
ཟིང་གི་ལོངས་སྟོང་སྐྱེན་པར་གཏོང་ཚུལ་ནི། བདག་གི་བདོག་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོས་ལིང་གིས་བཏང་བ་ན་དེ་ནམས་
བདག་ལ་གཞན་གྱི་སྒྲོས་གཞན་གྱི་ནོར་ཡིན་པས་བདག་གིས་ལོངས་སྟོང་མི་རུང་སྟམ་དུ་
རུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཛིན་ཅིང་རང་གི་ནོར་ལ་རང་གིས་ལོངས་སྟོང་པ་ལ་རུང་མི་རུང་སྟམ་དུ་
སོམ་ཉི་མ་མཆིས་པ་ལྟར་བག་ཡངས་ཏེ་ཅི་འདོད་དུ་རང་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ལེན་ཅིང་ལོངས་

སྒྲིན་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །དོན་ཟང་ཟིང་གི་ཡོངས་སྒྲིན་ཁོ་ན་སྒྲིན་པར་གཏོང་ངམ་སྒྲིན་
ན། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་གང་བདག་གི་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཞིག་སྒྲོང་བ་མཆིས་ན་ཡང་ཞུམ་པ་
མེད་པར་དགའ་ཞིང་བློད་ལ་འཇུག་པའི་མིག་གིས་སྒྲིན་པར་བསྒྱེ་ཞིང་། བདག་གི་རྒྱུ་པ་
ལ་སོགས་པ་ལན་གཅིག་ཅུ་མ་མིན་པར་དུས་ཉག་ཏུ་ཡང་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཏོང་
བར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་ལུས་སྒྲིན་པར་གཏོང་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ལམ་མོ། །དེའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། མདོར་
ན་བདག་ནི་འགྲོ་བ་ཡི་ཅི་འདོད་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ཡིད་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་
ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འབྲུ་བ་དང་། ཡིད་ལ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱེད་པ་ཡི་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འབྲུ་བར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། སྒྲིན་པ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་
གྱི་སྒྲོན་ལམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༡། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ནི་རང་གི་རང་གིས་སྒྲིག་པ་དག །(ཧ)ཅེས་པ་སྒྲོ་ཀ་བཞི་སྟེ།
རིམ་པ་ལྟར་བཤད་ན། བདག་ནི་རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ་རང་གི་རང་
གིས་སྒྲིག་པའི་ལས་ལམ་དག་མི་གཙང་བ་ལྟར་རྒྱུང་རིང་དུ་སྒྲོང་བ་དང་། དེའི་སྒྲོན་ས་ཐུབ་
པའི་སྒྲིས་མཆོག་གིས་བཅས་པའི་བསྐྱབ་པའི་ཚུ་ལོན་ཉེས་པའི་ཚུ་སྤྱང་འགོགས་པའི་ཐབས་
སྒྲོན་མེད་པ། བག་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འབྲུལ་བར་བསྒྱེད་པར་མ་གྱུར་
ཅིག །རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ཡི་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོ་གསུམ་ཉོན་མོངས་
པ་ལས་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་དུ་ལུས་དང་སྒོག་ལ་ལྟ་བ་རྒྱུང་བསྐྱེད་ས་ནས་ཉག་ཏུ་
སྒོང་ལས་རྒྱུང་གསུམ་གྱིས་ཆོད་པའི་དགོན་པའི་གནས་རྣམས་སུ་གནས་པ་ལ་དགའ་བར་
བསྒྱེད། །དགོས་པ་ནི་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་པ་དང་། ལྷག་སོགས་ཀྱི་བཀུར་སྟེ་མཐའ་

དག་ལ་རྩོན་པའི་ཟས་ཀྱི་ལྷག་གམ་བ་ལང་བཞིན་དུ་སྟེན་པའི་སློན་ནི་བསྐྱོག་པར་བཀྱི་བའི་
སྟེན་དུ་འོ། །སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དབེན་པའི་གཙུག་པོ་ནི་སེམས་རང་དོན་
ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རི་མས་དབེན་པ་ཡིན་གྱི། ལུས་འདུ་འཛི་ལས་དབེན་པ་གཙུག་པོ་མིན་ཡང་བརྟན་
པ་མ་ཐོབ་པའི་ལས་དང་པོ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྐྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་དུས་ཀྱན་དུ་རིགས་དམན་པ་རྣམས་པའི་
སྤྱ་གུ་བཞིན་དུ་རྒྱགས་པ་དང་རྒྱལ་རིགས་པ་སྤངས་པའི་སློན་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་
བཞིན་དུ་གྲུས་པ་དང་། རིགས་མཆོག་དུ་བཅུན་པའི་ཉི་དུའི་ཆོགས་བཞིན་དུ་མཐའ་གཅིག་
དུ་པན་པ་དང་རྩིས་སུ་མཐུན་པ་དག་བསྐྱབ་ཅིང་སྤྱད་པར་བཀྱི་འོ། །ཞེས་པ་སྟེ། རང་དམན་
ཆ་བཟུང་བའི་སློན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་(༡༥)བསྐྱབ་པར་སློན་པའོ། །མདོར་
ན་སྟོན་གྱི་རྒྱ་བའི་ཟེར་དང་པད་མའི་རྩ་བ་རི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་མཆོག་དུ་དཀར་
བ་ལྟར་པས་པམ་པའི་ལྷུང་བས་མ་རལ། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་མ་འབྲེས། ཁ་ན་མ་ཐོབ་
པ་མའི་ནག་གཞོག་མ་མཆིས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་མ་ལུས་པ་རབ་དུ་
ཞི་བའི་སྤང་འདས་འཐོབ་པའི་རྒྱན་ཏེ་ཐབས་སུ་གྲུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ནི་བདག་གིས་
ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ལ་གོམས་པར་བཀྱི་འོ་ཞེས་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་ཚུལ་
ཀྱི་སློན་ལམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༣། བཅོད་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། སུ་དག་འོངས་པ་མ་མཆིས་བདག་གི་མགོ། ཞེས་པ་སློག་པ་བཞི་སྟེ། རིམ་
བ་ལྟར་ཐོག་མར་གཞོད་པ་ལ་རི་མ་སྐྱུ་པའི་བཅོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། གཞོད་བྱེད་སུ་དག་
བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ལ་འོངས་པ་སྟེ་སློན་མ་མཆིས་པར་ཡང་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཀྱི་

མགོ་བོ་སོག་ལེས་ཆལ་བ་བརྒྱར་ནི་གཤོག་པར་བཀྱིད་ཀྱང་དེའི་ལན་དུ་ཁོང་མི་ཁྲོ་བར་
མ་ཟད་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པ་བྱེད་པ་དེ་ལའང་བྱ་གཅིག་པའི་མ་བྱ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅིས་པར་
འཛིན་པ་བཞིན་དུ་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པར་སེམས་ལ་ཤིན་ཏུ་པངས་ཤིང་གཅིས་པར་གཟུང་
བར་བཀྱིད། །གནོད་བྱེད་སྲུ་ཞིག་བྱང་སེམས་བདག་ལ་སྙིང་ནས་ཁྲོ་བར་གྱུར་ཏེ་དགོས་
པ་མ་མཆིས་བཞིན་དུ་བདག་གིས་སློག་འཕྲོག་པར་བྱེད་ནའང་དེ་ལའང་ཆེ་འདིར་གནོད་
ལན་མི་འཇལ་བར་མི་ཟད་བྱི་མར་ཡང་སྤྲིག་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མི་བཟད་པ་ཆེས་ལྷི་
བས་མི་འཆམ་པ་དག་འབྱུང་བར་མ་གྱུར་ཅིག །མདོར་ན་བདག་ལ་གཞན་གྱིས་ཁོང་ཁྲོ་བ་
དང་། དེས་ཀྱང་ནས་བསྐྱང་ནས་ངག་གིས་གཤེ་བ་དང་། མཆོང་འབྲུ་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་
བརྟེན་པ་(འབ)པར་གྱུར་ཀྱང་ནས་དུ་ཡང་བཟོད་པ་མི་གཏང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །

སྤྱག་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། གཞན་དོན་དུ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱི་
སྤྱོད་པ་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་སློན་ནས་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་དུ་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཅི་བྱུང་
ཡང་མ་ལུས་པ་དག་ནི་དང་དུ་ཐྱང་ངོ་། །

ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། སྤོན་ཆད་རྟེན་མ་སྤྱོད་པ་སྟེ་རྟོགས་
མ་སྤྱོད་པའི་བྱུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་སྟོན་པས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་རིགས་
པའི་ཟབ་མོའི་དོན་མཆོག་ལའང་བདག་གི་སེམས་ལ་སོམ་ཉི་དང་ཐེ་ཆོས་དབྱུང་ཐག་སྐྱད་
ཅིག་ཅམ་ཡང་གཡོ་བར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། སྤྱར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱ་
མོ་ལ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དང་པོར་དེ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་སོགས་ཐོས་པ་ན་སྟོ་ལ་སྐྱག་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅི་
བྱིར་ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་། མདོར་སྤྱུལ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བ་ལ་
སྐྱག་རིགས་པ་ལས་མི་སྐྱག་པའི་ཆ་ནས་སྤྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་
བཤད་པའོ། །བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༡༽ ཆོས་གཞུགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་དང་ བསམ་གཏན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞུགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་ལ་སྐྱབ་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བཙོན་འགྲུས་ལ་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། བདག་ནི་སྐྱེ་བ་ཆེ་རབས་ཆེ་རབས་སུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ཀ་དུག་སྟེ། །རིམ་པ་ལྟར་བདག་ནི་སྐྱེ་བ་འདི་དང་། ཆེ་རབས་ཕྱི་མ་དང་། དེའི་ཡང་ཆེ་རབས་ཕྱི་མ་སོགས་སུ་འགོ་བ་ཀྱན་ལ་སྐྱབ་པ་སྟེ་པན་པ་འབའ་ཞིག་ལྟར་སྒྲངས་ནས་སྤྱད་ཀྱི། འགོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་(ལུ་)ཐུག་ཏུ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བགྱིད་པར་མི་འགྱུར་བ་སྟེ་མི་བགྱིད་པར་ནི་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཆོད་ཅམ་དུ་གནས་པར་མ་གྱུར་ཅིག །འོ་ན་འགོ་བ་ལ་པན་པ་རིམ་པ་བསྐྱབ་སྟེ་པན་པ་དགེ་མས་ཅད་ཀྱི་བྲན་དང་འབྲ་བར་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་པན་པའི་ཐབས་བགྱི་བར་འོས་པ་མ་ལུས་པ་དག་སྐབ་པར་མཆོག་ཏུ་བཙོན་པར་བགྱིདོ། །དེ་ལྟར་བགྱིས་པ་ལས་འགོ་བ་ཀྱན་ཀྱི་བགྱི་བར་འོས་པ་དག་བགྱི་བའི་ཁུར་མ་ལུས་པ་བདག་གཅིག་ལུ་ལ་སྒྲངས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་དུས་ཉག་ཏུ་བདེ་བར་གནས་པར་ཤོག་ཅིག །སེམས་ཅན་ཀྱི་པན་བདེ་སྐབ་པའི་ཁུར་བདག་གཅིག་ལུས་སྒྲངས་ནས་ཚུལ་རིམ་པ་བསྐྱབ་སྟེ་པན་པ་དུས་ཉག་ཏུ་ལུས་ནི་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྲན་དུ་བགྱིད་ཅིང་། ཆོག་སྤྱོད་ཀའང་གཞན་ལ་པན་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བ་དང་། བདག་གི་ཡིད་ཀྱང་དུས་ཉག་ཏུ་གཞན་དག་ལ་པན་པར་སེམས་པ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བགྱིད་པར་ཤོག་ཅིག །གལ་ཏེ་འོ་ན་གཞན་དོན་ཀྱི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ཐུག་བསྐྱལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་དག་གིས་ཡིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྟེ་པན་པ་གནས་མཐར་མེད་ལ་སོགས་པའི་དཔྱུལ་བར་དུས་བསྐལ་པ་གངས་མེད་པའི་

བར་དུ་དགོས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཉམས་
སུ་སྤྱོད་ན་ཡང་། འོན་ཀྱང་དེ་ལའང་སྒྲིབ་དག་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཆིས་པར་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བགྱིད་པར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། འདི་ཡན་གྱིས་སེམས་ཅན་
དོན་བྱེད་གྱི་བཙུན་འགྲུས་དང་། ཅི་ནས་སྒྲིབ་པའི་རིམ་པ་(༤བ)འདི་ཉིད་གྱིས། །ཞེས་པ་
སྟོ་ཀ་གཅིག་གིས་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས། །མའི་མདག་མ་སོགས་གྱིས་དགོ་བ་ཆོས་སྤྱད་གྱི་
བཙུན་འགྲུས་ལ་སྒྲིབ་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ཀྱང་དུང་བ་ཅུ་སྟེང་
ངོ་། །ཅི་ནས་ཀྱང་གཞན་དོན་སྒྲིབ་པའི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་འདུལ་བར་
འགྱུར་སྤང་དང་། གདུལ་བྱའི་འགོ་བ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བགྱིད་པ་
ཅི་གཞན་དོན་གྱི་གོ་ཆ་འདི་ཉིད་ནི་ཅི་ནས་ཀྱང་བགོ་བར་བགྱིདོ། །དེར་མ་ཟད་མའི་མདག་
མས་བར་མཆོམས་མ་མཆིས་པར་ཡོངས་སུ་གང་བའི་མའི་འོབས་རྣམས་གང་དག་བཞུགས་
དགོས་པ་བྱུང་ཡང་། ཟུབ་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཅུ་
ཞིག་མཉན་པའི་ཆེད་དུ་ཞུམ་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཆིས་ཤིང་ཆེས་སྒྲིབ་པས་འདུག་པར་
བགྱིད་པར་ཤོག་ཅིག །ཅེས་པ་སྟེ་བཙུན་འགྲུས་ལ་སྒྲིབ་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་བསམ་གཏན་ལ་སྒྲིབ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིན་ལས་ནི། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཏིང་
འཛིན་མཐའ་དག་གི་ཞེས་པ་སྟོ་ཀ་དུག་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་
མེད་བཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཐའ་དག་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་གྱི་
གནས་རྣམས་སུ་རང་དབང་མེད་པར་ཉིང་འཆོམས་སྒྱུར་བ་རྣམས་ལ་དགའ་བ་སྤངས་ནས་
ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་འཕེལ་བར་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས་པའི་གནས་པ་ཡིས་ལུས་སེམས་
ཤིན་ཏུ་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཏུ་གོམས་པར་བགྱིདོ་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་
ལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་གྱི་གནས་སུ་སྒྱུ་དགོས་པའི་བསམ་གཏན་
གཟུགས་མེད་གྱི་དངོས་(༡༠ན)གཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །བསམ་

གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མངོན་དུ་མཛད་ཀྱང་གནས་དེ་དག་
 ཏུ་སྐྱེ་མི་དགོས་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་
 སེམས་གཟུགས་ཁམས་སུ་བསམས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་མཛད་ཀྱི། གཟུགས་མེད་དུ་
 སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ནི་མི་སྲིད་དོ། ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་སྤྱང་བྱོད་ལ་སྲིད་པའི་ཞེན་པ་མ་མཆིས་པ་ནི་
 གནས་ཀྱི་རྟོག་ནས། འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤིན་ཏུ་གདུལ་བར་
 དཀའ་བའི་སེམས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཆེ་བསྒྲོག་པ་སྟེ་ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ནི་གདུལ་
 བར་བགྱིདོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པ་ལས་འདོད་པའི་སྤྱན་ཆོགས་ལྟ་ཡི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་།
 འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་འགྱོར་པ་དམ་པའི་མཆོག་རྣམས་མཆིས་པའི་རང་བཞིན་དག་མི་གཙང་
 བ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས། བདག་གི་ཡིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་དང་། ལྟོས་པ་མ་
 མཆིས་པར་ཤོག་ཅིག །མདོར་ན་སྤྱུགས་ཀྱི་ཁང་པ་མེ་འབར་བ་འདྲ་བ་བཟོད་པར་དཀའ་
 བའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྲིད་པ་འཁོར་བར་ལས་དབང་གིས་རྒྱ་བར་བདག་ནི་
 དགའ་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྱུར་ཅིག །རང་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཉམ་ཐག་པ་
 དཔགས་ནས་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་མནར་བ་རྣམས་ལ་ཤས་མི་བཟོད་
 པའི་སྦྱང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཡིད་རང་དབང་མེད་པར་བྱངས་ནས་གཞན་ལ་པན་པ་དང་རྩེས་སུ་
 མཐུན་པ་དག་འབའ་ཞིག་བགྱི་བར་འདོད་པ་སྐྱེ་བར་ཤོག །དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་
 ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པས་འགྲོ་བའི་(༡༠བ)མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱས་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གང་ཞིག་ལ་ནི་དབང་འགྱོར་བ་བརྟེན་པ་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
 པའི་དཔའ་པོའི་རོལ་པ་སྤྱོད་པར་མཛད་པ་ཡི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེང་གོ་རྣམ་པར་
 བསྐྱེངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་དང་། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་དག་དང་། རྣམ་མཁའ་མཛོད་དང་། བྱི་
 མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པ་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་ནས། འགྲོ་བ་གསུམ་པོ་མ་
 ལུས་པ་ལ་ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་དག་གི་བདེ་བ་ཀྱུ་ཞོམ་པ་བདག་གིས་བསྐྱབས་ནས་དཔའ་

པོའི་རོལ་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཅེར་སྦྱལ་བསྟན་བཅོས་དེ་སྒྲོན་དུ་འཇུག་པའོ། །ཡང་ན་གནས་སྐབས་
ཀྱི་བདེ་བ་གྲུ་ཞོམས་པ་བསྐྱབས་ནས་བདེ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཅེར་སྦྱལ་ཉོ་ཞེས་གྲང་འགྲིག་
གས་བཏག་གོ། །གཞུང་གི་ཆོགས་འདི་དག་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ། ཉོན་མོངས་
ནམས་སྒྱུད། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ལམ་ཞེས་རིམ་
པ་ལྟར་སྐྱར་དུ་བྱང་བར་ཡང་སེམས་སོ། །

འདིར་སྦྱས་པ། བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་རབ་བཏུན་གཏོང་བའི་ཡལ་ག་ཕྱོགས་
བཅུར་རྒྱས། །ཚུལ་ཁྲིམས་མེ་ཉོག་པོ་གཡོ་ལྷན་བཟོད་པའི་གྲིབ་བསིལ་སྒྲོམས་པར་
འབབ། །བསམ་གཏན་འབྲས་བུའི་སྦྱིད་ཀྱིས་དུད་པའི་རྒྱལ་སྐས་དབག་བསམ་རྒྱུ་འབྲུང་
ནི། །ཀྱ་ཡེ་དབྱིག་གི་སྒྲོ་གྲོས་མ་འདིར་འགོ་བའི་ཉེར་འཆོར་འོངས་སོ་གྱི། །བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

2། ཆོས་སྐྱེ་འབྲུབ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ བསྐྱས་པ་པར་བྱིན་ཐ་མ་ལྷ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱས་པ་པར་བྱིན་
ཐ་མ་ལྷ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་ལ་ལྷ་ལས་དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་གྱི་
སྒྲོན་ལམ་ནི། བཟོ་དང་(༡༡ན)བསྟན་བཅོས་སྒྲུ་རྩལ་རྒྱ་མཆོ་དག །ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་
གསུམ་སྟེ་རིམ་པ་ལྟར་བཟོ་རིག་པ་དང་། སྒྲུ་རྩལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཙུག་
ལག་དང་། ཉང་རིག་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་མཆོ་དག་མཆོག་དུ་ཆོག་དོན་
ཐམས་ཅད་པ་མཐར་བྱིན་པ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་མཁས་པའི་ཕྱལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་རང་རང་གི་སྐད་དུ་ཆོག་གང་སྐྱས་པའི་ཆོག་དོན་མ་ཁྱས་པ་དག་

ཉོགས་ཤིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་
དང་། རི་མ་མེད་པའི་གསལ་བ་དང་། རྣོན་པོ་སྟེ་སྦྱར་པོ་དང་། དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཟབ་མོ་
ཐོབ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་ཕྱ་པའི་རིགས་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་
ཞིབ་ཏུ་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྱོད་མོང་དུ་བགོ་བཤའ་སྤྱོད་པར་བགྱིའོ། །རི་
ལྟ་བུ་སྤྱོད་ན་སེམས་ལ་གསལ་ཞིང་བརྟེན་པ་མེད་པའི་ཡི་གེར་བྲིས་པ་འདྲ་བ་མེད། །གང་
ན་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་མང་པོར་དགག་གོ། །གང་ལ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་
ཆོག་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་མ་ཉོགས་པའི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་ནི་མཐའ་དག་ལའོ། །གང་
གིས་ན་བྱང་སེམས་བདག་གིས་སོ་ཞེས་པ་སྟེ་འདིར་ནི་གཙོ་བོར་རི་སྟེན་པའི་ཤེས་བྱའི་
དབང་དུ་བྱས་པར་སྣང་ངོ། །

གཉིས་པ་ཐབས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཅི་ནས་འབྲས་བུ་སོགས་ཏེ། ཅི་
ནས་ཀྱང་དོན་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཅས་པའི་སྟོབས་བརྩ་མངའ་བའི་གོ་འཕང་ལ་མངོན་
པར་འཛེགས་ནས། འགོ་བའི་དོན་མ་ལུས་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པར་(༡༡བ)བསྐྱབ་པ་པོའི་སྟོ་
ནས་འབྲས་བུ་སྟེ་ན་མ་མཆིས་པར་བགྱིས་པའི་གོ་འཕང་ནི་དེ་ཡང་རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་
སྟོན་པ་བྱུང་པར་ཅན་བསྐྱབས་པས་འབྱུང་པར་བགྱིའོ། །

གསུམ་པ་སྟོན་ལམ་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། །རི་ལྟ་རི་ལྟར་ཞེས་
སོགས་ཏེ། རི་ལྟ་རི་ལྟར་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་པན་པའི་རྒྱར་
རྒྱར་པའི་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་མ་ལུས་པ་ལ་དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་རྒྱན་དུ་བསྐྱབས་པའི་
སྟོན་ལམ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དག་ནི་ཐོབ་པར་བགྱིའོ། །

བཞི་པ་སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། ཡུལ་ཀྱི་སོགས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པའི་ཡུལ་ཀྱི་དག་ཡི་ཆོགས་མི་བཟད་པ་མ་ལུས་པ་མོད་ལ་སྟེ་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་

དགར་ཏེ་ཅི་འདོད་འདོད་དུ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲིལ་གྱིས་མནན་ནས་སེམས་ཀྱི་སྟོང་
བ་ནམས་ནི་ཉོན་མོངས་དང་འབད་ཚེལ་གྱི་ནམ་རྟོག་གིས་མི་གཡོ་ཞིང་། སའི་སྟེང་གི་འགྲོ་
བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་པན་བ་ཁོ་ན་སྐྱབ་བས་གནས་པར་བགྱིདོ། །ཞེས་པ་སྟེ།
རྒྱད་ལྔ་ལས། སྟོབས་ཉིད་མ་རིག་སྒྲིབ་ལ་རྟོ་རྟེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལྷ་པ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་བྱེན་ལ་སྟོབ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ལས་ནི། ཆོས་ནམས་སོགས་ཏེ། བྱིན་གི་ཆོས་
ནམས་དག་ནི་སྐྱེ་མ་དང་སྒྲིག་སྐྱེ་སྐྱེལ་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་རང་ངོས་ནས་
མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པ་རྟོགས་པར་བགྱིས་ནས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་བ་
བ་ནམས་ནི་སྤངས་ནས་སུ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་འགོ་བ་ལ་པན་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱར་ལེན་
པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །འདི་ནི་རྟེ་རྟེ་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་(༡༩ན)སྟེ།
ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་དུམ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་མ་བརྟགས་
མ་དབྱེད་ཅམ་རྒྱ་འབྲས་འཁོར་འདས་སོགས་འཛོག་ཤེས་ཤིང་དེ་ཡང་གཞན་ངོ་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་རང་ལུགས་ལ་བསྟོན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། དེ་འབྲའི་སྤང་ཕྱོགས་དང་སྟོང་
ཕྱོགས་གཉིས་གཅིག་ལ་ངས་པ་བྲངས་པས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ངས་པ་ལ་མི་གཞོད་པའི་སྟེང་དུ་
སྟག་པར་དུའང་པན་འདོགས་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། དེ་འབྲའི་བྱང་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པ་དང་དབྱེ་མ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ། །བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་འདི་ཡང་མགོན་པོ་སྐྱེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བ་ཞར་བྱང་དུ་
ཅུང་ཟད་སྟོས་ཀྱི། མཐའ་དག་པར་ནི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྟོ་བཟང་གཤགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་
གསུང་རབ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །

སྐུས་པ། བྱིན་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བའི་སྟོ་མིག་དང་། །གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
མཆོན་འཆང་བ། །རྒྱལ་སྐུས་དཔའ་བོ་སྟོན་མེད་དག་ཐབས་མཁན། །ཁྱོད་ཀྱི་སྟོད་པའི་ནམ་
འབྲུལ་གྱི་མཐོ་མཆར། །རང་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་པར་བྱེན་བཅུ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་བཤད་བྱེད་ཏོ། །

2} གཞན་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བསམ་པ་ཕྱན་སྐྱེ་ཆོགས་པ་ ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ལ་སློབ་པར་སློན་པ།

གཞན་དོན་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པ་ཕྱན་ཆོགས་ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ལ་སློབ་
པར་སློན་པ་ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་བྱམས་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། ས་དག་སོགས་ནི་ཆད་མེད་
བཞི་ལས་བྱམས་པ་ཆད་མེད་ལ་སློབ་ཚུལ་ཡང་འདྲིལ་རྟེན་ན་པ་དག་སོགས་ཏེ་ཆད་མེད་
བཞི་ལས་བྱམས་པ་ཆད་མེད་ལ་སློབ་ཚུལ་ཡང་འདྲིལ་རྟེན་ན་པ་དག་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བྱ་
གཅིག་བྱ་ལ་ལྷག་པར་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་ཆགས་སྒྲུབ་གི་ནག་ལོག་མ་ལུས་པ་
དག་སྤངས་ནས་སྤྱི་བ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱན་མི་འཆད་(༡༣བ)པར་བདེ་བ་
དང་ལྷན་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་སློམ་པ་དག་གིས་ཡང་དག་པར་གནས་པར་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྟོང་རྗེ་ཆད་མེད་སློམ་ཚུལ་ཡང་དཔེ་རི་ལྟར་མ་དག་སྟོང་བཅེ་བའི་གཞན་
དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁུར་དུ་ལྷི་བའི་བྱ་ན་བ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་
སྤྱི་མཐུན་པར་སྦྱོང་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བའི་འགྲོ་བ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དམིགས་ན་རྣམ་པ་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྟོང་རྗེ་རྒྱས་
པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །གསུམ་པ་དགའ་བ་ཆད་མེད་སློམ་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟག་
མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ལས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བདེ་བའི་འགྲོར་བ་མང་པོ་མཐོང་བ་སྟེ་ཐོབ་ནས་ནི་
ལྷག་པར་དགའ་བ་མང་པོ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱི་བ་གི་དཀྱིལ་དུ་གཅེས་པའི་
བྱ་གཅིག་པ་ལ་བདེ་བ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བའི་པ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་དུས་རྟག་དུ་
མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དགའ་བ་སློམ་པ་དག་གིས་གནས་པར་བསྐྱེད། །

བཞི་པ་བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་སྒོམ་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་སོགས་ཏེ། སེམས་ཅན་འགའ་
ཞིག་རྣམས་ལ་ཉེ་བའི་བསམ་བསམ་པས་པན་འདོགས་པ་དང་འགའ་ཞིག་ལ་རིང་བའི་བསམ་བསམ་
གནོད་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་ཁོང་ཁོ་བ་དང་རྩེས་སུ་ཆགས་པ་སྤངས་ནས་ནི་རང་གི་བྱ་
གཅིས་པ་ལ་པ་མས་པན་པའི་བགྱི་བ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པ་བཞིན་དུ་འཛིག་ཏེན་གསུམ་པོ་ཀྱང་
གྱི་པན་པའི་བགྱི་བ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པར་བགྱི་འོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཆགས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྟོམས་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་(༡༣ན)ཅན་
འོ། །ཆད་མེད་བཞི་དངོས་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་
བྲམས་པ་སོགས་ཡིན་ལ། ཆད་མེད་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་སེམས་ཅན་དང་ཆོས་དང་དམིགས་
མེད་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཆངས་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་འདི་དག་ངེས་
པར་ཐོབ་དགོས་པས་ཆངས་པའི་གནས་པ་ཞེས་གསུངས་པར་ཆད་མེད་པ་བཞི་སྟར་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེ་མ་སྟོང་བའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་ཅིང་། ཆད་མེད་དཔེ་ཡི་ཐུ་མཐའ་ནི། །མེད་ཕྱིར་
ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་པན་ཡོན་ཆད་མེད་པས་ཆད་མེད་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ཆད་མེད་བཞི་ལ་སྒྲོབ་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒོན་ལམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

3) རང་གཞན་གྱི་དོན་ལྟར་དུ་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་སྐྱབ་དང་ མངོན་ཤེས་འབྲུབ་པར་སྒོན་པ།

གསུམ་པ་རང་གཞན་གྱི་དོན་ལྟར་དུ་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་དབང་དང་མངོན་ཤེས་འཐོབ་པར་
སྒོན་པ་ནི། དབང་དང་མངོན་ཤེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་སྟེ། ཆེ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་
སོགས་དབང་བཅུ་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་
ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་དང་། གཟུངས་གྱི་སྒོ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་རྣམས་

ཉེ་རང་གཞན་གྱི་དོན་འབྲུག་པའི་ཉེ་རྒྱུ་ཡོན་ཏན་གོང་མ་རྣམས་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་
བསྐྱེད་ནས་དཔག་ཏུ་མ་མཆིས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་མཆིས་པ་སྟེ་
གནས་པ་ཡི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྣམས་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་ཏུ་པན་པ་མ་
ལུས་པ་བསྐྱབ་པར་བཞིན། །

4) བྱུ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བ་སྣ་ཚོགས་ ཡིད་བཞིན་དུ་སྐྱོང་བར་སྟོན་པ།

བཞི་པ་བྱུ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡིད་བཞིན་དུ་སྐྱོང་བར་སྟོན་
པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་(༡༣བ)
སྐྱབ། མཛད་བཤེས་སུ་གྱུར་པ་དང་མིང་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ། འགྲོ་བའི་
མཁོ་དགུ་སྣ་ཚོགས་སུ་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ཐོས་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་
པ་ཉེ་བར་སྐྱབ། །སངས་རྒྱས་མ་བྱོན་པའི་འཛིག་རྟེན་གསུམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་
ཉེ་བར་སྐྱབ། སངས་རྒྱས་མང་པོས་འདུལ་བར་དཀའ་བའི་སེམས་ཅན་གདུལ་བས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའི་སོགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲ་ནི་རྣ་བའི་
ལམ་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཐོས་མ་སྤྱོད་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཁམས་གང་ལགས་པ་དེར་ནི་
གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་འདུལ་བ་ལ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱབ་པར་བཞིན། །

གཉིས་པ་ནི། དུས་ནམ་ཞིག་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་འདིར་ས་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་སངས་

རྒྱུ་གི་ཉི་མ་ཤར་བར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྤིང་དུ་བདག་གིས་རྒྱལ་བའི་ཉི་མ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་
ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒོངས་པའི་རབ་རིབ་མ་ལུས་པ་བསལ་བར་བགྱེད། །

གསུམ་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་རབ་རྩ་མང་པོས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་དག་གིས་འབྲུལ་བར་
མ་རུས་པ་ཡི་ཡིད་དག་སྟེག་པས་ཡོངས་སུ་སྤགས་པ་གང་ལགས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་དག་ནི་
བདག་གི་ཆོག་དང་དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འདུལ་རུས་པར་ཤོག་གཅིག་
པའོ། །ཡང་ན་སྟེག་པས་སྤགས་པའི་ཡི་དྲགས་བཞིན་དུ་གདུལ་བར་དཀའ་བའི་འགྲོ་བ་དེ་
དག་(༡༩ན)ཆོག་ཙམ་གྱིས་འདུལ་བར་ཤོག །ཅེས་བཤད་ཀྱང་རུང་བར་སྤང་བས་འགྱུར་
མི་འདྲ་བ་གཉིས་འདུག་པོ། །གཉིས་པ་ལ་མཛའ་བཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒོན་ལས་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་སྦྱབ། མིང་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བདག་ནི་འཇིག་རྟེན་སོགས་ཏེ། བདག་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པ་
དག་གི་བསྟེན་བཀུར་དག་བགྱིད་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཉི་དང་ཡིད་གཉེགས་པའི་མཛའ་བཤེས་
དང་བྱམས་པའི་མ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། པ་བཞིན་དུ་པན་པའི་གདམས་ངག་འདོམས་པར་
ཤོག་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་གི་མིང་ནི་སོགས་ཏེ། བདག་གི་མིང་ནི་བླ་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་དག་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་མོད་ལ་སྟེ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྦྱོབ་པར་གྱུར་
ཅིག །དེ་བཞིན་དུ་སྤིང་བ་གསུམ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་མ་ལུས་པ་དག་ཀྱང་བདག་གི་མིང་སོས་
མ་ཐག་ཏུ་སྤངས་ཏེ་བྲལ་བར་ཤོག་ཅིག །

གསུམ་པ་འགྲོ་བའི་མཁོ་དགུ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པ་ལ་
གསུམ། བདག་ཉིད་འགྲོ་བའི་མཁོ་དགུ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པ།
བདག་ཉིད་བླ་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲོ་བ་ལ་མཁོ་དགུ་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བར་སྒོན་པ། བདག་ཉིད་
ཀྱི་མིང་བླ་པས་འགྲོ་བ་ལ་མཁོ་དགུ་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བར་སྒོན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མོངས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་སོགས་ཏེ། མོངས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་དག་བསྟེན་པ་སྟེ་ལྷན་
པའི་མི་དག་ལ་འདོད་རྒྱ་སྟེར་བའི་བྱམ་པ་བཟང་པོ་དང་། རྟ་པའི་རྟ་སེལ་བའི་སྟེན་དང་།
ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཡང་(༡༤བ)རྒྱན་མི་འཆད་པར་བདུད་རྩིའི་ཆབ་ཀྱིས་གང་བའི་རྩེང་
བྱ་བཟང་པོར་བདག་ཉིད་འགྱུར་བར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་ནི་གང་བའི་དཔྱལ་
བར་སྟོབའི་རེག་བྱ་དང་། ཆ་བའི་དཔྱལ་བར་ཤིན་ཏུ་བསེལ་བའི་རྩེ་ཆར་དང་བཅས་པར་
ཆར་འབབས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྦྲད་པ་ངན་འགོ་དག་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་གཞོད་
མ་ལུས་པ་ཞི་བར་བསྐྱེད་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགོ་བས་བདག་ནི་བླ་པ་ཙམ་གྱིས་གྲང་མོངས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དག་
ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བའི་མཛའ་བཤེས་དང་། གཡུལ་ངོར་ཁྱགས་པས་མདའ་ལ་སོགས་པའི་
མཆོན་ཆའི་ཆར་འབབ་པས་ཉམས་ཐག་ལ་གོ་ཆ་མཆོག་ཏུ་སྤྱ་བ་དང་། ལྷ་ངན་གྱིས་སེམས་
གདུངས་པ་ལ་དེ་སེལ་བའི་བསེལ་བའི་ཆར་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་དག་གི་
བླ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་དུག་གི་རྒྱུ་ལྷོས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་ཅིག །སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཉོན་
མོངས་པའི་རྒྱ་བོ་དག་ལས་བཀྲལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཟམ་པ་བརྟན་པོ་དང་། ངན་སོང་
ནམས་ཀྱི་སྒྲོ་གཅོད་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་བསྐྱེད་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

3) དམ་བཅས་པའི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཐབས་རྒྱལ་སྤྱི་ སྦྱོང་པ་དངོས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གང་དག་བདག་གི་མིང་ཙམ་ཞིག་བླ་པ་འང་བདག་ལ་
དངོས་སུ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་མ་ལུས་སྲིད་པ་འཁོར་བའི་གཡང་ས་དག་ཏུ་ལས་ཉོན་
ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱང་བ་ཞི་བ་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཅེ་མོ་སྟེ་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ལ་

འཛིག་པར་འགྱུར་བའི་ཐེམ་སྐྱས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །དད་ཅིང་གྲུས་པས་བདག་གི་
མིང་བྲན་པར་མ་ཟད་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་བདག་ལ་ཁོ་ཞིང་བདག་(༡༥ན)གི་མིང་སྒོ་ལ་བྲན་
པ་ཙམ་ཞིག་བགྱིད་ན་ཡང་ངན་སོང་ནམས་སུ་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་ངེས་པར་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱབ་ནི། མདོར་ན་བདག་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྒྲ་བའི་ཟེར་བྲི་མ་མེད་
པས་གདུང་བ་སེལ་ཞིང་བདེ་བ་སྟེར་བ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་པ་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བར་གྱུར་
ཅིག །ཐ་ན་དབུགས་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་པ་རོལ་སེམས་ཙན་ལ་བདེ་བ་དཔག་མེད་
སྐྱེད་པར་བགྱིད་པའི་རྒྱ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྟོང་སྟོང་མེད་
པོ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐྱས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་པ་དང་། སེམས་ཙན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི་
ཆེས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་ནམས་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱབ་པའི་
འདུན་པ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ལ་འབད་པ་དང་། མཆོག་ཏུ་སྟོ་ཞིང་གྲུས་པར་བྱའོ། །

འདིར་སྐྱས་པ། ཆད་མེད་བཞི་ཡི་སྐྱེད་ཆལ་ཉམས་དགའ་བ། །མད་བྱང་ཡོན་ཏན་ལང་
ཆོ་གསར་པ་ཙན། །རྒྱལ་སྐྱས་གཞིན་ཏུ་མཐའ་དག་འགོ་བ་ལ། །འདོད་རྒྱའི་ཆར་འབབས་
རོལ་པ་ཅི་ཡང་སྟོན། །དེ་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་བྱང་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་རྒྱལ་སྐྱས་ཀྱི་སྟོན་
པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༡) མཐར་ཐུག་བྱང་ཚུབ་བརྟེན་ནས་ལྟན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཐིན་ལས་ཀྱིས་
སེམས་ཙན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ།

གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་བརྟེན་ནས་ལྟན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཐིན་ལས་ཀྱིས་སེམས་ཙན་གྱི་དོན་
སྐྱབ་པའི་རྒྱར་བསྟོ་བ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤིན་ཏུ་ཕྱན་སུམ་

ཆོགས་ཤིང་མ་ལུས་པ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱོད་(༡༥བ)པ་ལ་བསྐྱབས་
པས་ཤིན་ཏུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་ཤིང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཉིད་ཐོབ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་གོ་འཕང་དམ་པ་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་ཡང་སྤར་བར་བགྱེད། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སངས་རྒྱས་ནས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་
འབྱུབ་པར་སྒྲོན་པ། གང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྒྲོན་པའི་ཞིང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་
འབྱུབ་པར་སྒྲོན་པ། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཕྱིན་ལས་ཕུན་ཆོགས་འབྱུབ་པར་སྒྲོན་པ། སངས་
རྒྱས་པའི་ཆེ་ཆོས་སྒྲོན་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུབ་པའི་རྒྱར་བསྐྱོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ཡི་ཆེ་ན་སོགས་ཏེ། བདག་སངས་རྒྱས་པ་དེའི་ཆེ་ན་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་སུའི་སེམས་ལ་ཡང་
ཉེས་བྱས་ཕྱན་ཆོགས་ཅམ་ཡང་མི་འབྱུང་ཞིང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེའི་གདུལ་བྱ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བོ་གཞན་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་རྒྱན་དུ་བགྱེད་ཅིང་། དགོ་བ་བཅུའི་ལམ་
ལ་ཏྲག་ཏུ་གནས་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཆེ་ན་ཞིང་དེའི་གདུལ་བྱ་སུ་ཡང་རུང་སྟེ། ངན་སོང་གི་གནས་ནམས་ནི་
མི་ལམ་ན་ཡང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ངན་འགོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ནི་མཐའ་དག་གྲང་
ལྷའི་འཛིག་ཏེན་བཞིན་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དགའ་བར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །འདི་
ནི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཞིང་དེར་སྐྱེས་ཕྱིན་ཆད་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་མི་སྤིང་
པ་ནི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཇི་སྤིང་སོགས་ཏེ། ཉམ་མཁའ་ཇི་(༡༦ན)སྤིང་
དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབད་མེད་ལྟན་གྲུབ་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་མཛད་པའི་སྒྲོན་ལམ་ནི། ཇི་
སྤིང་ས་འོག་ས་སྤྱིའི་འཛིག་ཏེན་གསུམ་གྱི་མི་དགོ་བའི་མཆོ་སྤྱང་ཉམ་ང་བའི་དབུས་
སུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་རྒྱུད་པར་གྱུར་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བགྱེད་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་ཐོན་གྲང་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་པོ་དེའི་ཆེད་

དུ་དེ་ནམས་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྤྲིད་དུ་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བསྐྱད་པར་བགྱིད། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱུ་དངོས་ཀྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་དོན་མཛད་ཟིན་ནས་བདག་ནི་
ཟུང་ན་འདས་པར་གྲོལ་བའི་ཚུལ་སྒོན་པ་ན་བདག་གི་གསུང་རབ་ནམས་ནི་འབྲུག་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཡང་སོམ་ཉི་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དབྱང་
ཐག་ལ་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཡང་འབྱུང་བར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོ། །

སྤྲུམ་པ། ཆོས་དབྱིངས་མལ་དུ་བསམ་གཏན་དགའ་མ་ལ། །རྟག་ཏུ་འདོད་རྒྱུར་སྤྲོད་
པའི་མཐུ་ལྡན་ཡང་། །ཆོན་བརྒྱ་ཉལ་བའི་དག་པའི་ཤེལ་བཞིན་དུ། །སྤྲོ་ཆོགས་ཐབས་ཀྱིས་
རོལ་བའི་རྫོས་གར་མད། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༣༥ དོན་བསྐྱུ་བ།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ན་སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྲུམ་ཀྱི་སྤྲོད་ཚུལ་གྱི་ནམ་
འབྲུལ་ལ་ཆེས་མཛོན་པར་དགའ་བའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་བདག་གིས་དགེ་བ་བསྐྱབས་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་ལུས་པར་ནི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་འདི་དག་གི་སྤྲོན་མོང་དུ་འགྱུར་བར་
ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ་དགེ་བའི་རྩ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲོན་(༡༩)མོང་དུ་བསྟེ་སྟེ།
དེ་ལྟར་ན་དེ་ངི་ལྟར་བསྟེ་བའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

བཞི་པ། མཐུག་གི་དོན།

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་སྟོབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་བཙུན་པ་གཞན་
ལ་མན་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཏྲ་དབྱངས་དགོན་པ་པ་ཞེས་བྱ་བ། མཆོན་གཞན་དཔལ་ལྡན་

དཔའ་བོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ཚུབ་པར་བྱས་པ། ལྷག་གིས་
རང་ལ་བསྐྱོན་ཏེ་ནགས་ཀྱི་ཁུང་དུ་ཕྱིན་པ་ན་སྤྱིང་རྗེས་གདུངས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་
དོན་དུ་མཇད་པའོ། །ལོ་རྒྱ་བ་གང་ཞིག་གིས་བསྐྱར་བ་ན་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སོགས་ཏེ་གོ་
སླའོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟར་སློན་ལམ་འདི་ལ་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་
མཁས་པས་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པ་གཞན་མ་མཐོང་ཡང་ཅུ་བའི་ཆོག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོག་
དོན་བཀོལ་བ་ཅམ་ཞིག་ལེགས་པར་བྱས་སོ། །

འདིར་སྐྱས་པ། རྣམ་དཔྱོད་བཞིན་རས་ལྟ་བས་མི་ངོམས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་ལྷག་བསམ་
བདུན་ཅིའི་འཇུག་དཀར་ཅན། །ལེགས་བཤད་བྱར་མིག་གཡོ་བས་སློ་གསལ་གྱི། །གཞོན་
རུའི་ཡིད་འཕྲོག་གཉིས་པ་གཞན་ན་གང་། །གཞལ་མེད་པན་དང་བདེ་བའི་རིན་ཅེན་
ཀྱིས། །ཡོངས་གང་རྒྱལ་སྐས་སྤྱོད་ཚུལ་ཡིད་བཞིན་མཚོ། །མཐོང་ཆེ་དད་དང་གྲས་དང་
དགའ་བ་ཡི། །ཚུ་བོས་ཉིན་བཞིན་བདག་རྒྱད་གཏམས་སོ་གྱི། །དེ་སྤྲད་བཅུ་ཐག་བདུན་གྱི་
འདབ་ཐེང་ཅན། །སྤྱོད་ཚུལ་དེ་བཟང་རྫོགས་པའི་ཚུ་སྐྱེས་ཆལ། །རྣམ་དཔྱོད་ཉི་མའི་འོད་
ཟེར་གྱིས་སྤེ་བས། །སྐལ་བཟང་བྱང་བའི་ཆོགས་རྣམས་མངོན་དགར་བྱོས། །དེ་ཡི་དགེ་བ་
དུང་དང་ཀུན་ད་དང་། །ཁླ་བའི་ཟེར་ལྟར་(༡༦ན)དཀར་བ་གང་ཐོབ་དེས། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱང་
རྒྱལ་སྐས་སྤྱོད་ཚུལ་ལ། །བཙོན་པ་བྲག་པོས་རྟག་ཏུ་སློབ་གྲུར་ཅིག །བདག་གྱང་སྤྱན་རས་
གཟིགས་དང་འཇམ་དབྱངས་ལྟར། །རྒྱལ་སྐས་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། །འགྲོ་བ་མ་
ལུས་སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་ལ། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་བདེ་ལྷག་འགོད་གྲུར་ཅིག །ཅེས་སློན་ལམ་
བདུན་ཅུ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་འཇུག་འགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྤྱིས་མཆོག་སློ་གྲོས་ཚུལ་ཁྲིམས་པས་
ཉེ་བར་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། །རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་དད་པའི་བསམ་པ་ཅན་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་རི་
བོ་ཆོས་རྫོང་དུ་ཉེ་བར་སྐྱར་བའོ། ། །མཁྲ་ལོ།

བར་བྱང་སློན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
རི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །
དབར་དུ་བསྐྱུན་བའི་ནམ་དཀར་སྤང་བའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྤྱང་ཐག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་འོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱུང་ཤོག །

ཅེས་བའདི་ཡང་དེར་དུས་ཡིད་སྤྲུབས་ཀྱིས་རྒྱད་བརྒྱུམས་བའི་སྒྲ་སྒྲེའི་སྤྲིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་
ཆོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྤང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་
བར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོད་འཆོ་བྱ་བུའི་སྤྱོད་བའི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་
དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བདོའི་རྒྱད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་
ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྐྱུན་བའི་མེ་རྩྭ་ཡང་ལྷ་ར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་
དགོངས་རིམ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྲོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། ནམ་འཛེན་
ཤུག་སེམྱེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕུལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྐྱེད་
བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དབར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགོ་བུའི་སློན་ཆོག་
ཏུ་ཤུག་ཤིང་དགོ་སྤོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤད་ཆོད་བཟད་བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བཤོ། །དགེཤོ། །

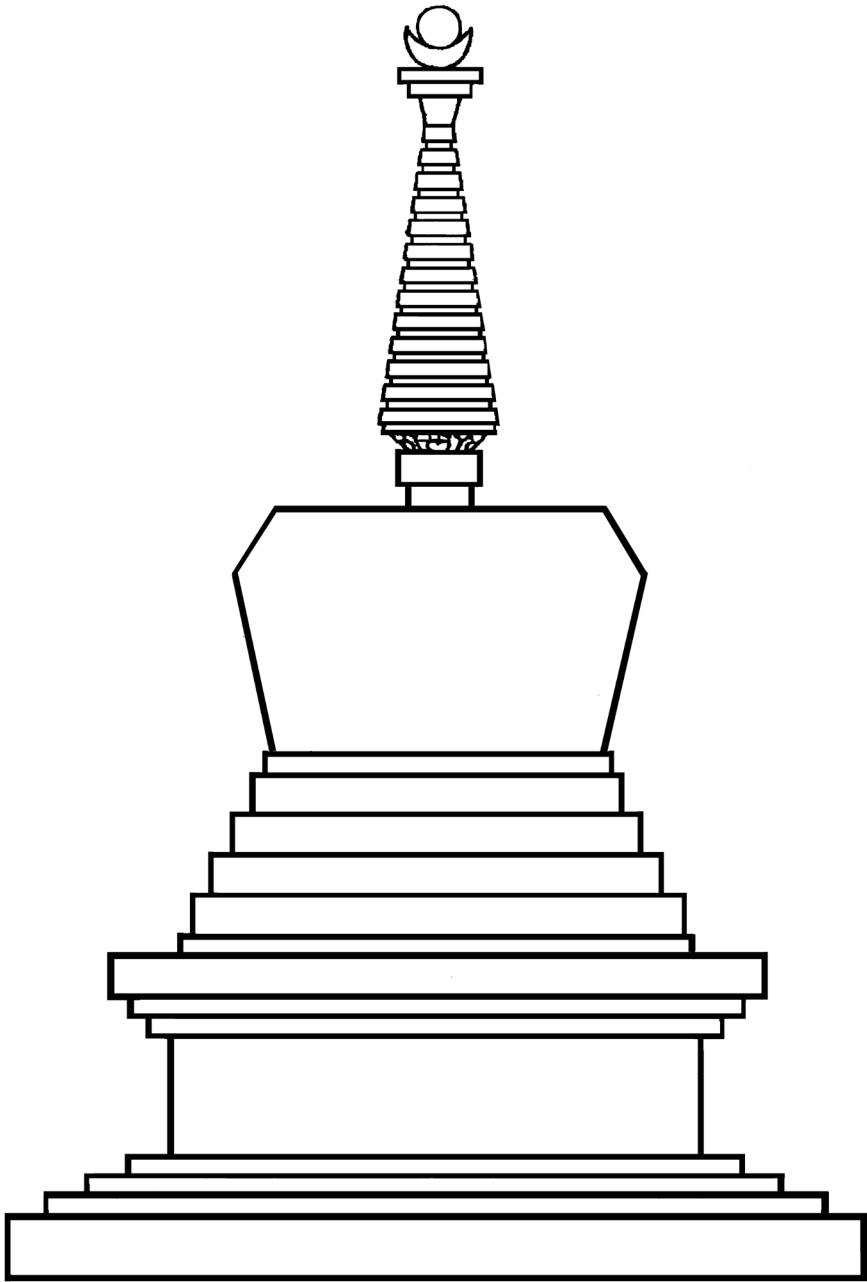
ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འཇམ་གཟུང་འབྲུམ། པོད་ག་པའི་སྟོན་ཆ།

མཛད་པ་པོ། ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱི་འཇུག་ཐེངས་པོ་ལྔ་པ།

དཔེ་སྤྱི་གཞི་འགན་འཁུར་བ།	རྣམ་ཐུག་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་འཕེལ།
	ས་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྟེ།
དཔེ་གཞི་འཆར་འགོད་པ།	རྣམ་ཐུག་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་འཕེལ།
	ས་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྟེ།
ཡིག་འབྲུག་དང་ཁྱུ་དག་པ།	རྣམ་ཐུག་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་འཕེལ།
	ས་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྟེ།
མཐུན་ཞོག་འཆར་འགོད་པ།	རྣམ་ཐུག་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་འཕེལ།

པར་གཞི།	ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྤྱི་གས།
པར་ཐེངས།	ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཟླ།
པར་གྲངས།	པར་ཐེངས་དང་པོར་པར་གྲངས། 300 བཟླ།
དཔེ་ཆ་དུ།	7x9.5 ཡིག་གཟུགས། སྟོན་ལམ་བོད་ཡིག་
དཔེ་ཨང་།	ISBN 978-93-83091-27-0 ཡིག་ཨང་། 16
དཔར་འགྲེམས།	རྣམ་ཐུག་ཐུབ་ཆོང་པན་བདེ་ལེགས་བཤའ་སྤྱི་གས།

སངས་རྒྱལ་ཀུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་། མངོན་མཆོན་བྱང་ཆུབ་མཆོད་པའི་རྟེན། །

